

การตีหน่วยคำและการตีกลุ่มคำในภาษาสเปน: การศึกษาทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์

นางสาวหนึ่งทัย แรงแผลสัมฤทธิ์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-3494-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MORPHOLOGICAL AND ANALYTIC CAUSATIVES IN SPANISH: A SYNTACTICO-SEMANTIC STUDY

Miss Nunghatai Rangponsumrit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2005

ISBN 974-17-3494-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การตีหน่วยคำและการตีกลุ่มคำในภาษาสเปน: การศึกษาทาง
วากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์

โดย

นางสาวหนึ่งนัย แวงผลสัมฤทธิ์

สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

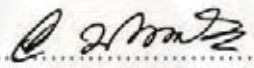
อาจารย์ที่ปรึกษา

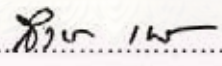
รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. นีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี่ กุลละวณิชย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุดา รังกูพันธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. โอฟาร์ พงศ์ศิรินยนาท)

หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์ : การริตหน่วยคำและการริตกลุ่มคำในภาษาสเปน: การศึกษาทางวากยสัมพันธ์และ
อรรถศาสตร์. (MORPHOLOGICAL AND ANALYTIC CAUSATIVES IN SPANISH: A SYNTACTICO-
SEMANTIC STUDY) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา, 274 หน้า. ISBN 974-17-3494-8.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การริตหน่วยคำและการริตกลุ่มคำในภาษาสเปนในด้านโครงสร้าง
ความหมาย และ การใช้ รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกริตทั้งสองประเภท ผู้วิจัยทำการศึกษากายในกรอบ
ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่โดยอาศัยข้อมูลภาษาที่ใช้จริงในคลังข้อมูลทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

ผลการศึกษากการริตหน่วยคำแสดงให้เห็นว่าการสร้างกริตหน่วยคำในภาษาสเปนจะนำรากศัพท์ที่เป็น
คำคุณศัพท์หรือคำนามมาเติมหน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar, -ear, -izar, -ificar, -itar, -ecer, -iguar* และ *-entar* และอาจ
ประกอบด้วยหน่วยเติมหน้าศัพท์ *a-, en-* อีก โดยการเลือกใช้หน่วยเติมศัพท์ใดมาสร้างกริยาแสดงกริตเป็นเรื่องเฉพาะ
ศัพท์ ไม่อาจกำหนดเป็นกฎได้ ในด้านความหมาย กริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์จะมีความหมายกริตคือการทำให้ผู้รับ
เหตุเปลี่ยนแปลงสภาพมามีลักษณะตามความหมายของรากศัพท์ ส่วนกริยาที่สร้างจากคำนามจะมีความหมายหลาย
ลักษณะ ได้แก่ การทำให้ผู้รับเหตุมีคำนามที่เป็นรากศัพท์ การทำให้ผู้รับเหตุปกคลุมหรือล้อมรอบไปด้วยคำนามที่เป็นราก
ศัพท์ การทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนแปลงสภาพมาเป็นหรือเหมือนคำนามที่เป็นรากศัพท์ และการทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนแปลงสถานที่มาอยู่
ในคำนามที่เป็นรากศัพท์ โดยการตีความว่ากริยานั้นมีความหมายแสดงกริตแบบใดจะอาศัยกระบวนการนามนัย
ประกอบกับการพิจารณาว่าในทัศนที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับในทัศนของรากศัพท์ใดที่มีความเด่นทางปริชานมากที่สุด

หน่วยสร้างกริตกลุ่มคำในภาษาสเปนมีกริยากริตหลายคำ คือ *hacer* 'made', *dejar* 'let', *obligar* 'oblige',
poner 'put' และ *forzar* 'force' กริยากริต *hacer* และ *poner* มีส่วนเติมเต็ม 2 ประเภท คือ ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วย
กริยา และส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยา ส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยาจะแสดงสถานการณ์กริตที่เหตุการณ์ผลเป็นสภาพ แต่ส่วน
เติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาจะแสดงสถานการณ์กริตที่เหตุการณ์ผลเป็นการกระทำหรือสภาพก็ได้ กริยากริต *dejar*,
obligar และ *forzar* จะปรากฏกับส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาเท่านั้น ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยามี 2 โครงสร้าง
คือ ส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลาง และส่วนเติมเต็มสมมุติเวลา ส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลางเป็นรูปที่นิยมใช้มากกว่า แต่หาก
อนุภาคย้ส่วนเติมเต็มมีส่วนประกอบมาก โครงสร้างสมมุติเวลาก็จะมีแนวโน้มที่จะถูกเลือกใช้มากขึ้น ผู้วิจัยเสนอว่า
ปัจจัยเรื่องความหนักและความประหัยต์เป็นหลักการที่มีผลต่อการเลือกใช้รูปภาษาทั้งสองแบบ นอกจากนี้ ปัจจัยเรื่อง
ความเป็นสิ่งมีชีวิตของผู้รับเหตุและการหลีกเลี่ยงความกำกวมของรูปภาษามีผลต่อการแสดงรูปการกของนามวลีที่เป็น
ผู้รับเหตุ

ความแตกต่างระหว่างกริตหน่วยคำและกริตกลุ่มคำในภาษาสเปนคือ กริตหน่วยคำจะแสดงเหตุการณ์ผลที่
เป็นสภาพเท่านั้น ในขณะที่กริตกลุ่มคำสามารถแสดงเหตุการณ์ผลได้ทั้งที่เป็นสภาพและการกระทำ ในแง่ความดีกริ
หน่วยคำมีความดีโดยรวมสูงกว่ากริตกลุ่มคำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแยกย่อยลงไปเป็นความดีของ
สถานการณ์กริตก็พบว่าสถานการณ์กริตที่พบบ่อยส่วนใหญ่อยู่ในรูปกริตหน่วยคำ ส่วนสถานการณ์กริตที่พบเพียง
ครั้งเดียวในคลังข้อมูลปรากฏในรูปกริตกลุ่มคำสูงกว่า ผลที่ได้ดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วยหลักความประหัยต์และ
หลักความโปร่งใสทางหน้าที่

ภาควิชา ภาษาศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต *หนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์*
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ธีระเทพ*
ปีการศึกษา 2548

4380207122 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD : MORPHOLOGICAL CAUSATIVES / ANALYTIC CAUSATIVES/ CAUSATIVE CONSTRUCTIONS/
CORPUS STUDY/ SPANISH

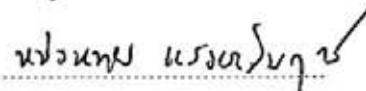

NUNGHATAI RANGPONSUMRIT : MORPHOLOGICAL AND ANALYTIC CAUSATIVES IN
SPANISH : A SYNTACTICO-SEMANTIC STUDY. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. KINGKARN
THEPKANJANA, Ph.D., 274 pp. ISBN 974-17-3494-8.

The objectives of this study are to analyze morphological and analytic causatives in Spanish with regards to their structure, meaning and use and to identify the differences between the two types of causatives. It adopts the cognitive-functional approach. Analyses are based on authentic data both in spoken and written corpora.

The findings indicate that Spanish morphological causatives are composed of adjectival or nominal roots and *-ar, -ear, -izar, -ificar, -itar, -ecer, -iguar* or *-rentar* suffixes and may be supplemented with *a-* or *en-* prefixes. The choice of affixation pattern is lexically determined and unpredictable. The causative meaning of de-adjectival verbs is to cause to become, while the meaning of de-nominal verbs is more diverse i.e. to cause to have, to cause to become or be similar to, to cause to be covered with, and to cause to be in. The causative meaning of a verb is determined by metonymic mapping and salience of the contiguous concept to the concept of the root.

Analytic causatives in Spanish involve several causative verbs, namely *hacer* 'made', *dejar* 'let', *obligar* 'oblige', *poner* 'put', and *forzar* 'force'. The causative verbs *hacer* and *poner* have two types of complements: clausal complement and non-clausal complement. Constructions with non-clausal complement denote causative situations in which the caused event is a state, while constructions with clausal complement express causative situations where the caused event is a state or action. Causative verbs *dejar*, *obligar* and *forzar* only take clausal complements. Clausal complements have two constructions: the infinitive construction and the subjunctive construction. The infinitive construction is generally preferred. However, when the complement clause contains several components, the subjunctive construction tends to be preferable. The heaviness effect and the principle of economy of effort are claimed to determine the choice between the two constructions. In addition, animacy of the causee and ambiguity avoidance are found to affect case-marking of the NP denoting the causee.

The differences between morphological and analytic causatives are: morphological causatives only denote situations in which the caused event is a state, whereas analytic causatives are used to express events in which the caused event is either a state or an action. Morphological causatives have significantly higher frequency of occurrence than analytic causatives. Causative events which occur most frequently are realized as morphological causatives. Causative events which are found only once in the corpora appear in analytic causative constructions. Such results can be explained by the principle of economy of effort and the Principle of Functional Transparency.

Department.....Linguistics..... Student's signature.....
Field of study.....Linguistics..... Advisor's signature.....
Academic year.....2005.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำในการทำวิจัย และตรวจแก้เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเยี่ยมมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ ศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ ดร. สุดา รังกุพันธุ์ และ อาจารย์ ดร. โอฟาร์ พงศ์ศิรัณยนนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำต่าง ๆ อันมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระหว่างการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปทำวิจัยในต่างประเทศ ณ Rice University ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมี Professor Masayoshi Shibatani เป็นผู้ควบคุมดูแลและให้คำแนะนำในการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ Professor Masayoshi Shibatani และขอขอบคุณภาควิชาภาษาศาสตร์ Rice University ไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ Professor Bernard Comrie ซึ่งระหว่างได้รับเชิญมาบรรยายพิเศษที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้กรุณาอ่านโครงร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

การศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิตและการทำวิจัยในต่างประเทศของผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจากทุนโครงการพัฒนาอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติไว้ ณ ที่นี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ

บทที่

1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	5
1.4 กรอบทฤษฎีที่ใช้.....	7
1.5 แหล่งข้อมูล.....	8
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	10
1.7 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	11
1.8 สัญลักษณ์ คำย่อ และคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
1.10 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	15
1.11 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	19
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
2.1 คำจำกัดความและลักษณะทั่วไปของการ์ตูน.....	20
2.2 ประเภทของการ์ตูน.....	22
2.2.1 ประเภททางความหมาย.....	22
2.2.2 ประเภทของรูป.....	27
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายในหน่วยสร้างการ์ตูน.....	28
2.3.1 เส้นต่อเนื่องของการ์ตูนและความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมาย.....	28

บทที่	หน้า
2.3.2 การแสดงรูปการกของผู้รับเหตุ.....	30
2.3.2.1 การีตโดยตรง/การีตโดยอ้อม.....	30
2.3.2.2 ระดับการบังคับ.....	31
2.3.2.3 การเน้นความเด่นของข้อมูล.....	31
2.4 การศึกษาหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำในภาษาสเปนที่ผ่านมา.....	32
3. การีตหน่วยคำในภาษาสเปน.....	39
3.1 กริยาในภาษาสเปนและกฎทางเสียงในกระบวนการสร้างคำ.....	39
3.2 รูปแบบของการีตหน่วยคำในภาษาสเปน.....	41
3.2.1 กริยาแสดงการีตที่สร้างจากคำคุณศัพท์.....	42
3.2.1.1 หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ar</i>	43
3.2.1.2 หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-izar</i>	44
3.2.1.3 หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ecer</i>	45
3.2.1.4 หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ificar</i>	46
3.2.1.5 หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-itar</i>	46
3.2.1.6 <i>a-</i> + หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ar</i>	47
3.2.1.7 <i>en-</i> + หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ar</i>	48
3.2.1.8 <i>en-</i> + หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ecer</i>	49
3.2.2 กริยาแสดงการีตที่สร้างจากคำนาม.....	51
3.2.2.1 หน่วยคำนาม + <i>-ar</i>	52
3.2.2.2 หน่วยคำนาม + <i>-ear</i>	53
3.2.2.3 หน่วยคำนาม + <i>-izar</i>	54
3.2.2.4 หน่วยคำนาม + <i>-ecer</i>	55
3.2.2.5 หน่วยคำนาม + <i>-ificar</i>	55
3.2.2.6 <i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ar</i>	55
3.2.2.7 <i>en-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ar</i>	57
3.2.2.8 <i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-izar</i>	59
3.2.2.9 <i>en-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ecer</i>	60
3.2.2.10 <i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ear</i>	60
3.2.2.11 <i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-rentar</i>	61

บทที่	หน้า
3.2.2.12 a- + หน่วยคำนาม + <i>-iguar</i>	61
3.3 คุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยากริิต.....	65
3.3.1 คุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยากริิต.....	66
3.3.2 คุณสมบัติทางความหมายของคำนามที่นำมาสร้างเป็นกริยากริิต.....	70
3.4 การตีความคำกริยาที่สร้างจากรากศัพท์และคำนาม.....	78
3.4.1 RESULT FOR ACTION CAUSING THE RESULT ผลลัพธ์เียงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดผลนั้น.....	81
3.4.2 OBJECT INVOLVED IN AN ACTION FOR THE ACTION วัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำเียงกับการกระทำ.....	82
3.4.2.1 INSTRUMENT FOR ACTION เครื่องมือเียงกับการกระทำ....	82
3.4.2.2 OBJECT TRANSFERRED IN AN ACTION FOR THE ACTION วัตถุที่ถูกย้ายที่เียงกับการกระทำเียงกับการกระทำ.....	84
3.4.3 PERCEPTION FOR ACTION CAUSING THE PERCEPTION การรับรู้เียงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการรับรู้.....	85
3.4.4 DESTINATION FOR ACTION CAUSING MOTION TO THE DESTINATION จุดหมายเียงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปสู่ จุดหมาย.....	86
3.4.5 ENTITY FOR ACTION CAUSING THE ENTITY วัตถุเียงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดวัตถุนั้น.....	88
3.4.6 การเชื่อมเียงมโนทัศน์แบบนามนัยต่อเนื่อง (chained metonymy).....	89
3.5 สรุป.....	91
4. การีตกลุ่มคำในภาษาสเปน.....	94
4.1 โครงสร้างและความหมายของหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำ.....	94
4.1.1 หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยากริิต <i>hacer</i>	94
4.1.2 หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยากริิต <i>dejar</i>	118
4.1.3 หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยากริิต <i>obligar</i>	128
4.1.4 การีตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยา <i>poner</i>	131
4.1.5 หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยากริิต <i>forzar</i>	133
4.2 ปัจจัยที่กำหนดรูปการกรของนามวลที่เป็นผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำ.....	134

บทที่	หน้า
4.3 สรุป.....	141
5. ความแตกต่างระหว่างการวัดหน่วยคำและการวัดกลุ่มคำ.....	143
5.1 ความแตกต่างทางอรรถศาสตร์.....	145
5.2 ความแตกต่างด้านความถี่.....	149
5.3 สรุป.....	156
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	159
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	160
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	166
6.2.1 หลักการประหยัดแรง/หลักความโปร่งใสทางหน้าที่/ผลของความถี่.....	166
6.2.2 ปัจจัยเรื่องความหนักและการประมวลผลภาษา.....	168
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	170
รายการอ้างอิง.....	171
ภาคผนวก.....	176
ภาคผนวก ก การวัดหน่วยคำทั้งหมดที่รวบรวมจากคลังข้อมูล.....	177
ภาคผนวก ข การวัดกลุ่มคำทั้งหมดที่รวบรวมจากคลังข้อมูล.....	222
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	274

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สรุปความถี่ของการใช้รูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ในกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์.....	50
2. สรุปความถี่ของการใช้รูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ในกริยาที่สร้างจากคำนาม.....	62
3. สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความหมายการีตของกริยาและความหมายของรากศัพท์.....	78
4. สรุปการดัดแปลงรูปแบบการเชื่อมโยงมโนทัศน์นามนัยจากเคอเวคเซสและราดเดน.....	70
5. สรุปความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของนามนัยกับความหมายการีต.....	91
6. การีตกลุ่มคำ <i>hacer</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามส่วนประกอบของ อนุพากย์ซ้อน.....	110
7. ความถี่ในการปรากฏของการีตหน่วยคำ <i>hacer</i> ในภาษาพูดแต่ละโครงสร้าง แยกตามความบ่อยของเหตุการณ์ผล.....	118
8. การีตหน่วยคำ <i>dejar</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามส่วนประกอบของ อนุพากย์ซ้อน.....	124
9. การีตกลุ่มคำ <i>dejar</i> ในภาษาเขียน: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามส่วนประกอบของ อนุพากย์ซ้อน.....	126
10. ความถี่ในการปรากฏของการีตหน่วยคำ <i>dejar</i> ในภาษาพูดแต่ละโครงสร้าง แยกตามความบ่อยของเหตุการณ์ผล.....	127
11. ความถี่ในการปรากฏของการีตหน่วยคำ <i>dejar</i> ในภาษาเขียนแต่ละโครงสร้าง แยกตามความบ่อยของเหตุการณ์ผล.....	127
12. บุรุษสรรพนามในภาษาสเปน.....	137
13. ภาพรวมความถี่ในการปรากฏของรูปการกของผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่มี ส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์กริยากกลาง.....	138
14. ความถี่ในการปรากฏของรูปการกของผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่มี ส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์กริยากกลางแยกตามปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิต.....	138
15. สภาพที่เป็นเหตุการณ์ผลในการีตหน่วยคำและการีตกลุ่มคำที่สร้างจากคำคุณศัพท์.....	148
16. เหตุการณ์ผลที่เป็นการเปลี่ยนเป็นคน สัตว์ สิ่งของในการีตหน่วยคำและการีตกลุ่มคำ.....	149
17. ความถี่รูปคำ (token frequency) ในการปรากฏของการีตกลุ่มคำเฉพาะใน กริยาการีต <i>hacer</i> และการีตหน่วยคำในภาษาเขียน.....	150
18. ความถี่รูปคำ (token frequency) ในการปรากฏของการีตกลุ่มคำทั้งหมดและ การีตหน่วยคำในภาษาเขียน.....	150

ตารางที่	หน้า
19. ความถี่รูปศัพท์ (type frequency) ในการปรากฏของการีตกลุ่มคำเฉพาะใน กริยากริิต <i>hacer</i> และกริิตหน่วยคำในภาษาเขียน.....	151
20. ความถี่รูปศัพท์ (type frequency) ในการปรากฏของการีตกลุ่มคำทั้งหมดและ กริิตหน่วยคำในภาษาเขียน.....	151
21. สถานการณ์กริิตที่พบในข้อมูลบ้อยที่สุด 10 อันดับแรก.....	152
22. ความถี่ในการปรากฏของเหตุการณ์ผลในภาษาเขียน นับกริิตกลุ่มคำเฉพาะ <i>hacer</i>	153
23. ความถี่ในการปรากฏของเหตุการณ์ผลในภาษาเขียน นับกริิตกลุ่มคำทั้งหมด.....	154
24. ความถี่ในการปรากฏของการีตแต่ละประเภทแยกตามความเป็นสิ่งมีชีวิตของผู้รับเหตุ.....	156

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. การเชื่อมโยงมโนทัศน์นามนัยของคำว่า <i>importunar</i> ‘รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม’.....	90
2. การตีกลุ่มคำ <i>hacer</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม.....	102
3. การตีกลุ่มคำ <i>hacer</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามความเป็นกรรมหรือ สกรรมของกริยา.....	102
4. การตีกลุ่มคำ <i>hacer</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามจำนวนส่วนขยาย.....	103
5. การตีกลุ่มคำ <i>hacer</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามรูปของคำนามแสดง ผู้รับเหตุ.....	104
6. การตีกลุ่มคำ <i>hacer</i> ในภาษาเขียน: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม.....	115
7. การตีกลุ่มคำ <i>dejar</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม.....	120
8. การตีกลุ่มคำ <i>dejar</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามความเป็นกรรมหรือ สกรรมของกริยา.....	121
9. การตีกลุ่มคำ <i>dejar</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามจำนวนส่วนขยาย.....	122
10. การตีกลุ่มคำ <i>dejar</i> ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามรูปคำนามที่แสดงผู้รับเหตุ..	122
11. การตีกลุ่มคำ <i>dejar</i> ในภาษาเขียน: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม.....	125
12. ความสัมพันธ์ของหลักความประหัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่.....	167

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หน่วยสร้างการกริยา คือ หน่วยสร้างที่แสดงสถานการณ์ซึ่งมองได้ว่าประกอบด้วยสองเหตุการณ์ โดยเหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่ง หน่วยสร้างการกริยาเป็นปรากฏการณ์ที่นักภาษาศาสตร์สนใจศึกษามาก หน่วยสร้างการกริยาในภาษาสเปนมีลักษณะทางภาษาศาสตร์ที่น่าสนใจหลายประการ เนื่องจากมีรูปภาษาที่หลากหลายที่สามารถแสดงการกริยาหรือความเป็นเหตุได้ ได้แก่ รูปแสดงการกริยาที่เป็นคำกริยาคำเดียวซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการทางวิทยาหน่วยคำ (morphological process) ซึ่งเรียกว่า การกริยาหน่วยคำ (morphological causative) ดังตัวอย่างใน (1ก) ซึ่งเป็นการนำรากศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์ *tranquilo* ‘สงบ’ มาสร้างเป็นการกริยาหน่วยคำโดยประกอบด้วยหน่วยเติมหลังศัพท์ *-izar* เพื่อแสดงความหมายการกริยา ‘ทำให้สงบ’ นอกจากนี้เหตุการณ์กริยายังสามารถแสดงรูปได้ด้วยหน่วยสร้างทางวากยสัมพันธ์ซึ่งเรียกว่า “การกริยากลุ่มคำ” (analytic causative) ดังตัวอย่างใน (1ข) ซึ่งเป็นการใช้กริยาการกริยา *hacer* ‘ทำ’ ประกอบด้วยส่วนเติมเต็ม (complement) ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์ *feliz* ‘มีความสุข’ เพื่อแสดงความหมายการกริยา ‘ทำให้มีความสุข’ เห็นได้ว่าในทั้งสองกรณีเป็นการทำให้เกิดเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพซึ่งแสดงได้ด้วยคำคุณศัพท์เหมือนกัน แต่รูปแบบของหน่วยสร้างการกริยาที่ใช้นั้นแตกต่างกัน กล่าวอีกอย่างคือ มีรูปภาษาสองแบบที่ใช้อ้างถึงลักษณะเหตุการณ์แบบเดียวกันซึ่งก็คือเหตุการณ์กริยา งานวิจัยชิ้นนี้ยึดหลักการทางภาษาศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปประการหนึ่งคือหลักการที่ว่ารูปภาษาที่ต่างกันอย่างย่อมแสดงความหมายหรือมีการใช้ที่ต่างกัน (ดู Bolinger, 1977) ดังนั้นประเด็นที่จะทำการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ คือ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายหรือการใช้ นั่นคือเนื่องจากเหตุการณ์กริยาสามารถแสดงรูปได้ด้วยกลวิธีทางภาษา 2 วิธี คือ การกริยาหน่วยคำและการกริยากลุ่มคำ จะต้องมีความหมายหรือการใช้ที่ต่างกัน งานชิ้นนี้จึงมุ่งศึกษาว่าความแตกต่างด้านความหมายและการใช้ระหว่างกริยาหน่วยคำและการกริยากลุ่มคำนั้นคืออะไร

(1) ก.*la tranquilizó* Pedro Tercero.

her calm-izar.PAST Pedro Tercero

‘Pedro Tercero calmed her down.’

(La casa de los espíritus)

๑. ...*trataré de hacerla* [_{AP}*feliz*]...
 ...I.will.try of make.her happy
 ‘...I will try to make her happy.’

(La casa de los espíritus)

นอกจากความแตกต่างระหว่างกริยาหน่วยคำและกริยากลุ่มคำซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องมีการศึกษาแล้ว งานวิจัยเกี่ยวกับกริยากลุ่มคำในภาษาสเปนก็กล่าวถึงรูปแบบโครงสร้างที่ต่างกัน 2 แบบ คือ 1) กริยากริยา + กริยาในรูปกริยากลาง (infinitive) ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “โครงสร้างกริยากลาง” ดังตัวอย่างใน (2ก) และ 2) กริยากริยา + อนุพากย์ที่มีกริยาหลักในรูปสมมุติมาลา (subjunctive) ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “โครงสร้างสมมุติมาลา” ดังตัวอย่างใน (2ข) ดังนั้น ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างทั้งสองจึงควรต้องมีการศึกษาด้วย

- (2) ก. *María le/lo hace/deja* [_S*salir*].
 Maria him-DAT/ACC makes/lets go.out
 ‘Maria makes/lets him go out’

๑. *María hace/deja* [_S*que Pedro salga*].
 Maria makes/lets that Pedro goes.out
 ‘Maria makes/lets Pedro go out’

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบรูปแบบภาษาที่จัดว่าเป็นกริยากลุ่มคำอีกรูปแบบหนึ่งคือ กริยากริยา + ภาคแสดงที่ไม่อยู่ในรูปกริยา ได้แก่ นามวลี และ คุณศัพท์วลี ดังใน (3)

- (3) ก. *Fue el hombre que hizo* [_{NP}*campeón del mundo*] *a Freddy*
 he.was the man that made champion of.the world to Freddy
 ‘He was the man who made Freddy a world champion.’

๑. ...*que colaboremos en clase para hacerla* [_{AP}*más agradable*]
 ..that we.collaborate in class to make.it more agreeable
 ‘...that we collaborate in class to make it more agreeable’

(CORLEC)

ความแตกต่างของหน่วยสร้างใน (3) จากกริยากลุ่มคำสองแบบแรกที่สำคัญคือ โครงสร้างใน (3) จะมีภาคแสดงผลที่แสดงสภาพหรือคุณสมบัติเท่านั้น อย่างไรก็ตามโครงสร้างดังกล่าวนี้ยังไม่มีการศึกษาอย่างละเอียดในฐานะกริยากลุ่มคำ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์หน่วยสร้างในแบบ (3) นี้ โดยละเอียดต่อไป

ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของกริยากลุ่มคำในภาษาสเปนคือ การที่ผู้รับเหตุ (causee) ในกริยากลุ่มคำแบบ กริยากริ + กริยากลาง (infinitive) มีรูปปรากฏได้หลายรูปแบบ ดังนี้

- แสดงเป็นกรรมการก (accusative) รูป *lo* เป็นรูปกรรมการก ไม่ว่าจะมีส่วนที่ทางวากยสัมพันธ์เป็นกรรมตรงหรือกรรมรองก็ตาม

(4) *María* [_{VP} [_{NP} *lo*] [_V *hizo*] [_S [*limpiar el auto*]]].
 María him-ACC made clean the car
 'Maria made him clean the car.'

- แสดงเป็นสัมปทานการก (dative) รูป *le* เป็นรูปสัมปทานการก ไม่ว่าจะมีส่วนที่ทางวากยสัมพันธ์เป็นกรรมตรงหรือกรรมรองก็ตาม

(5) *María* [_{VP} [_{NP} *le*] [_V *hizo*] [_S [*limpiar el auto*]]].
 María him-DAT made clean the car
 'Maria made him clean the car.'

- แสดงเป็นกรรมหลังบุพบท *por* ซึ่งแสดงความเป็นผู้กระทำ (agent)

(6) *María* [_{VP} [_V *hizo*] [_S [_{VP} [*limpiar el auto*] [_{PP} [*por Pedro*]]]].
 María made clean the car by Pedro
 'Maria had the car cleaned by Pedro.'

ผู้รับเหตุในตัวอย่างที่ (4) ปรากฏเป็นสรรพนามในรูปกรรมการก *lo* ส่วนในตัวอย่างที่ (5) มีรูปแสดงเป็นสัมปทานการก *le* ทั้งสองกรณีนี้สรรพนามที่อ้างถึงผู้รับเหตุมีหน้าที่ทางวากยสัมพันธ์เป็นกรรมของกริยากริ *hizo* (รูปอดีตกาลของ *hacer*) ในตัวอย่างที่ (6) ผู้รับเหตุหลังบุพบท *por* ซึ่งมีหน้าที่เป็นส่วนขยายของกริยาวลี *limpiar el auto* ซึ่งเป็นส่วนเติมเต็มของกริยากริ *hizo* จากคำแปลจะเห็นได้ว่าทั้งสามประโยคใน (4), (5) และ (6) สามารถอ้างถึงเหตุการณ์เดียวกันได้

แต่การที่ผู้รับเหตุมีรูปที่ต่างกันย่อมแสดงถึงความแตกต่างบางอย่าง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาต่อไป

ความต่างด้านรูปอีกประการหนึ่งที่พบในการ์ตกลุ่มคำ คือ กริยากริต (ดูคำจำกัดความในข้อ 1.8.3) มีใช้ได้หลายคำ ได้แก่ *hacer* 'make', *dejar* 'let', *obligar* 'oblige', *poner* 'put' และ *forzar* 'force' สำหรับการ์ตกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยากริต *hacer* และ *dejar* นั้นมีผู้ศึกษาไว้บ้างแล้ว เช่น งานของการ์เซีย-มิเกลและปาสกวาล (Garcia-Miguel and Pascual, 2001) ส่วนคำกริยา *poner* และ *obligar* ดังที่แสดงในตัวอย่าง (7) และ (8) นั้น ผู้วิจัยยังไม่พบว่าผู้ใดศึกษาไว้ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาความแตกต่างของกริยากริตเหล่านี้ด้วย

(7) *te ponían a romperte el cuero en las elecciones*
you they.put to break.yourself the skin in the elections
'they made you break your back for them in the elections'

(El coronel no tiene quien le escriba)

(8) *Pero la expresión de su marido la obligó a reflexionar.*
but the expression of her husband her forced to reflect.
'But her husband's expression caused her to reflect'

(El coronel no tiene quien le escriba)

สำหรับกริยากริตหน่วยคำนั้น ผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยที่ศึกษากริยากริตหน่วยคำในภาษาสเปนอย่างละเอียด จากการศึกษากริยากริตหน่วยคำในภาษาสเปนของผู้วิจัยในขั้นต้น พบว่ากริยากริตหน่วยคำในภาษาสเปนจะเป็นกริยาที่สร้างมาจากคำคุณศัพท์และคำนาม คล้ายคลึงกับกริยาของภาษาอังกฤษ ซึ่งอเลอาซา (Aleasa, 1989) เรียกกริยา เช่น *whiten*, *beautify* หรือ *crystallize* ว่าเป็นกริยาแสดงกริยา (causative verb) กริยาแสดงกริยาที่สร้างจากคำนามและคุณศัพท์เช่นในภาษาสเปนและภาษาอังกฤษนี้ยังมีผู้ศึกษาน้อยเมื่อเทียบกับกริยากริตหน่วยคำในภาษาอื่นที่สร้างจากรากศัพท์ที่เป็นกริยา (เช่น ในงานของ Matisoff, 1976; Comrie, 1985; Shibatani and Pardeshi, 2001) ดังนั้นการศึกษากริยากริตหน่วยคำในภาษาสเปนซึ่งเป็นตัวแทนของภาษาที่สร้างกริยากริตหน่วยคำจากคุณศัพท์และคำนามจะทำให้ได้ภาพของกริยากริตหน่วยคำของภาษามนุษย์โดยรวมที่กว้างขึ้น

ความแตกต่างของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จากงานวิจัยเกี่ยวกับหน่วยสร้างกริยาในภาษาสเปนที่ผ่านมาคือ นอกจากจะเสนอว่าอรรถศาสตร์เป็นตัวกำหนดรูปภาษาแล้ว ยังเสนอว่าปัจจัย

เกี่ยวกับการใช้ภาษา เช่น ความถี่ในการปรากฏ หลักการประหยัดแรง (Principle of Least Effort ดู Zipf, 1935) และปัจจัยทางปริธาน เช่น ประสิทธิภาพของผู้ใช้ภาษาก็เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดรูปภาษาและความหมายของรูปภาษาด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับหน่วยสร้างการิตภาษาสเปนที่ผ่านมาใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการคิดขึ้นมาเอง จึงอาจได้ข้อสรุปที่ไม่สอดคล้องกับรูปภาษาที่ผู้พูดภาษาใช้จริง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นการศึกษาโดยอิงคลังข้อมูลเป็นหลัก ดังนั้น นอกจากจะไม่มีข้อด้อยดังกล่าวแล้ว ยังทำให้เห็นความถี่และแนวโน้มการใช้รูปภาษาแบบต่าง ๆ อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วิเคราะห์การิตหน่วยคำ (morphological causative) ในภาษาสเปน ในประเด็นต่อไปนี้

- ตัวบ่งชี้การิตในการิตหน่วยคำ
- คุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นการิตหน่วยคำ
- ความหมายของการิตหน่วยคำ

1.2.2 วิเคราะห์การิตกลุ่มคำ (analytic causative) ในภาษาสเปน ในประเด็นต่อไปนี้

- ความหมายของกริยาการิต (causative verb) ในฐานะตัวบ่งชี้การิต (causative marker)
- โครงสร้างและความหมายของการิตกลุ่มคำ
- ปัจจัยทางความหมายที่กำหนดรูปการกรของนามวลที่เป็นผู้รับเหตุ (causee) ในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ

1.2.3 วิเคราะห์ความแตกต่างในเชิงความหมายระหว่างการิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำ

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

1.3.1 การิตหน่วยคำในภาษาสเปนมีลักษณะดังนี้

- ตัวบ่งชี้การิตของการิตหน่วยคำในภาษาสเปน ได้แก่ *en-*, *a-*, *-izar* และ *-ificar* และการิตอรูป การแจกแจง (distribution) ของรูปการิตดังกล่าวเป็นไปอย่างไม่มีกฎ
- รากศัพท์ที่สามารถนำมาเติมหน่วยเติมศัพท์ข้างต้นให้กลายเป็นการิตหน่วยคำได้ จะต้องเป็นคำนามที่ไม่ได้อ้างถึงสิ่งมีชีวิต หรือเป็นคุณศัพท์ที่แสดงคุณลักษณะชั่วคราว (stage-level adjective) ไม่ใช่คุณศัพท์แสดงลักษณะถาวร

- การรืตหน่วยคำแสดงการก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพหรือคุณลักษณะเท่านั้น ไม่ใช่เหตุการณ์ผลที่เป็นการกระทำ

1.3.2 การรืตกลุ่มคำในภาษาสเปนมีลักษณะดังนี้

- กริยาการรืตที่ใช้ในการรืตกลุ่มคำในภาษาสเปนมีจำนวน 5 คำ ได้แก่ *hacer* 'make', *dejar* 'let', *poner* 'put', *obligar* 'oblige' และ *forzar* 'force' กริยา *hacer* เป็นกริยาที่มีความหมายเป็นกลางมากที่สุด เป็นกริยาที่แสดงการรืตแท้ (causation proper) และใช้แสดงเหตุการณ์การรืตแท้ได้ทุกสถานการณ์ *dejar* จะแสดงเหตุการณ์ที่แสดงการรืตแบบยินยอม (permissive causation) ส่วนกริยาการรืต *poner* ใช้แสดงการรืตแท้เช่นเดียวกับ *hacer* แต่มีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับค่านามมากกว่า *hacer* และมีการแจกแจง (distribution) จำกัดกว่า *hacer* ส่วน *obligar* และ *forzar* เป็นกริยาการรืตแสดงการรืตแท้ที่ยังคงความหมายดั้งเดิมของกริยาไว้ มีข้อจำกัดในการปรากฏคือ *obligar* จะปรากฏกับผู้รับเหตุ (causee) ที่เป็นคนเท่านั้น และ *forzar* มักจะปรากฏกับผู้ก่อเหตุ (causer) ที่เป็นคนเท่านั้น

- กริยาการรืตมีโครงสร้างส่วนเติมเต็มที่แตกต่างกัน 3 แบบ คือ (ก) โครงสร้างรูปกริยากลาง (infinitive) (ข) โครงสร้างสมมุติมาลา (subjunctive) และ (ค) โครงสร้างที่ไม่ใช่กริยา โครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาใช้กับเหตุการณ์ผลที่เป็นการกระทำ ส่วนโครงสร้างที่ไม่ใช่กริยาจะแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพหรือคุณลักษณะ โครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาต่างกันคือ โครงสร้างรูปกริยากลางจะแสดงลักษณะการรืตโดยตรงมากกว่า และมักใช้กับกรณีที่กริยาที่แสดงเหตุการณ์ผลไม่มี "อาร์กิวเมนต์" และส่วนขยายมาก

- ปัจจัยที่กำหนดการแสดงรูปการกรของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุ ได้แก่ (ก) การเน้นความสำคัญของผู้รับเหตุ (ข) ระดับความมากน้อยที่ผู้ก่อเหตุบังคับผู้รับเหตุ และ (ค) อำนาจในการควบคุมการกระทำของผู้รับเหตุเอง การแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบทใช้ในกรณีที่เน้นการกระทำไปสู่ผู้ได้รับผล (affectee) โดยไม่เน้นความสำคัญของผู้รับเหตุ ส่วนการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมกรกร (accusative) ผู้รับเหตุจะถูกบังคับมากกว่าและชัดเจนได้น้อยกว่า

1.3.3 การรืตกลุ่มคำสามารถแสดงเหตุการณ์ผลได้ทั้งที่เป็นสภาพหรือคุณลักษณะและการกระทำ ส่วนการรืตหน่วยคำจะไม่สามารถใช้แสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นการกระทำได้ การรืตกลุ่มคำจะแสดงลักษณะการรืตโดยอ้อมมากกว่าการรืตหน่วยคำ

1.4 กรอบทฤษฎีที่ใช้

การศึกษาในครั้งนี้จะใช้กรอบทฤษฎีการวิเคราะห์ในแบบภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics) และภาษาศาสตร์หน้าที่ (functional linguistics) ซึ่งเรียกรวมว่า ภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่ (cognitive-functional linguistics) ในแบบการวิเคราะห์ของ ชิบาทานิ (Shibatani, 1976, 2001), ทาล์มมี (Talmy, 1976, 1988) คอมรี (Comrie, 1985) และ เคมเมอร์และแฟร์ฮาเกน (Kemmer and Verhagen, 1994) ซึ่งแม้จะมีประเด็นที่ศึกษาและความเชื่อพื้นฐานแตกต่างกันไปบ้าง แต่ลักษณะหลักที่งานวิจัยของนักภาษาศาสตร์ดังกล่าวมีอยู่ร่วมกันคือ ความเชื่อที่ว่ารูปภาษาขึ้นอยู่กับปริชาน ความหมาย และหน้าที่ด้านการสื่อสาร

โทมาเซลโล (Tomasello, 1998) กล่าวว่าการศึกษาภาษาศาสตร์ในแนวปริชาน-หน้าที่ (cognitive-functional approach) มีความเชื่อหลักอยู่ว่าความสามารถทางภาษาของมนุษย์ไม่ได้เป็นหน่วยเอกเทศที่ทำงานสมบูรณ์ในตัวเองโดยไม่ขึ้นกับระบบอื่น แต่เป็นผลรวมจากการทำงานทางปริชานและสังคมกับกิจกรรมทางจิตวิทยาอื่น ๆ ของมนุษย์ สิ่งที่นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้ศึกษาจึงมีทั้งรูปภาษา ความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมาย และหน้าที่ทางอรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์

แนวทางการศึกษาแบบภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่นั้นจะศึกษาทุกแง่มุมของภาษาที่มนุษย์ใช้และเข้าใจ รวมทั้งสำนวนต่าง ๆ อุปสรรค ข้อยกเว้นที่ไม่มีกฎบังคับ ในเรื่องของข้อมูลการศึกษาในแนวทางนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางของภาษาศาสตร์หน้าที่ จะใช้ข้อมูลจริงมากกว่าจะเป็นข้อมูลที่คิดขึ้นมาเอง และใช้ข้อมูลจำนวนมาก และใช้ข้อมูลจากภาษาต่าง ๆ กัน เพื่อหาลักษณะที่ภาษามนุษย์มีร่วมกัน (สากลลักษณะ) และความแตกต่างที่เป็นทางเลือกแบบต่าง ๆ ของภาษามนุษย์แต่ละภาษา (แบบลักษณะภาษา) มุ่งหาคำอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาที่สมเหตุสมผลในเชิงจิตวิทยา ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงภาษาศาสตร์เข้ากับปริชานและพฤติกรรมศาสตร์

นอกจากนี้ ในการศึกษาภาษาศาสตร์ในแนวปริชาน-หน้าที่ส่วนใหญ่จะไม่มีรูปแบบกฎเกณฑ์ หรือหลักการเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งตายตัว แต่หลักการสำคัญที่มีอยู่ร่วมกันคือ อรรถศาสตร์ วัจนปฏิบัติศาสตร์ (เช่น บริบท ความรู้เกี่ยวกับโลก) และปริจเฉท (เช่น การจัดโครงสร้างข้อมูล) เป็นปัจจัยที่กำหนดรูปภาษา นอกจากนี้คำอธิบายเหตุผลเกี่ยวกับลักษณะรูปภาษา ความถูกต้องทางไวยากรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมาย รวมถึงประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับภาษา ที่นักภาษาศาสตร์ในแนวปริชาน-หน้าที่ให้จะมีหลักการของจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การรับรู้ (perception) การสร้างมโนทัศน์และมองเหตุการณ์ (conceptualization)

แนวคิดแบบภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่เชื่อว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถทางปริชานของมนุษย์ และรูปภาษาที่ปรากฏก็จะเป็นไปตามหน้าที่หรือการใช้ภาษาในการสื่อสาร การศึกษาภาษาควรจะทำด้วยวิธีเดียวกับการศึกษาความสามารถทางปริชานอื่น ๆ ดังนั้นแนวคิดของภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่จะศึกษาพฤติกรรมทางภาษาของมนุษย์ซึ่งนำไปสู่ความคิดใหม่เกี่ยวกับภาษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของนักจิตวิทยาและนักปริชานศาสตร์เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ การรับรู้ ความสามารถทางปริชานและการสื่อสาร

1.5 แหล่งข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นการศึกษาในแนวอิงคลังข้อมูลภาษา คือ ใช้ข้อมูลที่ปรากฏในการใช้จริงของผู้พูดภาษาในการวิเคราะห์ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาของการใช้ข้อมูลที่คิดขึ้นมาเอง เช่น ได้ประโยคที่ไม่เป็นธรรมชาติหรือประโยคที่ผู้พูดภาษาส่วนใหญ่อาจไม่ยอมรับ ในการเลือกคลังข้อมูลมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ที่ว่าคลังข้อมูลนั้นจะต้องอยู่ในรูปแฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากวิธีการวิจัยเน้นการเก็บตัวอย่างจากข้อมูลจำนวนมากเป็นหลัก ซึ่งต้องอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการคัดแยกประโยคตัวอย่างที่ต้องการ เนื่องจากคลังข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มีไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงนำคลังข้อมูลที่หาพบทั้งหมดมาใช้ในการวิจัยซึ่งมีที่มาจาก 3 แหล่ง คือ

➢ คลังข้อมูลภาษาพูดอ้างอิงภาษาสเปนยุคปัจจุบัน (Corpus Oral de Referencia de la Lengua Española Contemporánea – CORLEC) (Marcos Marín et al., 1992) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมหาวิทยาลัยเอาโตโนมาแห่งมาดริด (Universidad Autónoma de Madrid) เป็นคลังข้อมูลภาษาสเปนในประเทศสเปนที่ได้จากการถอดเทปบันทึกการใช้ภาษาพูดในสถานการณ์จริง กล่าวคือ เป็นการสนทนาโดยมีผู้ร่วมสนทนาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และเป็นคำพูดที่มีได้มีการเตรียมบทพูดมาก่อน มีขนาดประมาณ 1,100,000 คำ ประกอบด้วยหัวข้อ (genre) ที่หลากหลาย โดยมีสัดส่วนของแต่ละหัวข้อยังต่อไปนี้

■ การบริหารจัดการและการเมือง	5.6%
■ วิทยาศาสตร์	3.3%
■ บทสนทนาทั่วไประหว่างบุคคลที่สนิทสนมกัน	24.5%
■ การศึกษา	5.3%
■ มนุษยศาสตร์	5.6%
■ การให้คำแนะนำ/สั่งการ	0.6%

▪ กฎหมาย	3.2%
▪ การเล่นเกม	5.6%
▪ ภาษาในสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ได้แก่	
○ การอภิปราย	8.5%
○ การสัมภาษณ์	15.6%
○ ข่าว	6.6%
○ สารคดี	2.6%
○ กีฬา	5.3%
▪ ภาษาโฆษณา	2.8%
▪ ศาสนา	1.1%
▪ ภาษาทางเทคนิค	3.9%

➢ คลังข้อมูลภาษาพูด Habla Culta de Caracas เป็นคลังข้อมูลภาษาสเปนในประเทศเวเนซุเอลา ขนาดประมาณ 272,000 คำ จากการถอดเทปซึ่งบันทึกไว้ 4 วิธีด้วยกันคือ

- การสัมภาษณ์บุคคลโดยผู้เก็บข้อมูล หัวข้อการสนทนาส่วนใหญ่เป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้ให้ข้อมูล เช่น ชีวิตประวัติส่วนตัว ชีวิต ความเป็นอยู่ในเมือง ปัญหาสังคม การท่องเที่ยว ฯลฯ
- การให้บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปสนทนากันในหัวข้อใดก็ได้ที่ต้องการโดยมีผู้เก็บข้อมูลอยู่ด้วย
- การบันทึกเสียงในชั้นเรียน
- การบันทึกเสียงการสนทนาธรรมชาติระหว่างผู้เก็บข้อมูลกับบุคคลอื่น ซึ่งไม่ทราบว่ามี การบันทึกเสียงอยู่

สองวิธีแรกอาจจะมีความไม่เป็นธรรมชาติอยู่บ้างเล็กน้อยเมื่อเทียบกับวิธีการที่เหลือ เนื่องจากเป็นสถานการณ์การสนทนาที่ผู้เก็บข้อมูลเป็นผู้ควบคุมให้ดำเนินไป และผู้ร่วมสนทนาทราบว่ามีการบันทึกเสียง

➢ คลังข้อมูลภาษาเขียนซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมขึ้นมาเอง ขนาดประมาณ 197,000 คำ ประกอบด้วยข้อความในหนังสือนวนิยาย 3 เล่ม คือ

- La casa de los espíritus โดย อีซาเบล อะเยนเด (Isabel Allende, 1982) นักเขียนชาวชิลี
- La buena suerte โดย อเล็กซ์ โรบิรา และ เฟร์นันโด ตรึอาส เด เบส (Alex Rovira and Fernando Trías de Bes, 2004) นักเขียนชาวสเปน
- El coronel no tiene quien le escriba โดย กาเบรียล การ์เซีย มาร์เกซ (Gabriel García Márquez, 1993 [1961]) นักเขียนชาวโคลัมเบีย

คลังข้อมูลทั้งหมดที่ใช้เป็นคลังข้อมูลที่ไม่ได้มีการกำกับข้อมูลทางไวยากรณ์ไว้ (grammatical tagging) ขนาดโดยรวมของคลังข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประมาณ 1,569,000 คำ ผู้วิจัยยอมรับว่าขนาดของคลังข้อมูลที่น่ามาใช้ระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนจะต่างกันมาก ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ดีควรจะเป็นตามหลักการของภาษาศาสตร์คลังข้อมูลที่ว่าคลังข้อมูลที่ดีควรจะมีคุณสมบัติกันระหว่างภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาในประเภท (genre) ต่าง ๆ แต่คลังข้อมูลภาษาสเปนที่มีอยู่แล้วและผู้วิจัยสามารถหามาได้มีจำกัดเพียงที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการศึกษาโดยแยกผลการวิจัยภาษาพูดและภาษาเขียนออกจากกันเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาว่าผลการวิจัยมีความเอนเอียงเพราะความไม่สมดุลของคลังข้อมูล

แม้แหล่งข้อมูลมีภาษาสเปนจากหลายถิ่น ทั้งจากประเทศสเปนและประเทศในอเมริกาใต้ แต่ผู้วิจัยเชื่อว่าภาษาสเปนในถิ่นต่าง ๆ นั้นไม่มีความแตกต่างกันในแง่วากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้างการิต ทั้งนี้ ซาโกนา (Zagona, 2002: 2) ได้กล่าวว่าภาษาสเปนที่พูดในถิ่นต่าง ๆ มีวากยสัมพันธ์ที่ค่อนข้างจะเป็นแบบแผนเดียวกัน นอกจากนี้ จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าผลการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันมากนักในภาษาสเปนในประเทศสเปนและภาษาสเปนในอเมริกาใต้ (เวเนซุเอลา) *

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยจะจำกัดอยู่กับการิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนที่พบในคลังข้อมูลที่ระบุไว้ในข้อ 1.5 การศึกษาการิตกลุ่มคำจะมีขอบเขตอยู่ที่หน่วยสร้างการิตที่มีกริยา *hacer* 'make', *dejar* 'let', *poner* 'put', *obligar* 'oblige' และ *forzar* 'force' เป็นกริยาหลัก

* ผลการวิจัยความแตกต่างในการใช้ส่วนเติมเต็มรูปกริยากวางและหน่วยเติมเต็มสมมุติมาลาในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำที่ปรากฏกับกริยาการิต *hacer* ในภาษาพูด ผู้วิจัยพบสัดส่วนการใช้ส่วนเติมเต็มรูปกริยากวางต่อส่วนเติมเต็มสมมุติมาลาในอัตราส่วน 58% ต่อ 42% ในภาษาสเปนถิ่นมาดริด (สเปน) และ 62% ต่อ 48% ในภาษาสเปนถิ่นการากัส (เวเนซุเอลา)

(กริยาที่มีการกระจายตามประธาน) ผู้วิจัยกำหนดกริยากริรต์ 5 คำนี้จากการสำรวจข้อมูลในงานวิจัยนำร่อง โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการระบุว่ากริยาใดบ้างที่เป็นกริยากริรต์คือ การพิจารณาว่ากริยานั้นมีความหมายกริรต์คือเป็นการกระทำก่อให้เกิดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจริง โดยที่ไม่สามารถปฏิเสธเหตุการณ์ผลได้ ดังแสดงใน (9) ซึ่งเมื่อปฏิเสธความในเหตุการณ์ผลก็จะเป็นประโยคที่ผู้พูดภาษาไม่ยอมรับ ความหมายกริรต์นี้ต่างจากความหมายประเภทคำสั่ง (jussive) ซึ่งจะแสดงการสั่ง ขอร้อง หรือ เรียกร้อง (Van Valin and LaPolla, 1997: 479) โดยในหน่วยสร้างที่มีความหมายประเภทคำสั่งไม่ได้กินความ (entail) ว่าเหตุการณ์ผลนั้นต้องเกิดขึ้น ดังนั้นจึงสามารถปฏิเสธความที่เป็นเหตุการณ์ผลได้ เช่นกรณีของกริยา *mandar* 'สั่ง' ที่แสดงในตัวอย่างที่ (10) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้รวมกริยาประเภทคำสั่งไว้ในการศึกษา

(9) **Lo dejé entrar, pero no entró.*

him I.let enter but not he.entered

'I let him in, but he didn't come in.'

(10) *Lo mandé entrar, pero no entró.*

him I.ordered enter but not he.entered

'I ordered him to come in, but he didn't come in.'

1.7 ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงคลังข้อมูล จึงมีข้อจำกัดเหมือนกับงานวิจัยเชิงคลังข้อมูลอื่น ๆ คือ ผลการวิจัยที่ได้จะมีความถูกต้องจำกัดอยู่เพียงในคลังข้อมูลที่นำมาใช้ อาจไม่ได้อธิบายสิ่งที่ไม่ปรากฏในคลังข้อมูลได้ เช่น รูปแบบการสร้างกริรต์หน่วยคำจากคำคุณศัพท์ที่วิเคราะห์ได้มี 8 แบบ แต่เป็นไปได้ว่าในภาษาจริงมีรูปแบบอื่นที่ยังไม่พบในคลังข้อมูลอยู่ ข้อสรุปที่ได้ในงานวิจัยเชิงคลังข้อมูลจึงเป็นข้อสรุปจากรูปภาษาที่พบในคลังข้อมูลเท่านั้น

1.8 สัญลักษณ์ คำย่อ และคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.8.1 สัญลักษณ์

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ที่เป็นมาตรฐานในงานวิจัยด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ดังนี้

เครื่องหมายดอกจัน * นำหน้าประโยค หมายถึง ประโยคนั้นเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ในความหมายที่ว่าผู้พูดภาษาไม่ยอมรับ

เครื่องหมายประจักษ์นี้ ? นำหน้าประโยค หมายถึง ประโยคนั้นเป็นประโยคที่อาจผิดไวยากรณ์ในความหมายที่ผู้พูดภาษาตัดสินใจมากกว่าจะยอมรับหรือไม่

ตัวเอียง หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวเอียงนั้นเป็นรูปภาษาในภาษานั้น

เครื่องหมายอัฒประกาศเดี่ยว ' ' เช่น 'กก' หมายถึง สิ่งที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศเดี่ยวเป็นความหมาย

เครื่องหมายยัติภังค์ - ปราบกับตัวอักษรที่เป็นตัวเอียง เช่น *astill-ar* แสดงขอบเขตของหน่วยคำ ดังนี้ หากพบ *กก-* หมายถึง สิ่งที่อยู่หน้าเครื่องหมายยัติภังค์ที่ไม่มีตัวอักษรตามมาเป็นหน่วยเติมหน้าศัพท์ และ *-กก* หมายถึง สิ่งที่อยู่หลังเครื่องหมายยัติภังค์ที่ไม่มีตัวอักษรนำมานั้นเป็นหน่วยเติมหลังศัพท์

เครื่องหมาย > แสดงการเปลี่ยนรูปคำในกระบวนการทางวิทยาหน่วยคำ

1.8.2 คำย่อ

3SG	ย่อมาจาก	Third Person Singular	หมายถึง	บุรุษที่สามเอกพจน์
ACC	ย่อมาจาก	Accusative	หมายถึง	กรรมกรก
AP	ย่อมาจาก	Adjective Phrase	หมายถึง	คุณศัพท์วลี
AVP	ย่อมาจาก	Adverbial Phrase	หมายถึง	วิเศษณ์วลี
CAUS	ย่อมาจาก	Causative	หมายถึง	การีต
COMP	ย่อมาจาก	Complementizer	หมายถึง	ตัวนำส่วนเติมเต็ม
CONJ	ย่อมาจาก	Conjunction	หมายถึง	สันธาน
DAT	ย่อมาจาก	Dative	หมายถึง	สัมปทานกรก
DO	ย่อมาจาก	Direct Object	หมายถึง	กรรมตรง
f.	ย่อมาจาก	Feminine	หมายถึง	เพศหญิง
IMP	ย่อมาจาก	Impersonal	หมายถึง	ไม่ระบุประธาน
IMPR	ย่อมาจาก	Imperative	หมายถึง	รูปคำสั่ง
IND	ย่อมาจาก	Indicative	หมายถึง	มาลาบอกเล่า
INF	ย่อมาจาก	Infinitive	หมายถึง	กริยากกลาง
IO	ย่อมาจาก	Indirect Object	หมายถึง	กรรมรอง
m.	ย่อมาจาก	Masculine	หมายถึง	เพศชาย

NOM	ย่อมาจาก	Nominative	หมายถึง	กรรตุการก
NP	ย่อมาจาก	Noun Phrase	หมายถึง	นามวลี
PAST	ย่อมาจาก	Past Tense	หมายถึง	อดีตกาล
PL	ย่อมาจาก	Plural	หมายถึง	พหูพจน์
PP	ย่อมาจาก	Prepositional Phrase	หมายถึง	บุพบทวลี
PPL	ย่อมาจาก	Past Participle	หมายถึง	รูปกริยาช่อง 3
PREP	ย่อมาจาก	Preposition	หมายถึง	บุพบท
PRES	ย่อมาจาก	Present	หมายถึง	ปัจจุบันกาล
RFLX	ย่อมาจาก	Reflexive	หมายถึง	สรรพนามสะท้อนกลับ
S	ย่อมาจาก	Sentence (Clause)	หมายถึง	อนุพากย์
SG	ย่อมาจาก	Singular	หมายถึง	เอกพจน์
SUB	ย่อมาจาก	Subjunctive	หมายถึง	สมมุติมาลา
SUBJ	ย่อมาจาก	Subject	หมายถึง	ประธาน
VP	ย่อมาจาก	Verb Phrase	หมายถึง	กริยาวลี

1.8.3 คำจำกัดความ

หน่วยสร้างการริต (causative construction) หมายถึง รูปภาษาที่แสดงเหตุการณ์ ซึ่งมีการกระทำอย่างหนึ่ง (ซึ่งเรียกว่าเหตุการณ์เหตุ) อันก่อให้เกิดผลอย่างหนึ่ง (ซึ่งเรียกว่า เหตุการณ์ผล)

การริตหน่วยคำ (morphological causative) หมายถึง หน่วยสร้างการริตซึ่งมีรูป ภาษาที่แสดงเหตุการณ์เหตุและรูปภาษาที่แสดงเหตุการณ์ผลอยู่ในหน่วยศัพท์เดียวกัน แต่ หน่วยศัพท์นั้นประกอบขึ้นจากหน่วยคำ (morpheme) ตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไป

การริตกลุ่มคำ (analytic causative) หมายถึง หน่วยสร้างการริตที่มีรูปภาษาที่ แสดงเหตุการณ์เหตุและรูปภาษาที่แสดงเหตุการณ์ผลอยู่แยกเป็นคนละหน่วยศัพท์กัน

กริยาการริต (causative verb) หมายถึง กริยาที่มีรูปกระจายตามประธาน (finite verb) ในหน่วยสร้างการริตกลุ่มคำ

การริตแท้ (causation proper) หมายถึง การก่อให้เกิดเหตุการณ์หนึ่งขึ้นมา โดยที่เหตุการณ์นั้นไม่มีแรงผลักดันอื่นให้เกิด การก่อให้เกิดเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นทำโดยสร้างแรงผลักดันให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นมา

การริตยินยอม (permissive causation) หมายถึง การทำให้เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นได้ โดยเหตุการณ์นั้นมีแรงผลักดันที่จะเกิดขึ้นอยู่แล้ว การทำให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นทำโดยขจัดอุปสรรคที่อาจขัดขวางการเกิดเหตุการณ์นั้นออกหรือโดยการไม่ขัดขวางการเกิดเหตุการณ์นั้น

การริตโดยตรง (direct causation) หมายถึง การทำให้เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นโดยการกระทำที่เป็นเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลเกิดขึ้นในลำดับที่ติดต่อกันโดยทันทีในกรอบเวลาและสถานที่เดียวกัน ไม่มีเหตุการณ์อื่นใดมาคั่นกลาง

การริตโดยอ้อม (indirect causation) หมายถึง การทำให้เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นโดยการกระทำที่เป็นเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลไม่ได้เกิดติดต่อกันทันที โดยการกระทำที่เป็นเหตุทำให้เกิดเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งหรือมากกว่า และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะนำไปสู่เหตุการณ์ผลอีกทอดหนึ่ง

หลักความประหยัด (Principle of Economy) หมายถึง หลักการที่กล่าวว่ารูปที่ประหยัดกว่า เช่น สั้นกว่าหรือซับซ้อนน้อยกว่า จะเป็นรูปที่ผู้ใช้ภาษานิยมใช้มากกว่า

หลักความโปร่งใสทางหน้าที่ (Principle of Functional Transparency) หมายถึง หลักการของชิบาทานิ (Shibatani, 2003) ที่กล่าวว่าสถานการณ์ที่เป็นที่คุ้นเคยน้อยกว่าหรือไม่ปกติจะต้องการการแสดงผลที่ชัดเจนกว่าในแง่ความหมายหรือหน้าที่

ความหนัก (heaviness) ความหนักของอนุภาคหนึ่ง ๆ หมายถึง จำนวนและความสำคัญของหน่วยทางวากยสัมพันธ์ในอนุภาคนั้น (ดูรายละเอียดในข้อ 4.1.1)

ความถี่รูปคำ (token frequency) หมายถึง จำนวนตัวอย่างคำที่พบในข้อมูลหนึ่ง ๆ โดยนับจำนวนคำทั้งหมด ทั้งในกรณีคำซ้ำกันและคำเดียวกันที่มีการหน่วยเติมศัพท์ทางไวยากรณ์ (inflection) เช่น รูปเอกพจน์/พหูพจน์ รูปกริยาที่กระจายไปตามกาลต่าง ๆ เป็นต้น

ความถี่รูปศัพท์ (type frequency) หมายถึง จำนวนของหน่วยศัพท์ที่พบในข้อมูลหนึ่ง ๆ โดยไม่นับคำที่ซ้ำกันและคำศัพท์เดียวกันที่มีรูปทางไวยากรณ์ (inflection) ต่างออกไป เช่น รูปเอกพจน์/พหูพจน์ รูปกริยาที่กระจายไปตามกาลต่าง ๆ เป็นต้น

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.9.1 ใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนหรือคัดค้านทฤษฎีเกี่ยวกับสากลลักษณะของหน่วยสร้างการรื้อ
- 1.9.2 ได้องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาสเปน
- 1.9.3 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาคำภาษา ทั้งในเชิงเปรียบเทียบและในเชิงแบบลักษณะและสากลลักษณะ

1.10 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1.10.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยทำการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยสร้างการรื้อโดยทั่วไปและหน่วยสร้างการรื้อในภาษาสเปนเป็นเฉพาะ สำหรับหน่วยสร้างการรื้อโดยทั่วไป ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

- คำจำกัดความของหน่วยสร้างการรื้อ
- ประเภทของหน่วยสร้างการรื้อ
- ความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายหน่วยสร้างการรื้อ

ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับหน่วยสร้างการรื้อในภาษาสเปนนั้น ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาในหัวข้อนี้ทั้งหมดและเชื่อมโยงงานเหล่านั้นกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้วิจัย

1.10.2 เก็บข้อมูลจากคลังข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์แต่ละวัตถุประสงค์นั้นจะต่างกันไปเนื่องจากข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์แต่ละเรื่องไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจะอธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแยกในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

ก) การรื้อหน่วยคำ

การคัดแยกการรื้อหน่วยคำไม่สามารถค้นหากำหนดคำค้นหาขึ้นมาได้ เพราะรูปของการรื้อหน่วยคำมีลักษณะเป็นคำ และมีโครงสร้างคำไม่แน่นอน นอกจากนี้ คลังข้อมูลก็มิได้มีการกำกับข้อมูลทางไวยากรณ์ไว้ ด้วยเหตุนี้ จึงไม่สามารถใช้โปรแกรมคอนคอร์ดแดนซ์ช่วยในการ

ค้นหา ผู้วิจัยใช้วิธีอ่านข้อมูลในคลังข้อมูลด้วยตัวเอง และคัดลอกการรืตหน่วยคำนั้นพร้อมด้วยบริบทลงในแฟ้มข้อมูลแฟ้มหนึ่ง จากนั้น เมื่ออ่านข้อมูลในคลังข้อมูลซึ่งในที่นี้เลือกเพียงคลังข้อมูลภาษาเขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำรายการคำที่ถือเป็นการรืตหน่วยคำ และนำคำเหล่านั้นเป็นคำค้นหาโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อค้นหาการปรากฏทุกครั้งของการรืตหน่วยคำนั้น เพื่อให้แน่ใจว่ามีหน่วยสร้างการรืตหน่วยคำเด็ดขาดจากการตรวจหาน้อยที่สุด และเพื่อให้ได้ความถี่ในการปรากฏที่แม่นยำในการแจกแจงผล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์หมีได้เป็นเพียงแต่การรืตหน่วยคำซึ่งมีสถานภาพเป็นคำหนึ่งคำเท่านั้น ผู้วิจัยยังได้คัดประโยคทั้งประโยคที่การรืตหน่วยคำปรากฏอยู่มาด้วย เนื่องจากบริบทจะทำให้เห็นความหมายของการรืตหน่วยคำได้ดีขึ้น และสามารถนำไปเปรียบเทียบกับการใช้การรืตกลุ่มคำต่อไป

เนื่องจากการค้นหาด้วยวิธีนี้ต้องใช้เวลาในการทำงานมาก ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจที่จะเก็บข้อมูลการรืตหน่วยคำเพื่อทำการวิเคราะห์ในบทที่ 3 เพียงแค่ข้อมูลภาษาเขียนเท่านั้น ข้อมูลการรืตหน่วยคำที่เก็บได้ทั้งหมดแสดงอยู่ในภาคผนวก ก.

เกณฑ์ในการคัดเลือกการรืตหน่วยคำประการหนึ่ง คือ หน่วยเติมศัพท์ที่นำมาประกอบกับรากศัพท์เพื่อสร้างเป็นการรืตหน่วยคำนั้นจะต้องไม่มีความหมายอื่นใดนอกจากเป็นการแสดงการรืต คำที่ประกอบด้วยหน่วยเติมศัพท์ที่มีความหมายอื่นด้วยจะถูกตัดออกไป เช่น *des-* ซึ่งมีความหมายเป็นปฏิเสธ อย่างใน *des-en-red-ar* (*des-en-net-ar* 'disentangle'), *re-* ซึ่งมีความหมายว่า 'อีกครั้งหนึ่ง' อย่างใน *re-juven-ecer* (*re-young-ecer* 'rejuvenate'), *re-nov-ar* (*re-new-ar* 'renew') *con-* ซึ่งมีความหมายว่า 'ด้วยกัน' เช่นใน *con-solid-ar* 'consolidate' นอกจากนี้ คำที่กระบวนการสร้างคำเกิดขึ้นกับรากศัพท์ในภาษาลาติน โดยรากศัพท์และ/หรือหน่วยเติมศัพท์มิได้มีความหมายและหน้าที่เช่นนั้นแล้วในภาษาสเปนก็จะไม่นับเป็นการรืตหน่วยคำในภาษาสเปน เช่น *rect-ificar* ความหมายของรากศัพท์ในภาษาสเปน คือ 'ตรง' แต่ความหมายของกริยา คือ 'ทำให้ถูกต้อง' หรือ *ver-ificar* ความหมายของกริยา คือ 'ทำให้จริง' หรือ 'ตรวจสอบว่าเป็นจริง' แต่รากศัพท์ที่มีความหมายว่า 'จริง' ที่นำมาใช้สร้างกริยาแสดงการรืตคำนี้คือ *vero* ซึ่งเป็นรากศัพท์ภาษาละติน ไม่ใช่ภาษาสเปน ในภาษาสเปนคุณศัพท์ 'จริง' คือ *verdadero*

ข) การรืตกลุ่มคำ

การศึกษาการรืตกลุ่มคำในครั้งนี้จะศึกษากรณีการรืตกลุ่มคำที่ประกอบจากกริยาการรืต 5 ตัว ที่ระบุได้จากการทำการวิจัยนำร่อง คือ *hacer* 'make', *dejar* 'let', *obligar*

'obligar', *poner* 'put' และ *forzar* 'force' ผู้วิจัยจึงใช้กริยากริธาเหล่านี้เป็นคำค้นหาในโปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ โดยใช้รูปที่มีความเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำทั้งหมดที่เป็นไปได้ของกริยานั้น ๆ หาในคลังข้อมูลภาษาพูดและภาษาเขียนแยกกัน โดยผลการค้นหาคำที่ออกมาจะมีตัวอย่างที่ไม่ใช่หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำด้วย เช่น การใช้กริยา *hacer* ในวลี *hace 3 años* 'เมื่อ 3 ปีก่อน' หรือการใช้กริยา *dejar* ในความหมายว่า 'เลิก' เช่น *Dejó de fumar* 'เขาเลิกสูบบุหรี่' เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยต้องทำการอ่านผลที่ได้และคัดตัวอย่างที่ไม่ต้องการออก เก็บเฉพาะกรณีที่เป็นหน่วยสร้างการีตโดยข้อมูลการีตกลุ่มคำทั้งหมดที่เก็บได้แสดงอยู่ในภาคผนวก ข.

1.10.3 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่เหมือนกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั่นก็คือ ในแต่ละหัวเรื่องจะไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจะอธิบายขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแยกในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

ก) การีตหน่วยคำ

- วิเคราะห์โครงสร้างของการีตหน่วยคำแต่ละคำ
- สรุปรูปแบบโครงสร้างที่เป็นไปได้ของการีตหน่วยคำ
- ทำรายการรากศัพท์ที่ประกอบเป็นการีตหน่วยคำได้ แล้ววิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์โดยการแบ่งประเภท
- วิเคราะห์หาความหมายของการีตหน่วยคำ

ข) การีตกลุ่มคำ

- วิเคราะห์ความแตกต่างทางความหมายของกริยากริธาแต่ละคำ
- หาโครงสร้างของหน่วยสร้างการีตที่ประกอบด้วยกริยากริธาแต่ละคำ
- หาความแตกต่างหากมีโครงสร้างของหน่วยสร้างมากกว่าหนึ่ง จากการสังเกตการีตกลุ่มคำระหว่างการเก็บข้อมูลทำให้ผู้วิจัยเกิดสมมติฐานว่าความแตกต่างของโครงสร้างที่ประกอบเข้าเป็นการีตกลุ่มคำอยู่ที่ความหนักของอนุพากย์ขึ้นซึ่งแสดงเหตุการณ์ผล ดังนั้น เพื่อพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้อนุพากย์หนัก และแจ้งนับความถี่ของการีตกลุ่มคำแยกตามปัจจัยความหนักแต่ละตัวและแยกตามโครงสร้าง (ดูรายละเอียดเรื่องความหนักและปัจจัยความหนักในข้อ 4.1.1) เนื่องจากขนาดของคลังข้อมูลภาษาพูดและ

คลังข้อมูลภาษาเขียนไม่สมดุลกัน กล่าวคือ คลังข้อมูลภาษาพูดมีขนาดใหญ่กว่าคลังข้อมูลภาษาเขียนมาก ผู้วิจัยจึงแยกการแจกแจงนับความถี่ดังกล่าวในภาษาพูดและภาษาเขียนออกจากกัน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาว่าผลการวิจัยมีความเอนเอียงเพราะความไม่สมดุลของคลังข้อมูล

- เปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน โดยใช้สัดส่วนในการใช้โครงสร้างต่าง ๆ เป็นจำนวนร้อยละเป็นตัวเปรียบเทียบ

- วิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการแสดงรูปการกของผู้รับเหตุ

ค) ความแตกต่างระหว่างการรื้อหน่วยคำและการรื้อกลุ่มคำ

- นำความหมายของการรื้อหน่วยคำและการรื้อกลุ่มคำที่วิเคราะห์ได้จากข้อ 1.10.3 ก) และ 1.10.3 ข) มาเปรียบเทียบความต่าง

- ทำรายการนามวลีและคุณศัพท์วลีที่ประกอบเป็นส่วนเติมเต็มของการรื้อกลุ่มคำเพื่อศึกษาเทียบกับรายการรากศัพท์ของการรื้อหน่วยคำในข้อ 1.10.3 ก)

- เนื่องจากผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าเหตุการณ์ที่เป็นปกติเกิดขึ้นบ่อยจะใช้กับรูปภาษาที่สั้นกว่าและมีความชัดเจนน้อยกว่า การรื้อหน่วยคำซึ่งเป็นรูปที่สั้นกว่าจึงน่าจะเป็นรูปการรื้อที่ใช้กับเหตุการณ์การรื้อที่ปรากฏบ่อยกว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยการรื้อกลุ่มคำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการแจกแจงนับความถี่ของเหตุการณ์การรื้อโดยดูจากความหมาย เช่น ‘ทำให้สงบ’ ‘ทำให้คิด’ และแยกผลตามรูปที่ปรากฏว่าเป็นการรื้อหน่วยคำหรือการรื้อกลุ่มคำเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน การเปรียบเทียบความถี่ในการปรากฏของการรื้อหน่วยคำและการรื้อกลุ่มคำจะใช้ข้อมูลชุดเดียวกันคือคลังข้อมูลภาษาเขียน เนื่องจากผู้วิจัยนับความถี่ของการรื้อหน่วยคำได้เพียงในคลังข้อมูลภาษาเขียนเท่านั้น ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวไปแล้วในข้อ 1.10.2 ก.

1.10.4 พิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลในทางสถิติ

การพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลในทางสถิติจะทำกับผลการแจกแจงนับความถี่ในการปรากฏ เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าตัวเลขความถี่ในการปรากฏที่นับได้มิได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ผู้วิจัยใช้การคำนวณค่าไคสแควร์ (Chi-square) โดยอาศัยโปรแกรมคำนวณค่าไคสแควร์ที่อยู่ในเว็บไซต์ http://www.georgetown.edu/faculty/ballc/webtools/web_chi.html ผู้วิจัยเพียงป้อนข้อมูลตัวเลขที่นับได้เข้าไปในตารางในโปรแกรม โปรแกรมก็จะคำนวณให้โดยอัตโนมัติว่าผลที่ผู้วิจัยได้มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และมีที่ค่าความน่าเชื่อถือ $p \leq$ เท่าใด

1.11 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

หลังจากเสนอบทที่ 1 ซึ่งเป็นบทนำแล้ว ในบทที่ 2 ผู้วิจัยจะนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับหน่วยสร้างการตีทั่วไป และหน่วยสร้างการตีในภาษาสเปน เพื่อสำรวจสถานการณ์ของการศึกษาวิจัยในหัวข้อดังกล่าว หลังจากนั้นผู้วิจัยก็จะเริ่มเสนอผลการศึกษานี้ของผู้วิจัยเอง โดยในบทที่ 3 ผู้วิจัยจะเริ่มจากการอภิปรายการตีหน่วยคำก่อน โดยจะตอบคำถามว่าการตีหน่วยคำในภาษาสเปนซึ่งมีสถานะเป็นกริยาหนึ่งคำนั้นประกอบด้วยรากศัพท์และหน่วยเติมศัพท์ใด รากศัพท์ที่ประกอบเป็นการตีหน่วยคำได้จะต้องมีลักษณะอย่างไร และการตีหน่วยคำแสดงความหมายทางการตีเช่นใด นอกจากนี้ ในตอนท้ายจะกล่าวถึงการตีความความหมายของการตีหน่วยคำซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีการบวกรวมทางนามนัย (metonymy) เข้ามาเกี่ยวข้อง

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการตีกลุ่มคำ โดยแสดงความแตกต่างระหว่างกริยาการตี 5 คำ คือ *hacer* 'make', *dejar* 'let', *obligar* 'oblige', *poner* 'put' และ *forzar* 'force' จากนั้นจะกล่าวถึงโครงสร้างต่าง ๆ ของการตีกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยาการตีแต่ละคำ พร้อมทั้งเสนอความแตกต่างในการใช้โครงสร้างที่ต่างกันนั้น ท้ายที่สุดจะกล่าวถึงความแตกต่างของการแสดงรูปผู้รับเหตุในสถานการณ์การตีในฐานะกรรมกรก สัมปทานกรก หรือกรรมหลังบุพบท *por* ในบทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยในบทที่ 3 และ 4 มาใช้ในการเปรียบเทียบการตีหน่วยคำและการตีกลุ่มคำในภาษาสเปน พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมในเรื่องความถี่ในการใช้เทียบกันด้วย ส่วนของการสรุปผลในบทที่ 6 จะเป็นการสรุปผลการวิจัยที่นำเสนอมา และอภิปรายผลในเชิงทฤษฎีว่าภาษามีการทำงานอย่างไร ปัจจุบันได้บ้างที่มีผลต่อรูปภาษา และเสนอแนะประเด็นที่ควรทำการวิจัยต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาหน่วยสร้างการริต ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาตามประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ ก) คำจำกัดความและลักษณะทั่วไปของการริต (causative) ข) การริตประเภทต่าง ๆ ค) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายในหน่วยสร้างการริต และ ง) งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับหน่วยสร้างการริต ในภาษาสเปน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 คำจำกัดความและลักษณะทั่วไปของการริต

ชิบาทานิ (Shibatani, 1976: 1) ให้คำจำกัดความของสถานการณ์การริต ไว้ว่า

"Two events can be said to constitute a causative situation if the following two conditions hold:

- The relation between the two events is such that the speaker believes that the occurrence of one event, 'the caused event', has been realized at t_2 , which is after t_1 , the time of the 'causing event.'
- The relation between the causing and the caused event is such that the speaker believes that the occurrence of the caused event is wholly dependent on the occurrence of the causing event; the dependency of the two events here must be to the extent that it allows the speaker to entertain a counterfactual inference that the caused event would not have taken place at that particular time if the causing event had not taken place, provided that all else had remained the same."

กล่าวอีกอย่างก็คือ สถานการณ์การริตจะแสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ ซึ่งเหตุการณ์หนึ่ง (เรียกว่าเหตุการณ์ผล) เกิดขึ้นในเวลาหลังจากเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่ง (เหตุการณ์เหตุ) และการเกิดเหตุการณ์ผลนั้นต้องขึ้นอยู่กับการเกิดเหตุการณ์ที่เป็นเหตุ นั่นคือ หากเหตุการณ์ที่เป็นเหตุไม่เกิดขึ้นแล้ว เหตุการณ์ที่เป็นผลก็จะไม่เกิดขึ้นด้วย ตัวอย่างประโยคที่แสดงสถานการณ์การริตที่ชิบาทานิยกไว้ เช่น *John got Bill to stand up*. ในประโยคดังกล่าว มีเหตุการณ์เกิดขึ้นสองเหตุการณ์ เหตุการณ์แรก คือ 'จอห์นทำอะไรบางอย่างกับบิล' และเหตุการณ์ที่สอง คือ 'บิลยืนขึ้น' เหตุการณ์ 'บิลยืนขึ้น' เกิดขึ้นหลัง 'จอห์นทำอะไรบางอย่างกับบิล' และการที่บิลยืนขึ้นนั้นก็ขึ้น

เพราะการกระทำของจอห์น หากจอห์นไม่ทำอะไรกับบิลแล้ว บิลก็จะไม่ยืนขึ้น ดังนั้นประโยคเช่นนี้ จะถือว่าแสดงเหตุการณ์การีต

คำจำกัดความข้างต้นเป็นคำจำกัดความในเชิงความหมาย มิใช่คำจำกัดความในแง่รูป ภาษา ดังนั้นสถานการณ์การีตอาจมีรูปภาพแสดงได้ต่าง ๆ กัน ทั้งการใช้ประโยคสมบูรณ์สอง ประโยคเชื่อมด้วยสันธานที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผล เช่น *ต้นหญ้าตายเพราะคนชอบไปเหยียบมัน* ก็เข้าข่ายแสดงสถานการณ์การีตตามคำจำกัดความของชิบาทานิข้างต้น เนื่องจากประกอบด้วยสองเหตุการณ์ คือ 'ต้นหญ้าตาย' และ 'คนชอบไปเหยียบต้นหญ้า' โดย 'ต้นหญ้าตาย' เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีหลังและเป็นผลมาจากเหตุการณ์ 'คนชอบไปเหยียบต้นหญ้า' อย่างไรก็ตาม การศึกษาหน่วยสร้างการีตของนักภาษาศาสตร์มักจะไม่รวมรูปภาพในโครงสร้าง ดังกล่าวไว้ในขอบเขตการศึกษา โดย เคมเมอร์และแฟร์ฮาเกน (Kemmer and Verhagen, 1994) ให้เหตุผลว่าลักษณะที่สำคัญของหน่วยสร้างการีตนั้น คือการไม่ปรากฏรายละเอียดชัดเจนว่า เหตุการณ์เหตุนั้นเป็นไปในลักษณะใดหรือเป็นการกระทำอย่างไร สิ่งที่แสดงในภาคแสดงเหตุนั้น จะเป็นเพียงมโนทัศน์ของการีต คือ การทำให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น หากเปรียบเทียบ ประโยคที่เป็นต้นแบบของหน่วยสร้างการีต เช่น *John got Bill to stand up* กับประโยคที่เชื่อม ด้วยสันธานแสดงเหตุผล *ต้นหญ้าตายเพราะคนชอบไปเหยียบมัน* จะเห็นว่า ในประโยคแรกกริยา *got* ที่แสดงเหตุการณ์เหตุไม่ได้ระบุว่า *John* ทำอะไร แสดงเพียงว่าเป็นกริยาที่ไม่ได้มีความหมาย แสดงรายละเอียดการกระทำอื่นใดนอกจากความหมายการีต ในขณะที่ประโยคที่สอง กริยาหลักที่แสดงเหตุการณ์เหตุ คือ *เหยียบ* เป็นกริยาที่ระบุลักษณะการกระทำที่ชัดเจนของประธาน *คน* ดังนั้นตามคำนิยามที่เคมเมอร์และแฟร์ฮาเกนให้ไว้ข้างต้น ประโยคสองประโยคที่เชื่อมด้วย คำสันธานแสดงความสัมพันธ์แบบเหตุผลจึงไม่ใช่หน่วยสร้างการีต และประเด็นเรื่องของการไม่ ระบุเหตุการณ์เหตุชัดเจนนี้ก็ป็นปัจจัยที่แยกหน่วยสร้างการีตออกจากหน่วยสร้างก่อนผล เช่น *He hammered the metal flat*. ด้วยเช่นกัน ด้วยปัจจัยนี้เองที่นักภาษาศาสตร์แยกการศึกษาหน่วย สร้างการีตและหน่วยสร้างก่อนผลออกจากกัน อย่างไรก็ตามก็มีหน่วยสร้างการีตที่สามารถระบุการ กระทำในเหตุการณ์เหตุได้ เช่น ใน *They insulting me caused me to leave*. แต่รูปประโยคที่ทำ เหตุการณ์เหตุให้มีลักษณะเป็นคำนามนั้นถือว่ามีอัตราการปรากฏน้อย จึงอาจถือได้ว่าข้อสรุป ลักษณะของหน่วยสร้างการีตของเคมเมอร์และแฟร์ฮาเกนยังใช้ได้อยู่

คำอธิบายลักษณะของการีตของชิบาทานิและเคมเมอร์และแฟร์ฮาเกน ข้างต้นนั้นได้กล่าว เพียงในด้านอรรถศาสตร์ของหน่วยสร้าง มิได้กล่าวถึงลักษณะทางวากยสัมพันธ์ว่ามีลักษณะเป็น อย่างไร คำอธิบายลักษณะหน่วยสร้างการีตที่มีผู้ให้ไว้ในเชิงวากยสัมพันธ์ คือ ของ คอมริ

(Comrie, 1985:323) ที่ระบุว่าหน่วยสร้างการกริิตเป็นหน่วยสร้างที่มีการเพิ่มจำนวนหน่วยประกอบ (valency increase) หรือผู้ร่วมเหตุการณ์ของกริิตที่แสดงเหตุการณ์ที่เป็นผล เช่น กริิต *die* มีผู้ร่วมเหตุการณ์ 1 หน่วย คือ ผู้ที่ทำกริิต 'ตาย' เมื่อผ่านกระบวนการสร้างเป็นรูปแสดงกริิต เป็น *cause to die* จะทำให้หน่วยสร้างมีผู้ร่วมเหตุการณ์เพิ่มเป็น 2 หน่วย คือ ผู้ก่อเหตุให้เกิดเหตุการณ์ 'ตาย' ขึ้น และผู้ที่ทำกริิต 'ตาย' แนวคิดว่าการสร้างกริิต (causativization) เป็นการเพิ่มผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็นผู้ก่อเหตุเข้าไปในเหตุการณ์ที่เป็นความหมายของกริิตเดิม สอดคล้องกับคุณสมบัติของหน่วยสร้างกริิตที่เคมเมอร์และแฟร์ฮาเคนกล่าวว่าหน่วยสร้างกริิต จะไม่มีการรายละเอียดชัดเจนเกี่ยวกับการกระทำในเหตุการณ์เหตุ กล่าวคือ ความหมายที่เพิ่มขึ้นมาจากกริิตเดิมคือตัวผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็นผู้ก่อเหตุเท่านั้น มิได้ให้รายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกระทำของผู้ก่อเหตุเพิ่มขึ้นมา

นอกจากคำจำกัดความของหน่วยสร้างและสถานการณ์กริิตแล้ว ยังมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนหนึ่ง เคมเมอร์และแฟร์ฮาเคน กล่าวว่าในสถานการณ์กริิตจะมีผู้ร่วมเหตุการณ์หลัก ๆ คือ

- **ผู้ก่อเหตุ** (causer) คือ สิ่ง (entity) ที่เป็นผู้ก่อเหตุการณ์ทั้งหมด โดยใน ประโยค (11) ผู้ก่อเหตุ คือ *She*

- **ผู้รับเหตุ** หรือ การกริิตการก (causee) คือ สิ่งที่กระทำเหตุการณ์ที่เป็นผล ในประโยค (11) ผู้รับเหตุ คือ *him*

- **ผู้ได้รับผล** (affectee) คือ สิ่งที่เป็นจุดปลายทางของพลังงานของการกระทำในเหตุการณ์กริิต ในประโยค (11) ผู้ได้รับผล คือ *the letter*

(11) *She had him type the letter.*

2.2 ประเภทของกริิต

2.2.1 ประเภททางความหมาย

ประเภทต่าง ๆ ของสถานการณ์กริิตมีความสำคัญในการแยกความแตกต่างทางความหมายของรูปกริิตที่แตกต่างกัน นักภาษาศาสตร์จัดประเภทกริิตไปตามเกณฑ์ที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม การจัดประเภทของกริิตที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดว่ามีส่วนกำหนดการเลือกใช้รูปแสดงกริิตที่แตกต่างกัน คือ กริิตโดยตรง (direct causation) และกริิตโดยอ้อม

(indirect causation) (Comrie, 1985; Treviño 1992; Curnow, 1994; Kemmer and Verhagen, 1994; Shibatani and Pardeshi, 2001 ฯลฯ)

การแยกความหมายการีตออกเป็นการีตโดยตรงและการีตโดยอ้อมนั้นพิจารณาตามเกณฑ์เรื่องความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล **การีตโดยตรง** หมายถึง การทำให้เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นโดยการกระทำที่เป็นเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลเกิดขึ้นในลำดับที่ติดต่อกันโดยทันทีในกรอบเวลาและสถานที่เดียวกัน ไม่มีเหตุการณ์อื่นใดมาคั่นกลาง เช่น ประโยค *เขาหักท่อนไม้* โดยที่เหตุการณ์ของการหักกิ่งไม้เป็นการจับกิ่งไม้และบิดให้มันหักถือเป็นการีตโดยตรง เนื่องจากเหตุการณ์เหตุคือการบิดให้หักและเหตุการณ์ผลคือการที่กิ่งไม้หักนั้นเกิดติดต่อกันทันที และเป็นการส่งแรงจากผู้ก่อเหตุไปสู่ผู้รับเหตุโดยตรง

ส่วนการีตโดยอ้อม หมายถึง การทำให้เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นโดยการกระทำที่เป็นเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลไม่ได้เกิดติดต่อกันทันที โดยการกระทำที่เป็นเหตุทำให้เกิดเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งหรือมากกว่า และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะนำไปสู่เหตุการณ์ผลอีกทอดหนึ่ง เช่น ประโยค *เขาทำท่อนไม้หัก* โดยที่เหตุการณ์ที่ประโยคดังกล่าวอ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่คนตากเสื้อกับท่อนไม้ เมื่อเวลาผ่านไป น้ำหนักของเสื้อก็ทำให้ไม้หัก การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการก่อผล (ให้ไม้หัก) โดยอ้อม เพราะมีระยะห่างของเวลาของเหตุการณ์เหตุคือการตากผ้าและเหตุการณ์ผลคือการที่กิ่งไม้หัก

นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งประเภทสถานการณ์การีตเป็น **การีตแท้** (causation proper) และ **การีตแบบยินยอม** (permissive causation) (Comrie, 1985) ตามเกณฑ์เรื่องลักษณะการกระทำในเหตุการณ์เหตุว่าเป็นการสร้างแรงผลักดันให้เกิดเหตุการณ์ผล (เรียกว่าการีตแท้) หรือเป็นการขจัดอุปสรรคหรือไม่ขัดขวางที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ผล (การีตแบบยินยอม) การที่การีตแบบยินยอม เช่น ในประโยค *I let the mouse go*. ถูกจัดว่าเป็นหน่วยสร้างการีตเช่นเดียวกับหน่วยสร้างการีตแท้ เช่น *I made him go*. เนื่องจากในทั้งสองสถานการณ์ผู้ก่อเหตุเป็นผู้ควบคุมว่าเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นหรือไม่ ความแตกต่างก็คือ ในการีตแท้ ผู้ก่อเหตุทำให้เกิดเหตุการณ์อย่างหนึ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นหากไม่เป็นเพราะผู้ก่อเหตุ แต่ในการีตแบบยินยอม ผู้ก่อเหตุสามารถหยุดยั้งเหตุการณ์หนึ่งไม่ให้เกิดขึ้นได้ แต่ไม่ได้หยุดยั้ง จึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นมา

ทาล์มมี (Talmy, 1976) ได้แบ่งประเภทของสถานการณ์การีต (causative situation) ไว้หลายประเภท โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ กัน เช่น

แบ่งตามเกณฑ์เรื่องส่วนที่ถูกเน้นความสำคัญ (foregrounding of one element)

- **Resulting-event causative** คือ ประโยคแสดงการริตที่เน้นความสำคัญที่เหตุการณ์ที่เป็นผล โดยการกล่าวถึงเป็นอันดับแรก เช่น

The vase broke from (as a result of) a ball ('s) rolling into it.

- **Causing-event causative** คือ ประโยคแสดงการริตที่เน้นความสำคัญที่เหตุการณ์ที่เป็นเหตุ เช่น

The ball rolling into it broke the vase.

- **Instrument causative** คือ ประโยคแสดงการริตที่เน้นความสำคัญที่สิ่งที่มีบทบาทเป็นเครื่องมือ เช่น

A ball broke the vase in rolling into it.

- **Author causative** คือ ประโยคแสดงการริตที่เน้นความสำคัญที่บุคคลที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์โดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น

I broke the vase in rolling a ball into it.

- **Agent causative** คือ ประโยคแสดงการริตที่เน้นความสำคัญที่บุคคลที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์โดยเจตนา เช่น

I broke the vase by rolling a ball into it.

แบ่งตามระยะเวลาที่ส่งแรงกระทบ (force impingement)

- **การริตโดยตลอด (extent causation)** ในการริตแบบนี้ การกระทำในเหตุการณ์เหตุดำเนินต่อจนเหตุการณ์ที่เป็นผลนั้นลุล่วงไป เช่น

I slid the box across the ice by pushing on it (steadily).

- **การริต ณ จุดเริ่มต้น (beginning point causation)** ในกรณีนี้ การกระทำที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลเกิดขึ้น ณ จุดเวลาที่เป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ผลเท่านั้น หลังจากนั้นเหตุการณ์ผลดำเนินไปได้ด้วยตัวมันเอง เช่น

I slid the box across the ice by giving it a push.

แบ่งตามความซับซ้อนของห่วงโซ่การเกิด (causative chain)

- **สถานการณ์การเกิดพื้นฐาน** (basic causative situation) คือ การที่เหตุการณ์หนึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่ง เช่น

The branch's falling down upon it toppled the aerial.

- **การเกิดต่อเนื่อง** (serial causation) คือ การที่เหตุการณ์หนึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์อีกอย่างหนึ่งขึ้นมา และเหตุการณ์ที่สองนี้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่สามตามมาอีก เช่น

The wind's blowing the branch down upon it toppled the aerial.

การเกิดต่อเนื่องยังแบ่งออกได้อีกเป็น 2 ประเภท คือ

- **การเกิดต่อเนื่องแบบขาดช่วง** (broken serial causation) การส่งแรงกระทบระหว่างเหตุการณ์ทั้งสามจะไม่เป็นไปโดยตลอด กล่าวคือ แรงกระทบจะเกิดขึ้น ณ จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่เป็นผลเท่านั้น จากนั้นเหตุการณ์ที่เป็นผลจะดำเนินต่อไปเอง และก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่สามตามมา โดยการส่งแรงกระทบสู่เหตุการณ์ที่สามอาจจะไม่ต่อเนื่องไปตลอดเช่นกัน เช่น

The wind toppled the aerial in blowing the branch down upon it.

- **การเกิดต่อเนื่องแบบไม่ขาดช่วง** (unbroken serial causation) ในการเกิดประเภทนี้แรงกระทบเพื่อก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นผลจะมีอยู่จนเหตุการณ์ผลแล้วล่วงไป เช่น

The wind toppled the aerial in pressing the branch harder against it.

แบ่งตามเกณฑ์ว่าเป็นการก่อให้เกิดหรือช่วยให้เกิด

- **ก่อให้เกิด** (effectuating) เหตุการณ์ผลไม่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นด้วยตัวเอง การกระทำในเหตุการณ์เหตุผลักดันให้เกิดเหตุการณ์ผลโดยตรง เช่น

I emptied the tub by dipping out the water.

- **ช่วยให้เกิด** (enabling) เหตุการณ์ผลในสถานการณ์มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอยู่แล้วแต่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เนื่องจากมีอุปสรรคขวางอยู่ การกระทำในเหตุการณ์เหตุเป็นกำจัดอุปสรรคนั้นออก เช่น

I emptied the tub by pulling out the plug.

แบ่งตามเกณฑ์ความตั้งใจ (intention) ของผู้ก่อเหตุ

- ผู้กระทำตั้งใจ (agent) เช่น *I hid the pen somewhere in the kitchen.*
- ผู้กระทำไม่ตั้งใจ (author) เช่น *I mislaid the pen somewhere in the kitchen.*
- (เทียบกับแบบผู้ประสบเหตุการณ์ (undergoer) ซึ่งไม่ใช่เหตุการณ์การีต เช่น *I lost the pen somewhere in the kitchen.*)

แบ่งตามเกณฑ์ว่าเกิดผลจริงหรือไม่

- ในเหตุการณ์การีต เหตุการณ์ผลจะต้องเกิดขึ้นจริง เช่น *I killed the snail by hitting it with my hand.*
- หากผลไม่เกิดจริงจะเป็นเพียงเหตุการณ์แบบมีวัตถุประสงค์ (purposive) เช่น *I hit the snail with my hand in order to kill it.*

แบ่งตามเกณฑ์ว่ามีการควบคุมด้วยตัวเอง (self-direction) หรือไม่

- ถ้ามีจะเป็นการีตที่กระทำต่อตนเอง (self-agentive causation) เช่น *The boy rolled across the field.*
- ถ้าไม่มีก็ไม่ใช่เหตุการณ์การีต เช่น *The log rolled across the field.*

แบ่งตามความสามารถในการควบคุมเหตุการณ์ผลของผู้รับเหตุ

- หากผู้รับเหตุสามารถควบคุมเหตุการณ์ผลได้ก็จะถือว่าเป็นการีตแบบชักจูง (inducive causation) เช่น *I sent him downstairs.*
- หากไม่ใช่เช่นนั้นก็เป็นการีตประเภทอื่น เช่น *I threw him downstairs.* เป็นการีตแบบผู้กระทำตั้งใจ (agent causation)

เป็นที่น่าสังเกตว่าความแตกต่างของความหมายของสถานการณ์การีตที่ทาล์มมีจำแนกไว้ไม่ได้มีผลต่อลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างทั้งหมด อย่างไรก็ตาม แม้ในภาษาอังกฤษ ความแตกต่างนั้น ๆ จะไม่มีผลทางวากยสัมพันธ์ แต่การแบ่งประเภทความหมายที่แยกย่อยละเอียดเช่นนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาปัจจัยซึ่งกำหนดรูปแบบโครงสร้างหรือการแสดงรูปในภาษาอื่น

2.2.2 ประเภทของรูป

นักภาษาศาสตร์โดยทั่วไป (เช่น Comrie, 1985; Kemmer and Verhagen, 1994; Shibatani and Pardeshi, 2001) แบ่งหน่วยสร้างการีตออกเป็น 3 ประเภทตามเกณฑ์ทางโครงสร้างหรือรูปของหน่วยสร้างดังนี้

การีตศัพท์ (lexical causative) คือ รูปการีตที่เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลปรากฏร่วมในคำศัพท์คำเดียว และไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าส่วนใดแสดงการีตและส่วนใดแสดงเหตุการณ์ผล เช่น *kill* ในภาษาอังกฤษที่ในทางความหมายมีส่วนของการีต คือ การก่อให้เกิดผล และ “ตาย” เป็นผล แต่เราไม่สามารถระบุได้ว่ารูปภาษาส่วนใดเป็นแสดงการีต และส่วนใดแสดงผล

การีตหน่วยคำ (morphological causative) หรือ การีตสังเคราะห์ (synthetic causative) เป็น รูปการีตที่ปรากฏร่วมในศัพท์คำเดียวซึ่งประกอบขึ้นด้วยหน่วยคำที่แสดงการีต และหน่วยคำที่แสดงเหตุการณ์ผล เช่น ในภาษาเตอร์กิช *öl-dür* ‘ฆ่า’ ประกอบขึ้นจากหน่วยคำ *öl* ‘ตาย’ และ *dür* ซึ่งเป็นหน่วยคำแสดงการีต

การีตกลุ่มคำ (analytic or periphrastic causative) หรือ **การีตวากยสัมพันธ์** (syntactic causative) หมายถึง รูปการีตที่ประกอบด้วยภาคแสดงสองส่วน เป็นคำศัพท์สองคำ โดยภาคแสดงหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าภาคแสดงการีต จะแสดงความหมายการีตหรือการก่อให้เกิดผล และภาคแสดงอีกส่วนหนึ่งจะแสดงเหตุการณ์ที่เป็นผล ตัวอย่างการีตกลุ่มคำ เช่น *John made her cry*. จะเห็นมีภาคแสดงสองส่วน คือ *made* ซึ่งแสดงการีต และ *cry* ซึ่งแสดงเหตุการณ์ที่เป็นผลของการีต

นอกจากการแบ่งประเภทในทางรูปการีตข้างต้นแล้ว งานวิจัยของชิบาทานิ (Shibatani, 1976) ยังแบ่งรูปการีตออกตามเกณฑ์ว่ารูปการีตนั้นมีความเพิ่มพูน (productive) มากน้อยเพียงใด โดยจำแนกได้เป็น 1) แบบเพิ่มพูน (productive) คือ เป็นรูปที่ใช้ได้กับกริยาจำนวนมาก มีลักษณะสม่ำเสมอ (regular) เหมือนเป็นกฎ เช่น การว่ใช้ *cause* และ *make* ในภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้ได้กับกริยาใด ๆ ก็ได้ (อาจมีข้อจำกัดทางอรรถศาสตร์ได้) หรือ การเติมหน่วยเติมหลัง *-sase* เพื่อทำให้เป็นประโยคการีตในภาษาญี่ปุ่น และ 2) แบบไม่เพิ่มพูน (unproductive) เช่น การีตศัพท์ คือ เป็นรูปเฉพาะสำหรับเหตุการณ์เดียว เช่นคำกริยาที่แสดงการีต เช่น *melt* เป็นต้น นั่นคือชิบาทานิรวมประเภทที่ 2 และ 3 ข้างต้นในประเภทที่ 1 ของเขา หลังจากนั้นในงานของเขาในปี 2001 ที่ทำร่วมกับปาร์เดซี (Shibatani and Pardeshi, 2001) ชิบาทานิได้ปรับประเภท

ของความเพิ่มพูนจากการแบ่งเป็นประเภทที่แยกขาดจากกันชัดเจน เป็นเส้นต่อเนื่องของความเพิ่มพูน กล่าวคือ ในกริยาคำที่ในการจำแนกไว้แต่เดิมเป็นแบบเพิ่มพูนเอง ก็มีระดับความเพิ่มพูนที่ไม่เท่ากันในหน่วยคำแสดงกริยาคำแต่ละตัว มีหน่วยคำบางหน่วยที่ใช้ได้กับกริยาเกือบทุกตัวในภาษา และหน่วยคำบางหน่วยที่ใช้กับกริยาบางตัว และความแตกต่างของความเพิ่มพูนของหน่วยคำดังกล่าวก็มีความสัมพันธ์กับความหมายของกริยาคำที่ต่างกันด้วย

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายในหน่วยสร้างกริยาคำ

2.3.1 เส้นต่อเนื่องของกริยาคำและความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมาย

นักภาษาศาสตร์หลายคน เช่น คอมรี (Comrie, 1985) และ ชิบาทานิและปาร์เดซี (Shibatani and Pardeshi, 2001) ได้ข้อสรุปที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือลักษณะที่ต่อเนื่อง (continuum) ในเชิงความเพิ่มพูนของรูปกริยาคำ จากกริยาคำศัพท์ ไปจนถึงกริยาคำกลุ่มคำ จะสัมพันธ์กับลักษณะต่อเนื่องของความหมายของกริยาคำจากลักษณะกริยาคำโดยตรงไปสู่กริยาคำโดยอ้อม กล่าวคือ ยิ่งรูปกริยาคำนั้นมีความเพิ่มพูนมากเท่าใด ก็ยิ่งจะแสดงกริยาคำแบบอ้อมมากขึ้นเท่านั้น ตัวอย่างของความสัมพัทธ์ระหว่างรูปกับความหมายนี้ คือ ความแตกต่างระหว่างรูปศัพท์กริยาคำ *เขาทำกิ้งไม้* และ กริยาคำกลุ่มคำ *เขาทำกิ้งไม้ให้* ซึ่งตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ทั้งสองโครงสร้างมีความหมายต่างกันก็คือ ประโยคแรกจะไม่สามารถตีความให้เป็นการกริยาคำโดยอ้อมได้ จะต้องหมายถึงกริยาคำโดยตรงเท่านั้น ในขณะที่ประโยคที่สองมักจะถูกมองว่าแสดงกริยาคำโดยอ้อมมากกว่า

ชิบาทานิและปาร์เดซี (Shibatani and Pardeshi, 2001) ได้อธิบายเส้นต่อเนื่องทางความหมายระหว่างกริยาคำโดยตรงและกริยาคำโดยอ้อมให้ชัดเจนขึ้นด้วยการใช้มิติของเวลาใกล้เคียงกันในเชิงเวลาและสถานที่ระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจากมากไปหาน้อย โดยนอกจากกริยาคำโดยตรงและกริยาคำโดยอ้อมแล้ว ยังมีกริยาคำอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีความหมายอยู่ตรงกลางระหว่างเส้นต่อเนื่องจากกริยาคำโดยตรงและกริยาคำโดยอ้อม คือ กริยาคำแบบร่วมเหตุการณ์ (sociative) ซึ่งแสดงเหตุการณ์ 3 ลักษณะ เรียงลำดับจากลักษณะที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลมากที่สุดไปหาน้อย คือ ร่วมกระทำ (joint action) ช่วยกระทำ (assistive) และควบคุมดูแลให้กระทำ (supervision) ดังตัวอย่างภาษาญี่ปุ่นใน (12)

(12) ก. *Hahaoya-ga kodomo-o asoba-se-te i-ru* (Joint-action)

mother-NOM child-ACC play-CAUS-CONJ be-PRES

'Mother is making the child play.'

ข. *Hahaoya-ga kodomo-ni osikko-o sa-se-te i-ru (Assistive)*
 mother-NOM child-DAT pee-ACC do-CAUS-CONJ be-PRES
 'Mother is making the child pee.'

ค. *Hahaoya-ga kodomo-ni hon-o yoma-se-te i-ru (Supervision)*
 mother-NOM child-DAT book-ACC read-CAUS-CONJ be-PRES
 'Mother is making the child read a book.'

(Shibatani and Pardeshi, 2001: 100)

การริตแบบร่วมกระทำจะมีความใกล้เคียงระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลในเชิงเวลา และสถานที่มากที่สุด โดยในตัวอย่างใน (12) ประโยค ก. ข้างต้น อ้างถึงเหตุการณ์ที่แม่ให้เด็กเล่น โดยการเล่นกับเด็กด้วย ส่วนการริตแบบช่วยกระทำในประโยค ข. แม่ให้เด็กปัสสาวะโดยการช่วย เช่น อาจช่วยเด็กถอดกางเกง ในทั้งสองประโยคนี้เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลมีเกิดขึ้นในเวลา และสถานที่เดียวกัน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงไปทางการริตโดยตรง ในขณะที่การริตแบบควบคุมดูแลให้กระทำในประโยค ค. อ้างถึงเหตุการณ์ที่แม่ให้เด็กอ่านหนังสือโดยที่แม่คอยดูอยู่ให้เด็กอ่านหนังสือ โดยอาจคอยดูอยู่ห่าง ๆ ก็ได้ จะเห็นว่าความใกล้เคียงระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลเชิงสถานที่มีน้อยลง และมีลักษณะใกล้เคียงไปทางการริตโดยอ้อมซึ่งเป็นการสั่งให้อ่านที่เวลาและสถานที่ของการสั่ง (เหตุการณ์เหตุ) และการอ่าน (เหตุการณ์ผล) ไม่จำเป็นต้องเป็นเวลาและสถานที่เดียวกัน

ในทางด้านรูปการริตก็มีลักษณะเป็นเส้นต่อเนื่องเช่นเดียวกับทางความหมาย มิใช่การแบ่งออกเป็นประเภทที่แยกกันขาดระหว่างการริตศัพท์ การริตหน่วยคำ และการริตกลุ่มคำ ปัจจัยของความต่างบนเส้นต่อเนื่องที่ชิบาทานิและปาร์เดซีกล่าวถึงก็คือ เรื่องระดับความเป็นเนื้อเดียวกัน (synthesis/fusion) ของรูปภาษาที่แสดงเหตุและผล หากพิจารณาข้อมูลจากหลายภาษาจะเห็นว่าในการริตกลุ่มคำซึ่งเป็นรูปการแสดงการริตที่มีระดับความเป็นเนื้อเดียวกันน้อยที่สุดเองก็มีระดับความเป็นเนื้อเดียวกันที่ต่างกันในแต่ละภาษา เช่น การริตกลุ่มคำในภาษาเกาหลีใน (13) จะมีความเป็นเนื้อเดียวกันน้อยที่สุด เนื่องจากเหตุการณ์ผลปรากฏเป็นประโยคซ้อนอยู่ภายในโดยนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุมีรูปเป็นกรรตุการก (nominative) ส่วนในการริตกลุ่มคำในภาษาเยอรมันใน (14) ประโยคซ้อนที่แสดงเหตุการณ์ผลจะมีความเป็นเนื้อเดียวกับประโยคหลักมากขึ้น เนื่องจากผู้รับเหตุซึ่งเป็นประธานในประโยคซ้อนจะต้องปรากฏเป็นกรรมของกริยาการริตในประโยคหลักและแสดงรูปเป็นกรรมการก (accusative) และการริตกลุ่มคำภาษาฝรั่งเศสใน (15) จะมีความเป็น

เนื้อเดียวกันสูง ใกล้เคียงไปทางการรืดหน่วยคำ เนื่องจากระหว่างกริยาการรืดและกริยาที่แสดงเหตุการณ์ ผลจะปรากฏอยู่ติดกันและไม่อนุญาตให้มีคำใดมาแทรกกลางได้

- (13) *Emeni-ka [ai-ka chaek-ul ilk-key] hay-etta.*
 mother-NOM child-NOM book-ACC read-COMP do-PAST.IND
 'Mother made the child read the book.'
- (14) *Hans liess sienen Sohn den Brief abtippen.*
 Hans make.PAST his.ACC son the.ACC letter type
 'Hans made his son type the letter.'
- (15) *J'ai fait préparer la mayonnaise á Jean.*
 I make.PAST prepare the mayonnaise PREP John.
 'I made John prepare the mayonnaise.'

นอกจากการรืดกลุ่มคำแล้ว การรืดหน่วยคำก็มีระดับความเป็นเนื้อเดียวกันที่ต่างกันไป เช่นกัน มีทั้งแบบที่เป็นลักษณะหน่วยคำต่อ (agglutinative) เช่น หน่วยคำแสดงการรืด -sase ในภาษาญี่ปุ่นที่เติมเข้ากับกริยา ซึ่งมีความเป็นเนื้อเดียวกันน้อยกว่า แบบเชื่อมหน่วยคำ (fusional) คือ กรณีที่มีการเปลี่ยนเสียงสระและ/หรือพยัญชนะในกริยาเพื่อให้เป็นกริยาการรืด เช่น *pyei* 'เติม' *hpyei* 'ทำให้เติม' ในภาษาพม่า หรือ *phuT-Ne* 'แตก, หัก' *phoD-Ne* 'ทำให้แตก, หัก' ในภาษามาราทิ (Marathi) ซึ่งใกล้เคียงไปทางการรืดศัพท์ซึ่งเป็นรูปการรืดที่มีความเป็นเนื้อเดียวกันสูงที่สุด

2.3.2 การแสดงรูปการกของผู้รับเหตุ

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายในหน่วยสร้างการรืดอีกประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจก็คือ เรื่องการแสดงรูปการกของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุอีกด้วย โดยปัจจัยทางความหมายที่พบว่าสัมพันธ์กับรูปการกของผู้รับเหตุมีดังนี้

2.3.2.1 การรืดโดยตรง/การรืดโดยอ้อม

จากการศึกษาข้ามภาษา เคมเมอร์และเฟร์ฮาเกน (Kemmer and Verhagen, 1994) ได้สรุปว่า การแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบท หรือเป็นการกเครื่องมือ (Instrumental) จะสัมพันธ์กับการรืดโดยอ้อมมากที่สุด โดยผู้รับเหตุจะยังสามารถควบคุมการกระทำว่าจะทำตามหรือไม่ได้ ในขณะที่การรืดรูปเป็นสัมปทานการกและกรรมการกจะสัมพันธ์

กับการีตโดยอ้อมน้อยลง และโดยตรงมากขึ้นตามลำดับ โดยจะมีความสามารถในการควบคุมการกระทำตามได้น้อยลงตามลำดับด้วยเช่นกัน ข้อสรุปของเคมเมอร์และแพร์ฮาเกนข้างต้นใกล้เคียงกับคำกล่าวของชิบาทานิและปาร์เดซี (Shibatani and Pardeshi, 2001) ที่ว่าหากในภาษาหนึ่งสามารถแสดงรูปนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุได้ทั้งเป็นกรรมกรกและสัมปทานกรกแล้ว รูปกรรมกรกจะแสดงการีตแบบมีส่วนร่วม ส่วนรูปสัมปทานกรกและการกอื่น ๆ จะแสดงการีตโดยอ้อม

2.3.2.2 ระดับการบังคับ

นอกจากความแตกต่างในการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมกรกหรือกรรมตรงและสัมปทานกรกหรือกรรมรองในแง่ของลักษณะการีตโดยตรงหรืออ้อมแล้ว งานของคอมรี (Comrie, 1985) ได้กล่าวถึงตัวแปรอีกอย่างคือ ระดับการบังคับ และยกตัวอย่างในภาษาญี่ปุ่นใน (16) โดยการแสดงรูปเป็นกรรมตรงใน ประโยค ก. จะแสดงว่ามีการบังคับมากกว่า ผู้รับเหตุไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากต้องทำเช่นนั้น ในขณะที่การแสดงรูปเป็นกรรมรองใน ข. ผู้รับเหตุยังสามารถควบคุมการกระทำว่าจะทำตามหรือไม่ และยังมีความเป็นผู้กระทำ (agentivity) มากกว่าการแสดงเป็นกรรมตรง

(16) ก. *Taroo ga Ziroo o ik-ase-ta*
Taroo SUBJ Ziroo DO go-CAUSE-PAST

ข. *Taroo ga Ziroo ni (IO) ik-ase-ta*
'Taroo made Ziroo go.'

2.3.2.3 การเน้นความเด่นของข้อมูล

เคมเมอร์และแพร์ฮาเกน (Kemmer and Verhagen, 1994) ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายในแง่ที่เกี่ยวกับการเน้นความเด่นของข้อมูลว่า ในการแสดงรูปนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุเป็นผู้กระทำ (agentive) หรือ เครื่องมือ (instrumental) จะแสดงให้เห็นว่าไม่ต้องการเน้นบทบาทของผู้รับเหตุ โดยอาจจะเน้นที่ผลที่ไปสู่ผู้ได้รับผลมากกว่า และการแสดงรูปนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุเป็นกรรมกรกหรือสัมปทานกรกจะแสดงความเด่นของบทบาทผู้รับเหตุมากกว่า ดังตัวอย่างภาษาเยอรมันที่ยกมาใน (17) ประโยค ก. ซึ่งแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมตรง จะเน้นว่าให้ 'ลูกชาย' เป็นผู้ทำการบางอย่าง ในขณะที่ประโยค ข. ซึ่งแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบทหรือแบบผู้กระทำนั้นจะเน้นการกระทำต่อ 'จดหมาย' มากกว่าจะเน้นว่าให้ใครเป็นผู้ทำ

(17) ก. *Er liess sienen Sohn den Brief abtippen*

He let his.ACC son the letter offtype

'He made his son type the letter.'

ข. *Er liess den Brief von seinem Sohn abtippen.*

He let the.ACC letter by his.DAT son offtype.

'He had the letter typed by his son.'

2.4 การศึกษาหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนที่ผ่านมา

การศึกษาหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนที่ผ่านมามักจะศึกษาหน่วยสร้างที่ใช้กริยา *hacer* 'ทำ' เป็นส่วนใหญ่ โครงสร้างที่ต่างกันหลัก ๆ ที่นักภาษาศาสตร์กล่าวถึงคือ โครงสร้างสมมุติมาลา (subjunctive) และ โครงสร้างรูปกริยากกลาง (infinitive) ดังตัวอย่างใน (18ก.) และ (18ข.) ตามลำดับ

(18) ก. *María hace que él salga.*

Maria makes that he goes.out.SUB

ข. *María le hace salir.*

Mary him makes go.out.INF

'Maria makes him leave.'

ปารีส (Paris, 1999) และ การ์เซีย-มิเกลและปาสกวาล (Garcia-Miguel and Pascual, 2001) ให้คำอธิบายที่ใกล้เคียงกันเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างโครงสร้างทั้งสองแบบ กล่าวคือ ในมโนทัศน์ของเหตุการณ์ในโครงสร้างรูปกริยากกลาง ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็นผู้รับเหตุได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ก่อเหตุมากกว่าในโครงสร้างสมมุติมาลา เนื่องจากผู้รับเหตุเป็นกรรมของกริยการิตโดยตรงในโครงสร้างรูปกริยากกลาง ในขณะที่ในโครงสร้างสมมุติมาลานั้น ผู้รับเหตุเป็นประธานในอนุพากย์ที่เป็นกรรมของกริยการิต และการ์เซีย-มิเกลและปาสกวาลยังกล่าวอีกด้วยว่าบางครั้งความแตกต่างระหว่างโครงสร้างดังกล่าวทั้งสองนั้น ไม่ใช่ความแตกต่างทางด้านความหมาย แต่เป็นความแตกต่างด้านการมองภาพเหตุการณ์ (construal) คำอธิบายของ ปารีส (Paris, 1999) และ การ์เซีย-มิเกลและปาสกวาล (Garcia-Miguel and Pascual, 2001) ข้างต้นนั้นค่อนข้างจะตรงไปตรงมา โดยเชื่อมโยงโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ทางวากยสัมพันธ์กับการมองภาพเหตุการณ์โดยตรง อย่างไรก็ตามคำอธิบายข้างต้นยังขาดคำอธิบายและหลักฐานสนับสนุนในเชิงการใช้ นอกจากนี้หากโครงสร้างทั้งสองแตกต่างกันเพียงในเรื่องของการมองว่าผู้รับเหตุได้รับ

ผลกระทบจากการกระทำของผู้ก่อเหตุเล็กน้อยเพียงใดเพียงอย่างเดียวจริง เราก็น่าจะสามารถใช้โครงสร้างทั้งสองสลับกันได้อย่างอิสระ แต่ในความเป็นจริงหากเปลี่ยนประโยคจากโครงสร้างรูปกริยากลาง ไปเป็นโครงสร้างสมมุติมาลา ดังใน (19) หรือเปลี่ยนจากโครงสร้างสมมุติมาลา เป็นโครงสร้างรูปกริยากลาง ใน (20) ผลที่ได้ออกมาในประโยค ข. จะเป็นประโยคที่เจ้าของภาษายอมรับได้น้อยกว่าหรือไม่เลือกใช้

(19) ก. *Hágala circular.*

make.IMPR.it circulate.INF

(*El coronel no tiene quien le escriba*)

ข. *Haga que circule.*

make.IMPR that circulate.SUB

'Pass it on.'

(20) ก. *el elevado precio de la droga hace que el toxicómano no*

the high price of the drug makes that the drug.addict not

pueda acceder a la droga y tenga que delinquir

can.SUB access to the drug and have.SUB to commit.crime

(CORLEC)

ข. **el elevado precio de la droga le hace al toxicómano no*

the high price of the drug him makes to.the drug.addict not

poder acceder a la droga y tener que delinquir

can.INF access to the drug and have.INF to commit.crime

ผู้วิจัยเห็นว่าการที่ผู้พูดภาษานิยมใช้โครงสร้างหนึ่งมากกว่าอีกโครงสร้างหนึ่งในบริบทข้างต้นนั้นมีสาเหตุจากปัจจัยเรื่องสถานะของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุว่ามีรูปเป็นนามวลีเต็มรูปหรือเป็นการลดรูปเป็นสรรพนามไม่ลงเสียงหนัก (clitic pronoun) หากนามวลีนั้นลดรูปเป็นสรรพนามไม่ลงเสียงหนัก ผู้พูดภาษาจะนิยมโครงสร้างรูปกริยากลางมากกว่าโครงสร้างสมมุติมาลา ดังเห็นได้อีกตัวอย่างใน (19) นอกจากนี้หากกริยาวลีที่เป็นเหตุการณ์ผลอยู่ในรูปปฏิเสธหรือโครงสร้างของทั้งประโยคมีส่วนเติมเต็มและ/หรือส่วนขยายจำนวนมาก ผู้พูดภาษาจะนิยมใช้โครงสร้างสมมุติมาลา แม้ข้อสังเกตของผู้วิจัยข้างต้นจะเป็นในแง่รูปภาษาเพียงอย่างเดียว แต่ผู้วิจัยเชื่อว่า

มีคำอธิบายในเชิงการใช้-ปริธานสำหรับปรากฏการณ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจะศึกษาและพิสูจน์ต่อไปในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

งานวิจัยของนักภาษาศาสตร์หลายคน เช่น เฮย์แมน (Haiman, 1983) คอมรี (Comrie, 1985) และ ชิบาทานิและปาร์เดซี (Shibatani and Pardeshi, 2001) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เรื้อองความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลต่อรูปภาษา (ดูข้อ 2.3.1 ข้างต้น) เคอร์นาว (Curnow, 1994) นำหลักการนี้มาใช้กับการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนและสรุปว่า โครงสร้างรูปกริยากลาง ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจะมีความใกล้ชิดกว่า ในขณะที่ในโครงสร้างสมมุติมาลา การก่อให้เกิดผลจะมีเหตุการณ์มาคั่นกลางมากกว่า เช่น หากเทียบกันระหว่างโครงสร้างรูปกริยากลางใน (21) กับ โครงสร้างสมมุติมาลาใน (22) โครงสร้างรูปกริยากลางใน (21) มีแนวโน้มจะใช้กับกรณีที่ไม่ซับซ้อนให้ชวนกินเนื้อโดยการกระทำโดยตรง เช่นการบีบบังคับหรือจับป้อนมากกว่า ส่วนในโครงสร้างสมมุติมาลาใน (22) มีแนวโน้มใช้กับการกระทำโดยอ้อม เช่น โสมเซให้พ่อครัวแอบใส่เนื้อในจานอาหารของชวนให้ชวนกินเข้าไปโดยไม่รู้ตัวมากกว่า

(21) *José le hizo comer carne a Juan.*

José him make.PAST eat.INF meat to Juan

'José made Juan eat meat.'

(22) *José hizo que Juan comiera carne.*

José make.PAST that Juan eat.PAST.SUB meat

'José made Juan eat meat.'

อย่างไรก็ตามเคอร์นาวกล่าวว่าความสัมพันธ์ของโครงสร้างรูปกริยากลางกับการิตโดยตรง และโครงสร้างสมมุติมาลากับการิตโดยอ้อมที่กล่าวข้างต้นนี้เป็นเพียงแนวโน้มเท่านั้น มิใช่เป็นส่วนหนึ่งของความหมายของหน่วยสร้าง เนื่องจากหลายครั้งที่โครงสร้างรูปกริยากลางใช้กับความสัมพันธ์ของเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลที่ไม่ใช่ความสัมพันธ์โดยตรง เช่น ใน (23) และโครงสร้างสมมุติมาลาเช่นใน (24) ก็สามารถใช้กับกรณีที่ผู้ก่อเหตุเข้าไปกระทำโดยตรงต่อผู้รับเหตุให้เกิดเหตุการณ์ผลได้เช่นกัน

(23) *La democracia en España no lo hizo regresar...*
 The democracy in Spain not him *hacer* return-INF
 'The [coming of] democracy in Spain didn't make him return...'

(24) *María hizo que Javier llorara.*
 María *hacer* that Javier cried-SUB
 'María made Javier cry [on purpose].'

นอกจากนี้เคอร์นาวยังกล่าวอีกว่าเมื่อเทียบกับกริยากลุ่มคำในภาษาตระกูลโรมานซ์อื่น ๆ เช่น ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอิตาลี โครงสร้างสมมุติมาลาเป็นโครงสร้างที่ไม่พบหรือพบน้อยมากในภาษาปัจจุบัน และในภาษาสเปนเองกริยาแบบโครงสร้างสมมุติมาลา ก็พบน้อยกว่า โครงสร้างรูปกริยากลางมาก โดยความแตกต่างหลักระหว่างโครงสร้างทั้งสอง คือ **เจตนาของผู้ก่อเหตุ** กล่าวคือโครงสร้างสมมุติมาลาจะใช้กับกริยาที่ผู้ก่อเหตุกระทำโดยเจตนาเท่านั้น หากเดิมส่วนขยาย *sin querer* 'โดยไม่ได้ตั้งใจ' เช่นใน (26) จะทำให้ประโยคมีความหมายขัดแย้งในตัวเองและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้พูดภาษา

(25) *José hizo a propósito que Juan comiera carne.*
 José make.PAST at purpose that Juan eat.PAST.SUB meat
 'José made Juan eat meat on purpose.'

(26) **José hizo sin querer que Juan comiera carne.*
 José make.PAST without want.INF that Juan eat.PAST.SUB meat
 'José made Juan eat meat without meaning to.'

ส่วนโครงสร้างรูปกริยากลางนั้นจะใช้กับกริยาที่ผู้ก่อเหตุเจตนาหรือไม่ก็ได้สังเกตได้จากกริยาที่สามารถปรากฏร่วมกับวลี *a propósito* 'โดยเจตนา' หรือ *sin querer* 'ไม่ได้ตั้งใจ' ได้ โดยไม่เกิดความขัดแย้งทางความหมาย

(27) *José le hizo comer carne a Juan a propósito.*
 José him make.PAST eat.INF meat to Juan at purpose
 'José made Juan eat meat on purpose.'

(28) *José le hizo comer carne a Juan sin querer.*

José him make.PAST eat.INF meat to Juan without want

'José made Juan eat meat without meaning to.'

เคอร์นาวสรุปว่าเหตุที่รูปภาษาที่แสดงการกระทำโดยเจตนา (โครงสร้างสมมุติมาลา) มีแนวโน้มที่จะใช้แสดงการก่อเหตุโดยอ้อมนั้นเนื่องจากหากการก่อเหตุขึ้นโดยอ้อม เช่น ในกรณีคำอธิบายของประโยค (22) การก่อเหตุขึ้นมักจะต้องมีการวางแผน ซึ่งต้องเกิดขึ้นโดยเจตนา อย่างไรก็ตามก็ดี ความแตกต่างระหว่างทั้งสองโครงสร้างในเรื่องเจตนาของผู้ก่อเหตุนี้จะใช้อธิบายได้เฉพาะกรณีที่ผู้ก่อเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเจตจำนง (volition) เท่านั้น

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องการแสดงรูปของผู้รับเหตุต่าง ๆ กัน โดยอาจแสดงได้เป็นกรรมกรก สัมปทานกรก และกรรมหลังบุพบท *por* ในการตีกลุ่มคำที่มีโครงสร้างรูปกริยากลาง นั้น ปารีส์ (Paris, 1999) เสนอว่าความแตกต่างทางความหมายของในการแสดงรูปผู้รับเหตุต่าง ๆ นั้น อยู่ที่ระดับความถูกกระทบของผู้รับเหตุ หากผู้รับเหตุไม่ได้รับผลกระทบการบังคับในการแสดงรูปเป็นกรรมหลังบุพบท ในขณะที่ ผู้รับเหตุ ที่ได้รับผลกระทบมากที่มีการต่อต้านขัดขวางการบังคับจากผู้ก่อเหตุดังในการแสดงรูปเป็นกรรมรอง

การอธิบายว่าผู้รับเหตุที่ปรากฏหลังบุพบทนั้นไม่มีการขัดขวางการกระทำของผู้ก่อเหตุนั้นแย้งกับข้อเสนอ เคมเมอร์และแพร่ฮาเกน (Kemmer and Verhagen, 1994) ที่กล่าวว่า การแสดงรูปผู้รับเหตุแบบเป็นผู้กระทำ (agentive) ผู้รับเหตุจะถูกมองว่ามีอำนาจในการควบคุมการกระทำของตัวเองมากกว่า ดังนั้นหากข้อสรุปของปารีส์ถูกต้อง ข้อเสนอของเคมเมอร์และแพร่ฮาเกนที่กล่าวว่าเป็นข้อสรุปในเชิงข้ามภาษาก็จะใช้ไม่ได้กับภาษาสเปน แต่ข้อสรุปของปารีส์ก็อาจจะไม่ถูกต้องได้เช่นกัน

นอกจากนี้ ปารีส์ ไม่ได้กล่าวว่าระดับการได้รับผลกระทบของกรรมกรกและสัมปทานกรกต่างกัน อย่างไรก็ตาม และที่สำคัญกว่านั้นคือการที่กรรมหลังบุพบทในตัวอย่าง ใน (29) ปรากฏในวงเล็บ ซึ่งหมายความว่าประโยคอาจจะฟังดูธรรมชาติมากกว่าหากไม่มีส่วนที่อยู่ในวงเล็บนั้น แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ผู้รับเหตุปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบทนั้นไม่น่าจะเป็นเรื่องระดับการได้รับผลกระทบแต่เพียงอย่างเดียว สิ่งที่สำคัญกว่านั้นน่าจะเป็นเรื่องการจัดเรียงลำดับและให้ความสำคัญกับข้อมูล โดยในกรณีการให้ผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบท และอยู่ท้ายประโยคนั้น เป็นการลดความสำคัญหรือไม่เน้นผู้รับเหตุ และส่วนของผู้รับเหตุเป็นส่วนที่

สามารถละออกได้ด้วย ดังนั้นการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบทจึงน่าจะอธิบายด้วยปัจจัย การเน้นหรือไม่เน้นความสำคัญของข้อมูลมากกว่า

(29) *María hizo limpiar el auto (por Pedro).*

María made clean the car (by Pedro)

'Maria had the car cleaned (by Pedro).'

(Paris, 1999)

นอกจากนี้ยังมีนักภาษาที่อธิบายการแสดงรูปนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุด้วยปัจจัยการก่อผล โดยตรงหรือโดยอ้อมด้วย โดย เตรวิญโย (Treviño, 1992: 317) กล่าวว่า การแสดงรูปเป็นกรรมรอง จะสามารถตีความได้ทั้งเป็นการก่อผลโดยตรงหรือโดยอ้อม ในขณะที่การแสดงรูปเป็นกรรมตรงจะ แสดงได้เพียงการก่อผลโดยตรงเท่านั้น

ในส่วนของกริยาคำนวเคราะห์หน่วยคำในภาษาสเปน ผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยในหัวข้อนี้โดยตรง งานที่ เกี่ยวข้องอยู่บ้างมีอาทิ งานของเซร์ราโน-โดลาเดร์ (Serrano-Dolader, 1999) ซึ่งเกี่ยวกับ กระบวนการทางวิทยาหน่วยคำ (morphological process) ในการสร้างคำกริยา มิได้มีการ วิเคราะห์ความหมายกริยาละเอียด ส่วนงานของกุมิเอล-โมลินาและคณะ (Gumiel-Molina et al., 1999) ก็ศึกษากริยาแสดงความหมายกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์เท่านั้น ประเด็นหลักของ งานอยู่ที่การเปรียบเทียบว่ากริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์ในภาษาสเปนมีความหมายเทียบเท่า หน่วยสร้างก่อผล (resultative construction) ในภาษาอังกฤษ เหตุที่ไม่มีการศึกษากริยาคำนวเคราะห์ หน่วยคำในภาษาสเปนอย่างละเอียดอาจเป็นเพราะนักภาษาศาสตร์หลายคนเห็นว่าภาษาสเปนไม่มีกริยาคำนวเคราะห์ หน่วยคำ เช่น โดเรโก (Torrego, 1998: 74) กล่าวว่า การสร้างรูปกริยาในภาษาตระกูลโรมานซ์เป็น แบบกริยากลุ่มคำ ไม่ใช่กริยาคำนวเคราะห์ หน่วยคำ ความเห็นเช่นนี้ทำให้เกิดการละเลยการศึกษากริยาคำนวเคราะห์ หน่วยคำในภาษาสเปนซึ่งแม้จะไม่มีเพิ่มความเพิ่มพูน (productive) เช่น ในภาษาเตอร์กิชหรือมาเลย์ แต่ก็มียุทธศาสตร์ทางวิทยาหน่วยคำซึ่งสามารถใช้สร้างคำใหม่ขึ้นมาในภาษาได้ ดังนั้น การศึกษา กริยาคำนวเคราะห์หน่วยคำในภาษาสเปนจึงเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของงานวิจัยชิ้นนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับกริยากลุ่มคำในภาษาสเปนเองก็ยังมีช่องโหว่อยู่ โดยงานวิจัยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ (Bordelois, 1974; Finnemann, 1982; Treviño, 1992, 1994; Curnow, 1994; Davies, 1995; Paris, 1999; Garcia-Miguel and Pascual, 2001) มิได้อธิบายความต่างของ กริยากริยาคำนวเคราะห์ *hacer, dejar, poner, obligar* และ *forzar* ให้เห็นชัดเจน นอกจากนี้ การศึกษา โครงสร้างของหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำก็ละเลยโครงสร้างส่วนเติมเต็มที่เป็นนามวลีและคุณศัพท์วลี

การกล่าวถึงความแตกต่างของโครงสร้างส่วนเติมเต็มรูปกริยากลางและส่วนเติมเต็มสมมุติมาลา เช่น งานของเคอร์เนา (Curnow, 1994) ก็ยังขาดความครอบคลุมและขาดหลักฐานยืนยันเชิงประจักษ์

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาการตีหน่วยคำและการตีกลุ่มคำในภาษาสเปนในประเด็นที่ยังเป็นปัญหาหรือยังขาดการอธิบายที่สมบูรณ์ รวมทั้งการวิเคราะห์ความต่างด้านการใช้ระหว่างการตีหน่วยคำและการตีกลุ่มคำในภาษาสเปนอันเป็นประเด็นที่ยังไม่มีการศึกษากันอีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

การิตหน่วยคำในภาษาสเปน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการิตหน่วยคำในภาษาสเปนไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาทางวิทยาหน่วยคำของการสร้างกริยาโดยทั่วไป โดยความหมายที่แสดงการิตเป็นความหมายประเภทหนึ่งที่พบในกริยาที่ผ่านกระบวนการสร้างคำมาแล้ว งานวิจัยเหล่านั้นจึงไม่ได้วิเคราะห์ความหมายการิต

เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหน่วยสร้างการิตรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำ จำเป็นต้องม้องค์ความรู้เรื่องการิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำในแง่มุมมองที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรูปแบบของการสร้างและความหมายของการิตหน่วยคำในภาษาสเปน รวมทั้งคุณสมบัติของรากศัพท์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นการิตหน่วยคำได้ ก่อนจะกล่าวถึงกริยาที่แสดงการิต ผู้วิจัยจะเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกริยาในภาษาสเปนและกฎทางเสียงในกระบวนการสร้างคำเพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจ

อนึ่ง ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์การิตหน่วยคำซึ่งมีรูปเป็นคำกริยาเหล่านี้ในเชิงร่วมสมัย (synchronic) เท่านั้น การใช้คำว่า “การสร้างคำ” (derivation) หรือ “รากศัพท์” (root) มิได้ใช้ในความหมายในแง่ของประวัติของคำ (etymology) แต่ใช้เชื่อมโยงกับโครงสร้างของคำว่าคำ ๆ หนึ่ง อาจวิเคราะห์ได้ว่าประกอบด้วยหน่วยคำใดได้ ดังนั้น แม้ว่าตามข้อเท็จจริงทางประวัติของคำ คำกริยาหลายคำ เช่น *simplificar* ‘ทำให้เรียบง่าย’ จะเป็นรูปที่ยืมมาจากภาษาลาตินโดยตรง ไม่ได้เกิดจากกระบวนการสร้างคำในภาษาสเปน แต่ผู้วิจัยจะพิจารณาในเชิงร่วมสมัยว่าประกอบด้วยรากศัพท์ในภาษาสเปน *simple* ‘เรียบง่าย’ และหน่วยเติมหลังศัพท์ *-ificar* นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังวิเคราะห์กริยาเช่น *paralizar* ‘ทำให้หยุดนิ่ง, ทำให้เป็นอัมพาต’ ว่าสร้างมาจากฐานที่เป็นคำนาม *parálisis* ‘การเป็นอัมพาต’ โดยไม่สนใจว่า ในแง่ประวัติของคำ *paralizar* และ *parálisis* อาจมาจากรากศัพท์เดียวกันคือ *paral-* หรืออาจเป็นได้ว่ากริยา *paralizar* เป็นรูปที่เกิดก่อน โดยคำนาม *parálisis* สร้างขึ้นโดยนำฐานที่เป็นคำกริยา *paralizar* มาตัดหน่วยเติมท้ายศัพท์ *-izar* และเติมหน่วยเติมท้ายศัพท์ *-isis* เพื่อสร้างเป็นกริยา

3.1 กริยาในภาษาสเปนและกฎทางเสียงในกระบวนการสร้างคำ

ในภาษาสเปน กริยาจะแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มตามหน่วยลงท้าย คือ *-ar*, *-er* และ *-ir* ซึ่งแปรไปเมื่อกระจายกริยาตามประธาน กาล การณ์ลักษณะ และมาลา กริยาทุกคำในภาษาสเปน เมื่ออยู่

ในรูปกริยากลาง (infinitive) จะมีหน่วยลงท้ายรูปใดรูปหนึ่งใน 3 รูปข้างต้นนี้ ดังนั้น ในการสร้างคำกริยา ก็จะต้องมีหน่วยลงท้ายกริยาดังกล่าวประกอบเข้ากับรากศัพท์ด้วย เปนา (Pena, 1993 อ้างถึงใน Serrano-Dolader, 1999) กล่าวว่าหน่วยลงท้ายกริยา *-ar*, *-er* และ *-ir* นี้ มีความหมายเป็นกลาง กล่าวคือ นอกจากจะทำให้รากศัพท์เปลี่ยนชนิดของคำเป็นกริยาแล้ว ก็ได้มีความหมายได้อีก

กฎทางเสียงในกระบวนการสร้างกริยาคำในภาษาสเปนมีกฎที่คล้ายกับกฎในการสร้างคำอื่น ๆ (ดัดแปลงจาก Serrano-Dolader, 1999) เช่น

- ก. หน่วยเติมหน้าศัพท์ที่ลงท้ายด้วยเสียงพยัญชนะนาสิก เสียงพยัญชนะนาสิกนั้นจะมีการกลมกลืนเสียง (assimilation) แปรไปตามฐานกรณ์ของเสียงพยัญชนะตัวต่อมา เช่น

<i>borracho</i> 'เมา'	>	<i>em-borrach-ar</i> 'ทำให้เมา'
<i>sangriento</i> 'นองเลือด'	>	<i>en-sangrent-ar</i> 'ทำให้นองเลือด'
<i>corvo</i> 'โค้ง, งุ่ม'	>	<i>en-corv-ar</i> 'ทำให้โค้ง, งุ่ม'

- ข. รากที่ลงท้ายด้วยสระ จะสูญเสียสระท้ายไปเมื่อรวมเข้ากับหน่วยเติมหลังศัพท์ที่ขึ้นต้นด้วยเสียงสระ เช่น

<i>astilla</i> 'เศษไม้'	>	<i>astill-ar</i> 'ทำให้กลายเป็นเศษไม้'
<i>tormento</i> 'ความทรมาน'	>	<i>a-torment-ar</i> 'ทำให้ทรมาน'
<i>balde</i> 'ถังใส่น้ำ'	>	<i>bald-ear</i> 'รดน้ำ'

- ค. มีการเปลี่ยนเสียงสระเป็นสระเดี่ยว (monophthongization) ในรากศัพท์บางตัว เช่น

<i>vergüenza</i> 'ความอาย'	>	<i>a-vergonz-ar</i> 'ทำให้อาย'
<i>pariente</i> 'ญาติ'	>	<i>em-parent-ar</i> 'ทำให้เป็นญาติ'

แต่ในรากศัพท์บางตัวก็ไม่มีการเปลี่ยนเป็นสระเดี่ยว เช่น

<i>fiesta</i> 'งานเลี้ยง'	>	<i>en-fiest-ar</i> 'ฉลอง, ทำให้อยู่ในงานเลี้ยง'
---------------------------	---	---

- ง. รากศัพท์บางตัวเปลี่ยนรูปแบบพิเศษ เช่น

<i>delgado</i> 'ผอม'	>	<i>a-delgaz-ar</i> 'ทำให้ผอม'
<i>estable</i> 'เสถียร'	>	<i>estabil-izar</i> 'ทำให้มีเสถียรภาพ'
<i>difícil</i> 'ยาก'	>	<i>dificult-ar</i> 'ทำให้ยาก'

<i>fuerte</i> 'แข็งแรง'	>	<i>fortal-ecer</i> 'ทำให้แข็งแรง'
<i>paralisis</i> 'การเป็นอัมพาต'	>	<i>paral-izar</i> 'ทำให้เป็นอัมพาต'
<i>hipnosis</i> 'การสะกดจิต'	>	<i>hipnot-izar</i> 'สะกดจิต'

นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงตัวเขียนตามหลักการสะกดคำ โดยไม่มีผลต่อเสียงเดิมของรากศัพท์ เช่น

<i>capaz</i> 'มีความสามารถ'	>	<i>capac-itar</i> 'ฝึกอบรม (ทำให้สามารถ)'
<i>loco</i> 'บ้า'	>	<i>en-loqu-ecer</i> 'ทำให้บ้า'
<i>ruina</i> 'ความล่มจม'	>	<i>a-rruin-ar</i> 'ทำให้ล่มจม'

กฎหรือหลักการดังกล่าวข้างต้นนั้นมิได้เป็นลักษณะเฉพาะของการสร้างกริยาแสดงการีต แต่เป็นกฎในกระบวนการทางหน่วยคำวิทยาที่มีอยู่ในภาษาสเปน เช่น การเปลี่ยนคำคุณศัพท์เป็นขั้นสูงสุด หรือการสร้างคำนามจากคำคุณศัพท์ที่มีกฎทางเสียงชุดเดียวกันบังคับอยู่

3.2 รูปแบบของการีตหน่วยคำในภาษาสเปน

การีตหน่วยคำในภาษาสเปนจะมีรูปเป็นคำกริยาที่มีความหมายการีต โดยมากแล้วจะสร้างจากรากศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์หรือคำนาม มีกรณีที่เป็นกริยาที่สร้างจากคำกริยา เช่น *a-dorm-ecer* 'กล่อมให้หลับ' (*dormir* 'หลับ') *a-callar* 'ทำให้เงียบ' (*callar* 'เงียบ') และจากคำกริยาวิเศษณ์ เช่น *a-lej-ar* 'แยกให้อยู่ห่าง' (*lejos* 'ห่างไกล') แต่กริยากลุ่มดังกล่าวมีน้อยมาก และไม่พบในข้อมูลที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงมิได้รวมกริยาการีตที่สร้างจากคำชนิดอื่นที่ใช้คำคุณศัพท์และคำนามไว้ในงานวิจัยนี้

จากการศึกษาคัดข้อมูลภาษาเขียน ผู้วิจัยพบว่าหน่วยเติมศัพท์ (affix) ที่ใช้แสดงความหมายการีตในภาษาสเปนนอกจากจะแสดงความหมายการีตแล้ว ยังใช้แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงด้วยตัวเอง (inchoative) ได้อีกด้วย โดยกริยาที่ผ่านการเติมหน่วยเติมศัพท์และมีความหมายดังกล่าวจะปรากฏใช้เป็นอกรรมกริยา เช่น *san-ar* (*sano* 'สุขภาพดี') 'สุขภาพดีขึ้น', *grec-izar* (*griego* 'กรีก') 'ใช้ศัพท์หรือสำนวนกรีกในอีกภาษาหนึ่งอย่างจริงจัง', *languidec-er* (*lánguido* 'เฉา, ซีด') 'เฉา, ซีด', *a-delgaz-ar* (*delgado* 'ผอม') 'ผอมลง', *en-gord-ar* (*gordo* 'อ้วน') 'อ้วนขึ้น', *cicatriz-ar* (*cicatriz* 'รอยแผลเป็น') 'แห้งเหลือเป็นแผลเป็น' แต่หากกริยาที่สร้างจากรากศัพท์คำคุณศัพท์และคำนามด้วยหน่วยเติมศัพท์เหล่านี้สามารถใช้เป็นสกรรมกริยาก็จะมีความหมายแสดงการีต ด้วยเหตุที่หน่วยเติมศัพท์ดังกล่าวใช้ในการสร้างกริยาที่ไม่ได้มีความหมายการีตได้เช่นกัน ผู้วิจัยเห็นว่าควรเรียกหน่วยเติมศัพท์เหล่านี้ว่าหน่วยเติมศัพท์ที่เปลี่ยนรากศัพท์ให้

เป็นคำกริยา (verb-deriving affixes) มากกว่าจะเรียกว่าหน่วยเติมศัพท์บังการิต (causative affix) หน่วยเติมศัพท์ดังกล่าวนี้มีทั้งที่เป็นหน่วยเติมหน้าศัพท์ (prefix) ได้แก่ *a-* และ *en-* และหน่วยเติมหลังศัพท์ (suffix) ได้แก่ *-ar*, *-ear*, *-izar*, *-ificar*, *-itar*, *-ecer*, *-iguar* และ *-rentar*

การสร้างการิตหน่วยคำในภาษาสเปนจะนำรากคำคุณศัพท์หรือคำนามมาเติมหน่วยเติมหลังศัพท์ที่เปลี่ยนชนิดของคำให้กลายเป็นกริยา *-ar*, *-ear*, *-izar*, *-ificar*, *-itar*, *-ecer*, *-iguar* หรือ *-rentar* และอาจประกอบด้วยหน่วยเติมหน้าศัพท์ที่เปลี่ยนชนิดของคำให้กลายเป็นกริยา *a-*, *en-* อีก กรณีของหน่วยเติมหลังศัพท์ *-iguar* และ *-rentar* นั้นเป็นรูปพิเศษซึ่งมิได้มีความเพิ่มพูน (productive) ปรากฏพบในกริยาเพียงคำเดียวเท่านั้น

ทั้งนี้ หน่วยเติมหลังศัพท์ *-izar*, *-ificar*, *-itar*, *-ecer*, *-iguar* และ *-rentar* นั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่าประกอบด้วย 2 หน่วยคำ คือ หน่วยคำที่อาจเป็นตัวบังการิต คือ *-iz-*, *-ific-*, *-it-*, *-ec-*, *-igu-*, *-rent-* และหน่วยคำที่เป็นหน่วยลงท้ายของกริยา *-ar* หรือ *-er* ที่ไม่มีความหมายอื่นนอกจากเป็นหน่วยเติมศัพท์เปลี่ยนชนิดของคำเป็นกริยา อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลกระชับและไม่สับสน ผู้วิจัยจะแสดงหน่วยเติมหลังศัพท์ดังกล่าวรวมกันเป็น *izar*, *-ificar*, *-itar*, *-ecer*, *-iguar* และ *-rentar* แทนที่จะเป็น *-iz-ar*, *-ific-ar*, *-it-ar*, *-ec-er*, *-igu-ar* และ *-rent-ar* เนื่องจาก *-iz-*, *-ific-*, *-it-* และ *-ec-* ต่างก็เลือกประกอบกับหน่วยลงท้ายกริยาเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น กล่าวคือ *-iz-*, *-ific-*, *-it-*, *-igu-* และ *-rent-* ก็จะเลือกประกอบกับ *-ar* เสมอ ส่วน *-ec-* ก็จะเลือก *-er* เสมอเช่นกัน

ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละรูปแบบการเติมหน่วยศัพท์พร้อมทั้งความถี่ในการปรากฏของแต่ละรูปแบบ เพื่อให้เห็นว่ารูปแบบการเติมหน่วยศัพท์แบบใดที่มีความเพิ่มพูนสูงที่สุด และน่าจะเป็นรูปที่ใช้ในการสร้างคำใหม่ขึ้นมาในภาษา รูปแบบการเติมศัพท์นี้จะแสดงแยกกันระหว่างการิตหน่วยคำหรือกริยาแสดงการิตที่สร้างจากรากศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์ และการิตหน่วยคำหรือกริยาแสดงการิตที่สร้างจากรากศัพท์ที่เป็นคำนาม เนื่องจากรูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ที่ใช้มีไม่เท่ากัน และรูปแบบที่ใช้มากที่สุดในการสร้างกริยาแสดงการิตจากรากศัพท์ที่เป็นคำนามและคำคุณศัพท์ก็แตกต่างกัน

3.2.1 กริยาแสดงการิตที่สร้างจากรากศัพท์

ตามข้อมูลภาษาเขียนที่ศึกษา ผู้วิจัยพบรูปแบบการเติมหน่วยศัพท์เพื่อสร้างกริยาแสดงการิตจากรากศัพท์ 8 แบบดังนี้

3.2.1.1 หน่วยคำคุณศัพท์ + -ar

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการีตหน่วยคำ 13 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 152 ครั้ง ได้แก่ (ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บแสดงความถี่ในการปรากฏ)

alegr-ar (*alegre* 'ร่าเริง, ดีใจ') 'ทำให้ดีใจ' (18)

amarg-ar (*amargo* 'ขม') 'ทำให้ขม' (4)

ampli-ar (*amplio* 'กว้าง') 'ทำให้กว้าง, ขยาย' (2)

calent-ar (*caliente* 'ร้อน') 'ทำให้ร้อน' (14)

dificult-ar (*difícil* 'ยาก') 'ทำให้ยาก' (2)

limpi-ar (*limpio* 'สะอาด') 'ทำให้สะอาด' (30)

llen-ar (*lleno* 'เต็ม') 'ทำให้เต็ม' (55)

tens-ar (*tenso* 'ตึง') 'ทำให้ตึง, ชิ่ง' (2)

impacient-ar (*impaciente* 'อดทนไม่ไหว, ร้อนใจ') 'ทำให้ร้อนใจ' (1)

importun-ar (*importuno* 'ไม่เหมาะสม') 'รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม' (1)

liber-ar (*libre* 'ว่าง, เป็นอิสระ') 'ทำให้เป็นอิสระ' (3)

precis-ar (*preciso* 'ตรง, ชัด') 'ชี้ชัด' (2)

sec-ar (*seco* 'แห้ง') 'ทำให้แห้ง' (18)

(30) *Te he calent-ado la sopa cuatro veces.*

you I.have warm-ar.PPL the soup four times

'I've warmed up your soup four times.'

(El coronel no tiene quien le escriba)

สังเกตได้ว่ารากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตโดยประกอบกับหน่วยเติมศัพท์ -ar จะมีความหลากหลายมาก มีทั้งคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางกายภาพและนามธรรม และหน่วยเสียงลงท้ายของรากศัพท์ก็มีทั้งที่เป็นเสียงที่เกิดจากฐานกรณ์ต่าง ๆ กัน เช่น ปุ่มเหงือก ดังในคำ *llen-ar* (*lleno* 'เต็ม') 'ทำให้เต็ม', เพดานอ่อน เช่น ใน *sec-ar* (*seco* 'แห้ง') 'ทำให้แห้ง' หรือ เสียงสระ เช่น ในคำ *limpi-ar* (*limpio* 'สะอาด') 'ทำให้สะอาด' จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกจะใช้หน่วยเติมหลังศัพท์ -ar เป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่บังคับอยู่

3.2.1.2 หน่วยคำคุณศัพท์ + *-izar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการีตหน่วยคำ 17 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 59 ครั้ง ได้แก่

agud-izar (*agudo* 'เฉียบคม') 'ทำให้เฉียบคม' (2)

alfabet-izar (*alfabeto* 'รู้หนังสือ') 'ทำให้รู้หนังสือ' (2)

espiritual-izar (*espiritual* 'เกี่ยวกับจิตวิญญาณ') 'ทำให้เกี่ยวกับจิตวิญญาณ' (1)

estabil-izar (*estable* 'เสถียร') 'ทำให้เสถียร' (1)

ideal-izar (*ideal* 'เป็นอุดมคติ') 'ทำให้เป็นอุดมคติ' (1)

inmovil-izar (*inmóvil* 'ไม่เคลื่อนไหว') 'ทำให้ไม่เคลื่อนไหว' (3)

inmun-izar (*inmune* 'มีภูมิคุ้มกัน') 'ทำให้มีภูมิคุ้มกัน' (3)

modern-izar (*moderno* 'ทันสมัย') 'ทำให้ทันสมัย' (2)

movil-izar (*móvil* 'เคลื่อนไหว') 'ทำให้เคลื่อนไหว' (4)

normal-izar (*normal* 'ปกติ') 'ทำให้เป็นปกติ' (4)

polar-izar (*polar* 'เป็นขั้ว') 'ทำให้แยกออกเป็นขั้ว' (1)

puntual-izar (*puntual* 'ตรง') 'ทำให้ตรง' (1)

responsabil-izar (*responsable* 'เป็นผู้รับผิดชอบ') 'ทำให้เป็นผู้รับผิดชอบ' (2)

suav-izar (*suave*) 'นุ่ม' 'ทำให้นุ่ม' (3)

tranquil-izar (*tranquilo* 'สงบ') 'ปลอบ, ทำให้สงบ' (21)

visual-izar (*visual* 'เป็นภาพ') 'ทำให้เป็นภาพ' (6)

volatil-izar (*volatil* 'ผันผวน') 'ทำให้ผันผวน' (2)

(31) *..la tranquil-izó Pedro Tercero.*

her calm-izar.PAST Pedro Tercero

'Pedro Tercero calmed her down.'

(La casa de los espíritus)

รากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-izar* ส่วนใหญ่จะเป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางนามธรรม มีกรณีเดียวเท่านั้นในที่นี้ที่รากศัพท์มีความหมายเป็นลักษณะทางกายภาพ คือ *suav-izar* (*suave*) 'นุ่ม' 'ทำให้นุ่ม' และหน่วย

เสียงลงท้ายของรากศัพท์ก็แม้จะเป็นเสียงที่เกิดจากฐานกรณัมปุ่มเหงือกเกือบทั้งหมด โดยมีรากศัพท์ที่ลงท้ายด้วยเสียงที่เกิดจากฐานกรณัมอื่นเพียงคำเดียวคือ *suav-izar* (*suave*) ‘นุ่ม’ ‘ทำให้นุ่ม’ ที่เกิดจากฐานกรณัมริมฝีปาก แต่รากศัพท์ที่ลงท้ายด้วยเสียงที่เกิดจากฐานกรณัมปุ่มเหงือกก็ปรากฏกับรูปแบบการเติมศัพท์อื่น ๆ ได้ทุกรูปแบบ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การเลือกกว่าจะใช้หน่วยเติมหลังศัพท์ *-izar* เป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่บังคับอยู่

อนึ่ง กรณีสั้นใน(32) จะถือเป็นกริยาแสดงการริตด้วย แม้อาจมีผู้แย้งว่า สถานการณ์ดังกล่าวไม่ใช่สถานการณ์การริต การที่สถานการณ์กลับกลายเป็นปกติเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นเอง (*spontaneous*) ไม่ได้มีอะไรมาก่อนเหตุหรือกระทำการริตให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น แต่หากเราพิจารณาตามรูปภาษาแล้ว จะเห็นว่า *se* ในประโยคข้างต้นทำหน้าที่เป็นกรรมตรง ซึ่งความหมายตามรูปภาษา คือ สถานการณ์นั้น “ทำให้ตัวมันเองเป็นปกติ” ซึ่งเป็นความหมายการริต ดังนั้น หากกริยาสร้างนั้นใช้ในรูปสกรรมกริยาและมีกรรมเป็นสรรพนามสะท้อนกลับ (*reflexive pronoun*) แม้ความหมายตามบริบทจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นเอง ผู้วิจัยก็จะนับว่ากริยานั้นแสดงความหมายการริต*

(32) *Espero que la situación se normal-ice pronto.*

I.hope that the situation itself normal-izar.SUB soon

‘I hope the situation will normalize soon.’

(La casa de los espíritus)

3.2.1.3 หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ecer*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการริตหน่วยคำ 3 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 5 ครั้ง ได้แก่

oscur-ecer (*oscuro* ‘มืด’) ‘ทำให้มืด’ (1)

fortal-ecer (*fuerte* ‘แข็งแรง’) ‘ทำให้แข็งแรง’ (3)

humed-ecer (*húmedo* ‘ชื้น’) ‘ทำให้ชื้น’ (1)

(33) *Había humed-ecido el suelo.*

he.had humid-ecer.PPL the ground

‘He had moistened the ground.’

* การวิเคราะห์รูปกริยาสะท้อนกลับเช่นประโยคในข้อ (32) นี้ตำราไวยากรณ์ดั้งเดิมจะเรียกว่าเป็นประโยคกรรมวาจก (*passive*) แบบหนึ่ง แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เป็นหน่วยสร้างการริตเนื่องจากรูปที่แสดงใช้รูปที่ตีความเป็นความหมายการริต ‘ทำให้ตัวเองเป็นปกติ’ ได้

แม้ว่าจากรายการกริยาข้างต้น รากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีต โดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-ecer* จะเป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางกายภาพทั้งสิ้น แต่การที่มีคำให้พิจารณาเพียง 3 คำซึ่งมีใช้จำนวนประชากรที่ให้ผลที่น่าเชื่อถือทางสถิติได้ เราจึงไม่อาจสรุปได้ว่าหน่วยเติมศัพท์ *-ecer* ใช้เติมกับคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางกายภาพเท่านั้น

3.2.1.4 หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ificar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับกริยาหน่วยคำ 2 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่

dulc-ificar (*dulce* 'อ่อนหวาน') 'ทำให้อ่อนหวาน' (2)

simpl-ificar (*simple* 'ง่าย') 'ทำให้ง่าย' (1)

(34) *La presencia de su nieta en la casa*
the presence of his granddaughter in the house

dulc-ificó el carácter de Esteban Trueba.
sweet-ificar.PAST the carácter of Esteban Trueba

'The presence of his granddaughter in the house sweetened
Esteban Trueba's character.'

(La casa de los espíritus)

แม้ว่าจากรายการกริยาข้างต้น รากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีต โดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-ificar* จะเป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางนามธรรมทั้งหมด แต่การที่มีคำให้พิจารณาเพียง 2 คำซึ่งมีใช้จำนวนประชากรที่ให้ผลที่น่าเชื่อถือทางสถิติได้ ดังนั้นหากจะสรุปว่าหน่วยเติมศัพท์ *-ificar* ใช้เติมกับคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางนามธรรมเท่านั้น เราควรต้องหาตัวอย่างคำกริยามากกว่านี้จากแหล่งข้อมูลอื่น

3.2.1.5 หน่วยคำคุณศัพท์ + *-itar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับกริยาหน่วยคำ 3 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 7 ครั้ง ได้แก่

capac-itar (*capaz* 'มีความสามารถ') 'ทำให้มีความสามารถ, ฝึกอบรม' (3)

debil-itar (*débil* 'อ่อนแอ') 'ทำให้อ่อนแอ' (2)

facil-itar (*fácil* 'ง่าย') 'ทำให้ง่าย' (2)

(35) *Eso facil-itó mucho las cosas para Jean.*

this easy-itar.PAST much the things for Jean

'This made things a lot easier for Jean.'

(La casa de los espíritus)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-itar* ในข้อมูลเพียง 3 คำทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใด

3.2.1.6 a- + หน่วยคำคุณศัพท์ + -ar

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการิิตหน่วยคำ 9 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 40 ครั้ง ได้แก่

a-bland-ar (*blando* 'อ่อนนุ่ม') 'ทำให้อ่อนนุ่ม' (4)

a-clar-ar (*claro* 'กระจ่าง') 'ทำให้กระจ่าง' (8)

a-cobard-ar (*cobarde* 'ขี้ขลาด') 'ทำให้ขี้ขลาด' (2)

a-cort-ar (*corto* 'สั้น') 'ทำให้สั้น' (4)

a-fin-ar (*fino* 'ละเอียด') 'ทำให้ละเอียด' (4)

a-floj-ar (*flojo* 'หลวม') 'ทำให้หลวม, คลาย' (2)

a-maestr-ar (*maestro* 'เชื่อง, ฝึกแล้ว') 'ทำให้เชื่อง' (1)

a-segur-ar (*seguro* 'มั่นคง, แน่ใจ') 'ทำให้มั่นคง, ทำให้แน่ใจ' (14)

a-tenu-ar (*tenue* 'จาง') 'ทำให้จาง' (1)

(36) *Tenía que hacer a-cort-ar los pantalones.*

he.had that make.INF a-short-ar.INF the pants

'He had to have his pants shortened.'

(La casa de los espíritus)

สังเกตได้ว่ารากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตโดยใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *a-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ar* จะมีความหลากหลายมาก มีทั้งคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางกายภาพและนามธรรม ส่วนในแง่หน่วยเสียงลงท้ายของรากศัพท์ก็มีทั้งที่เป็นเสียงที่เกิดที่ปุ่มเหงือก (*a-cort-ar* (*corto* 'สั้น') 'ทำให้สั้น'), เพดานอ่อน (เสียง /x/ ใน *a-floj-ar* (*flojo* 'หลวม') 'ทำให้หลวม, คลาย') และสระ (*a-tenu-ar* (*tenu* 'จาง') 'ทำให้จาง') จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกว่าจะใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *a-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ar* นี้เป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่บังคับอยู่

3.2.1.7 *en-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับกริยาหน่วยคำ 8 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 21 ครั้ง ได้แก่

em-borrach-ar (*borracho* 'เมา') 'ทำให้เมา' (4)

en-corv-ar (*corvo* 'จุ่ม') 'ทำให้จุ่ม' (2)

en-dulz-ar (*dulce* 'หวาน') 'ทำให้หวาน' (1)

en-fri-ar (*frío* 'เย็น') 'ทำให้เย็น' (3)

en-gord-ar (*gordo* 'อ้วน') 'ทำให้อ้วน' (1)

en-gros-ar (*grueso* 'หนา') 'ทำให้หนา' (2)

en-sangrent-ar (*sangriento* 'นองเลือด') 'ทำให้นองเลือด' (6)

en-valenton-ar (*valentón* 'กล้า') 'ทำให้กล้า' (2)

(37) *Es para en-dulz-ar el café.*

it.is to en-sweet-ar.INF the coffee

'It's to sweeten the coffee.'

(El coronel no tiene quien le escriba)

จากรายการกริยาข้างต้น จะเห็นว่ารากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาหน่วยคำโดยใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *en-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ar* จะมีความหมายหลากหลาย มีทั้งคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางกายภาพและนามธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกว่าจะใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *en-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ar* นี้เป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่บังคับอยู่

3.2.1.8 *en-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ecer*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการริตหน่วยคำ 5 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 12 คำ ได้แก่

en-cegu-ecer (*ciego* ‘ตาบอด’) ‘ทำให้ตาบอด’ (1)

en-dur-ecer (*duro* ‘แข็ง’) ‘ทำให้แข็ง’ (3)

en-loqu-ecer (*loco* ‘บ้า’) ‘ทำให้บ้า’ (4)

en-roj-ecer (*rojo* ‘แดง’) ‘ทำให้แดง’ (3)

en-vej-ecer (*viejo* ‘แก่’) ‘ทำให้แก่’ (1)

- (38) *Conocía el carácter de su mujer, naturalmente duro, y*
he.knew the character of his wife naturally tough and
en-dur-ecido todavía más por cuarenta años de amargura.
en-tough-ecer.PPL even more by forty years of bitterness
 ‘He knew his wife’s character, tough by nature, and made even
 tougher by forty years of bitterness’

สังเกตได้ว่ารากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการริตโดยใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *en-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ecer* จะมีความหลากหลายมาก มีทั้งคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะทางกายภาพและนามธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกจะใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *en-* + หน่วยคำคุณศัพท์ + *-ecer* นี้เป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่บังคับอยู่

ตารางที่ 1 แสดงสรุปความถี่ของรูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ในการริตหน่วยคำที่สร้างจากคำคุณศัพท์ เรียงลำดับจากรูปแบบที่ใช้กับกริยามากคำศัพท์ที่สุดไปหาน้อยที่สุด รูปแบบที่เติมหน่วยเติมหลังศัพท์ *-izar* เป็นรูปแบบที่ใช้มากที่สุดในการสร้างกริยาแสดงการริตจากคำคุณศัพท์ หน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar* เป็นหน่วยเติมศัพท์ที่มีการใช้มากที่สุดหากพิจารณาทั้งในกรณีที่ใช้เติมรากศัพท์เพียงหน่วยเดียวและที่ใช้ประกอบกับหน่วยเติมหน้าศัพท์ *a-* และ *en-* ความถี่นี้ช่วยบอกแนวโน้มว่ารูปแบบใดน่าจะเป็นรูปแบบการเติมศัพท์ที่ใช้ในการสร้างคำใหม่

ตารางที่ 1 สรุปความถี่ของการใช้รูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ในกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์

รูปแบบการเติมหน่วยศัพท์	ความถี่รูปศัพท์ (จำนวนกริยา)	สัดส่วน ร้อยละ	ความถี่รูปคำ (จำนวนครั้ง)	สัดส่วน ร้อยละ
หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-izar</i>	17	28.33	59	19.73
หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ar</i>	13	21.67	152	50.84
<i>a-</i> + หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ar</i>	9	15.00	40	13.38
<i>en-</i> + หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ar</i>	8	13.33	21	7.02
<i>en-</i> + หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ecer</i>	5	8.33	12	4.01
หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-itar</i>	3	5.00	7	2.34
หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ecer</i>	3	5.00	5	1.67
หน่วยคำคุณศัพท์ + <i>-ificar</i>	2	3.33	3	1.00
รวม	60	100.00	299	100.00

หากพิจารณาความสัมพันธ์ของหน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar*, *-ear*, *-izar*, *-ificar*, *-itar*, *-ecer* และ หน่วยเติมหน้าศัพท์ *a-*, *en-* กับรากศัพท์ ผลการศึกษาข้อมูลแสดงให้เห็นว่า โดยมากแล้ว การเลือกใช้หน่วยเติมศัพท์ใดเพื่อประกอบกับรากศัพท์ได้นั้นเป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละคำ ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่จะระบุได้ เนื่องจากหน่วยเสียงลงท้ายของรากศัพท์ไม่ว่าจะเป็นหน่วยเสียงใดก็มีความเป็นไปได้ที่จะประกอบกับรูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ได้หลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ รูปแบบการเติมศัพท์หนึ่ง ๆ ก็ใช้ได้กับรากศัพท์ที่มีลักษณะทางอรรถศาสตร์ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นคุณสมบัติทางกายภาพและนามธรรม ยกเว้นในกรณีของหน่วยเติมหลังศัพท์ *-izar* ที่มีแนวโน้มจะใช้กับรากศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเป็นลักษณะนามธรรมมากกว่ากายภาพ งานของเซร์ราโน-โดลาเดร์ (Serrano-Dolader, 1999: 4704-4705) ยังระบุว่ารากศัพท์หนึ่งสามารถเติมหน่วยเติมศัพท์ได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบ เช่น รากศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์ *triste* 'เศร้า' สามารถสร้างเป็นคำกริยาแสดงความหมาย 'ทำให้เศร้า' ได้เป็น *a-tristar*, *en-trist-ar*, *en-trist-ecer* และ *a-trist-ecer* แต่คำมีความเป็นที่นิยมใช้ในยุคสมัยที่ต่างกัน โดยในภาษาปัจจุบันรูป *en-trist-ecer* เป็นรูปที่นิยมใช้มากที่สุด การที่รากศัพท์หนึ่ง ๆ สามารถประกอบกับรูปแบบการเติมศัพท์ได้หลายรูปแบบเช่นนี้เป็นเครื่องยืนยันว่า การเลือกใช้หน่วยเติมศัพท์เพื่อประกอบกับรากศัพท์นั้นเป็นเรื่องเฉพาะศัพท์

ความหมายของกริยาแสดงการิตที่สร้างจากคำคุณศัพท์นั้นสามารถสรุปได้เป็นหนึ่งเดียวคือการทำให้ *y* เปลี่ยนแปลงสภาพมาอยู่ในสภาพหรือลักษณะตามความหมายของ

คำคุณศัพท์ที่นำมาเป็นรากศัพท์ โดยที่ *y* คือกรรมตรงของประโยค ซึ่งมีความหมายเป็นผู้รับเหตุ (causee)

ข้อที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือ กริยาแสดงการีตเหล่านี้ มีจำนวนมากที่สามารถใช้แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยตัวเองได้ด้วย เช่น *en-gord-ar* (*gordo* 'อ้วน') ในตัวอย่าง (39) แสดงความหมายการีต แม้จะปรากฏเป็นอกรรมกริยา แต่ก็มีความหมาย "ทำให้³อ้วน" โดยไม่เจาะจงผู้รับเหตุ

(39) *La pasta en-gord-a.*
the pasta *en-fat-ar*.3SG
'Pasta is fattening'

(The Oxford Spanish Dictionary)

ส่วน *engordar* ในตัวอย่าง (40) แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นเอง ไม่ใช่ความหมายการีต

(40) *A mí, me encanta la comida, pero no en-gord-o.*
to me me causes.to.love the food but not I.*en-fat-ar*
'I love food, but I don't get fat'

(Habla Culta – Caracas)

ในขณะที่กริยาแสดงการีตอีกหลายตัว ยังคงความหมายการีตไว้อย่างเหนียวแน่น และหากต้องการนำมาใช้แสดงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพโดยตัวเอง จะต้องทำให้อยู่ในรูปกริยาสะท้อนประธาน โดยความหมายตามรูปภาษาคือ 'ทำให้ตัวเองเปลี่ยนแปลงสภาพไปเป็น...' แต่ใช้ในการแสดงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพโดยตัวเอง ดังได้กล่าวไปบ้างแล้วในข้อ 3.2.1.2

ประเด็นคำถามที่น่าสนใจจากปรากฏการณ์ข้างต้นนี้คือกริยาที่ใช้แสดงการีตประเภทใดที่สามารถใช้แสดงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพโดยตัวเองได้เลย และกริยาประเภทใดที่ต้องใช้รูปกริยาสะท้อนประธานเพื่อแสดงความหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวอยู่นอกเหนือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

3.2.2 กริยาแสดงการีตที่สร้างจากคำนาม

จากข้อมูล ผู้วิจัยพบรูปแบบการสร้างกริยาแสดงการีตจากคำนาม 12 แบบดังนี้

3.2.2.1 หน่วยคำนาม + -ar

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการีตหน่วยคำ 25 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 151 ครั้ง ได้แก่

- aliment-ar* (*alimento* 'อาหาร') 'ให้อาหาร' (23)
amenaz-ar (*amenaza* 'คำขู่') 'ขู่' (16)
angusti-ar (*angustia* 'ความทุกข์ใจ') 'ทำให้ทุกข์ใจ' (2)
arrug-ar (*arruga* 'รอยย่น') 'ทำให้มีรอยย่น' (1)
astill-ar (*astilla* 'เศษเสี้ยนไม้') 'ทำให้กลายเป็นเศษเสี้ยนไม้' (1)
charol-ar (*charol* 'แล็คเกอร์') 'ลงแล็คเกอร์' (1)
cicatriz-ar (*cicatriz* 'แผลเป็น') 'ทำให้มีแผลเป็น' (1)
detall-ar (*detalle* 'รายละเอียด') 'ทำให้มีรายละเอียด' (2)
disfraz-ar (*disfraz* 'ชุดปลอมตัว') 'ปลอมตัว' (8)
emocion-ar (*emoción* 'อารมณ์ตื่นเต้น') 'ทำให้ตื่นเต้น' (7)
extasi-ar (*éxtasis* 'ความสุขสูงสุด') 'ทำให้มีความสุขสูงสุด' (2)
faen-ar (*faena* 'การเชือดสัตว์') 'เชือด' (1)
ide-ar (*idea* 'ความคิด') 'ทำให้เป็นความคิด' (3)
ilusion-ar (*ilusión* 'ความดีใจ') 'ทำให้ดีใจ' (1)
limit-ar (*límite* 'ขอบเขต') 'ทำให้อยู่ในขอบเขต' (19)
manch-ar (*mancha* 'รอยเปื้อน') 'ทำให้มีรอยเปื้อน' (18)
matiz-ar (*matiz* 'ความต่างเล็กน้อย') 'ทำให้มีความต่างเล็กน้อย' (1)
model-ar (*modelo* 'รูป') 'ทำให้เป็นรูป' (2)
obsesion-ar (*obsesión* 'ความหลงใหล') 'ทำให้หลงใหล' (2)
pein-ar (*peine* 'หวี') 'หวี' (10)
tap-ar (*tapa* 'ฝา') 'ปิดฝา' (18)
tapiz-ar (*tapiz* 'พรม') 'ปูพรม' (1)
tizn-ar (*tizne* 'เขม่า') 'ทำให้ปกคลุมไปด้วยเขม่า' (2)
trenz-ar (*trenza* 'เปีย') 'ทำให้เป็นเปีย' (1)
valor-ar (*valor* 'ค่า') 'ให้ค่า' (1)

(41) *El padre José Dulce María esperó que la fuerte*
 the father Jose Dulce Maria hoped that the strength
del joven le cicatriz-ara los dedos.
 of.the young him scar-ar.SUB the fingers

'Father Jose Dulce Maria hoped that the strength of the young man
 would heal up his fingers'

(La casa de los espíritus)

สังเกตได้ว่ารากศัพท์ที่เป็นคำนามที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-ar* จะมีความหมายหลากหลายมาก ทั้งคำนามที่มีความหมายเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น *charol-ar* (*charol* 'แล็คเกอร์') 'ลงแล็คเกอร์', สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น *astill-ar* (*astilla* 'เศษไม้') 'ทำให้กลายเป็นเศษไม้', ความรู้สึก เช่น *ilusion-ar* (*ilusión* 'ความดีใจ') 'ทำให้ดีใจ', สภาพนามธรรม เช่น *valor-ar* (*valor* 'ค่า') 'ให้ค่า' ในเรื่องของหน่วยเสียงลงท้ายของรากศัพท์ก็มีทั้งที่เป็นเสียงที่เกิดจากริมฝีปาก เช่น *tap-ar* (*tapa* 'ฝา') 'ปิดฝา', ฟัน เช่น *tapiz-ar* (*tapiz* 'พรม') 'ปูพรม' (z ออกเสียงว่า /θ/), ปุ่มเหงือก เช่น *ilusion-ar* (*ilusión* 'ความดีใจ') 'ทำให้ดีใจ', เพดานแข็ง เช่น *manch-ar* (*mancha* 'รอยเปื้อน') 'ทำให้มีรอยเปื้อน', เพดานอ่อน เช่น *arrug-ar* (*arruga* 'รอยย่น') 'ทำให้มีรอยย่น' และเสียงสระ เช่น *angusti-ar* (*angustia* 'ความทุกข์ใจ') 'ทำให้ทุกข์ใจ' ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกว่าจะใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *-ar* นี้เป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่บังคับอยู่

ส่วนประเด็นเรื่องความหมายของการีตที่ได้ก็มีหลากหลายเช่นกัน มีทั้งความหมาย **ทำให้มี** เช่น *matiz-ar* (*matiz* 'ความต่างเล็กน้อย') 'ทำให้มีความต่างเล็กน้อย', **ทำให้กลายเป็น** เช่น *astill-ar* (*astilla* 'เศษไม้') 'ทำให้กลายเป็นเศษไม้', **ทำให้ปกคลุมไปด้วย** เช่น *tizn-ar* (*tizne* 'เขม่า') 'ทำให้ปกคลุมไปด้วยเขม่า', **ทำให้เปลี่ยนสถานที่** เช่น *disfraz-ar* (*disfraz* 'ชุดปลอมตัว') 'ปลอมตัว' ทำให้สรุปได้ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ไม่ได้สัมพันธ์กับความหมายการีตแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้น การตีความกริยาว่าแสดงการีตแบบใดจึงต้องอาศัยกระบวนการอื่นซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในข้อ 3.4

3.2.2.2 หน่วยคำนาม + *-ear*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับกริยาคำนวณ 6 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 11 ครั้ง ได้แก่

air-ear (*aire* 'อากาศ') 'ทำให้มีอากาศ' (1)

arqu-ear (*arco* 'รูปโค้ง') 'ทำให้เป็นรูปโค้ง' (1)

bald-ear (*balde* 'ถังน้ำ') 'รดน้ำ' (1)

hoj-ear (*hoja* 'แผ่นกระดาษ') 'พลิกให้เป็นแผ่น ๆ' (2)

mold-ear (*molde* 'แบบ') 'ทำให้เป็นตามแบบ' (2)

vitor-ear (*vítor* 'เสียงโห่ร้อง') 'โห่ร้องให้' (4)

- (42) *una leva de niños y curiosos que lo vitor-eaban*
 a levy of children and curious that him cheer-ear.PAST.
 'a horde of children and curious people who cheered him on'
 (La casa de los espíritus)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-ear* ในข้อมูลเพียง 6 คำศัพท์ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.3 หน่วยคำนาม + *-izar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการตีหน่วยคำ 5 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 21 ครั้ง ได้แก่

hipnot-izar (*hipnosis* 'การสะกดจิต') 'สะกดจิต' (4)

idiot-izar (*idiota* 'คนโง่') 'ทำให้เป็นคนโง่' (2)

jibar-izar (*jíbaro* 'คนบ้านนอก') 'ทำให้เป็นคนบ้านนอก' (2)

canal-izar (*canal* 'คลอง, ร่อง') 'ทำให้เคลื่อนไปตามร่อง' (3)

paral-izar (*parálisis* 'อาการขยับไม่ได้') 'ทำให้ขยับไม่ได้' (10)

- (43) *A nadie se le había ocurrido canal-izar el agua.*
 to no.one rfx him had occurred canal-izar.inf the water
 'No one had ever thought of channeling the water.'
 (La buena suerte)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-izar* ในข้อมูลเพียง 5 คำศัพท์ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.4 หน่วยคำนาม + *-ecer*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการตีหน่วยคำ 1 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 6 ครั้ง ได้แก่

favor-ecer (*favor* 'ความกรุณา') 'ให้ความกรุณา' (6)

(44) *La suerte favorece sólo a la mente preparada.*

the luck favor-ecer.3SG only to the mind prepared

'Luck helps only the prepared minds'

(La buena suerte)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-ecer* ในข้อมูลเพียง 1 คำศัพท์ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.5 หน่วยคำนาม + *-ificar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการตีหน่วยคำ 1 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่

clas-ificar (*clase* 'ประเภท') 'จัดประเภท' (3)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *-ificar* ในข้อมูลเพียง 1 คำทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.6 *a-* + หน่วยคำนาม + *-ar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการตีหน่วยคำ 31 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 207 ครั้ง ได้แก่

a-bochorn-ar (*bochorno* 'ความรื้อนอบอ้าว') 'ทำให้รื้อนอบอ้าว' (1)

a-bras-ar (*brasa* 'ไฟ') 'ทำให้อยู่ในไฟ' (2)

- a-braz-ar* (*brazo* 'แขน') 'กอด, ทำให้อยู่ในวงแขน' (56)
- a-calor-ar* (*calor* 'ความร้อน') 'ทำให้ร้อน' (2)
- a-cod-ar* (*codo* 'ศอก') 'ทำให้หันหน้าอยู่บนศอก' (1)
- a-cordon-ar* (*cordón* 'เครื่องกั้น') 'ปิดกั้น' (1)
- a-cuclill-ar* (*cuclillas* 'ทำนึ่งของ ๆ') 'ทำให้อยู่ในทำนึ่งของ ๆ' (1)
- a-cun-ar* (*cuna* 'เปล') 'จับใส่เปล' (11)
- a-fil-ar* (*filo* 'คม') 'ทำให้มีคม' (4)
- a-hum-ar* (*humo* 'ควัน') 'รวมควัน' (2)
- a-indi-ar* (*indio* 'คนอินเดียนแดง') 'ทำให้เป็นคนอินเดียนแดง' (2)
- a-mas-ar* (*masa* "ก้อน") 'ทำให้เป็นก้อน' (6)
- a-monton-ar* (*montón* 'กอง') 'ทำให้เป็นกอง' (8)
- a-not-ar* (*nota* 'บันทึก') 'ทำให้อยู่ในบันทึก, จดบันทึก' (30)
- a-nud-ar* (*nudo* 'ปม') 'ทำให้เป็นปม' (2)
- a-pelmaz-ar* (*pelmazo* 'ก้อนแน่น') 'ทำให้เป็นก้อนแน่น' (3)
- a-peloton-ar* (*pelotón* 'กลุ่มก้อน') 'ทำให้เป็นกลุ่มก้อน' (3)
- a-pesadumbr-ar* (*pesadumbre* 'ความหนักใจ') 'ทำให้หนักใจ' (2)
- a-pest-ar* (*peste* 'กิลินเหมีน') 'ทำให้มีกิลินเหมีน' (3)
- a-pison-ar* (*pisón* 'อุปกรณ์บดอัดให้แน่น') 'บดอัดให้แน่น' (2)
- a-prision-ar* (*prisión* 'คุก') 'จับใส่คุก' (2)
- a-rrodill-ar* (*rodilla* 'เข่า') 'ทำให้อยู่บนเข่า' (4)
- a-rrop-ar* (*ropa* 'เสื้อผ้า') 'ห่มผ้า' (10)
- a-rruin-ar* (*ruina* 'ความล่มจม') 'ทำให้ล่มจม' (16)
- a-sust-ar* (*susto* 'ความตกใจ') 'ทำให้ตกใจ' (20)
- a-tare-ar* (*tarea* 'งาน') 'ทำให้มีงาน' (1)
- a-tenaz-ar* (*tenazas* 'คีม') 'ทำให้เจ็บปวด' (1)
- a-tigr-ar* (*tigre* 'เสือ') 'ทำให้มีรอยเหมือนเสือ' (1)
- a-torment-ar* (*tormento* 'ความทรมาน') 'ทำให้ทรมาน' (23)
- a-trincher-ar* (*trinchera* 'สนามเพลาะ') 'ซ่อนในสนามเพลาะ' (2)
- a-vergonz-ar* (*vergüenza* 'ความอาย') 'ทำให้อาย' (14)

- (45) ...*el dolor que empezaba a a-tenaz-ar su vientre...*
 the pain that began to a-pincers-ar her stomach
 'the pain that was beginning to grip her stomach'

(La casa de los espíritus)

สังเกตได้ว่ารากศัพท์ที่เป็นคำนามที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตโดยใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์แบบ *a-* + หน่วยคำนาม + *-ar* จะมีความหมายหลากหลายมาก ทั้งคำนามที่มีความหมายเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น *a-rrop-ar* (*ropa* 'เสื้อผ้า') 'ห่มผ้า', สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น *a-pest-ar* (*peste* 'กลิ่นเหม็น') 'ทำให้มีกลิ่นเหม็น', ความรู้สึก เช่น *a-torment-ar* (*tormento* 'ความทรมาน') 'ทำให้ทรมาน', สภาวะนามธรรม เช่น *a-rruin-ar* (*ruina* 'ความล่มจม') 'ทำให้ล่มจม' นอกจากนี้ รากศัพท์ก็มีความหลากหลายในทางสัทวิทยาด้วย กล่าวคือ มีทั้งที่ขึ้นต้นด้วยหน่วยเสียงที่เกิดจากฐานกรณริมฝีปาก เช่น *a-bochorn-ar* (*bochorno* 'ความร้อนอบอ้าว') 'ทำให้ร้อนอบอ้าว', ฟัน เช่น *a-fil-ar* (*filo* 'คม') 'ทำให้มีคม', ปุ่มเหงือก เช่น *a-mas-ar* (*masa* 'ก้อน') 'ทำให้เป็นก้อน', เพดานอ่อน เช่น *a-calor-ar* (*calor* 'ความร้อน') 'ทำให้ร้อน' และ สระ เช่น *a-indi-ar* (*indio* 'คนอินเดียแดง') 'ทำให้เป็นคนอินเดียแดง' ส่วนหน่วยเสียงท้ายของรากศัพท์ก็มีหลากหลายเช่นกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกจะใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์เช่นนี้เป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่บังคับอยู่

ส่วนประเด็นเรื่องความหมายของการีตที่ได้ก็มีความหลากหลายเช่นกัน มีทั้งความหมาย **ทำให้มี** เช่น *a-tare-ar* (*tarea* 'งาน') 'ทำให้มีงาน', **ทำให้กลายเป็น** เช่น *a-pelmaz-ar* (*pelmazo* 'ก้อนแน่น') 'ทำให้เป็นก้อนแน่น', **ทำให้ปกคลุมไปด้วย** เช่น *a-hum-ar* (*humo* 'ควัน') 'รมควัน', **ทำให้เปลี่ยนสถานที่** เช่น *a-prision-ar* (*prisión* 'คุก') 'จับใส่คุก' สรุปได้ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ไม่ได้สัมพันธ์กับความหมายการีตแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้น การตีความกริยาว่าแสดงการีตแบบใดจึงต้องอาศัยกระบวนการอื่นซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในข้อ 3.4

3.2.2.7 *en-* + หน่วยคำนาม + *-ar*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับการีตหน่วยคำ 21 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 82 ครั้ง ได้แก่

- em-bander-ar* (*bandera* 'ธง') 'ทำให้มีธง, ประดับด้วยธง' (2)
em-barr-ar (*barro* 'โคลน') 'ทำให้เปื้อนโคลน' (3)
em-bruj-ar (*bruja* 'แม่มด') 'ทำให้ต้องมนต์' (1)

- em-parent-ar* (*pariente* ‘ญาติ’) ‘ทำให้เป็นญาติ’ (2)
- em-penach-ar* (*penacho* ‘ขนนกประดับศีรษะ’) ‘ประดับด้วยขนนก’ (2)
- em-polv-ar* (*polvo* ‘ฝุ่น’) ‘ทำให้เปื้อนฝุ่น’ (5)
- en-cañon-ar* (*cañón* ‘ลำกล้องปืน’) ‘จ่อด้วยปืน’ (2)
- en-carn-ar* (*carne* ‘เนื้อ’) ‘ทำให้เป็นเนื้อ’ (3)
- en-cauz-ar* (*cauce* ‘ร่องน้ำ’) ‘ทำให้เคลื่อนไปตามร่องน้ำ’ (2)
- en-cer-ar* (*cera* ‘ขี้ผึ้ง’) ‘ลงขี้ผึ้ง’ (4)
- en-fiest-ar* (*fiesta* ‘งานเลี้ยง’) ‘ฉลอง, ทำให้อยู่ในงานเลี้ยง’ (2)
- en-gomin-ar* (*gomina* ‘เยลใส่ผม’) ‘ใส่เยลใส่ผม’ (2)
- en-grill-ar* (*grillos* ‘ตรวน’) ‘ใส่ตรวน’ (1)
- en-malez-ar* (*maleza* ‘วัชพืช’) ‘ทำให้ปกคลุมด้วยวัชพืช’ (1)
- en-red-ar* (*red* ‘ตาข่าย’) ‘ทำให้ติด’ (3)
- en-roll-ar* (*rollo* ‘ม้วน’) ‘ม้วน, ทำให้เป็นม้วน’ (9)
- en-sill-ar* (*silla* ‘อาน’) ‘เทียมอาน’ (4)
- en-sortij-ar* (*sortija* ‘ลอนผม’) ‘ทำให้เป็นลอน’ (1)
- en-terr-ar* (*tierra* ‘ดิน’) ‘ฝัง’ (35)
- en-vain-ar* (*vaina* ‘ฝัก’) ‘เก็บใส่ฝัก’ (1)
- en-venen-ar* (*veneno* ‘ยาพิษ’) ‘ใส่ยาพิษ’ (5)

(46) *probablemente tuvo que em-bruj-arlos para que*
probably she.had to en.witch.ar.INF.them for that

no se notara su miseria en la casa de los Trueba
not IMPL noticed.SUBJ her misery in the house of the Trueba

‘she probably had to bewitch them so that her misery went
unnoticed in the Truebas’ house’

(La casa de los espíritus)

จากรายการคำกริยาข้างต้น จะเห็นว่ารากศัพท์ที่เป็นคำนามที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *en-* + หน่วยคำนาม + *-ar* ส่วนใหญ่จะมีความหมายเป็นสิ่งของรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น *em-bander-ar* (*bandera* ‘ธง’) ‘ทำให้มีธง,ประดับด้วยธง’ หรือสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น *em-barr-ar* (*barro* ‘โคลน’) ‘ทำให้เปื้อนโคลน’

จะมียกเว้นอยู่เพียงกรณีเดียวคือ *en-fiest-ar* (*fiesta* 'งานเลี้ยง') 'ฉลอง, ทำให้อยู่ในงานเลี้ยง' ซึ่งคำนามรากศัพท์ค่อนข้างจะเป็นนามธรรม จึงทำให้เราได้แนวโน้มว่าการสร้างกริยาโดยใช้หน่วยเติมศัพท์ *en-* + หน่วยคำนาม + *-ar* มักจะใช้กับคำนามที่เป็นรูปธรรม

ในเรื่องของลักษณะทางสัทวิทยาของรากศัพท์ที่ประกอบกับรูปแบบการเติมศัพท์รูปแบบนี้ ผู้วิจัยไม่พบความสัมพันธ์ของรูปแบบการเติมศัพท์นี้กับลักษณะทางเสียงใด โดยเฉพาะ รากศัพท์มีทั้งที่ขึ้นต้นด้วยหน่วยเสียงที่เกิดจากฐานกรณวิริมฝีปาก เช่น *em-polv-ar* (*polvo* 'ฝุ่น') 'ทำให้เปื้อนฝุ่น', ฟัน เช่น *en-fiest-ar* (*fiesta* 'งานเลี้ยง') 'ฉลอง, ทำให้อยู่ในงานเลี้ยง', ปุ่มเหงือก เช่น *en-sill-ar* (*silla* 'อาน') 'เทียมอาน', เพดานอ่อน เช่น *en-gomin-ar* (*gomina* 'เยลลี่ผสม') 'ใส่เยลลี่ผสม' ส่วนหน่วยเสียงท้ายของรากศัพท์ก็มีที่เกิดที่ฐานกรณแตกต่างกันไป ดังนั้น ลักษณะทางสัทวิทยาของรากศัพท์จึงไม่ใช่เงื่อนไขที่ทำให้รากศัพท์ปรากฏกับรูปแบบการเติมศัพท์นี้

ส่วนประเด็นเรื่องความหมายของกริยาที่ได้ก็มีหลากหลาย มีทั้งความหมาย **ทำให้มี** เช่น *em-bander-ar* (*bandera* 'ธง') 'ทำให้มีธง, ประดับด้วยธง', **ทำให้กลายเป็น** เช่น *en-roll-ar* (*rollo* 'ม้วน') 'ม้วน, ทำให้เป็นม้วน', **ทำให้ปกคลุมไปด้วย** เช่น *en-malez-ar* (*maleza* 'วัชพืช') 'ทำให้ปกคลุมด้วยวัชพืช', **ทำให้เปลี่ยนสถานที่** เช่น *en-vain-ar* (*vaina* 'ฝัก') 'เก็บใส่ฝัก' จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์นี้ไม่ได้สัมพันธ์กับความหมายกริยาแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ

3.2.2.8 a- + หน่วยคำนาม + -izar

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับกริยาหน่วยคำ 2 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 11 ครั้ง ได้แก่

a-terror-izar (*terror* 'ความกลัว') 'ทำให้กลัว' (7)

a-temor-izar (*temor* 'ความกลัว') 'ทำให้กลัว' (4)

(47) *se pasó nueve años inventando recursos*
 RFLX she.passed nine years inventing resources
desesperados para a-terror-izar a Clara
 desperate to terror-izar to Clara

'She spent nine years inventing desperate means to terrorize Clara'

การที่มีคำที่สร้างโดยใช้รูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์ *a-* + หน่วยคำนาม + *-izar* ในข้อมูลเพียง 2 คำศัพท์ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.9 *en-* + หน่วยคำนาม + *-ecer*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับกริยาหน่วยคำ 2 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 5 ครั้ง ได้แก่

en-fur-ecer (*furia* 'ความโกรธจัด') 'ทำให้โกรธจัด' (4)

en-sombr-ecer (*sombra* 'เงา') 'ทำให้อยู่ในเงามืด' (1)

(48) *una tragedia que había en-sombr-ecido su vida...*

a tragedy that had en-shadow-ecer.PPL his life

'a tragedy that had cast a a shadow over his life...'

(La casa de los espíritus)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *en-* + หน่วยคำนาม + *-ecer* ในข้อมูลเพียง 2 คำศัพท์ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.10 *a-* + หน่วยคำนาม + *-ear*

รูปแบบนี้มีการพบใช้กับกริยาหน่วยคำ 3 คำศัพท์ ซึ่งมีความถี่ในการปรากฏรวมทั้งหมด 4 ครั้ง ได้แก่

a-pedr-ear (*pedra* 'หิน') 'ขว้างด้วยหิน' (1)

a-pal-ear (*palo* 'ท่อนไม้') 'ตีด้วยท่อนไม้' (2)

a-carr-ear (*carro* 'รถ') 'ชนด้วยรถ' (1)

(49) *La mitad de los faroles había sido a-pedr-eada...*

the half of the streetlamps had been a-stone-ear.PPL

'Half of the streetlamps had been stoned.'

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *a-* + หน่วยคำนาม + *-ear* ในข้อมูลเพียง 3 คำทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.11 *a-* + หน่วยคำนาม + *-rentar*

รูปแบบนี้พบในกริยาเพียงคำเดียว มีการปรากฏ 1 ครั้ง คือ

a-med-rentar (*miedo* 'ความกลัว') 'ทำให้กลัว' (1)

(50) *Esteban Trueba no era hombre de dejarse a-med-rentar*

Esteban Trueba not was man of let.himself *a-fear-rentar*

por historias de fantasmas

by stories of ghosts

'Esteban Trueba was not a man that would allow himself to be scared by ghost stories...'

(La casa de los espíritus)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *a-* + หน่วยคำนาม + *-rentar* ในข้อมูลเพียง 1 คำทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการตีแบบใด

3.2.2.12 *a-* + หน่วยคำนาม + *-iguar*

รูปแบบนี้พบในกริยาเพียงคำศัพท์เดียว มีการปรากฏ 4 ครั้ง คือ

a-pac-iguar (*paz* 'ความสงบสุข') 'ทำให้สงบสุข' (4)

(51) *Sólo la presencia de Blanca lo a-pac-iguaba.*

only the presence of Blanca him *a-peace-iguar*.PAST

'Only Blanca's presence could pacified him'

(La casa de los espíritus)

การที่มีคำที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ *a-* + หน่วยคำนาม + *-iguar* ในข้อมูลเพียง 1 คำศัพท์ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือในทางสถิติได้ในประเด็นที่ว่าหน่วยเติมศัพท์นี้ใช้กับรากศัพท์ที่มีความหมายเช่นใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการืดแบบใดหรือมีความสัมพันธ์กับความหมายการืดแบบใด

สรุปความถี่ในการปรากฏของรูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ในการืดหน่วยคำที่สร้างจากคำนาม เรียงลำดับจากรูปแบบที่ใช้กับกริยามากคำที่สุดไปหาน้อยที่สุด แสดงอยู่ในตารางที่ 2 หน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar* เป็นหน่วยเติมศัพท์ที่มีการใช้มากที่สุดหากพิจารณาทั้งในกรณีที่ใช้เติมรากศัพท์เพียงหน่วยเดียวและที่ใช้ประกอบกับหน่วยเติมหน้าศัพท์ *a-* และ *en-* รูปแบบการเติมศัพท์ที่ประกอบกับหน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar* จึงเป็นรูปแบบการเติมศัพท์ที่มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้มากที่สุดในการสร้างคำกริยาใหม่ ๆ ในภาษาจากรากศัพท์ที่เป็นคำนาม

ตารางที่ 2 สรุปความถี่ของการใช้รูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ในกริยาที่สร้างจากคำนาม

รูปแบบการเติมหน่วยศัพท์	ความถี่รูปศัพท์ (จำนวนกริยา)	สัดส่วน ร้อยละ	ความถี่รูปคำ (จำนวนครั้ง)	สัดส่วน ร้อยละ
<i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ar</i>	31	31.31	207	40.91
หน่วยคำนาม + <i>-ar</i>	25	25.25	151	29.84
<i>en-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ar</i>	21	21.21	82	16.21
หน่วยคำนาม + <i>-ear</i>	6	6.06	11	2.17
หน่วยคำนาม + <i>-izar</i>	5	5.05	21	4.15
<i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ear</i>	3	3.03	4	0.79
<i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-izar</i>	2	2.02	11	2.17
<i>en-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-ecer</i>	2	2.02	5	0.99
หน่วยคำนาม + <i>-ecer</i>	1	1.01	6	1.19
<i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-iguar</i>	1	1.01	4	0.79
หน่วยคำนาม + <i>-ificar</i>	1	1.01	3	0.59
<i>a-</i> + หน่วยคำนาม + <i>-rentar</i>	1	1.01	1	0.20
รวม	99	100.00	506	100.00

หากพิจารณาความสัมพันธ์ของหน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar*, *-ear*, *-izar*, *-ificar*, *-itar*, *-ecer*, *-rentar*, *-iguar* และ หน่วยเติมหน้าศัพท์ *a-*, *en-* กับรากศัพท์ ผลการศึกษาข้อมูลแสดงให้เห็นว่า โดยมากแล้ว การเลือกใช้หน่วยเติมศัพท์ใดเพื่อประกอบกับรากศัพท์ใดนั้นเป็นเรื่องเฉพาะของคำศัพท์แต่ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยาหรืออรรถศาสตร์ที่จะระบุได้ ละตัว ไม่มีกฎทางสัทวิทยา

หรืออรรถศาสตร์ที่จะระบุได้ เนื่องจากหน่วยเสียงลงท้ายของรากศัพท์ไม่ว่าจะเป็นหน่วยเสียงใดก็มีความเป็นไปได้ที่จะประกอบกับรูปแบบการเติมหน่วยศัพท์ได้หลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้รูปแบบการเติมศัพท์หนึ่ง ๆ ก็ใช้ได้กับรากศัพท์ที่มีลักษณะทางอรรถศาสตร์ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิต และสิ่งที่เป็นนามธรรม หลักฐานอีกชิ้นหนึ่งที่แสดงว่าการเลือกให้หน่วยเติมศัพท์เพื่อประกอบกับรากศัพท์นั้นเป็นเรื่องเฉพาะศัพท์คือการที่รากศัพท์ที่เป็นคำนามหนึ่ง ๆ สามารถประกอบกับหน่วยเติมศัพท์ได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบเพื่อสร้างกริยาขึ้นมา โดยเซร์ราโน-โดลาเดร์ (Serrano-Dolader, 1999: 4701) ได้ยกตัวอย่างรากศัพท์ *fruto* ‘ผล (ของต้นไม้)’ ว่ามีรูปแบบการเติมศัพท์ได้ทั้ง *frut-ecer*, *frut-ar* และ *fruct-ificar* ซึ่งทั้งสามคำศัพท์ที่สร้างจากรากศัพท์ที่เป็นคำนามนี้มีความหมายเหมือนกันคือ ‘(ต้นไม้) ออกผล’ แม้ตัวอย่างที่เซร์ราโน-โดลาเดร์ยกมาจะไม่ใช้กริยาที่แสดงการริต แต่ก็สามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันเกี่ยวกับประเด็นด้านกระบวนการสร้างคำในภาษาสเปนได้

ในด้านความหมาย กริยาแสดงการริตที่สร้างจากคำนามจะแสดงความหมายการริตที่แตกต่างกันออกไป ไม่สามารถจัดระบบให้เป็นหนึ่งเดียวได้เหมือนในกรณีของกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์ อย่างไรก็ตาม ความหมายที่พบที่พอจะจัดกลุ่มได้คือ

- **ทำให้ y มี** คำนามที่เป็นรากศัพท์ที่ขึ้นมา โดยที่ y คือกรรมตรงของประโยค ซึ่งมีความหมายเป็นผู้รับเหตุ (causee) เช่น *a-poder-ar* (*poder* ‘อำนาจ’) ‘ทำให้มีอำนาจ’, *a-temor-izar* (*temor* ‘ความกลัว’) ‘ทำให้มีความกลัว’, *aliment-ar* (*alimento* ‘อาหาร’) ‘ทำให้มีอาหาร (ให้อาหาร)’
- **ทำให้ y ปกคลุมหรือห้อมล้อมไปด้วย** คำนามที่เป็นรากศัพท์ เช่น *a-hum-ar* (*humo* ‘ควัน’) ‘รมควัน’, *em-polv-ar* (*polvo* ‘ฝุ่น’) ‘ทำให้เปื้อนฝุ่น’, *em-barr-ar* (*barro* ‘โคลน’) ‘ทำให้เปื้อนโคลน’
- **ทำให้ y เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน** คำนามที่เป็นรากศัพท์ เช่น *alfabet-izar* (*alfabeto* ‘คนรู้หนังสือ’) ‘ทำให้เป็นคนรู้หนังสือ’, *a-tigr-ar* (*tigre* ‘เสือ’) ‘ทำให้มีลักษณะเหมือนเสือ’
- **ทำให้ y เปลี่ยนสถานที่มาอยู่ใน** คำนามที่เป็นรากศัพท์ เช่น *a-prision-ar* (*prisión* ‘คุก’) ‘จำคุก’, *en-sombr-ecer* (*sombra* ‘เงา’) ‘ทำให้อยู่ในเงามืด’

นอกจากนี้ ยังมีกริยาที่สร้างด้วยกระบวนการเดียวกันนี้ที่มีลักษณะแตกต่างจากการริตหน่วยคำทั่วไปหรือที่เป็นต้นแบบ (prototypical) ซึ่งต่อไปผู้วิจัยจะเรียกว่า “การริตหน่วยคำที่

ไม่ใช่ต้นแบบ” (non-prototypical morphological causative) การิตหน่วยคำที่มีการศึกษาในงานวิจัยโดยทั่วไป (Matisoff, 1976; Comrie, 1985; Shibatani and Pardeshi, 2001) รากศัพท์ของกริยาแสดงการิตจะแสดงส่วนของเหตุการณ์ผลในสถานการณ์การิต เช่น ในภาษาพม่า *se?* ‘damp’ > *hsu?* ‘moisten, make damp’ (Matisoff, 1976: 416) หรือ ในภาษาญี่ปุ่น *ak-u* ‘open-PRES’ (อกรรมกริยา) > *ak-e-ru* ‘open-e-PRES’ (สกรรมกริยา) (Shibatani and Pardeshi, 2001: 107) แต่กริยาที่สร้างจากคำนามและคำคุณศัพท์ที่ผู้วิจัยเรียกว่าการิตหน่วยคำที่ไม่ใช่ต้นแบบนี้มีรากศัพท์ที่แสดงความหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้กระทำกริยาในเหตุการณ์เหตุ ไม่ได้แสดงส่วนของเหตุการณ์ผล เช่น รากศัพท์ *pisón* ‘อุปกรณ์ที่ใช้บดอัดดิน’ เมื่อเติมหน่วยเติมศัพท์สร้างเป็นคำกริยา *a-pison-ar* ความหมายของรากศัพท์จะอยู่ในเหตุการณ์เหตุคือการใช้อุปกรณ์นี้กับดิน (ผู้รับเหตุ) เนื่องจากหน้าที่ใช้สอยของ *pisón* มีวัตถุประสงค์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพอยู่คือทำให้แน่น ดังนั้น กริยา *a-pison-ar* จึงแสดงความหมายการิต ‘บดอัดให้แน่น/เรียบ(ด้วย *pisón*)’ ตัวอย่างอื่นของกริยาแสดงการิตที่ไม่ใช่ต้นแบบได้แก่ *em-bruj-ar* (*bruja* ‘แม่มด’) ‘ทำให้ต้องมนต์’, *a-tenaz-ar* (*tenazas* ‘คีม’) ‘บีบให้เจ็บปวด’, *a-carr-ear* (*carro* ‘รถเข็น, เกวียน’) ‘ขนย้าย’ ความหมายที่สำคัญของรากศัพท์ที่มาอยู่ในกริยาคือความหมายเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้สอยสิ่งที่ยากศัพท์อ้างถึง โดยความหมายของรากศัพท์จริง ๆ ที่เป็นอุปกรณ์นั้นจางลงจนหมดไป เช่น กรณีของกริยา *em-bruj-ar* (*bruja* ‘แม่มด’) ‘ทำให้ต้องมนต์’ การทำให้ต้องมนต์นั้นไม่จำเป็นต้องทำด้วยแม่มดจริง ๆ หรือ *a-tenaz-ar* (*tenazas* ‘คีม’) ‘บีบให้เจ็บปวด’ ในตัวอย่างที่ (52) การบีบก็ไม่ใช่ทำโดยใช้คีมอีกต่อไป นอกจากนี้ ยังมีกริยาแสดงการิตที่ไม่ใช่ต้นแบบอีกจำนวนหนึ่งซึ่งคงความหมายของการใช้สิ่งของที่รากศัพท์อ้างถึงเอาไว้ แต่อาจเป็นที่ถกเถียงได้ว่าแสดงความหมายการิตอย่างไร ตัวอย่างของกริยาในลักษณะนี้คือ *pein-ar* (*peine* ‘หวี’) ‘หวี’ ซึ่งความหมายการิตนั้นไม่ชัดเจน เราอาจตีความได้ว่าอาการ ‘หวี’ เป็นการ ‘ทำให้เรียบ’ แต่สิ่งที่กริยา *pein-ar* แสดงในตัวอย่างที่ (53) คืออาการการกระทำโดยใช้หวีกับผมเท่านั้น ไม่ได้เน้นไปที่ผลที่ต้องการทำให้เรียบ ดังนั้น กริยาในกลุ่มไม่ใช่ต้นแบบนี้จะมีความกำกวมระหว่างการเป็นกริยาแสดงการิตและการเป็นเพียงสกรรมกริยาโดยไม่ได้มีความหมายการิต แม้ความหมายการิตอาจเคยมีอยู่ แต่ได้จางหายไปแล้ว เช่นเดียวกับการจางหายไปของความหมายของรากศัพท์ที่เป็นเครื่องมือที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

(52) *el dolor que empezaba a a-tenaz-ar su vientre*
 the pain that began to a-pincers-ar her stomach
 ‘the pain that was beginning to grip her stomach’

(La casa de los espíritus)

(53) *El único cuidado frívolo que le prodigaron*
 The only care frivolous that her they.lavished
fue pein-arla con Bayrum para mitigar el tono
 was comb-ar.INF.her with Bayrum to mitigate the tone
verde oscuro que tenía su pelo...
 green dark that she.had her hair

'The only frivolous care they lavished her with was combing her with Bayrum (a kind of liquid) to tone down her dark green hair.'

(La casa de los espíritus)

กล่าวโดยสรุปคือความหมายของกริยิตหน่วยคำในภาษาสเปนคือเป็นการทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ สถานที่ หรือมีคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่ง กล่าวอีกอย่างคือลักษณะเหตุการณ์ผลที่ได้จะเป็นสภาพ (state) ตามการแบ่งประเภทเหตุการณ์ของเวนด์เลอร์ (Vendler) เท่านั้น ไม่ใช่การกระทำ (activity) ทั้งนี้เนื่องจากในภาษาสเปน กริยิตหน่วยคำส่วนใหญ่จะสร้างจากคำนามหรือคำคุณศัพท์ ไม่ใช่จากคำกริยา ด้วยเหตุที่คำนามหรือคำคุณศัพท์แสดงลักษณะหรือสภาพ มิได้แสดงเหตุการณ์ที่เป็นพลวัต ดังนั้น กริยาแสดงกริยิตที่ได้ก็จะมี ความหมายเป็นการกระทำให้เกิดเหตุการณ์ผลเป็นเหตุการณ์ตามความหมายของรากศัพท์ซึ่งไม่ได้แสดงพลวัตนั้น

เนื่องจากหน่วยเติมศัพท์ที่ระบุไว้ข้างต้นสามารถทำให้เกิดความหมายอื่นที่ไม่ใช่กริยิตได้เช่นกันเมื่อใช้เป็นอกรรมกริยา ผู้วิจัยจึงไม่ต้องการเรียกหน่วยเติมศัพท์เหล่านี้ว่าเป็นตัวบ่งกริยิต เนื่องจากมิได้ใช้เพื่อแสดงกริยิตเสมอไป แต่ใช้เพื่อการสร้างกริยาจากคำคุณศัพท์หรือคำนามมากกว่า อย่างไรก็ตาม กริยาที่เป็นผลจากการสร้างคำด้วยรูปแบบดังกล่าวเมื่อใช้เป็นสกรรมกริยา ก็จะมี ความหมายกริยิต ดังนั้น กริยาเหล่านี้จึงถือเป็นกริยิตหน่วยคำ

3.3 คุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยากริยิต

เนื่องจากกริยิตหน่วยคำในภาษาสเปนมิได้สร้างจากหน่วยเติมศัพท์ซึ่งสามารถเปลี่ยนรากศัพท์ใด ๆ ก็ได้ให้กลายเป็นกริยากริยิต หากแต่เป็นกริยาที่ประกอบขึ้นโดยไม่มีกฎเกณฑ์ที่สรุปได้ว่ารากศัพท์ที่มีความหมายประเภทใดจะใช้กับหน่วยเติมศัพท์ใด นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหาว่ารากศัพท์ใดจึงจะสามารถนำมาสร้างให้กลายเป็นกริยาแสดงกริยิตได้ ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการที่รากศัพท์สามารถนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงกริยิตได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความหมาย ไม่ใช่รูปร่าง

ดังนั้นในข้อ 3.3 นี้ จะเป็นการศึกษาว่ากริยาหน่วยคำหรือกริยาแสดงการิตที่พบในคลังข้อมูลสร้างขึ้นมาจากรากศัพท์ที่มีคุณสมบัติทางความหมายใดบ้าง

3.3.1 คุณสมบัติทางความหมายของคุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาการิต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในคลังข้อมูลภาษาเขียนในการศึกษาครั้งนี้ คำคุณศัพท์ที่ปรากฏพบว่ามีกริยาการิตสามารถจำแนกเป็นกลุ่มได้ดังนี้ (คำที่อยู่ในวงเล็บคือกริยาแสดงการิตที่ผ่านกระบวนการสร้างคำมาแล้ว โดยส่วนที่พิมพ์เป็นตัวหนาคือรากศัพท์)

3.3.1.1 บอกลักษณะทางกายภาพ

3.3.1.1.1 รูปร่าง รูปทรง

สั้น (*a-cort-ar* 'ทำให้สั้น')

บาง (*a-fin-ar* 'ทำให้บาง')

หนา (*en-gros-ar* 'ทำให้หนา')

งุ้ม (*en-corv-ar* 'ทำให้งอ')

กว้าง (*ampli-ar* 'ขยาย, ทำให้กว้าง')

อ้วน (*en-gord-ar* 'ทำให้อ้วน')

(54) *Tenía que hacer a-cort-ar los pantalones.*
he.had that make.INF a-short-ar.INF the pants
'He had to have his pants shortened.'

(La casa de los espíritus)

3.3.1.1.2 ผิวสัมผัส

นุ่มนวล (*suav-izar* 'ทำให้นุ่ม')

แข็ง (*en-dur-ecer* 'ทำให้แข็ง')

แห้ง (*sec-ar* 'ทำให้แห้ง')

ชื้น (*humed-ecer* 'ทำให้ชื้น')

(55) *Había humed-ecido el suelo.*
he.had humid-ecer.PPL the ground
'He had moistened the ground.'

(La buena suerte)

3.3.1.1.3 อุณหภูมิ

ร้อน (*calent-ar* 'ทำให้ร้อน')

เย็น (*en-fri-ar* 'ทำให้เย็น')

- (56) *Te he calent-ado la sopa cuatro veces.*
 you I.have warm-ar.PPL the soup four times
 'I've warmed up your soup four times.'

3.3.1.1.4 สี/แสง

แดง (*en-roj-ecer* 'ทำให้แดง')

(สี)เข้ม/มืด (*oscur-ecer* 'ทำให้(สี)เข้ม/มืด')

3.3.1.1.5 รสชาติ

ขม (*amarg-ar* 'ทำให้ขม')

หวาน (*en-dulz-ar* 'ทำให้หวาน')

- (57) *Es para en-dulz-ar el café.*
 it.is to en-sweet-ar.INF the coffee
 'It's to sweeten the coffee.'

(El coronel no tiene quien le escriba)

3.3.1.1.6 คุณสมบัติอื่น

ตั้ง (*tens-ar* 'ทำให้ตั้ง')

หลวม (*a-floj-ar* 'ทำให้หลวม')

แข็งแรง (*fortal-ecer* 'ทำให้แข็งแรง')

อ่อนแอ (*debil-itar* 'ทำให้อ่อนแอ')

จาง/อ่อน (*a-tenu-ar* 'ทำให้จาง/อ่อน')

นองเลือด (*en-sangrent-ar* 'ทำให้นองเลือด')

สะอาด (*limpi-ar* 'ทำความสะอาด')

แน่น/เต็ม (*llen-ar* 'ใส่ให้เต็ม')

ตาบอด (*en-cegu-ecer* 'ทำให้ตาบอด')

ไม่ขยับเขยื้อน (*inmovil-izar* 'ทำให้ไม่ขยับ')

ขยับได้ (*movil-izar* 'ขยับ')

(58) ..*a-floj-aba* *el nudo de la corbata...*
 he.a-loose-ar.PAST the knot of the necktie
 ‘...he loosened the knot of his necktie...’

(La buena suerte)

3.3.1.2 คุณลักษณะที่เป็นนามธรรม (ไม่ใช่ลักษณะทางกายภาพ และไม่อาจ

รับรู้ได้โดยตรงด้วยประสาทสัมผัสภายนอก)

ผันผวน (*volatil-izar* ‘ทำให้ผันผวน’)

สงบ (*tranquil-izar* ‘ทำให้สงบ’)

เกี่ยวกับขั้ว (*polar-izar* ‘ทำให้เป็นขั้ว’)

ทนทานต่อ (*inmun-izar* ‘ทำให้ทนทานต่อ’)

ยาก (*dificult-ar* ‘ทำให้ยาก’)

ง่าย (*facil-itar* ‘ทำให้ง่าย’)

ชัดเจน (*a-clar-ar* ‘ทำให้ชัดเจน’)

ทันสมัย (*modern-izar* ‘ทำให้ทันสมัย’)

ปกติ (*normal-izar* ‘ทำให้เป็นปกติ’)

สามารถ (*capac-itar* ‘ทำให้มีความสามารถ, ฝึก’)

เรียบง่าย (*simpl-ificar* ‘ทำให้เรียบง่าย’)

เป็นอุดมคติ (*ideal-izar* ‘ทำให้เป็นอุดมคติ’)

เสถียร (*estabil-izar* ‘ทำให้เสถียร’)

เกี่ยวกับจิตวิญญาณ (*espiritual-izar* ‘ทำให้เกี่ยวกับจิตวิญญาณ’)

มั่นคง (*a-segur-ar* ‘ทำให้มั่นคง’)

อิสระ (*liber-ar* ‘ให้เป็นอิสระ’)

ไม่เหมาะสม (*importun-ar* ‘รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม’)

ตรงเผง, ชัดเจน (*precis-ar* ‘ชี้ชัด’)

เฉียบคม (*agud-izar* ‘ทำให้เฉียบคม’)

ตรงเป้า (*puntual-izar* ‘พูด/ทำให้ตรง (กับความเป็นจริง ฯลฯ)’)

เห็นได้เป็นภาพ (*visual-izar* ‘ทำให้เห็นเป็นภาพ’)

เป็นผู้รับผิดชอบ (*responsabil-izar* ‘ทำให้เป็นผู้รับผิดชอบ’)

เชื่อง, ฝึกแล้ว (*a-maestr-ar* ‘ทำให้เชื่อง, ฝึก’)

(59) *El gallo había agudizado su ansiedad.*

The rooster had a-sharp-izar his anxiety

'The rooster had sharpened his anxiety.'

(El coronel no tiene quien le escriba)

3.3.1.3 สภาพที่เปลี่ยนแปลงได้ไม่ถาวร

เมา (*em-borrach-ar* 'ทำให้เมา')

แกล่ (*en-vej-ecer* 'ทำให้แก่')

มั่นใจ, แน่ใจ (*a-segur-ar* 'ทำให้มั่นใจ/แน่ใจ')

3.3.1.4 ลักษณะของคน

ขี้ขลาด (*a-cobard-ar* 'ทำให้ขลาด')

กล้าหาญ (*en-valenton-ar* 'ทำให้กล้า')

ร่าเริง, ดีใจ (*alegr-ar* 'ทำให้ดีใจ')

บ้า (*en-loqu-ecer* 'ทำให้เป็นบ้า')

ไม่มีความอดทน (*impacient-ar* 'ทำให้หมดความอดทน')

รู้หนังสือ (*alfabet-izar* 'ทำให้รู้หนังสือ')

(60) *Los campesinos, envalentonados por el apoyo de la*
the peasants en-brave-ar.PPL by the support of the

prensa, no los dejaron entrar.

press not them let enter

'The peasants, made bolder by the support of the press, didn't let them in.'

(La casa de los espíritus)

ความหมายของกริยาแสดงการีตที่ได้จากกระบวนการสร้างความหมายการีต (causativization) จากรากศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์คือการทำให้ผู้รับเหตุที่เป็นกรรมของกริยาเปลี่ยนสภาพมาจากคุณสมบัติของคุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์ ดังนั้น คุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตจึงต้องมีความหมายเป็นคุณสมบัติซึ่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเช่นนั้นได้ง่าย เช่น หากพิจารณาในหัวข้อ 3.3.1.4 ลักษณะของคน จะเห็นได้ว่าจะไม่พบลักษณะของคนที่เกี่ยวข้องกับอุปนิสัย เช่น ใจดี (*amable*) เห็นแก่ตัว (*egoísta*) เป็นคนชอบแสดงความรัก (*cariñoso*) เพราะลักษณะเหล่านี้ไม่ใช่ลักษณะที่มักจะเปลี่ยนได้ง่าย และหากมีสิ่ง que เปลี่ยนคนให้มีลักษณะ

นั้นได้ก็จะใช้การีตกลุ่มคำแทน เนื่องจากการีตกลุ่มคำนั้นมักจะใช้แสดงเหตุการณ์ที่เกิดไม่บ่อยเท่ากับการีตหน่วยคำ ดังจะได้แสดงให้เห็นต่อไปในบทที่ 5

อนึ่ง กุมิเอล-โมลินาและคณะ (Gumiel-Molina et al., 1999: 114) เสนอว่าคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะชั่วคราว (stage-level adjective) เท่านั้นที่จะสามารถนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตได้ ข้อเสนอนี้มีพื้นฐานจากการแบ่งคำคุณศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท คือคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะชั่วคราว (stage-level adjective) เช่น เหนื่อย หิว สะอาด และ คำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะถาวร (individual-level adjective) เช่น ฉลาด สูง น้ำหนักเกิน โดยคาร์ลสัน (Carlson, 1977: 68 อ้างถึงใน Boas, 2000: 150) ให้เกณฑ์ในการทดสอบระหว่างคำคุณศัพท์สองประเภทนี้คือคำคุณศัพท์ที่สามารถปรากฏร่วมกับหน่วยสร้าง *there* ในข้อ (61) ได้คือคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะชั่วคราวในประโยค ก. ส่วนคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะถาวรในประโยค ข. จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับประโยคทดสอบนี้ได้ ผู้วิจัยพบว่าข้อเสนอของกุมิเอล-โมลินาและคณะข้างต้นไม่เป็นจริงเนื่องจากในข้อมูลที่ผู้วิจัยศึกษา มีกริยาแสดงการีตหลายคำที่สร้างจากคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะถาวร เช่น เกี่ยวกับจิตวิญญาณ (*espiritual-izar*), รู้หนังสือ (*alfabet-izar*), เห็นได้เป็นภาพ (*visual-izar*), ตรงเผง, ชัดเจน (*precis-ar*), เกี่ยวกับขั้ว (*polar-izar*) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอเพียงว่าคำคุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตต้องมีความหมายเป็นคุณสมบัติซึ่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเช่นนั้นได้ไม่ยาก

(61) ก. *There are some people hungry/tired/clean.*

ข. **There are some people tall/intelligent/overweight.*

3.3.2 คุณสมบัติทางความหมายของค่านามที่นำมาสร้างเป็นกริยาการีต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในคลังข้อมูลภาษาเขียนในการศึกษาครั้งนี้ ค่านามที่ปรากฏพบว่ามีกริยาการีตสามารถจำแนกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

3.3.2.1 รูปธรรม

3.3.2.1.1 สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น

ก้อน (*a-mas-ar* 'ทำให้เป็นก้อน')

ธง (*em-bander-ar* 'ประดับธง')

ขนนกประดับศีรษะ (*em-penach-ar* 'ประดับด้วยขนนกที่ศีรษะ')

ขี้ผึ้ง (*en-cer-ar* 'ลงขี้ผึ้ง')

อานม้า (*en-sill-ar* 'เทียมอาน')

เยลใส่ผม (*en-gomin-ar* 'ใส่เยล')
 ตรวน (*en-grill-ar* 'ตีตรวน')
 สนามเพลาะ (*a-trincher-ar* 'กำบัง(ในสนามเพลาะ)')
 คุก (*a-prision-ar* 'จับขังคุก')
 เสียงให้ร้อง (*vitor-ear* 'ปรบมือให้ร้องให้')
 เปล (*a-cun-ar* 'อุ้มแล้วเขย่าเหมือนเปล')
 บันทีก (*a-not-ar* 'จดบันทีก')
 เครื่องนุ่งห่ม (*a-rrop-ar* 'ห่ม')
 ตาข่าย (*en-red-ar* 'ทำให้ติดอยู่')
 ม้วน (*en-roll-ar* 'ม้วน')
 ฝัก (*en-vain-ar* 'เก็บใส่ฝัก')
 แล็คเกอร์ (*charol-ar* 'ทาด้วยแล็คเกอร์')
 ชูดปลอมตัว (*disfraz-ar* 'ปลอมตัว')
 แบบ (*model-ar* 'ทำให้เป็นแบบ, เป็นรูปร่างขึ้นมา')
 พิมพ์, แบบ (*mold-ear* 'ทำให้เป็นรูปร่าง')
 ที่ปิด (*tap-ar* 'ปิด')
 หวี (*pein-ar* 'หวี')
 ลากล่องปืน (*en-cañon-ar* 'จ่อปืนไปที่')
 พรหม (*tapiz-ar* 'ปู')
 เปีย (*trenz-ar* 'ถักเปีย')
 คลอง, ร่อง (*canal-izar* 'ทำให้เคลื่อนที่ไปเป็นแนว/ร่อง')
 อุปกรณ์กดอัดให้เรียบ/แน่น (*a-pison-ar* 'กด/อัดให้เรียบ')
 คีม (*a-tenaz-ar* 'บีบ, ทำให้เจ็บปวด')
 รถเข็น, เกวียน (*a-carr-ear* 'ขนย้าย(ด้วยรถเข็น, เกวียน)')
 ถังน้ำ (*bald-ear* 'รดน้ำ')
 ที่กัน (*a-cordon-ar* 'กัน, ปิดล้อมด้วยสิ่งที่ใช้กัน')
 ท่อนไม้ (*a-pal-ear* 'ตีด้วยท่อนไม้')
 แผ่นกระดาษ (*hoj-ear* 'พลิกที่ละแผ่น')

รากศัพท์ในกลุ่มนี้เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตแล้ว จะได้
 ความหมายการีตที่หลากหลาย ทั้ง **ทำให้มี** เช่น เสียงให้ร้อง (*vitor-ear* 'ปรบมือให้ร้องให้'), **ทำให้**

กลายเป็น เช่น ม้วน (*en-roll-ar* 'ม้วน'), ทำให้ปกคลุมไปด้วย เช่น ขี้ผึ้ง (*en-cer-ar* 'ลงขี้ผึ้ง'), ทำให้เปลี่ยนสถานที่ เช่น คุก (*a-prision-ar* 'จับขังคุก') รวมทั้งกริยาแสดงการิตที่ไม่ใช่ต้นแบบด้วย เช่น อุปกรณ์กัดอัดให้เรียบ/แน่น (*a-pison-ar* 'กัด/อัดให้เรียบ')

(62) *A nadie se le había ocurrido canal-izar el agua.*

to no.one rflx him had occurred canal-izar.inf the water

'No one had ever thought of channeling the water.'

(La buena suerte)

3.3.2.1.2 สิ่งที่มีในธรรมชาติ

ดิน (*em-barr-ar* 'ทำให้เปื้อนดิน')

ฝุ่น (*em-polv-ar* 'ทำให้เปื้อนฝุ่น')

ควัน (*a-hum-ar* 'รวมควัน')

เงา (*en-sombr-ecer* 'ทำให้อยู่ในเงา')

ลอนผมเป็นหลอด ๆ (*en-sortij-ar* 'ม้วนให้เป็นหลอด')

เศษเสี้ยนไม้ (*astill-ar* 'ทำให้แตกเป็นเศษไม้')

วัชพืช (*en-malez-ar* 'ทำให้ปกคลุมด้วยวัชพืช')

เนื้อ (*en-carn-ar* 'ทำให้ประกอบกันเป็นเนื้อ')

อาหาร (*aliment-ar* 'ให้อาหาร')

แผลเป็น (*cicatriz-ar* 'ทำให้แห้งเป็นแผลเป็น')

คม (*a-fil-ar* 'ทำให้คม')

ปม (*a-nud-ar* 'ทำให้เป็นปม')

แขน (*a-braz-ar* 'โอบ, กอด')

ศอก (*a-cod-ar* 'ทำให้หนุนอยู่บนศอก')

เช่า (*a-rrodill-ar* 'ทำให้อยู่บนเช่า')

กอง (*a-monton-ar* 'กอง')

ก้อนแน่น (*a-pelmaz-ar* 'ทำให้เป็นก้อนแน่น')

กลุ่มก้อน (*a-peloton-ar* 'กองเป็นกลุ่มก้อน')

ร่องน้ำ (*en-cauz-ar* 'ทำให้เคลื่อนที่ไปตามร่องน้ำ')

ส่วนหน้า (*en-frent-ar* 'เผชิญหน้ากับ')

ดิน (*en-terr-ar* 'ฝัง')

พิษ (*en-venen-ar* 'ใส่ยาพิษ')
 รอยย่น (*arrug-ar* 'ทำให้ย่น')
 รอยเปื้อน (*manch-ar* 'ทำให้เปื้อน')
 เขม่า (*tizn-ar* 'ทำให้เปื้อนเขม่า')
 อากาศ (*air-ear* 'ทำให้มีอากาศ')
 รูปโค้ง (*arq-ear* 'ทำให้เป็นรูปโค้ง')
 ก้อนหิน (*a-pedr-ear* 'ขว้างด้วยก้อนหิน')

- (63) *La mitad de los faroles había sido a-pedr-eada...*
 the half of the streetlamps had been a-stone-ear.PPL
 'Half of the streetlamps had been stoned.'

(La casa de los espíritus)

รากศัพท์ในกลุ่มนี้เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตแล้ว จะได้ ความหมายการิตที่หลากหลาย ทั้ง **ทำให้มี** เช่น รอยเปื้อน (*manch-ar* 'ทำให้เปื้อน'), **ทำให้ กลายเป็น** เช่น เศษเสี้ยนไม้ (*astill-ar* 'ทำให้กลายเป็นเศษเสี้ยนไม้'), **ทำให้ปกคลุมไปด้วย** เช่น เขม่า (*tizn-ar* 'ทำให้ปกคลุมไปด้วยเขม่า'), **ทำให้เปลี่ยนสถานที่** เช่น เงา (*en-sombr-ecer* 'ทำให้อยู่ในเงา') รวมถึงกริยาแสดงการิตที่ไม่ใช่ต้นแบบ เช่น ก้อนหิน (*a-pedr-ear* 'ขว้างด้วยก้อน หิน')

3.3.2.1.3 สิ่งมีชีวิต

คนโง่/ปัญญาอ่อน (*idiot-izar* 'ทำให้เป็น(เหมือน)คนปัญญาอ่อน')
 คนบ้านนอก (*jibar-izar* 'ทำให้เป็น(เหมือน)คนบ้านนอก')
 ญาติ (*em-parent-ar* 'ทำให้เป็นญาติกับ')
 เสือ (*a-tigr-ar* 'ทำให้มีลักษณะเหมือนเสือ')
 แม่มด (*em-bruj-ar* 'ทำให้ต้องมนต์')

- (64) *probablemente tuvo que em-bruj-arlos para que*
 probably she.had to en.witch.ar.INF.them for that

no se notara su miseria en la casa de los Trueba
 not IMPL noticed.SUBJ her misery in the house of the Trueba

'she probably had to bewitch them so that her misery went unnoticed in the Truebas' house'

(La casa de los espíritus)

รากศัพท์ในกลุ่มนี้เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตแล้ว จะได้ความหมายการิตคือ **ทำให้กลายเป็น** เพราะตามหลักความเป็นจริงแล้ว สิ่งมีชีวิตโดยทั่วไปไม่ใช่สิ่งที่จะนำมาให้ (ในความหมาย **ทำให้มี**) นำมาปกคลุม หรือเป็นสถานที่อยู่ของสิ่งอื่น แต่มีกรณีที่รากศัพท์อ้างถึงสิ่งมีชีวิตที่มีหน้าที่ใช้สอย เช่นในกรณีของ 'แม่มด' (*em-bruj-ar* 'ทำให้ต้องมนต์') ที่ความหมายอยู่ในกลุ่มที่ไม่ใช่ต้นแบบ

3.3.2.2 นามธรรม

3.3.2.2.1 ความรู้สึก

ความกลัว (*a-terror-izar, a-temor-izar, a-med-rentar* 'ทำให้กลัว')

ความตกใจ (*a-sust-ar* 'ทำให้ตกใจ')

ความอาย (*a-vergonz-ar* 'ให้อาย')

ความทรมาน (*a-torment-ar* 'ทำให้ทรมาน')

ความลุ่มหลง (*obsesion-ar* 'ทำให้หลงใหล')

ความรวดร้าวใจ (*angusti-ar* 'ทำให้รวดร้าวใจ')

ความหนักใจทุกซี้ใจ (*a-pesadumbr-ar* 'ทำให้หนักใจทุกซี้ใจ')

ความโมโหโกรธา (*en-fur-ecer* 'ทำให้โมโหโกรธา')

อารมณ์, ความตื่นเต้น (*emocion-ar* 'ทำให้ตื่นเต้น')

ความสุขฉับ (*extasi-ar* 'ทำให้มีความสุขฉับ')

ความดีใจ (*ilusion-ar* 'ทำให้ดีใจ')

(65) *se pasó nueve años inventando recursos*
RFLX she.passed nine years inventing resources

desesperados para a-terror-izar a Clara

desperate to terror-izar to Clara

'She spent nine years inventing desperate means to terrorize Clara'

รากศัพท์ในกลุ่มนี้เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตแล้ว จะได้ความหมายการิตคือ **ทำให้มี** เนื่องจากในภาษาสเปนอารมณ์ ความรู้สึกเป็นสิ่งที่ “ทำให้มี” หรือ “สร้างให้แก่” กัน โดยสังเกตจากการใช้กริยา *dar* ‘ให้’ หรือ *hacer* ‘สร้าง, ทำ’ กับคำนามแสดงอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้

3.3.2.2.2 สิ่งที่มีมนุษย์สมมุติหรือสร้างขึ้น

งาน (*a-tare-ar* ‘มอบหมายงานให้’)

งานเลี้ยง (*en-fiest-ar* ‘ฉลอง, ทำให้อยู่ในงานเลี้ยง’)

ทำนองยONG ๆ (*a-cuclill-ar* ‘ทำให้นองยONG ๆ’)

คำขู่ (*amenaz-ar* ‘ขู่’)

ความคิด (*ide-ar* ‘คิดขึ้นมา’)

- (66) *Entonces Nicolás ideó la fábrica de emparedados.*
 then Nicolas idea-ar.PAST the factory of sandwiches
 ‘Then Nicolas came up with the idea of a sandwich factory.’

(La casa de los espíritus)

รากศัพท์ในกลุ่มนี้เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตแล้ว จะได้ความหมายการิตที่หลากหลาย ทั้ง **ทำให้มี** เช่น งาน (*a-tare-ar* ‘มอบหมายงานให้’), **ทำให้กลายเป็น** เช่น ความคิด (*ide-ar* ‘คิดขึ้นมา, ทำให้กลายเป็นความคิด’), **ทำให้เปลี่ยนสถานที่** เช่น งานเลี้ยง (*en-fiest-ar* ‘ฉลอง, ทำให้อยู่ในงานเลี้ยง’) ขาดเพียงแต่ความหมาย **ทำให้ปกคลุมไปด้วย** ซึ่งหากใช้คลังข้อมูลที่ใหญ่กว่านี้ ก็อาจพบกรณีรากศัพท์เป็นคุณศัพท์แสดงสิ่งนามธรรมที่มีมนุษย์สร้างขึ้นที่สร้างเป็นกริยาแสดงการิตแล้วมีความหมายการิตเช่นนี้ก็เป็นได้

3.3.2.2.3 สิ่งที่มีในธรรมชาติ

ความร้อนอบอ้าว (*a-bochorn-ar* ‘ทำให้ร้อนอบอ้าว’)

ความร้อน (*a-calor-ar* ‘ทำให้ร้อน’)

กลิ่นเหม็น (*a-pest-ar* ‘ทำให้เหม็น’)

รายละเอียด (*detaill-ar* ‘ให้รายละเอียด’)

ขอบเขต (*limit-ar* ‘ทำให้อยู่ในขอบเขต’)

ความแตกต่างเล็กน้อย (*matiz-ar* ‘ปรับ, ทำให้แตกต่างเล็กน้อย’)

- (67) ...*el olor a carne putrefacta apestaba los almacenes...*
 the smell to meat putrid a-stink-ar the grocery.stores
 ‘...the smell of putrid meat made the grocery stores stink...’

(La casa de los espíritus)

หากพิจารณาจากรายการคำข้างต้น รากศัพท์ในกลุ่มนี้เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตแล้ว จะได้ความหมายการิตคือ **ทำให้มี** เป็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากคำกริยาที่พบในกลุ่มนี้มีเพียง 6 คำ ข้อสรุปที่เชื่อมโยงรากศัพท์ที่มีความหมายเป็นคำนามธรรมที่มีในธรรมชาติกับความหมาย **ทำให้มี** เพียงอย่างเดียวจึงไม่ใช่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือทางสถิติ

3.3.2.2.4 สภาพนามธรรม

สันติภาพ/ความสงบสุข (*a-pac-iguar* ‘ทำให้สงบ’)
 อาการเป็นอัมพาต (*paral-izar* ‘ทำให้เป็นอัมพาต’)
 การสะกดจิต (*hipnot-izar* ‘สะกดจิต’)
 ความล่มจม (*a-rruin-ar* ‘ทำให้ล่มจม’)
 คุณค่า (*valor-ar* ‘ประเมินค่า’)
 ความกรุณา (*favor-ecer* ‘ให้ความกรุณา’)
 ประเภท (*clas-ificar* ‘แบ่งประเภท’)

- (68) *Sólo la presencia de Blanca lo a-pac-iguaba.*
 only the presence of Blanca him a-peace-iguar.PAST
 ‘Only Blanca’s presence could pacified him’

รากศัพท์ในกลุ่มนี้เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตแล้ว จะได้ความหมายการิตคือ **ทำให้มี** เช่น คุณค่า (*valor-ar* ‘ประเมินค่า’) และ **ทำให้เปลี่ยนสถานที่** เช่น สันติภาพ/ความสงบสุข (*a-pac-iguar* ‘ทำให้สงบ, ทำให้อยู่ในความสงบสุข’) การขาดความหมายการิตอีกสองประการที่เป็นไปได้คือ **ทำให้กลายเป็น** และ **ทำให้ปกคลุมไปด้วย** อาจเป็นเพียงเพราะจำนวนตัวอย่างที่พบในข้อมูลมีไม่มากพอ

เนื่องจากความหมายของกริยาแสดงการิตมีทางเป็นไปได้ในการตีความถึง 4 รูปแบบ คือ **ทำให้ y มี** คำนาม, **ทำให้ y ปกคลุมหรือห้อมล้อมไปด้วย** คำนาม, **ทำให้ y เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน** คำนาม, **ทำให้ y เปลี่ยนสถานที่มาอยู่ใน** คำนาม ดังนั้นการตีความต้องอาศัยบริบทว่ากริยานั้น ๆ จะมีความหมายสัมพันธ์กับคำนามที่เป็นรากศัพท์อย่างไร

โดยอาศัยคุณสมบัติทางความหมายของคำนามที่สามารถนำมาเป็นรากศัพท์ในกริยาแสดงการีตได้ดังนี้

- **ทำให้ y มี** – คำนามนั้นต้องเป็นสิ่งที่สามารถครอบครองได้ (ใช้กับกริยา *dar* ‘ให้’ หรือ *tener* ‘มี’ ได้)
- **ทำให้ y ปกคลุมหรือห้อมล้อมไปด้วย** – คำนามนั้นต้องเป็นสิ่งที่สามารถปกคลุมหรือห้อมล้อมสิ่งอื่นได้ เช่น *ฝุ่น โคลน* ในข้อมูลที่นำมาศึกษารากศัพท์ที่สร้างเป็นคำกริยาที่แสดงความหมายการีตนี้มีรากศัพท์ที่อ้างถึงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือสมมุติขึ้นทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม
- **ทำให้ y เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน** – คำนามนั้นต้องเป็นสิ่งที่สามารถทำให้เปลี่ยนมาเป็นอย่างนั้นได้ไม่ยาก
- **ทำให้ y เปลี่ยนสถานที่มาอยู่ใน** – คำนามนั้นต้องเป็นสถานที่หรือดีความได้ว่าเป็นสถานที่ (ใช้กับบุพบท *en* ได้เช่น *paz* ‘ความสงบสุข’)
- **การีตหน่วยคำที่ไม่ใช่ต้นแบบ** – คำนามนั้นจะต้องมีหน้าที่ใช้สอยหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องมือได้

ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายการีตที่ได้กับความหมายของรากศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตนั้นได้แสดงสรุปไว้ในตารางที่ 3 คำนามรากศัพท์ที่มีความหมายเป็นสิ่งของไม่ว่าจะสร้างขึ้นโดยมนุษย์หรือมีอยู่แล้วในธรรมชาติก็ตามเมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตแล้วอาจมีความหมายการีตเป็น **ทำให้มี**, **ทำให้ปกคลุมไปด้วย**, **ทำให้เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน**, **ทำให้เปลี่ยนสถานที่มาอยู่ใน** หรือ มีความหมายการีตที่ไม่ใช่ต้นแบบก็ได้ ส่วนกริยาที่มีรากศัพท์อ้างถึงสิ่งมีชีวิตจะมีความหมายการีตเป็น **ทำให้เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน** หรือเป็นการีตหน่วยคำที่ไม่ใช่ต้นแบบ ส่วนรากศัพท์ที่เป็นความรู้สึกจะสร้างได้เป็นกริยาที่มีความหมายการีตคือ **ทำให้มี** กริยาที่มีรากศัพท์ที่มีความหมายเป็นสิ่งนามธรรมที่มนุษย์สร้างหรือสมมุติขึ้นจะมีความหมายการีตแบบ **ทำให้มี**, **ทำให้เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน** หรือ **ทำให้เปลี่ยนสภาพมาอยู่ใน** ในขณะที่กริยาที่มีรากศัพท์แสดงสิ่งนามธรรมที่มีในธรรมชาติจะมีความหมายการีตแบบ**ทำให้มี** และรากศัพท์ที่แสดงสภาพที่เป็นนามธรรม เมื่อนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตจะได้ความหมายการีตแบบ **ทำให้มี** หรือ **ทำให้เปลี่ยนสถานที่มาอยู่ใน**

ตารางที่ 3 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความหมายการีตของกริยาและความหมายของรากศัพท์

ความหมายของรากศัพท์ (X)	ความหมายการีตที่ได้				
	ทำให้มี X	ทำให้ปกคลุม ด้วย X	ทำให้เป็น X	ทำให้อยู่ ใน X	ไม่ใช่ ต้นแบบ
สิ่งรูปธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น	√	√	√	√	√
สิ่งรูปธรรมที่มีอยู่ในธรรมชาติ	√	√	√	√	√
สิ่งมีชีวิต			√		√
ความรู้สึก	√				
สิ่งนามธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น	√		√	√	
สิ่งนามธรรมที่มีในธรรมชาติ	√				
สภาพนามธรรม	√			√	

3.4 การตีความคำกริยาที่สร้างจากคุณศัพท์และคำนาม

ในข้อ 3.4 นี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการตีความคำกริยาที่สร้างจากคุณศัพท์และคำนาม ผู้วิจัยพบว่าคำกริยาที่สร้างจากคำนามมีความหมายเพิ่มขึ้นจากคำนามที่เป็นรากศัพท์ได้หลากหลาย เช่น ‘ทำให้มี’ ‘ทำให้เปลี่ยนเป็น’ ‘ทำให้เปลี่ยนสถานที่ไปอยู่ใน’ ‘ทำให้ปกคลุมไปด้วย’ ดังนั้นประเด็นปัญหาก็คือจะทราบได้อย่างไรว่ากริยาที่สร้างขึ้นมาจากคำนามหนึ่ง ๆ จะมีความหมายสัมพันธ์หรือเพิ่มเติมจากรากศัพท์เดิมอย่างไร เช่น คำว่า *prisión* ‘คุก’ เมื่อผ่านกระบวนการทำให้กลายเป็นคำกริยาออกมาเป็น *a-prision-ar* การตีความความหมายของกริยาที่ได้จากคำนามอาจตีความว่า *‘ทำให้กลายเป็นคุก’ หรือ *‘ทำให้มีคุก’ ก็เป็นไปได้ แต่ความหมายที่ใช้กันของคำกริยานี้คือ ‘จำคุก, ทำให้อยู่ในคุก’ ผู้วิจัยเสนอว่ากระบวนการที่สำคัญในการทำให้กริยาที่สร้างขึ้นมาเลือกความหมายแบบหนึ่งแทนที่จะเลือกอีกแบบหนึ่งนั้นคือนามนัย (metonymy) ประกอบกับการพิจารณาว่าความหมายในแง่ใดของรากศัพท์ที่มีความเด่นทางปริชาณ (cognitive salience) มากที่สุด

นามนัยเป็นกระบวนการทางปริชาณที่เชื่อมโยงมโนทัศน์สองมโนทัศน์ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันและอยู่ในวงความหมาย (domain) เดียวกัน การนำนามนัยไปใช้แบบหนึ่งคือการใช้สิ่งหนึ่งมาเรียกอีกสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกัน (Lakoff and Johnson, 1980: 35) เช่น *เชลซีแจ้งเชือดหงส์* 3-2 โดยใช้คำว่า *หงส์* แทนทีมฟุตบอลของสโมสรลิเวอร์พูล เนื่องจากสโมสรนี้มีตราสัญลักษณ์เป็นรูปหงส์ โดยวงความหมายในที่นี้คือสโมสรฟุตบอลลิเวอร์พูล มีการใช้ตราสัญลักษณ์ของสโมสรมาใช้เรียกทีมฟุตบอลสโมสร ซึ่งทั้งตราสัญลักษณ์และทีมฟุตบอลต่างก็อยู่ในวงความหมายของสโมสรเช่นเดียวกัน

ในการตีความคำกริยาที่สร้างจากคำนามและคำคุณศัพท์ กระบวนการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัยจะเข้ามามีบทบาท โดยความหมายที่เป็นการกระทำซึ่งเพิ่มเข้ามาจากความหมายของรากศัพท์ที่เป็นคำนามหรือคำคุณศัพท์จะได้มาจากมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องใกล้เคียงกับมโนทัศน์ของคำที่เป็นรากศัพท์ แม้ว่ามโนทัศน์หนึ่ง ๆ จะสามารถเชื่อมโยงได้กับหลายมโนทัศน์ในลักษณะเครือข่าย แต่ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันนั้นมีความเด่นทางปริชาน (cognitive salience) ไม่เท่ากัน (ดู Langacker, 1991: 3-4) ดังนั้นมโนทัศน์ใกล้เคียงที่มีความเด่นมากที่สุดในบริบทของการใช้จะถูกเลือกมาใช้ในการเชื่อมโยงความหมายในกระบวนการนามนัย เช่นในตัวอย่างของกริยา *aprision-ar* (*prisión* 'คุก') ข้างต้น ความหมายใกล้เคียงของมโนทัศน์ 'คุก' อาจเป็น 'นักโทษ' 'ผู้คุม' 'การขังคน' ฯลฯ เมื่อคำนามนี้ผ่านกระบวนการทำให้เป็นคำกริยาและใช้เป็นสกรรมกริยา ความหมายที่เด่นสำหรับบริบทนี้คือ 'การขังคน' ดังนั้น ความหมายที่เพิ่มขึ้นจากรากศัพท์ว่าเป็นการ 'ทำให้อยู่ใน (คุก)' จึงเป็นความหมายที่ได้จากมโนทัศน์ที่อยู่ในวงความหมายเดียวกันกับรากศัพท์เดิม ในการตีความคำกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์และคำนามที่ใช้เป็นสกรรมกริยาโดยกระบวนการนามนัย ผู้วิจัยเสนอว่า **ประสบการณ์ของมนุษย์** เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดว่ามโนทัศน์ที่ใกล้เคียงกับความหมายของรากศัพท์มโนทัศน์ใดที่เด่น (salient) อันจะนำไปเชื่อมโยงเป็นความหมายของกริยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของวัตถุซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดใน 3.4.2

เคอเวคเซสและราดเดน (Kövecses and Radden, 1998: 55 อ้างถึงใน Ruiz de Mendoza and Otal de Campo, 2002: 91-93) ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบของการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัย (metonymic mapping) ที่พบในการตีความกริยาที่สร้างจากคำนามไว้ดังแสดงด้านล่างนี้ โดยรูปแบบของนามนัยจะแสดงในรูป X FOR Y (X โยงกับ Y) ซึ่งหมายถึง การนำ X ซึ่งเป็นมโนทัศน์ที่เป็นความหมายปกติดั้งเดิมของหน่วยศัพท์มาเชื่อมโยงใช้ในการแสดง ความหมาย Y โดยที่ Y เป็นมโนทัศน์ในวงความหมายเดียวกันกับ X และเป็นส่วนที่เด่น (salient) ของความหมายของ X

- AGENT FOR ACTION **ผู้กระทำโยงกับการกระทำ** เช่น to *author* a book เป็นการนำคำซึ่งโดยปกติแสดงผู้กระทำมาใช้แสดงความหมายซึ่งเป็นการกระทำ ปกติ *author* เป็นคน ในที่นี้นำมาใช้เป็นกริยาแสดงการกระทำที่ *author* ทำเป็นปกติวิสัยคือการเขียนหนังสือ
- INSTRUMENT FOR ACTION **เครื่องมือโยงกับการกระทำ** เช่น to *shampoo* one's *hair* เป็นการนำคำซึ่งปกติแสดงความหมายเป็นสิ่งที่ใช้ในการกระทำอย่างหนึ่งมาใช้แสดงความหมายเป็นการกระทำนั้น *shampoo* เป็นสิ่งที่เราใช้ในการสระผม ดังนั้น มโนทัศน์ที่เด่น

ที่สุดที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของ *shampoo* คือการสระผม ดังนั้นเมื่อนำคำนี้มาใช้เป็นการกระทำ จึงใช้ในความหมาย 'สระผม'

- OBJECT INVOLVED IN AN ACTION FOR THE ACTION **วัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำหนึ่งโยงกับการกระทำนั้น** เช่น *to blanket the bed* เป็นการนำคำซึ่งปกติเป็นสิ่งที่ของมาใช้แสดงความหมายที่เป็นการกระทำที่อยู่ในวงความหมายเดียวกัน ปกติ *blanket* นั้นเป็นสิ่งที่เราไว้ใช้ห่ม ในที่นี้นำมาใช้เป็นกริยาแสดงการกระทำที่เกี่ยวข้องกับ *blanket* คือการนำมาห่มคลุมเตียง

- RESULT FOR ACTION **ผลลัพธ์โยงกับการกระทำ** เช่น *Be happy* เป็นการนำคำที่ปกติมีความหมายเป็นสภาพคือ 'มีความสุข' มาใช้ในความหมายการกระทำคือการเปลี่ยนสภาพไปมีความสุข วงความหมายในที่นี้คือการเปลี่ยนสภาพไปมีความสุข โดย *Be happy* ซึ่งปกติแสดงความหมายที่เป็นผลของการกระทำนี้ถูกนำมาใช้แสดงความหมายที่เป็นการกระทำคือการเปลี่ยนสภาพ

- DESTINATION FOR MOTION **จุดหมายโยงกับการเคลื่อนที่** เช่น *to porch the newspaper* เป็นการนำคำ *porch* ซึ่งมีความหมายเป็นสถานที่และในวงความหมายของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้นี้บทบาทเป็นจุดหมายมาใช้แสดงความหมายของการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายนั้น

ผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์ของเคอเวคเซสและราตเดนข้างต้นมาปรับใช้กับการตีความกริยาที่สร้างจากคำนามและคำคุณศัพท์ในภาษาสเปน ดังในตารางที่ 4 ผู้วิจัยได้รวมกรณี INSTRUMENT FOR ACTION (เครื่องมือโยงกับการกระทำ) เข้าไว้อยู่ในประเภทเดียวกับ OBJECT INVOLVED IN AN ACTION FOR THE ACTION (วัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโยงกับการกระทำ) และได้ปรับชื่อรูปแบบ RESULT FOR ACTION (ผลโยงกับการกระทำ) เป็น RESULT FOR ACTION CAUSING THE RESULT (ผลโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดผลนั้น) และ DESTINATION FOR MOTION (จุดหมายโยงกับการเคลื่อนที่) เป็น DESTINATION FOR ACTION CAUSING MOTION TO THE DESTINATION (จุดหมายโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายนั้น) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้พบรูปแบบการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัยอีก 2 รูปแบบที่รูยซ์ เด เมนโดซาและโอดัล เด กัมโป (Ruiz de Mendoza and Otal de Campo, 2002) ไม่ได้กล่าวถึงคือ ENTITY FOR ACTION CAUSING THE ENTITY (วัตถุโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดวัตถุนั้น), PERCEPTION FOR ACTION CAUSING THE PERCEPTION (การรับรู้โยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการรับรู้) และ Chained Metonymy (นามนัยแบบลูกโซ่) อีกด้วย

ตารางที่ 4 สรุปการดัดแปลงรูปแบบการเชื่อมโยงมโนทัศน์นามนัยจากเคอเวคเซสและราดเดน

เคอเวคเซสและราดเดน (Kövecses and Radden, 1998: 55)	งานวิจัยชิ้นนี้
RESULT FOR ACTION ผลโยงกับการกระทำ	RESULT FOR ACTION CAUSING THE RESULT ผลโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดผลนั้น
INSTRUMENT FOR ACTION เครื่องมือโยงกับการกระทำ	OBJECT INVOLVED IN AN ACTION FOR THE ACTION วัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโยงกับการกระทำ
OBJECT INVOLVED IN AN ACTION FOR THE ACTION วัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโยงกับการกระทำ	
DESTINATION FOR MOTION จุดหมายโยงกับการเคลื่อนที่	DESTINATION FOR ACTION CAUSING MOTION TO THE DESTINATION จุดหมายโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ ไปสู่จุดหมายนั้น
	ENTITY FOR ACTION CAUSING THE ENTITY วัตถุโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดวัตถุนั้น
	PERCEPTION FOR ACTION CAUSING THE PERCEPTION การรับรู้โยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการรับรู้
	Chained Metonymy นามนัยแบบลูกโซ่

ผู้วิจัยพบรูปแบบของการเชื่อมโยงมโนทัศน์นามนัยในข้อมูลที่ศึกษาดังต่อไปนี้

3.4.1 RESULT FOR ACTION CAUSING THE RESULT

ผลลัพธ์โยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดผลนั้น

รูปแบบการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบใช้ผลของการกระทำโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดผลดังกล่าวนี้เป็นรูปแบบการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัยเพื่อตีความความหมายกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์ เช่น

คำคุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์	คำกริยาแสดงการิตที่สร้างจากคำคุณศัพท์
<i>flojo</i> 'หลวม'	<i>a-floj-ar</i> 'ทำให้หลวม'
<i>amargo</i> 'ขม'	<i>amarg-ar</i> 'ทำให้ขม'

<i>amplio</i>	‘กว้าง’	<i>ampl-iar</i>	‘ทำให้กว้าง’
<i>débil</i>	‘อ่อนแอ’	<i>debil-itar</i>	‘ทำให้อ่อนแอ’
<i>borracho</i>	‘เมา’	<i>em-borrach-ar</i>	‘ทำให้เมา’
<i>fuerte</i>	‘แข็งแรง’	<i>fortal-ecer</i>	‘ทำให้แข็งแรง’
<i>moderno</i>	‘ทันสมัย’	<i>modern-izar</i>	‘ทำให้ทันสมัย’
<i>simple</i>	‘เรียบง่าย’	<i>simpl-ificar</i>	‘ทำให้เรียบง่าย’
<i>suave</i>	‘นุ่มนวล’	<i>suav-izar</i>	‘ทำให้นุ่มนวล’
<i>tranquilo</i>	‘สงบ’	<i>tranquil-izar</i>	‘ทำให้สงบ’

เนื่องจากมโนทัศน์ของรากศัพท์คือสภาพ มโนทัศน์ที่เป็นการกระทำที่ใกล้เคียงกับสภาพที่สุดคือการเปลี่ยนสภาพ เมื่อนำรากศัพท์มาสร้างเป็นสกรรมกริยา สกรรมกริยามีลักษณะเป็นการกระทำต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและเด่นที่สุดในบริบทนี้จึงเป็นการทำให้เปลี่ยนสภาพ ดังนั้นความหมายการีตที่แสดงโดยกริยาเหล่านี้คือ ‘ทำให้เปลี่ยนสภาพมาเป็น’ กริยาที่สร้างจากรากศัพท์ทั้งหมดที่พบมีความหมายนามนัยแบบนี้ ยกเว้น กริยา *importun-ar* (*importuno* ‘ไม่เหมาะสม’) ‘รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม’ อันเป็นการเชื่อมโยงมโนทัศน์นามนัยแบบลูกโซ่ (chained metonymy) ซึ่งจะกล่าวต่อไปในรายละเอียดในข้อ (74)

3.4.2 OBJECT INVOLVED IN AN ACTION FOR THE ACTION

วัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโยงกับการกระทำ

รูปแบบการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนี้เป็นรูปแบบที่พบมากที่สุดในกริยาที่สร้างจากคำนาม การตีความโดยอาศัยนามนัยในรูปแบบนี้อาจแบ่งย่อยตามบทบาทในเหตุการณ์ของสิ่งที่เป็นรากศัพท์อ้างอิงถึง ว่าวัตถุที่เกี่ยวข้องในการกระทำนั้นเป็นเครื่องมือ (INSTRUMENT FOR ACTION) หรือเป็นสิ่งที่ถูกโอนถ่าย (OBJECT TRANSFERRED IN AN ACTION FOR THE ACTION)

3.4.2.1 INSTRUMENT FOR ACTION เครื่องมือโยงกับการกระทำ

เป็นกรณีที่คำที่เป็นรากศัพท์มีความหมายแสดงเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำ ความหมายการีตของคำกริยาจะอยู่ในลักษณะไม่ใช่ต้นแบบดังได้อธิบายแล้วในตอนท้ายของข้อ 3.2.2 ตัวอย่างคำกริยาที่มีการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบ **เครื่องมือโยงกับการกระทำ** ได้แก่

คำนามที่เป็นรากศัพท์		คำกริยาที่สร้างจากคำนาม	
<i>carro</i>	'รถเข็น, เกวียน'	<i>a-carr-ear</i>	'ขนย้าย(ด้วยรถเข็น, เกวียน)'
<i>cordón</i>	'กลุ่มคนหรือสิ่งของ ที่ใช้กัน'	<i>a-cordon-ar</i>	'ปิดล้อมด้วยสิ่งที่ใช้กัน'
<i>palo</i>	'ท่อนไม้'	<i>a-pal-ear</i>	'ตีด้วยท่อนไม้'
<i>pedra</i>	'ก้อนหิน'	<i>a-pedr-ear</i>	'ขว้าง/ฆ่าด้วยก้อนหิน'
<i>pisón</i>	'อุปกรณ์ใช้อัดให้ เรียบ'	<i>a-pison-ar</i>	'กด/อัดให้เรียบ'
<i>tenazas</i>	'คีม'	<i>a-tenaz-ar</i>	'บีบ, ทำให้เจ็บปวด'
<i>balde</i>	'ถังน้ำ'	<i>bald-ear</i>	'ราดน้ำ'
<i>cañon</i>	'ลำกล้องของปืน'	<i>en-cañon-ar</i>	'จ่อปืนไปที่'
<i>peine</i>	'หวี'	<i>pein-ar</i>	'หวี'

(69) *La mitad de los faroles había sido a-pedr-eada...*
 the half of the streetlamps had been a-stone-ear.PPL
 'Half of the streetlamps had been stoned.'

(La casa de los espíritus)

นอกจากตัวอย่างข้างต้นที่ INSTRUMENT หรือ เครื่องมือเป็นสิ่งของแล้ว
 ยังมีกรณีที่เครื่องมือไม่ใช่สิ่งของแต่เป็นคนด้วย เช่น

bruja 'แม่มด' *em-bruj-ar* 'ทำให้ต้องมนต์'

ในแง่การเชื่อมโยงมโนทัศน์ในวงความหมายเพื่อตีความคำกริยาในกลุ่ม
 นี้ ปัจจัยสำคัญในการกำหนดว่ามโนทัศน์ที่ใกล้ชิดกับรากศัพท์มโนทัศน์ใดจะใช้เชื่อมโยงไปเป็น
 ความหมายของกริยาก็คือประสบการณ์ของมนุษย์ เช่น ในกรณีของ 'รถเข็น' 'คนหรือของที่ใช้กัน'
 'ท่อนไม้' 'ก้อนหิน' เมื่อมีการเรียก (activate) มโนทัศน์ของคำเหล่านี้ในระบบบริชาน มโนทัศน์ของ
 การกระทำที่ใกล้ชิดกับมโนทัศน์ของรากศัพท์เหล่านี้มากที่สุดก็คือการกระทำต่อวัตถุหรือสิ่งของนั้น
 ตามประสบการณ์ของคน เช่น 'รถเข็น' ก็ จะเห็นการกระทำที่เป็นการเข็นบรรทุกของเพื่อทุ่มแรงใน
 การเคลื่อนย้ายของ ดังนั้น มโนทัศน์ของการกระทำที่เชื่อมโยงมาและเป็นความหมายของกริยา คือ
 'ขนย้าย(ด้วยรถเข็น, เกวียน)' หรือกรณีของ 'ก้อนหิน' แม้ในคำจำกัดความตามพจนานุกรมของ
pedra 'ก้อนหิน' จะไม่ได้กล่าวถึงการที่ก้อนหินมีบทบาทหรือหน้าที่ให้มนุษย์หยิบไปขว้างปา แต่

ประสบการณ์มนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับก้อนหิน ‘การขว้างปา’ จะเป็นมโนทัศน์ที่เด่น ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทการใช้ของคำว่า *pedra* ‘ก้อนหิน’ ในคลังคำ แม้ว่ากรณีส่วนใหญ่คำนี้จะปรากฏในความหมายเป็นวัสดุ เช่น ม้านั่งหิน แต่กริยาที่ปรากฏร่วมกับหินมากที่สุดคือกริยา *tirar* ‘ขว้าง’

3.4.2.2 OBJECT TRANSFERRED IN AN ACTION FOR THE ACTION

วัตถุที่ถูกย้ายที่ในการกระทำโยงกับการกระทำ

กรณีนี้เป็นกรณีของรากศัพท์ซึ่งแสดงสิ่งของที่เกิดการย้ายที่ในเหตุการณ์ ทำให้ได้การเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบวัตถุที่ถูกย้ายที่ในการกระทำโยงกับการกระทำ กริยาที่สร้างจากคำนามที่มีการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนี้เป็นการิตหน่วยคำที่มีความหมายของการิตแบบ ‘ทำให้มี’ หรือ ‘ทำให้ปกคลุมด้วย’ คำนามที่เป็นรากศัพท์ที่มีความหมายเป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ ผลในเหตุการณ์การิต ซึ่งอาจถอดความ (paraphrase) แยกเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลได้ เป็น [x ทำบางอย่างกับ y] ทำให้เกิดเหตุการณ์ผลคือ [y มีคำนาม/ถูกปกคลุมด้วยคำนาม]

คำนามที่เป็นรากศัพท์

คำกริยาที่สร้างจากคำนาม

<i>brasa</i>	‘ไฟ’	<i>a-bras-ar</i>	‘เผา, ย่าง’
<i>filo</i>	‘คม (มีด)’	<i>a-fil-ar</i>	‘ลับให้คม (ทำให้มีคม)’
<i>humo</i>	‘ควัน’	<i>a-hum-ar</i>	‘รมควัน’,
<i>aire</i>	‘อากาศ’	<i>air-ear</i>	‘ทำให้มีอากาศ’
<i>alimento</i>	‘อาหาร’	<i>aliment-ar</i>	‘ให้อาหาร’
<i>peste</i>	‘กลิ่นเหม็น’	<i>a-pest-ar</i>	‘ทำให้มีกลิ่นเหม็น’
<i>ropa</i>	‘เสื้อผ้า’	<i>a-rrop-ar</i>	‘ใส่เสื้อผ้า’
<i>tarea</i>	‘งาน’	<i>a-tare-ar</i>	‘กำหนดงานให้’
<i>bandera</i>	‘ธง’	<i>em-bander-ar</i>	‘ประดับด้วยธง (ทำให้มีธง)’
<i>barro</i>	‘ดินเหนียว/โคลน’	<i>em-barr-ar</i>	‘ทำให้เปื้อนโคลน’
<i>penacho</i>	‘ขนนกประดับศีรษะ’	<i>em-penach-ar</i>	‘ประดับด้วยขนนกที่ศีรษะ’
<i>polvo</i>	‘ฝุ่น, แป้ง’	<i>em-polv-ar</i>	‘ทำให้ปกคลุมไปด้วยฝุ่น, แป้ง’
<i>cauce</i>	‘ร่องน้ำ’	<i>en-cauz-ar</i>	‘ทำให้มีร่องน้ำ’
<i>cera</i>	‘ขี้ผึ้ง’	<i>en-cer-ar</i>	‘ลงขี้ผึ้ง’
<i>gomina</i>	‘เยลใส่ผม’	<i>en-gomin-ar</i>	‘ใส่เยลใส่ผม’
<i>grillos</i>	‘ตรวน’	<i>en-grill-ar</i>	‘ใส่ตรวน’
<i>maleza</i>	‘วัชพืช’	<i>en-malez-ar</i>	‘ทำให้ปกคลุมด้วยวัชพืช’

<i>silla</i>	'อาน'	<i>en-sill-ar</i>	'เทียมอาน'
<i>veneno</i>	'ยาพิษ'	<i>en-venen-ar</i>	'ใส่ยาพิษ'
<i>mancha</i>	'รอยเปื้อน'	<i>manch-ar</i>	'ทำให้มีรอยเปื้อน'
<i>matiz</i>	'ระดับความต่าง'	<i>matiz-ar</i>	'ทำให้มีระดับความต่าง'
<i>favor</i>	'ความกรุณา'	<i>favor-ecer</i>	'ให้ความกรุณา'
<i>tapa</i>	'ฝา'	<i>tap-ar</i>	'ปิดฝา'
<i>tapiz</i>	'พรม'	<i>tapiz-ar</i>	'ปู (พรม)'
<i>tizne</i>	'เขม่า'	<i>tizn-ar</i>	'ทำให้เปื้อนเขม่า'
<i>valor</i>	'ค่า'	<i>valor-ar</i>	'ตีค่า, ให้ค่า'
<i>vitor</i>	'เสียงให้ร้อง'	<i>vitor-ear</i>	'ปรบมือ/ให้ร้องให้'

(70) ...*el olor a carne putrefacta a-pest-aba los almacenes...*
 the smell to meat putrid a-stink-ar the grocery stores
 '...the smell of putrid meat made the grocery stores stink...'

(La casa de los espíritus)

3.4.3 PERCEPTION FOR ACTION CAUSING THE PERCEPTION การรับรู้โยง กับการกระทำที่ก่อให้เกิดการรับรู้

นามนัยรูปแบบนี้เป็นการเชื่อมโยงมโนทัศน์ของการรับรู้กับการกระทำให้เกิดการรับรู้ ซึ่งในข้อมูลที่ศึกษาจะเป็นกรณีของกริยาเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกที่ได้จากประสาทสัมผัส ความหมายการิตที่ได้คือ 'ทำให้มี' แม้ในภาษาไทยอาจจะฟังดูไม่สละสลวยและไม่น่าเชื่อนักว่าความหมายการิตคือ 'ทำให้มีความตกใจ' 'ทำให้มีความอาย' 'ทำให้มีความดีใจ' 'ทำให้มีความร้อน' ฯลฯ แต่ในภาษาสเปนคำนามที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกเหล่านี้หากเป็นการรู้สึกจะใช้กับกริยา *tener* 'มี' และหากเป็นการิตคือกรอก่อให้เกิดความรู้สึกจะใช้กริยา *dar* 'ให้' เช่น *Tengo vergüenza* 'ฉันมีความอาย/ฉันอาย' *Me da vergüenza* 'มันให้ความอายแก่ฉัน/ฉันอาย'

คำนามที่เป็นรากศัพท์

คำกริยาที่สร้างจากคำนาม

<i>bochorno</i>	'ความร้อนอ้าว'	<i>a-bochorn-ar</i>	'ทำให้ร้อนอบอ้าว'
<i>miedo</i>	'ความกลัว'	<i>a-med-rentar</i>	'ทำให้กลัว'
<i>angustia</i>	'ความทุกข์ใจ'	<i>angusti-ar</i>	'ทำให้ทุกข์ใจ'
<i>pesadumbre</i>	'ความหนักใจทุกข์ใจ'	<i>a-pesadumbr-ar</i>	'ทำให้หนักใจทุกข์ใจ'

<i>susto</i>	'ความตกใจ'	<i>a-sust-ar</i>	'ทำให้ตกใจ'
<i>temor</i>	'ความกลัว'	<i>a-temor-izar</i>	'ทำให้กลัว'
<i>terror</i>	'ความกลัว'	<i>a-terror-izar</i>	'ทำให้กลัว'
<i>tormento</i>	'ความทรมาน'	<i>a-torment-ar</i>	'ทำให้ทรมาน'
<i>vergüenza</i>	'ความอาย'	<i>a-vergonz-ar</i>	'ทำให้อาย'
<i>emoción</i>	'อารมณ์ตื่นเต้น'	<i>emocion-ar</i>	'ทำให้ตื่นเต้น'
<i>furia</i>	'ความโกรธจัด'	<i>en-fur-ecer</i>	'ทำให้โกรธจัด'
<i>extasía</i>	'ความสุขล้น'	<i>extasi-ar</i>	'ทำให้สุขล้น'
<i>ilusión</i>	'ความดีใจ'	<i>ilusion-ar</i>	'ทำให้ดีใจ'
<i>obsesion</i>	'ความลุ่มหลง'	<i>obsesion-ar</i>	'ทำให้ลุ่มหลง'

(71) *se pasó nueve años inventando recursos*
RFLX she.passed nine years inventing resources

desesperados para a-terror-izar a Clara
desperate to terror-izar to Clara

'She spent nine years inventing desperate means to terrorize Clara'

(La casa de los espíritus)

มโนทัศน์ที่เป็นกริยาที่ใกล้ชิดที่สุดกับมโนทัศน์ของความรู้สึกต่าง ๆ ก็คือความรู้สึกเมื่อกริยาที่สร้างจากคำนามเหล่านี้เป็นสกรรมกริยา มโนทัศน์ของกริยาที่ตีความได้คือกริยาที่ทำให้เกิดความรู้อีกนั้น ๆ

3.4.4 DESTINATION FOR ACTION CAUSING MOTION TO THE DESTINATION

จุดหมายโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมาย

ในรูปแบบการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบจุดหมายเชื่อมโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทย่อย คือ 1) ประเภทรูปธรรม 2) ประเภทที่เป็นอุปลักษณ์

3.4.4.1 ประเภทรูปธรรม

ในการเชื่อมโยงมโนทัศน์รูปแบบนี้ จุดหมายจะเป็นสิ่งที่จับต้องได้ และการเคลื่อนที่ก็จะเป็นการเคลื่อนที่ทางกายภาพเข้าไปสู่จุดหมายนั้น ความหมายกริยาที่ได้คือ ‘ทำให้เปลี่ยน (สถานที่) มาอยู่ใน’ ดังเหตุการณ์ ‘เก็บดาบเข้าฝัก’ ที่แสดงในตัวอย่างที่ (72)

คำนามที่เป็นรากศัพท์	คำกริยาที่สร้างจากคำนาม
<i>brazos</i> ‘แขน’	<i>a-braz-ar</i> ‘กอด (ทำให้อยู่ในวงแขน)’
<i>cuclillas</i> ‘ทำนึ่งของ ๆ’	<i>a-cuclill-ar</i> ‘จับลงนึ่งของ ๆ’
<i>cuna</i> ‘เปล’	<i>a-cun-ar</i> ‘จับใส่เปล’
<i>prisión</i> ‘คุก’	<i>a-prision-ar</i> ‘จำคุก, ทำให้อยู่ในคุก’
<i>trinchera</i> ‘สนามเพลาะ’	<i>a-trincher-ar</i> ‘กำบังในสนามเพลาะ)’
<i>fiesta</i> ‘งานเลี้ยง’	<i>en-fiest-ar</i> ‘ทำให้อยู่ในงานเลี้ยง’
<i>red</i> ‘ตาข่าย, แห’	<i>en-red-ar</i> ‘ทำให้ติดในร่างแห’
<i>sombra</i> ‘เงา’	<i>en-sombr-ecer</i> ‘ทำให้อยู่ในเงามืด’
<i>tierra</i> ‘ดิน’	<i>en-terr-ar</i> ‘ฝัง (ทำให้อยู่ในดิน)’
<i>vaina</i> ‘ฝัก’	<i>en-vain-ar</i> ‘ใส่ในฝัก’

(72) *El caballero Nott en-vain-ó su espada.*
 the knight Nott en-shealth-ar.PAST his sword
 ‘The knight Nott shealthed his sword.’

(La buena suerte)

3.4.4.2 ประเภทอุปลักษณ

ในการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบจุดหมายเชื่อมโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายประเภทอุปลักษณ ทั้งจุดหมายและการเคลื่อนที่จะเป็นนามธรรม ไม่สามารถเห็นหรือสัมผัสได้ ความหมายกริยาที่ได้คือ ‘ทำให้เปลี่ยน (สถานที่) มาอยู่ใน’ เหมือนกับในประเภทรูปธรรม แต่ “สถานที่” ในที่นี้เป็นความหมายเชิงอุปลักษณ มโนทัศน์อย่าง ‘ประเภท’ ‘ความลุ่มจม’ ‘ห้วงสะกดจิต’ ไม่ใช่สถานที่จริง แต่ในภาษาสเปน คำนามเหล่านั้นมีภาพในมโนทัศน์ว่าเป็นภาชนะ (container) ได้ โดยมีหลักฐานคือคำนามเหล่านี้สามารถปรากฏร่วมกับบุพบท *en* ‘ใน’ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์แบบภาชนะและสิ่งที่อยู่ในภาชนะ เมื่อมโนทัศน์ของรากศัพท์เหล่านี้มี

ความหมายของภาชนะ มโนทัศน์ใกล้เคียงที่เชื่อมโยงได้คือหน้าที่ของภาชนะในการรับวัตถุที่จะใส่ลงมา ดังนั้นความหมายของกริยาที่สร้างจากคำนามเหล่านี้ก็คือการกระทำที่จะทำให้วัตถุเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในภาชนะนั้น

คำนามที่เป็นรากศัพท์	คำกริยาที่สร้างจากคำนาม
<i>ruina</i> 'ความล่มจม'	<i>a-rruin-ar</i> 'ทำให้ล่มจม'
<i>clase</i> 'ประเภท'	<i>clas-ificar</i> 'จัดเข้าประเภท'
<i>hipnosis</i> 'ห้วงสะกดจิต'	<i>hipnot-izar</i> 'สะกดจิต'
<i>parálisis</i> 'อาการอัมพาต'	<i>paral-izar</i> 'ทำให้เป็นอัมพาต'
<i>paz</i> 'ความสงบ'	<i>a-pac-iguar</i> 'ทำให้สงบ'

- (73) *Sólo la presencia de Blanca lo a-pac-iguaba.*
 only the presence of Blanca him a-peace-iguar.PAST
 'Only Blanca's presence could pacified him'

(La casa de los espíritus)

3.4.5 ENTITY FOR ACTION CAUSING THE ENTITY วัตถุโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดวัตถุนั้น

ความหมายนามนัยรูปแบบนี้คือการเชื่อมโยงมโนทัศน์ของสิ่ง ๆ หนึ่งกับการกระทำที่ก่อให้เกิดสิ่ง ๆ นั้น กริยาที่สร้างจากคำนามที่มีการเชื่อมโยงมโนทัศน์เช่นนี้มีความหมายการิตคือ 'ทำให้เปลี่ยนแปลงมาเป็นหรือเหมือน' เช่น

คำนามที่เป็นรากศัพท์	คำกริยาที่สร้างจากคำนาม
<i>indio</i> 'คนอินเดียนแดง'	<i>a-indi-ar</i> 'ทำให้เป็นเหมือนอินเดียนแดง'
<i>masa</i> 'มวล, ก้อน'	<i>a-mas-ar</i> 'ทำให้เป็นก้อน'
<i>montón</i> 'กอง'	<i>a-monton-ar</i> 'ทำให้เป็นกอง'
<i>nota</i> 'บันทึก'	<i>a-not-ar</i> 'ลงบันทึก'
<i>pelmazo</i> 'ก้อนแน่น'	<i>a-pelmaz-ar</i> 'ทำให้เป็นก้อนแน่น'
<i>peloton</i> 'กลุ่มก้อน'	<i>a-peloton-ar</i> 'ทำให้เป็นกลุ่มก้อน'
<i>arco</i> 'รูปโค้ง'	<i>arqu-ear</i> 'ทำให้เป็นรูปโค้ง'
<i>astilla</i> 'เศษเสี้ยนไม้'	<i>astill-ar</i> 'ทำให้แหลกเป็นเศษเสี้ยนไม้'
<i>tigre</i> 'เสือ'	<i>a-tigr-ar</i> 'ทำให้เป็นลายเสือ'

<i>pariente</i>	'ญาติ'	<i>em-parent-ar</i>	'ทำให้เป็นญาติ'
<i>carne</i>	'เนื้อ'	<i>en-carn-ar</i>	'ทำให้เป็นก้อนเนื้อ'
<i>rollo</i>	'ม้วน'	<i>en-roll-ar</i>	'ม้วน, ทำให้เป็นม้วน'
<i>sortija</i>	'ลอนผม'	<i>en-sortij-ar</i>	'ทำให้เป็นลอน'
<i>idiota</i>	'คนโง่'	<i>idiot-izar</i>	'ทำให้เป็นคนโง่'
<i>jíbaro</i>	'คนบ้านนอก'	<i>jibar-izar</i>	'ทำให้เหมือนคนบ้านนอก'
<i>trenza</i>	'เปีย'	<i>trenz-ar</i>	'ทำให้เป็นเปีย'

(74) ...se **en-roll-ó** el cabello en la nuca ...
 RFLX she.en-roll-ar.PAST the hair in the back.of.the neck
 '...she rolled her hair up at the back of her neck...'

(El coronel no tiene quien le escriba)

3.4.6 การเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัยต่อเนื่อง (chained metonymy)

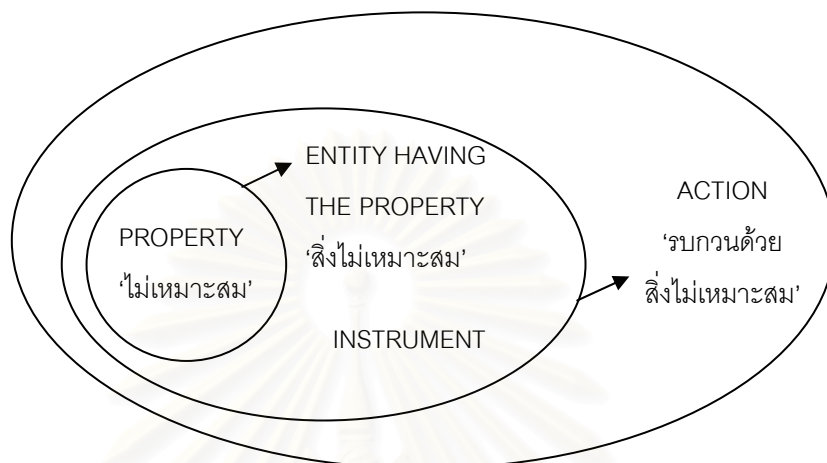
นามนัยต่อเนื่องคือกรณีที่การเชื่อมโยงจากมโนทัศน์ต้นทาง (source) ไปสู่มโนทัศน์เป้าหมาย (target) ต้องใช้การเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัยมากกว่าหนึ่งครั้ง ดังในตัวอย่างกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์ตัวเดียวที่พบในคลังข้อมูลคือ *importun-ar* (*importuno* 'ไม่เหมาะสม') 'รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม' ดังในตัวอย่าง (75) การเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะ 'ไม่เหมาะสม' กับ การกระทำ 'รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม' จะต้องผ่านนามนัย PROPERTY FOR ENTITY HAVING THE PROPERTY **คุณลักษณะโยงกับสิ่งที่มีคุณลักษณะนั้น** เพื่อให้ได้การเชื่อมโยงระหว่าง 'ไม่เหมาะสม' กับ 'สิ่งไม่เหมาะสม' จากนั้น ENTITY **สิ่งของ** ก็จะมีบทบาทเป็น INSTRUMENT **เครื่องมือ** ในนามนัย INSTRUMENT FOR ACTION **เครื่องมือโยงกับการกระทำ** อีกทอดหนึ่งเพื่อให้ได้การเชื่อมโยงระหว่าง 'สิ่งไม่เหมาะสม' กับ 'รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม' ดังนั้นจะสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ของ คุณลักษณะ 'ไม่เหมาะสม' กับ การกระทำ 'รบกวนด้วยสิ่งไม่เหมาะสม' หรือ PROPERTY **คุณลักษณะ** กับ ACTION **การกระทำ** ได้ (ดูภาพที่ 1 ประกอบ)

(75) *la amenaza de que si volvía a importun-ar-lo,*
 her threatened of that if returned to inopportune-ar.him

la sacaría a rebencazos
 her would.take.out at whip

'He threatened her that if she disturbed him again,
he would whip her out.'

(La casa de los espíritus)

ภาพที่ 1 แสดงการเชื่อมโยงมโนทัศน์นามนัยของคำว่า *importunar* 'รบกวนด้วย สิ่งไม่เหมาะสม'

ความสัมพันธ์ระหว่างการเชื่อมโยงมโนทัศน์นามนัยแต่ละแบบกับความหมายการิตแสดงอยู่ในตารางที่ 5 โดยสรุปแล้ว ในกระบวนการสร้างคำกริยาจากคำนามจะเกิดกระบวนการแบบนามนัย กล่าวคือมีการเชื่อมโยงความหมายที่เกี่ยวข้องเนื่องใกล้ชิดกับความหมายของคำนามที่เป็นรากศัพท์มาเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของคำกริยาที่สร้างขึ้นมา จนบางครั้งความหมายของคำนามที่เป็นรากศัพท์เดิมจางหายไป การเลือกว่ามโนทัศน์ที่ใกล้ชิดกับความหมายของรากศัพท์มโนทัศน์ใดจะนำมาเชื่อมโยงเป็นความหมายของกริยานั้นก็ขึ้นอยู่กับว่ามโนทัศน์ใกล้เคียงใดที่มีความเด่นทางปริชานสูงสุดในบริบทนั้น ตามหลักทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน ภาษาจะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากประสบการณ์ของมนุษย์ ในการเชื่อมโยงความหมายแบบนามนัย ความหมายที่เกี่ยวข้องกับรากศัพท์ที่ดั่งขึ้นมาเป็นความหมายของกริยาจึงมักจะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของคนกับสิ่งนั้น ๆ โดยในคำนามที่อ้างถึงสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ วงความหมายที่เกี่ยวข้องเนื่องที่ถูกดั่งขึ้นมามักจะเป็นหน้าที่ใช้สอยของสิ่งของนั้น หรืออาการที่มนุษย์ทำกับสิ่งของนั้น เช่น ก้อนหิน คนก็มักจะดั่งเอาประสบการณ์ที่นำหินมาขว้างปา แต่หากคำนามที่เป็นรากศัพท์มิใช่สิ่งของ แต่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น คนบ้านนอก เสือ ประสบการณ์ของคนเรามักจะไม่ใช้การกระทำของเราต่อสิ่งนั้น ๆ แต่มักจะเป็นคุณลักษณะของสิ่งของนั้น ๆ มากกว่า ยกเว้นในกรณีที่คำนามนั้น ๆ อ้างถึงสิ่งมีชีวิตที่มีหน้าที่เฉพาะ เช่น 'พอมดหมอผี' ซึ่งประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีต่อพอมดหมอผีก็คือการอาศัยพอมดหมอผีเป็นเครื่องมือทำไสยศาสตร์ ดังนั้น นามนัยที่ใช้ในการตีความหมายของกริยาที่สร้างจากรากศัพท์คำนี้จึงเป็นนามนัยเกี่ยวกับเครื่องมือ (INSTRUMENT FOR ACTION)

แต่โดยทั่วไป ในกรณีที่รากศัพท์เป็นสิ่งมีชีวิต การตีความความสัมพันธ์ของรากศัพท์กับความหมายของกริยาที่สร้างขึ้นมาจะเป็นสิ่งของหรือลักษณะที่ผู้รับเหตุถูกทำให้เปลี่ยนมาเป็น เช่น กริยา *atigrar* จากรากศัพท์ *tigre* 'เสือ' มีความหมายว่า 'ทำให้มีลายเหมือนเสือ' ดังในตัวอย่าง (76)

(76) *A través de las persianas cerradas del balcón del hotel, el sol de la mañana dibuja franjas de claridad y de penumbra que le atigran la cara.*
 Through of the blinds closed of.the balcony of.the hotel the sun of the morning draws stripes of clarity and of darkness which her a-tiger-ar the face
 'Through the closed blinds of the hotel's balcony, the morning sun draws stripes of light and darkness which made her face striped (like a tiger)'

(www.espiralnetico.com.ar/2_vignoli.php)

ตารางที่ 5 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของนามนัยกับความหมายการีต

รูปแบบของนามนัย	ความหมายการีต
RESULT FOR ACTION CAUSING THE RESULT ผลลัพธ์โยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดผลนั้น	'ทำให้เปลี่ยนสภาพเป็น'
INSTRUMENT FOR ACTION เครื่องมือโยงกับการกระทำ	ไม่ใช่ต้นแบบ
OBJECT TRANSFERRED IN AN ACTION FOR THE ACTION วัตถุที่ถูกย้ายที่ในการกระทำโยงกับการกระทำ	'ทำให้มี' 'ทำให้ปกคลุมด้วย'
PERCEPTION FOR ACTION CAUSING THE PERCEPTION การรับรู้โยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการรับรู้	'ทำให้มี'
DESTINATION FOR ACTION CAUSING MOTION TO THE DESTINATION จุดหมายโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมาย	'ทำให้เปลี่ยนสถานที่'
ENTITY FOR ACTION CAUSING THE ENTITY วัตถุโยงกับการกระทำที่ก่อให้เกิดวัตถุนั้น	'ทำให้เปลี่ยนสภาพเป็น'

3.5 สรุป

ในบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยศึกษาการีตหน่วยคำในภาษาสเปนซึ่งสร้างจากค่านามและคำคุณศัพท์ ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของการีตหน่วยคำ โดยผลที่พบคือ การสร้างการีตหน่วยคำในภาษาสเปนจะนำ

รากคำคุณศัพท์หรือคำนามมาเติมหน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar, -ear, -izar, -ificar, -itar, -ecer, -iguar* และ *-rentar* และอาจประกอบด้วยหน่วยเติมหน้าศัพท์ *a-, en-* อีก โดยการเลือกใช้หน่วยเติมศัพท์ใดมาสร้างกริยาแสดงการีตเป็นเรื่องเฉพาะศัพท์ของกริยาแสดงการีตนั้น ๆ ไม่อาจกำหนดเป็นกฎได้ นอกจากนี้ หน่วยเติมศัพท์ดังกล่าวสามารถทำให้เกิดความหมายอื่น ๆ ที่มีใช้การีตได้เช่นกัน ผู้วิจัยจึงไม่เรียกหน่วยเติมศัพท์เหล่านี้ว่าเป็นตัวบ่งการีต เนื่องจากมิได้ใช้เพื่อแสดงการีตเสมอไป แต่ใช้เพื่อการสร้างกริยามากกว่า งานวิจัยที่ก่อนหน้านี้ (เช่น Pena, 1993; Serrano-Dolader, 1999;) ก็จะศึกษาสิ่งที่ผู้วิจัยเรียกว่าการีตหน่วยคำในภาษาสเปนรวมกับกริยาอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีความหมายการีตซึ่งมีการเติมหน่วยเติมศัพท์รูปแบบเดียวกันในกระบวนการสร้างคำ ซึ่งหมายความว่านักภาษาศาสตร์เหล่านั้นก็มองว่าหน่วยเติมศัพท์เหล่านี้เป็นหน่วยเติมศัพท์เพื่อสร้างคำกริยา มิได้เป็นตัวบ่งการีตโดยเฉพาะเช่นกัน อย่างไรก็ตาม กริยาที่สร้างโดยเติมหน่วยเติมศัพท์ดังกล่าวข้างต้น หากใช้เป็นสกรรมกริยาก็จะแสดงความหมายการีตและถือเป็นการีตหน่วยคำ

ความหมายของกริยาแสดงการีตที่ได้จากกระบวนการทางหน่วยคำวิทยา หากเป็นกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์จะมีความหมายแสดงการีตชัดเจนและสรุปได้เป็นหนึ่งเดียวคือการทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนแปลงสภาพมา มีลักษณะตามความหมายของรากศัพท์ เช่น *tranquilo* 'สงบ' > *tranquil-izar* 'ทำให้สงบ' แต่กริยาที่สร้างจากคำนามจะมีความหมายหลายลักษณะ เช่น การทำให้ผู้รับเหตุมีอำนาจที่เป็นรากศัพท์ (*poder* 'อำนาจ' > *a-poder-ar* 'ทำให้มีอำนาจ'), การทำให้ผู้รับเหตุปกคลุมหรือล้อมรอบไปด้วยคำนามที่เป็นรากศัพท์ (*polvo* 'ฝุ่น' > *em-polv-ar* 'ทำให้เป็นฝุ่น'), การทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนแปลงสภาพมาเป็นหรือเหมือนคำนามที่เป็นรากศัพท์ (*tigre* 'เสือ' > *a-tigr-ar* 'ทำให้มีลักษณะเหมือนเสือ') และการทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนสถานที่มาอยู่ในคำนามที่เป็นรากศัพท์ (*prisión* 'คุก' > *a-prision-ar* 'จำคุก') หรือกล่าวอีกทางหนึ่งคือคำนามที่เป็นรากศัพท์จะมีความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ถูกเปลี่ยนมาอยู่กับผู้รับเหตุ สิ่งที่ปกคลุมห้อมล้อมผู้รับเหตุ สิ่งที่ผู้รับเหตุเปลี่ยนมาเป็นหรือเหมือน และสถานที่ที่ผู้รับเหตุมาอยู่ นอกจากนี้ ยังมีกรณีของกริยาแสดงการีตที่ไม่ใช่ต้นแบบ เช่น *pisón* 'อุปกรณ์กดอัดให้เรียบ/แน่น' (*a-pison-ar* 'กด/อัดให้เรียบ') ซึ่งต่างจากการีตหน่วยคำทั่วไปคือแทนที่รากศัพท์จะแสดงความหมายในส่วนขอเหตุการณ์ผล แต่กลับมีความหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำการในเหตุการณ์เหตุ โดยความหมายขอเหตุการณ์ผลเป็นสภาพซึ่งเกิดกับผู้รับเหตุหลังจากใช้สิ่งที่รากศัพท์นั้นอ้างถึงกับผู้รับเหตุ นอกจากนี้ การีตหน่วยคำที่ไม่ใช่ต้นแบบหลายคำ เช่น *pedra* 'ก้อนหิน' > *a-pedr-ear* 'ขูดด้วยก้อนหิน' ยังมีความกำกวมระหว่างความหมายแสดงการีตและสกรรมกริยา ในภาพรวมแล้วการีตหน่วยคำในภาษาสเปนจะเป็นการก่อให้เกิดผลที่เป็นกริยาเปลี่ยนสภาพ คุณลักษณะ หรือ สถานที่ เท่านั้น ไม่ใช่เหตุการณ์ที่เป็นกริยากระทำ (activity) เพราะการีตหน่วยคำส่วนใหญ่จะสร้างจากคำนามหรือคำคุณศัพท์ ไม่ใช่จาก

คำกริยา คำนามหรือคำคุณศัพท์นั้นก็จะแสดงลักษณะหรือสภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง มิได้แสดงเหตุการณ์ที่เป็นพลวัต ด้วยเหตุนี้ กริยาแสดงการริตที่ได้ก็จะมี ความหมายเพิ่มเติมขึ้นมาจาก เหตุการณ์ที่มีได้เป็นพลวัตนั้น

สำหรับคุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการริตได้ สำหรับคำคุณศัพท์แล้ว เนื่องจากความหมายของกริยาแสดงการริตที่ได้จากกระบวนการสร้าง ความหมายการริต (causativization) คือการทำให้ผู้รับเหตุที่เป็นกรรมของกริยาเปลี่ยนสภาพมา มีคุณสมบัติของคุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์ ดังนั้น คุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการริตจะต้องมีความหมายเป็นคุณสมบัติซึ่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเช่นนั้นได้ง่าย จากการวิเคราะห์คุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์ของการริตหน่วยคำที่พบในข้อมูล ไม่พบลักษณะของคนที่เกี่ยวข้อง อุปนินดีย เช่น *amable* 'ใจดี' หรือ *egoísta* 'เห็นแก่ตัว' เพราะลักษณะเหล่านี้ไม่ใช่ลักษณะที่มักจะเปลี่ยนได้ง่าย และหากมีสิ่ง que เปลี่ยนคนให้มีลักษณะนั้นได้ก็ จะใช้การริตกลุ่มคำแทน เนื่องจาก การริตกลุ่มคำนั้นมักจะใช้แสดงเหตุการณ์ที่เกิดไม่บ่อยเท่ากับกริยาริตหน่วยคำ ส่วนคุณสมบัติของ คำนามที่เป็นรากศัพท์ในการสร้างกริยาแสดงการริตได้จะเป็นไปตามความสัมพันธ์ของรากศัพท์กับ ความหมายการริตที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ในกรณีที่มีความหมายของคำนามที่เป็นรากศัพท์ที่มีความหมาย เป็นสิ่งที่ผู้รับเหตุได้รับมา (ถูกทำให้มี) คำนามที่นำมาสร้างเป็นกริยาริตหน่วยคำในความหมายนั้นได้ จะต้องมีความหมายเป็นสิ่งที่สามารถครอบครองได้ โดยสามารถปรากฏกับกริยา *tener* 'มี' ได้ เช่น *poder* 'อำนาจ' หากคำนามที่เป็นรากศัพท์ที่มีความหมายเป็นสิ่งที่นำมาปกคลุมหรือล้อมรอบผู้รับ เหตุ คำนามที่นำมาผ่านกระบวนการสร้างเป็นกริยาริตหน่วยคำจะต้องมีความหมายเป็นสิ่งที่สามารถ ปกคลุมหรือห้อมล้อมสิ่งอื่นได้ เช่น *polvo* 'ฝุ่น' หากคำนามนั้นเป็นสิ่งที่ผู้รับเหตุถูกทำให้เปลี่ยนมา มีลักษณะเหมือน คำนามนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่สามารถทำให้เปลี่ยนมาเป็นเช่นนั้นได้ไม่ยาก เช่น *rollo* 'ม้วน' หรือ *montón* 'กอง' และในทำนองเดียวกัน หากคำนามนั้นในความหมายของกริยา แสดงการริตเป็นสถานที่ที่ผู้รับเหตุเปลี่ยนที่มาอยู่ คำนามที่จะนำมาสร้างเป็นกริยาริตหน่วยคำใน ความหมายนั้นได้จะต้องมีความหมายเป็นสถานที่หรือสิ่งที่ตีความได้ว่าเป็นสถานที่ เช่น *prisión* 'คุก' หรือ *vaina* 'ฝักดาบ'

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าในกระบวนการสร้างคำกริยาจากคุณศัพท์และคำนาม มีการ เชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัยเข้ามาเกี่ยวข้องในการตีความความหมายของกริยาแสดงการริตที่ได้ โดยปัจจัยเรื่องความเด่นทางปริธานซึ่งผู้วิจัยเสนอว่าสัมพันธ์กับประสบการณ์ของมนุษย์เป็นสิ่งที่ ตัดสินว่ามโนทัศน์ที่ใกล้ชิดกับความหมายของรากศัพท์มโนทัศน์ใดที่เด่นที่สุดและจะนำมา เชื่อมโยงในกระบวนการนามนัยเป็นความหมายของกริยา

บทที่ 4

การิตกลุ่มคำในภาษาสเปน

การิตกลุ่มคำในภาษาสเปนมีหลายหน่วยสร้าง และมีกริยาการิตที่ใช้เป็นกริยาหลักในหน่วยสร้างหลายคำ ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความแตกต่างด้านโครงสร้างและความหมายของกริยาการิตที่ใช้ในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ ความแตกต่างด้านสถานการณ์การใช้หน่วยสร้างการิตกลุ่มคำหน่วยสร้างต่าง ๆ และความแตกต่างด้านการแสดงรูปการก (case marking) ของสรรพนามที่อ้างถึงผู้รับเหตุในสถานการณ์การิต ไม่ว่าจะเป็นกรรมการก (accusative) สัมปทานการก (dative) หรือกรรมหลังบุพบท *por*

4.1 โครงสร้างและความหมายของหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ

ผู้วิจัยทำการศึกษาหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนที่ประกอบด้วยกริยาการิต (กริยาที่กระจายตามประธานในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ) จำนวน 5 คำ ได้แก่ *hacer* 'make', *dejar* 'let', *obligar* 'oblige', *poner* 'put' และ *forzar* 'force' กริยาการิตแต่ละคำมีส่วนเติมเต็มที่มีโครงสร้างไม่เหมือนกัน โดยแต่ละโครงสร้างก็มีความหมายและการใช้แตกต่างกันไปอีก ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงโครงสร้างส่วนเติมเต็มต่าง ๆ ของกริยาการิตแต่ละคำ และความแตกต่างระหว่างโครงสร้างเหล่านั้น และสรุปให้เห็นภาพรวมของโครงสร้างและความหมายของการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนในตอนท้าย

4.1.1 หน่วยสร้างการิตกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยาการิต *hacer*

กริยาการิต *hacer* เป็นกริยาที่แสดงการิตแท้ (causation proper) และมีความหมายเป็นกลางมากที่สุดในบรรดากริยาการิตทั้ง 5 คำ จึงใช้แสดงเหตุการณ์การิตแท้ได้ทุกสถานการณ์ การิตกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยา *hacer* มีส่วนเติมเต็มที่มีโครงสร้างต่างกัน 3 แบบคือ

ก) โครงสร้างรูปกริยากลาง (infinitive) ดังแสดงใน (78) โครงสร้างอาร์กิวเมนต์ของกริยาการิต *hacer* (ในตัวอย่างปรากฏในรูปอดีตกาลคือ *hizo*) ประกอบด้วยประธาน *María*, กรรมตรง *Pedro* และส่วนเติมเต็มซึ่งเป็นอนุพากย์ซ้อนที่แสดงด้วยตัวหนาในตัวอย่าง โดยกริยาในอนุพากย์ซ้อนอยู่ในรูปกริยากลาง

ข) โครงสร้างสมมุติมาลา (subjunctive) เช่นใน (79) กริยาการิต *hacer* ในตัวอย่างนี้ (ปรากฏในรูปอดีตกาลคือ *hizo*) มีโครงสร้างอาร์กิวเมนต์คือประธาน *María* และ

ส่วนเติมเต็มซึ่งเป็นอนุพากย์ซ้อนที่แสดงด้วยตัวหนาในตัวอย่าง โดยกริยาในอนุพากย์ซ้อนอยู่ในรูปสมมุติมาลา

ค) ส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยา ซึ่งอาจเป็นนามวลี เช่นใน (80ก) หรือคุณศัพท์วลี เช่นใน (80ข)* กริยากริยิต *hacer* ในตัวอย่างนี้ (ปรากฏในรูปอดีตกาลคือ *hizo*) มีโครงสร้างอาร์กิวเมนต์คือประธานซึ่งไม่ปรากฏรูปใน กรรมตรงคือ *Freddy* ใน (80ก) และ *la* ใน (80ข) และส่วนเติมเต็มซึ่งเป็นนามวลีใน (80ก) และ คุณศัพท์วลีใน (80ข) ซึ่งแสดงด้วยตัวหนาในตัวอย่าง

(78) *María* [_{VP} [_V *hizo*] [_S *salir*] [_{PP} *a Pedro*]].

Maria made go.out.INF to Pedro

'Maria made Pedro leave.'

(79) *María* [_{VP} [_V *hizo*] [_S *que Pedro salga*]].

Maria made that Pedro goes.out.SUB

'Maria made Pedro leave.'

(80) ก. *el hombre que* [_{VP} [_V *hizo*] [_{NP} *campeón del mundo*] [_{PP} *a Freddy*]].

the man that made champion of.the world to Freddy

'the man who made Freddy the world champion.'

ข. *que colaboremos en clase para* [_{VP} [_V *hacer*] [_{NP} *la*] [_{AP} *agradable*]].

that we.collaborate in class to make.it agreeable

'..that we collaborate in class to make it more agreeable.'

เมื่อพิจารณาความหมายของโครงสร้างทั้งสามแบบข้างต้นจะเห็นว่าโครงสร้างที่มีส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยาจะมีลักษณะแตกต่างจากอีกสองโครงสร้าง กล่าวคือโครงสร้างแบบส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยานี้จะแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นเพียงสภาพหรือคุณลักษณะเท่านั้น (state) ไม่สามารถแสดงการกระทำ (action) เนื่องจากธรรมชาติของคำนามและคำคุณศัพท์จะแสดงได้เพียงสภาพ ส่วนโครงสร้างรูปกริยากกลางและโครงสร้างสมมุติมาลาใช้กับเหตุการณ์ผลได้ทั้งที่เป็นการกระทำและสภาพ จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าเราอาจใช้หน่วยสร้างกริยิตกลุ่มคำที่มี

* ส่วนกรณิ *hacerse* + adjective/noun มีลักษณะเป็นการผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวพจน์ โดยพจนานุกรม The Oxford Spanish Dictionary ให้ความหมายเทียบเป็นภาษาอังกฤษว่า 'become' เช่น *se hizo famoso* 'He became famous' โดยสำนวนดังกล่าวมีความหมายบอกการมีลักษณะเริ่มต้น (inchoative) เช่นเดียวกัน แต่ก็สามารถตีความได้ว่าเป็นกริยิตโดยผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุเป็นบุคคลเดียวกันซึ่งถูกตีความเหมือนเป็นตัวตนที่ถูกแบ่งแยกเป็นสองได้ (divided self) ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้นำกรณิของ *hacerse* + adjective/noun เป็นกริยิตกลุ่มคำด้วย

ส่วนเติมเต็มที่มีโครงสร้างเป็นรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาเพื่ออ้างถึงเหตุการณ์เดียวกันได้ ดังนั้น หากเชื่อว่ารูปภาษาที่ต่างกัน ย่อมมีความหมายหรือการใช้ที่ต่างกันแล้ว ประเด็นคำถามในที่นี้คือการตีกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นรูปกริยากลางและที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์กริยาสมมุติมาลานั้นมีความหมายหรือการใช้แตกต่างกันอย่างไร

ปารีส (Paris, 1999: 29) และ การ์เซีย-มิเกลและปาสกวาล (Garcia-Miguel and Pascual, 2001: 3) ให้คำอธิบายที่ใกล้เคียงกันเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างโครงสร้างทั้งสองแบบ กล่าวคือในมิติทัศน์ของเหตุการณ์ในโครงสร้างรูปกริยากลาง ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็นผู้รับเหตุได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ก่อเหตุมากกว่าในโครงสร้างสมมุติมาลา เนื่องจากผู้รับเหตุเป็นกรรมของกริยากริตโดยตรงในโครงสร้างรูปกริยากลาง ในขณะที่ในโครงสร้างสมมุติมาลานั้นผู้รับเหตุเป็นประธานในอนุพากย์ที่เป็นกรรมของกริยากริต คำอธิบายดังกล่าวค่อนข้างจะตรงไปตรงมา โดยเชื่อมโยงโครงสร้างอาร์กิวเมนต์ทางวากยสัมพันธ์กับการมองภาพเหตุการณ์โดยตรง แต่ขาดคำอธิบายและหลักฐานสนับสนุนในเชิงการใช้ และไม่ระบุวิธีพิสูจน์วัดระดับการได้รับผลกระทบของผู้รับเหตุ นอกจากนี้หากโครงสร้างทั้งสองแตกต่างกันเพียงในเรื่องของการมองว่าผู้รับเหตุได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ก่อเหตุเล็กน้อยเพียงใดเพียงอย่างเดียวจริง เราก็น่าจะสมารถใช้โครงสร้างทั้งสองสลับกันได้ แต่ในความเป็นจริงหากเราเปลี่ยนประโยคจากโครงสร้างรูปกริยากลางไปเป็นโครงสร้างสมมุติมาลา ดังใน (81) หรือเปลี่ยนจากโครงสร้างสมมุติมาลาเป็นโครงสร้างรูปกริยากลางใน (82) ผลที่ได้ออกมาในประโยค ข. จะเป็นประโยคที่เจ้าของภาษายอมรับได้น้อยกว่าหรือไม่เลือกใช้ กล่าวคือ (82ข) เป็นประโยคที่ไม่เป็นที่ยอมรับ ส่วน (81ข) แม้ผู้บอกภาษาจะระบุว่าเป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ทุกประการ แต่ผลการศึกษาเชิงปริมาณของคลังข้อมูลซึ่งจะกล่าวถึงในตอนท้าย ชี้ให้เห็นว่าประโยคที่มีโครงสร้างเช่นนี้แทบไม่มีปรากฏใช้จริงเลย

(81) ก. *Hágala circular.*

make.IMPR.it circulate.INF

'Pass it on.'

(*El coronel no tiene quien le escriba*)

ข. *Haga que circule.*

make.IMPR that circulate.SUB

'Pass it on.'

(82) *El elevado precio de la droga hace que el toxicómano no pueda acceder a la droga y tenga que delinquir.*
 the high price of the drug makes that the drug.addict not
can.SUB access to the drug and have.SUB that commit.crime
 (CORLEC)

ข. **el elevado precio de la droga le hace al toxicómano no poder acceder a la droga y tener que delinquir.*
 the high price of the drug him makes to.the drug.addict not
poder acceder a la droga y tener que delinquir
can.INF access to the drug and have.INF that commit.crime
 'the high price of the drug results in the drug addict not being able
 to have access to the drug and having to commit crime'

งานวิจัยของนักภาษาศาสตร์หลายคนเช่น เฮย์แมน (Haiman, 1983) คอมรี (Comrie, 1985) และ ชิบาทานิและปาร์เดชี (Shibatani and Pardeshi, 2001) ได้กล่าวถึงปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลต่อรูปภาษา เคอร์นาว (Curnow, 1993) นำหลักการนี้มาใช้ในการตีกลุ่มคำในภาษาสเปนและสรุปว่าในโครงสร้างรูปกริยากลาง ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลจะมีความใกล้ชิดกว่าในโครงสร้างสมมุติมาลา และในโครงสร้างสมมุติมาลา ในกระบวนการก่อให้เกิดผลมีแนวโน้มว่าจะมีเหตุการณ์มาคั่นกลางมากกว่า เช่น หากเปรียบเทียบกันระหว่างโครงสร้างรูปกริยากลางใน (83) กับ โครงสร้างสมมุติมาลาใน (84) โครงสร้างรูปกริยากลางใน (83) มีแนวโน้มจะใช้กับกรณีที่ไม่แข็งบังคับให้ฆวนกินเนื้อโดยการกระทำโดยตรงเช่นการบีบบังคับหรือจับป้อนมากกว่า ส่วนในโครงสร้างสมมุติมาลาใน (84) มีแนวโน้มใช้กับการกระทำโดยอ้อม เช่น โขเซให้พ่อครัวแอบใส่เนื้อในจานอาหารของฆวนให้ฆวนกินเข้าไปโดยไม่รู้ตัวมากกว่า

(83) *José le hizo comer carne a Juan.*

José him make.PAST eat.INF meat to Juan
 'José made Juan eat meat.'

(84) *José hizo que Juan comiera carne.*

José make.PAST that Juan eat.PAST.SUB meat
 'José made Juan eat meat.'

อย่างไรก็ตามเคอร์นาวกล่าวว่าความสัมพันธ์ของโครงสร้างรูปกริยากลางกับการิตโดยตรงและโครงสร้างสมมุติมาลากับการิตโดยอ้อมที่กล่าวข้างต้นนี้เป็นเพียงแนวโน้มของการใช้เท่านั้น มิใช่เป็นส่วนหนึ่งของความหมายของหน่วยสร้าง เนื่องจากมีหลายครั้งที่พบว่าโครงสร้างรูปกริยากลางใช้กับความสัมพันธ์ของเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลที่ไม่ใช่ความสัมพันธ์โดยตรง เช่น ใน (85) ‘ความเป็นประชาธิปไตย’ ไม่ได้กระทำอะไรโดยตรงต่อตัว ‘เขา’ ในประโยค และโครงสร้างสมมุติมาลาเช่นใน (86) ก็สามารถใช้กับกรณีที่ *María* ผู้ก่อเหตุเข้าไปทูปตีหรือใช้กำลังบังคับโดยตรงต่อ *Javier* ได้

(85) *La democracia en España no lo hizo regresar...*
The democracy in Spain not him *hacer* return-INF
‘The [coming of] democracy in Spain didn’t make him return...’

(86) *María hizo que Javier llorara.*
María *hacer* that Javier cried-SUB
‘María made Javier cry [on purpose].’

(Curnow, 1993: 180)

นอกจากนี้เคอร์นาวยังกล่าวอีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกริยากลุ่มคำในภาษาสเปนกับกริยากลุ่มคำในภาษาตระกูลโรมานซ์อื่น ๆ เช่น ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอิตาลี ในภาษาเหล่านั้น โครงสร้างสมมุติมาลาเป็นโครงสร้างที่ไม่พบหรือพบน้อยมากในภาษาปัจจุบัน และในภาษาสเปนเอง หน่วยสร้างกริยามีอนุพากย์ซ้อน (embedded clause) เป็นโครงสร้างสมมุติมาลาที่พบน้อยกว่าอนุพากย์ซ้อนที่เป็นโครงสร้างรูปกริยากลางมาก เคอร์นาวเสนอว่าความแตกต่างหลักระหว่างโครงสร้างทั้งสองคือเจตนาของผู้ก่อเหตุ กล่าวคือโครงสร้างสมมุติมาลาจะใช้กับกรณีที่ผู้ก่อเหตุกระทำการโดยเจตนาเท่านั้น หากเติมส่วนขยาย *sin querer* ‘โดยไม่ได้ตั้งใจ’ เช่นใน (88) จะทำให้ประโยคมีความหมายขัดแย้งในตัวเองและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้พูดภาษา

(87) *José hizo a propósito que Juan comiera carne.*
José make.PAST at purpose that Juan eat.PAST.SUB meat
‘José made Juan eat meat on purpose.’

(88) **José hizo sin querer que Juan comiera carne.*
 José make.PAST without want.INF that Juan eat.PAST.SUB meat
 ‘José made Juan eat meat without meaning to’

(Curnow, 1993:176)

ส่วนโครงสร้างรูปกริยากลางนั้นจะใช้กับกรณีที่ถูกเหตุเจตนาหรือไม่ได้ตั้งใจ สังกัดได้จากกริยาที่สามารถปรากฏร่วมกับวลี *a propósito* ‘โดยเจตนา’ หรือ *sin querer* ‘ไม่ได้ตั้งใจ’ ได้โดยไม่เกิดความขัดแย้งทางความหมาย

(89) *José le hizo comer carne a Juan a propósito.*
 José him make.PAST eat.INF meat to Juan at purpose
 ‘José made Juan eat meat on purpose.’

(90) *José le hizo comer carne a Juan sin querer.*
 José him make.PAST eat.INF meat to Juan without want.INF
 ‘José made Juan eat meat without meaning to.’

(Curnow, 1993:177)

เคอร์นาวอธิบายต่อไปว่าเหตุที่รูปภาษาที่แสดงการกระทำโดยเจตนา กล่าวคือการตีกลุ่มคำโครงสร้างสมมุติมาลา มีแนวโน้มที่จะใช้แสดงการก่อเหตุโดยอ้อมนั้นเป็นเรื่องที่สมเหตุสมผลไปกันได้ เนื่องจากหากการก่อเหตุขึ้นโดยอ้อม เช่น ในกรณีคำอธิบายของประโยค (84) การก่อเหตุนั้นมักจะต้องมีการวางแผน ซึ่งต้องเกิดขึ้นโดยเจตนา อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างทั้งสองโครงสร้างในเรื่องเจตนาของผู้ก่อเหตุนี้จะใช้อธิบายได้เฉพาะกรณีที่ผู้ก่อเหตุเป็นสิ่งที่ชีวิตที่มีเจตจำนง (volition) เท่านั้น หากผู้ก่อเหตุเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ปัจจัยเรื่องเจตนาจะไม่ช่วยในการตัดสินความแตกต่างระหว่างโครงสร้างสมมุติมาลาและโครงสร้างรูปกริยากลาง

คำอธิบายความแตกต่างของการใช้โครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาในการตีกลุ่มคำในภาษาสเปนที่ผ่านมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัจจัยการตีโดยตรง/โดยอ้อมหรือเจตนาของผู้ก่อผลก็ยังไม่เพียงพอ การอธิบายด้วยปัจจัยเจตนาของผู้ก่อเหตุของเคอร์นาวข้างต้นมีข้อจำกัดคือใช้ได้กับผู้ก่อเหตุที่มีเจตจำนงเท่านั้น นอกจากนี้ เจตจำนงของผู้ก่อเหตุก็มีใช้สิ่งที่สามารถวัดหรือพิสูจน์ได้เสมอไป ส่วนปัจจัยที่กล่าวถึงกันมากในการศึกษาเรื่องหน่วยสร้างการตีเรื่องความตรงหรืออ้อมของการก่อเหตุก็ไม่ใช่ปัจจัยกำหนดการใช้รูปของส่วนเติมเต็มของ

กริยากริิต *hacer* เสมอไปดังได้แสดงไปแล้ว ในขณะนี้ ยังไม่มีการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อพิสูจน์ว่า มีการใช้กริิตกลุ่มคำ *hacer* กับรูปกริยากลางและกริิตกลุ่มคำ *hacer* กับอนุพากย์สมมุติมาลา เพื่อแสดงกริิตโดยตรงและโดยอ้อมเป็นสัดส่วนมากน้อยเท่าใดเพื่อยืนยันสหสัมพันธ์ (correlation) หรือแนวโน้มระหว่างรูปภาษาแบบหนึ่งกับความหมายกริิตแบบหนึ่งได้ การศึกษาเชิงประจักษ์ดังที่กล่าวมาทำไม่ได้ง่ายนัก เนื่องจากการิิตกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นรูปกริยากลาง ดังแสดงใน (83) สามารถใช้เพื่อแสดงเหตุการณ์กริิตโดยตรงหรือกริิตโดยอ้อมก็ได้ ดังนั้นจึงไม่อาจบอกได้ว่าประโยคนั้น ๆ แสดงกริิตแบบใดอยู่หากบริบทไม่ชัดเจนพอและผู้ส่งสารก็ไม่ได้ใส่ใจที่จะระบุอย่างชัดเจนว่าเหตุการณ์นั้นเกิดจากการก่อเหตุแบบโดยตรงหรือแบบอ้อม

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาประเด็นปัญหาดังกล่าวจากแง่มุมของการใช้มากกว่าในเชิงความหมายเพียงอย่างเดียว โดยผู้วิจัยเริ่มจากสมมติฐานที่ว่า “ความหนัก” (heaviness) หรือจำนวนและความสำคัญของหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่มีอยู่ในอนุพากย์ที่แสดงเหตุการณ์ผลเป็นปัจจัยในการเลือกว่าจะใช้โครงสร้างรูปกริยากลางหรือโครงสร้างสมมุติมาลา ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกหน่วยสร้างกริิตกลุ่มคำ *hacer* ที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์ออกตามเกณฑ์ซึ่งใช้วัด “ความหนัก” ของอนุพากย์อันได้แก่ (ก) ความเป็นอกรรมหรือสกรรมกริยาของกริยาในอนุพากย์ซ้อน ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนจำนวนอาร์กิวเมนต์ของกริยานั้น ๆ สกรรมกริยาจะทำให้อนุพากย์นั้นหนักขึ้น (ข) จำนวนส่วนขยายของกริยาในอนุพากย์ซ้อน โดยในที่นี้เพื่อให้ง่ายและสะดวกขึ้น ผู้วิจัยได้รวมส่วนประกอบอื่น ๆ ทั้งหมดของอนุพากย์ซ้อนที่ไม่ใช่ประธานและกรรมตรงเข้าไว้ในประเภทของ “ส่วนขยาย” ยิ่งมีส่วนขยายมากขึ้นเท่านั้น อนุพากย์ก็จะยิ่งหนักขึ้นเท่านั้น (ค) รูปของประธานในทางตรรกะ (logical subject) ของกริยาในอนุพากย์ซ้อน (ผู้รับเหตุ) ว่าเป็นรูปนามเติมหรือรูปลด (สรรพนามหรือละออกไป) หากประธานในทางตรรกะของอนุพากย์ปรากฏเป็นนามวลีรูปเต็ม (lexical/full NP) อนุพากย์นั้นก็หนักกว่ากรณีที่ประธานที่เป็นสรรพนามหรือถูกละออกไป

ประโยคที่ (91) และ (92) เป็นตัวอย่างการวิเคราะห์ส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อน เพื่อจำแนกหน่วยสร้างกริิตกลุ่มคำตามปัจจัยความหนัก วงเล็บเหลี่ยมแสดงขอบเขตของอนุพากย์ซ้อน คำที่พิมพ์ด้วยตัวหนาคือกริยาในอนุพากย์ซ้อน และคำที่ขีดเส้นใต้คือประธานในทางตรรกะของอนุพากย์ซ้อน ในการแยกหน่วยสร้างกริิตตามปัจจัยความหนักเรื่องความเป็นอกรรมหรือสกรรมกริยาของกริยาในอนุพากย์ซ้อน อนุพากย์ซ้อนในตัวอย่างที่ (91) ประกอบด้วยกริยา *llevar* ‘take’ เป็นสกรรมกริยา โดยมีกรรมคือ *Hansen** ส่วนในตัวอย่างที่ (92) กริยาใน

* ในภาษาสเปนกรรมที่มีความหมายเป็นคนที่ต้องปรากฏหลังบุพบท *a*

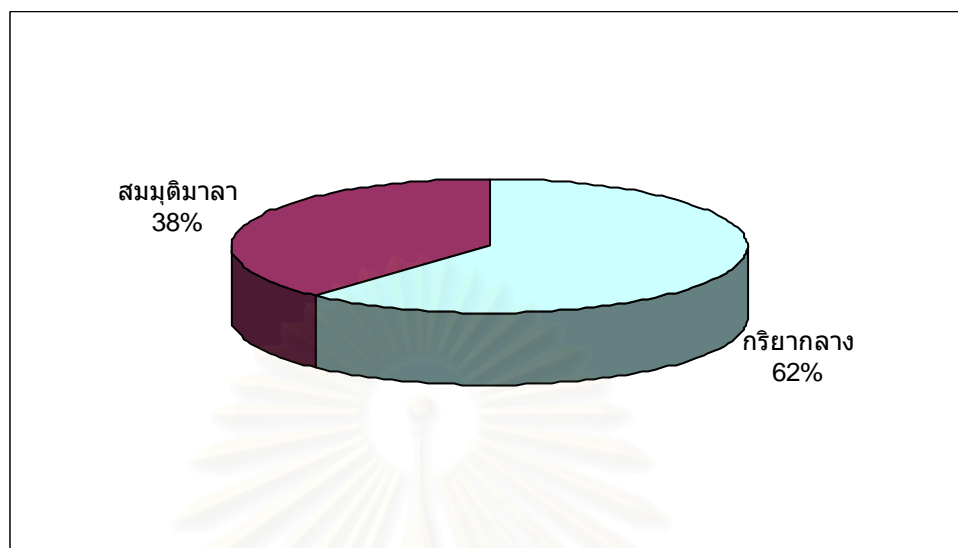
อนุพากย์ซ้อนเป็นอกรรมกริยา ในการแยกหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำตามปัจจัยความหนักลำดับต่อไปคือจำนวนส่วนขยาย ตัวอย่างที่ (91) อนุพากย์ซ้อนมีส่วนขยาย 1 ตัว คือ *al banquillo* 'ไปที่ม้านั่ง' ส่วนตัวอย่างที่ (92) ไม่มีส่วนขยาย และในปัจจัยความหนักลำดับสุดท้ายคือรูปของประธานทางตรรกะของอนุพากย์ซ้อน ในตัวอย่างที่ (91) ไม่มีการระบุถึงผู้กระทำกริยา *llevar* 'take' ตัวอย่างนี้จึงจัดเป็นกรณีที่ประธานถูกละออก ส่วนตัวอย่างที่ (92) ผู้กระทำกริยา *arda* 'ไหม้' คือ *toda la casa* 'บ้านทั้งหลัง' ซึ่งอยู่ในรูปนามวลีเต็มรูป

(91) *Hace* [_S [_{VP} [_V *llevar*] [_{PP} *a Hansen*] [_{PP} *al banquillo*]]].
it.makes take.INF to Hansen to.the bench
'It causes (someone) to take Hansen to the bench'

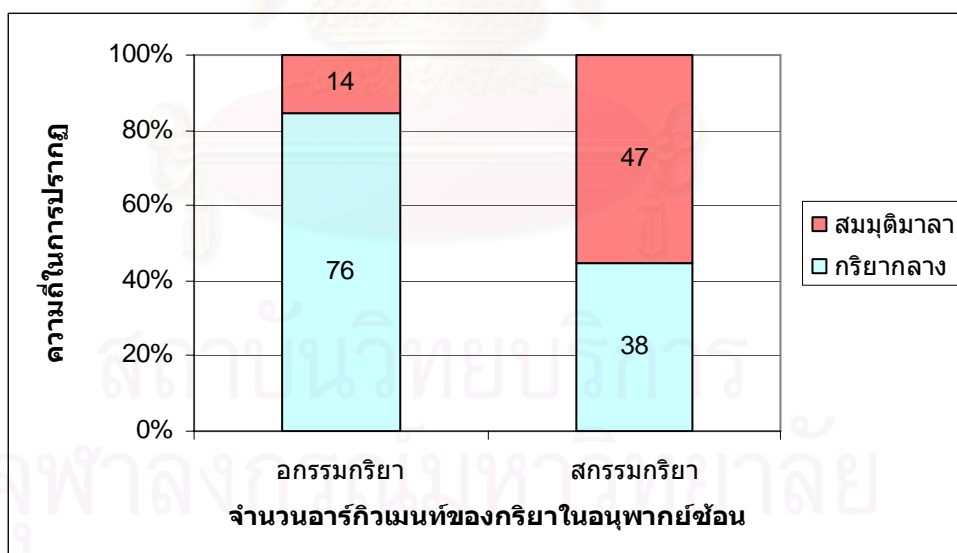
(92) *La otra puede hacer* [_S [_{COMP} *que*] [_S [_{VP} *arda*] [_{NP} *toda la casa*]].
the other can make that burns all the house
'The other can make the entire house burn.'

(CORLEC)

โดยภาพรวมในภาษาพูด โครงสร้างรูปกริยากลางมีการใช้มากกว่า คือปรากฏ 120 ครั้งในจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 195 ตัวอย่าง คิดเป็น 62% ส่วนโครงสร้างสมมุติมาลาพบปรากฏ 75 ครั้ง คิดเป็น 38% (ภาพที่ 2) เมื่อผู้วิจัยวัดความถี่ในการปรากฏของโครงสร้างทั้งสองแบบกับอนุพากย์ที่มีความหนักต่าง ๆ กัน ผลที่ได้จากการวัดได้ยืนยันสมมติฐานที่ว่าความหนักของอนุพากย์ซ้อนมีผลต่อการเลือกใช้ระหว่างโครงสร้างทั้งสอง ยิ่งอนุพากย์ซ้อน “หนัก” เท่าใด แนวโน้มของการใช้โครงสร้างสมมุติมาลา ก็จะสูงขึ้น ภาพที่ 3 แสดงการใช้โครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาแยกตามความเป็นอกรรมหรือสกรรมของกริยาในอนุพากย์ซ้อน ในกรณีที่กริยาในอนุพากย์ซ้อนไม่มีกรรม จะมีการใช้โครงสร้างรูปกริยากลางมากกว่า กล่าวคือจากข้อมูล 88 หน่วยสร้างที่กริยาในอนุพากย์ซ้อนเป็นอกรรมกริยา อนุพากย์ซ้อนนั้นปรากฏเป็นโครงสร้างรูปกริยากลาง 76 หน่วยสร้าง และปรากฏเป็นโครงสร้างสมมุติมาลาเพียง 14 หน่วยสร้าง คิดเป็นสัดส่วนการใช้ระหว่างโครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลา 84% ต่อ 16% ส่วนในกรณีที่กริยาในอนุพากย์ซ้อนมีกรรมตรงปรากฏ สัดส่วนการใช้โครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาจะเป็น 38 ต่อ 47 คิดเป็นสัดส่วน 45% ต่อ 55% ซึ่งแสดงว่าเมื่ออนุพากย์ซ้อนหนักขึ้นในแง่ของจำนวนอาร์กิวเมนต์ของกริยา โครงสร้างสมมุติมาลาจะมีแนวโน้มในการถูกเลือกใช้มากขึ้น โดยจากข้อมูล สัดส่วนการใช้เพิ่มขึ้นจาก 16% ในกรณีที่กริยาในอนุพากย์ซ้อนเป็นอกรรมกริยา เป็น 55% เมื่อกริยาในอนุพากย์ซ้อนเป็นสกรรมกริยา

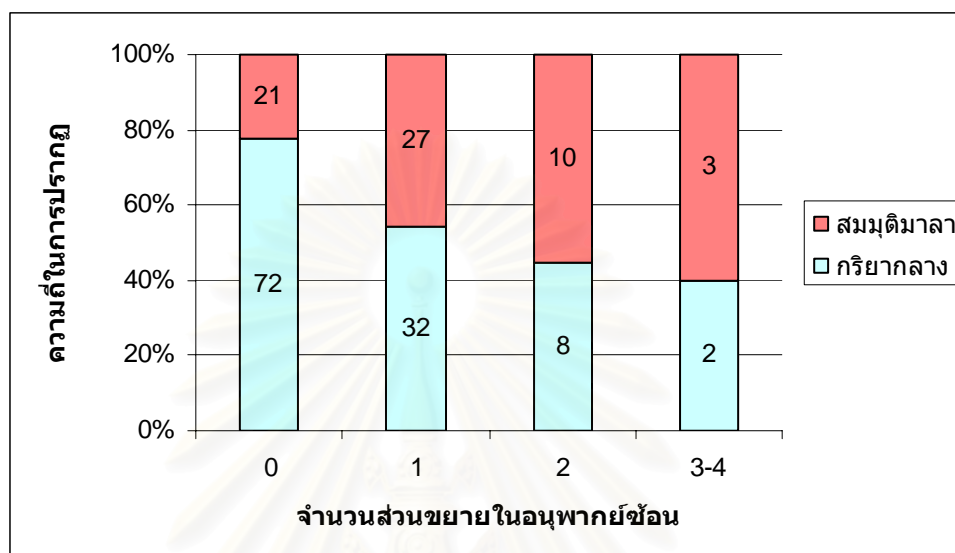

ภาพที่ 2 การิตกลุ่มคำ *hacer* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม

ภาพที่ 3 การิตกลุ่มคำ *hacer* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามความเป็นกิจกรรมหรือสกรรมกริยา (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

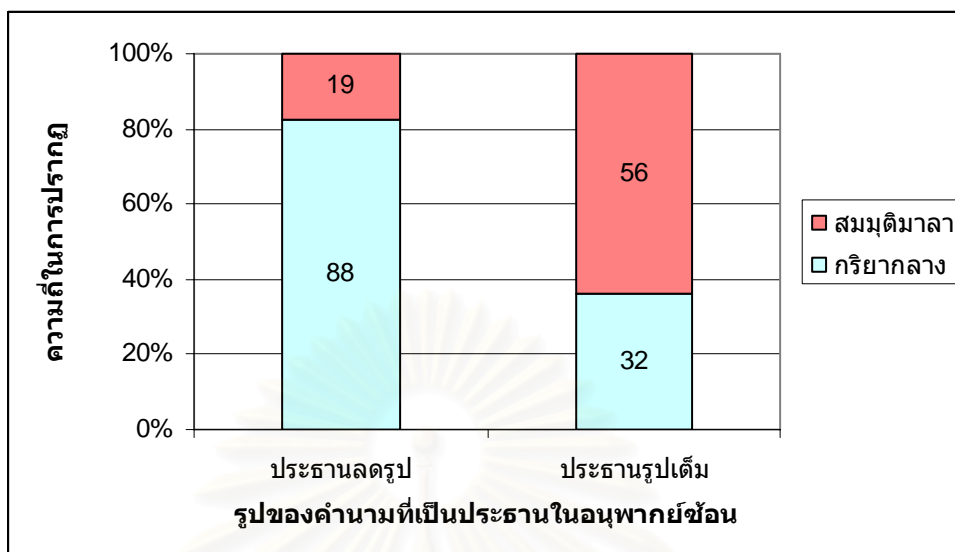
ส่วนภาพที่ 4 แสดงการใช้โครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาแยกตามจำนวนของส่วนขยายของอนุพากย์ซ้อน ยิ่งจำนวนของส่วนขยายมีมากเท่าใด แนวโน้มที่ผู้ส่งสารจะเลือกใช้โครงสร้างสมมุติมาลา ก็มีเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

ภาพที่ 4 การ์ติกกลุ่มคำ *hacer* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามจำนวนส่วนขยาย (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

ผลที่ได้จากการความหนักในตัวแปรสุดท้ายคือรูปของค่านามที่เป็นประธานของอนุพากย์ซ้อน ซึ่งก็คือค่านามที่อ้างถึงผู้รับเหตุ ก็ยังช่วยยืนยันข้อสรุปที่ว่าความหนักของอนุพากย์มีส่วนสำคัญในการเลือกรูปภาษา ในที่นี้คือการเลือกระหว่างโครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลา แผนภูมิในภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้รับเหตุปรากฏรูปเป็นสรรพนามหรือถูกละออกไป โครงสร้างรูปกริยากลางจะเป็นรูปที่ปรากฏเป็นส่วนใหญ่ คือ 88 ครั้ง ในขณะที่โครงสร้างสมมุติมาลาปรากฏ 19 ครั้ง แต่แนวโน้มที่จะใช้โครงสร้างรูปกริยากลางจะลดลงเมื่อผู้รับเหตุมีรูปเป็นค่านามเต็มรูป โดยปรากฏ 32 ครั้ง เมื่อเทียบกับโครงสร้างสมมุติมาลาซึ่งปรากฏ 56 ครั้ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5 การรืกรลุ่มคำ *hacer* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเต็มเต็มแยกตามรูปของคำนามแสดงผู้รับเหตุ (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

สังเกตได้ว่าผลตามแผนภูมิข้างต้นตามตัวแปรความหนักแต่ละตัว ไม่มีตัวแปรใดที่ตัดสินการเลือกใช้รูปภาษาแบบเด็ดขาดเลย เช่น กรณีที่คำนามที่เป็นประธานของกริยาในอนุพากย์ซ้อนลดรูปก็ไม่จำเป็นต้องปรากฏกับโครงสร้างรูปกริยากลาง หรือกรณีที่มีส่วนขยายหลายตัวก็ไม่ได้ปรากฏกับโครงสร้างสมมุติมาลาเสมอไป อย่างไรก็ตาม หากนำปัจจัยความหนักทั้งหมดมาพิจารณารวมกัน ส่วนผสมของปัจจัยเหล่านี้อาจทำให้ได้ผลที่ใช้ตัดสินได้เด็ดขาด ผู้วิจัยจึงได้จำแนกหน่วยสร้างการรืกรลุ่มคำโดยพิจารณาส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อนโดยรวมโดยรูปแบบของส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อนที่พบทั้งหมดมีดังนี้ (วงเล็บเหลี่ยมที่อยู่นอกสุดทั้งสองด้านแสดงขอบเขตของอนุพากย์ซ้อน ตัวหนาแสดงกริยาในอนุพากย์ซ้อน ตัวขีดเส้นใต้เดี่ยวแสดงประธานทางตรรกะของอนุพากย์ซ้อน ตัวขีดเส้นใต้คู่แสดงส่วนขยายของกริยาในอนุพากย์ซ้อน)

(93) อกรรมกริยา/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป

El peso los puede hacer [S [VP hundir]].

the weight them can make.INF sink.INF

'The weight can make them sink'

- (94) อกรรมกริยา/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม
La otra puede hacer [S [COMP que] [S [VP arda] [NP toda la casa]]].
 the other can make that burns all the house
 'The other can make the entire house burn.'
- (95) อกรรมกริยา/ ส่วนขยายตั้งแต่ 1 ขึ้นไป/ ประธานลดรูป
Es muy fácil hacer [S [VP [V cambiar] [PP de opinión]]].
 it.is very easy make.INF change.INF of opinion
 'It is very easy to make people change their mind.'
- (96) อกรรมกริยา/ ส่วนขยายตั้งแต่ 1 ขึ้นไป/ ประธานรูปเต็ม
.. hacer [S [COMP que] [S [VP [V funcionen] [AVP mejor] [NP las cosas]]]
 make.INF that function.SUB better the things
 '...to make things work better.'
- (97) สกรรมกริยา/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป
No me haga [S [VP [V perder] [NP más tiempo]]]
 no me make.IMPR lose.INF more time
 'Don't waste more of my time.'
- (98) สกรรมกริยา/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม
Hace [S [COMP que] [S [NP Juancho] [VP [V pide] [NP calma]]]]
 it.makes that Juancho asks.for.SUB calm
 'It causes Juancho to ask people to calm down'
- (99) สกรรมกริยา/ ส่วนขยายตั้งแต่ 1 ขึ้นไป/ ประธานลดรูป
Hace [S [VP [V llevar] [PP a Hansen] [PP al banquillo]]].
 it.makes take.INF to Hansen to.the.bench
 'It causes Hansen to be taken to the bench'

(100) สกรรมกริยา/ ส่วนขยายตั้งแต่ 1 ขึ้นไป/ ประธานรูปเต็ม

Hace [_S[_{COMP} *que*] [_S[_{NP} *los ciudadanos*] [_{VP}[_V *consideren*]
it.makes that the citizens consider.SUB
[_{PP} *como una familia ejemplar*] [_{PP} *a esas personas*]]]]
as a family exemplary to those persons

'It makes the citizens consider those people as an exemplary family.'

(101) สกรรมกริยา + กรรรมเป็นอนุพากย์นาม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป

Nos hace [_S[_{VP}[_V *creer*] [_S *que va a hacerlo*]]].
us he.makes believe that he.goes to do.INF.it

'He makes us believe that he is going to do it.'

(102) สกรรมกริยา + กรรรมเป็นอนุพากย์นาม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม

...*hacer* [_S[_{VP}[_V *saber*] *a los padres**] [_S *que deben*
make.INF know.INF to the parents that they.should
consultar al médico]]]
consult to.the doctor

'...to let the parents know that they should consult a doctor.'

(103) สกรรมกริยา + กรรรมเป็นอนุพากย์นาม/ ส่วนขยายตั้งแต่ 1 ขึ้นไป / ประธานลดรูป

Me ha hecho también [_S[_{VP}[_V *pensar*] [_{AVP} *muchas veces*]
me it.has made too think many times
[_S *que la cuestión de la mujer no se ha*
that the issue of the women not RFLX has

* ส่วนที่ถูกแรเงานี้แสดงหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่มีใช้หน่วยประกอบ (constituent) ของอนุพากย์ขึ้นแต่เป็นหน่วยประกอบของกริยาวลีที่มี *hacer* เป็นหน่วยหลัก (head)

visto en estos hombres jóvenes como una cuestión
 seen in these men young as a issue
que les atañera a ellas solamente, sino
 that them concerned to them only but
como algo que atañía a su generación]]].
 as something that concerned to their generation

'It has also made me think very often that the gender issue has not been viewed by these young men as an issue that only concerned the women but as something that concerned their generation.'

- (104) สกรรมกริยา + กรรมเป็นอนุพากย์นาม/ ส่วนขยาย ตั้งแต่ 1 ขึ้นไป/ ประธานรูปเต็ม

Hace [_S[_{COMP} *que*]] [_S [_{NP} *los aficionados en nuestro país*],
 it.makes that the fans in our country
 [_{VP} [_S *cuando se levantan el día después de que se disputa*
 when RFLX they.get.up the day after of that RFLX play
una final], [_{AVP} *inmediatamente*] [_V *quieran*] [_S *saber cómo*
 a final immediately want.SUB know.INF how
ha quedado el resultado de ese encuentro]]]]].
 has remained the result of that meeting

'It causes the fans in our country, when they get up on the day after a final, to want to know the result of the game immediately '

- (105) ภาคแสดงมีตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป /ประธานเดียวกัน/ ประธานลดรูป

Nos ha hecho [_S [_{VP} *hacer mapas*], [_{VP} *recoger información*]]...
 us he.has made make.INF maps collect.INF information
 'He made us make maps, gather information...'

(106) ภาคแสดงมีตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป /ประธานเดียวกัน/ ประธานรูปเต็ม

*¿Qué hace [S que [S [NP un hombre] [VP se **detenga** en su camino],
what makes that a man REF stops.SUB in his way
y [VP **diga** : "Este es un sitio apropiado..."]]?
and says.SUB this is a place appropriate
'What makes a man stop on his way and say "Is this a suitable
place..."'?*

(107) ภาคแสดงมีตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป /ประธานต่างกัน/ ประธานรูปเต็ม

*Tienes que hacer [S [COMP que] [S [NP el conservatorio]
you.have to make.INF that the conservatory
[VP **funcione** bien]], [S [COMP que] [S [VP se **den**] [NP todas las horas
functions.SUB well that RFLX give all the hours
lectivas que hay que dar]], [S [COMP que] [S [NP los profesores]
teaching that have.IMP to give.INF that the teachers
[VP **vengan** a sus horas de clase]], o sea, todo.
come.SUB to their hours of class or is.SUB everything
'You have to have conservatory functioning, have all the teaching
hours given as they should be, have the teachers come to their
class hours, or in other words, [you have to do] everything.'*

(108) ภาคแสดงซับซ้อน (กริยาช่วยประกอบกับกริยาอีกตัวหนึ่ง) / ประธานลดรูป

*hacer [S [COMP que] [S [VP **podamos retener** esa belleza de las flores]
make.INF that we.can.SUB retain that beauty of the flowers
'...to make us to be able to retain that beauty of flowers.'*

(109) ภาคแสดงซับซ้อน/ ประธานรูปเต็ม

*hacer [S que [S [NP la gente] [VP **empiece a pensar** en la publicidad].
make.INF that the people starts.SUB to think in the advertisement
'...to make people start thinking of the advertisement.'*

(110) กริยาปรากฏกับคำปฏิเสธ

Hacemos [_S *que* [_S [_{NP} *otras personas*] [_{VP} *no vean bien la religión.*]

we.make that other persons not see.SUB well the religion

'We make other people think badly of the religion.'

ผลการศึกษาความถี่ในการปรากฏของหน่วยสร้างการติดกลุ่มคำแยกระหว่างโครงสร้างส่วนเติมเต็มรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาตามปัจจัยความหนักทั้งหมดมาพิจารณารวมกัน พบว่าการรวมกันของปัจจัยเหล่านี้ในบางรูปแบบทำให้ได้ผลที่ใช้ตัดสินได้เด็ดขาดว่าจะเลือกใช้โครงสร้างส่วนเติมเต็มแบบใด ตารางที่ 1 แสดงความถี่ของการติดกลุ่มคำ *hacer* แยกตามโครงสร้างส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อนซึ่งพิจารณาจากแง่มุมด้านความหนักตามที่ได้กล่าวไปแล้ว คือความเป็นอกรรมหรือสกรรมของกริยา จำนวนของส่วนขยายของกริยาที่อยู่ในอนุพากย์ซ้อน และการปรากฏรูปของคำนามที่เป็นประธานของกริยาในอนุพากย์ซ้อน เมื่ออนุพากย์ซ้อนไม่หนัก กล่าวคือไม่มีกรรมตรง ไม่มีส่วนขยาย และไม่มีประธานที่เป็นคำนามเติมรูป ซึ่งตรงกับกรณีข้อ 1 ในตารางที่ 6 ผู้ส่งสารก็จะใช้ส่วนเติมเต็มที่เป็นรูปกริยากลางเกือบจะเสมอ นั่นคือมีเพียงกรณีเดียวใน 29 ตัวอย่างที่พบที่ใช้กับส่วนเติมเต็มแบบสมมุติมาลา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหน่วยสร้างการติด *hacer* ที่ปรากฏกับโครงสร้างสมมุติมาลาที่มีอนุพากย์ซ้อนที่มีกริยาอกรรมประธานอยู่ในรูปละ และไม่มีส่วนขยายเช่นใน (81ข) แม้จะเป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ทุกประการ แต่ก็แทบจะไม่พบใช้ในบริบทการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 การตีกลุ่มคำ *hacer* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อน

	ส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อน	รูปกริยากลาง	สมมุติเวลา
1	กรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป	28	1
2	กรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม	20	3
3	กรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	19	2
4	กรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานรูปเต็ม	9	8
5	กรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป	15	6
6	กรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม	0	11
7	กรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	11	6
8	กรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานรูปเต็ม	0	23
9	กรรม + อนุพากย์นาม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป	7	0
10	กรรม + อนุพากย์นาม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม	2	0
11	กรรม + อนุพากย์นาม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	3	0
12	กรรม + อนุพากย์นาม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานรูปเต็ม	0	1
13	ภาคแสดง 2+ /ประธานเดียว/ ประธานลดรูป	4	1
14	ภาคแสดง 2+ /ประธานเดียว/ ประธานรูปเต็ม	1	5
15	ภาคแสดง 2+ /ประธานต่าง/ ประธานรูปเต็ม	0	2
16	ภาคแสดงซับซ้อน/ ประธานลดรูป	1	3
17	ภาคแสดงซับซ้อน/ ประธานรูปเต็ม	0	3
	รวม	120	75

เมื่ออนุพากย์ซ้อนหนักมากขึ้น เช่น มีส่วนขยาย มีกรรมตรง และ/หรือมีประธานเป็นคำนามเต็มรูป แนวโน้มที่จะใช้โครงสร้างสมมุติเวลาก็มีสูงขึ้น ผลจากการศึกษาคัดข้อมูลแสดงให้เห็นว่าอนุพากย์ซ้อนจะนับได้ว่า “หนัก” เมื่อประธานของอนุพากย์อยู่ในรูปคำนามเต็มรูป และมีปรากฏกับกรรมกริยา อนุพากย์ซ้อนที่มีคุณสมบัติดังกล่าวมานี้ทั้งหมด ยกเว้นกรณีที่กรรมตรงของกริยานั้นเป็นอนุพากย์นาม จะปรากฏกับโครงสร้างสมมุติเวลาทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมีส่วนขยายมากน้อยหรือไม่ก็เลยก็ตาม ดังจะสังเกตได้จากข้อ 6 และ 8 ในตารางที่ 6

กรณีของอนุพากย์ซ้อนที่กริยามีอนุพากย์นามเป็นกรรมตรง อันตรงกับข้อ 9 - 12 ในตารางที่ 6 แตกต่างจากอนุพากย์ซ้อนที่มีกรรมกริยาอื่น ๆ เนื่องจากอนุพากย์ซ้อนที่มีกรรมกริยาปรากฏกับกรรมที่เป็นนามวลีมีแนวโน้มที่จะใช้กับโครงสร้างสมมุติเวลามากกว่า

ในขณะที่อนุพากย์ซ้อนที่มีกรรมตรงเป็นอนุพากย์นามมักจะใช้กับโครงสร้างรูปกริยากกลางมากกว่า มีเพียงในกรณีที่อนุพากย์ซ้อนหนักมาก กล่าวคือมีส่วนขยายและมีประธานเป็นค่านามรูปเต็ม อันตรงกับคุณสมบัติในข้อที่ 12 ในตารางที่ 6 เท่านั้นที่ปรากฏกับโครงสร้างสมมุติมาลา

ข้อ 13 – 15 ในตารางที่ 6 แสดงโครงสร้างที่มีภาคแสดงที่มีสองส่วนขึ้นไปซึ่งเชื่อมด้วยสันธาน *y* “and” ส่วนข้อ 16 – 17 แสดงโครงสร้างที่มีภาคแสดงซับซ้อนอันหมายถึงกรณีที่กริยาหลักในประโยคเป็นกริยาที่แสดง modal เช่น *poder* ‘can’ และ *tener que* ‘have to’ หรือกริยาที่แสดงการณ์ลักษณะ เช่น *volver a* ‘to ... again’ และ *empezar a* ‘to start’ แม้ว่าปัจจัยเรื่องความซับซ้อนของภาคแสดงไม่ได้รวมไว้ในแผนภูมิเปรียบเทียบการใช้กริยากลุ่มคำทั้งสองโครงสร้างในภาพที่ 3-5 แต่ผลของปัจจัยเรื่องความซับซ้อนของภาคแสดงนี้ก็ปัจจัยความหนักประการหนึ่งที่ทำให้ผลแบบเดียวกับปัจจัยอื่น นั่นคือการที่ภาคแสดงมีความซับซ้อนทำให้โครงสร้างหนักและนำไปสู่การเลือกใช้โครงสร้างสมมุติมาลาเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงในกรณีที่ประธานของอนุพากย์ซ้อนถูกลดรูป (ข้อ 13 ในตารางที่ 6) ที่มีการใช้โครงสร้างรูปกริยากกลางเป็นส่วนใหญ่

สำหรับกรณีที่หน่วยสร้างการิตที่อนุพากย์ซ้อนมีคำปฏิเสธอยู่เช่นในตัวอย่าง (110) พบในข้อมูลทั้งหมด 9 ตัวอย่าง โดยทั้งหมดประกอบกับโครงสร้างสมมุติมาลา ผู้วิจัยมิได้แสดงกรณีดังกล่าวไว้ในตารางที่ 6 เนื่องจากเหตุผลการเลือกใช้โครงสร้างสมมุติมาลาไม่ใช่เพราะปัจจัยเรื่องความหนัก แต่เป็นเพราะข้อบังคับทางวากยสัมพันธ์ข้อหนึ่งในภาษาสเปนที่ว่าเมื่ออนุพากย์ซ้อนอยู่ในรูปปฏิเสธ จะต้องปรากฏเป็นส่วนเติมเต็มโครงสร้างสมมุติมาลาเท่านั้น หากใช้รูปโครงสร้างรูปกริยากกลางจะทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์ดังแสดงใน (111) กฎข้อนี้เป็นตัวตัดสินการเลือกใช้ระหว่างสองโครงสร้างนี้ได้เด็ดขาด ซึ่งแม้อนุพากย์ที่ไม่มีความหนักเลย หากอยู่ในรูปปฏิเสธก็ต้องเลือกใช้ส่วนเติมเต็มแบบรูปเต็ม ดังนั้น กรณีที่กริยาในอนุพากย์ซ้อนปรากฏกับคำปฏิเสธจะถูกกันออกมาทันทีโดยไม่ซ้ำซ้อนกับรูปแบบส่วนประกอบที่แสดงในตารางที่ 6 และไม่นับในการเปรียบเทียบบริบทการใช้ระหว่างโครงสร้างรูปกริยากกลางและโครงสร้างสมมุติมาลาที่แสดงในแผนภูมิในภาพที่ 2 – 5

(111) ก. *el elevado precio de la droga hace que*
 the high price of the drug makes that
el toxicómano no pueda acceder a la droga...
 the drug.addict not can.SUB access to the drug

(CORLEC)

ข. *el elevado precio de la droga le hace
 the high price of the drug him makes
 al toxicómano no poder acceder a la droga
 to.the drug.addict not can.INF access to the drug
 ‘the high price of the drug makes the drug addict not be able
 to access the drug...’

สังเกตได้ว่าปัจจัยเรื่องความหนักจะมีผลตัดสินรูปได้เด็ดขาดในกรณีที่หนักน้อยที่สุด และหนักมากที่สุด ในงานวิจัยนำร่องของวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ซึ่งใช้คลังข้อมูลขนาดเล็กกว่า กรณีที่หนักน้อยที่สุด กล่าวคือประธานลดรูป ไม่มีกรรม ไม่มีส่วนขยาย อันตรงกับข้อ 1 ในตารางที่ 6 การเรียงกลุ่มคำ *hacer* ทั้งหมดที่มีลักษณะดังกล่าวใช้กับรูปส่วนเติมเต็มรูปกริยากลางทั้งสิ้น แม้ในวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้จะพบข้อยกเว้น 1 ตัวอย่าง ซึ่งนำมาแสดงไว้ใน (112) ข้อยกเว้นนี้ ก็มีลักษณะพิเศษซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยเรื่องความตรง/อ้อมของการเรียง เพราะการอธิบายด้วยหลักการความตรง/อ้อมของการเรียงจะทำนายว่าการเรียงโดยตรงซึ่งเป็นลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงในข้อ (112) อันเป็นเหตุการณ์ที่คนทำให้ขาตัวเองขยับน่าจะใช้กับรูปกริยากลางมากกว่ารูปสมมุติมาลา ซึ่งไม่ตรงกับข้อมูลที่นำมาแสดงในที่นี้

(112) ...*deja que la pierna caiga de golpe sobre la superficie,*
 let.IMPR that the leg falls.SUB of blow on the surface
no hagas tú que baje...
 not make.IMPR you that it.goes.down.SUB

‘let your leg fall suddenly on the floor, don’t make it go down’

(CORLEC)

คำอธิบายที่เป็นไปได้สำหรับกรณีในข้อ (112) นี้ คือการใช้หลักของความเป็นที่คุ้นเคย (familiarity) ตามหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ (Principle of Functional Transparency) ของชิบาทานิ (Shibatani, 2003) ที่ระบุว่า “สถานการณ์ที่เป็นที่คุ้นเคยน้อยกว่าหรือไม่ปกติจะต้องการการแสดงรูปที่ชัดเจนกว่าในแง่ความหมาย/หน้าที่” หลักการนี้มีพื้นฐานมาจากหลักการออกแรงน้อยที่สุด (Principle of Least Effort) ของซิฟ (Zipf, 1935) ซึ่งกล่าวไว้ว่าในการใช้ภาษามนุษย์มีแนวโน้มที่จะใช้รูปที่มีความยาวหรือความซับซ้อนน้อยเพื่อประหยัดแรงงาน หากเหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ เป็นที่คุ้นเคยของผู้พูด/ผู้ฟัง มีการพูดถึงบ่อย เราก็

มักจะย่อรูปภาพลงเพื่อประหยัดแรง ชีบาทานิเสริมต่อหลักการของชิฟว่า การใช้รูปย่อจะก่อให้เกิด "ความทึบ" (opacity) กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายจะชัดเจนน้อยลง แต่เนื่องจากเหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เป็นที่คุ้นเคย ผู้ฟังจึงทำความเข้าใจได้ไม่ยาก ชีบาทานิได้ยกตัวอย่างเรื่องความทึบนี้เป็นกรณีการใช้ตัวอักษรย่อ เช่น UCLA แทนการใช้คำว่า University of California, Los Angeles ตัวอักษรย่อเป็นรูปที่ทึบเนื่องจากเราไม่เห็นว่าเป็น UCLA มีความหมายว่าอะไร แต่ผู้ที่คุ้นเคยกับมหาวิทยาลัยนี้จะรู้ว่าตัวย่อนี้อ้างถึงอะไร หลักความโปร่งใสทางหน้าที่เป็นด้านตรงกันข้ามของหลักความประหยัด นั่นคือสำหรับเหตุการณ์ที่ไม่ใช่เรื่องปกติ รูปภาพที่ชี้แจงเหตุการณ์นั้นจะต้องมีความชัดเจนว่าแสดงความหมายหรือหน้าที่อย่างไร หากนำหลักการนี้มาพิจารณาความแตกต่างระหว่างหน่วยสร้างการិតกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นกริยา กลางและที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์สมมุติมาลา จะเห็นว่าหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มรูปสมมุติมาลาจะมีความชัดเจนด้านความหมายมากกว่า เนื่องจากการกระทำในเหตุการณ์ เหตุและผลที่ได้ในเหตุการณ์ผลอยู่แยกกันชัดเจน ดังนั้น โครงสร้างสมมุติมาลาจึงเป็นโครงสร้างที่มีแนวโน้มจะใช้กับเหตุการณ์แบบปกติซึ่งไม่เกิดขึ้นบ่อย เมื่อพิจารณาประโยคที่ (112) ซึ่งมีบริบทเป็นคำแนะนำในการบริหารร่างกาย จะเห็นว่า โดยปกติแล้ว คนเราเมื่อยกขาขึ้นแล้วจะวางลงจะต้องค่อย ๆ วางขาลง บนพื้น โดยคอยบังคับการเคลื่อนไหวของขาอยู่ แต่การสั่งไม่ให้บังคับการลงของขา แต่ให้ปล่อยให้ขาตกลงมาทันที เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ ดังนั้นจึงต้องการการแสดงรูปที่ชัดเจน ซึ่งในกรณีนี้คือการแสดงรูปการิตโดยใช้โครงสร้างสมมุติมาลานั้นเอง

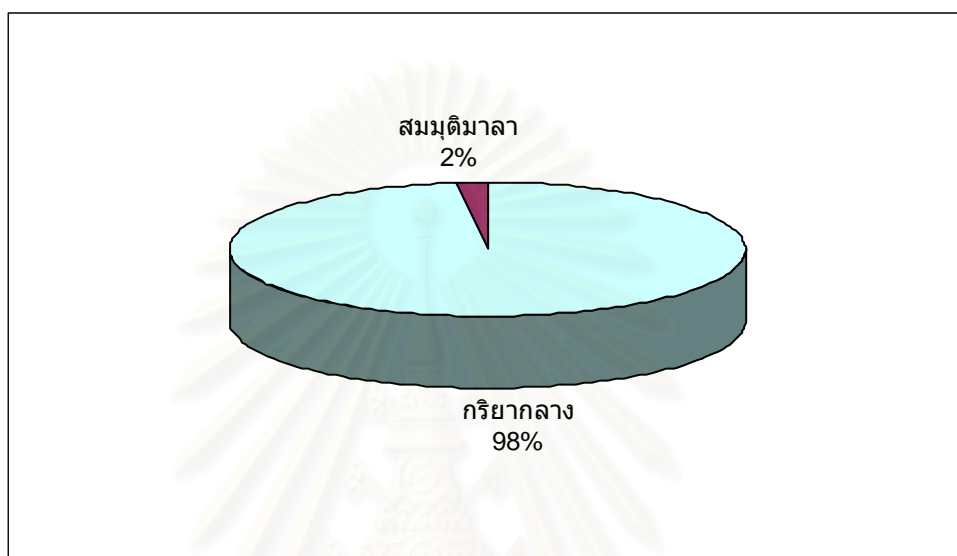
กล่าวโดยสรุปแล้วโครงสร้างรูปกริยา กลางนั้นใช้มากกว่าโครงสร้างสมมุติมาลา คือ 120 ต่อ 75 ในข้อมูลภาษาพูด สังเกตได้ว่า ยิ่งอนุพากย์ซ้อนซึ่งแสดงเหตุการณ์ผลหนักมากขึ้นเท่าใด แนวโน้มของความนิยมใช้โครงสร้างกริยา กลางก็จะลดลงมากและโครงการสมมุติมาลาจะมีแนวโน้มใช้มากขึ้น ปัจจัยความหนักที่มีความสำคัญเป็นตัวกำหนดมากที่สุดในกรณีนี้คือจำนวนอาร์กิวเมนต์ของกริยาในอนุพากย์ซ้อน ซึ่งมีแนวโน้มในการใช้โครงสร้างกริยา กลาง 84.44% เมื่อกริยาเป็นกรรมกริยา (ใช้รูปกริยา กลาง 76 ครั้ง รูปสมมุติมาลา 14 ครั้ง) ปัจจัยที่เป็นตัวตัดสินได้มากเป็นอันดับที่สองคือรูปของประธานของอนุพากย์ซ้อน เมื่อประธานถูกลดรูป จะมีแนวโน้มสูงที่สุดที่จะใช้โครงสร้างกริยา กลางมากกว่าโครงสร้างสมมุติมาลา (ใช้รูปกริยา กลาง 88 ครั้ง รูปสมมุติมาลา 19 ครั้ง การใช้รูปกริยา กลางคิดเป็น 82.24%) ส่วนปัจจัยเรื่องจำนวนของส่วนขยายในอนุพากย์ซ้อนมีบทบาทตัดสินอ่อนที่สุด โดยมีแนวโน้ม 77.41% ในการใช้โครงสร้างกริยา กลางเมื่ออนุพากย์ซ้อนไม่มีส่วนขยาย โดยมีการใช้รูปกริยา กลาง 72 ครั้ง สมมุติมาลา 21 ครั้ง

ผลการวิจัยที่ออกมาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องความหนักไม่เพียงแต่จะเกี่ยวข้องกับ**ความยาว** (จำนวนของหน่วยทางวากยสัมพันธ์) เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับ**ความสำคัญ**ของหน่วยทางวากยสัมพันธ์เหล่านั้นอีกด้วย เช่น ระหว่างกรรมตรงและส่วนขยายกริยา กรรมตรงจะทำให้อนุพากย์หนักมากกว่า นอกจากนี้ **ความเก่าหรือใหม่ของข้อมูล**ก็มีส่วนทำให้เกิดความหนักขึ้นได้เช่นกัน เช่น นามวลีที่แสดงด้วยคำศัพท์ (lexical NP) จะทำให้เกิดความหนักมากกว่าสรรพนาม ดังนั้น ปัจจัยเรื่องความเป็นอกรรมหรือสกรรมของกริยานั้น ประเด็นหลักมีได้อยู่ที่ประเภทของกริยา แต่อยู่ที่จำนวนอาร์กิวเมนต์ที่จะปรากฏในอนุพากย์มากกว่า ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้จัดให้กริยาเชื่อม เช่น *ser 'be'* อยู่ในประเภทสกรรมกริยาในตาราง ทั้งนี้เพราะกริยาดังกล่าวต้องมีอาร์กิวเมนต์ภายในมารองรับเหมือนกับสกรรมกริยา แม้อาร์กิวเมนต์นั้นจะไม่ใช้กรรมตรง แต่ก็ยังเป็นหน่วยสำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้เหมือนกับกรรมตรงของสกรรมกริยา ปัจจัยอีกประการที่มีความสำคัญในการกำหนดตัวเลขของส่วนเติมเต็มก็คือการแสดงรูปคำนามที่เป็นประธานในอนุพากย์ซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องจำนวนอาร์กิวเมนต์ของกริยาเช่นกัน แต่อาร์กิวเมนต์ภายนอกอันได้แก่คำนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานนี้ยังมีความสำคัญในแง่ของปัจจัยเรื่องข้อมูลเก่า (given) และข้อมูลใหม่ (new) ด้วย หากประธานของกริยาในอนุพากย์ซ้อนอยู่ในรูปสรรพนามหรือถูกละออกก็หมายความว่าสิ่งที่ประธานนั้นสามารถทำนายได้หรือเป็นข้อมูลเก่าที่ให้ไว้แล้ว นอกจากนี้ ประธานที่อยู่ในรูปวลีซึ่งเป็นข้อมูลเก่ายังทำหน้าที่เป็นจุดอ้างอิงช่วยให้ผู้รับสารประมวลความหมายของสารได้ง่ายขึ้นด้วย ดังนั้น อนุพากย์ซ้อนที่มีประธานลดรูปจะหนักน้อยกว่า (ประมวลผลได้ง่ายกว่า) และสามารถเข้ากับโครงสร้างรูปกริยากกลางได้ง่ายกว่า ส่วนปัจจัยเรื่องจำนวนของส่วนขยายมีบทบาทตัดสินน้อยกว่าปัจจัยเรื่องรูปของประธานและจำนวนอาร์กิวเมนต์ของกริยา เนื่องจากส่วนขยายไม่ใช่ส่วนประกอบหลักของอนุพากย์

ในส่วนของคุณสมบัติภาษาเขียน ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างกริยากกลางเป็นโครงสร้างที่ใช้มากกว่ามาก จากจำนวนหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำที่ใช้กับกริยา *hacer* จำนวนทั้งสิ้น 114 หน่วยสร้าง มี 112 หน่วยสร้างที่ส่วนเติมเต็มปรากฏในรูปกริยากกลาง และ เพียง 2 หน่วยสร้างที่ส่วนเติมเต็มปรากฏในรูปสมมุติมาลา หน่วยสร้างที่ปรากฏกับโครงสร้างสมมุติมาลา 1 หน่วยสร้างมีอนุพากย์ซ้อนมีกริยาเป็นสกรรมกริยา ไม่มีส่วนขยาย มีประธานในรูปเติม (ตรงกับข้อ 6 ในตารางที่ 6) และอีก 1 หน่วยสร้าง อนุพากย์ซ้อนมีกริยา 2 ตัว ประธานตัวเดียวกัน และประธานอยู่ในรูปวลี (ตรงกับข้อ 11 ในตาราง)

เมื่อเปรียบเทียบการใช้ส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลางและรูปสมมุติมาลาในภาษาพูดและภาษาเขียนจะพบว่า ในภาษาพูด ส่วนเติมเต็มรูปสมมุติมาลาที่ใช้กับการิตกลุ่มคำ *hacer* มี

การใช้มากพอสมควร คิดเป็น 38.46% ของการเรียกกลุ่มคำ *hacer* ทั้งหมดที่พบ (ปรากฏใช้ 75 ครั้ง ในจำนวนหน่วยสร้างทั้งหมด 195 หน่วยสร้าง) แต่ในภาษาเขียน กลับพบใช้น้อยมากโดยคิดเป็น 1.75% เท่านั้น (ปรากฏใช้ 2 ครั้งในจำนวนหน่วยสร้างทั้งหมด 114 หน่วยสร้าง) ผู้วิจัยจะเสนอคำอธิบายสาเหตุของความแตกต่างนี้ในลำดับต่อไป

ภาพที่ 6 การเรียกกลุ่มคำ *hacer* ในภาษาเขียน: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม

ในภาพรวม โครงสร้างที่เป็นที่นิยมใช้มากกว่าคือโครงสร้างรูปกรรมกลาง ในงานวิจัยของเคอร์นาว (1993) พบโครงสร้างรูปกรรมกลาง 27 ตัวอย่าง โดยพบโครงสร้างสมมุติมาลาเพียง 1 ตัวอย่างเท่านั้น ผู้วิจัยเสนอว่าสาเหตุที่ทำให้โครงสร้างรูปกรรมกลางใช้มากกว่า เนื่องจากเป็นรูปที่มีความประหยัดมากกว่า ความประหยัดในที่นี้มีความหมายตามที่กล่าวไว้ในเฮย์แมน (Haiman, 1983, 1985) ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับ “หลักการออกแรงน้อยที่สุด” (Principle of Least Effort) ของซิปฟ์ (Zipf, 1935) ซึ่งกล่าวไว้ว่าในการใช้ภาษา มนุษย์มีแนวโน้มที่จะใช้รูปที่มีความยาวหรือความซับซ้อนน้อยเพื่อประหยัดแรงงาน โครงสร้างรูปกรรมกลางเป็นรูปที่ประหยัดกว่า เนื่องจากอนุพากย์ย่อยที่ประกอบด้วยรูปกรรมกลางนั้นเชื่อมกับอนุพากย์หลักโดยไม่ต้องใช้สันธาน *que* ‘that’ เหมือนในโครงสร้างสมมุติมาลา นอกจากนี้รูปกรรมกลางยังตัดความยุ่งยากของการแสดงรูปที่สัมพันธ์กับประธานและกาลออกไปอีกด้วย

โครงสร้างรูปกรรมกลางต่างจากโครงสร้างสมมุติมาลาใน 3 ประการเป็นอย่างน้อย ประการแรกคือในโครงสร้างรูปกรรมกลาง อนุพากย์ซึ่งแสดงเหตุการณ์ผลจะผูกรวมเข้ากับอนุพากย์หลักโดยไม่มีสันธานเชื่อม ในขณะที่ส่วนเติมเต็มสมมุติมาลาจะรวมเข้ากับอนุพากย์หลักโดยเชื่อมด้วยสันธาน *que* ‘that’ ประการที่สอง กริยาในรูปกรรมกลางถือเป็นรูปที่เป็นพื้นฐาน เมื่อ

เทียบกับกริยาในรูปสมมุติมาลาที่จะต้องมีการกระจายกริยาตามกาล มาลา และแสดงความสอดคล้องกับประธานในแง่บุรุษและพจน์ ด้วยเหตุนี้ โครงสร้างกริยาค *hacer* กับรูปกริยากลางจึงสั้นกว่าโครงสร้างกริยาค *hacer* กับสมมุติมาลา การที่โครงสร้างกริยาค *hacer* กับรูปกริยากลางมีการใช้มากกว่าก็อาจเป็นด้วยปัจจัยความประหยัด ตามหลักการของเฮย์แมน (Hayman, 1983) และชิฟ (Zipf, 1935) ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างรูปกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาประการที่สามคือระดับของการรวมตัวเป็นอนุพากย์ เคมเมอร์และแพร่ฮาเคน (Kemmer and Verhagen, 1994: 118) ซึ่งศึกษาหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นกริยาในหลายภาษากล่าวว่าหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นกริยากลางมีพฤติกรรมเหมือนกับเป็นอนุพากย์เดียวในหลายแง่มุม ส่วนหน่วยสร้างกริยาค *hacer* ที่ประกอบกับสมมุติมาลานั้นกิวิตอน (Givón, 1980: 371) ได้กล่าวไว้ว่า “การใช้คำเชื่อมซึ่งเป็นตัวแยกอนุพากย์หลักจากอนุพากย์ที่เป็นส่วนเติมเต็มให้เห็นชัดนั้นเป็นการแสดงว่าอนุพากย์ทั้งสองยังเป็นอิสระต่อกันในแง่ความหมายอย่างน้อยก็ในระดับหนึ่ง” เนื่องจากส่วนเติมเต็มรูปกริยากลางรวมตัวกับอนุพากย์หลักค่อนข้างเป็นเนื้อเดียวกัน หากอนุพากย์ส่วนเติมเต็มรูปกริยากลางมีส่วนประกอบมาก หน่วยสร้างกริยาคที่ได้ก็อาจจะหนักเกินไปและยากต่อการประมวลผล ดังนั้น หากอนุพากย์ซ้อนมีส่วนประกอบมาก โครงสร้างสมมุติมาลาซึ่งมีความเป็นอนุพากย์อิสระมากกว่า มีการแยกเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลออกจากกันชัดเจน ก็จะมีแนวโน้มที่จะถูกใช้มากกว่า กล่าวอีกอย่างก็คือเพื่อเนื้อความ (proposition) มีความหนัก นั่นคือมีส่วนประกอบมาก และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญและ/หรือเป็นข้อมูลใหม่ ผู้ส่งสารก็จะเลือกใช้โครงสร้างภาษาที่มีความง่ายต่อการเรียบเรียงความคิด นั่นคือเป็นรูปที่แยกเหตุการณ์ออกจากกันเป็นส่วน ๆ ซึ่งในกรณีของโครงสร้างส่วนเติมเต็มของกริยากลุ่มคำในภาษาสเปนก็คือโครงสร้างสมมุติมาลา ข้อสรุปที่ว่าความหนักทำให้ยากต่อการประมวลผลนั้นมีหลักฐานสนับสนุนขึ้นหนึ่งจากความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดระหว่างความถี่ในการปรากฏของหน่วยสร้างกริยาค *hacer* กับโครงสร้างสมมุติมาลาในข้อมูลภาษาพูดและภาษาเขียน สาเหตุของความแตกต่างนี้อาจมาจากข้อเท็จจริงที่ว่ารูปแบบการส่งสารโดยการเขียนนั้นผู้เขียนและผู้อ่านมีเวลาประมวลผลในการสร้างรูปภาษาและทำความเข้าใจกับรูปภาษามากกว่าการส่งสารโดยการพูด และไม่มีข้อจำกัดในเรื่องความจำระยะสั้น (short-term memory) เหมือนอย่างผู้พูดและผู้ฟังในการสื่อสารโดยวิธีการพูด ดังนั้นผลของความหนักจึงไม่สำคัญมากเท่ากับหลักการเรื่องความประหยัด โครงสร้างรูปกริยากลางจึงเป็นโครงสร้างที่ใช้เป็นหลักในภาษาเขียน

แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความหนักและความยากในการประมวลผลภาษายังไม่ได้รับการพิสูจน์ด้วยการทดลองทางภาษาศาสตร์จิตวิทยา แต่ผลที่ได้ในงานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็น

อย่างชัดเจนว่าความหนักของอนุพากย์ซ้อนมีผลต่อการเลือกวิธีการผูกอนุพากย์ซ้อนเข้ากับอนุพากย์หลักว่าจะรวมให้เป็นเนื้อความเดียวกันมากน้อยเท่าใด ซึ่งความหนักนี้เป็นหลักการที่แข่งกับหลักความประหยัดในการแสดงรูปภาพเกี่ยวกับสถานการณ์การตีในภาษาสเปน ในภาษาพูดหากอนุพากย์ซ้อนมีปัจจัยความหนักพอสมควร หลักความประหยัดซึ่งจะเลือกส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลางก็จะหลีกเลี่ยงให้กับผลของความหนักซึ่งนิยมโครงสร้างสมมุติมาลามากกว่า แต่ในภาษาเขียนซึ่งไม่มีข้อจำกัดเรื่องความจำระยะสั้น ความหนักจึงมีผลน้อยกว่าในภาษาพูดมาก และหลักความประหยัดมักจะเป็นฝ่ายชนะ

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเรื่องความถี่ในการปรากฏด้วย ตามหลักการออกแรงน้อยที่สุดของชิฟ สิ่งที่ปรากฏบ่อยมีแนวโน้มที่จะใช้รูปที่สั้น ส่วนหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ (Principle of Functional Transparency) ของชิบาทานิ (Shibatani, 2003) ก็ระบุว่า “สถานการณ์ที่เป็นที่คุ้นเคยน้อยกว่าหรือไม่ปกติจะต้องการการการแสดงรูปที่ชัดเจนกว่าในแง่ความหมาย/หน้าที่” ผู้วิจัยตีความว่า โครงสร้างสมมุติมาลาเป็นรูปภาพที่มีความชัดเจนสูงกว่า เนื่องจากมีส้นฐานและการกระจายกริยาซึ่งทำให้เห็นชัดว่ามีอนุประโยคซ้อน และการที่ในรูปภาพมีการแยกให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามีสองอนุพากย์ก็สะท้อนความหมายของสถานการณ์การตีที่ประกอบด้วยสองเหตุการณ์คือเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผล ตามหลักการของชิบาทานิข้างต้น โครงสร้างสมมุติมาลาจะใช้กับเหตุการณ์ที่ไม่เกิดบ่อยนัก ส่วนโครงสร้างกริยากกลางจะใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดบ่อยกว่า การวัดว่าเหตุการณ์การตีแบบใดเป็นเหตุการณ์การตีที่เกิดขึ้นบ่อยกว่าทำโดยการนับความถี่ในการปรากฏของกริยาที่แสดงเหตุการณ์ผล เพราะกริยาที่แสดงเหตุการณ์เหตุคือกริยา *hacer* เหมือนกัน กริยาที่แสดงเหตุการณ์ผลในการตีกลุ่มคำที่ปรากฏบ่อย เช่น ปรากฏ 7 ครั้ง, 5 ครั้ง, 4 ครั้ง, 3 ครั้ง และ 2 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 7 จะปรากฏกับโครงสร้างกริยากกลางมากกว่า ส่วนกริยาที่แสดงเหตุการณ์ผลที่เกิดไม่บ่อยเท่า เช่น 1 ครั้ง จะปรากฏกับโครงสร้างสมมุติมาลามากกว่า อนึ่ง ผู้วิจัยวัดความถี่เช่นนี้ในข้อมูลภาษาพูดเท่านั้น เนื่องจากโครงสร้างสมมุติมาลาปรากฏน้อยมากในภาษาเขียน (2 ตัวอย่าง) จึงไม่ใช่จำนวนประชากรที่มีความน่าเชื่อถือทางสถิติ

ตารางที่ 7 ความถี่ในการปรากฏของกริยาหน่วยคำ *hacer* ในภาษาพูดแต่ละโครงสร้างแยกตามความบ่อยของเหตุการณ์ผล

ความบ่อยของเหตุการณ์ผล	กริยากลาง	สมมุติมาลา
กริยาปรากฏ 7 ครั้ง	1	0
กริยาปรากฏ 5 ครั้ง	1	0
กริยาปรากฏ 4 ครั้ง	7	0
กริยาปรากฏ 3 ครั้ง	6	3
กริยาปรากฏ 2 ครั้ง	9	7
กริยาปรากฏ 1 ครั้ง	40	46
ภาคแสดงมากกว่า 1	4	6
ภาคแสดงมีรูปปฏิเสธ	0	9
รวม	68	71

4.1.2 หน่วยสร้างกริยากลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยากริยา *dejar*

หน่วยสร้างกริยากลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยา *dejar* มีโครงสร้างที่ใกล้เคียงกับกริยากลุ่มคำที่ประกอบด้วย *hacer* มาก กล่าวคือปรากฏร่วมกับส่วนเติมเต็มที่แตกต่างกัน 2 แบบ คือ 1) โครงสร้างรูปกริยากลาง ดังแสดงใน (113) ซึ่งในกริยาลีในตัวอย่างมีกริยา *dejar* ซึ่งอยู่ในรูปมาลาคำสั่ง *deje* เป็นหน่วยหลัก มีกรรมคือ *el testigo* 'the witness' ซึ่งปรากฏหลังบุพบท *a* เนื่องจากในภาษาสเปน กรรมของกริยาที่อ้างถึงคนจะต้องปรากฏหลังบุพบท *a* (บุพบท *a* เมื่อปรากฏกับคำนำหน้านาม (article) *el* จะกร่อนรูปเป็น *a*) และ ส่วนเติมเต็มที่เป็นอนุพากย์ซ้อนซึ่งมีกริยาอยู่ในรูปกริยากลาง 2) โครงสร้างสมมุติมาลา (subjunctive) เช่นใน (114) กริยาลีในตัวอย่างมีกริยา *dejar* ซึ่งอยู่ในรูปมาลาคำสั่ง *deje* เป็นหน่วยหลัก มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์ซ้อนซึ่งมีกริยาอยู่ในรูปสมมุติมาลา ความแตกต่างระหว่างหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำ *dejar* และหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำ *hacer* ก็คือ ในขณะที่ *hacer* แสดงกริยาแท้ กริยากริยา *dejar* จะแสดงเหตุการณ์ที่แสดงกริยาแบบยินยอม (permissive causation) นั่นคือ ในตัวอย่างที่ (113) และ (114) กริยากริยา *dejar* มิได้มีความหมายเป็นการผลักดันหรือบังคับให้ผู้รับเหตุซึ่งในที่นี้คือพยานพูด แต่เป็นการเปิดโอกาสหรือปล่อยให้พยานพูด

(113) [_{VP} [_V *Deje*] [_S *hablar*] [_{PP} *al testigo*]].
 let.IMP speak.INF to.the witness
 'Let the witness speak.'

(114) [_{VP} [_V *Deje*] [_S *que hable el testigo*]].
 let.IMP that speak.SUB the witness
 'Let the witness speak.'

แม้ว่า *dejar* จะสามารถประกอบกับส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยา เช่น คุณศัพท์วลีและบุพบทวลีเช่นใน (115) และ (116) แต่กรณีเหล่านั้นไม่ถือเป็นการตีกลุ่มคำ ส่วนเติมเต็มนั้นไม่ใช่ผลของการกระทำกริยา *dejar* ที่เป็นกริยากริยา เพราะกริยากริยาตัวนี้มีความหมายเป็นการตีแบบยินยอม คือให้ผู้รับเหตุซึ่งมีแนวโน้มที่จะกระทำหรือมีสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งสามารถกระทำหรือมีสภาพเช่นนั้นได้โดยการจำกัดอุปสรรคออกหรือไม่ขัดขวาง แต่กรณีใน (115) และ (116) นั้น กรรมของกริยา *dejar* ไม่ได้มีแนวโน้มที่จะตัวสั้นหรืออยู่บนโต๊ะ ดังนั้นจึงไม่ใช่เหตุการณ์กริยาในกรณีของตัวอย่าง (115) และ (116) กริยา *dejar* นั้นยังอยู่ในความหมายกริยาดั้งเดิมของมันคือการทิ้งไว้ และส่วนเติมเต็มที่ขีดเส้นใต้ก็คือสภาพเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยกริยา *dejar* ไม่ใช่เหตุการณ์ที่เป็นผลจากการกระทำกริยาดังกล่าว

(115) *La noticia lo dejó tembloroso.*
 the news him leave.PAST trembling
 'The news left him trembling.'

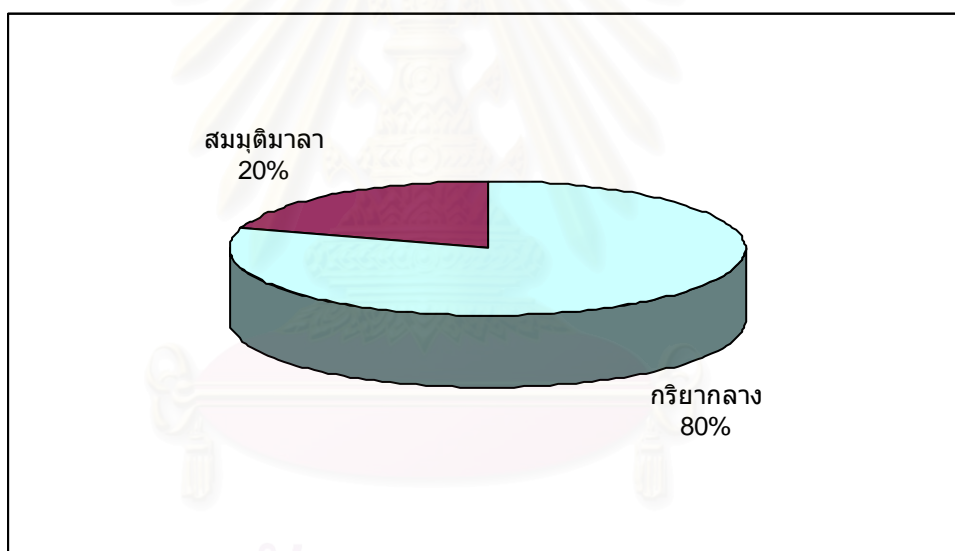
(116) *Juan lo deja en la mesa.*
 Juan it leaves on the table
 'Juan leaves it on the table.'

ในเมื่อการตีกลุ่มคำ *dejar* มีโครงสร้างที่เป็นไปได้ 2 แบบ และหากเชื่อว่ารูปภาษาที่ต่างกัน ย่อมมีความหมายหรือการใช้ที่ต่างกันแล้ว ประเด็นคำถามในที่นี่คือการตีกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นรูปกริยากลางและที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุภาคกริยาสมมุติมาลา นั้นมีความหมายหรือการใช้แตกต่างกันอย่างไร

เนื่องจากการตีกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยา *dejar* นั้นมีโครงสร้างคล้ายคลึงกับการตีกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยา *hacer* มาก นั่นคือปรากฏในโครงสร้าง *hacer/dejar* + กรรม + ส่วนเติมเต็มรูปกริยากลาง และ *hacer/dejar* + ส่วนเติมเต็มสมมุติมาลา ผู้วิจัยจึงมีสมมุติฐานว่า

ในการรืตกลุ่มคำ *dejar* ปัจจัยเรื่องความประหยัดและความหนักของอนุพากย์ชื้อนน่าจะเป็นตัวกำหนดการเลือกใช้ระหว่างโครงสร้างกริยากกลางและโครงสร้างสมมุติมาลาเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการวัดความถี่ในการปรากฏของโครงสร้างทั้งสองแบบตามแนวทางเดียวกับที่ทำกับการรืตกลุ่มคำ *hacer* ผลที่ออกมาก็สอดคล้องกับสมมุติฐานและใกล้เคียงกับกรณีของการรืตกลุ่มคำ *hacer*

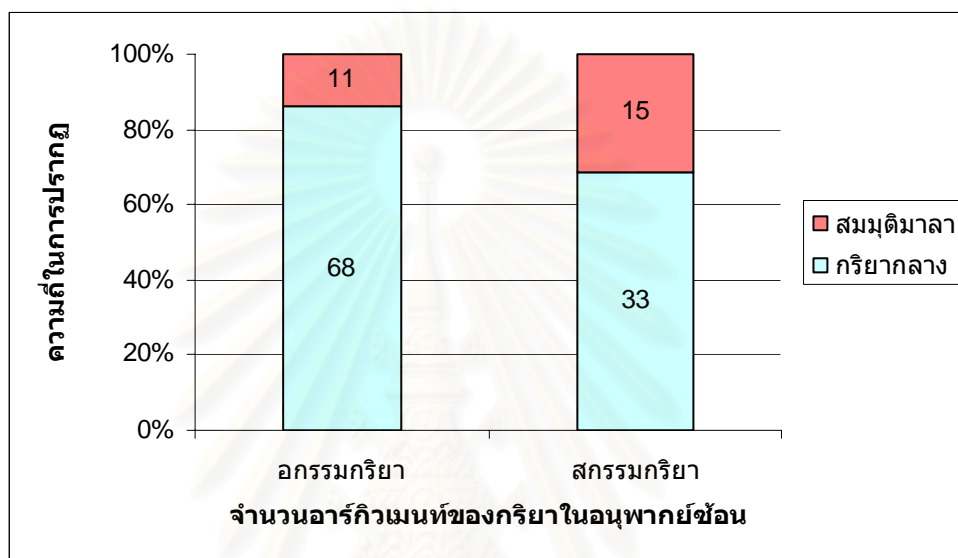
เริ่มจากข้อมูลภาษาพูด จากภาพที่ 7 จะเห็นว่าโครงสร้างที่มักใช้มากกว่าคือโครงสร้างที่มีส่วนเติมเต็มเป็นกริยากกลางเช่นเดียวกับกรณีของการรืตกลุ่มคำ *hacer* แต่สัดส่วนการใช้โครงสร้างกริยากกลางของการรืต *dejar* จะมากกว่าของการรืตกลุ่มคำ *hacer* คือจากตัวอย่างทั้งหมด 133 ประโยค มีการใช้โครงสร้างกริยากกลาง 106 ประโยค คิดเป็นราว 80 เปอร์เซ็นต์ ส่วนโครงสร้างสมมุติมาลาปรากฏ 27 ตัวอย่าง หรือคิดเป็นประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์

ภาพที่ 7 การรืตกลุ่มคำ *dejar* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม

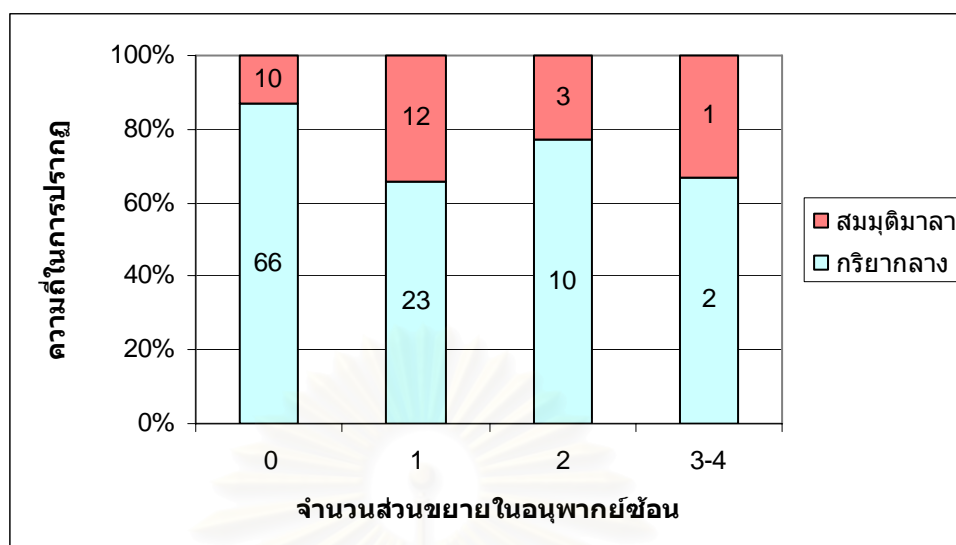
เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดเป็นตัวกำหนดการใช้โครงสร้างใด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามปัจจัยของความหนักตามสมมุติฐาน การวิเคราะห์โครงสร้างของอนุพากย์ชื้อนจะเหมือนกับในหน่วยสร้างการรืตกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยากการรืต *hacer* เนื่องจากหน่วยสร้างการรืตกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยากการรืต *dejar* ที่ประกอบด้วยอนุพากย์มีโครงสร้างไม่ต่างจากหน่วยสร้างการรืตกลุ่มคำที่ประกอบด้วยกริยากการรืต *hacer* ภาพที่ 8 แสดงอิทธิพลของปัจจัยเรื่องความเป็นอกรรมหรือสกรรมของกริยาในอนุพากย์ชื้อน ในกรณีที่กริยาในอนุพากย์ชื้อนไม่มีกรรม จะมีการใช้โครงสร้างรูปกริยากกลางมากกว่า กล่าวคือจากข้อมูล 79 หน่วยสร้างที่กริยาในอนุพากย์ชื้อนเป็น

กิจกรรมกีฬา อนุपाทยัซ็อนนั้นปรากฏเป็นโครงสร้างรูปกรียากลาง 68 หน่วยสร้าง และปรากฏเป็นโครงสร้างสมมุติมาลาเพียง 11 หน่วยสร้าง ส่วนในกรณีที่กรียาในอนุपाทยัซ็อนมีกรรมตรงปรากฏ สัดส่วนการใช้โครงสร้างรูปกรียากลางและโครงสร้างสมมุติมาลาจะเป็น 33 ต่อ 15 ซึ่งแสดงว่าเมื่ออนุพาทยัซ็อนหนักขึ้นในแง่ของจำนวนอาร์กิวเมนต์ของกรียา โครงสร้างสมมุติมาลาจะมีแนวโน้มในการถูกเลือกใช้มากขึ้น

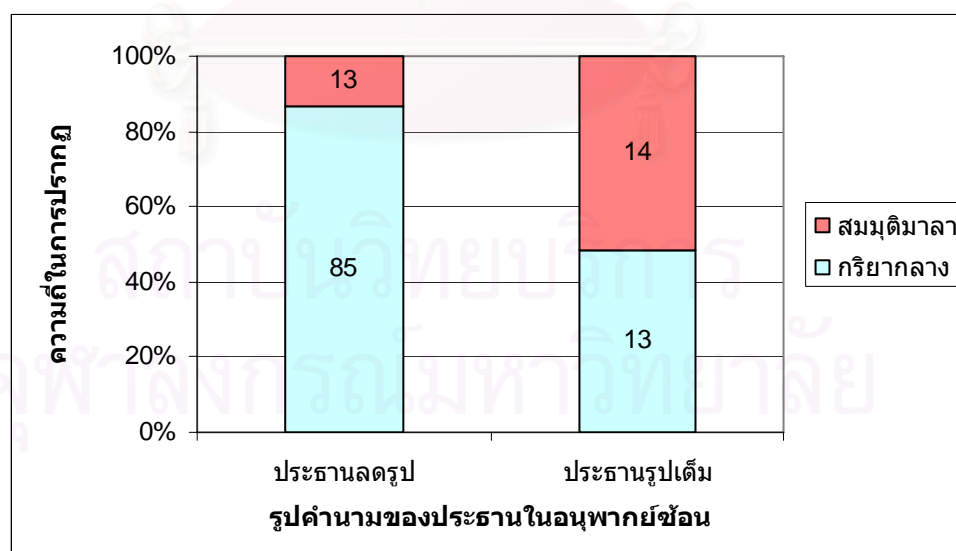
ภาพที่ 8 การติดกลุ่มคำ *dejar* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามความเป็นกิจกรรมหรือกรรมของกรียา (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

ปัจจัยต่อมาที่นำมาพิจารณาคือจำนวนส่วนขยายในอนุพาทยัซ็อน และได้ผลตามที่ได้แสดงในภาพที่ 9 จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่โครงสร้างกรียากลางเป็นโครงสร้างที่นิยมใช้เป็นส่วนใหญ่ แต่ยังมีส่วนขยายมากขึ้น แนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปใช้โครงสร้างสมมุติมาลาที่สูงขึ้นตามไปด้วย โดยสัดส่วนการใช้โครงสร้างกรียากลางค่อย ๆ ลดลงจากเปอร์เซ็นต์การใช้ที่สูงถึงราว 87% เมื่ออนุพาทยัซ็อนไม่มีส่วนขยาย ลดลงเป็น 66% เมื่ออนุพาทยัซ็อนมีส่วนขยาย 1 ตัว 78% เมื่ออนุพาทยัซ็อนมีส่วนขยาย 2 ตัว และ 67% เมื่ออนุพาทยัซ็อนมีส่วนขยาย 3-4 ตัว แนวโน้มดังกล่าวมีจุดสะดุดที่กรณีมีส่วนขยาย 1 ตัว ซึ่งแนวโน้มในการใช้โครงสร้างกรียากลางลดลงมากกว่าในกรณีมีส่วนขยาย 2 ตัว หรือมากกว่า ผู้วิจัยได้กลับไปพิจารณาข้อมูลอีกครั้งเพื่อหาสาเหตุของความไม่ต่อเนื่องนี้และพบว่ากรณีอนุพาทยัซ็อนที่มีส่วนขยาย 1 ตัวที่ใช้กับโครงสร้างสมมุติมาลาทั้งหมดในข้อมูลจะประกอบกับปัจจัยความหนักอื่น ๆ เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการมีกรรมตรงหรือการมีประธานเป็นคำนามเต็มรูปหรือทั้งสองปัจจัยประกอบกัน ดังนั้นจึงเป็นเพราะประกอบกับปัจจัยความหนักอื่น ๆ ทำให้มีสัดส่วนการหันไปใช้โครงสร้างสมมุติมาลา

ภาพที่ 9 การตีกลุ่มคำ *dejar* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามจำนวนส่วนขยาย
(ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

เมื่อพิจารณาปัจจัยความหนักอีกปัจจัยหนึ่งคือรูปคำนามของประธานในอนุพากย์ซ้อนพบว่าแนวโน้มการใช้โครงสร้างรูปกริยากลางลดลงหรือกล่าวอีกทางหนึ่งคือมีการใช้โครงสร้างสมมุติมาลามากขึ้น จากสัดส่วนการใช้ 13.26% เป็น 51.85% เมื่อประธานของอนุพากย์ซ้อนเป็นคำนามเต็มรูป ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของความหนัก ดังแสดงในภาพที่ 10

ภาพที่ 10 การตีกลุ่มคำ *dejar* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามรูปคำนามที่แสดงผู้รับเหตุ
(ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

ตารางที่ 8 แสดงผลรวมของปัจจัยความหนักต่าง ๆ ในอนุพากย์ซ้อนและการเลือกระหว่างโครงสร้างกริยากกลางและโครงสร้างสมมุติมาลา จะเห็นได้ว่าในกรณีที่อนุพากย์ซ้อนไม่มีประธานและกรรม หรือตามตารางระบุว่าประกอบด้วยอกรรมกริยาและประธานลดรูป คือข้อ 1 และข้อ 3 รูปที่นิยมใช้มากเกือบจะทุกครั้งคือโครงสร้างกริยากกลาง และในกรณีที่อนุพากย์ซ้อนมีความหนักมากที่สุด คือมีประธานเต็มรูป มีส่วนขยาย และมีกรรม ซึ่งตรงกับข้อ 8 ในตารางที่ 8 ก็จะใช้โครงสร้างสมมุติมาลาเสมอ แนวโน้มในการใช้โครงสร้างกริยากกลางหรือสมมุติมาลา ก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามการประกอบกันของปัจจัยความหนัก ยังมีปัจจัยความหนักประกอบกันมากเข้า แนวโน้มที่จะใช้สมมุติมาลา ก็จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ ดูเหมือนว่าปัจจัยเรื่องจำนวนของส่วนขยายจะมีความสำคัญไม่เท่ากับปัจจัยเรื่องกริยามีกรรมเป็นอกรรมหรือสกรรมและคำนามปรากฏเป็นรูปเต็มหรือลดรูป โดยสังเกตได้จากผลในหลายข้อ อาทิเช่นในข้อ 3 ในตารางที่ 8 การมีส่วนขยายเพิ่มความหนักขึ้นมากก็ได้ทำให้มีแนวโน้มในการใช้สมมุติมาลาเลยเมื่อเทียบกับอนุพากย์ที่มีองค์ประกอบใกล้เคียงกัน ต่างกันเพียงแง่ส่วนขยายในข้อ 1 ในขณะที่ปัจจัยที่ประธานเป็นรูปเต็มของข้อ 2 ในตารางที่ 8 ทำให้มีการใช้โครงสร้างสมมุติมาลาเพิ่มจาก 5.26% เป็น 50% เมื่อเทียบกับประโยคที่มีองค์ประกอบเหมือนกันแต่มีประธานเป็นรูปลดในข้อ 1 และปัจจัยเรื่องการเป็นสกรรม เช่นในข้อ 5 ในตารางที่ 8 ก็ทำให้สัดส่วนการใช้โครงสร้างสมมุติมาลาเมื่อเทียบกับโครงสร้างกริยากกลางเพิ่มขึ้นเป็น 21.05% เมื่อเทียบกับอนุพากย์ที่มีองค์ประกอบเหมือนกันแต่มีกริยาเป็นอกรรมกริยาในข้อ 1 ในตารางที่ 8 ที่มีสัดส่วนการใช้โครงสร้างสมมุติมาลาเพียง 5.26% เท่านั้น

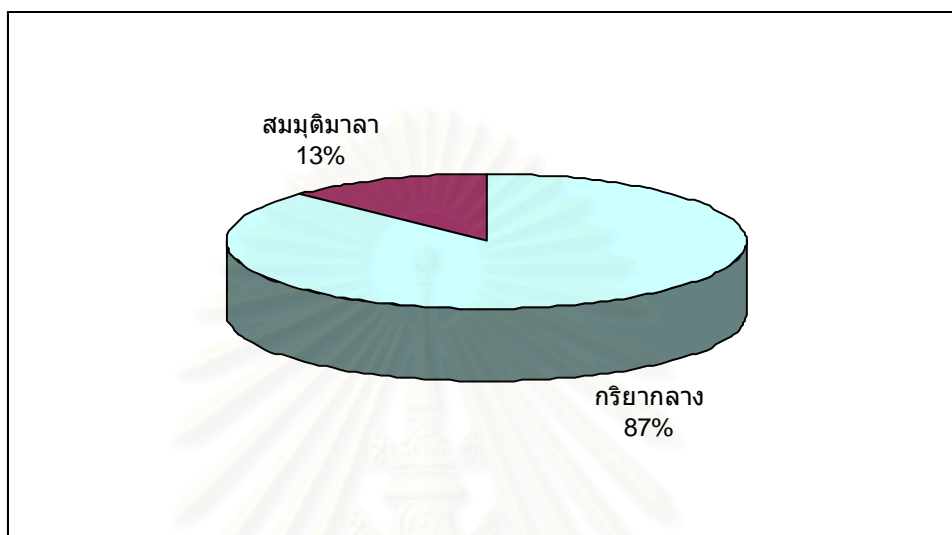
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 การีตหน่วยคำ *dejar* ในภาษาพูด: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อน

	ส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อน	กริยากลาง	สมมุติมาลา
1	อกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป	36	2
2	อกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม	8	4
3	อกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	20	0
4	อกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานรูปเต็ม	4	5
5	สกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป	15	4
6	สกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม	1	0
7	สกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	9	6
8	สกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานรูปเต็ม	0	5
9	สกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานอยู่หลังบุพบท <i>por</i>	6	0
10	สกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานอยู่หลังบุพบท <i>por</i>	2	0
11	ภาคแสดง 2+ /ประธานเดียว/ ประธานลดรูป	3	0
12	ภาคแสดงซับซ้อน/ ประธานลดรูป	2	1
	รวม	106	27

ประเด็นที่น่าสนใจในตารางที่ 8 นี้คือกรณีของอนุพากย์ที่ประกอบด้วยสกรรมกริยา และมีประธานของกริยานั้นปรากฏหลังบุพบท *por* ในข้อ 9 และ 10 ซึ่งอนุพากย์ทั้งหมดในคลังข้อมูลที่มีลักษณะดังกล่าวจะใช้กับโครงสร้างกริยากลางทั้งสิ้น ทั้ง ๆ ที่มีสกรรมกริยาซึ่งน่าจะเป็นเหตุให้อนุพากย์มีความหนักและน่าจะทำให้เกิดความโน้มเอียงให้ใช้โครงสร้างสมมุติมาลาได้บ้าง แต่เหตุที่อนุพากย์ที่ประธานของกริยาปรากฏหลังบุพบท *por* ใช้กับโครงสร้างกริยากลางทั้งสิ้นนั้น ผู้วิจัยสรุปว่าน่าจะมาจากการที่อนุพากย์เช่นนี้มีความใกล้เคียงกับอนุพากย์กรรมวาจกในแง่ที่ประธานแบบตรรกะ (logical subject) ถูกลดความสำคัญลงและกลายเป็นเพียงส่วนขยายในประโยคที่เชื่อมด้วยบุพบท จากตัวอย่างใน (117) จะเห็นว่าแม้ว่าอนุพากย์จะประกอบด้วยสกรรมกริยา (ตัวขีดเส้นใต้) แต่กรรมตรงของกริยานั้น (ตัวหนา) ก็ไม่ได้ตามหลังกริยานั้นเหมือนกับในประโยคปกติ ดังนั้น กริยาดังกล่าวจึงมีลักษณะคล้ายอกรรมกริยา และเมื่อประธานทางความหมายถูกลดบทบาทลงเป็นเหมือนส่วนขยายของประโยคแล้ว ก็ไม่มีปัจจัยหลักใดที่ทำให้เกิดความหนักจนต้องให้โครงสร้างสมมุติมาลาได้

- (117) ¿Ustedes *se* *dejan* *atraer* *demasiado* *por* *el* *envase*?
 you.PL RFLX let attract too.much by the packaging
 'Do you let yourself be attracted too much by the packaging?'

ภาพที่ 11 การตีกลุ่มคำ *dejar* ในภาษาเขียน: การใช้ส่วนเติมเต็มโดยรวม

เมื่อพิจารณาข้อมูลภาษาเขียนก็จะพบแนวโน้มการใช้โครงสร้างสมมุติมาลาลดลงเหมือนในกรณีการตีกลุ่มคำ *hacer* เพียงแต่ในกรณีการตีกลุ่มคำ *dejar* นี้ อัตราส่วนการใช้โครงสร้างสมมุติมาลาลดลงไม่มากนัก หรือจะพูดได้ว่ากริยาตีกลุ่มคำ *dejar* อาจมีแนวโน้มการปรากฏร่วมกับโครงสร้างสมมุติมาลาสูงกว่าในกรณีการตีกลุ่มคำ *hacer*

หากพิจารณาประเด็นว่าภายใต้เงื่อนไขใดที่มีการใช้โครงสร้างสมมุติมาลา ตามผลในตารางที่ 9 พบว่ามีการใช้โครงสร้างสมมุติมาลาในข้อ 2, 8, 10 และ 12 ซึ่งนับว่าเป็นเงื่อนไขที่มีปัจจัยความหนักประกอบทั้งสิ้น ในข้อ 2 ซึ่งมีประธานซึ่งอ้างถึงผู้รับเหตุเป็นค่านามรูปเต็ม หมายถึงการนำเสนอผู้ร่วมเหตุการณ์ตัวใหม่เข้ามา เป็นความหนักในการประมวลผลเพิ่ม เมื่อเทียบกับกรณีประธานถูกลดรูป ซึ่งหมายความว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ได้เคยพูดถึงมาก่อนแล้ว และผู้ฟังมีกรอบอ้างอิงเกี่ยวกับผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นแล้ว กรณีข้อ 8 ถือว่าเป็นกรณีที่รวมปัจจัยความหนักเข้าไว้ทั้งหมด อนุพากย์มีส่วนประกอบมาก มีทั้งประธานที่ยังไม่เคยพูดถึงก่อน กริยากรรมตรง และส่วนขยาย จึงไม่น่าแปลกใจที่อนุพากย์มีหนักเช่นนี้จะต้องเชื่อมเข้ากับอนุพากย์หลักด้วยโครงสร้างสมมุติมาลา ซึ่งเป็นการแบ่งแยกอนุพากย์ทั้งสองให้เห็นชัดเจนเพื่อต่อการประมวลผล กรณีในข้อ 10 ก็มีปัจจัยเรื่องส่วนขยายมาทำให้หนัก และข้อ 12 ก็เป็นความหนักเรื่องภาคแสดงที่มีมากกว่าหนึ่ง และประธานเต็มรูป

ตารางที่ 9 การีตกลุ่มคำ *dejar* ในภาษาเขียน: การใช้ส่วนเติมเต็มแยกตามส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อน

	ส่วนประกอบของอนุพากย์ซ้อน	กริยากลาง	สมมุติมาลา
1	อกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป	6	0
2	อกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม	5	2
3	อกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	5	0
4	อกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานรูปเต็ม	1	0
5	สกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานลดรูป	6	0
6	สกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานรูปเต็ม	0	0
7	สกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	1	0
8	สกรรม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานรูปเต็ม	0	1
9	สกรรม/ ไม่มีส่วนขยาย/ ประธานอยู่หลังบุพบท <i>por</i>	9	0
10	สกรรม + อนุพากย์นาม/ ส่วนขยาย 1+/ ประธานลดรูป	0	1
11	ภาคแสดง 2+ /ประธานเดียว/ ประธานลดรูป	1	0
12	ภาคแสดง 2+ /ประธานเดียว/ ประธานเต็มรูป	0	1
	รวม	34	5

นอกจากนี้ ผลจากการวัดความถี่ในการปรากฏของทั้งสองโครงสร้างแยกตามเหตุการณ์ผลในสถานการณ์การีต (กริยาในอนุพากย์ซ้อน) ยังชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกริยากลางและโครงสร้างสมมุติมาลากับความถี่ในการปรากฏ กล่าวคือโครงสร้างสมมุติมาลาจะใช้กับเหตุการณ์ที่ไม่เกิดบ่อยนัก ส่วนโครงสร้างกริยากลางจะใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดบ่อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับหลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ที่ได้อธิบายในรายละเอียดไปแล้วก่อนหน้านี้ ตารางที่ 10 แสดงผลจากข้อมูลภาษาพูดโดยกริยาที่ปรากฏเป็นเหตุการณ์ผลบ่อยในการีตกลุ่มคำ เช่น ปรากฏ 11 ครั้ง, 8 ครั้ง, 5 ครั้ง, 4 ครั้ง, 3 ครั้ง และ 2 ครั้ง จะปรากฏกับโครงสร้างกริยากลางมากกว่า ผลที่ได้จากข้อมูลภาษาเขียนซึ่งแสดงในตารางที่ 11 ก็ให้ผลในทำนองเดียวกัน

ตารางที่ 10 ความถี่ในการปรากฏของกริยาหน่วยคำ *dejar* ในภาษาพูดแต่ละโครงสร้างแยกตามความบ่อยของเหตุการณ์ผล

ความบ่อยของเหตุการณ์ผล	กริยากลาง	สมมุติมาลา
กริยาปรากฏ 11 ครั้ง	1	0
กริยาปรากฏ 8 ครั้ง	1	0
กริยาปรากฏ 5 ครั้ง	4	0
กริยาปรากฏ 4 ครั้ง	1	0
กริยาปรากฏ 3 ครั้ง	3	1
กริยาปรากฏ 2 ครั้ง	10	5
กริยาปรากฏ 1 ครั้ง	33	14
ภาคแสดงมากกว่า 1	1	0
รวม	54	20

ตารางที่ 11 ความถี่ในการปรากฏของกริยาหน่วยคำ *dejar* ในภาษาเขียนแต่ละโครงสร้างแยกตามความบ่อยของเหตุการณ์ผล

ความบ่อยของเหตุการณ์ผล	กริยากลาง	สมมุติมาลา
กริยาปรากฏ 4 ครั้ง	2	0
กริยาปรากฏ 3 ครั้ง	1	0
กริยาปรากฏ 2 ครั้ง	1	0
กริยาปรากฏ 1 ครั้ง	19	4
ภาคแสดงมากกว่า 1	1	0
รวม	24	4

โดยสรุปแล้ว ในหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำที่มีกริยากริยา *dejar* มีการเลือกใช้ส่วนเติมเต็มระหว่างกริยากลาง และสมมุติมาลาคล้ายกริยากลุ่มคำ *hacer* กล่าวคือโดยทั่วไปแล้ว โครงสร้างกริยากลางเป็นโครงสร้างที่นิยมใช้มากกว่าเพราะเป็นรูปที่สั้นและประหยัดกว่าตามหลักการประหยัดแรง แต่เมื่ออนุพากย์ข้อนี้มีความหนักเกินกว่าจะประมวลผลได้สะดวก แนวโน้มที่จะหันไปใช้โครงสร้างสมมุติมาลาก็มีมากขึ้น นอกจากนี้ โครงสร้างกริยากลางมีแนวโน้มที่จะใช้

แสดงเหตุการณ์ที่ปรากฏบ่อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับหลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่เช่นเดียวกัน ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นอีกว่าหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำ *hacer* และหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำ *dejar* แม้จะมีโครงสร้างได้เหมือนกัน แต่พฤติกรรมกรเลือกใช้โครงสร้างนั้นไม่เหมือนกันเสียทีเดียว ในหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำ *dejar* ผู้วิจัยพบว่าไม่ค่อยมีความแตกต่างด้านความถี่ของการปรากฏของโครงสร้างสมมุติมาลาในภาษาพูดและภาษาเขียน ในขณะที่การีตกลุ่มคำ *hacer* มีความแตกต่างด้านความถี่ของการปรากฏของโครงสร้างนี้ระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนมาก

4.1.3 หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยาการีต *obligar*

กริยาการีตคำนี้มีความหมายคล้าย *hacer* คือแสดงการีตแท้ แต่จะต่างกันตรงที่ *hacer* เป็นการกระทำเพื่อทำให้ผู้รับเหตุการณ์ทำอะไรสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ใส่ใจ/ระบุว่าการีตนั้นจะเป็นโดยตรงหรืออ้อม ผู้รับเหตุจะมีการขัดขึ้นได้หรือไม่ ในขณะที่ *obligar* จะใช้กับสถานการณ์การีตที่ผู้รับเหตุมีความต้องการหรือแนวโน้มที่จะขัดขึ้น ตัวอย่างที่ (118) แสดงให้เห็นว่าหากผู้รับเหตุมีความต้องการที่จะทำเหตุการณ์นั้นอยู่แล้ว การใช้กริยาการีต *obligar* ในประโยค ก. จะทำให้ประโยคมีความหมายแย้งกันเอง ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้พูดภาษา แต่หากใช้กริยาการีต *hacer* เช่นในประโยค ข. ก็จะเป็นที่ยอมรับได้ จากการสำรวจข้อมูล หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยาการีต *obligar* ปรากฏใช้แสดงเหตุการณ์การีตที่ผู้รับเหตุเป็นสิ่งที่ชีวิตที่มีเจตจำนงหรือตีความได้ว่ามีเจตจำนงเกือบทั้งสิ้น

(118) ก. **Pepe quiere salir y Carmen le obliga a salir.*

Pepe wants leave.INF and Carmen him obliges to leave.INF

'Pepe wants to leave and Carmen obliges him to leave.'

ข. *Pepe quiere salir y Carmen le hace salir.*

Pepe wants leave.INF and Carmen him makes leave.INF

'Pepe wants to leave and Carmen makes him leave.'

หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่มีคำกริยา *obligar* จะมีโครงสร้างต่างจากหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่มีกริยา *hacer* และ *dejar* สองประการ ประการแรก หน่วยสร้างการีตที่มีกริยา *obligar* มีโครงสร้างส่วนเติมเต็มที่แตกต่างกันเพียง 2 แบบเท่านั้น คือ 1) ส่วนเติมเต็มที่เป็นกริยากลาง เช่นใน (119) และ 2) ส่วนเติมเต็มที่เป็นสมมุติมาลา เช่นใน (120) โดยไม่มีส่วนเติมเต็มที่เป็นคุณศัพท์วลีหรือบุพบทวลีหรือวลีที่มีได้มีกริยาเป็นหน่วยหลักอื่น ๆ ประการที่สอง ในส่วนเติมเต็ม

ของ *obligar* จะต้องมีบุพบท *a* เชื่อมระหว่างกริยากริรต์กับส่วนเติมเต็มดังในตัวอย่างไม่สามารถใช้รูปกริยากกลางหรืออนุพากย์สมมุติมาลาที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อม *que* เพียงลำพังเป็นส่วนเติมเต็มได้อย่างในกรณีของการีตกลุ่มคำ *hacer* และ *dejar*

(119) *Mi inteligencia* [_{VP} [_{NP} *me*] [_V *obligo*] [_{PP} *a* [_S *ser nuevamente yo misma*]]].
 my intelligence me obliges to be.INF newly I same
 'My intelligence forces me to be myself once again.'

(120) *Eso* [_{VP} *obliga* [_{PP} *a* [_S *que el defensor sufra a veces ciertas embestidas*]]]...
 this obliges to that the defender suffers.SUB sometimes
 certain charges
 'This causes the defender to suffer certain charges sometimes...'

การมีอยู่ของบุพบท *a* สามารถอธิบายได้โดยด้วย “ลำดับชั้นในการผูก” (binding hierarchy) ของกิวอน (Givon 1980) แรงผูก (binding strength) ของกริยาจะสัมพันธ์กับการที่ส่วนเติมเต็มจะมีลักษณะใกล้เคียงกับการเป็นอนุพากย์อิสระ หากกริยาหนึ่ง ๆ มีแรงผูกสูง ส่วนเติมเต็มของกริยานั้นก็จะมีลักษณะใกล้เคียงกับการเป็นอนุพากย์อิสระน้อยลง อาศัยหลักการดังกล่าว เราอาจกล่าวได้ว่า การที่หน่วยสร้างกริตกลุ่มคำ *obligar* มีบุพบทเชื่อมระหว่างกริยาหลักและส่วนเติมเต็ม ทำให้ส่วนเติมเต็มแยกห่างจากกริยาหลักมากขึ้น และส่วนเติมเต็มมีความใกล้เคียงกับการเป็นอนุพากย์อิสระมากขึ้นกว่าการที่กริยากริรต์และส่วนเติมเต็มถูกเชื่อมเข้าด้วยกันโดยไม่มีอะไรมาคั่นอย่างในกรณีของหน่วยสร้างกริตกลุ่มคำ *hacer* ดังนั้น กริยากริรต์ *obligar* จึงมีแรงผูกต่ำกว่ากริยากริรต์ *hacer* ตามหลักการของกิวอน หากกริยามีแรงผูกสูง ผู้รับเหตุก็จะมีความสามารถในการกระทำการโดยตนเองได้น้อย ซึ่งข้อมูลในภาษาสเปนก็ยืนยันหลักการนี้ คือ กริยากริรต์ *obligar* ซึ่งมีแรงผูกต่ำกว่ากริยากริรต์ *hacer* จะแสดงเหตุการณ์กริรต์ที่ผู้รับเหตุมีความสามารถในการทำเหตุการณ์ผลด้วยตัวเองได้มากกว่าในสถานการณ์ที่แสดงโดยหน่วยสร้างกริตกลุ่มคำ *hacer*

นอกจากนี้ อาชาร์ด (Achard 2001) ซึ่งศึกษาหน่วยสร้างกริตกลุ่มคำในภาษาฝรั่งเศสระบุว่าบุพบท *a* ในภาษาฝรั่งเศสมีความหมายประจำคำเป็นการแสดงเส้นทาง (path) ไปสู่เป้าหมาย (goal) ดังนั้น ในหน่วยสร้างกริตกลุ่มคำ บุพบท *a* แสดงเส้นทางจากการกระทำก่อนเหตุในอนุพากย์หลักไปสู่การกระทำในส่วนเติมเต็ม การใช้บุพบท *a* เพื่อเน้นเส้นทางนี้สะท้อนให้เห็นว่า

สถานการณ์นั้นเป็นการตีโดยอ้อม นั่นคือผู้พูดมองภาพว่าเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลเกิดในกรอบระยะเวลา-สถานที่ต่างกัน โดยบุพบท *a* แสดงการเคลื่อนผ่านจากกรอบเวลา-สถานที่ในเหตุการณ์เหตุไปสู่กรอบเวลา-สถานที่ในเหตุการณ์ผล คำอธิบายของอาชารต์นี้สามารถนำมาใช้อธิบายการมีอยู่ของบุพบท *a* ในหน่วยสร้างการตีกลุ่มคำในภาษาสเปนได้อย่างดี โดยกริยาการตี *obligar* ซึ่งต้องปรากฏกับบุพบท *a* ก็แสดงการตีโดยอ้อม

จากการศึกษาค้างข้อมูลทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนพบว่าหน่วยสร้างการตีกลุ่มคำที่มีกริยา *obligar* มีความถี่น้อยกว่าหน่วยสร้างการตีกลุ่มคำที่มีกริยา *hacer* มาก จากคลังข้อมูลชุดเดียวกัน หน่วยสร้างการตีกลุ่มคำ *hacer* ปรากฏ 204 ครั้งในภาษาพูด และ 112 ครั้งในภาษาเขียน* โดยคลังข้อมูลภาษาเขียนมีขนาดเล็กกว่าคลังข้อมูลภาษาพูด ส่วนหน่วยสร้างการตีกลุ่มคำ *obligar* ปรากฏเพียง 26 ครั้งในภาษาพูด และ 27 ครั้งในภาษาเขียนเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาความแตกต่างทางความหมายของกริยาการตีทั้งสองตัวนี้ ก็ไม่น่าแปลกใจที่ผลความถี่จะออกมาเช่นนั้น เพราะกริยา *hacer* มีความหมายกว้างกว่ากริยา *obligar* และใช้กับเหตุการณ์การตีได้หลายประเภทกว่า การที่พบหน่วยสร้างการตี *obligar* ในภาษาเขียนมากกว่าในภาษาพูด ทั้ง ๆ ที่คลังข้อมูลภาษาเขียนมีขนาดเล็กกว่ามาก แสดงว่าการตี *obligar* มีการใช้บ่อยกว่าในภาษาเขียน นั่นอาจเป็นเพราะในการเขียน ผู้ส่งสารมีเวลาในการประมวลผลสร้างรูปภาษามากกว่า จึงสามารถหาคำที่มีความหมายการตีชัดเจนตรงกับความต้องการสื่อได้ แทนการใช้กริยาบ่งการตีที่มีความหมายกว้าง ๆ ไม่ชี้ชัดอย่าง *hacer*

ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างส่วนเติมเต็มทั้งสองแบบของหน่วยสร้างการตีกลุ่มคำที่มีกริยา *obligar* นั้น ผู้วิจัยก็ได้วิเคราะห์โดยใช้หลักการเดียวกันกับการตีกลุ่มคำอื่น ๆ ที่ผ่านมา คืออธิบายด้วยหลักความประหยัดและหลักการเรื่องความหนัก ผลที่ได้จากการแจงนับการตีกลุ่มคำ *obligar* ในคลังข้อมูลพบว่า ในข้อมูลภาษาพูดพบการตี *obligar* ปรากฏกับโครงสร้างกริยากลาง 22 ครั้ง และปรากฏกับโครงสร้างสมมุติมาลา 2 ครั้ง ซึ่งนำมาแสดงในตัวอย่าง (121) และ (122) ส่วนในภาษาเขียน การตีกลุ่มคำ *obligar* ที่พบทั้งหมด 27 ครั้ง ปรากฏกับโครงสร้างรูปกริยากลางทั้งสิ้น รูปกริยากลางเป็นรูปที่ใช้มากกว่า เพราะสั้น ดังนั้นจึงประหยัดกว่า ส่วนกรณีที่พบใช้กับโครงสร้างสมมุติมาลาทั้งสองกรณีดังกล่าว อนุพากย์ย่อยจะหนักกว่าคือมีประธานเป็นคำนามเติมรูป (ตัวขีดเส้นใต้เดียว) มีส่วนขยาย (ตัวขีดเส้นใต้คู่) และหนึ่งในนั้นก็มีกรรมตรง (ตัวหนา) ด้วย

* ตัวเลขนี้นับเฉพาะการตีที่มีส่วนเติมเต็มประกอบด้วยกริยาเท่านั้น หากนับกรณีส่วนเติมเต็มที่เป็นคุณศัพท์วิเศษณ์และนามวลีด้วยจะเป็น 328 ครั้งในภาษาพูด และ 149 ครั้งในภาษาเขียน

(121) *Eso obliga a [que el defensor sufra a veces*
 this obliges to that the defender suffers.SUB sometimes
ciertas embestidas...
 certain charges]
 ‘This causes the defender to suffer certain charges sometimes...’

(122) *debe haber que se le obligue a esa persona*
 should be that IMP him obliges.SUB to that person
a [que cumpla con su servicio]
 to that complies.SUB with his service
 ‘that person should be forced to comply with his service.’

4.1.4 การิตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยา *poner*

กริยาการิต *poner* ‘put’ มีความหมายแสดงการิตแท้ที่เป็นกริยา ณ จุดเริ่มต้น (beginning point causation) (Talmy, 1976) นั่นคือผู้ก่อเหตุเปรียบเหมือนเป็นผู้จับผู้รับเหตุ “วาง” ลงในทิศทางของเหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุต้องการ และผู้รับเหตุกระทำกริยาในที่แสดงโดยส่วนเติมเต็มโดยผู้รับเหตุเอง แรงส่งของการิตจึงมีอยู่เฉพาะในช่วงเริ่มต้นของเหตุการณ์ผลเท่านั้น โดยความหมายการิต ณ จุดเริ่มต้นนี้นอกจากจะสอดคล้องกับความหมายดั้งเดิมของกริยาแล้ว ยังเป็นไปในทางเดียวกันกับการใช้กริยานี้แสดงการณลักษณะเริ่มต้น (inchoative) ซึ่งจะกล่าวต่อไป

การิตกลุ่มคำ *poner* มีโครงสร้างส่วนเติมเต็ม 2 แบบคือ โครงสร้างรูปกริยากลาง ซึ่งส่วนเติมเต็มที่เป็นกริยากลางจะต้องเชื่อมด้วยบุพบท *a* เช่นใน (123) และส่วนเติมเต็มที่ไม่ได้ประกอบด้วยกริยา^{*} เช่นใน (124)

* มีกรณีที่ส่วนต่อท้ายของ *poner* เป็นบุพบทลีเช่นกัน เช่น

ก. Juan lo puso en la mesa.

Juan it put on the table

‘Juan put it on the table.’

ข. Eso me puso en el límite.

this me put in the limit

‘This put me in the limit.’

แต่กรณี ก. นักภาษาศาสตร์มักจะไม่จัดว่าเป็นหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ เนื่องจากกริยา *poner* ในหน่วยสร้างดังกล่าวมีความหมายดั้งเดิมคือ ‘วาง’ ไม่ได้เป็นการิตการิตในการิตกลุ่มคำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ได้รวมหน่วยสร้างที่มีบุพบทลีปรากฏกับกริยา *poner* เข้าไว้เป็นการิตกลุ่มคำ

(123) ...[_{VP} [_V *puso*] [_{PP} *a un par de indios*] [_{PP} *a* [_S *construir un horno*]]]
 he.put to a pair of Indians to build an oven
 ‘...he had a couple of Indians build an oven...’

(124) ¿[_{VP} [_{NP} *Le*] [_V *pone*] [_{AP} *serio*]]] *oírme?*
 you puts serious hear.INF.me
 ‘Does hearing me make you become serious?’

เช่นเดียวกับกรณีของการีตกลุ่มคำ *hacer* โครงสร้างที่มีส่วนเติมเต็มไม่ใช่กริยาจะต่างจากโครงสร้างส่วนเติมเต็มที่มีกริยา ในด้านความหมายโครงสร้างแบบส่วนเติมเต็มไม่ใช่กริยานี้จะแสดงเหตุการณ์ผลได้เพียงที่เป็นสภาพหรือคุณลักษณะเท่านั้น (state) ไม่สามารถแสดงการกระทำได้ (action) เนื่องจากธรรมชาติของคุณศัพท์วลีจะแสดงได้แต่ก็เพียงสภาพ ส่วนโครงสร้างรูปกริยากลับใช้กับเหตุการณ์ผลได้ทั้งที่เป็นกริยากระทำและสภาพ

จากการศึกษาค้นข้อมูล พบว่าการีตกลุ่มคำ *poner* ปรากฏ 87 ครั้งในภาษาพูด และ 11 ครั้งในภาษาเขียน*

ในกรณีของสำนวน *ponerse a* [*poner* + สรรพนามสะท้อนกลับ + *a*] คำกริยา *poner* ซึ่งมีความหมายดั้งเดิมว่า ‘put’ ได้ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์คือมีความหมายเปลี่ยนไปแสดงการณลักษณะ โดยพจนานุกรม The Oxford Spanish Dictionary ให้ความหมายเทียบเป็นภาษาอังกฤษว่า *start* และในหนังสือไวยากรณ์ภาษาสเปนทั่วไปก็ระบุว่า *ponerse a* เป็นกริยาที่มีความหมายบอกการณลักษณะเริ่มต้น (inchoative) เช่น *se puso a llorar* ‘she started to cry’ อย่างไรก็ตาม ประโยคดังกล่าวอาจตีความได้ว่าเป็นกริยาโดยผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุเป็นบุคคลเดียวกันซึ่งถูกตีความเหมือนเป็นตัวตนที่ถูกแบ่งแยกเป็นสองได้ (divided self) ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้นับกรณีของ *ponerse a* เป็นกริยากลุ่มคำทั้งหมด

ส่วนในกรณีของ *ponerse* + คุณศัพท์ คำกริยา *poner* ก็ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์เช่นเดียวกัน โดยพจนานุกรม The Oxford Spanish Dictionary ให้ความหมายเทียบเป็นภาษาอังกฤษว่า ‘get’ และมีความหมายแสดงการเปลี่ยนสภาพเช่น *me*

* ตัวเลขนี้นับเฉพาะกริยาที่มีส่วนเติมเต็มประกอบด้วยกริยาเท่านั้น หากนับกรณีส่วนเติมเต็มที่เป็นคุณศัพท์วลีและนามวลีด้วยจะเป็น 107 ครั้งในภาษาพูด และ 16 ครั้งในภาษาเขียน

puse furiosa 'I got very angry' โดยสำนวนดังกล่าวมีความหมายบอกการณั้ลักษณะเริ่มต้น (inchoative) เช่นเดียวกัน การเปลี่ยนสภาพคือจุดเริ่มต้นของสภาพที่แสดงโดยคำคุณศัพท์ที่ตามมา อย่างไรก็ตาม ประโยคดังกล่าวสามารถตีความได้ว่าเป็นการิตโดยผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุเป็นบุคคลเดียวกันซึ่งถูกตีความเหมือนเป็นตัวตนที่ถูกแบ่งแยกเป็นสองได้ (divided self) เหมือนดังกรณี *ponerse a* ข้างต้น ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้นับกรณีของ *ponerse* + คุณศัพท์ เป็นการิตกลุ่มคำด้วย

4.1.5 หน่วยสร้างการิตกลุ่มคำซึ่งประกอบด้วยกริยาการิต *forzar*

forzar เป็นกริยาการิตที่แสดงการิตแท้ หน่วยสร้างการิตกลุ่มคำที่มีกริยา *forzar* เป็นหน่วยสร้างการิตที่พบปรากฏน้อยที่สุดในบรรดาหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำทั้งหมด ผู้วิจัยพบหน่วยสร้างนี้เพียง 2 ตัวอย่างในคลังข้อมูลภาษาพูด และไม่พบเลยในคลังข้อมูลภาษาเขียน โครงสร้างของหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ *forzar* มีสองโครงสร้าง คือโครงสร้างส่วนเติมเต็มรูปกริยา กลาง เช่นใน (125) และโครงสร้างส่วนเติมเต็มรูปสมมุติมาลา เช่นใน (126) ซึ่งส่วนเติมเต็มทั้งสองแบบต้องมีบุพบท *a* เชื่อมเหมือนกับกรณีของ *obligar*

(125) *ella* [_{VP} [_{AP} *no*] [_{NP} *me*] [_V *forzó*] [_{PP} *a mí*] [_{PP} *a* [_S *estudiar también*]]]
 she not me forced to me to study too
 'She didn't force me to study too.'

(126) *la oferta de "con la fuerza del diálogo" podemos* [_{VP} *forzar*
 the offer of with the force of.the dialogue we.can.SUB force.INF
 [_{PP} *a la derecha y a la izquierda*] [_{PP} *a* [_S *que no pierdan*
 to the right and to the left to that not they.lose.SUB
el tiempo]]
 the time
 'the offer that 'with the force of dialogue' we can force the right and
 the left not to waste their time'

เนื่องจากตัวอย่างประโยคที่พบในคลังข้อมูลมีน้อยเพียงแค่ 2 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงไม่สามารถสรุปความแตกต่างและแสดงผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือในเชิงสถิติได้ อย่างไรก็ตาม

สังเกตได้ว่าคำอธิบายในแง่หลักความประหยัดและความหนัก บวกกับกฎเกี่ยวกับคำปฏิเสธก็ดูจะยังใช้ได้สำหรับการีตกลุ่มคำ *forzar* นี้เหมือนกับกริยากลุ่มคำอื่น ๆ

4.2 ปัจจัยที่กำหนดรูปการกของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุในหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำ

ผู้รับเหตุในหน่วยสร้างกริยากลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์กริยากกลางในภาษาสเปนสามารถปรากฏได้ใน 3 ลักษณะคือ

ก) แสดงเป็นกรรมการก (accusative) รูป *lo* เป็นรูปกรรมการก ไม่ว่าจะมีส่วนที่ทางวากยสัมพันธ์เป็นกรรมตรงหรือกรรมรองก็ตาม

(127) *María* [_{VP} [_{NF} *lo*] [_V *hizo*] [_S *limpiar el auto*] [_{PP} *Pedro*]].
 María him-ACC made clean the car to Pedro
 'Maria made Pedro clean the car.'

ข) แสดงเป็นสัมปทานการก (dative) รูป *le* เป็นรูปสัมปทานการก ไม่ว่าจะมีส่วนที่ทางวากยสัมพันธ์เป็นกรรมตรงหรือกรรมรองก็ตาม

(128) *María* [_{VP} [_{NF} *le*] [_V *hizo*] [_S *limpiar el auto*] [_{PP} *Pedro*]].
 María him-DAT made clean the car to Pedro
 'Maria made Pedro clean the car.'

ค) แสดงเป็นกรรมหลังบุพบท *por* แสดงความเป็นผู้กระทำ (agent)

(129) *María* [_{VP} [_V *hizo*] [_S *limpiar el auto*] [_{PP} *por Pedro*]].
 María made clean the car by Pedro
 'Maria had the car cleaned by Pedro.'

(Paris, 1999 – ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์เอง)

ในกรณีเหล่านี้ เห็นได้ว่าทั้งสามประโยคใน (127), (128) และ (129) ล้วนอ้างถึงเหตุการณ์เดียวกัน แต่การที่ผู้รับเหตุ (causee) มีรูปที่ต่างกันนี้ย่อมแสดงถึงความแตกต่างบางอย่าง

คอมรี (Comrie, 1985: 337-342) กล่าวว่า การแสดงรูปการกของผู้รับเหตุ นั้น โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับว่ากริยาในอนุพากย์ข้อของหน่วยสร้างกริยาคือเป็นกรรมกริยาหรือกรรมกริยา หากเป็นกรรมกริยา ผู้รับเหตุมักมีรูปเป็นกรรมการก หากเป็นกรรมกริยา ผู้รับเหตุมักมีรูปเป็นสัมปทานการก อย่างไรก็ตาม คอมรีได้ยกตัวอย่างหลายกรณีในหลายภาษาที่ไม่ได้เป็นไปตามเกณฑ์ทั่วไปนี้

และได้อธิบายกรณีที่ผู้รับเหตุสามารถแสดงรูปได้ทั้งเป็นกรรมการกรหรือสัมปทานการกรเช่นใน ภาษาเตอร์กิชและภาษาญี่ปุ่นซึ่งปรากฏกับกรณีที่กริยาในอนุพากย์ซ้อนเป็นนกรรมกริยา คอมรี กล่าวไว้ในทั้งสองกรณี การแสดงรูปการกรผู้รับเหตุเป็นกรรมการกรแสดงถึงระดับการบังคับมากกว่า โดยที่ผู้รับเหตุแทบไม่มีทางเลือกอื่นหรือควบคุมการกระทำของตนเองได้ ในขณะที่การแสดงรูป ผู้รับเหตุเป็นสัมปทานการกร ผู้รับเหตุยังคงมีความเป็นผู้กระทำอยู่บ้าง หมายถึงสามารถควบคุม หรือเลือกที่จะกระทำได้มากกว่า

ปารีส (Paris, 1999) เสนอว่าความแตกต่างทางความหมายของในการแสดงรูปผู้รับเหตุต่าง ๆ นั้นอยู่ที่ระดับความถูกกระทบของผู้รับเหตุหรือการขัดขึ้นต่อต้าน กล่าวคือ ในการแสดงรูปเป็น กรรมหลังบุพบท *por* ซึ่งเป็นรูปของบทบาทผู้กระทำ (agentive) ผู้รับเหตุจะไม่ได้รับผลกระทบ จากการบังคับ และไม่ได้แสดงการขัดขึ้น ในขณะที่หากปรากฏในรูปสัมปทานการกร ผู้รับเหตุจะ ได้รับผลกระทบและมีการต่อต้านขัดขึ้นการบังคับจากผู้ก่อเหตุ

การอธิบายว่าผู้รับเหตุที่ปรากฏหลังบุพบทนั้นไม่มีการขัดขึ้นการกระทำของผู้ก่อเหตุ นั้นแย้ง กับข้อเสนอเกี่ยวกับสากลลักษณะของการแสดงรูปการกรของผู้รับเหตุในเหตุการณ์การิตที่เคมเมอร์ และแฟร์ฮาเคน (Kemmer and Verhagen, 1994) ระบุว่าในการแสดงรูปผู้รับเหตุแบบเป็น ผู้กระทำ (agentive) ผู้รับเหตุจะถูกมองว่ามีอำนาจในการควบคุมการกระทำของตนเองมากกว่า ดังนั้นหากข้อสรุปของปารีสถูกต้อง ข้อเสนอของเคมเมอร์และแฟร์ฮาเคนที่กล่าวว่าเป็นข้อสรุปในเชิงข้ามภาษาก็จะใช้ไม่ได้กับภาษาสเปน แต่ข้อสรุปของปารีสก็อาจจะไม่ถูกต้องได้เช่นกัน

นอกจากนี้ ปารีส ไม่ได้กล่าววาระดับการได้รับผลกระทบของกรรมการกรและสัมปทานการกร ต่างกัน อย่างไร และที่สำคัญกว่านั้นคือการที่กรรมหลังบุพบทในตัวอย่าง (129) ปรากฏในวงเล็บ ซึ่งหมายความว่าประโยคอาจจะฟังดูธรรมชาติมากกว่าหากไม่มีส่วนที่อยู่ในวงเล็บนั้น แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ผู้รับเหตุปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบทนั้นไม่น่าจะเป็นเรื่องระดับ การได้รับผลกระทบแต่เพียงอย่างเดียว

นักภาษาศาสตร์หลายคน เช่น เคมเมอร์และแฟร์ฮาเคน (Kemmer and Verhagen, 1994), ชิบาทานิและปาร์เดซี (Shibatani and Pardeshi, 2001) และ เทรวิญโย (Treviño, 1992) ได้อธิบายการแสดงผลรูปนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุด้วยปัจจัยการก่อผลโดยตรงหรือโดยอ้อมด้วย โดยระบุว่ากรรมการกรสัมพันธ์กับการิตโดยตรง ส่วนสัมปทานการกรจะแสดงการิตโดยอ้อม เทรวิญโยซึ่งเป็น ผู้ที่ศึกษาหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนโดยตรงกล่าวว่าในการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็น สัมปทานการกรจะสามารถตีความได้ทั้งเป็นการก่อผลโดยตรงหรือโดยอ้อม ในขณะที่การแสดงรูป

เป็นกรรมกรจะตีความได้เพียงการก่อผลโดยตรงเท่านั้น แต่ผู้วิจัยพบตัวอย่างคำข้อเสนอในคลังข้อมูลคือประโยคใน (130) ตามการวิเคราะห์ของเตรวีโญ (Treviño, 1992: 317) สภาพจิตใจนั้นเป็นสิ่งที่ผู้รับเหตุไม่สามารถบังคับควบคุมได้ ดังนั้นหากกริยาในสวนเติมเต็มเป็นกริยาที่แสดงสภาพจิตใจ ความหมายของการีตเป็นการีตโดยอ้อม ผู้รับเหตุจะต้องมีรูปเป็นสัมปทานกรก แต่ตัวอย่าง (130) แสดงให้เห็นว่าการทำให้เกิดผลเป็นสภาพทางจิตใจซึ่งเป็นการีตโดยอ้อมสามารถแสดงโดยให้ผู้รับเหตุมีรูปเป็นกรรมกรก็ได้

(130) ...su propia fuerza lo hacía sentirse culpable.

his own strength him.ACC made feel.INF.RFLX guilty

'His own strength made him feel guilty.'

(La casa de los espíritus)

ด้วยเหตุที่การอธิบายความแตกต่างของการแสดงรูปกรกของผู้รับเหตุด้วยประเด็นการได้รับผลกระทบหรือระดับการชัดเจนของผู้รับเหตุเป็นสิ่งที่อาศัยการรู้เอง (intuition) ของผู้พูดภาษา ผู้วิจัยจะไม่ศึกษาความแตกต่างของการแสดงรูปกรกโดยอาศัยประเด็นนั้น ส่วนข้อเสนอเรื่องความตรง/อ้อมของการีตก็มีตัวอย่างคำดังที่ชี้แสดงไปแล้วข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาความต่างของการแสดงรูปกรกของผู้รับเหตุโดยพิจารณาปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิต (animacy) ของผู้รับเหตุแทน

อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าเราจะสามารถระบุได้เสมอไปว่าคำนามนั้นแสดงรูปกรกเป็นกรรมกรหรือสัมปทานกรก ในภาษาสเปน โดยทั่วไป กรรมตรงซึ่งเป็นคำนามเต็มรูปประกอบเข้ากับประโยคได้โดยไม่ต้องมีบุพบทเชื่อม แต่กรรมรองจะปรากฏตามหลังบุพบท *a* อย่างไรก็ตามหากคำนามที่เป็นกรรมนั้นอ้างถึงสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะกรรมนั้นจะเป็นกรรมตรงหรือกรรมรองก็จะต้องแสดงอยู่หลังบุพบท *a* ดังแสดงใน (131) ดังนั้นหากผู้รับเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตและแสดงรูปเป็นคำนามเต็มรูปเช่นใน (132) เราก็ไม่อาจระบุได้ว่าผู้รับเหตุที่ขีดเส้นใต้ไว้ นั้นมีการแสดงรูปเป็นกรรมตรงหรือกรรมรอง ดังนั้นประโยคซึ่งผู้รับเหตุเป็นคำนามเต็มรูปก็จะถูกคัดออกไป ไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์หาความต่างในการแสดงรูปกรกของคำนามที่อ้างถึงผู้รับเหตุได้

(131) *María ama *a) Juan.*

Maria loves to Juan

'Maria loves Juan.'

(132) *Y deje al abogado teatralizar sus actuaciones.*

and let.IMP to.the lawyer dramatize his proceedings

'And let the lawyer dramatize his proceedings.'

(CORLEC)

บุรุษสรรพนามที่อยู่ในรูปกรรมกรกและสัมปทานกรกในภาษาสเปนมีดังแสดงในตารางที่ 12 จะเห็นว่าบุรุษสรรพนามส่วนใหญ่มิมีรูปกรรมกรกและสัมปทานกรกเหมือนกัน มีเพียงสรรพนามบุรุษที่ 3 และบุรุษที่ 2 แสดงความสุภาพซึ่งใช้รูปกรรมกรกและสัมปทานกรกเหมือนสรรพนามบุรุษที่ 3 เท่านั้นที่มีการแยกรูปกันระหว่างกรรมกรกและสัมปทานกรก ดังนั้น ประโยคที่ผู้รับเหตุมีรูปเป็นสรรพนามบุรุษอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สรรพนามบุรุษที่ 3 และบุรุษที่ 2 แสดงความสุภาพ ก็ไม่สามารถนำมานำมาวิเคราะห์หาความต่างในการแสดงรูปกรกของคำนามที่อ้างถึงผู้รับเหตุได้ และจะถูกตัดออกไป

ตารางที่ 12 บุรุษสรรพนามในภาษาสเปน

ประธาน	กรรมกรก		สัมปทานกรก
	เพศชาย	เพศหญิง	
<i>yo</i> 'I'	<i>me</i>		<i>me</i>
<i>tú</i> 'you (sg., familiar)'	<i>te</i>		<i>te</i>
<i>él</i> 'he' / <i>ella</i> 'she' / <i>usted</i> 'you (sg., polite)'	<i>lo</i>	<i>la</i>	<i>le</i>
<i>nosotros/ nosotras</i> 'we (m./f.)'	<i>nos</i>		<i>nos</i>
<i>vosotros/ vosotras</i> 'you (pl., m./ f.)'	<i>os</i>		<i>os</i>
<i>ellos/ ellas</i> 'they (m./ f.)' / <i>ustedes</i> 'you (pl. polite)'	<i>los</i>	<i>las</i>	<i>les</i>

ด้วยปัญหาความกำกวมในการระบุว่าคำนามนั้น ๆ ถูกแสดงรูปอยู่ในกรรมกรกหรือสัมปทานดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำเฉพาะกรณีที่ผู้รับเหตุมีรูปเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 เท่านั้นมาศึกษาความถี่ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเชื่อว่าหน่วยสร้างการติดกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุภาคกริยา กลางในภาษาสเปนมีการแสดงรูปกรกพื้นฐานของผู้รับเหตุเป็นกรรมกรก เห็นได้จากกรณีใน (133) ซึ่งผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตจะปรากฏเป็นกรรมตรง

(133) ...ya han hecho desaparecer la mercancía.

already have made disappear the merchandise

'they have already made the merchandise disappear.'

จากการศึกษาความถี่ในการปรากฏของรูปการกแยกตามปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิต พบว่าในภาพรวม กรรมกรกใช้บ่อยกว่าเป็นไปตามสมมุติฐานของผู้วิจัยว่ากรรมกรกเป็นรูปพื้นฐานของผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ ดังแสดงในตารางที่ 13 ผู้วิจัยจะพยายามอธิบายสาเหตุของความแตกต่างระหว่างผลที่ได้ในภาษาพูดและภาษาเขียนในลำดับต่อไป

ตารางที่ 13 ภาพรวมความถี่ในการปรากฏของรูปการกของผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ ที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์กริยากกลาง (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

	กรรมกรก	สัมปทานการก	กรรมหลัง <i>por</i>	รวม
ภาษาพูด	50.00%	40.70%	9.30%	100%
ภาษาเขียน	74.03%	11.69%	14.28%	100%
รวม	61.35%	26.99%	11.66%	100%

เมื่อพิจารณาตามปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิตของผู้รับเหตุ ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า สัมปทานการกมีแนวโน้มที่จะปรากฏกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตสูงกว่าในกรณีที่ผู้รับเหตุไม่ใช่สิ่งมีชีวิตมาก จากจำนวนตัวอย่างในทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนที่ผู้รับเหตุมีรูปเป็นสัมปทานการก 44 ตัวอย่าง มีเพียง 2 ตัวอย่างเท่านั้นที่ผู้รับเหตุเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

ตารางที่ 14 ความถี่ในการปรากฏของรูปการกของผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นอนุพากย์กริยากกลางแยกตามปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิต (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

	ผู้รับเหตุ	กรรมกรก	สัมปทานการก	กรรมหลัง <i>por</i>	รวม
ภาษาพูด	มีชีวิต	42.42%	50.00%	7.58%	100%
	ไม่มีชีวิต	75.00%	10.00%	15.00%	100%
ภาษาเขียน	มีชีวิต	76.47%	13.24%	7.29%	100%
	ไม่มีชีวิต	55.56%	0%	44.44%	100%
รวม	มีชีวิต	59.70%	31.34%	8.96%	100%
	ไม่มีชีวิต	68.97%	6.90%	24.13%	100%

จากตารางที่ 13 และ 14 เห็นได้ชัดว่ามีความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนที่เด่นชัดประการหนึ่งคือ ในข้อมูลภาษาเขียน การแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นสัมพันธนาการมีสัดส่วนในการปรากฏน้อยกว่าในภาษาพูดมาก กล่าวคือ โดยภาพรวมในภาษาเขียน การแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นสัมพันธนาการเมื่อเทียบกับรูปการกรอื่น ๆ มีสัดส่วนเป็น 11.69% เท่านั้น ทั้งที่ในภาษาพูดสัมพันธนาการมีสัดส่วนการปรากฏถึง 40.70% ผู้วิจัยคาดว่าความแตกต่างดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ผู้ส่งสารในการเขียนจะพยายามยึดอยู่กับรูปการกรพื้นฐานคือรูปกรรมกรกร จากข้อมูลพบว่าสัมพันธนาการเกือบทั้งหมดจะใช้ในกรณีทีกริยาในส่วนเติมเต็มเป็นกรรมกรกร

สำหรับปรากฏการณ์ที่ผู้รับเหตุปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท *por* หากเราอธิบายโดยอิงผลการศึกษาในเชิงสากลลักษณะของเคมเมอร์และเฟร์ฮาเคน (Kemmer and Verhagen, 1994) การแสดงรูปผู้รับเหตุในรูปกรรมของบุพบทนั้นเป็นผลมาจากการเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล กล่าวคือ ผู้กระทำเหตุการณ์ถูกลดความสำคัญลง ในตัวอย่าง (134) ส่วนที่เป็นตัวหน้าคือหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำ ผู้รับเหตุในที่นี้คือ *las arañas* 'แมงมุม' ซึ่งเป็นผู้กระทำกริยา *picar* 'กัด' สาเหตุที่ผู้รับเหตุปรากฏหลังบุพบท *por* ก็เนื่องมาจากผู้พูดต้องการเน้นความสำคัญของเด็กที่ถูกกัดมากกว่าแมงมุมซึ่งเป็นผู้กัด

(134) *Enseñaba a los niños a dejarse picar por las arañas*

he.taught to the children to let.RFLX bite.INF by the spiders

'He taught the children to let themselves bitten by spiders.'

(La casa de los espíritus)

คำอธิบายตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์ของเคมเมอร์และเฟร์ฮาเคนข้างต้นดูจะมีเหตุผลน่าเชื่อถือ แต่ผู้วิจัยพบว่าคำอธิบายดังกล่าวมิได้อธิบายสาเหตุทั้งหมดว่าเหตุใดผู้รับเหตุจึงปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท *por* จากการศึกษาคลังข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำทั้งหมดที่มีผู้รับเหตุปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท *por* จะเป็นกรณีทีกรรมตรงของกริยาในส่วนเติมเต็มเป็นกรรมนามสะท้อนประธานทั้งสิ้น (ดูประโยค (134) เป็นตัวอย่าง ส่วนที่ขีดเส้นใต้คือกรรมนามสะท้อนประธานซึ่งมีหน้าที่เป็นกรรมตรงของกริยา *picar* 'กัด') กล่าวอีกอย่างก็คือผู้รับเหตุที่ปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท *por* ทั้งหมดในคลังข้อมูลจะอยู่ในหน่วยสร้างการีตที่ผู้ก่อเหตุ (causer) และผู้ได้รับผลกระทบ (affectee) เป็นบุคคลเดียวกัน ส่วนประโยคที่ผู้รับเหตุปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท

por โดยที่ผู้ก่อเหตุและผู้ได้รับผลกระทบไม่ใช่สิ่งเดียวกันเช่นกรณีตัวอย่างของปารีสใน (129) นั้น ไม่มีปรากฏในคลังข้อมูลซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า 1,500,000 คำเลย*

ผู้วิจัยเสนอว่าสาเหตุหลักที่ผู้รับเหตุปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท *por* ในหน่วยสร้างการีตก็คือเพื่อไม่ให้เกิดความกำกวมว่าใครเป็นผู้กระทำกริยาในอนุพากย์เต็มเต็ม ในตัวอย่าง (135)-(136) หากพิจารณาเปรียบเทียบประโยค ก. และประโยค ข. จะเห็นว่าเพื่อให้ *médicos extranjeros* ‘หมอชาวต่างชาติ’ และ *su padre* ‘พ่อของเขา’ เป็นผู้รับเหตุ ซึ่งก็คือผู้กระทำกริยาที่แสดงโดยกริยาในส่วนเต็มเต็ม คำนาม *médicos extranjeros* ‘หมอชาวต่างชาติ’ และ *su padre* ‘พ่อของเขา’ จะต้องปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท *por* ซึ่งแสดงความเป็นผู้กระทำอย่างในประโยค ก. เท่านั้น ไม่สามารถให้ปรากฏรูปดังในประโยค ข. ได้ มิเช่นนั้นจะเกิดความกำกวมว่าจะตีความให้ใครเป็นผู้กระทำกริยาในส่วนเต็มเต็ม *médicos extranjeros* ‘หมอชาวต่างชาติ’ และ *su padre* ‘พ่อของเขา’ หรือ บุคคลที่สรรพนามสะท้อนกลับอ้างถึง เนื่องจากหน้าที่ทางวากยสัมพันธ์ในภาษาสเปนไม่สามารถบอกได้จากลำดับคำ ดังนั้นจึงต้องอาศัยการแสดงรูปให้ *médicos extranjeros* ‘หมอชาวต่างชาติ’ และ *su padre* ‘พ่อของเขา’ เป็นผู้กระทำอย่างชัดเจนโดยปรากฏกับบุพบท *por* ซึ่งแสดงความเป็นผู้กระทำ

(135) ก. ... *hacerse examinar por médicos extranjeros*
make.INF.RFLX examine.INF by doctors foreign
'to have himself examined by foreign doctors'

(La casa de los espíritus)

ข. ... **hacerse examinar a médicos extranjeros*
make.INF.RFLX examine.INF to doctors foreign
'to have himself examined by foreign doctors' (ยอมรับได้มากกว่า
หากตีความว่า 'to have himself examine foreign doctors')

(136) ก. *No se dejó provocar por su padre*
no RFLX let provoke.INF by his father
'He didn't let himself provoked by his father'

(La casa de los espíritus)

* ผลดังกล่าวนี้ทำให้คิดได้ว่าตัวอย่างซึ่งนักภาษาศาสตร์คิดขึ้นมาเองนั้นอาจไม่เป็นธรรมชาติและไม่พบใช้จริงในภาษาก็เป็นได้

ข. *No se dejó provocar a su padre
no RFLX let provoke.INF to his father

'He didn't let himself provoked by his father' (ยอมรับได้มากกว่า
หากตีความว่า 'He didn't let himself provoke his father')

กล่าวโดยสรุปคือ ผลจากการศึกษาความถี่ในการปรากฏในคลังข้อมูลแสดงให้เห็นว่ากรรมกรกเป็นรูปการกพื้นฐานของผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำ และปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิตของผู้รับเหตุมีผลต่อการแสดงรูปการกของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรากฏของสัมพันธการกมีแนวโน้มที่จะปรากฏกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตสูงกว่ากรณีที่ผู้รับเหตุไม่ใช่สิ่งมีชีวิตมาก ส่วนการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบท *por* นั้น ผู้วิจัยพบว่าในข้อมูลที่น่ามาศึกษา การแสดงรูปผู้รับเหตุดังกล่าวจะใช้กับสถานการณ์การีตที่ผู้ก่อเหตุและผู้ได้รับผลกระทบเป็นบุคคลเดียวกันเท่านั้น และสาเหตุที่ผู้รับเหตุปรากฏเป็นกรรมหลังบุพบท *por* นั้นก็เพื่อไม่ให้เกิดความกำกวมในการตีความว่าส่วนใดในหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยส่วนเติมเต็ม

4.3 สรุป

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำในภาษาสเปน ทั้งในแง่ที่มีกริยาการีตหลายคำ คือ *hacer* 'make', *dejar* 'let', *obligar* 'oblige', *poner* 'put' และ *forzar* 'force' โดย *hacer* เป็นกริยาการีตที่มีความหมายเป็นกลางมากที่สุด เป็นกริยาที่แสดงการีตแท้ (causation proper) และใช้แสดงเหตุการณ์การีตแท้ได้ทุกสถานการณ์ กริยาการีต *dejar* จะแสดงเหตุการณ์ที่แสดงการีตแบบยินยอม (permissive causation) ส่วนกริยาการีต *poner* ใช้แสดงการีตแท้เช่นเดียวกับ *hacer* แต่มีความหมายของการีตเป็นแบบการีต ณ จุดเริ่มต้น (beginning point causation) และมีความถี่ในการใช้น้อยกว่า *hacer* ส่วน *obligar* และ *forzar* เป็นกริยาการีตแสดงการีตแท้ที่ยังคงความหมายดั้งเดิมไว้ กริยาการีต *obligar* จะใช้กับการีตที่ผู้รับเหตุมีแนวโน้มที่จะขัดขืน ดังนั้นจึงปรากฏกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเจตจำนงหรือตีความว่ามีเจตจำนงเกือบทั้งสิ้น ส่วนกริยาการีต *forzar* นั้นปรากฏใช้น้อยมากและตามข้อมูลที่พบจะปรากฏใช้กับผู้ก่อเหตุที่เป็นคนเท่านั้น

หน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่ใช้กับกริยาการีตแต่ละคำก็มีโครงสร้างส่วนเติมเต็มได้มากกว่าหนึ่ง โดยกริยาการีต *hacer* 'make' และ *poner* 'put' มีส่วนเติมเต็มแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยา และส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยา ส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยาจะแสดง

สถานการณ์การירתที่เหตุการณ์ผลเป็นสภาพ เนื่องจากส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยาคือเป็นนามวลีหรือคุณศัพท์วลีแสดงได้เพียงเหตุการณ์ที่ไม่มีพลวัตเท่านั้น แต่ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาจะแสดงสถานการณ์การירתที่เหตุการณ์ผลเป็นการกระทำหรือสภาพก็ได้ กริยาการירת *dejar* 'let', *obligar* 'oblige' และ *forzar* จะปรากฏกับส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาเท่านั้น

ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาเองก็แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลาง และส่วนเติมเต็มสมมุติมาลา ส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลางจะสั้นกว่าส่วนเติมเต็มสมมุติมาลา จึงเป็นรูปที่ประหยัดกว่า ส่วนโครงสร้างสมมุติมาลาที่มีสันธาน *que* เชื่อมระหว่างอนุพากย์หลักและอนุพากย์ส่วนเติมเต็ม จึงมีข้อได้เปรียบที่มีความชัดเจนกว่าในแง่ที่เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลในสถานการณ์การירתแยกออกจากกันเห็นได้ชัดกว่าในกรณีของส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลาง การศึกษาความถี่ในการปรากฏของส่วนเติมเต็มทั้งสองหน่วยสร้างได้ผลออกมาว่าส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลางเป็นรูปที่นิยมใช้มากกว่า ซึ่งผู้วิจัยเสนอว่าเป็นเพราะสาเหตุด้านการประหยัดแรง แต่ในกรณีที่อนุพากย์ส่วนเติมเต็มมีส่วนประกอบมาก กล่าวคือมี "ความหนัก" โครงสร้างสมมุติมาลา ก็จะมีแนวโน้มที่จะถูกเลือกใช้มากกว่า ปัจจัยเรื่องความหนักและความประหยัดเป็นหลักการที่แข่งกันในการกำหนดรูปภาษา โดยทั่วไป หลักความประหยัดเป็นหลักการพื้นฐานในการเลือกรูปภาษา แต่เมื่อความหนักมีมากขึ้นถึงระดับหนึ่งก็จะชนะความประหยัดได้ ปัจจัยเรื่องความหนักจะมีผลไม่เท่ากันในการสื่อสารด้วยการเขียนและการสื่อสารด้วยการพูด ในการสื่อสารด้วยการเขียน ผลของปัจจัยเรื่องความหนักจะเบากว่าในการพูด เนื่องจาก ในการเขียน ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่มีข้อจำกัดเรื่องความจำระยะสั้น จึงสามารถประมวลผลรูปภาษาที่หนักได้ดีขึ้น และเลือกใช้รูปที่ประหยัดกว่าเป็นหลัก นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังพบอีกว่าโครงสร้างกริยากกลางมีแนวโน้มที่จะใช้กับเหตุการณ์ที่ปรากฏบ่อยกว่า ส่วนเหตุการณ์ที่ปรากฏน้อยครั้งกว่าจะใช้โครงสร้างสมมุติมาลา ปรากฏการณ์นี้เป็นไปตามหลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่

ประเด็นสุดท้ายที่กล่าวถึงในบทที่ 4 นี้คือเรื่องการแสดงรูปการกรของผู้รับเหตุในหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มรูปกริยากกลาง การใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงประจักษ์ซึ่งศึกษาภาษาในบริบทการใช้จริงทำให้ได้ข้อสรุปที่แตกต่างจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ ผู้วิจัยค้นพบว่าปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิตของผู้รับเหตุมีผลต่อการแสดงรูปการกรของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรากฏของสัมปทานการกรมีแนวโน้มที่จะปรากฏกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตสูงกว่ากรณีที่ผู้รับเหตุไม่ใช่สิ่งมีชีวิตมาก นอกจากนี้ สาเหตุการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบท *por* นั้นเป็นผลมาจากความจำเป็นในการหลีกเลี่ยงความกำกวมในการตีความว่าส่วนใดในหน่วยสร้างแสดงผู้รับเหตุ

บทที่ 5

ความแตกต่างระหว่างการริตหน่วยคำและการริตกลุ่มคำ

เมื่อได้ทราบถึงลักษณะของการริตหน่วยคำและการริตกลุ่มคำในภาษาสเปนตามที่กล่าวไปในบทที่ 3 และ 4 แล้ว ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำลักษณะนั้นมาเปรียบเทียบกัน พร้อมทั้งเปรียบเทียบความถี่ในการปรากฏหรือใช้ของการริตทั้งสองประเภทด้วย

การศึกษาความแตกต่างระหว่างการริตหน่วยคำและการริตกลุ่มคำในภาษาสเปนในงานวิจัยชิ้นนี้มีขอบเขตจำกัดอยู่เพียงที่ข้อมูลภาษาเขียนเท่านั้น เนื่องจากการคัดตัวอย่างการริตหน่วยคำจากข้อมูลจะต้องทำโดยผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมดและทำการคัดแยกตัวอย่างการริตหน่วยคำออกมา ขั้นตอนการระบุการริตหน่วยคำนั้นไม่อาจทำโดยใช้โปรแกรมคอนคอร์แดนซ์ช่วย ผู้วิจัยจึงไม่สามารถทำการค้นหาการริตหน่วยคำกับคลังข้อมูลทั้งหมดประมาณ 1,200,000 คำที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเก็บตัวอย่างการริตหน่วยคำจากคลังข้อมูลภาษาเขียนซึ่งมีขนาดประมาณ 190,000 คำเพียงอย่างเดียว เพื่อจำกัดปริมาณข้อมูล และเพื่อให้การใช้การริตหน่วยคำและการริตกลุ่มคำสามารถเปรียบเทียบกันได้ ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลชุดเดียวกันซึ่งก็คือข้อมูลภาษาเขียน

สำหรับเกณฑ์ในการนับจำนวนการริตหน่วยคำ จะนับทั้งที่มีความหมายเป็นเหตุการณณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตัวเอง (inchoative/ spontaneous) แต่แสดงรูปเป็นสกรรมกริยา มีกรรมเป็นสรรพนามสะท้อนประธาน ซึ่งทำให้สามารถมองได้ว่าเป็นการริตโดยผู้ก่อเหตุและผู้รับเหตุเป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งถูกตีความเหมือนเป็นตัวตนที่ถูกแบ่งแยกเป็นสองได้ (divided self) ดังนั้น กรณีอย่างเช่นใน (137) ก็นับเป็นการริตหน่วยคำ แม้ในความหมายในคำแปลภาษาอังกฤษจะไม่ได้แสดงการริต แต่รูปในภาษาสเปนกริยา *emborracho* มีความหมายว่าทำให้เมา ปรากฏโดยมี *me* 'me' เป็นกรรมตรง ดังนั้น ความหมายตรงตัวของรูปภาษานี้คือ 'ฉันทำให้ฉันเมาได้ง่าย' นอกจากนี้ กรณีที่กริยานั้นปรากฏเป็นรูปกริยาช่อง 3 (past participle) เช่นในกรณีที่ปรากฏเป็นกรรมวาจก (passive voice) ดังใน (138) ก็นับเป็นการริตหน่วยคำเช่นกัน โดยความหมายตรงตัวของ *envalentonados* คือ 'ถูกทำให้กล้า' ซึ่งเป็นความหมายการริตในรูปกรรมวาจก

(137) ..*me emborracho con facilidad.*

me en-drunk with ease

'I get drunk easily.'

(La casa de los espíritus)

(138) ...*los campesinos, envalentonados por el apoyo de la prensa, no los dejaron entrar.*

'the peasants, *en-brave*.PP by the support of the press, did not let them in.'

(La casa de los espíritus)

เกณฑ์เดียวกันนี้ยังใช้กับการตีกลุ่มคำด้วยเช่นเดียวกัน โดยในกรณีกริยาการีต *hacer* หรือ *poner* ที่ประกอบกับกริยาสะท้อนกลับ บางครั้งอาจจะกำกึ่งว่ามีความหมายเป็นเหตุการณ์กริยาหรือไม่ เช่น ใน (139) ความหมายที่เห็นในคำแปลจะเป็นการเปลี่ยนสภาพด้วยตัวเอง คือ 'กลายเป็นเพื่อนสนิทกัน' แต่รูปภาษาในภาษาสเปนแสดงด้วยกริยา *hacer* ในรูปอดีต *hicieron* ซึ่งเป็นกรรมกริยา และมีสรรพนามสะท้อนกลับ *se* เป็นกรรมตรง ดังนั้น ความหมายตรงตัวของรูปภาษาคือ 'ทำตัวเอง/ทำซึ่งกันและกันให้เป็นเพื่อนสนิท' ซึ่งเป็นความหมายที่แสดงกริยา หรือแม้ในกรณีของ (140) ซึ่งประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และสถานการณ์จริงในโลกคือการที่สิ่งต่าง ๆ ยุ่งยากขึ้นมา แต่รูปที่ใช้ก็เป็นรูปแสดงกริยาเช่นเดียวกัน โดยมีความหมายตามรูปว่า 'สิ่งต่าง ๆ ทำให้ตัวเองยาก' กรณีเหล่านี้ในการตีกลุ่มคำสามารถนำไปเปรียบกับการตีหน่วยคำได้ เพราะกริยาหน่วยคำก็มีกรณีใช้จริงที่เหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นับกรณีเช่น (139) และ (140) เป็นหน่วยสร้างกริยาด้วย

(139) *Se hicieron íntimas amigas...*

RFLX made close friends

'They became close friends.'

(La casa de los espíritus)

(140) *Así pues, las cosas se ponían difíciles.*

like.this then the things RFLX put difficult

'Like this, the things became more difficult.'

(La buena suerte)

สำหรับการนับจำนวนของกริยาตีกลุ่มคำ ผู้วิจัยได้ทดลองการแจกนับ 2 แบบ แบบแรก จะนับกริยาตีกลุ่มคำที่ใช้กับกริยา *hacer* เท่านั้น เพราะเป็นความหมายกริยาที่เป็นกลางที่สุด กล่าวคือไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นกริยาตรงหรือกริยาอ้อม ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายกริยาที่กริยาหน่วยคำสื่อมากที่สุด และแบบที่สองจะนับกริยาตีกลุ่มคำที่ใช้กับกริยาการีตทั้งหมด คือ *hacer, dejar,*

obligar และ *poner* สำหรับ การีตกลุ่มคำที่ใช้กับกริยา *forzar* ไม่พบปรากฏในข้อมูลภาษาเขียนเลย

5.1 ความแตกต่างทางอรรถศาสตร์

ตามที่ได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ 3 เนื่องจากกริยาคำนวณในภาษาสเปนสร้างจากรากศัพท์ที่เป็นคำนาม เช่นใน (141) *a-torment-aban* 'ทำให้ทุกข์ทรมาน' จากคำนาม *tormento* 'ความทุกข์ทรมาน' และคำคุณศัพท์ เช่นใน (142) *tranquilizó* 'ทำให้สงบ' จากคำคุณศัพท์ *tranquilo* 'สงบ' ซึ่งแสดงความหมายในส่วนของเหตุการณ์ผล และเนื่องจากคำนามและคำคุณศัพท์แสดงได้เพียงลักษณะหรือคุณสมบัติซึ่งเป็นสภาพ การีตกลุ่มคำในภาษาสเปนจึงสามารถแสดงเหตุการณ์กริยาคำนวณที่เหตุการณ์ผลเป็นสภาพหรือคุณลักษณะเท่านั้น ไม่สามารถแสดงเหตุการณ์กริยาคำนวณที่มีเหตุการณ์ผลที่เป็นการกระทำได้ โดยเหตุการณ์ผลใน (141) คือ 'เขาทุกข์ทรมาน' หรือใน (142) 'เธอสงบ' ต่างก็แสดงสภาพทางจิตใจทั้งคู่ อย่างไรก็ตาม มีกรณียกเว้นที่กริยาคำนวณแสดงเหตุการณ์ผลเป็นการกระทำ คือกรณียกริยาคำนวณที่สร้างจากรากศัพท์ที่เป็นคำกริยา เช่น กริยา *a-dorm-ecer* 'ทำให้หลับ' (*dormir* 'นอนหลับ') และกริยา *a-call-ar* 'ทำให้เจ็บ' *callar* 'เจ็บ' แต่กริยาคำนวณที่สร้างจากกริยานั้นมีจำนวนน้อยมากคือไม่พบปรากฏในข้อมูลที่น่ามาศึกษาเลย และเท่าที่ผู้วิจัยพบในงานวิจัยทางภาษาศาสตร์ (Serrano-Dolader, 1999) มีเพียงสองคำที่ยกตัวอย่างไปแล้วเท่านั้น รูปแบบการสร้างกริยาคำนวณจากรากศัพท์ที่เป็นคำกริยาซึ่งจะทำให้ได้กริยาคำนวณที่มีความหมายกริยาคำนวณแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นการกระทำนั้นไม่มีความเพิ่มพูนการนำกริยา เช่น *beber* 'ดื่ม', *salir* 'ออก' หรือ *ver* 'เห็น' มาเติมหน่วยเติมศัพท์ให้เป็น **a-beber* / **a-beb-ecer*, **a-salir* / **a-sal-ecer* หรือ **a-ver* / **a-ver-ecer* เพื่อให้แสดงความหมายกริยาคำนวณ 'ทำให้ดื่ม', 'ทำให้ออกไป' และ 'ทำให้เห็น' นั้นทำไม่ได้ ในขณะที่กริยาคำนวณที่มีส่วนของเหตุการณ์ผลที่แสดงด้วยกริยาลี เช่นใน (143) คุณศัพท์ลี เช่นใน (144) หรือ นามวลี เช่นใน (145) ดังนั้นสถานการณ์กริยาคำนวณที่แสดงด้วยกริยาคำนวณจึงสามารถประกอบด้วยเหตุการณ์ผลที่เป็นได้ทั้งสภาพและการกระทำ นั่นคือใน (143) เหตุการณ์ผลที่ได้คือ 'เธอดื่มเข้าไปนิดหน่อย' เป็นเหตุการณ์ที่เป็นการกระทำ ส่วนใน (144) เหตุการณ์ผลคือ 'เธอมีความสุข' และ ใน (145) เหตุการณ์ผลคือ 'มันเป็นขึ้นเล็กขึ้นน้อย' ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในลักษณะสภาพ

- (141) *Unos secretos e inconfesables celos lo a-torment-aban.*
 some secret and unmentionable jealousy him a-torment-ar.PAST
 'Some secret and unmentionable jealousy tormented him.'

- (142) *la tranquil-izó Pedro Tercero.*
 her calm-izar.PAST Pedro Tercero
 'Pedro Tercero calmed her down.'
- (143) *trató de hacerla* [_{VP} *beber un poco de agua*].
 tried of make.her drink a little of water
 'He tried to make her drink some water.'
- (144) *Cuidaré de su hija y trataré de hacerla* [_{AP} *feliz*]
 will.take.care of your daughter and will.try of make.her happy
 'I will take care of your daughter and try to make her happy.'
- (145) *la lanzó contra la pared, haciéndola* [_{NP} *añicos*].
 it threw against the wall making.it smithereens
 '...she threw it against the wall and smashed it to smithereens.'

(La casa de los espíritus)

ในแง่ของประเภทของการีต การีตกลุ่มคำแสดงความหมายการีตหลากหลายประเภทมากกว่า เนื่องจากส่วนที่แสดงเหตุการณ์เหตุเป็นกริยาซึ่งมีความหมายต่าง ๆ กันไป เช่น *hacer*, *obligar*, *poner* และ *forzar* แสดงความหมายที่เป็นกรีตแท้ ส่วน *dejar* แสดงการีตแบบยินยอม ส่วนในเรื่องความแตกต่างของการีตโดยตรงและการีตโดยอ้อมนั้น การีตกลุ่มคำแสดงได้ทั้งสองอย่าง เช่นใน (146) ซึ่งเป็นกรีตกลุ่มคำที่ใช้กับกริยาการีต *poner* ในรูปอดีตคือ *puso* แสดงการีตโดยตรง เพราะการที่ตำรวจจับคนขังคุก และการที่คนกลายเป็นคนติดคุกเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นติดต่อกันในทันทีโดยไม่มีอะไรมาคั่นกลาง ส่วน *obligar* แสดงเฉพาะการีตแท้โดยอ้อม โดยในตัวอย่างที่ (147) 'ท่าทางที่สามีแสดงออก' ไม่ส่งแรงกระทำกับ 'เธอ' โดยตรง แต่การที่เธอครุ่นคิด ซึ่งเป็นความหมายในส่วนเหตุการณ์ผลต้องมาจากการที่เธอเห็นสามีแสดงท่าทีก่อน ในส่วนของกรีตหน่วยคำ รูปที่แสดงเหตุการณ์เหตุเป็นหน่วยคำที่ทำให้รากศัพท์กลายเป็นกริยาที่มีความหมายการีต ความหมายที่ได้จะเป็นกรีตแท้เสมอ และมีแนวโน้มจะเป็นกรีตโดยตรง เช่น เหตุการณ์การีตใน (148) ที่แสดงโดยกรีตหน่วยคำ *llen-ar* 'ทำให้เต็ม' ซึ่งสร้างจากคำคุณศัพท์ *lleno* 'เต็ม' การทำให้หน้ากระดาษเต็มเป็นการีตแท้และเป็นกรีตโดยตรงเพราะเหตุการณ์เหตุคือการเขียน และเหตุการณ์ผลคือหน้ากระดาษเต็มเกิดขึ้นในเวลาติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุการณ์อื่นมาคั่นกลาง แต่ก็มีหลายกรณีที่ยากต่อการชี้ชัดลงไปเด็ดขาดว่าสถานการณ์นั้นเป็นการีตโดยตรงหรือ

การีตโดยอ้อม เช่นใน (149) สถานการณ์คือการอุ่นชุป เหตุการณ์เหตุคือการตั้งชุปที่เตาแล้วจุดไฟ เหตุการณ์ผลคือชุปร้อน หากพิจารณาเพียงเท่านั้นก็เห็นได้ว่าเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลอยู่ในเวลาที่ต่างกัน การจุดไฟเกิดขึ้นก่อนการร้อน ดังนั้น สถานการณ์นี้ก็มักจะพิจารณาเป็นการีตโดยอ้อม แต่หากตีความว่าเหตุการณ์เหตุมีได้จบอยู่ที่การจุดไฟเท่านั้น แต่รวมถึงการเฝ้าดู และคอยปิดไฟเมื่อชุปเดือดด้วย ดังนั้นแล้ว ก็อาจนับได้ว่าเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลเกิดขึ้นในเวลาและสถานที่เดียวกัน การีตนั้นจึงควรเป็นการีตโดยตรง ดังนั้นจึงพอจะกล่าวได้ว่าการีตหน่วยคำมีแนวโน้มที่จะแสดงการีตโดยตรงมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มที่เป็นสากลลักษณะที่ชิบาทานิ และปาร์เดซี (Shibatani and Pardeshi, 2001) เสนอไว้

(146) ... un policía lo puso preso....

a policeman him put in.jail

'...a police officer put him in jail..'

(147) Pero la expresión de su marido la obligó a reflexionar.

but the expression of her husband her obliged to reflect.

But her husband's expression caused her to reflect

(148) El coronel llenó una hoja de garabatos grandes...

the colonel filled a page of doodlings big

'The colonel filled a page with large doodlings.. '

(149) Te he calentado la sopa cuatro veces

you I.have warmed the soup four times

'I've warmed up your soup four times.'

(El coronel no tiene quien le escriba)

หากเปรียบเทียบการีตหน่วยคำกับการีตกลุ่มคำเฉพาะหน่วยสร้างการีตที่ปรากฏร่วมกับส่วนเติมเต็มที่เป็นคุณศัพท์วลี ซึ่งมีลักษณะทางความหมายใกล้เคียงกับการีตหน่วยคำมากที่สุด เนื่องจากแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพเท่านั้น ผู้วิจัยพบว่าความแตกต่างระหว่างการีตหน่วยคำและการีตกลุ่มคำคือความหมายของคุณศัพท์ที่แสดงเหตุการณ์ผล ในการีตหน่วยคำเนื่องจากความหมายของกริยาแสดงการีตที่ได้จากกระบวนการสร้างความหมายการีต (causativization) คือการทำให้ผู้รับเหตุที่เป็นกรรมของกริยาเปลี่ยนสภาพมามีคุณสมบัติของคุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์ ดังนั้น คุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตจะต้องมีความหมายเป็นคุณสมบัติซึ่งสามารถทำ

ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเช่นนั้นได้ง่าย นั่นคือมีลักษณะเป็นสภาพที่ไม่คงที่ หากพิจารณาในตารางที่ 15 ในฝั่งของการิตหน่วยคำ จะเห็นได้ว่าสภาพที่แสดงโดยคำทุกคำนั้นเป็นสภาพชั่วคราว โดยในภาษาสเปนจะใช้กับกริยา *estar* 'to be' ซึ่งใช้กับสภาพชั่วคราว ส่วนในฝั่งของการิตกลุ่มคำ สภาพนั้นจะเป็นลักษณะที่ถาวรมากกว่า และในภาษาสเปนจะใช้กับกริยา *ser* 'to be' ที่ใช้กับคุณลักษณะถาวร ลักษณะถาวรเหล่านี้ไม่ใช่สภาพที่จะทำให้เปลี่ยนกันได้ง่าย และหากมีสิ่งเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะนั้นได้ก็จะใช้การิตกลุ่มคำแทน

ตารางที่ 15 สภาพที่เป็นเหตุการณ์ผลในการิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำที่สร้างจากคำคุณศัพท์

สภาพของเหตุการณ์ผล			
การิตหน่วยคำ		การิตกลุ่มคำ	
'เต็ม'	llenar	'มีความสุข'	hacer feliz
'สะอาด'	limpiar	'เป็นผู้ชาย'	hacer hombre
'สงบ'	tranquilizar	'เป็นที่ทนไม่ได้'	hacer insoportable
'ดีใจ'	alegrar	'รวย'	hacer rico
'แห้ง'	secar	'เป็นที่หายใจไม่ได้'	hacer irrespirable
'มั่นคง, แน่ใจ'	asegurar	'น่าดึงดูด'	hacer atrayente
'ร้อน'	calentar	'เป็นที่เกลียดชัง'	hacer odioso
'กระจ่าง'	aclarar	'กักขฬะ'	hacer brutal

ในกรณีของการิตหน่วยคำที่สร้างจากคำนามและการิตกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มเป็นนามวลี ความแตกต่างที่สำคัญก็คือการิตกลุ่มคำจะแสดงความหมาย 'ทำให้เปลี่ยนสภาพ' เท่านั้น แต่การิตหน่วยคำจะแสดงความหมาย 'ทำให้เปลี่ยนสถานที่' 'ทำให้มี' 'ทำให้ปกคลุมหรือห้อมล้อมไปด้วย' ด้วย ทั้งนี้ เพราะเมื่อความหมายที่เป็น 'ทำให้เปลี่ยนสถานที่' 'ทำให้มี' 'ทำให้ปกคลุมหรือห้อมล้อมไปด้วย' เกิดปรากฏเป็นหน่วยสร้างทางวากยสัมพันธ์จะใช้โครงสร้างอย่างอื่นที่ไม่ใช่หน่วยสร้างการิต เช่น สถานการณ์ 'ทำให้เปลี่ยนสถานที่ไปอยู่บนโต๊ะ' อาจใช้ประโยค *Lo he puesto en la mesa.* 'I put it on the table' หรือ การ 'ทำให้มีความสุข' อาจใช้ประโยค *Me da miedo.* 'It gives me fear' หรือ การทำให้ปกคลุมหรือห้อมล้อมไปด้วยอาจใช้โครงสร้าง *Lo cubrieron de hielo.* 'They covered it with ice' เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบความหมายของคำนามที่เป็นลักษณะหรือสภาพที่เปลี่ยนมา จะเห็นว่าในการิตหน่วยคำ คำนามนั้นมีลักษณะทั่วไป ในขณะที่ในการิตกลุ่มคำจะมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากกว่าและมีรายละเอียดได้มากกว่า จากตารางที่ 16 ซึ่งแสดงกรณีของการทำให้เปลี่ยนเป็นวัตถุ

(entity) จะเห็นได้ว่าในคำนามที่อ้างถึงคนในกริยากลุ่มคำมีรายละเอียดชัดเจน และมีความเฉพาะกว่า เช่น ประธาน แชมเปียนโลก หัวหน้า แต่ในกริยาคำ คำนามที่เป็นรากศัพท์จะมีความหมายเป็นคำนามในด้านคุณลักษณะมากกว่าการหมายถึงคำนามในแง่อ้างอิง เช่น คนโง่ คนบ้านนอก หรือเสีย ซึ่งความหมายที่ได้ออกมานั้นก็ไม่ใช่ความหมายว่าทำให้เป็นเช่นนั้น แต่แปลว่าทำให้มีลักษณะบางส่วนเหมือนคำนามตัวนั้น ๆ มากกว่า การที่กริยากลุ่มคำใช้กับคำนามที่มีความเฉพาะสูงกว่า จึงเป็นเหตุการณ์ที่มีความถี่ในการปรากฏต่ำกว่า เพราะเหตุนี้จึงปรากฏรูปเป็นกริยากลุ่มคำดังจะได้กล่าวถึงต่อไปในส่วนของความแตกต่างด้านความถี่

ตารางที่ 16 เหตุการณ์ผลที่เป็นการเปลี่ยนเป็นคน สัตว์ สิ่งของในกริยาคำและกริยากลุ่มคำ

สภาพของเหตุการณ์ผลที่มีความหมายว่าทำให้เป็น			
กริยาคำ		กริยากลุ่มคำ	
'กอง'	amontonar (8)	'ขึ้นเล็กขึ้นน้อย'	hacer añicos (2)
'ก้อน, มวล'	amasar (6)	'ประธาน'	hacer presidente (2)
'ก้อนแน่น'	apelmazar (3)	'ตัวหลัก'	hacer protagonista (2)
'กลุ่มก้อน'	apelotonar (3)	'ขึ้นๆ'	hacer pedazos (1)
'ญาติ'	emparentar (2)	'ขึ้นเล็กขึ้นน้อย'	hacer trizas (1)
'คนโง่/ปัญญาอ่อน'	idiotizar (2)	'แชมเปียนโลก'	hacer campeón del mundo (1)
'คนบ้านนอก'	jibarizar (2)	'หัวหน้าโครงการ'	hacer jefe de proyecto (1)
'เสีย'	atigrar (1)	'เศรษฐี'	hacer millonario (1)
'เศษเสี้ยนไม้'	astillar (1)	'ผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีขึ้นและซึมเศร้าน้อยลง'	hacer adultos más sanos y menos depresivos (1)
		'สายลับ'	agente (1)

5.2 ความแตกต่างด้านความถี่

ตามหลักการออกแรงน้อยที่สุด (Principle of Least Effort) ของซิปฟ์ (Zipf, 1935) และหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ (Principle of Functional Transparency) ของ ชิบาทานิ (Shibatani, 2003) สิ่งที่ปรากฏบ่อยจะมีแนวโน้มที่จะมีรูปสั้นและมีความชัดเจนด้านหน้าที่ของรูปแสดงน้อย แต่เหตุการณ์ที่ไม่ใช่เรื่องปกติจะต้องการการแสดงผลที่ชัดเจนมากกว่า หากนำหลักการนี้มาใช้กับหน่วยสร้างกริยาในภาษาสเปน โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความแตกต่างระหว่างกริยาคำและกริยากลุ่มคำจะได้สมมุติฐานว่า กริยาหรือการก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลที่

เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยจะมีแนวโน้มที่จะใช้กับกริยาคำน้อยกว่าและมีความชัดเจนในการแสดงความหมายกริยาน้อยกว่า กล่าวคือเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลแยกออกจากกันไม่ชัดเจนนัก จากสมมุติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการนับความถี่ของรูปที่แสดงเหตุการณ์ผล อันได้แก่ รากศัพท์ทั้งที่เป็นคุณศัพท์และคำนามในกริยาคำน้อยกว่า และกริยาที่ปรากฏในอนุภาคขึ้นในกริยาคำน้อยกว่า ที่ปรากฏในคลังข้อมูลภาษาพูดชุดเดียวกัน ผลที่ได้ในตารางที่ 17 และตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมแล้วกริยาคำน้อยกว่ามีความถี่ในการปรากฏสูงกว่ากริยาคำน้อยกว่ามาก

ตารางที่ 17 ความถี่รูปคำ (token frequency) ในการปรากฏของกริยาคำน้อยกว่าเฉพาะในกริยาคำน้อยกว่า *hacer* และกริยาคำน้อยกว่าในภาษาเขียน (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

กริยาคำน้อยกว่า			กริยาคำน้อยกว่า	
สมมุติฐาน	กริยากลาง	ไม่ใช่กริยา	จากคุณศัพท์	จากคำนาม
2	112	39	296	542

ตารางที่ 18 ความถี่รูปคำ (token frequency) ในการปรากฏของกริยาคำน้อยกว่าทั้งหมดและกริยาคำน้อยกว่าในภาษาเขียน (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

กริยาคำน้อยกว่า			กริยาคำน้อยกว่า	
สมมุติฐาน	กริยากลาง	ไม่ใช่กริยา	จากคุณศัพท์	จากคำนาม
8	190	47	296	542

แต่เมื่อพิจารณาจากความถี่รูปศัพท์ (type frequency) หรือจำนวนของรากศัพท์/กริยาที่แสดงเหตุการณ์ผล ในตารางที่ 19 และ 20 ก็พบว่าแม้ว่าความถี่ของกริยาคำน้อยกว่าจะมีมากกว่า แต่ค่าความต่างของเหตุการณ์ก็ไม่ห่างกันมากนัก ทำให้สรุปได้ว่ากริยาคำน้อยกว่าและกริยาคำน้อยกว่าใช้กับเหตุการณ์ได้จำนวนหลากหลายไม่ต่างกันมากนัก ดังนั้น สาเหตุที่กริยาคำน้อยกว่ามีความถี่สูงกว่ากริยาคำน้อยกว่าไม่ได้เป็นเพราะกริยาคำน้อยกว่าใช้แสดงเหตุการณ์กริยาคำน้อยกว่าได้หลากหลายกว่า แต่เป็นเพราะกริยาคำน้อยกว่าใช้กับเหตุการณ์กริยาคำน้อยกว่าที่มีการพูดถึงบ่อยกว่า

ตารางที่ 19 ความถี่รูปศัพท์ (type frequency) ในการปรากฏของกริยากลุ่มคำเฉพาะในกริยากริิต *hacer* และกริิตหน่วยคำในภาษาเขียน (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

กริยากลุ่มคำ			กริิตหน่วยคำ	
สมมุติมาลา	กริยากลาง	ไม่ใช่กริยา	จากคุณศัพท์	จากคำนาม
2	72	29	60	99

ตารางที่ 20 ความถี่รูปศัพท์ (type frequency) ในการปรากฏของกริยากลุ่มคำทั้งหมดและกริิตหน่วยคำในภาษาเขียน (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

กริยากลุ่มคำ			กริิตหน่วยคำ	
สมมุติมาลา	กริยากลาง	ไม่ใช่กริยา	จากคุณศัพท์	จากคำนาม
8	120	36	60	99

เมื่อพิจารณาความถี่ในการปรากฏของเหตุการณ์กริิตเพื่อหาว่าเหตุการณ์กริิตที่พบบ่อยจะใช้กับรูปภาษาใด ผลที่ได้ในตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์กริิตที่พบบ่อยมากที่สุดใน 10 อันดับแรกล้วนมีรูปแสดงเป็นการิิตหน่วยคำทั้งสิ้น ส่วนเหตุการณ์กริิตที่ปรากฏใช้กับกริิตกลุ่มคำและมีความถี่สูงที่สุดคือ 'ทำให้เห็น' กริยากริิต + *ver* และ กริยากริิต + *dormir* พบ 7 ครั้งเท่ากัน มีความถี่สูงเป็นอันดับที่ 27 และไม่ได้นำมาแสดงในตารางนี้ หมายความว่าอันดับ 1 - 26 ใช้กับกริิตหน่วยคำทั้งหมด ผลที่ได้ดังกล่าวยืนยันสมมุติฐานว่าเหตุการณ์ที่เป็นเรื่องปกติเกิดขึ้นเป็นประจำ (นั่นคือมีการพูดถึงบ่อย) จะใช้กับรูปที่สั้นและมีความชัดเจนน้อยกว่า

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 สถานการณ์การกริยาที่พบในข้อมูลบ่อยที่สุด 10 อันดับแรก

อันดับที่	สถานการณ์การกริยาที่ปรากฏบ่อยในข้อมูล	จำนวนครั้งที่พบ	รูปการกริยาที่ปรากฏ
1	'ทำให้อยู่ในวงแขน, โอบ/กอด' <i>abrazar</i>	56	หน่วยคำ-คำนาม
2	'ทำให้เต็ม'	55	หน่วยคำ-คุณศัพท์
3	'ทำให้อยู่ในดิน, ฝัง'	35	หน่วยคำ-คำนาม
4	'ทำให้อยู่ในบันทึก, บันทึก'	30	หน่วยคำ-คำนาม
5	'ทำให้สะอาด'	30	หน่วยคำ-คุณศัพท์
6	'ทำให้ทุกข์ทรมาน'	23	หน่วยคำ-คุณศัพท์
7	'ทำให้มีอาหาร, ให้อาหาร'	23	หน่วยคำ-คำนาม
8	'ทำให้สงบ'	21	หน่วยคำ-คุณศัพท์
9	'ทำให้มีความตกใจ'	20	หน่วยคำ-คำนาม
10	'ทำให้อยู่ในขอบเขต'	19	หน่วยคำ-คำนาม

รายการความถี่ของเหตุการณ์ซึ่งวัดจากส่วนที่แสดงเหตุการณ์ผล พร้อมทั้งจำนวนกริยาที่มีความถี่ในการปรากฏนั้น ๆ แสดงอยู่ในตารางที่ 22 แยกตามประเภทของรูปการกริยาที่ปรากฏใช้ ผลที่แสดงในตารางก็ยังยืนยันสมมุติฐานและสอดคล้องกับหลักความประหยัดแรงและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ โดยจะเห็นว่าสถานการณ์ที่ปรากฏบ่อยครั้งนั้นคือ 50 ครั้ง+ (51-60 ครั้ง) 30 ครั้ง+ (31-40 ครั้ง) ฯลฯ จะปรากฏในรูปหน่วยสร้างกริยาหน่วยคำซึ่งมีรูปสั้นกว่าและมีชัดเจนน้อยกว่า ส่วนสถานการณ์ที่ปรากฏไม่บ่อย เช่น ปรากฏเพียง 1 ครั้งในคลังข้อมูลภาษาเขียนขนาดประมาณ 197,000 คำ จะพบว่าใช้กับการกริยากลุ่มคำมากกว่า ส่วนตารางที่ 23 ซึ่งเหมือนตารางที่ 22 แต่ในการกริยากลุ่มคำจะรวมกริยา *dejar*, *obligar* และ *poner* ด้วย (ไม่พบการกริยากลุ่มคำที่ใช้กับกริยา *forzar* ในข้อมูลภาษาเขียน) ให้ผลใกล้เคียงกันคือเหตุการณ์ที่ปรากฏบ่อยจะใช้กับการกริยาหน่วยคำ

ตารางที่ 22 ความถี่ในการปรากฏของเหตุการณ์ผลในภาษาเขียน นับการติดกลุ่มคำเฉพาะ *hacer*

การติดกลุ่มคำ						การติดหน่วยคำ			
สมมุติเวลา		กริยากลาง		ไม่ใช่กริยา		จากคุณศัพท์		จากคำนาม	
ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา
								50 ครั้ง+	1
								30 ครั้ง+	1
								20 ครั้ง+	3
								10 ครั้ง+	8
								10 ครั้ง	3
						50 ครั้ง+	1	9 ครั้ง	1
						20 ครั้ง+	2	8 ครั้ง	3
		7 ครั้ง	1			10 ครั้ง+	4	7 ครั้ง	2
		6 ครั้ง	1			8 ครั้ง	1	6 ครั้ง	2
		5 ครั้ง	1			6 ครั้ง	2	5 ครั้ง	2
		4 ครั้ง	1	4 ครั้ง	2	4 ครั้ง	8	4 ครั้ง	9
		3 ครั้ง	3	3 ครั้ง	2	3 ครั้ง	9	3 ครั้ง	9
		2 ครั้ง	16	2 ครั้ง	1	2 ครั้ง	17	2 ครั้ง	26
1 ครั้ง	2	1 ครั้ง	49	1 ครั้ง	27	1 ครั้ง	16	1 ครั้ง	29

ตารางที่ 23 ความถี่ในการปรากฏของเหตุการณ์ผลในภาษาเขียน นับการិតกลุ่มคำทั้งหมด

การิตกลุ่มคำ						การิตหน่วยคำ			
สมมุติมาลา		กริยากลาง		ไม่ใช่กริยา		จากคุณศัพท์		จากคำนาม	
ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา	ความถี่	จำนวนกริยา
								50 ครั้ง+	1
								30 ครั้ง+	1
								20 ครั้ง+	3
								10 ครั้ง+	8
								10 ครั้ง	3
						50 ครั้ง+	1	9 ครั้ง	1
		8 ครั้ง	1			20 ครั้ง+	2	8 ครั้ง	3
		7 ครั้ง	1			10 ครั้ง+	4	7 ครั้ง	2
		6 ครั้ง	2			8 ครั้ง	1	6 ครั้ง	2
		5 ครั้ง	1			6 ครั้ง	2	5 ครั้ง	2
		4 ครั้ง	2	4 ครั้ง	2	4 ครั้ง	8	4 ครั้ง	9
		3 ครั้ง	7	3 ครั้ง	2	3 ครั้ง	9	3 ครั้ง	9
		2 ครั้ง	23	2 ครั้ง	1	2 ครั้ง	17	2 ครั้ง	26
1 ครั้ง	8	1 ครั้ง	83	1 ครั้ง	37	1 ครั้ง	16	1 ครั้ง	29

อาจมีผู้แย้งว่าตัวเลขความถี่ที่แสดงข้างต้นไม่น่าจะนำมาเปรียบเทียบกันได้ เพราะการิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนมีความแตกต่างหลักประการหนึ่ง การิตหน่วยคำจะใช้กับเหตุการณ์การิตที่เหตุการณ์ผลเป็นสภาพเท่านั้น แต่การิตกลุ่มคำจะแสดงเหตุการณ์ที่เหตุการณ์ผลเป็นการกระทำได้ด้วย ดังนั้น การที่การิตหน่วยคำปรากฏใช้มากกว่าอาจเป็นเพราะความแตกต่างในประเภทลักษณะเหตุการณ์ก็ได้ เช่น อาจเป็นไปได้ว่าในภาษาโดยทั่วไปแล้ว ประเภทของเหตุการณ์ที่ปรากฏพบมากที่สุดอาจเป็นสภาพก็ได้ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่รูปการิตที่มีเหตุการณ์ผลเป็นสภาพจะปรากฏมากกว่า คำได้แย้งดังกล่าวไม่อาจลดความน่าเชื่อถือของข้อมูลและข้อสรุปในงานชิ้นนี้ได้ด้วยเหตุผล 3 ประการ ประการแรก โดยทั่วไปประเภทเหตุการณ์ “สภาพ” มิได้มีความถี่ปรากฏในภาษามากกว่าประเภทเหตุการณ์อื่นอันได้แก่ “กิจกรรม (activity)” “การจบกระบวนการ (accomplishment)” และ “การบรรลุ (achievement)” แต่อย่างไรใด ในงานวิจัยของฮิวเซน (Housen, 2002: 177) มีตัวเลขความถี่ในการปรากฏของเหตุการณ์ประเภท

ต่าง ๆ ของผู้พูดเจ้าของภาษา คือ “สภาพ” 760 ครั้ง “กิจกรรม (activity)” 597 ครั้ง “การจบกระบวนการ (accomplishment)” 651 ครั้ง และ “การบรรลุ (achievement)” 705 ครั้ง แม้ตัวเลขความถี่ดังกล่าวจะระบุว่าประเภทของสภาพเป็นประเภทที่มีความถี่สูงที่สุด แต่สภาพในความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำกริยา (lexical aspect) ได้รวมเอากริยาอย่าง ‘รู้’ ‘เห็น’ ‘เชื่อ’ ไว้ด้วย แต่คำว่า “สภาพ” ของผู้วิจัยในงานชิ้นนี้หมายถึงคุณลักษณะและสภาพที่แสดงได้ด้วยคำนามและคุณศัพท์เท่านั้น นอกจากนี้ หากนำความถี่ของเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ “สภาพ” อันได้แก่ “กิจกรรม (activity)” “การจบกระบวนการ (accomplishment)” และ “การบรรลุ (achievement)” รวมกัน จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์สภาพมีน้อยกว่าเหตุการณ์ที่ไม่ใช่สภาพมาก

ประการต่อมา แม้ว่าจะทำการเปรียบเทียบการิตหน่วยคำทั้งหมดกับการิตกลุ่มคำซึ่งมีส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยาเท่านั้นเพื่อเป็นการเทียบเฉพาะการิตที่มีผลเป็นสภาพเหมือนกัน ผลที่แสดงในตารางที่ 22 และ 23 ก็ยังสะท้อนให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่มีความถี่สูงใช้กับการิตหน่วยคำและเหตุการณ์ที่ปรากฏไม่บ่อย เช่น ปรากฏเพียงครั้งเดียวใช้กับการิตกลุ่มคำมากกว่า

ประการสุดท้าย แม้อาจจะมีผู้แย้งว่าเหตุการณ์การิตที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลเป็นสภาพเป็นเหตุการณ์การิตที่ปรากฏบ่อยที่สุด ดังนั้นหากการิตหน่วยคำซึ่งใช้เมื่อเหตุการณ์ผลเป็นสภาพจะปรากฏพบใช้บ่อยกว่าจึงเป็นเรื่องปกติ แต่ข้อโต้แย้งนั้นก็ไม่ได้ขัดกับหลักการความโปร่งใสทางหน้าที่ซึ่งระบุว่าเหตุการณ์ที่ปรากฏบ่อยจะใช้กับรูปที่สั้นกว่าแต่อย่างใด

การที่การิตหน่วยคำซึ่งใช้กับเหตุการณ์ที่เป็นการทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพอย่างเดียวนั้นมีความถี่ในการปรากฏสูงกว่าการิตกลุ่มคำที่แสดงเหตุการณ์การิตที่มีเหตุการณ์ผลเป็นสภาพหรือการกระทำก็ได้ทำให้ได้ข้อสรุปว่าเหตุการณ์การิตที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพนั้นมีความถี่ในการปรากฏสูงกว่าเหตุการณ์การิตที่มีผลเป็นการกระทำ สาเหตุของปรากฏการณ์นี้อาจมาจากการที่การที่ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพนั้นมักเป็นการกระทำกับวัตถุ ส่วนการทำให้เกิดการกระทำนั้นมักเป็นการกระทำกับมนุษย์ ซึ่งในการกระทำกับวัตถุนั้นมีโอกาสที่จะได้ผลที่ต้องการได้สูงกว่า เนื่องจากวัตถุไม่มีการขัดขึ้นหรือต้านแรงที่กระทำ เช่น ในกริตหน่วยคำ *llenar* ‘ทำให้เต็ม’, *secar* ‘ทำให้แห้ง’ หรือ *limpiar* ‘ทำให้สะอาด’ ซึ่งเป็นกริยาแสดงการิตที่มีความถี่ในการปรากฏสูง จะใช้กับวัตถุเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ การศึกษาความถี่ในการปรากฏของการิตทั้งสองประเภทร่วมกับผู้รับเหตุแยกตามปัจจัยว่าผู้รับเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ทำให้เห็นความแตกต่างอีกประการหนึ่งระหว่างการิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำ ผู้วิจัยพบว่ากริตหน่วยคำมีแนวโน้มจะใช้ในสถานการณ์การิตที่

มีผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตสูงกว่า แต่การตีกลุ่มคำจะมีแนวโน้มใช้กับกรณีที่ผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตสูงกว่า ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ความถี่ในการปรากฏของการตีแต่ละประเภทแยกตามความเป็นสิ่งมีชีวิตของผู้รับเหตุ (ผลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $p \leq 0.01$)

ประเภทของผู้รับเหตุ	สิ่งมีชีวิต	สิ่งไม่มีชีวิต	ไม่ปรากฏผู้รับเหตุ	รวม
การตีหน่วยคำ	375	453	10	838
การตีกลุ่มคำ	143	61	38	242

สหสัมพันธ์ (correlation) ข้างต้นระหว่างการตีหน่วยคำกับสถานการณ์การตีที่ผู้รับเหตุเป็นสิ่งไม่มีชีวิตและการตีกลุ่มคำกับสถานการณ์การตีที่ผู้รับเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตสอดคล้องกับสหสัมพันธ์ระหว่างการตีหน่วยคำกับการตีโดยตรงและการตีกลุ่มคำกับการตีโดยอ้อม (ดู Comrie, 1985; Shibatani and Pardeshi, 2001) เนื่องจากการตีโดยตรงมักจะเกี่ยวข้องกับการใช้กำลังเข้ากระทำให้เกิดผลโดยทันที ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะเป็นการตีที่เกี่ยวกับสิ่งไม่มีชีวิตมากกว่า เพราะสิ่งไม่มีชีวิตจะเป็นสิ่งที่ถูกควบคุมจัดการได้ง่ายกว่าการควบคุมจัดการสิ่งมีชีวิตซึ่งมีเจตจำนงของตัวเองและสามารถขัดขืนได้ เมื่อสถานการณ์การตีเกี่ยวข้องกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิต การทำให้เกิดเหตุการณ์ผลมักจะใช้วิธีโดยอ้อม เช่น โดยใช้สภาวะแวดล้อมบังคับ หรือ การสั่ง/ขอร้อง

5.3 สรุป

ผู้วิจัยศึกษาความแตกต่างระหว่างการตีหน่วยคำและการตีกลุ่มคำในภาษาสเปนใน 2 แง่มุม คือ ความแตกต่างทางอรรถศาสตร์และความแตกต่างด้านความถี่ในการใช้ ในทางอรรถศาสตร์ การตีหน่วยคำในภาษาสเปนจะแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพเท่านั้น ในขณะที่การตีกลุ่มคำสามารถแสดงเหตุการณ์ผลได้ทั้งที่เป็นสภาพและการกระทำ ทั้งนี้เป็นเพราะการตีหน่วยคำสร้างจากรากศัพท์คำนามและคำคุณศัพท์ซึ่งแสดงเพียงสภาพเท่านั้น แต่การตีกลุ่มคำปรากฏรวมได้ทั้งกับกริยาลี นามวลี และคุณศัพท์วลี จึงสามารถมีประเภทความหมายของเหตุการณ์ผลได้หลากหลายกว่า ทั้งนี้ มียกเว้นการตีหน่วยคำจำนวนไม่กี่กรณีที่สามารถแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นการกระทำได้ เนื่องจากสร้างจากรากศัพท์ที่เป็นกริยา กรณียกเว้นดังกล่าวมีน้อยมากและไม่พบในข้อมูลที่นำมาศึกษา

ความแตกต่างทางความหมายอีกประการหนึ่งคือการตีกลุ่มคำจะแสดงความหมายของประเภทของการตีที่หลากหลายกว่า เช่น การตีแท้ การตียินยอม การตีตรง การตีอ้อม เนื่องจากใน

การีตกลุ่มคำ รูปภาษาที่แสดงเหตุการณ์เหตุเป็นกริยาซึ่งมีความหมายต่าง ๆ กันไป ส่วนในกรณีของการีตหน่วยคำ รูปภาษาที่แสดงเหตุการณ์เหตุเป็นหน่วยคำที่ทำให้รากศัพท์กลายเป็นกริยาที่มีความหมายการีต โดยไม่มีความหมายอื่นใดนอกจากนั้น ดังนั้นความหมายของการีตจึงเป็นความหมายทั่วไป ไม่ให้รายละเอียดว่าเป็นการีตแบบใด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะการีตกลุ่มคำที่ปรากฏกับส่วนเติมเต็มที่เป็นคุณศัพท์วลีและนามวลี ซึ่งมีลักษณะทางความหมายใกล้เคียงกับการีตหน่วยคำมากที่สุด กล่าวคือจะแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพเท่านั้น ผู้วิจัยพบว่าในการีตหน่วยคำ คุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการีตจะต้องมีความหมายเป็นคุณสมบัติซึ่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเช่นนั้นได้ง่าย และหากเป็นคุณลักษณะที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น นิสัยของมนุษย์ เป็นต้น การีตกลุ่มคำจะก็เป็นทางเลือกที่นำมาใช้ในการแสดงความหมายดังกล่าว

ความแตกต่างทางความหมายประการสุดท้ายที่กล่าวถึงคือการีตหน่วยคำจะใช้กับความหมายที่ไม่ตรงกับรากศัพท์โดยตรง โดยในบทที่ 3 ได้กล่าวไปแล้วว่าความหมายการีตหนึ่งทีพบในการีตหน่วยคำคือ ‘ทำให้เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน’ แต่ การีตกลุ่มคำจะมีความหมายเป็นการเปลี่ยนสภาพไปมีลักษณะเป็นเช่นนั้นเท่านั้น

สำหรับความแตกต่างในแง่ความถี่ในการใช้ การศึกษาเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่าการีตหน่วยคำมีความถี่โดยรวมสูงกว่าการีตกลุ่มคำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแยกย่อยลงไปเป็นความถี่ของสถานการณ์การีตก็พบว่าสถานการณ์การีตที่พบบ่อยส่วนใหญ่อยู่ในรูปการีตหน่วยคำ ส่วนสถานการณ์การีตที่พบเพียงครั้งเดียวในคลังข้อมูลปรากฏในรูปการีตกลุ่มคำสูงกว่า ผู้วิจัยได้อธิบายว่าผลที่ได้ดังกล่าวเป็นไปตามหลักการออกแรงน้อยที่สุดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ซึ่งระบุว่าเหตุการณ์ที่พบบ่อยมักจะใช้กับรูปที่ย่อลงหรือสั้นกว่า ซึ่งในกรณีนี้ก็คือการีตหน่วยคำ และเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นบ่อยจะต้องการการแสดงรูปที่ชัดเจนทางความหมายมากกว่า โดยการีตกลุ่มคำจะมีการแสดงรูปชัดเจนกว่าตรงที่ส่วนของเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลแสดงแยกกันอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าการีตหน่วยคำจะใช้กับสถานการณ์การีตที่ผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตมากกว่า ส่วนการีตกลุ่มคำจะมีแนวโน้มใช้กับกรณีที่ผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสากลลักษณะที่นักภาษาศาสตร์หลายคนระบุว่ากริยาหน่วยคำมีแนวโน้มที่จะใช้แสดงเหตุการณ์การีตโดยตรง ส่วนการีตกลุ่มคำจะสัมพันธ์กับสถานการณ์การีตโดยอ้อม เพราะสิ่งไม่มีชีวิตจะถูกบังคับควบคุมได้โดยตรงมากกว่าสิ่งมีชีวิตซึ่งมีเจตจำนงของ

ตัวเองและสามารถชัดเจนได้ เมื่อสถานการณ์การตีเกี่ยวข้องกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิต การทำให้เกิดเหตุการณ์ผลจึงมักจะใช้วิธีโดยอ้อม เช่น โดยใช้สภาวะแวดล้อมบังคับ หรือ การสั่ง/ขอร้อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาหน่วยสร้างการิตภาษาสเปนในขอบเขตที่ครอบคลุมมากกว่างานวิจัยที่ผ่านมาในหัวข้อเดียวกัน งานวิจัยเกี่ยวกับหน่วยสร้างการิตในภาษาสเปนส่วนใหญ่ศึกษาเพียงหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำที่ปรากฏกับหน่วยเติมเต็มกริยากกลางเป็นหลัก (Bordelois, 1974; Finnemann, 1982; Davies, 1995; Treviño, 1992, 1994; Paris, 1999) หากมีการกล่าวถึงการิตกลุ่มคำที่ปรากฏกับหน่วยเติมเต็มสมมุติมาลา ก็เป็นการกล่าวเพียงสั้น ๆ มีเพียงงานของเคอร์นาว (Curnow, 1994) เท่านั้นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการิตกลุ่มคำที่ปรากฏกับหน่วยเติมเต็มกริยากกลางและที่ปรากฏกับหน่วยเติมเต็มสมมุติมาลา ในส่วนของกริตหน่วยคำ ผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยที่เน้นศึกษาเรื่องนี้ โดเรโก (Torrego, 1998: 74) ได้กล่าวว่ารูปการิตในภาษาตระกูลโรแมนซ์เป็นแบบการิตกลุ่มคำ ไม่ใช่การิตหน่วยคำ คำกล่าวของโดเรโกนี้เป็นการละเลยการศึกษาการิตหน่วยคำในภาษาสเปนซึ่งแม้จะไม่มีเพิ่มความเพิ่มพูน (productive) เช่นในภาษาเตอร์กิชหรือมาเลย์ แต่ก็มียุรูปแบบทางวิทยาหน่วยคำซึ่งสามารถใช้สร้างคำใหม่ขึ้นมาในภาษาได้ เช่น ในกรณีประเทศเกิดใหม่อย่างติมอร์ หากเราต้องการพูดว่าประเทศนี้รับวัฒนธรรมภายนอกมาแล้ว “ทำให้เป็นติมอร์” เราก็สามารถนำรูปแบบการเติมศัพท์ที่ปรากฏพบใช้มากที่สุดกับรากศัพท์ที่เป็นคำคุณศัพท์คือ *-izar* มาสร้างเป็นคำ *timor-izar* ได้ แม้คำนี้จะไม่มีอยู่ในพจนานุกรมและอาจไม่เคยมีการใช้มาก่อน แต่ผู้พูดภาษาก็สามารถเข้าใจความหมายได้ว่าคือ ‘ทำให้เป็นติมอร์’ เมื่อเทียบกับงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาสเปนที่ผ่านมา งานของเซร์ราโน-โดลาเดร์ (Serrano-Dolader, 1999) กล่าวถึงการสร้างคำกริยาทั่วไปโดยไม่ได้วิเคราะห์ความหมายการิตอย่างละเอียด ส่วนงานของกูมิเอล-โมลินาและคณะ (Gumiel-Molina et al., 1999) ก็ศึกษากริยาแสดงความหมายการิตที่สร้างจากคำคุณศัพท์เท่านั้น โดยประเด็นหลักของงานอยู่ที่การเปรียบเทียบว่ากริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์ในภาษาสเปนมีความหมายเทียบเท่าหน่วยสร้างก่อนผล (resultative construction) ในภาษาอื่นเช่น ภาษาอังกฤษ จึงอาจกล่าวได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานชิ้นบุกเบิกที่ศึกษาเปรียบเทียบการิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำในภาษาสเปน

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การิตหน่วยคำและการิตกลุ่มคำในภาษาสเปนในด้านโครงสร้าง ความหมาย และ การใช้ รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการิตทั้งสองประเภท ในส่วนของกริตหน่วยคำ ผู้วิจัยต้องการศึกษาตัวเองชี้การิตในการิตหน่วยคำ คุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นการิตหน่วยคำ และความหมายของการิต

หน่วยคำ และในส่วนของกริยาคำ งานชิ้นนี้มุ่งที่จะศึกษาความหมายของกริยาคำในฐานะตัวบ่งชี้กริยาคำ โครงสร้างและความหมายของกริยาคำ และปัจจัยทางความหมายที่กำหนดรูปการกของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุในหน่วยสร้างกริยาคำ

ผู้วิจัยทำการศึกษาในหัวข้อดังกล่าวโดยใช้กรอบทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่และนำข้อมูลภาษาที่ใช้จริงในคลังข้อมูลทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาของการใช้ข้อมูลที่คิดขึ้นมาเอง เช่น ได้ประโยคที่ไม่เป็นธรรมชาติหรือประโยคที่ยากต่อการตัดสินใจว่าเป็นรูปที่ยอมรับได้หรือไม่ การวิเคราะห์และข้อสรุปจะอิงจากปรากฏของรูปภาษาในคลังข้อมูลเกือบทั้งหมดและจะอาศัยการรู้เอง (intuition) น้อยที่สุด

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษากริยาคำ หน่วยคำ ผู้วิจัยพบว่าหน่วยเติมศัพท์ (affix) ที่ใช้แสดงความหมายกริยาคำในภาษาสเปนนั้นมีได้เป็นหน่วยเติมศัพท์ที่บ่งความหมายกริยาคำ (causative affix) โดยเฉพาะแต่เพียงความหมายเดียว แต่บ่งความหมายการเปลี่ยนสภาพด้วยตัวเอง (inchoative) ได้อีกด้วย โดยกริยาที่ผ่านการเติมหน่วยเติมศัพท์และมีความหมายไม่ใช้กริยาดังกล่าวจะปรากฏเป็นอกรรมกริยา แต่หากกริยาที่สร้างจากรากศัพท์คำคุณศัพท์และคำนามด้วยหน่วยเติมศัพท์เหล่านี้ใช้เป็นสกรรมกริยาก็จะมีความหมายแสดงกริยาคำ หน่วยเติมศัพท์ดังกล่าวนี้มีทั้งที่เป็นหน่วยเติมหน้าศัพท์ (prefix) ได้แก่ *a-* และ *en-* และหน่วยเติมหลังศัพท์ (suffix) ได้แก่ *-ar, -ear, -izar, -ificar, -itar, -ecer, -iguar* และ *-rentar*

การสร้างกริยาคำในภาษาสเปนจะนำรากคำคุณศัพท์หรือคำนามมาเติมหน่วยเติมหลังศัพท์ *-ar, -ear, -izar, -ificar, -itar, -ecer, -iguar* และ *-rentar* และอาจประกอบด้วยหน่วยเติมหน้าศัพท์ *a-, en-* อีก หน่วยเติมศัพท์ที่ใช้เพื่อสร้างกริยาคำที่พบในการวิจัยนี้มีมากกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งมีเพียง *en-, a-, -izar* และ *-ificar* เท่านั้น ส่วนประเด็นเรื่องการแจกแจง (distribution) ของหน่วยเติมศัพท์เหล่านี้เป็นไปตามสมมติฐานว่ามีการเลือกใช้อย่างไม่อาจกำหนดเป็นกฎได้ คือเป็นเรื่องเฉพาะศัพท์ของกริยาแสดงกริยาคำนั้น ๆ (lexically determined)

ความหมายของกริยาแสดงกริยาคำที่ได้จากกระบวนการทางหน่วยคำวิทยา หากเป็นกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์จะมีความหมายแสดงกริยาคำชัดเจนและสรุปได้เป็นหนึ่งเดียวคือการทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนแปลงสภาพมา มีลักษณะตามความหมายของรากศัพท์ หรือกล่าวอีกทางหนึ่งคือคำคุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์จะมีความหมายเป็นลักษณะที่ผู้รับเหตุถูกทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพมา แต่กริยาที่สร้างจากคำนามจะมีความหมายหลายลักษณะ เช่น การทำให้ผู้รับเหตุมีคำนามที่เป็นราก

ศัพท์ การทำให้ผู้รับเหตุปกคลุมหรือล้อมรอบไปด้วยคำนามที่เป็นรากศัพท์ การทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือนคำนามที่เป็นรากศัพท์ และการทำให้ผู้รับเหตุเปลี่ยนสถานที่มาอยู่ในคำนามที่เป็นรากศัพท์ หรือกล่าวอีกทางหนึ่งคือคำนามที่เป็นรากศัพท์จะมีความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ถูกเปลี่ยนมาอยู่กับผู้รับเหตุ สิ่งที่ปกคลุมห้อมล้อมผู้รับเหตุ สิ่งที่ผู้รับเหตุเปลี่ยนมาเป็นหรือเหมือน และสถานที่ที่ผู้รับเหตุมาอยู่ นอกจากนี้ ยังมีกรณีของกริยาแสดงการติดอกติดใจ ซึ่งต่างจากการตีหน่วยคำทั่วไปคือแทนที่รากศัพท์จะแสดงความหมายในส่วนของเหตุการณ์ผล แต่กลับมีความหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำการในเหตุการณ์เหตุ โดยความหมายของเหตุการณ์ผลเป็นสภาพซึ่งเกิดกับผู้รับเหตุหลังจากใช้สิ่งที่รากศัพท์นั้นอ้างถึงกับผู้รับเหตุ การตีความว่ากริยาแสดงการติดอกติดใจนั้นมีความหมายการตีแบบใดไม่สามารถคาดเดาได้จากรูปแบบการเติมหน่วยเติมศัพท์หรือประเภทของคำนามที่เป็นรากศัพท์ แต่จะขึ้นอยู่กับความเด่นทางบริษานของมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับรากศัพท์และการเชื่อมโยงมโนทัศน์แบบนามนัย โดยประสบการณ์ของมนุษย์เป็นสิ่งที่ตัดสินว่ามโนทัศน์ที่ใกล้ชิดกับความหมายของรากศัพท์มโนทัศน์ใดที่เด่นที่สุดและจะนำมาเชื่อมโยงในกระบวนการนามนัยเป็นความหมายของกริยา

ในภาพรวมแล้วความหมายของการตีหน่วยคำในภาษาสเปนจะเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือเป็นการก่อให้เกิดผลที่เป็นการเปลี่ยนสภาพ คุณลักษณะ หรือ สถานที่ เท่านั้น ไม่ใช่เหตุการณ์ที่เป็นการกระทำ (activity) เพราะการตีหน่วยคำส่วนใหญ่จะสร้างจากคำนามหรือคำคุณศัพท์ ไม่ใช่จากคำกริยา คำนามหรือคำคุณศัพท์นั้นก็แสดงลักษณะหรือสภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง มิได้แสดงเหตุการณ์ที่เป็นพลวัต ด้วยเหตุนี้ กริยาแสดงการติดอกติดใจก็มีความหมายเพิ่มเติมขึ้นมาจากเหตุการณ์ที่มีได้เป็นพลวัตนั้น

สำหรับคุณสมบัติทางความหมายของรากศัพท์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการติดอกติดใจ สำหรับคำคุณศัพท์แล้ว เนื่องจากความหมายของกริยาแสดงการติดอกติดใจจากกระบวนการสร้างความหมายการติด (causativization) คือการทำให้ผู้รับเหตุที่เป็นกรรมของกริยาเปลี่ยนสภาพมาที่คุณสมบัติของคุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์ ดังนั้น คุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการติดจะต้องมีความหมายเป็นคุณสมบัติซึ่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเช่นนั้นได้ง่าย จากการวิเคราะห์คุณศัพท์ที่เป็นรากศัพท์ของการตีหน่วยคำที่พบในข้อมูล ไม่พบลักษณะของคนที่เกี่ยวข้องอุปนิสัย เพราะลักษณะเหล่านี้ไม่ใช่ลักษณะที่มักจะเปลี่ยนได้ง่าย และหากมีสิ่งเปลี่ยนแปลงคนให้มีลักษณะนั้นได้ก็จะใช้การติดกลุ่มคำแทน เนื่องจากกริยากลุ่มคำนั้นมักจะใช้แสดงเหตุการณ์ที่เกิดไม่บ่อยเท่ากับกริยากลุ่มคำ สำหรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในตอนแรกว่าคุณศัพท์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการติดได้จะต้องเป็นคุณศัพท์ที่แสดงคุณลักษณะชั่วคราว (stage-level adjective)

ไม่ใช่คุณศัพท์แสดงลักษณะถาวร ผู้วิจัยได้พบตัวอย่างแย่งคือมีกริยาแสดงการริตจำนวนหนึ่งที่รากศัพท์เป็นคำคุณศัพท์ที่แสดงลักษณะถาวร ดังนั้นผลการศึกษาจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนในกรณีคุณสมบัติทางความหมายของคำนามที่สามารถนำมาสร้างเป็นการริตหน่วยคำได้จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของรากศัพท์กับความหมายการริตที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ในกรณีที่ความหมายของคำนามที่เป็นรากศัพท์มีความหมายเป็นสิ่งที่ผู้รับเหตุได้รับมา (ถูกทำให้มี) คำนามที่นำมาสร้างเป็นการริตหน่วยคำในความหมายนั้นได้จะต้องเป็นสิ่งที่สามารถครอบครองได้ โดยสามารถปรากฏกับกริยา *tener* 'มี' หรือ *dar* 'ให้' ได้ หากคำนามที่เป็นรากศัพท์มีความหมายเป็นสิ่งที่นำมาปกคลุมหรือล้อมรอบผู้รับเหตุ คำนามที่นำมาผ่านกระบวนการสร้างเป็นการริตหน่วยคำจะต้องเป็นสิ่งที่สามารถปกคลุมหรือห้อมล้อมสิ่งอื่นได้ หากคำนามนั้นเป็นสิ่งที่ผู้รับเหตุถูกทำให้เปลี่ยนมา มีลักษณะเหมือน คำนามนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่สามารถทำให้เปลี่ยนมาเป็นเช่นนั้นได้ไม่ยาก และในทำนองเดียวกัน หากคำนามนั้นในความหมายของกริยาแสดงการริตเป็นสถานที่ที่ผู้รับเหตุเปลี่ยนที่มาอยู่ คำนามที่จะนำมาสร้างเป็นการริตหน่วยคำในความหมายนั้นได้จะต้องเป็นสถานที่หรือสิ่งที่ตีความได้ว่าเป็นสถานที่ และในกรณีของกริยาแสดงการริตที่ไม่ใช่ต้นแบบ รากศัพท์จะต้องตีความได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หากเทียบผลการวิจัยกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่เดิมว่ารากศัพท์ที่สามารถนำมาสร้างเป็นการริตหน่วยคำจะไม่ใช่คำนามที่อ้างถึงสิ่งมีชีวิต สมมติฐานที่ตั้งไว้จะถูกแย้ง เนื่องจากมีการริตหน่วยคำที่สร้างจากคำนามที่อ้างถึงสิ่งมีชีวิตด้วย

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาหน่วยสร้างการริตกลุ่มคำในภาษาสเปน ทั้งในแง่ที่มีกริยาการริตหลายคำ คือ *hacer* 'make', *dejar* 'let', *poner* 'put', *obligar* 'oblige' และ *forzar* 'force' โดย *hacer* เป็นกริยาการริตที่มีความหมายเป็นกลางมากที่สุด เป็นกริยาที่แสดงการริตแท้ (causation proper) และใช้แสดงเหตุการณ์การริตแท้ได้ทุกสถานการณ์ กริยาการริต *dejar* จะแสดงเหตุการณ์ที่แสดงการริตแบบยินยอม (permissive causation) ส่วนกริยาการริต *poner* ใช้แสดงการริตแท้เช่นเดียวกับ *hacer* แต่มีความหมายของการริตเป็นแบบการริต ณ จุดเริ่มต้น (beginning point causation) กล่าวคือการกระทำที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ผลเกิดขึ้น ณ จุดเวลาที่เป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ผลเท่านั้น หลังจากนั้นเหตุการณ์ผลดำเนินไปได้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้กริยาการริต *poner* ยังมีความถี่ในการใช้น้อยกว่า *hacer* ส่วน *obligar* และ *forzar* เป็นกริยาการริตแสดงการริตแท้ที่ยังคงความหมายดั้งเดิมไว้ กริยาการริต *obligar* จะใช้กับการริตที่ผู้รับเหตุมีความต้องการหรือแนวโน้มที่จะชัดเจน ดังนั้นจึงมักปรากฏกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเจตจำนงหรือตีความว่ามีเจตจำนงได้ ส่วนกริยาการริต *forzar* นั้นปรากฏใช้น้อยมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว

ใกล้เคียงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในตอนแรกคือกริยากริต *forzar* จะใช้กับสถานการณ์ที่ผู้ก่อเหตุเป็นคนเท่านั้น แต่จำนวนตัวอย่างการปรากฏของ *forzar* ที่มีน้อยอาจทำให้ไม่สามารถยืนยันสมมติฐานนี้ไม่อย่างน่าเชื่อถือนัก

หน่วยสร้างกริตกลุ่มคำที่ใช้กับกริยากริตแต่ละคำก็มีโครงสร้างส่วนเติมเต็มได้มากกว่าหนึ่ง โดยกริยากริต *hacer* 'make' และ *poner* 'put' มีส่วนเติมเต็มแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยา และส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยาคือเป็นคุณศัพท์วลีหรือนามวลี ส่วนเติมเต็มที่ไม่ใช่กริยาจะแสดงสถานการณ์กริตที่เหตุการณ์ผลเป็นสภาพ เนื่องจากส่วนเติมเต็มที่เป็นนามวลีหรือคุณศัพท์วลีนั้นแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีพลวัตเท่านั้น แต่ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาจะแสดงสถานการณ์ กริตที่เหตุการณ์ผลเป็นการกระทำหรือสภาพก็ได้ กริยากริต *dejar* 'let', *obligar* 'oblige' และ *forzar* จะปรากฏกับส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาเท่านั้น

ส่วนเติมเต็มที่ประกอบด้วยกริยาเองก็แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ส่วนเติมเต็มกริยากลาง (infinitive complement) และส่วนเติมเต็มสมมุติมาลา (subjunctive complement) ส่วนเติมเต็มรูปกริยากลางจะสั้นกว่าส่วนเติมเต็มสมมุติมาลา จึงเป็นรูปที่ประหยัดกว่า ส่วนโครงสร้างสมมุติมาลามีสันฐาน *que* เชื่อมระหว่างอนุพากย์หลักและอนุพากย์ส่วนเติมเต็ม จึงมีข้อได้เปรียบที่มีความชัดเจนกว่าในแง่ที่เหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลในสถานการณ์กริตแยกออกจากกันเห็นได้ชัดกว่าในกรณีของส่วนเติมเต็มรูปกริยากลาง การศึกษาความถี่ในการปรากฏของส่วนเติมเต็มทั้งสองหน่วยสร้างได้ผลออกมาว่าส่วนเติมเต็มรูปกริยากลางเป็นรูปที่นิยมใช้มากกว่า ซึ่งผู้วิจัยเสนอว่าเป็นเพราะสาเหตุด้านการประหยัดแรง แต่ในกรณีที่อนุพากย์ส่วนเติมเต็มมีส่วนประกอบมาก กล่าวคือมี "ความหนัก" โครงสร้างสมมุติมาลา ก็จะมีแนวโน้มที่จะถูกเลือกใช้มากกว่า ปัจจัยเรื่องความหนักและความประหยัดเป็นหลักการที่แข่งกันในการกำหนดรูปภาษา โดยทั่วไป หลักความประหยัดเป็นหลักการพื้นฐานในการเลือกรูปภาษา แต่เมื่อความหนักมีมากขึ้นถึงระดับหนึ่งก็จะชนะความประหยัดได้ ปัจจัยเรื่องความหนักจะมีผลไม่เท่ากันในการสื่อสารด้วยการเขียนและการสื่อสารด้วยการพูด ในการสื่อสารด้วยการเขียน ผลของปัจจัยเรื่องความหนักจะเบากว่าในการพูด เนื่องจาก ในการเขียน ผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่มีข้อจำกัดเรื่องความจำระยะสั้น จึงสามารถประมวลผลรูปภาษาที่หนักได้ดีขึ้น และเลือกใช้รูปที่ประหยัดกว่าเป็นหลัก นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกว่าโครงสร้างกริยากลางมีแนวโน้มที่จะใช้กับเหตุการณ์ที่ปรากฏบ่อยกว่าซึ่งวัดจากความถี่ในการปรากฏของกริยาที่แสดงเหตุการณ์ผล (กริยาที่แสดงเหตุการณ์เหตุเป็นกริยาคำเดียวกันคือกริยากริตแต่ละคำ) ส่วนเหตุการณ์ที่ปรากฏน้อยครั้งกว่าจะใช้โครงสร้างสมมุติมาลาปรากฏการณ์นี้เป็นไปตามหลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ ผลการวิจัย

ดังกล่าวใกล้เคียงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในตอนแรก มีเพียงประเด็นเรื่องการเลือกที่จะใช้ ส่วนเติมเต็มกริยากลางหรือส่วนเติมเต็มสมมุติมาลาขึ้นอยู่กับประเภทสถานการณ์การวัดโดยตรง/ โดยอ้อมเท่านั้นที่ผู้วิจัยไม่อาจพิสูจน์เชิงประจักษ์ได้เนื่องจากการวัดกลุ่มคำที่มีส่วนเติมเต็มที่ ประกอบด้วยกริยาแต่ละโครงสร้างมีความเป็นไปได้ที่จะใช้แสดงเหตุการณ์การวัดโดยตรงหรือการวัด ก็โดยอ้อมก็ได้ ดังนั้นในหลายกรณีจึงไม่อาจตัดสินได้ว่าประโยคนั้น ๆ แสดงการวัดแบบใดอยู่ เนื่องจากบริบทไม่ชัดเจนพอและผู้ส่งสารก็ไม่ได้ใส่ใจที่จะระบุอย่างชัดเจนว่าเหตุการณ์นั้นเกิดจากการก่อเหตุแบบโดยตรงหรือแบบอ้อม การพิสูจน์สหสัมพันธ์ของรูปส่วนเติมเต็มแต่ละโครงสร้างกับความหมายการวัดโดยตรง/อ้อมจึงไม่อาจกระทำได้

ประเด็นปัญหาอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับหน่วยสร้างการวัดกลุ่มคำในภาษาสเปนคือเรื่อง การแสดงรูปการกของผู้รับเหตุ การใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงประจักษ์ซึ่งศึกษาภาษาในบริบทการใช้จริง ทำให้ได้ข้อสรุปที่แตกต่างจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ โดยผู้วิจัยพบว่าปัจจัยเรื่องความเป็นสิ่งมีชีวิตของผู้รับเหตุมีผลต่อการแสดงรูปการกของนามวลีที่เป็นผู้รับเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรากฏของสัมปทานการก (dative) มีแนวโน้มที่จะปรากฏกับผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตสูงกว่ากรณีที่ผู้รับเหตุไม่ใช่สิ่งมีชีวิตมาก นอกจากนี้ สาเหตุการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมหลังบุพบท *por* นั้นเป็นผลมาจากความจำเป็นในการหลีกเลี่ยงความกำกวมในการตีความว่าส่วนใดในหน่วยสร้างแสดงผู้รับเหตุ มิได้เป็นเพราะต้องการเน้นความสำคัญของผู้รับเหตุตามที่ตั้งสมมติฐานไว้แต่อย่างใด

ในบทที่ 5 ผู้วิจัยศึกษาความแตกต่างระหว่างกริยาคำนวณและกริยากลุ่มคำในภาษาสเปน ใน 2 แง่มุม คือ ความแตกต่างทางอรรถศาสตร์และความแตกต่างด้านความถี่ในการใช้ ในทางอรรถศาสตร์ กริยาคำนวณในภาษาสเปนจะแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพเท่านั้น ในขณะที่กริยากลุ่มคำสามารถแสดงเหตุการณ์ผลได้ทั้งที่เป็นสภาพและการกระทำ ทั้งนี้เป็นเพราะกริยาคำนวณสร้างจากรากศัพท์คำนามและคำคุณศัพท์ซึ่งแสดงเพียงสภาพเท่านั้น แต่กริยากลุ่มคำประกอบด้วยทั้งกับกริยาลี นามวลี และคุณศัพท์วลี จึงสามารถมีประเภทความหมายของเหตุการณ์ผลได้หลากหลายกว่า ทั้งนี้ มียกเว้นกริยาคำนวณจำนวนไม่กี่กรณีที่สามารถแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นการกระทำได้ เนื่องจากสร้างจากรากศัพท์ที่เป็นกริยา กรณียกเว้นดังกล่าวมีน้อยมากและไม่พบในข้อมูลที่น่ามาศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในตอนแรก

ความแตกต่างทางความหมายอีกประการหนึ่งคือกริยากลุ่มคำจะแสดงความหมายของประเภทของการวัดที่หลากหลายกว่า เช่น การวัดแท้ การวัดยินยอม การวัดตรง การวัดอ้อม เนื่องจาก

ส่วนที่แสดงเหตุการณ์เหตุเป็นกริยาซึ่งมีความหมายต่าง ๆ กันไป ส่วนการิตหน่วยคำ ส่วนของเหตุการณ์เหตุเป็นหน่วยคำที่ทำให้รากศัพท์กลายเป็นกริยาที่มีความหมายการิต โดยไม่มีความหมายอื่นใดนอกจากนั้น ดังนั้นความหมายของการิตจึงเป็นความหมายทั่วไป ไม่ให้รายละเอียดว่าเป็นการิตแบบใด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะการิตกลุ่มคำที่ประกอบกับส่วนเติมเต็มที่เป็นคุณศัพท์วลี และนามวลี ซึ่งมีลักษณะทางความหมายใกล้เคียงกับการิตหน่วยคำมากที่สุด กล่าวคือจะแสดงเหตุการณ์ผลที่เป็นสภาพเท่านั้น ผู้วิจัยพบว่าในการิตหน่วยคำ คุณศัพท์ที่นำมาสร้างเป็นกริยาแสดงการิตจะต้องมีความหมายเป็นคุณสมบัติซึ่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเช่นนั้นได้ง่าย และหากเป็นคุณลักษณะที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น นิสัยของมนุษย์ เป็นต้น การิตกลุ่มคำจะก็เป็นทางเลือกที่นำมาใช้ในการแสดงความหมายดังกล่าว

ความแตกต่างทางความหมายประการสุดท้ายที่กล่าวถึงคือการิตหน่วยคำจะใช้กับความหมายที่ไม่ตรงกับรากศัพท์โดยตรง โดยในบทที่ 3 ได้กล่าวไปแล้วว่าความหมายการิตหนึ่งทีพบในการิตหน่วยคำคือ 'ทำให้เปลี่ยนสภาพมาเป็นหรือเหมือน' แต่ การิตกลุ่มคำจะมีความหมายเป็นการเปลี่ยนสภาพไปมีลักษณะเป็นเช่นนั้นเท่านั้น

สำหรับความแตกต่างในแง่ความถี่ในการใช้ การศึกษาเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่าการิตหน่วยคำมีความถี่โดยรวมสูงกว่าการิตกลุ่มคำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแยกย่อยลงไปเป็นความถี่ในการปรากฏของสถานการณ์การิตโดยวัดจากความถี่ในการปรากฏของกริยาหรือรากศัพท์ที่แสดงเหตุการณ์ผลก็พบว่าสถานการณ์การิตที่พบบ่อยส่วนใหญ่อยู่นิรूपการิตหน่วยคำ ส่วนสถานการณ์การิตที่พบเพียงครั้งเดียวในคลังข้อมูลปรากฏในรูปการิตกลุ่มคำสูงกว่า ผู้วิจัยได้อธิบายว่าผลที่ได้ดังกล่าวเป็นไปตามหลักการออกแรงน้อยที่สุดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ซึ่งระบุว่าเหตุการณ์ที่พบบ่อยมักจะใช้กับรูปที่ย่อลงหรือสั้นกว่า ซึ่งในกรณีนี้ก็คือการิตหน่วยคำ และเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นบ่อยจะต้องการการแสดงรูปที่ชัดเจนทางความหมายมากกว่า โดยการิตกลุ่มคำจะมีการแสดงรูปชัดเจนกว่าตรงที่ส่วนของเหตุการณ์เหตุและเหตุการณ์ผลแสดงแยกกัน อย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าการิตหน่วยคำจะใช้กับสถานการณ์การิตที่ผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตมากกว่า ส่วนการิตกลุ่มคำจะมีแนวโน้มใช้กับกรณีที่ผู้รับเหตุที่เป็นสิ่งมีชีวิตสูงกว่า ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถยืนยันสมมติฐานที่ว่ากริยาการิตกลุ่มคำจะแสดงลักษณะการิตโดยอ้อมมากกว่ากริยาการิตหน่วยคำ เนื่องจากการที่กริยาการิตกลุ่มคำมีแนวโน้มใช้กับสถานการณ์ที่ผู้รับเหตุเป็นสิ่งมีชีวิตสัมพันธ์กับข้อเท็จจริงที่ว่ากริยาจะให้คนหรือสิ่งมีชีวิตซึ่งมีเจตจำนงและสามารถชัดเจนได้ทำอะไร

อย่างหนึ่ง เรามักจะไม่ใช้การจับต้องหรือบังคับด้วยกำลัง แต่จะใช้วิธีโดยอ้อม เช่น โดยใช้สภาวะแวดล้อมบังคับหรือใช้วิธีบอกหรือขอร้องมากกว่า (ดู Givón and Young, 2001)

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ที่ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณเข้ามาประกอบเพื่อให้เห็นข้อสรุปที่พิสูจน์ได้จริงในเชิงประจักษ์ และให้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีว่าสิ่งที่กำหนดรูปภาษานั้น มิได้มีแต่วากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์เท่านั้น แต่ยังมีปัจจัยทางด้านการใช้และภาษาศาสตร์จิตวิทยาเข้ามามีบทบาทสำคัญอีกด้วย จากสมมุติฐานทางทฤษฎีดังกล่าว ทำให้ได้คำอธิบายที่การศึกษาทางวากยสัมพันธ์หรืออรรถศาสตร์เพียงอย่างเดียวละเลยไป การศึกษาโดยเน้นรูปภาษาในบริบทการใช้จริงเช่นนี้ให้ผลการวิจัยที่แตกต่างจากงานวิจัยก่อนหน้านี้หลายประการและทำให้เห็นว่ารูปแบบภาษาที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งในงานวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น ตัวอย่างที่ (129) ซึ่งยกมาใหม่เป็น (150) ในที่นี้ อาจไม่ปรากฏใช้จริงเลยก็เป็นได้ แม้ว่าเป็นรูปภาษาที่ผู้พูดภาษายอมรับได้ อาจเป็นเพราะเป็นรูปภาษาที่เข้าใจได้และมีลักษณะคล้ายคลึงกับรูปภาษาที่ผู้พูดภาษาใช้หรือเคยได้พบ แต่ก็ยังเป็นรูปที่ผู้พูดอาจไม่ใช้เลยในสถานการณ์การสื่อสารจริง โดยความหมายในลักษณะเดียวกับในประโยค (150) พบใช้เป็นการแสดงรูปผู้รับเหตุเป็นกรรมกรกหรือสัมปทานกรกเท่านั้นในคลังข้อมูล

(150) *María hizo limpiar el auto (por Pedro).*

María made clean the car (by Pedro)

'Maria had the car cleaned (by Pedro).'

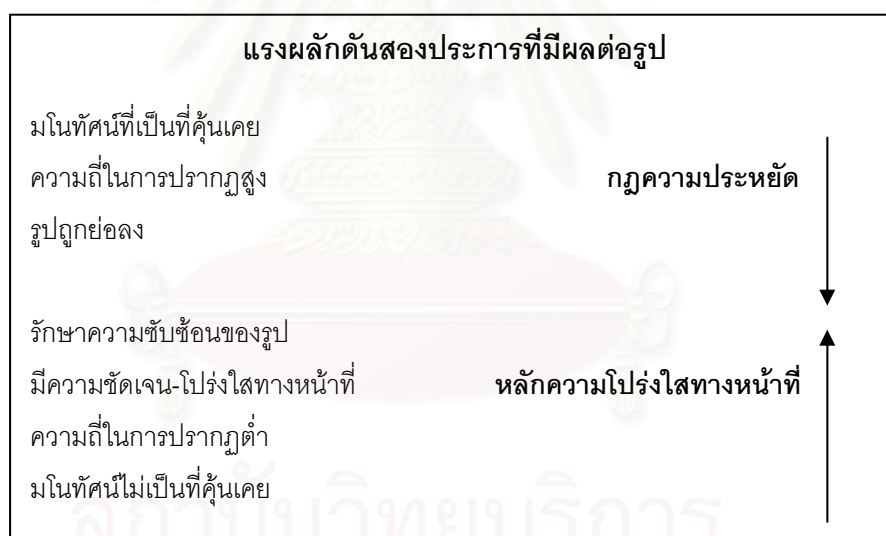
(Paris, 1999)

ปัจจัยด้านการใช้และด้านภาษาศาสตร์จิตวิทยาดังกล่าวที่ผู้วิจัยพบที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดรูปภาษาได้แก่หลักการประหยัดแรง หลักความโปร่งใสทางหน้าที่ ผลของความถี่ และผลของความหนักหรือความยากในการประมวลผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.2.1 หลักการประหยัดแรง/หลักความโปร่งใสทางหน้าที่/ผลของความถี่

หลักการประหยัดแรง (Economy of Effort) หลักความโปร่งใสทางหน้าที่ (Principle of Functional Transparency) และผลของความถี่ (frequency effect) เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หลักการประหยัดแรงมีใจความสำคัญว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะใช้รูปภาษาที่มีความยาวหรือความซับซ้อนน้อยเพื่อประหยัดแรงงาน การกล่าวถึงความสัมพันธ์ของหลักการนี้กับภาษาเริ่มมาตั้งแต่งานของซิปฟ์ (Zipf, 1935) ที่ใช้หลักการนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่คำที่มีความถี่สูงจะ

เป็นคำสั้น ๆ เช่นมีหน่วยเสียงหรือพยางค์น้อย ส่วนคำที่มีหลายพยางค์จะมีความถี่ต่ำกว่า นอกจากนี้ซีฟยังแสดงให้เห็นว่าคำที่มีความถี่ในการปรากฏสูงจะมีแนวโน้มที่จะถูกย่อให้สั้นลงด้วย ดังนั้น ตามหลักการประหยัดแรง หากเหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ เป็นที่คุ้นเคยของผู้พูด/ผู้ฟัง มีการพูดถึงบ่อย เราก็มักจะย่อรูปภาษาลงเพื่อประหยัดแรง ชิบาทานิ (Shibatani, 2003) เสริมต่อหลักการของซีฟว่าการใช้รูปย่อจะก่อให้เกิด "ความทึบ" (opacity) กล่าวคือความสัมพันธ์ระหว่างรูปและความหมายจะชัดเจนน้อยลง แต่เนื่องจากเหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เป็นที่คุ้นเคย ผู้ฟังจึงทำความเข้าใจได้ไม่ยาก ชิบาทานิเสนอหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ซึ่งเป็นด้านตรงกันข้ามของหลักความประหยัด นั่นคือสำหรับเหตุการณ์ที่ไม่ใช่เรื่องปกติ รูปภาษาที่ใช้แสดงเหตุการณ์นั้นจะต้องมีความชัดเจนว่าแสดงความหมายหรือหน้าที่อย่างไร ใจความโดยสรุปของหลักความโปร่งใสทางหน้าที่คือ "สถานการณ์ที่เป็นที่คุ้นเคยน้อยกว่าหรือไม่ปกติจะต้องการการแสดงรูปที่ชัดเจนกว่าในแง่ความหมาย/หน้าที่" ชิบาทานิได้สรุปความสัมพันธ์ของหลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่สรุปออกมาเป็นภาพได้ดังแสดงในภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ความสัมพันธ์ของหลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ (Shibatani, 2003)

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นหลักฐานอีกชิ้นหนึ่งที่สนับสนุนหลักการทั้งสองนี้ กล่าวคือ ในหน่วยสร้างการีตกลุ่มคำที่มีโครงสร้างส่วนเติมเต็มได้ 2 รูปแบบ คือ ส่วนเติมเต็มกริยากกลาง และส่วนเติมเต็มสมมุติมาลา หลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่เป็นเหตุผลที่ส่วนเติมเต็มกริยากกลางซึ่งมีรูปที่สั้นกว่าเป็นรูปที่นิยมใช้มากกว่าในภาพรวม นอกจากนี้ เหตุการณ์การีตที่มีความถี่ในการปรากฏสูงโดยวัดจากกริยาที่อ้างถึงเหตุการณ์ผลึกจะมีรูปแสดงซึ่งใช้ส่วนเติมเต็มกริยากกลางที่สั้นกว่า นอกจากนี้ ความถี่ในการใช้การีตหน่วยคำและการีตกลุ่มคำการีตหน่วยคำก็

ยังเป็นไปตามหลักความประหยัดและหลักความโปร่งใสทางหน้าที่ กล่าวคือกริยิตหน่วยคำซึ่งเป็นรูปที่สั้นกว่ามีความถี่โดยรวมสูงกว่ากริยิตกลุ่มคำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแยกย่อยลงไปเป็นความถี่ของสถานการณ์กริยิตก็พบว่าสถานการณ์กริยิตที่พบบ่อยส่วนใหญ่อยู่ในรูปกริยิตหน่วยคำ ส่วนสถานการณ์กริยิตที่พบเพียงครั้งเดียวในคลังข้อมูลปรากฏในรูปกริยิตกลุ่มคำสูงกว่า

6.2.2 ปัจจัยเรื่องความหนักและการประมวลผลภาษา

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 4 ความหนักไม่เพียงแต่จะเกี่ยวข้องกับความยาวหรือจำนวนหน่วยทางวากยสัมพันธ์เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับความสำคัญหรือความเป็นแก่นของหน่วยทางวากยสัมพันธ์และความใหม่ของข้อมูลอีกด้วย แม้ยังไม่มีกรรทดลองทางภาษาศาสตร์จิตวิทยามารับ แต่ผู้วิจัยก็เชื่อว่าความหนักเป็นเรื่องของความยากต่อการประมวลผลซึ่งรวมทั้งกระบวนการสร้างรูปภาษา (encoding) และกระบวนการถอดความรูปภาษา (decoding) ดังนั้นปัจจัยเรื่องความหนักไม่ได้มีผลเฉพาะในหน่วยสร้างกริยิตในภาษาสเปนเท่านั้น ตัวอย่างใน (151) แสดงให้เห็นว่าประโยคซึ่งดูแล้วไม่ผิดกฎทางไวยากรณ์ใด ๆ เลย แต่ประโยคก็คงจะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้พูดภาษาเท่าใดนักและไม่น่าจะใช้จริง การมีคณานุประโยค (relative clause) ซ้อนกันหลายชั้นทำให้ยากต่อการลำดับความคิดทั้งในการสร้างและถอดความรูปภาษา

(151) ? เด็กที่อยู่บ้านที่สร้างโดยสถาปนิกที่ออกแบบตึกที่อยู่ใกล้กับโรงพยาบาลที่
ดาราที่เล่นหนังที่ได้รางวัลปีที่แล้วเอาแม่ที่ป่วยหนักมารักษาที่หมอที่เก่ง
เรื่องโรคหัวใจไม่ชอบบ้านที่เขาอยู่เลย

นอกจากนี้ ความหนักยังมีผลต่อการเรียกความสนใจ (attention) ไปยังส่วนประกอบของประโยค ในงานของนาโปลี (Napoli, 1992) เกี่ยวกับหน่วยสร้างก่อผล (resultative construction) ในภาษาอิตาลีเลียน มีการสรุปไว้ว่าการเน้นจุดจบเป็นส่วนสำคัญของความหมายของหน่วยสร้างก่อผล ประโยคในภาษาอิตาลีเลียนที่มีโครงสร้างเหมือนกับหน่วยสร้างก่อผลในภาษาอังกฤษทั่วไป คือ กริยา + นามวลี + คุณศัพท์วลี เช่นประโยค (152ก) และ (153ก) จะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้พูดภาษาเท่าใดนัก แต่หากคุณศัพท์วลีมี “ความหนัก” กล่าวคือมีส่วนขยายเพิ่มขึ้นเพียงพอที่จะดึงความสนใจไปที่จุดจบมากกว่าจะเป็นที่กระบวนการ เช่นใน (152ข) และ (153ข) ประโยคก็จะเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น

(152) ก. ?**Ha strappato la lettera [fine]*.

'He ripped up the letter [fine].' (in small pieces)

ข. *Ha strappato la lettera [fine fine]*.

'He ripped up the letter [very fine].'

(153) ก. ?*Li abbiamo scoloriti [bianchi]*.

'We bleached them [white]'

ข. *Li abbiamo scoloriti [quasi, ma non perfettamente, bianchi]*.

'We bleached them [almost, but not perfectly, white].'

นอกจากนี้ ผลของความยากในการประมวลผลยังมีให้เห็นในงานของ สไปเรนและแซนเดอส์ (Spooren and Sanders 2004) ทั้งสองศึกษาเปรียบเทียบการใช้สันธานแสดงความเป็นเหตุผลในภาษาดัชต์สองคำ คือ *omdat* และ *want* 'because' โดยการใช้สันธาน *omdat* จะมีความยากในการประมวลผลมากกว่า *want* เนื่องจากอนุพากย์ที่ตามหลัง *omdat* จะต้องมีการสลับกริยาไปไว้ตำแหน่งท้ายสุดในอนุพากย์ ส่วนอนุพากย์ที่ตามหลังสันธาน *want* เป็นอนุพากย์ที่มีลำดับคำปกติ โดยผลของความยากในการประมวลผลสะท้อนให้เห็นจากความแตกต่างของการใช้สันธานทั้งสองในภาษาพูดและภาษาเขียน โดย *omdat* มีความถี่สูงกว่า *want* ในภาษาเขียน ส่วนในภาษาพูด *want* มีความถี่สูงกว่า *omdat* สไปเรนและแซนเดอส์จึงสรุปว่า *omdat* ใช้น้อยกว่า *want* ในภาษาเขียน เนื่องจาก *omdat* เป็นรูปที่ประมวลผลยากกว่า แต่ในภาษาเขียนซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีเวลาในการประมวลผลมากกว่า *omdat* จึงมีการใช้มากขึ้น ซึ่งข้อสรุปของนักภาษาศาสตร์ทั้งสองนี้สอดคล้องกับผลที่ได้ในการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ส่วนเติมเต็มสองโครงสร้างในหน่วยสร้างการิตกลุ่มคำ นั่นคือ ปัจจัยเรื่องความหนักหรือความยากในการประมวลผลภาษามีผลลดลงเมื่ออยู่ในวิธีการสื่อสารด้วยการเขียน

งานวิจัยชิ้นนี้ได้เสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าปัจจัยทางด้านการใช้ อันได้แก่ หลักความประหยัด หลักความโปร่งใสทางหน้าที่ และความถี่ และปัจจัยทางด้านการประมวลผลทางภาษาศาสตร์จิตวิทยาอันได้แก่ความหนักมีผลต่อการเลือกรูปภาษาอย่างไร ซึ่งหลักการและปัจจัยต่าง ๆ ที่นำเสนอมานี้มิได้มีผลเพียงแต่ในกรณีของหน่วยสร้างการิตเท่านั้น แต่ผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อรูปภาษาทั้งหมดและมีผลในทุกภาษากว่าคือมีความเป็นสากลลักษณะ (universal) อีกด้วย

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อค้นพบข้อหนึ่งของงานวิจัยชิ้นนี้คือความต่างของส่วนเติมเต็มกริยากกลางและส่วนเติมเต็มกริยาผัน (finite complement) ในหน่วยสร้างกริยิต น่าจะมีการศึกษาต่อไปว่าในหน่วยสร้างประเภทอื่นซึ่งประกอบด้วยส่วนเติมเต็มได้สองรูปแบบนี้ เช่น หน่วยสร้างที่มีกริยาหลักเป็นกริยาแสดงการรับรู้ (perception verb) เช่น *ver* 'เห็น' *oír* 'ได้ยิน' ฯลฯ มีความแตกต่างในการเลือกใช้ส่วนเติมเต็มสองรูปแบบนี้เหมือนกันหรือไม่

6.3.2 ประเด็นที่ว่าความหนักสัมพันธ์กับความยากในการประมวลผลภาษาควรจะได้รับการศึกษาวิจัยในเชิงประจักษ์โดยการทำการทดลองทางภาษาศาสตร์จิตวิทยา

6.3.3 ปัจจัยเรื่องความหนักน่าจะเป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างรูปภาษานอกจากหน่วยสร้างกริยิตและหน่วยสร้างก่อนผลตั้งได้กล่าวไปแล้วในข้อ 6.2.2 จึงควรจะมีการศึกษาต่อไปว่ามีปรากฏการณ์ทางภาษาใดอีกที่สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยนี้

6.3.4 ในบทที่เกี่ยวกับการรียิตหน่วยคำ มีกริยาที่สร้างจากคำคุณศัพท์จำนวนมากที่สามารถใช้แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยตัวเอง (spontaneous) ได้โดยปรากฏเป็นอกรรมกริยา เช่น *en-gord-ar* (*gordo* 'อ้วน') 'อ้วนขึ้น' แต่มีกริยาอีกหลายคำที่ต้องปรากฏเป็นสกรรมกริยาเสมอแม้ในความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยตัวเอง เช่น *normalizar* (*normal* 'ปกติ') 'ทำให้เป็นปกติ' *normalizar-se* 'กลายเป็นปกติ' (แปลตามตัวอักษร 'ทำให้ตัวเองกลายเป็นปกติ') ควรมีการศึกษาต่อไปว่ากริยาที่ใช้แสดงกริยิตประเภทใดที่สามารถใช้แสดงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสภาพด้วยตัวเองได้โดยใช้รูปกริยาเดียวกันนั้นเป็นอกรรมกริยา และกริยาประเภทใดที่ต้องใช้รูปกริยาสะท้อนกลับเพื่อแสดงความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยตัวเอง

รายการอ้างอิง

- Achard, M. 2001. Causation, constructions, and language ecology: An example from French. In M. Shibatani (ed.), The grammar of causation and interpersonal manipulation, pp. 127-155. Amsterdam: John Benjamins.
- Aleasa, N. S. S. 1989. English causative verbs ending in -en, -fy, and ize. Ph.D. dissertation. Georgetown University.
- Allende, I. 1982. La casa de los espíritus. Barcelona: Plaza & Janés.
- Boas, H. C. 2000. Resultative constructions in English and German. Ph.D. dissertation. Linguistics Department, University of North Carolina.
- Bolinger, D. 1977. Meaning and form. London: Longmans.
- Bordelois, I. 1974. The grammar of Spanish causative complements. Ph.D. dissertation. MIT.
- Carlson, G. 1977. A unified analysis of the English bare plural. Linguistics and Philosophy 1: 413-457.
- Comrie, B. 1985. Causative verb formation and other verb-deriving morphology. In T. Shopen (ed.), Language typology and syntactic description, Vol. 3, pp. 309-348. Cambridge: Cambridge University Press.
- Curnow, T. J. 1994. Semantics of Spanish causatives involving hacer. Australian Journal of Linguistics 13, 2 (Dec): 165-184.
- Davies, M. 1995. The evolution of the Spanish causative construction. Hispanic Review 63: 57-77.
- Finnemann, M. D. 1982. Aspects of the Spanish causative construction. Ph.D. dissertation. University of Minnesota.
- García Márquez, G. 1993 [1961]. El coronel no tiene quien le escriba. Madrid: Alianza.

- Garcia-Miguel, J. M. and A. Pascual. 2001. Conceptual integration in Spanish reflexive causatives. 7th International Cognitive Linguistics Conference (ICLC 2001). UCSB, Santa Barbara, July 22-27, 2001.
- Givón, T. 1980. The binding hierarchy and the typology of complements. Studies in Language 4.3: 333-377.
- Givón, T. and P. Young. 2001. Cooperation and interpersonal manipulation in the society of intimates. In M. Shibatani (ed.), The grammar of causation and interpersonal manipulation, pp. 23-56. Amsterdam: John Benjamins.
- Gumiel-Molina, S., I. Nieto-Herranz, and I. Pérez-Jiménez. 1999. Some remarks on de-adjectival verbs and resultative secondary predicates. Catalan Working Papers in Linguistics 7: 107-124.
- Haiman, J. 1983. Iconic and economic motivation. Language 59(4): 781-819.
- Haiman, J. 1985. Natural syntax: Iconicity and erosion. Cambridge: University Press.
- Housen, A. 2002. The development of tense-aspect in English as a second language and the variable in influence of inherent aspect. In Salaberry, R. and Y. Shirai (eds.), The L2 acquisition of tense-aspect morphology, pp.155-198. Amsterdam: John Benjamins.
- Kemmer, S. and A. Verhagen. 1994. The grammar of causatives and the conceptual structure of events. Cognitive Linguistics 5/2: 115-156.
- Kövecses, Z. and G. Radden. 1998. Metonymy: developing a cognitive linguistic view. Cognitive Linguistics 9-1: 37-77.
- Lakoff, G. and M. Johnson. 1980. Metaphor we live by. Chicago: University of Chicago Press.
- Langacker, R. W. 1991. Concept, image, and symbol: The cognitive basis of grammar. Berlin: Mouton de Gruyter.

- Marcos Marín, F. A. et al. 1992. Corpus oral de referencia de la lengua española contemporánea. Available from <ftp://ftp.lilf.uam.es/pub/>.
- Martinek, Z. 1996. Concordancer for Windows [Computer software].
- Matisoff, J. A. 1976. Lahu causative constructions: Case hierarchies and the morphology/syntax cycle in a Tibeto-Burman perspective. In M. Shibatani (ed.), Syntax and semantics: The grammar of causative constructions, pp.413-442. New York: Academic Press.
- Napoli, D. J. 1992. Secondary resultative predicates in Italian. Journal of Linguistics 28: 53-90.
- Paris, L. A. 1999. The Spanish causative construction 'hacer-infinitive': a role and reference grammar description. Qualifying paper. University of New York at Buffalo.
- Pena, J. 1993. La formación de verbos en español: La sufijación verbal. In S. Varela Ortega (ed.), La formación de palabras. Madrid: Taurus.
- Rovira Celma, A. and F. Trías de Bes Mingot. 2004. La buena suerte. Barcelona: Empresa Activa.
- Ruiz de Mendoza, F. J. and J. L. Otal de Campo. 2002. Metonymy, grammar, and communication. Madrid: Comares.
- Serrano-Dolader, D. 1999. La derivación verbal y la parasíntesis. In I. Bosque and V. Demonte (eds.), Gramática descriptiva de la lengua española, Vol. 3, pp. 4683-4755. Madrid: Espasa.
- Shibatani, M. 1976. The grammar of causative constructions: A conspectus. In M. Shibatani (ed.), Syntax and semantics: The grammar of causative constructions, pp.1-40. New York: Academic Press.

- Shibatani, M. 2003. Iconicity or functional transparency? Second Seoul International Conference on Discourse and Cognitive Linguistics, Korea University, Seoul, Korea, June 8, 2003.
- Shibatani, M. and P. Pardeshi. 2001. The causative continuum. In M. Shibatani (ed.), The grammar of causation and interpersonal manipulation, pp. 85-126. Amsterdam: John Benjamins.
- Spooren, W. and T. Sanders. 2004. Subjectivity and causality: A corpus study of spoken language. Paper presented at the 7th Conceptual Structure, Discourse and Language Conference. University of Alberta, Edmonton, October 8 -10, 2004.
- Talmy, L. 1976. Semantic causative types. In M. Shibatani (ed.), Syntax and semantics: The grammar of causative constructions, pp. 43-116. New York: Academic Press.
- Talmy, L. 1988. Force dynamics in language and cognition. Cognitive Science 12: 49-100.
- The Oxford Spanish Dictionary. Oxford: Oxford University Press.
- Tomasello, M. 1998. Introduction: A cognitive-functional perspective on language structure. In M. Tomasello (ed.), The new psychology of language: Cognitive and functional approaches to language. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Torrego, E. 1998. The dependencies of objects. Cambridge (Massachusetts): MIT Press.
- Treviño, E. 1992. Subjects in Spanish causative constructions. In P. Hirschbuhler and K. Koerner (eds.), Romance languages and modern linguistic theory: Papers from the 20th Linguistic Symposium on Romance Languages, pp. 309-324. Amsterdam: John Benjamins.
- Treviño, E. 1994. Las causativas del español con complemento infinitivo. Mexico, D.F.: Colegio de México. Centro de Estudios Lingüísticos y Literarios.

Van Valin, R. D. and R. LaPolla. 1997. Syntax: Structure, meaning and function.
Cambridge: University Press.

Zagona, K. 2002. The syntax of Spanish. Cambridge: University Press.

Zipf, G. K. 1935. The psychology of language. New York: Houghton Mifflin.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

การิตหน่วยคำทั้งหมดที่รวบรวมจากคลังข้อมูล (ภาษาเขียน)

การิตหน่วยคำที่สร้างจากคำคุณศัพท์

ABLANDAR (BLANDO)

1. Pedro Tercero, a su vez, pasó el invierno componiendo canciones en la guitarra para cantar a Blanca y tallando su imagen en cuanto trocito de madera caía en sus manos, sin poder separar el recuerdo angélico de la muchacha con aquellas tormentas que le hervían en la sangre, le **ablandaban** los huesos, le estaban haciendo cambiar la voz y salir pelos en la cara.
2. Si uno **se ablanda**, no lo respetan.
3. y sintiendo que los huesos se le **ablandaban**
4. Blanca sintió algo caliente que le recorría los huesos y le **ablandaba** las piernas,

ACLARAR (CLARO)

1. Quiero **aclarar** que no soy hombre de prostitutas y que sólo en los períodos en que me ha tocado vivir solo por un tiempo largo, he recurrido a ellas.
2. pero lo único que se **aclaró** fue que no tenía el mismo origen que el cerdo relleno con perdices
3. -Es por el olor -**aclaró** Féruła secamente
4. como había **aclarado** muy bien el rumano Rostipov y confirmado el doctor Cuevas con innumerables exámenes.
5. Y le **aclaro** que no lo hago por cariño sino por cumplir una promesa.
6. pero **aclaraba** que ése no era el sistema que él empleaba para ubicar los pozos en el suelo de Las Tres Marías,
7. Estaba resuelta a **aclarar** el misterio de las momias furtivas.
8. En el pequeño cubo solitario de su prisión trató de **aclarar** sus ideas,

ACOBARDAR (COBARDE)

1. Alguna vez tuvo la tentación de tomar su maleta de payaso y lo que quedaba de las joyas del calcetín, e irse con su hija a vivir con él, pero siempre **se acobardaba**.
2. Estaba | acobardado | por el rumbo violento de aquella lucha, que estaba polarizando las fuerzas en dos extremos, dejando al centro sólo un grupo indeciso y voluble, que esperaba ver perfilarse al ganador para votar por él.

ACORTAR (CORTO)

1. Con el tiempo se le **acortó** la pierna izquierda y tuvo que usar un zapato especial con una gran plataforma que él mismo se fabricaba.

2. Me fui convirtiendo en un salvaje, se me olvidaron las palabras, se me **acortó** el vocabulario, me puse muy mandón.
 3. En su sueño, el caminante | **acortaba** | el paso, vacilaba, iba más y más lento, tropezaba y caía, se levantaba y volvía a caer, abrasado por el calor, la fiebre y la sed.
 4. Tenía que comprar los zapatos un número más chico, tenía que hacer **acortar** los pantalones y mandar hacer alforzas a las mangas de sus camisas.
-

AFINAR (FINO)

1. A los treinta y tantos años seguía teniendo el aspecto de un rudo campesino, por una cuestión de estilo, ya que el conocimiento de la vida y el éxito le habían suavizado las asperezas y **afinado** las ideas.
 2. Alrededor de los trece años comenzó a desarrollársele el pecho, **afinársele** la cintura, adelgazó y estiró como una planta abonada.
 3. Se le aparecían los fantasmas desgarrados de tantos muertos desconocidos, oía la gran casa respirando con un jadeo de anciana, **afinaba** el oído y sentía en los huesos los ruidos temibles:
 4. Creo que el hábito de esconderse **había afinado** el oído a Pedro Tercero García y el instinto le advirtió el peligro
-

AFLOJAR (FLOJO)

1. Nicolás decidió entonces ir a buscarla, porque se dio cuenta que le estaban haciendo falta la presencia de mariposa inquieta de Amanda y sus abrazos sofocados y silenciosos en los cuartos vacíos de la gran casa de la esquina, donde retozaban como cachorros cada vez que Clara **aflojaba** la vigilancia y Miguel se distraía jugando o se quedaba dormido en algún rincón.
 2. Allí se sentía en paz, **aflojaba** el nudo de la corbata y apoyaba los pies descalzos sobre una mullida alfombra de tréboles. [La Buena Suerte]
-

ATENUAR (TENUE)

...ahora que estaba más robusta y con esa languidez que había **atenuado** sus modales de campesina.

AMAESTRAR (MAESTRO)

los tigres que se dejan **amaestrar** por amor

ASEGURAR (SEGURO)

1. Entonces mística Brown explicó que había que fumigarlas con un producto de su invención que volvía estériles a los machos, con lo cual dejaban de multiplicarse y luego debían rociarlas con otro veneno, también de su invención, que provocaba una enfermedad mortal en las hembras, y eso, **aseguró**, acabaría con el problema.

2. -¡Hay que sacarlo! ¡Está vivo y nos escucha! -**aseguraba** Clara y eso les daba ánimo para continuar.
3. Nicolás **aseguraba** que podía caminar descalzo sobre las brasas pero cada vez que se dispuso a demostrarlo, a Clara le dio un ataque de asma y tuvo que desistir.
4. -En casi todas las familias hay algún tonto o un loco, hijita -**aseguró** Clara mientras se afanaba en su tejido,
5. comprendo lo que ella quiso decir cuando nos **aseguró** que no tendría dificultad en comunicarse con nosotros
6. Se sentía viejo, tenía la idea de que ninguno de sus tres hijos merecía heredarlo y que a su nieta la dejaría **asegurada** con Las Tres Marías, a pesar de que el campo ya no era tan próspero como antes.
7. Empezó a chillar y no paró hasta que Jaime examinó a Alba y le **aseguró** que no estaba herida y que no tenía nada que no se pudiera curar con un par de inyecciones y reposo.
8. -Ésta es una situación temporal -**aseguró** ...
9. ..., comprendió lo que habían querido decir sus amigos del Club, cuando **aseguraban** que el marxismo no tenía ni la menor oportunidad en América Latina, ...
10. Lo último que ella vio fue la figura patética del abuelo, pálido como la cera, temblando, en camisa de dormir y descalzo, que desde el umbral de la puerta le **aseguraba** que al día siguiente iba a rescatarla, hablaría directamente con el general Hurtado, ...
11. ...el único negro auténtico del país, todos los demás eran pintados, como había **asegurado** Tránsito Soto.
12. Si hay alguien que puede ayudara Alba en este momento, esa persona es Tránsito Soto -le **aseguró**.
13. ...un paquete de cartas ordenadas por las fechas y **aseguradas** con una cinta elástica. [NOWTTC 34]
14. Ahora todo el mundo tiene su vida **asegurada**... [NOWTTC 93]

EMBORRACHAR (BORRACHO)

1. Esa noche **me emborraché**..
2. Sólo servía para que los hombres hieran a **emborracharse** a la taberna de San Lucas..
3. ..me **emborracho** con facilidad.
4. hasta que el doctor Cuevas se apiadó y terminó de **emborracharlo**.

ENCORVAR (CORVO)

1. Se sorprendió de que su rencor, amasado durante tan largo tiempo, se desinflara en presencia de ese anciano **encorvado** y empequeñecido que lo miraba asustado.
2. En ese tiempo el joven atlético, moreno, con el pelo engominado y siempre húmedo, que se paseaba leyendo en alta voz sus tratados de medicina, se había transformado en un

hombre ligeramente **encorvado** por el hábito de inclinarse sobre las camas de los enfermos, con el cabello gris, un rostro grave y gruesos lentes con montura metálica, pero básicamente era la misma persona.

ENFRIAR (FRIO)

1. El olor cálido y seguro de su vientre me entró por las narices y me invadió por completo, alertando en mi sangre un hervor que creía **enfriado**.
 2. Cubrió la bandeja de Rosa con una servilleta de lino bordado por las monjas, para que no se **enfriara** el café y no le entraran moscas, y se asomó al patio para ver que Barrabás no estuviera cerca.
 3. en un fuego de infierno al centro del tercer patio, donde gorgoriteaba el dulce de membrillo, un líquido espeso de color del topacio, que al **enfriarse** se convertía en moldes de todos tamaños que Nívea repartía entre sus pobres.
-

ENGROSAR (GRUESO)

1. En un abrir y cerrar de ojos, los grupos dispersos se **engrosaron**, se hincharon, se extendieron y las calles se llenaron de gente eufórica que saltaba, gritaba, se abrazaba y reía.
 2. Las venas de las piernas de la muchacha aparecieron como lombrices en su piel morena, se hizo más lento su gesto y lejana su mirada, perdió interés en los retozos descarados de la cama de fierro forjado y rápidamente se le | **engrosó** | la cintura y se le cayeron los senos con el peso de una nueva vida que crecía en su interior.
-

ENSANGRENTAR (SANGRIENTO)

1. -sollozaba la Nana envuelta en una sábana | **ensangrentada** | y con la cara tiznada con corcho quemado.
 2. Miguelito, por una circunstancia especial, estuvo presente escondido en el armario, el día que nació Alba en la casa de los Trueba y nunca más olvidó el grandioso y terrible espectáculo de la criatura apareciendo al mundo envuelta en sus mucosidades | **ensangrentadas** |, entre los gritos de su madre y el alboroto de mujeres que se afanaban a su alrededor.
 3. Incluso entonces, con las manos hundidas en la masa o el delantal | **ensangrentado** | por la gallina del almuerzo, le parecía un espejismo en la reverberación del día.
 4. incluso el Poeta, que años más tarde fue considerado el mejor del siglo y traducido a todos los idiomas conocidos de la tierra, en cuyas rodillas Alba se sentó muchas veces, sin sospechar que un día caminaría detrás de su féretro con un ramo de claveles | **ensangrentados** | en la mano, entre dos filas de ametralladoras.
 5. Nicolás salió a tropezones y Jaime se quitó los guantes y la máscara y procedió a soltar las correas de Amanda, ponerle delicadamente su ropa, ocultar los vestigios | **ensangrentados** | de su obra y retirar de su vista los instrumentos de su tortura.
 6. Al llegar al castillo, su caballo negro tenía el lomo y los costados **ensangrentados** por los golpes de fusta y los frenéticos toques de espuelas. [La Buena Suerte]
-

ENVALENTONAR (VALENTON/ VALIENTE)

1. Cuando éstos llegaron al fundo, los campesinos, **envalentonados** por el apoyo de la prensa, no los dejaron entrar.
2. Algunos, **envalentonados** por la violencia de esos días, detenían a los hombres con pelo largo o con barba, signos inequívocos de su espíritu rebelde, y paraban en la calle a las mujeres que andaban con pantalones para cortárselos a tijeretazos, porque se sentían responsables de imponer el orden, la moral y la decencia

ENDULZAR (DULCE)

*Es para **endulzar** el café.* [NOWTC]

ENGORDAR (GORDO)

1. Deben ser muy buenos los puercos **engordados** con rosas. [NOWTTC 82]
-

ENCEGUECER (CIEGO)

el cielo se llenó de caturras, canarios, jilgueros y cristofué, que revolotearon **enceguecidos** por la libertad y finalmente emprendieron el vuelo en todas direcciones.

ENDURECER (DURO)

En toda una vida de convivir con la miseria y el dolor, no se había **endurecido** su alma, sino, por el contrario, era cada vez más vulnerable a la piedad

Esteban García tomó la mano de la criatura y la apoyó sobre su sexo **endurecido**.

Conocía el carácter de su mujer, naturalmente duro, y **endurecido** todavía más por cuarenta años de amargura. [NOWTTC 91]

ENLOQUECER (LOCO)

1. Al día siguiente, los mismos que habían pasado la noche en vela aterrorizados en sus casas salieron como una avalancha **enloquecida** y tomaron por asalto los bancos, exigiendo que les entregaran su dinero.
 2. Creí que me iba a desmayar, el corazón me saltaba en el pecho como una máquina **enloquecida**.
 3. Sentía en el pecho el galope de un caballo **enloquecido** y la ansiedad de un jinete que va a toda prisa contra el viento.
 4. Los perros se soltaron de las cadenas y **corrieron enloquecidos**, los caballos que escaparon al derrumbe del establo, husmeaban el aire y relinchaban de terror antes de salir desbocados a campo abierto, los álamos se tambalearon como borrachos y algunos cayeron con las raíces al aire, despachurrando los nidos de lo
-

ENROJECER (ROJO)

1. Trueba lo siguió con la cabeza, tenía los ojos **enrojecidos** y por primera vez desde que podía recordar se sentía derrotado.

2. Sus ojos estaban abotagados, sin brillo, **enrojecidos**, con las pupilas dilatadas, lo que le daba un aspecto desvalido y aterrorizado.
3. Fue la primera vez que Alba pasó la noche fuera de su casa, acunada en los brazos de Miguel, entre montones de periódicos y botellas vacías de cerveza, en la cálida promiscuidad de los compañeros, todos jóvenes, sudados, con los ojos **enrojecidos** por el sueño atrasado y el humo, un poco hambrientos y sin nada de miedo, porque aquello.

ENVEJECER (VIEJO)

1. No le dije que no había visto más mujeres, en todo ese tiempo, que unas miserables prostitutas **envejecidas** y gastadas, que servían a todo el campamento con más buena voluntad que mérito.

ALEGRAR (ALEGRE)

1. Pero Clara no tenía paciencia para la desgracia, de modo que al llegar a la gran casa de la esquina, que estaba vacía y lúgubre como un mausoleo, decidió que bastaba de lloriqueos y quejumbres, que era hora de **alegrar** la vida.
 2. Se | alegró | cuando vio partir a su hermano a la mina.
 3. El fugitivo pensó que había llegado finalmente su hora, y, en cierta forma, se | alegró | .
 4. Una gran parte de la clase media se | alegró | con el Golpe Militar, porque significaba la vuelta al orden, a la pulcritud de las costumbres, las faldas en las mujeres y el pelo corto en los hombres
 5. no se | alegró | , porque hacía mucho tiempo que se sentía viuda.
 6. Dejan la vida trabajando para un cafiche, se | alegran | cuando él les pega, se sienten orgullosas de verlo bien vestido, con dientes de oro, con anillos
 7. se compró un organillo y salió a recorrer las calles, con la intención de seducir a su prima Antonieta y, de paso, | **alegrar** | al público con su música de manivela.
 8. No sabía si lamentarse por ser víctima de aquellos bárbaros aborígenes o | alegrarse | de que podría cumplir su sueño de desposar a una heredera sudamericana, joven y hermosa.
 9. He abierto las cortinas de seda azul, para que entre la mañana y | **alegre** | este cuarto.
 10. Me | alegre | que hayas elegido esa profesión.
 11. Me | alegre | -exclamaba Nicolás-.
 12. -Me | alegre | que lo haya conseguido.
 13. -Me | alegre | de verlo, patrón -saludó tal como siempre.
 14. -Me | alegre | de verlo, patrón -saludó.
 15. -Me | alegre | de verlo, patrón -saludó y entonces la reconocí, porque la voz era lo único que no le había cambiado a Tránsito Soto.
 16. -¡Me | alegre |!
 17. Luego se acordó de Sid y se **alegró** con amargura porque «ese otro loco tampoco encontrará el Trébol Mágico por mucho que se pasee por el bosque ». [La Buena Suerte]
 18. Pensar en el fracaso de Sid le tranquilizaba, le consolaba, incluso le **alegraba**. [La Buena Suerte]
-

AMARGAR (AMARGO)

1. ..., ya estaba harto de vivir entre puros locos y lo único que quería era un poco de normalidad, pero había tenido la mala suerte de casarse con una excéntrica y engendrar tres chiflados buenos para nada que le **amargaban** la existencia.
 2. no perdió la euforia del primer día, al contrario, se organizó como para una guerra, decidido a no permitir que el sabotaje económico le | amargara | el triunfo.
 3. ¡Pareces un carcelero, mamá!, decía Alba, alarmada por esa manía de prevenir el futuro a costa de | amargarse | el presente.
 4. Pero en realidad se sentía **amargado**. [NOWTTC 64]
-

AMPLIAR (AMPLIO)

1. Hay que **ampliar** las instalaciones, darle más alegría al local y limpiar
 2. le ofrecí fascinado con la idea de **ampliar** mis intereses comerciales en esa dirección,
-

CALENTAR (CALIENTE)

1. A menudo encontraba a su abuelo en camisa de dormir y pantuflas, más anciano y más triste que en el día, **calentándose** una taza de caldo y mascullando blasfemias de filibustero, porque le dolían los huesos y el alma.
2. Mientras **calentaba** el agua y hervía la leche, fue acomodando los platos para llevarlos al comedor.
3. Comieron y bebieron opíparamente y vieron el amanecer bailando al son de la orquesta, mientras en el centro de la ciudad los grupos de cesantes **se calentaban** en pequeñas fogatas hechas con periódicos, pandillas de jóvenes con camisas pardas desfilaban saludando con el brazo en alto,
4. La mitad de los faroles había sido apedreada y en los edificios no había ventanas encendidas, la luz provenía de unas tristes fogatas alimentadas con periódicos y tablas, donde se **calentaban** pequeños grupos que montaban guardia ante los ministerios, los bancos, las oficinas, turnándose para impedir que las pandillas de extrema derecha los tomaran al asalto en las noches.
5. Cuando despertó, ella se había levantado y estaba **calentando** el café del desayuno.
6. Afuera el campo se sacudía la modorra de la noche y los primeros rayos del sol cruzaban cono sablazos los picos de la cordillera, **calentando** la tierra y evaporando el rocío en una fina espuma blanca que borraba los contornos de las cosas y convertía el paisaje en una visión de ensueño.
7. Sintió una mano húmeda y grande en su pierna, sobando, pellizcando, subiendo, explorando, un aliento pesado en su cara susurrando te voy a **calentar** puta, ya lo verás, y otras voces y risas, mientras el vehículo daba vueltas y vueltas en lo que a ella le pareció un viaje interminable.
8. Dijeron que estaba borracho y que pasaba las noches en una orgía de mulatas traídas por vía aérea desde el trópico para **calentar** sus huesos.
9. En la noche **calentaron** vino tinto con canela y azúcar y arropados en sus chales brindaron por la cara que pondría el abuelo cuando se diera cuenta que lo habían robado, riéndose hasta que les saltaron las lágrimas.
10. le **caliente** el café [NOWTTC]

11. Te he **calentado** la sopa cuatro veces [NOWTC]
 12. Si quieres **caliéntala** diez veces. [NOWTTC 69]
 13. El coronel esperó hasta cuando el médico **calentó** el tubo de vidrio con la orina del paciente,... [NOWTTC 73]
 14. ...dos planchas de hierro **calentadas** al carbón. [NOWTTC 16]
-

DIFICULTAR (DIFICIL)

1. Esto **dificultaba** su trato con la gente, pero no consiguió aislarlo, porque a los cinco minutos de conocerlo saltaba a la vista que, a pesar de su actitud atrabiliaria, era generoso, cándido y tenía una gran capacidad de ternura, que él procuraba inútilmente disimular, porque lo avergonzaba.
 2. Los árboles | dificultaban | la marcha, los caballos tropezaban con las piedras y los matorrales, las ramas nos golpeaban al pasar.
-

LIMPIAR (LIMPIO)

1. sino que le provocó una cagantina de cuatro días que cubrió la casa de arriba abajo y que ella misma tuvo que **limpiar**.
2. Después **limpió** los vestigios de su trabajo.
3. mientras el otro **limpiaba** la sangre y las vísceras.
4. por eso se complacía **limpiando** las pústulas de las piernas enfermas de su madre,
5. Hasta plomería hicimos con ellos, arreglamos los techos, pintamos todo con cal, **limpiamos** hasta dejar la casa brillante por dentro y por fuera.
6. Los primeros meses Esteban Trueba estuvo tan ocupado canalizando el agua, cavando pozos, sacando piedras, **limpiando** potreros y reparando los gallineros y los establos
7. El patrón anduvo todo el día ocupado en el arado de un potrero que acababa de hacer **limpiar**
8. ¡No saben **limpiarse** el traste y quieren derecho a voto!
9. hasta dejar la mansión convertida en un laberinto encantado imposible de **limpiar**,
10. A lo largo de tantos años de soledad y tristeza había ido decantando las emociones y **limpiando** los sentimientos,
11. Hay que ampliar las instalaciones, darle más alegría al local y **limpiar**.
12. ¡**Limpiar** a fondo!
13. No **limpian** nunca.
14. Férula y Clara le **limpiaron** a Nívea la tierra y los guijarros que se le habían metido por las orejas, la nariz y la boca.
15. cuando había que **limpiar** un vómito.
16. Apenas calculaba que iba a retirarse -porque empezaba a **limpiar** la pluma y cerrar los cuadernos- me adelantaba.
17. Con el dorso de la mano **limpié** las lágrimas que me rodaban por las mejillas.
18. de estanterías de madera repletas de volúmenes que nadie **limpiaba**,

19. mientras los demás **limpiaban** los vestigios del parto
20. Nadie volvió a ocuparse del jardín, para regarlo o para **limpiarlo**,
21. Empezó por tirar los escombros que habían dejado los matones de su padre y **limpiar** el local
22. Blanca se **limpiaba** la cara con crema del Harem
23. Para que nadie tuviera la iniciativa de entrar a **limpiar**
24. Se acercó a ella, la abrazó, la acunó, **limpió** sus lágrimas,
25. Ana Díaz que necesitaba una voluntaria para lavar la ropa de un preso y **limpiar** su celda.
26. la recorrió desde el techo hasta el sótano pasando máquinas pulidoras, **limpiando** cristales, pintando y desinfectando
27. Empezó a subir entonces a las copas de los árboles que rodeaban su parcela de terreno y se entregó con pasión a la tarea de **limpiarlos** de ramas muertas. [La Buena Suerte]
28. Dedicó buena parte de la noche a esta labor, como si lo único que importara en ese momento, en su «aquí y ahora», fuera **limpiar** copas de árboles. [La Buena Suerte]
29. Se sentía muy contento. Curiosamente, ya no le preocupaba que el lugar que había escogido para renovar la tierra, canalizar el agua y **limpiar** las ramas fuera el elegido o no para que justamente naciera en él el Trébol Mágico de cuatro hojas. [La Buena Suerte]
30. Y una noche más se imaginó al bello Trébol Mágico en todo su esplendor, en el centro de la tierra que él había preparado, iluminado, regado y **limpiado** de piedras. [La Buena Suerte]

LLENAR (LLENO)

1. Hacía experimentos de alquimia en la cocina, **llenando** toda la casa con humaredas fétidas
2. La muchedumbre atónita, **llenó** todas las calles adyacentes
3. su aroma dulzón **llenaba** el aire.
4. para que no se les **llenara** la cabeza con ideas inapropiadas a su estado y condición.
5. y lo **llenaba** de confusión.
6. **Llenaba** incontables cuadernos con sus anotaciones privadas,
7. acabaría **llenándose** de protuberancias
8. **llenaba** la bañera de porcelana francesa pintada con nenúfares,
9. así es que debía **llenar** las lagunas con chismes sobre los vecinos,
10. su presencia **llenaba** toda la casa
11. un odio desconocido, que no podía explicar y que **llenaba** su alma de funestos sentimientos.
12. la gran casa de adobe **se llenó** de conversaciones y risas.
13. Pero nada de todo aquello podía **llenarme** el día,
14. Toda la casa **se llenó** de alegría
15. la ciudad **se llenó** de carros modernos

16. **Se llenó** de mendigos.
17. tres palabras **llenaban** la página.
18. La abrazó, **la llenó** de besos
19. El padre Antonio saludó a una vieja que se hallaba junto al pilón de agua esperando que **se llenara** un balde con el chorro miserable que salía del grifo.
20. Y lo tremendo fue aquel rugido del fondo de la tierra, aquel resuello de gigante que se sintió largamente, **llenando** el aire de espanto.
21. el cielo se **llenó** de caturras, canarios, jilgueros y cristofué,
22. y además **llenaban** todo de moscas y de mierda.
23. La casa se **llenó** de propaganda política
24. Los jardines traseros fueron **llenándose** de aves atadas de las patas,
25. El patio **se llenó** de plumas
26. y el destripadero empezaba **a llenar** de moscas el barrio
27. Entró sin golpear, cuando él estaba echado en el camastro leyendo, **llenó** el túnel con el revoloteo de su pelo largo y sus brazos ondulantes,
28. Como estudiante se limitaba a labores administrativas, llevar estadísticas, **llenar** fichas y ayudar en curaciones, suturas y tareas menores.
29. la cámara nupcial del mejor hotel de la capital, que Trueba hizo **llenar** de flores
30. ella no tenía necesidad de **llenar** su cabecita de gorrión con problemas que no estaba en capacidad de comprender.
31. Los magníficos huacos, verdes por la pátina del tiempo, empezaron a llegar a su casa disimulados en bultos de indios y alforjas de llamas, **llenando** rápidamente los lugares secretos dispuestos para ellos.
32. A veces tenían la suerte de encontrar las ruinas semienterradas en un pueblo de los incas y en poco tiempo **llenaban** las bodegas de la casa con lo que robaban en sus excavaciones.
33. A lo largo de los años, Alba fue **llenando** ésa y las demás murallas de su dormitorio con un inmenso fresco
34. Pasó el invierno comiendo zanahorias, sin quejarse del frío, encerrado en su habitación, **llenando** páginas y páginas con su minúscula letra en tinta negra.
35. **se le llenaron** los ojos de lágrimas.
36. La cocina se cubrió de grasa y de hollín, **se llenó** de tarros vacíos y pilas de periódicos
37. que en su soledad procuró inútilmente construir con ellos una amistad que **llenara** el vacío dejado por una vida de malas relaciones.
38. se le **llenaba** la boca de saliva.
39. y las calles se **llenaron** de gente eufórica
40. las tortas se **llenaron** de moscas.
41. Las calles **se llenaron** de ciclistas acezantes
42. El país **se llenó** de uniformados, de máquinas bélicas, de banderas, himnos y desfiles,
43. La universidad **se llenó** de espías.

44. La voz de todos se elevó en un canto y **se llenó** el aire con las consignas prohibidas,
45. Trató de organizar un horario sistemático para **llenar** el día,
46. en una hoguera escandalosa que **llenó** de humo a todo el barrio
47. pero tan pronto como empezó a apuntar con el pensamiento, se **llenó** la perrera con los personajes de su historia
48. ahora yo **llené** el fundo de tractores
49. Se me **llenaron** los ojos de lágrimas.
50. Quiero pensar que mi oficio es la vida y que mi misión no es prolongar el odio, sino sólo **llenar** estas páginas mientras espero el regreso de Miguel
51. Se **llenó** los pulmones de un aire abrasante [NOWTC]
52. El coronel **llenó** una hoja de garabatos grandes [NOWTC]
53. Solamente pudo **llenar** un par de alforjas, los únicos recipientes que llevaba en su caballo. [La Buena Suerte]
54. A medida que cabalgaba, la espada labraba un surco, que el agua **llenaba**, liberando al lago de su pesada carga. [La Buena Suerte]
55. Como él decía, el vaso estaba medio lleno. Ahora había que saber cómo **llenarlo** del todo,... [La Buena Suerte]

TENSAR (TENSO)

1. Tercero García y el instinto le advirtió el peligro. En una fracción de segundo debe haber vuelto a la conciencia, pero se quedó con los ojos cerrados, alertó todos los músculos, **tensó** los tendones y puso toda su energía en un salto formidable que de un solo impulso lo dejó parado a un metro del sitio donde se estrelló mi bala.
2. Rostipov se ganaba la vida haciendo trucos de ilusionista en los teatros de variedades y había realizado la increíble hazaña de **tensar** un alambre desde la punta de la catedral hasta la cúpula de la Hermandad Gallega, al otro lado de la plaza para cruzar caminando por el aire con una pértiga como único sostén.

IMPACIENTAR (IMPACIENTE)

Eso le tomó algo de tiempo. Los minutos pasaban y el caballero Nott se **impacientó**: [La Buena Suerte]

IMPORTUNAR (IMPORTUNO)

... la ponía en el camino con un par de billetes en la mano y la amenaza de que si volvía a **importunarlo** , la sacaría a rebencazos, ...

LIBERAR (LIBRE)

1. Alba la observaba ir y venir por el cuarto, con su camisón de novicia flotando alrededor del cuerpo, el pelo **liberado** del moño, envuelta en la suave fragancia de su ropa limpia y de la crema del Harem, ...

2. A medida que cabalgaba, la espada labraba un surco, que el agua llenaba, **liberando** al lago de su pesada carga. [La Buena Suerte]
 3. Cortar las ramas viejas, **liberarse** de lo que ya no sirve, es siempre un impulso para la vida del árbol y de lo que le rodea. [La Buena Suerte]
-

PRECISAR (PRECISO)

1. Así se enteró de la forma como se podía **precisar** el tiempo que llevaban enterrados,...
 2. Había algo en sus ojos que le producía inquietud, pero no pudo **precisar**lo.
-

SECAR (SECO)

1. Nívea soltó la mano de su hija Clara y buscó un pañuelo en su manga para **secarse** una gota que le resbalaba por el cuello.
 2. Entonces divisó a dos niños jugando en el suelo de tierra apisonada, que lo miraban con grandes ojos asustados, y en un patio posterior a una mujer que avanzaba **secándose** las manos con el borde del delantal.
 3. ...y terminaba **secándola** él, arrojándola en su bata y llevándola a la cama con la sensación de que hacía el ridículo.
 4. Respiró profundamente y el aire le llevó el olor dulzón de los duraznos que se **secaban** en el patio para las conservas.
 5. Se **secó** las lágrimas, ...
 6. Lo percibió antes que nadie por las flores que se marchitaron en los jarrones, impregnando el aire con un olor dulzón y nauseabundo, donde permanecieron hasta **secarse**, ...
 7. ...mientras **se secaban** las plantas por falta de riego y se paseaban las arañas por los rincones.
 8. ... la lujuria de las flores y el caos de los filodendros, **se fueron secando**, pudriendo, enmalezando.
 9. Me dejó llorar todas las miserias y las soledades de los últimos años y después me sacó de la bañera con cuidados de madre, me **secó**, me hizo masajes hasta dejarme blando como un pan remojado ...
 10. ...dijo Luisa Mora después que se hubo **secado** el llanto de emoción.
 11. Se **secó** la frente con la manga de la camisa. [NOWTC]
 12. Fue hasta la hamaca para **secarse** el sudor. [NOWTC]
 13. El coronel le **secó** la frente con la sábana.[NOWTC]
 14. Don Sabas se **secó** el cuello con un pañuelo..NOWTC]
 15. se **secó** los párpados con la manga [NOWTC]
-

AGUDIZAR (AGUDO)

1. El gallo había **agudizado** su ansiedad. [NOWTC]
2. Quince años de espera habían **agudizado** su intuición. [NOWTTC]

ALFABETIZAR (ALFABETO)

1. Se apuró tanto en **alfabetizarla**, que a los cinco años la niña leía el periódico a la hora del desayuno para comentar las noticias con su abuelo,
2. Sin embargo, no pudo conseguir un maestro que quisiera trabajar en esas lejanías, y ante la dificultad para atrapar a los chiquillos con promesas de azotes y de caramelos para **alfabetizarlos** él mismo, abandonó esa ilusión y dio otros usos a la escuela.

ESPIRITUALIZAR (ESPIRITUAL)

Las desgracias la habían **espiritualizado** y la edad y la falta de amor por su marido, la habían llevado a considerar el sexo como un pasatiempo algo brutal, que le dejaba adoloridas las coyunturas y producía desorden en el mobiliario.

ESTABILIZAR (ESTABLE)

Después que Amanda desapareciera de su vida, Nicolás pareció **estabilizarse** emocionalmente.

IDEALIZAR (IDEAL)

La alimentó de fantasías, la **idealizó**, la defendió con fiereza, la depuró de las verdades prosaicas y pudo convertirla en un amor de novela.

INMOVILIZAR (INMOVIL)

1. **Se inmovilizó**, con el corazón a punto de saltarle por la boca, pero un segundo gemido la sacó del ensimismamiento, dándole faenas para avanzar hasta la puerta del laboratorio de Jean de Satigny.
2. Trueba la miró, | inmovilizado | por la sorpresa.
3. y otra que se bebió él parsimoniosamente antes de comenzar a componerle los huesos, uno por uno, con paciencia y calma, estirando por aquí, ajustando por allí, colocando cada uno en su sitio, entablillándolos, envolviéndolos en tiras de sábanas para | **inmovilizarlos** | , mascullando letanías de santos curanderos, invocando a la buena suerte y a la Virgen María, y soportando los gritos y blasfemias de Esteban Trueba, sin cambiar para nada su beatífica expresión de ciego.

INMUNIZAR (INMUNE)

1. y tomar orina de mujer encinta para **inmunizarse**
2. se pasó nueve años inventando recursos desesperados para aterrorizar a Clara, con lo cual sólo consiguió **inmunizarla** contra la sorpresa y el espanto
3. A cambio, les enseñaba a **inmunizarse** contra las picadas de bichos malignos

MODERNIZAR (MODERNO)

1. **Modernizó** la lechería.

2. Hay que **modernizar** esta cuestión, para atraer a los empleados públicos, que no tienen nada que hacer a mediodía, a la juventud, a los estudiantes.

MOVILIZAR (MOVIL)

1. En los tiempos en que todo el mundo se **movilizaba** a pie, en coche de caballos o en velocípedos, él compró el primer automóvil que llegó al país y que estaba expuesto como una curiosidad en una vitrina del centro.
2. El primer día lo pasaron tan ocupados haciendo barricadas y **movilizando** sus cándidas defensas, pintando pancartas y hablando por teléfono, que no tuvieron tiempo para preocuparse cuando la policía les cortó el agua y la electricidad.
3. Cada vez le costaba más trabajo encontrar la inquietud y el dolor necesarios para componer una nueva canción, porque con los años había llegado a tener una gran paz interior y la rebeldía que lo **movilizaba** en la juventud se había transformado en la mansedumbre del hombre satisfecho consigo mismo.
4. Desde que había racionamiento de gasolina y huelga de transporte público, había desenterrado del sótano el viejo juguete de su infancia para **movilizarse**.

NORMALIZAR (NORMAL)

1. Cuando pasó la necesidad del amor insatisfecho, pudieron recuperar la compostura y **normalizar** sus vidas.
2. Esperé que **se normalizara** un poco la situación.
3. Espero que la situación se | normalice | pronto, senador.
4. Clara se quedó en el campo para cuidarlo y cuando se | **normalizaron** | las comunicaciones y se restauró el orden, enviaron a Blanca interna a su colegio, porque su madre no podía hacerse cargo de ella.

POLARIZAR (POLAR)

Estaba por el violento de aquella lucha, que estaba **polarizando** las fuerzas en dos extremos, dejando al centro sólo un grupo indeciso y voluble, que esperaba ver perfilarse al ganador para votar por él.

SUAVIZAR (SUAVE)

1. Tenía su mata de pelo rizado y rebelde que me encantaba cuando nos casamos, **suavizada** por unos mechones de canas que iluminaban su rostro dormido.
2. A los treinta y tantos años seguía teniendo el aspecto de un rudo campesino, por una cuestión de estilo, ya que el conocimiento de la vida y el éxito le habían **suavizado** las asperezas y afinado las ideas.
3. Trueba no la veía desde la muerte de Clara, pero la reconoció por la voz, que seguía sonando como una flauta encantada y por el perfume de violetas silvestres que el tiempo había **suavizado**, pero que aún era perceptible a la distancia.

TRANQUILIZAR (TRANQUILO)

1. cuando la familia se **había tranquilizado** respecto a las intenciones del padre Restrepo

2. hasta que consiguió **tranquilizarlo**
3. eso me **tranquilizaba**
4. pero no se lo dijo más que a Férula, quien procuró **tranquilizarla**
5. -Esto sirve para **tranquilizarnos** la conciencia
6. Blanca le preparó infusiones calientes y baños tibios y Esteban recurrió a la antigua cajita de píldoras para **tranquilizarla**, pero los sueños continuaron.
7. la **tranquilizó** Pedro Tercero
8. y la arrulló hasta que consiguió **tranquilizarla**.
9. pero decidí esperar unos segundos para que se me **tranquilizara** el pulso.
10. lo cual **tranquilizó** bastante al francés.
11. en el transcurso de la semana se fue **tranquilizando**.
12. Eso fue suficiente para **tranquilizar** a Blanca por completo.
13. se daba cuenta que sus angustias nocturnas eran fruto de la imaginación febril que había heredado de su madre y **se tranquilizaba**,
14. Su padre **tranquilizó** a los carabineros
15. Jaime le habló con una voz desconocida y poco a poco consiguió **tranquilizarla**,
16. cuando comenzaron a entregar a sus antiguos dueños las tierras que la reforma agraria había repartido, **se tranquilizaron**
17. y tuvieron que quedarse quietos, escuchando los estrepitosos latidos de sus corazones, para **tranquilizarse** un poco.
18. Ahora trata de **tranquilizarte**, voy a darte una taza de café.
19. eso **me tranquilizó** un poco.
20. Pensar así no le conducía a ninguna parte, pero le **tranquilizaba**. [La Buena Suerte]
21. Pensar en el fracaso de Sid le **tranquilizaba**, le consolaba, incluso le alegraba. [La Buena Suerte]

VOLATILIZAR (VOLATIL)

1. Las prédicas de su abuelo **se volatilizaron** cuando Alba vio por primera vez a Miguel, en una memorable tarde de llovizna y frío en la cafetería de la universidad.
2. Más tarde se enteró de que el correo en esas latitudes no tenía la misma confiabilidad que en su lejana Inglaterra y que sus telegramas **se volatilizaron** por el camino.

PUNTUALIZAR (PUNTUAL)

—No soy una roca que habla: soy Ston, la Madre de las Piedras —**puntualizó**...[La Buena Suerte]

RESPONSABILIZAR (RESPONSABLE)

1. No habría nadie que diera las órdenes, que vendiera las cosechas, que **se responsabilizara** por las cosas.

2. Además, le costaba tanto reconocer sus errores o fracasos que optaba por **responsabilizar** de los mismos a otros. [La Buena Suerte]
-

VISUALIZAR (VISUAL)

1. ...porque sabía que eso inducía a la pequeña a **visualizar** aberraciones que iban más allá de la realidad, ...
 2. Apagaba la luz, cerraba los ojos y en el silencio de mi cuarto procuraba **visualizarla**, la llamaba despierto y dicen que también la llamaba dormido.
 3. Ella **visualizó** esa lengua como un molusco baboso y tibio, la invadió la náusea y le subió una arcada del estómago, pero mantuvo los ojos abiertos.
 4. Una noche más, **visualizó** cómo el Trébol Mágico brotaba y crecía. [La Buena Suerte]
 5. Una noche más, Sid **visualizó** su Trébol Mágico. [La Buena Suerte]
 6. He **visualizado** muchas veces nuestro reencuentro, igual que Sid veía crecer su trébol. [La Buena Suerte]
-

FORTALECER (FUERTE)

1. **Fortalecida** por los consejos de su madre, Blanca decidió espiarlas.
 2. Desde el primer baño, la Nana le lavó el pelo con infusión de manzanilla, lo cual tuvo la virtud de mitigar el color, dándole una tonalidad de bronce viejo, y la ponía desnuda al sol, para | **fortalecer** | su piel, que era translúcida en las zonas más delicadas del vientre y de las axilas, donde se adivinaban las venas y la textura secreta de los músculos.
 3. El jabón de lavar, la lana para tejer y el jarabe para | **fortalecer** | los pulmones eran distribuidos gratuitamente, porque Trueba no quería a su alrededor gente sucia, con frío o enferma.
-

OSCURECER (OSCURO)

1. Acomodamos la luz del, él desprendió con paciencia los tornillos de bronce que el tiempo había **oscurecido** y pudimos levantar la tapa, que pesaba como si fuera de plomo.
-

HUMEDECER (HUMEDO)

Había **humedecido** el suelo...[La Buena Suerte]

DULCIFICAR (DULCE)

1. Pero en seguida **dulcificó** la voz y le rogó que saliera antes que entrara la policía, porque él estaba en posición de saber que el gobierno no iba a tolerarlos indefinidamente-.
 2. La presencia de su nieta en la casa **dulcificó** el carácter de Esteban Trueba.
-

SIMPLIFICAR (SIMPLE)

Sin la Nana para dirigir los asuntos en la cocina, se habían **simplificado** hasta la frugalidad y sólo compartieron una espesa sopa de lentejas, pan, queso y dulce de membrillo, que era menos que lo que ella comía en el internado los viernes de ayuno.

CAPACITAR (CAPAZ)

1. Su abuela Clara buscó en su espalda y encontró una mancha en forma de estrella que caracteriza a los seres que nacen **capacitados** para encontrar la felicidad.
 2. No pudo negarse, porque, como le explicaron, los partidos de izquierda no tenían suficientes hombres | capacitados | para todas las funciones que había que desempeñar.
 3. Sin asesores leales, honestos y | capacitados |, ¿qué pueden hacer unos pocos coroneles improvisados?
-

DEBILITAR (DEBIL)

1. Los de siempre, acostumbrados al poder desde tiempos inmemoriales, aunque en los últimos años habían visto **debilitarse** mucho sus fuerzas, se prepararon para celebrar el triunfo con semanas de anticipación.
 2. El único consuelo es que fue mucho más rápido de lo que ellos hubieran deseado, porque su organismo estaba muy **debilitado** por las drogas y por la infinita desolación que le dejó la muerte de Jaime.
-

FACILITAR (FACIL)

1. Eso **facilitó** mucho las cosas para Jean
 2. Le pintó dos grandes girasoles en las puertas, de un amarillo impactante, para que se distinguiera de otros coches y | **facilitara** | así su nueva tarea.
-

การิตหน่วยคำที่สร้างจากคำนาม

ABOCHORNAR (BOCHORNO)

Se sintió confuso y **abochornado**, pensando en las múltiples ocasiones pasadas en que ella

ACALORAR (CALOR)

1. En el verano se había quejado de las tardes **acaloradas** espantando moscas, del tierra] del patio, que empolvaba la casa como si vivieran en el pozo de una mina
 2. En la noche **se acaloraba** con pesadillas de mariscos podridos
-

ACORDONAR (CORDÓN)

El pequeño cortejo recorrió a pie, lentamente, el camino al camposanto, entre dos filas de soldados que **acordonaban** las calles.

AHUMAR (HUMO)

1. Hizo construir un granero y despensas para guardar alimentos para el invierno, hizo salar la carne de caballo y **ahumar** la de cerdo y puso a las mujeres a hacer dulces y conservas de frutas.
 2. aprendiendo de memoria el olor **ahumado** de su cuerpo
-

AMASAR (MASA)

1. Se sorprendió de que su rencor, **amasado** durante tan largo tiempo, se desinflara en presencia de ese anciano encorvado y empequeñecido que lo miraba asustado.
 2. Jaime ejercía su oficio con vocación de apóstol y con la misma tenacidad con que su padre sacó del abandono a Las Tres Marías y **amasó** una fortuna, él dejaba sus fuerzas trabajando en el hospital y atendiendo a los pobres gratuitamente en sus horas libres.
 3. Ayudaron a Severo a transportar el cuerpo de Rosa a la cocina y lo colocaron con delicadeza sobre el mármol donde la Nana **amasaba** el pan y picaba las verduras.
 4. Siguió trabajando en la cocina patronal, | **amasando** | el pan y cosiendo a máquina, cada día más deformada por la maternidad.
 5. Esteban Trucha adquirió la maña de que todo lo que comía le caía mal, excepto lo que cocinaba ella, de modo que pasaba una buena parte del día metida en la cocina desplumando gallinas para hacer sopitas de enfermo y | **amasando** | pan.
 6. Si no te pones los nuevos no acabarás de **amasarlos** nunca. [NOWTTC 83]
-

APESADUMBRAR (PESADUMBRE)

1. Esa noche Jaime se durmió **apesadumbrado** e inquieto, incómodo en su saco de dormir, escuchando muy- cerca la respiración de su sobrina.
 2. Durante el sexto día Nott se dedicó a vagar **apesadumbrado** por el Bosque Encantado. [La Buena Suerte]
-

APESTAR (PESTE)

1. Sus noticias eran una serie de infortunadas casualidades; se helaron las fresas, las gallinas se contagiaron de moquillo, se **apestó** la uva.
 2. Tres días después el olor a carne putrefacta **apestaba** los almacenes de la ciudad.
 3. La gran casa de la esquina estaba más triste y vieja de lo que yo podía recordar, absurda con sus excentricidades arquitectónicas y sus pretensiones de estilo francés, con la fachada cubierta de hiedra **apestada**.
-

APISONAR (PISON)

1. Entonces divisó a dos niños jugando en el suelo de tierra | **apisonada** |, que lo miraban con grandes ojos asustados, y en un patio posterior a una mujer que avanzaba secándose las manos con el borde del delantal.
2. En realidad, tanto como temía la rutina, la horrorizaba el estilo de vida de Pedro Tercero, su modesta casita de tablas y calaminas en una población obrera, entre cientos de otras tan

pobres como la suya, con piso de tierra | **apisonada** |, sin agua y con un solo bombillo colgando del techo.

APRISIONAR (PRISIÓN)

1. aunque la sujetara a dos manos y la abrazara con brutalidad, no podía **apresarla**.
 2. sus pecados y rogando a Dios para que aplacara su ira, los ladrones recorrían los escombros y donde aparecía una oreja con un zarcillo o un dedo con un anillo, los volaban de una cuchillada, sin considerar que la víctima estuviera muerta o solamente **apresarada** en el derrumbe.
-

ARRUIINAR (RUINA)

1. y **arruinaba** las ollas con sustancias sólidas que no se podían desprender del fondo.
 2. donde ella consiguió sobreponerse al recuerdo de aquel pretendiente que **arruinó** sus diecisiete años con su marcha militar y su vals.
 3. , eran más los que **se arruinaban** que los que triunfaban,
 4. en una casa **arruinada**
 5. con un techo **arruinado** por la intemperie y las hormigas.
 6. antes que su padre terminara de **arruinarse** y se abandonara al licor y a su propia vergüenza,
 7. era partirse el lomo trabajando en esa tierra **arruinada**.
 8. Férula, horrorizada por el gasto, procuró evitar que siguiera haciendo locuras, comprando muebles franceses, lámparas de lágrimas y alfombras turcas, con el argumento de que se iban a **arruinar**
 9. El agua salada del mar **arruinó** las cosechas,
 10. La nueva casa se vistió con un lujo que nunca había tenido, ni siquiera en los esplendorosos días previos a mi padre, que la **arruinó**.
 11. estaría totalmente **arruinado**
 12. llegó a la conclusión que no sería Clara, con su hospitalidad indiscriminada y sus obras de caridad, quien consiguiera **arruinarlo**.
 13. sus réplicas brutales, su indiferencia y sus advertencias inútiles de que había **arruinado** su vida
 14. y enfrentar la crítica de esas miradas que le **arruinaban** la dicha del encuentro.
 15. Me explicó que la cooperativa empezó a **arruinarse**
 16. ¿Sabías que casi el 90 por ciento de las personas a las que les ha tocado la lotería no han tardado más de diez años en **arruinarse** o en volver a estar como antes estaban? [La Buena Suerte]
-

ASUSTAR (SUSTO)

1. al anoecer Alba lloraba de humillación y de dolor, | asustada | por las tenazas en sus entrañas y por ese gorgoriteo sangriento que no se parecía en nada a lo de otros meses.
2. Recorrió los salones, deslizándose pegada a los muros, | asustada | y helada.

3. Hasta la misma Clara, que nunca había temido mi mal genio, en parte porque yo me cuidaba mucho de dirigirlo contra ella, andaba | asustada | .
4. Estaba demasiado | asustada | y ésa era una honrosa salida que le permitiría volver a su casa sin que pareciera cobardía.
5. Jaime, | asustado |, vigilaba a toda hora y le administraba sulfa.
6. Retrocedió | asustado | , pobre hombre.
7. Se sorprendió de que su rencor, amasado durante tan largo tiempo, se desinflara en presencia de ese anciano encorvado y empequeñecido que lo miraba | asustado |.
8. Estaba más | asustado | que la misma Amanda, pero adoptó la actitud prepotente y relajada que le había visto a los médicos, para que creyera que todo ese asunto no era más que rutina.
9. Recuerdo que sentí una oleada de pánico al verme desarmado, pero inmediatamente me di cuenta que él estaba más | asustado | que yo.
10. Estaba sorprendido y | asustado | , le temblaban las manos, sentía las rodillas de lana y las orejas calientes.
11. Por las iniciales grabadas en el tronco se sabía de los que habían subido más alto, de los más valientes, y también de los que se habían detenido, | asustados | .
12. Pedro García se ofendió y siguió negando su fracaso aun cuando regresó con el cadáver de su hija envuelto en una manta, acompañado por los dos niños | asustados |
13. Entonces divisó a dos niños jugando en el suelo de tierra apisonada, que lo miraban con grandes ojos | asustados |, y en un patio posterior a una mujer que avanzaba secándose las manos con el borde del delantal.
14. Nívea le prohibió que siguiera | asustando | a su hija.
15. La Nana se había convertido en una mujer sin edad, que conservaba intacta la fortaleza de su juventud y podía andar a brincos por los rincones | asustando | la mudez, igual como podía pasar el día revolviendo con un palo la marmita de cobre, en un fuego de infierno al centro del tercer patio, donde gorgoriteaba el dulce de membrillo, un líquido espeso de color del topacio, que al enfriarse se convertía en
16. Para | asustarla | rompí de un manotazo un jarrón de porcelana que, me parece, era el último vestigio de los tiempos esplendorosos de mi bisabuelo, pero ella no se conmovió y el doctor Cuevas sonrió detrás de su taza de té, lo cual me indignó más.
17. Fingía no verla, se quedaba inmóvil y hasta dejaba de respirar, para no | asustarla |.
18. -Después de tanto intentar | asustarme | a mí, fue ella la que se murió de susto --observó Clara.
19. Al comienzo se | asustaron | un poco, al ver las consecuencias de su acción, porque nunca les había tocado vivir en una dictadura y no sabían lo que era.
20. Respira tranquila, no te | asustes | y cuando despiertes habremos terminado -sonrió Jaime con los ojos por encima de su máscara.

ATAREAR (TAREA)

Muy **atareado** con la política y los negocios, viajaba constantemente, pagaba nuevas campañas electorales, compraba tierra y tractores, criaba caballos de carrera, especulaba con el precio del oro, el azúcar y el papel.

ATENAZAR (TENAZAS)

Se quedaron en silencio, ella oscilando entre la modorra, las náuseas, la angustia y el dolor que empezaba a **atenazar** su vientre, y él deseando que esa noche no terminara nunca.

ATIGRAR (TIGRE)

No podía explicarse que Jean se diera el lujo de comprar porcelana y pasear en ese vehículo **atigrado**, si no le alcanzaba el dinero para pagar la cuenta del chino del almacén ni los sueldos de los numerosos sirvientes.

ATORMENTAR (TORMENTO)

1. Había inventado un juego para **atormentarlo**.
2. Durante esos días el temor de que eso ocurriera la **atormentó** casi tanto como el hambre.
3. a medida que mi abuelo fue perdiendo para siempre la rabia que lo **atormentó** durante toda su existencia,
4. Continuaron acariciándose sin deseo y **atormentándose** con las súplicas y los recuerdos.
5. Me | atormenta | el demonio.
6. Se | atormentaba | con la idea que podían agarrarlo vivo e invocaba a su abuela para pedirle que eso no ocurriera.
7. Años después Alba se | atormentaba | pensando que cuando ella tuviera una hija, no habría otra palabra con el mismo significado que pudiera servirle de nombre, pero Blanca le dio la idea de usar lenguas extranjeras, lo que ofrece una amplia variedad.
8. Volvió a sufrir el sentimiento de indignidad que a menudo lo | atormentaba | en su presencia y a detestar su espíritu de sacrificio, su severidad, su vocación de pobreza y su inmovible castidad, que él sentía como un reproche de su naturaleza egoísta, sensual y ansiosa de poder.
9. Unos secretos e inconfesables celos lo | atormentaban |.
10. Se daba vueltas en la cama, | atormentada | por un insomnio perenne, dobló la dosis de tranquilizantes, volvió a refugiarse en sus jaquecas y sus neuralgias, se aturdió en el taller metiendo y sacando del horno centenares de monstruos para Nacimientos en un esfuerzo por mantenerse ocupada y no
11. En el pequeño cubo solitario de su prisión trató de aclarar sus ideas, pero estaba | atormentada | por el dolor de la paliza, la sed, la venda apretada en las sienes, el ruido atronador de la radio, el terror de las pisadas que se acercaban y el alivio cuando se alejaban, los gritos y las órdenes.
12. Tenía un alma | atormentada |.
13. Por un tiempo estuvo visitando conventillos todos los días, en una frenética obra piadosa que le provocó una bronquitis crónica y no llevó nada de paz a su alma | atormentada |.
14. La macrocarpa que antes podaban con pretensiones barrocas, terminó desesperanzada, contrahecha y | atormentada | por los caracoles y las pestes vegetales.
15. Allí pasó mucho rato inmóvil, parado, sosteniéndose como un sonámbulo, sin acabar de comprender lo que estaba sucediendo, | atormentado | por los gritos que se escuchaban a través del muro.
16. Con la salida de los primeros rayos del sol, Blanca recuperaba la cordura y el control de sus nervios | atormentados |, se daba cuenta que sus angustias nocturnas eran fruto de la

imaginación febril que había heredado de su madre y se tranquilizaba, hasta que volvían a caer las sombras de la noche y recomenzaba su ciclo de espanto.

17. -Supongo que sabes lo que me está | atormentando | -dijo Esteban Trueba finalmente.
18. Ella prefería no | atormentar | a su hija con exigencias terrenales, pues presentía que Rosa era un ser celestial, que no estaba hecho para durar mucho tiempo en el tráfico grosero de este mundo, por eso la dejaba en paz con sus hilos d? bordar y no objetaba aquel zoológico de pesad
19. Rígida y ausente, desnuda y temblando de asco y de frío, Alba no lo escuchaba ni lo sentía, pero aquella grieta en su ansia de | atormentarla |, sonó al coronel como una campana de alarma.
20. Me ayudaban cuando empezaban a | atormentarme | los malos recuerdos o se me aparecía el coronel García sumiéndome en el terror, o Miguel se me quedaba prendido en un sollozo.
21. Abandonó las fantásticas aventuras comerciales que le | atormentaron | la imaginación en los primeros años de su juventud así como su deseo de poseer a todas las mujeres que se le cruzaban por delante, y se volvió al anhelo que siempre tuvo de encontrar a Dios por caminos poco convencionales.
22. *atormentado por los silbidos pulmonares de la asmática.*
23. El coronel se sintió impaciente, **atormentado** por el sopor... [NOWTTC68]

ATRINCHERAR (TRINCHERA)

1. Por amor a Miguel, y no por convicción ideológica, Alba **se atrincheró** en la universidad junto a los estudiantes que se tomaron el edificio en apoyo a una huelga de trabajadores.
2. En el interior del edificio quedaron alrededor de treinta personas **atrincheradas** en los salones del segundo piso, entre quienes estaba Jaime.

AVERGONZAR (VERGÜENZA)

1. Esto dificultaba su trato con la gente, pero no consiguió aislarlo, porque a los cinco minutos de conocerlo saltaba a la vista que, a pesar de su actitud atrabiliaria, era generoso, cándido y tenía una gran capacidad de ternura, que él procuraba inútilmente disimular, porque lo **avergonzaba**.
2. La menor demostración de solicitud o agradecimiento hacia él, lo | **avergonzaba** | y lo hacía sufrir.
3. Alba apenas podía caminar, se sentía | avergonzada | y le daba vueltas la cabeza.
4. Las muchachas acudían en pandillas, al comienzo | avergonzadas | y tímidas
5. Las mujeres la escuchaban risueñas y | avergonzadas |, por la misma razón por la cual rezaban con Fécula: para no disgustar a la patrona.
6. Pedro le entregaba, | avergonzado |, unos animalitos tallados que había hecho para ella en trozos de madera
7. Estos cálculos le pasaron por la cabeza en una fracción de segundo, pero enseguida se sintió | avergonzado | y enrojeció al sorprenderse sumido en esos pensamientos.
8. Los carabineros estaban confundidos y | avergonzados |, pero la orden del general era terminante.

9. Pero en realidad no hay de qué | avergonzarse |, ellos también son obra de Dios.
 10. n la esperanza de ver con sus propios ojos al cuñado de Severo del Valle tocando el organillo y vendiendo pelotitas de aserrín con un loro apolillado, simplemente por el placer de comprobar que también en las mejores familias había buenas razones para | avergonzarse | .
 11. -No debes | avergonzarte | de mí, porque no soy más que un instrumento de Dios.
 - 12. El coronel se sintió avergonzado. [NOWTTC]**
 13. ...respondió el coronel, **avergonzado** de haber dormido. [NOWTTC 68]
 14. ...dijo el coronel **avergonzado**, ... [NOWTTC 78]
-

ABRASAR (BRASA)

1. Por su parte, Pedro Segundo lo odiaba, aunque jamás había puesto nombre a ese sentimiento tormentoso que le **abrasaba** el alma y lo llenaba de confusión.
 2. En su sueño, el caminante acortaba el paso, vacilaba, iba más y más lento, tropezaba y caía, se levantaba y volvía a caer, **abrasado** por el calor, la fiebre y la sed.
-

ABRAZAR (BRAZO)

1. Dormía **abrazado** a Clara, dentro de su cama...
2. Vencido, se dejaba flotar a la deriva, sintiéndose **abrazado** por la corriente,
3. Cayeron **abrazados** entre las hojas de los eucaliptos.
4. Se **abrazaron** en silencio.
5. En el salón de la fiesta quedaron solamente Clara con la bestia en el regazo, sus padres, que se **abrazaban** paralizados por el mal presagio, y el novio, que no entendía la causa de tanto alboroto por un simple perro muerto...
6. Algunos la besaban en ambas mejillas, otros la **abrazaban** estrechamente por unos segundos, ...
7. ...se durmieron **abrazados** bajo la mesa del comedor.
8. Los dos corrían, se **abrazaban**, se besaban, ...
9. La **abrazó**, la llenó de besos y le advirtió que pronto tendría la menstruación.
10. Volvieron a ser dos niños que corren, se **abrazan** y ríen, ...
11. En la noche dormía **abrazada** al chaleco,...
12. Ella se bajó del coche, se estiró la falda y por primera vez no corrió a **abrazarlo**, ...
13. Vio a los campesinos que salían despavoridos de sus casas, clamando al cielo, **abrazándose** unos con otros,...
14. Clara se fue encima de su hija y le dio un par de bofetadas, pero luego la **abrazó** llorando, aliviada por saberla a salvo y tenerla a su lado.
15. Apenas soldaron los huesos y pudomoverse un poco, le volvió a Esteban el deseo tormentoso de **abrazarla**...
16. Después se quedaron **abrazados** entre las cañas de la orilla.
17. -Te pueden matar -suplicó Blanca **abrazándolo**.

18. Volvieron a **abrazarse** con el ardor insaciable propio de su edad,...
19. ... y aunque la sujetara a dos manos y la **abrazara** con brutalidad, no podía aprisionarla.
20. Quería protegerla, **abrazarla**, hacerla reír como en los viejos tiempos...
21. ... dormía **abrazado** con los perros.
22. Clara lo **abrazó**.
23. ...lo gritaba cuando se enojaba y después corría a **abrazarlo**.
24. En la puerta del plantel, Amanda y Miguel **se abrazaron** llorando...
25. ... y Jaime la **abrazó** compulsivamente...
26. -¡Mi hija! ¡Debo sacarla de aquí! -exclamó **abrazándose** el vientre.
27. Madre e hija permanecieron descansando, desnudas y **abrazadas**...
28. Aprendieron a **abrazarlos**, a besarlos y a hacerles mimos, hasta que ambas acabaron por amarlos de verdad.
29. Alba esperaba toda la semana la llegada de la camioneta con los retrasados y saltaba de alegría cuando ellos corrían a **abrazarla**.
30. ... Blanca **abrazaba** furiosamente a su hija,...
31. ... y Alba acudía corriendo, la **abrazaba** y la curaba con susurros de consuelo...
32. ... y cuando vio sus lágrimas, lo **abrazó**.
33. Miguel la abrazó,...
34. Decidió que era injusto culpar a la nieta por las ideas del abuelo y volvieron a pasear **abrazados**.
35. **Se abrazaban** con la desesperación de una despedida...
36. ...su candor para **abrazar** ideas disparatadas y perseguir las ilusiones.
37. ... as calles se llenaron de gente eufórica que saltaba, gritaba, se **abrazaba** y reía.
38. Cuando se puso al frente y Miguel la vio, pasó la bandera al que estaba más cerca y la **abrazó**, levantándola del suelo.
39. Terminaron juntándose para reposar **abrazados**, como una pareja de abuelos,...
40. El día que Amanda le echó los brazos al cuello y dijo que lo amaba, la **abrazó** maquinalmente...
41. **Se abrazaron** estrechamente y ella le susurró algo al oído.
42. La abrazó con delicadeza,...
43. ... corría a **abrazarlo**...
44. Cuando ella entraba al cuarto, se abalanzaba a **abrazarla** como enajenado, para calmar los terrores del día y el tedio de las semanas.
45. Esteban Trueba **abrazó** largamente a su hija, ...
46. **Se abrazaron** en el jardín, a la vista de los transeúntes y de quien quisiera mirar, ...
47. ... ella lloró tanto y se **abrazó** con tanta angustia a él,...
48. Después se acercó trabajosamente a su nieta y la abrazó, acariciándole el pelo con una ternura desconocida en él.
49. ... ellos dos, **abrazados** dentro del mismo poncho como siameses en un mismo pellejo, ...

50. Se acercó a ella, la **abrazó**, la acunó, limpió sus lágrimas...
 51. Nos **abrazamos** apretadamente por un tiempo muy largo,...
 52. ...-dijo el abuelo **abrazándome**.
 53. Mi amiga Ana Díaz estaba entre ellas y corrió a **abrazarme**.
 54. Me metí el cuaderno en los pantalones y las **abracé** a todas, una por una.
 55. En ese instante se levantaron, se **abrazaron** y soltaron una sonora carcajada. [La Buena Suerte]
 56. **Se abrazaron** de nuevo. [La Buena Suerte]
-

ACODAR (CODO)

..dijo **acodado** en la ventana. [NOWTTC 53]

ACUCLILLAR (CUCLILLAS)

Acuclillado en la plataforma de tablas sin cepillar experimentó la desazón del anhelo frustrado. [NOWTTC 21]

ACUNAR (CUNA)

1. Cuando Clara salió del vientre de su madre, la Nana la **acunó**,...
 2. Lo sacó de la jaula, lo **acunó** en su pecho...
 3. ...esa mujer desconocida que yacía en la cama lo había **acunado** en sus brazos
 4. ...no necesitaba ser **acunado** con ternuras ni engañado con galanteos.
 5. Había nacido para **acunar** hijos ajenos...
 6. ...una mujerona inmensa que podía **acunarlos** a los dos en sus pechos de vaca holandesa...
 7. Eran los recuerdos de todos los hijos de la familia Del Valle y después de los Trueba, que pasaron por sus brazos y que ella **acunó** en su pecho.
 8. Se acercó a ella, la abrazó, la **acunó**, limpió sus lágrimas...
 9. ...él lo habría **acunado** y protegido...
 10. Eran unas criaturas que no tenían nada humano y por lo mismo era mucho más fácil **acunarlas**...
 11. Fue la primera vez que Alba pasó la noche fuera de su casa, **acunada** en los brazos de Miguel...
-

AFILAR (FILO)

1. Nívea observaba sus pezuñas de cocodrilo y sus dientes **afilados**...
2. ... su **afilada** nariz aguileña...

3. Mi espada está **afilada!** [La Buena Suerte]
 4. ...mientras mostraba sus negros dientes, frotaba sus viejas manos de largas uñas y arrugaba su nariz aguileña y **afilada** en lo que pretendía ser una sonrisa amable. [La Buena Suerte]
-

AINDIAR (INDIO)

1. Era de huesos grandes y rostro **aindiado**, ..
 2. Era pequeño, **aindiado**, de piel curtida... [NOWTTC 79]
-

ANOTAR (NOTA)

1. -No sé cómo puede pensar en los pájaros si le faltan los dientes, mamá - **anotó** Blanca, que no se acostumbraba al nuevo rostro desdentado de su madre.
2. Barrabás llegó a la familia por vía marítima, **anotó** la niña Clara con su delicada caligrafía.
3. En esa época empezaron sus primeros intentos serios para comunicarse con los extraterrestres y como ella **anotó**, tuvo sus primeras dudas respecto al origen de los mensajes espirituales que recibía a través del péndulo o de la mesa de tres patas.
4. ... porque tal como Clara **anotó**, el asunto carecía por completo de importancia, ya que de todos modos, Jean de Satigny había desaparecido de sus vidas.
5. ... las rumas de cuadernos donde **anotó** la vida durante cincuenta años ...
6. En algunos momentos tengo la sensación de que esto ya lo he vivido y que he escrito estas mismas palabras, pero comprendo que no soy yo, sino otra mujer, que **anotó** en sus cuadernos para que yo me sirviera de ellos.
7. Sabía la fecha exacta porque fue el día que cumplió catorce años y su madre lo **anotó** en el álbum negro que inició su abuela cuando ella nació.
8. Su abuela estudió su carta astral y **anotó** su destino con tinta blanca en un álbum de papel negro...
9. y ella **anotaba** a toda prisa, desesperada porque a medida que escribía una nueva página, se iba borrando la anterior.
10. ... Clara **anotaba** sin vacilar en la pizarrita que la torre es la muerte y el que vuela por encima se salvará de morir en un accidente, ...
11. A veces Clara perdía la paciencia, se tiraba al suelo, pataleaba y gritaba, pero sin articular ningún sonido en idioma conocido, o bien **anotaba** en la pizarrita que siempre llevaba consigo los peores insultos para la pobre mujer, que se iba a la cocina a llorar la incompreensión.
12. Después **anotaba** también las cosas que le parecían importantes, tal como lo hacía su abuela Clara.
13. En la gran casa de la esquina, Blanca, Alba y los empleados estaban frente al televisor, sorbiendo té, comiendo tostadas y **anotando** los resultados para seguir de cerca la carrera final, cuando vieron aparecer al abuelo en la pantalla, más anciano y testarudo que nunca.
14. ... pero los gendarmes rurales se limitaron a **anotar** el hecho en su libro de actas, con la trabajosa caligrafía de los semianalfabetos, agregando que habían sido sorprendidos robando.

15. ...en el cuaderno de **anotar** la vida.
 16. ... en su cuaderno de **anotar** la vida, ...
 17. ... escribía en su cuaderno de **anotar** la vida.
 18. Los cuadernos de **anotar** la vida se embrollaron...
 19. ... los cuadernos de **anotar** la vida.
 20. ... en los cuadernos de **anotar** la vida.
 21. ... en los cuadernos de **anotar** la vida...
 22. ... en los cuadernos de **anotar** la vida.
 23. ... sus cuadernos de **anotar** la vida ...
 24. ... en sus cuadernos de **anotar** la vida, ...
 25. ...en sus cuadernos de **anotar** la vida o en la mesa de tres patas.
 26. Mi abuela escribió durante cincuenta años en sus cuadernos de **anotar** la vida.
 27. ..., rescatando de los rincones perdidos sus cuadernos de **anotar** la vida.
 28. La única que no volvió a pensar en ellas fue la misma Clara, que se limitó a **anotarlas** en su diario y luego las olvidó.
 29. Pero eso no fue hasta mucho más tarde y Clara nunca lo supo, de modo que no pudo **anotarlo** en sus cuadernos para que yo lo leyera algún día.
 30. Pero en el campo los nuevos automóviles eran una realidad tan lejana como los vestidos cortos y los que se libraron del caracol y la fiebre aftosa lo **anotaron** como un buen año.
-

ANUDAR (NUDO)

1. Cuando tuvo un puñado, las puso dentro del pañuelo, **anudó** las cuatro puntas y metió el atadito en su sombrero.
 2. Guardaba el dinero bajo la estera de la cama, **anudado** en la punta de un pañuelo. [NOWTTC 26]
-

ARRODILLAR (RODILLA)

1. La Nana se **arrodilló** junto a la cama, tomó la mano a Rosa y comenzó a rezar.
 2. Se **arrodilló** junto a su madre...
 3. **Arrodillada** en su banco, Blanca aspiraba el intenso olor del incienso y las azucenas de María, ...
 4. Conmovido y emocionado, se **arrodilló** en signo de gratitud y brotaron lágrimas de sus ojos. [La Buena Suerte]
-

ARROPAR (ROPA)

1. Rosa se bebió la limonada, se **arropó** en su mantilla de lana y se durmió enseguida al lado de Clara...
2. ...se **arropó** con un chal y salió a recorrer la casa.

3. ...se arropó con una manta y salió de puntillas para no despertar a la familia.
 4. ...y terminaba secándola él, **arropándola** en su bata y llevándola a la cama con la sensación de que hacía el ridículo.
 5. Nicolás encontró a la joven en la cama, **arropada** con un chal desteñado...
 6. La **arropó** y se sentó a su lado.
 7. Jaime vio a su madre avanzar por el corredor, descalza, con el pelo suelto en la espalda, **arropada** con su bata blanca...
 8. ...**arropados** en sus chales brindaron por la cara que pondría el abuelo cuando se diera cuenta que lo habían robado...
 9. ...lo sacaron de su cama sin miramientos y lo llevaron de un brazo hasta el salón, sin permitirle ponerse las pantuflas o **arroparse** con un chal.
 10. ...unas manos la **arroparon** con una manta. (estaba desnuda)
-

AMONTONAR (MONTON)

1. ... callejuelas estrechas y oscuras, donde se **amontonaba** la basura junto a los altos muros de las fábricas...
 2. ... allí **amontonaba** todo lo que estaba preparando para la llegada de su hija.
 3. Blanca los veía **amontonarse** en los cuartos y quedaba maravillada por sus formas.
 4. Allí se **amontonaban** los muebles desechados...
 5. ... una cama donde dormían varios niños **amontonados**.
 6. Es una tierra rica, pues las Cows, las vacas enanas, **amontonan** allí su estiércol. [La Buena Suerte]
 7. Al fondo, **amontonados** en desorden, sacos de sal, pellejos de miel y sillas de montar. [NOWTTC 54]
 8. ...vio llegar un tren amarillo y polvoriento con hombres y mujeres y animales asfixiándose de calor, **amontonados** hasta en el techo de los vagones. [NOWTTC 64]
-

APELMAZAR (PELMAZO)

1. ...entre las lanas **apelmazadas** del chal y las sábanas grises, había una desconocida de grandes ojos extraviados,...
 2. Tampoco veía los chalecos de lana **apelmazada** de su nieta,...
 3. Es un suelo duro, **apelmazado**, ¿cómo quieres que así nazca un solo trébol? [La Buena Suerte]
-

APELTONAR (PELOTÓN)

1. El coronel descendió hacia la plaza por un callejón de casas **apeltonadas**. [NOWTTC 10]
2. Descubrió un interior confuso, con botas de montar **apeltonadas**,... [NOWTTC 53]
3. ...entre las cajas **apeltonadas** sobre las otras lanchas. [NOWTTC 84]

AMEDRENTAR (MIEDO)

ero Esteban Trueba no era hombre de dejarse **amedrentar** por historias de fantasmas que deambulan por los corredores, por objetos que se mueven a la distancia con el poder de la mente o por presagios de mala suerte, y mucho menos por el prolongado silencio, que consideraba una virtud

APEDREAR (PIEDRA)

La mitad de los faroles había sido **apedreada** y en los edificios no había ventanas encendidas, la luz provenía de unas tristes fogatas alimentadas con periódicos y tablas, donde se calentaban pequeños grupos que montaban guardia ante los ministerios, los bancos, las oficinas, turnándose para impedir que las pandillas de extrema derecha los tomaran al asalto en las noches.

APALEAR (PALO)

1. Le tendió los brazos a su nieta y ella se refugió en ellos por un breve instante, como un perro | **apaleado** |, pero enseguida, se desprendió y salió cerrando la puerta.
 2. ¡Esto es como | **apalear** | arena al mar!, decía con tristeza. (ตักด้วยพลั่ว)
-

ACARREAR (CARRO)

Parecía modesto y pocos pudieron adivinar que algún día lo verían envuelto en una capa de emperador, con los brazos en alto, para acallar a las multitudes **acarreadas** en camiones para vitorearlo,

ATEMORIZAR (TEMOR)

1. Su belleza **atemorizaba**, por eso la admiraban de lejos, pero no se acercaban.
 2. El administrador, **atemorizado** por el rumbo que tomaban los acontecimientos y por el tono exaltado de las reuniones de los inquilinos en la escuela, juntó sus bártulos y se largó sin despedirse de nadie y sin avisar al senador Trueba, porque no quería enfrentar su furia y porque pe
 3. Estaba seguro de que si alguien se proponía asesinarlo, esos dos imbéciles fornidos no servirían para evitarlo, pero confiaba en que su presencia al menos podría **atemorizar** a los insolentes espontáneos.
 4. Severo no tuvo necesidad de intervenir para ponerle fin a la iniciativa empresarial de su cuñado, porque los dos adivinos, al darse cuenta de que sus aciertos podían modificar el destino de la clientela, que seguía al pie de la letra sus palabras, **se atemorizaron** y decidieron que ése era un oficio de tramposos.
-

ATERRORIZAR (TERROR)

1. se pasó nueve años inventando recursos desesperados para **aterrorizar** a Clara, con lo cual sólo consiguió inmunizarla contra la sorpresa y el espanto
2. olor inconfundible de las bestias **aterrorizadas**

3. e fantasmas y espíritus traviesos que molestaban al resto de la familia y **aterrorizaban** a la servidumbre
4. La gente dejó de dormir en sus casas, **aterrorizada** con la posibilidad de que el cataclismo se repitiera
5. balbuceó el niño **aterrorizado**
6. lo que le daba un aspecto desvalido y **aterrorizado**.
7. los mismos que habían pasado la noche en vela **aterrorizados** en sus casas salieron como una avalancha enloquecida

APACIGUAR (PAZ)

1. Sólo la presencia de Blanca lo **apaciguaba**.
2. A fines del otoño, cuando la familia se había tranquilizado respecto a las intenciones del padre Restrepo, quien tuvo que | **apaciguar** | su vocación de inquisidor después que el obispo en persona le advirtió que dejara en paz a la pequeña Clara del Valle,
3. Mucho antes de que se | **apaciguara** | su impaciencia de marido reciente, Esteban Trueba tuvo que regresar a Las Tres Marías, donde no había puesto los pies desde hacía más de un año y que, a pesar de los esmeros de Pedro Segundo García, reclamaba la presencia del patrón.
4. Y asumió su actitud de confiada e inocente expectativa hasta cuando **se apaciguaron** los hongos de sus vísceras. [NOWTTC 21]

EMBANDERAR (BANDERA)

1. los trenes de triunfo cruzaban de Norte a Sur llevando a los candidatos asomados en la cola, con su corte de proselitistas, saludando todos del mismo modo, prometiendo todos las mismas cosas, **embanderados** y con una sonajera de orfeón y altoparlantes que espantaba la quietud del paisaje y pasmaba al ganado.
2. A través del vidrio observó la noche y cuando el vehículo se puso en marcha, pudo ver las calles vacías y los edificios **embanderados**.

EMBARRAR (BARRO)

1. A la menor provocación, ofrecía una demostración. Saltaba sobre la mesa del comedor, la gran mesa de encina que había servido para velar a Rosa muchos años antes y que Clara había heredado, y comenzaba a batir palmas como un desenfrenado, a zapatear espasmódicamente, a dar saltos y gritos agudos hasta que conseguía atraer a todos los habitantes de la casa, algunos vecinos y en una ocasión a los carabineros, que llegaron con los palos desenfundados, **embarrando** las alfombras con las botas, pero que terminaron como todos los demás, aplaudiendo y gritando olé.
 2. Ella recordará siempre los cuerpos pesados de los animales, su torpeza, sus colas | **embarradas** | golpeándole la cara, el olor a boñiga, los cuernos que la rozaban y su propia sensación de vacío en el estómago, de vértigo maravilloso, de increíble excitación, mezcla de apasionada curiosidad y de terror, que sólo volvió a sentir en instantes fugaces.
 3. Sid tenía sus ropas tiznadas del musgo que crecía en el tronco de los árboles, sus botas **embarradas** y, en general, su indumentaria aparecía claramente manchada como resultado de los últimos cuatro días en el Bosque Encantado. [La Buena Suerte]
-

EMBRUJAR (BRUJA)

probablemente tuvo que **embrujarlos** para que no se notara su miseria en la casa de los Trueba y él, en completa inconsciencia, no la había ayudado

EMPARENTAR (PARIENTE)

1. porque Pedro García, en su siglo de vida estaba **emparentado** con muchos paisanos de provincia
 2. tenía cejas negras y malévolas que peinaba hacia arriba para hacer creer a su sobrina que estaba **emparentado** con el diablo, y el pelo tieso como un escobillón, inútilmente engominado y siempre húmedo.
-

EMPENACHAR (PENACHO)

1. Momentos después llegó la carroza, un coche enorme, negro y reluciente, tirado por seis corceles | **empenachados** |, como se usaba entonces, y conducida por dos cocheros de librea.
 2. Sentía el olor de las flores, el relincho de los caballos | **empenachados** | de la carroza funeraria.
-

EMPOLVAR (POLVO)

1. En el verano se había quejado de las tardes acaloradas espantando moscas, del tierra] del patio, que **empolvaba** la casa como si vivieran en el pozo de una mina
 2. la friccionó con agua de colonia, la **empolvó**, cepilló sus cuatro pelos amorosamente,
 3. lo bañaba frotándolo con un paño húmedo y **empolvándolo** como a una criatura,
 4. En señal de duelo, los santos estaban tapados con trapos morados, que las beatas **desempolvaban** anualmente del ropero de la sacristía,
 5. la friccionaba con agua de colonia, la **empolvaba** con un hisopo de plumas de cisne y le cepillaba el pelo con infinita paciencia
-

ENCAÑONAR (CAÑON)

1. Advertidos por el chofer, sus dos guardaespaldas y algunos jóvenes exaltados de su partido habían hecho el viaje hasta Las Tres Marías, armados con palos, manoplas y cadenas, para rescatarlo, pero se encontraron con la guardia redoblada en el portón, **encañonados** por la misma metralleta que el senador Trucha les había proporcionado.
 2. Vio a otros que abrían de una patada la puerta del cuarto de Alba y entraban con las metralletas en la mano, vio a su nieta completamente vestida, pálida, pero serena, aguardándolos de pie, los vio sacarla a empujones y llevarla **encañonada** hasta el salón, donde le ordenaron quedarse junto al viejo y no hacer el menor movimiento.
-

ENCARNAR (CARNE)

1. puesto que nadie mejor que él podía **encarnar** al político honesto e incontaminado, como él mismo lo decía, y agregaba que se había levantado con su propio esfuerzo, dando

trabajo y buenas condiciones de vida a sus empleados, dueño del único fundo con casitas de ladrillo.

2. Ella | **encarnaba** | lo que nunca tendría, lo que él nunca sería.
3. Se observaron en silencio por largos segundos, pensando los dos que el otro | encarnaba | lo más odioso en el mundo, pero sin encontrar el fuego del antiguo odio en sus corazones.

ENCERAR (CERA)

1. sobre el parquet **encerado**
2. El animalito cayó a tierra y la madre comenzó a lamerlo, dejándolo limpio y brillante como madera | **encerada** |, animándolo con el hocico para que intentara pararse.
3. Esteban comenzó a subir los peldaños crujientes que no habían sido | **encerados** | en mucho tiempo.
4. ...tela **encerada**... [NOWTTC 17]

ENFIESTAR (FIESTA)

1. Le pusieron su única camisa blanca, que le quedaba muy holgada en el cuello, porque la edad lo había encogido, su corbata de luto y un clavel rojo en el ojal, como siempre que se **enfiestaba**.
2. Al día siguiente, cuando fue evidente que no había que temer de la muchedumbre **enfiestada**, salió de su refugio y se dirigió a una casa campestre en los alrededores de la ciudad, donde se llevó a cabo un almuerzo secreto.

ENGOMINAR (GOMINA)

1. siempre parecía llevar una barba del martes, tenía cejas negras y malévolas que peinaba hacia arriba para hacer creer a su sobrina que estaba emparentado con el diablo, y el pelo tieso como un escobillón, inútilmente | **engominado** | y siempre húmedo.
2. En ese tiempo el joven atlético, moreno, con el pelo | **engominado** | y siempre húmedo, que se paseaba leyendo en alta voz sus tratados de medicina, se había transformado en un hombre ligeramente encorvado por el hábito de inclinarse sobre las camas de los enfermos, con el cabello gris, un rostro grave y gruesos lentes

ENGRILLAR (GRILLOS)

poco a poco del círculo privado de su terror y empezó a disminuir su miedo y pudo sentir compasión por los otros, por los que colgaban de los brazos, por los recién llegados, por aquel hombre al que le pasaron con una camioneta por encima de los pies **engrillados** .

ENMALEZAR (MALEZA)

la zona encantada donde reinaba Clara en el desorden y la abundancia, la lujuria de las flores y el caos de los filodendros, se fueron secando, pudriendo, **enmalezando**.

ENSILLAR (SILLA)

1. Esteban Trueba corrió al establo y se montó en su caballo sin **ensillarlo**.

2. Hizo **ensillar** su caballo y se fue al galope hasta el pueblo.
 3. ¡**Ensilla** tu caballo y cabalga raudo, aunque tu negro corcel reviente! [La Buena Suerte]
 4. Así pues, Nott **ensilló** su caballo y desapareció enfurecido y a gran velocidad entre los árboles, [La Buena Suerte]
-

ENSORTIJAR (SORTIJA)

A pesar de su inmensa fortuna y su carácter apacible y reflexivo, Esteban Trueba lo detestaba porque era circuncidado, tenía la nariz sefardita y el pelo **ensortijado**.

ENCAUZAR (CAUCE)

1. Sid lo había conseguido: había **encauzado** la tierra y creado un arroyo de agua clara que nunca antes había existido en el Bosque Encantado. [La Buena Suerte]
-

ENREDAR (RED)

1. Desde el primer momento en que desnudó a Amanda, tanteando en la oscuridad, **enredado** en los trapos de su disfraz de existencialista, ...
 2. ...se le **enredaron** las ideas...
 3. Casi siempre sueño que **me enredo** en telarañas. [NOWTTC]
-

ENROLLAR (ROLLO)

1. ... se **enrollaron** las mangas...
 2. ... se **enrolló** el pelo en la nuca...
 3. ... fue colgado de un poste con sus tripas **enrolladas** en el cuello...
 4. La mañana las sorprendió durmiendo **enrolladas** como dos animalitos...
 5. ... trajeron césped **enrollado** como un tapiz...
 6. se **enrolló** el cabello en la nuca ...[NOWTC]
 7. ...descolgó la hamaca en un extreme y la **enrolló** en el otro, detrás de la puerta [NOWTC]
 8. ...con una culebra **enrollada** en el pescuezo. [NOWTTC 64]
 9. ...con una culebra **enrollada** en el cuello...[NOWTTC 86]
-

ENTERRAR (TIERRA)

1. Ya le había tocado **enterrarlo** en una ocasión anterior...
2. **Enterraron** al intrépido viajero en un funeral grandioso.
3. ... se vio que habían **enterrado** una bolsa de arena.

4. Empecé a resignarme a mi desgracia y a pedir, no ya que resucitara, sino tan sólo que yo alcanzara a llegar a tiempo para verla antes que la **enterraran**.
5. ... al final ni siquiera tendría el consuelo de ser **enterrado** a su lado.
6. ...no tenía ninguna razón para ir a **enterrarse** en el desierto.
7. Los tibios y perfumados melones de la huerta le parecían descomunales pechos de mujer y se sorprendía **enterrando** la cara en la manta de su montura, buscando en el agrio olor del sudor de la bestia,...
8. Tenía la belleza de la primera juventud, aunque él podía ver que se marchitaría muy pronto, como sucede a las mujeres nacidas para parir muchos hijos, trabajar sin descanso y **enterrar** a sus muertos.
9. Pedro Segundo García las combatió con agua y fuego y **enterró** esponjas empapadas en miel de abejas,...
10. Al tercero los cuerpos comenzaban a heder y tuvieron que **enterrarlos** incompletos en un funeral magnífico al cual asistió la tribu Del Valle ...
11. Discutieron la posibilidad de **enterrarla** como Dios manda,...
12. ... y ser **enterrada** en una tumba común del Cementerio General.
13. La **enterraron** en un sitio privilegiado en el pequeño cementerio...
14. ... tuvieron que **enterrarla** a toda prisa, sin discursos ni lágrimas.
15. Comenzaron por **enterrar** a sus muertos en el cementerio al pie del volcán...
16. ... supuso que a ella no le gustaría estar **enterrada** con los evangélicos y los judíos...
17. A Pedro García, el viejo, lo **enterraron** con un velorio de tres días...
18. Ya me falta muy poco para estar **enterrado**.
19. vieron que la cama estaba **enterrada** debajo de una montaña de libros.
20. Después, cuando su madre murió, fue a **enterrarla**...
21. Así se enteró de la forma como se podía precisar el tiempo que llevaban **enterrados**,...
22. -Pueden **enterrarla** -dije-.
23. Aprovechen de **enterrar** también la cabeza de mi suegra,...
24. Allí entre las dos, seré **enterrado** algún día.
25. ...no se puede pasar por alto el hecho de que la **enterró** hace veinte años.
26. ... viendo pasar a un tío desnudo por los corredores dando saltos de karateca y al otro **enterrado** debajo de una montaña de libros...
27. ... ninguna lágrima para el cadáver solitario que iban a **enterrar**.
28. La mano del carabinero le apretó el hombro, **enterrándole** los dedos a través de la gruesa tela de su abrigo.
29. ... era más práctico **enterrarlas** en bolsas de plástico en algún lugar seguro y secreto, ...
30. ... cavaron los hoyos y **enterraron** las bolsas...
31. Poco a poco el funeral del Poeta se convirtió en el acto simbólico de **enterrar** la libertad.
32. ... ningún homenaje podría haber sido más grande que ese modesto desfile de unos cuantos hombres y mujeres que lo **enterraron** en una tumba prestada,...
33. Miguel accedió, también, a ir con ella a buscar las armas y municiones **enterradas** en la montaña,...

34. Debe ser horrible estar **enterrado** en octubre. [NOWTTC 6]
 35. Con un asma como ésta yo estaría preparado para **enterrar** a todo el pueblo. [NOWTTC 44]
-

ENVAINAR (VAINA)

El caballero Nott **envainó** su espada y se inclinó hacia delante. [La Buena Suerte]

ENVENENAR (VENENO)

1. ...la Nana lo **envenenó** secretamente con una sobredosis de aceite de hígado de bacalao ...
 2. Pero se corrió la voz de que había sido **envenenada** por error...
 3. ...el aguardiente **envenenado**...
 4. ...su abuela, Pancha García, antes de morir alcanzó a **envenenar** su infancia con el cuento de que si su padre hubiera nacido en el lugar de Blanca, Jaime o Nicolás, habría heredado Las Tres Marías...
 5. Le niego rotundamente la oportunidad de **envenenarme**. [NOWTC]
-

ENSOMBRECER (SOMBRA)

Le debía su apodo a una tragedia que había **ensombrecido** su vida.

ENFURECER (FURIA)

1. **Enfurecido**, en algunas ocasiones Trueba volvió a sus antiguos pecados...
 2. ... se separaba de la mesa **enfurecido**.
 3. Nott estaba verdaderamente **enfurecido**. [La Buena Suerte]
 4. Así pues, Nott ensilló su caballo y desapareció **enfurecido** y a gran velocidad entre los árboles, [La Buena Suerte]
-

ALIMENTAR (ALIMENTO)

1. Ordenó que **alimentaran** al ternero con una botella
2. se **alimentaban** de puro pan...
3. en la fauna abominable que se **alimentaba** de su carne, madre, por Dios, de mi carne.
4. siguió **alimentándose** con otros que le prestaban los sindicalistas del bar.
5. **alimentar** el sueño de casarse..
6. le dijo que había que estar preparados para **alimentar** a un número variable de huéspedes...
7. Clara no llevaba la cuenta de las bocas que **alimentaba** ni de los gastos de su casa.
8. hubo que vender el mobiliario para **alimentar** a los perseguidos.

9. El materialismo de la vida doméstica le molestaba tanto como los excesivos cuidados de su hermana y su madre, que insistían en **alimentarlo** y vestirlo, ...
10. sirvieron para **alimentar** una hoguera infame
11. Se **alimentaba** de leche y unas cucharadas de miel.
12. La **alimentó** de fantasías, la idealizó, la defendió con fiereza
13. Trataba de retenerlo con la fuerza del amor recuperado, lo **alimentaba** en la boca;
14. la luz provenía de unas tristes fogatas **alimentadas** con periódicos y tablas
15. los quemaron en una pira infame, que fueron **alimentando** con los libros mágicos de los baúles encantados del bisabuelo Marcos, ...
16. Nadie se había preocupado de **alimentarlo** desde que el capitán Longfellow,
17. El capitán lo **alimentó** con su propia mano ...
18. y **alimentaban** a los cerdos con la leche y los huevos
19. Los chicos se encargarán de **alimentar** al gallo. [NOWTC]
20. tendremos que **alimentarlo** con nuestros hígados. [NOWTC]
21. no se come, pero **alimenta** [NOWTC]
22. Ese animal **se alimenta** de carne humana. [NOWTTC 76]
23. El único animal que **se alimenta** de carne humana es don Sabas.

ANGUSTIAR (ANGUSTIA)

1. Se despertó **angustiado** y anduvo de mal humor toda la mañana.
2. Me siento solo y **angustiado**.

ASTILLAR (ASTILLA)

Los temblores de tierra, los portazos y el bastón de Esteban Trueba abrieron grietas en las murallas y **astillaron** las puertas,

CICATRIZAR (CICATRIZ)

1. El padre José Dulce María esperó que la fuerte del joven le **cicatrizará** los dedos

FAENAR (FAENA)

Vio rumas de pollos | **faenados** | y pudo comprar todo lo que quiso, a pesar de que costaban el triple, porque se había decretado libertad de precios.

OBSESIONAR (OBSESION)

1. Alba empezó a preguntarse qué diablos estaba haciendo en ese lugar, porque el dolor de vientre se estaba haciendo insoportable y la necesidad de lavarse en un baño con agua corriente empezaba a **obsesionarla**.

2. Empezó a | **obsesionarle** | la idea de que era traidor y cobarde, por no haber compartido la suerte de tantos otros y que lo más honroso sería entregarse y enfrentar su destino.
-

AMENAZAR (AMENAZA)

1. ...se enteró de los sobresaltos del oficio de minero, siempre **amenazado** por derrumbes,...
 2. El cielo estaba gris y **amenazaba** lluvia,...
 3. ... la **amenaza** de que si volvía a importunarlo, la sacaría a rebencazos,...
 4. ...no se dio cuenta del peligro que amenazaba el frágil equilibrio de su posición.
 5. ...la amenazó con forrar las puertas de plata si seguía molestándolo.
 6. Lo intenté todo, desde colmarla de halagos y regalos, hasta **amenazarla** con echar la puerta abajo...
 7. Una noche decidí seguirla hasta el final, para terminar con esa situación que **amenazaba** con prolongarse indefinidamente.
 8. Subí la recompensa y **amenacé** a los carabineros con hacerlos destituir...
 9. Esteban Trueba montaba en cólera y la **amenazaba** con expulsarla de su casa,...
 10. ...perdió la paciencia y los echó **amenazándolos** con el bastón...
 11. ...los **amenazaba** con el bastón y terminaba generalmente sofocado por la taquicardia.
 12. ...el corazón **amenazaba** con estallarle, ...
 13. ... lanzaba improperios como un demente, **amenazando** con tales castigos y venganzas, que los otros terminaron por echarse a reír.
 14. ...los especuladores fueron **amenazados** con ley marcial y fusilamiento.
 15. ...**amenazaron** con echarles encima los tanques de guerra y los aviones de caza.
 16. Pero se sabía **amenazado** por la vigilia de la mujer. [NOWTTC 92]
-

ARRUGAR (ARRUGA)

...mientras mostraba sus negros dientes, frotaba sus viejas manos de largas uñas y **arrugaba** su nariz aguileña y afilada en lo que pretendía ser una sonrisa amable. [La Buena Suerte]

CHAROLAR (CHAROL)

Era un médico joven con el cráneo cubierto de rizos **charolados**. [NOWTTC]

DETALLAR (DETALLE)

1. Clara describió esta escena con minuciosidad en su diario, **detallando** con cuidado las dos habitaciones oscuras, cuyos muros estaban manchados por la humedad, ...
 2. El coronel suministró una información **detallada**.. [NOWTTC]
-

DISFRAZAR (DISFRAZ)

1. ...entraban **disfrazados** de evangélicos...
2. La Nana se **disfrazaba** de filibustero sin cabeza...
3. ...alternaba sus siniestras excursiones **disfrazada** de cuco, con los más tiernos cuidados....
4. ...con agilidad para **disfrazarse** de cuco y asaltar a Clara en los rincones...
5. ...su aspecto de ratón **disfrazado** provocaba en él un ansia tormentosa de protegerla.
6. Algún día pueden servirle para algo más que **disfrazarse**.
7. ...probablemente se trataba de comunistas **disfrazados** de soldados para desprestigiar a las Fuerzas Armadas...
8. Con el inglés **disfrazado** de tigre que apareció en el campamento del coronel Aureliano Buendía. [NOWTTC 21]

EMOCIONAR (EMOCION)

1. El ayudante, demasiado **emocionado** por la hermosura de la muerta, no se resignaba a dejarla cosida como un saco y sugirió acomodarla un poco.
2. Era una criatura romántica y sentimental, con tendencia a la soledad, de pocas amigas, capaz de **emocionarse** hasta las lágrimas cuando florecían las rosas en el jardín, ...
3. ...agradeció Nicolás, **emocionado**.
4. **Emocionada** y feliz, se preguntó cómo era posible que ese hombronazo peludo con la fuerza de un oso y el candor de una novicia, hubiera estado alguna vez en su barriga y además en compañía de otro.
5. Y ¡mira, mira! —prosiguió Sid, **emocionado** e ilusionado por poder mostrar a alguien lo que había creado [La Buena Suerte]
6. Conmoverlo y **emocionado**, se arrodilló en signo de gratitud y brotaron lágrimas de sus ojos. [La Buena Suerte]
7. Visiblemente **emocionado**, Víctor le dijo a David...[La Buena Suerte]

EXTASIAR (EXTASIA)

1. ...se **extasió** con los anillos...
2. Sid observó **extasiado** la Buena Suerte que había creado. [La Buena Suerte]

LIMITAR (LIMITE)

1. ...se **limitó** a anotarlas en su diario...
2. ... habían grabado el nombre de Rosa, la bella, y las fechas que **limitaban** su corto paso por este mundo,...
3. ...se **limitó** a esconder a los niños en los pliegues de su delantal...

4. ...se **limitaban** a cultivar sus pequeñas chacras familiares...
 5. Se **limitaba** a utilizarla como una medida higiénica que aliviaba la tensión del día...
 6. ...los gendarmes rurales **se limitaron** a anotar el hecho en su libro de actas,...
 7. Le dije que mi experiencia **se limitaba** al Farolito Rojo...
 8. ...no estuviera con ella más que en contadas ocasiones y por tiempo **limitado**.
 9. ...Clara se **limitó** a sentarse un rato en la cama y acariciarla hasta que se calmó.
 10. ... se **limitó** a encontrarlo todo muy bonito.
 11. Se **limitó** a adiestrar un par de cocineras y a entrenar a unas muchachas...
 12. ...se **limitaba** a enviarle todos los meses un cheque...
 13. ...una relación **limitada** a paseos inocentes tomados de la mano,...
 14. ...se **limitaba** a labores administrativas...
 15. ...se **limitó** a insultarla por su estupidez.
 16. Al principio, el largo ejercicio de la democracia lo **limitaba** en su capacidad para poner trampas al gobierno...
 17. Los carabineros tuvieron que **limitarse** a esperar al otro lado del portón...
 18. ...Alba se **limitó** a mecerla en sus brazos...
 19. Yo **me limité** a hacer lo que siempre he hecho. [La Buena Suerte]
-

IDEAR (IDEA)

1. ...Clara **ideó** el recurso extremo de pintar gatos en los vidrios.
 2. Entonces Nicolás **ideó** la fábrica de emparedados.
 3. Morgana **ideó** otra mentira para Sid: [La Buena Suerte]
-

ILUSIONAR (ILUSION)

Y ¡mira, mira! —prosiguió Sid, emocionado e **ilusionado** por poder mostrar a alguien lo que había creado [La Buena Suerte]

MANCHAR (MANCHA)

1. Este hecho **manchó** el prestigio, hasta entonces impoluto, de los exploradores y los andinistas voluntarios.
2. ...la corbata floja y **manchada**,...
3. ...con la camisa **manchada** de sangre...
4. ...su larguísimo pelo verde colgaba como un helecho desde el mesón hasta las baldosas del suelo, **manchadas** de rojo.
5. ...con papeles murales de flores desteñidas y doncellas lánguidas, **manchados** por el hollín de los braseros y por la pátina del tiempo y la pobreza.

6. Su casa debía ser el reflejo de él, de su familia y del prestigio que pensaba darle al apellido que su padre había **manchado**.
 7. ...**manchar** hasta el nombre de los hijos, el honor de la casa y la memoria de su santa madre,...
 8. ...Blanca no le habló de aquella materia oscura que le **manchaba** los calzones una vez al mes.
 9. Seguía respirando con dificultad y le caían lágrimas silenciosas por las mejillas y el cuello, **manchándole** la blusa.
 10. ...las dos habitaciones oscuras, cuyos muros estaban **manchados** por la humedad,...
 11. ...vomité **manchándome** las botas...
 12. ...vio sus pantalones **manchados** de rojo.
 13. ...las estatuas **manchadas** de musgo...
 14. Estaba **manchado** con pintura roja...
 15. Estaba tan cansado e incómodo en sus pantalones **manchados**,...
 16. Tenía la camisa desgarrada y **manchada** de sangre seca.
 17. Sid tenía sus ropas tiznadas del musgo que crecía en el tronco de los árboles, sus botas embarradas y, en general, su indumentaria aparecía claramente **manchada** como resultado de los últimos cuatro días en el Bosque Encantado. [La Buena Suerte]
 18. Los huesos de sus manos estaban forrados por un pellejo lúcido y tenso, **manchado** de carate como la piel del cuello. [NOWTTC 9]
-

MATIZAR (MATIZ)

David le interrumpió en ese punto y **matizó** la última apreciación... [La Buena Suerte]

MODELAR (MODELO)

1. El muchacho estuvo más de tres horas entretenido, sin babear, sin orinarse y sin dar cabezazos contra las paredes, **modelando** unas toscas figuras de barro ...
 2. Al resplandor del fuego su rostro parecía **modelado** en la materia de la hornilla. [NOWTTC 82]
-

PEINAR (PEINE)

1. ...hasta la alta frente coronada por una melena de león que **peinaba** hacia atrás.
2. Blanca, en cambio, se divertía con él y agradecía la oportunidad de lucir sus mejores vestidos, **peinarse** con esmero ...
3. ...se **peinaba** como todo el mundo...
4. El único cuidado frívolo que le prodigaron fue **peinarla** con Bayrum para mitigar el tono verde oscuro que tenía su pelo al nacer...

5. ...tenía cejas negras y malévolas que **peinaba** hacia arriba..
 6. Blanca la **peinó** con rizos de tirabuzón...
 7. ...tenía el pelo muy corto y tieso, **peinado** con gomina.
 8. ...los soldados **peinaban** el país con rastrillo buscándolo.
 9. **Péinate.** [NOWTTC 10]
 10. Se acordó de los dirigentes de su partido, escrupulosamente **peinados**, abanicándose en el patio de su casa... [NOWTTC 86]
-

TAPAR (TAPA)

1. Esa noche Alba la escuchó llorar por primera vez, **tapándose** la cara con la frazada para ahogar su tristeza.
2. La saludó y ella respondió **tapándose** la boca con la mano al hablar para ocultar sus encías sin dientes.
3. después me sacó de la bañera con cuidados de madre, me secó, me hizo masajes hasta dejarme blando como un pan remojado y me **tapó** cuando cerré los ojos en la cama.
4. No pudo descubrir si el piso era de madera o de baldosas, porque en ninguna parte aparecía a la vista y la mugre lo **tapaba** todo.
5. -Pronto te sentirás mejor -dijo una mujer que estaba acariciándole la cara y apartando unos mechones de pelo húmedo que le **tapaban** los ojos-.
6. Había grandes pilas de madera y unas máquinas **tapadas** con trozos de lona verde, para preservarlas del polvo.
7. el vidrio roto de una ventana **tapado** con un recorte de revista.
8. En la noche abría la ventana de par en par, para que se ventilara la habitación -donde tenía que mantener un balde **tapado** para hacer sus necesidades- y para respirar a bocanadas el aire de la libertad.
9. ...se habían **tapado** la cabeza con la almohada para no saber.
10. Dormía abrazado a Clara, dentro de su cama, con la cabeza en el almohadón de plumas y **tapado** hasta el cuello porque era friolento...
11. En señal de duelo, los santos estaban **tapados** con trapos morados, ...
12. ... le colocó su camisa bordada para **tapar** el costurón que tenía desde la garganta hasta el sexo y le acomodó el cabello.
13. Pusieron panderetas para **tapar** las poblaciones marginales,...
14. Jaime se acostumbró a dar la cara por Nicolás y llegó a parecerle natural ser castigado en su lugar, hacer sus tareas y **tapar** sus mentiras.
15. Las estatuas ciegas y las fuentes cantarinas se **taparon** de hojas secas, excremento de pájaro y musgo.
16. En todas las murallas estaban los retratos de los candidatos, tiraron volantes desde el aire con aviones y **taparon** las calles con una basura impresa que caía como nieve del cielo, ...
17. ... la caja **tapada**... [NOWTTC 12]

18. Trató de **tapar** los portillos de la cerca del patio para evitar que los niños entraran a la cocina. [NOWTTC 91]
-

TAPIZAR (TAPIZ)

1. ... le encargué camelias, sus flores preferidas y **tapicé** con ellas su cuarto, ...
 2. La única vez que Jaime perdió la paciencia fue cuando una mañana encontró la ciudad **tapizada** de afiches truculentos donde aparecía una madre barrigona y desolada, ...
 3. Era una pieza grande con las paredes **tapizadas** en seda azul...
 4. Encontraron a Esteban Trueba sentado en un sillón **tapizado** en felpa azul, ...
 5. Esteban Trueba se recostó en el respaldo **tapizado** en terciopelo rojo ...
 6. ...la llevó de la mano a ese dormitorio **tapizado** en seda azul ...
 7. Sólo el cuarto **tapizado** de seda azul de Clara permaneció intacto.
 8. ..el pueblo estaba **tapizado** de flores. [NOWTTC 10]
-

TIZNAR (TIZNE)

1. ...con la cara **tiznada** con corcho quemado.
 2. Sid tenía sus ropas **tiznadas** del musgo que crecía en el tronco de los árboles, sus botas embarradas y, en general, su indumentaria aparecía claramente manchada como resultado de los últimos cuatro días en el Bosque Encantado. [La Buena Suerte]
-

TRENZAR (TRENZAS)

...un abanico de palmas **trenzadas**. [NOWTTC 11]

VALORAR (VALOR)

Sid se dio cuenta de lo importante que era **valorar** y reconocer lo alcanzado, [La Buena Suerte]

BALDEAR(BALDE)

Los ordenanzas **baldeaban** los pisos con estropajos, vi algunas paredes aportilladas por las balas y por todos lados corrían los militares agazapados, como si de verdad estuvieran en medio de un campo de batalla o esperaran que le cayeran los enemigos del techo.

VITOREAR (VÍTOR)

1. Escucharon respetuosamente las palabras del candidato, pero no se atrevieron a hacerle ni un gesto de saludo, excepto unos pocos braceros que acudieron en pandilla, provistos de palos y picotas, y lo **vitorearon** hasta desgañitarse, porque ellos no tenían nada que

perder, eran nómadas del campo, vagaban por la región sin trabajo fijo, sin familia, sin amo y sin miedo.

2. y en los salones del Club, que su hijo Jaime se había quitado los pantalones en la Plaza Brasil, para dárselos a un indigente, y había regresado caminando en calzoncillos quince cuerdas hasta su casa, seguido por una leva de niños y curiosos que lo **vitoreaban**.
3. Los soldados patrullaban nerviosamente por las calles, **vitoreados** por mucha gente que había deseado el derrocamiento del gobierno.
4. Parecía modesto y pocos pudieron adivinar que algún día lo verían envuelto en una capa de emperador, con los brazos en alto, para acallar a las multitudes acarreadas en camiones para **vitorearlo**, sus augustos bigotes temblando de vanidad, inaugurando el monumento a Las Cuatro Espadas, desde cuya cima una antorcha eterna iluminaría los destinos de la patria, pero, que por un error de los técnicos extranjeros, jamás se elevó llama alguna,

AIREAR (AIRE)

Los tréboles necesitan tierra fresca y esponjosa, y la tierra de este bosque nunca ha sido removida ni **aireada**. [La Buena Suerte]

ARQUEAR (ARCO)

...una espina dorsal **arqueada** e inflexible. [NOWTTC 6]

HOJEAR (HOJA)

1. **Hojamos** el álbum,...
2. ...los compañeros de Agustín **hojeaban** los periódicos. [NOWTTC 32]

MOLDEAR (MOLDE)

1. Pasó la tarde enseñándole a **moldear** la arcilla para hacer cacharros de cocina,...
2. Sobresalía entre las aguas del lago de un modo impresionante, una mujer de hermosura y perfección nunca vistas, **moldeada** con la forma del agua. [La Buena Suerte]

FAVORECER (FAVOR)

1. El único **favorecido** con el luto era el patrono de la iglesia...
2. ...alguien tan **favorecido** por los astros como ella, no necesitaba más que saber leer y escribir...
3. En el Barrio Alto no se alarmaron al oír los resultados de los cómputos parciales en las provincias, que **favorecían** a la izquierda,...
4. Acomodaron los mapas, porque no había ninguna razón para poner el norte arriba, tan lejos de la benemérita patria, si se podía poner abajo, donde quedaba más **favorecida**...

5. Mis padres no quisieron que se supiera que la suerte nos había **favorecido**. [La Buena Suerte]
 6. La suerte **favorece** sólo a la mente preparada. [La Buena Suerte]
-

HIPNOTIZAR (HIPNOSIS)

1. No fui el único **hipnotizado**, en pocos minutos se formó un corrillo de hombres que atisbaban por la vitrina.
 2. La sonajera de pulseras que acompañaba a la joven lo distraía de sus estudios y tenía que hacer un gran esfuerzo para no seguirla por la casa como una gallina **hipnotizada**.
 3. Los sostenía en las manos, acariciándolos como **hipnotizada** y cuando los embalaban en paja y papel para enviarlos a destinos lejanos y desconocidos, se sentía acongojada.
 4. Pero Tránsito Soto comenzó a ondular la serpiente tatuada alrededor de su ombligo, **hipnotizándome** con el suave contorno de su vientre,
-

IDIOTIZAR (IDIOTA)

1. Se sentó en un sillón de terciopelo rojo, con una pistola en la mano, mirándola **idiotizado**.
 2. En el día andaba como **idiotizada**, viendo signos premonitorios en el comportamiento de las bestias:
-

JIBARIZAR (JÍBARO)

1. pero Marcos había hecho tantos amigos y enamorado a tantas mujeres a bordo del transatlántico, a pesar de su aspecto **jibarizado** y su delirio
 2. -Dios mío, se murió el viejecito -sollozó inclinándose sobre el cuerpo | **jibarizado** | del anciano que pobló su infancia de cuentos y protegió sus amores clandestinos.
-

PARALIZAR (PARALISIS)

1. Cuando a los muchachos en el recreo hasta que se le iban encima y entonces, en el último instante, en el momento en que el terror lo **paralizaba**, llegaba Jaime y se ponía por delante, transformando su pánico en euforia y permitiéndole ocultarse entre los pilares del patio a gritar insultos desde su refugio
2. Esperé un tiempo, | paralizada | de frío y miedo, hasta que por fin decidí quitarme la venda para ver dónde me encontraba.
3. La familiaridad del gesto desconcertó a la muchacha, que por un momento se quedó | paralizada |
4. Esteban Trueba se quedó con el cuchillo y el tenedor de trinchar en el aire, | paralizado | por la sorpresa,
5. El senador Trueba se quedó | paralizado | de sorpresa y espanto,
6. Al ver a la señorita se quedó | paralizado | de confusión y sorpresa y cuando pudo reaccionar, lo único que se le ocurrió fue avanzar con una sonrisa torcida, cruzar toda la habitación, extender la mano y saludarla con una venia.
7. El viejo se quedó | paralizado | por el desconcierto y comprendió cuán gastado estaba, al buscar su rabia y su odio y no encontrarlos por ninguna parte.

8. En la emoción de esos momentos, nadie se fijó en la puerta entreabierto del armario, donde el pequeño Miguel observaba la escena | paralizado | de miedo, grabando para siempre en su memoria la visión del gigantesco globo atravesado de venas y coronado por un ombligo sobresaliente, de donde salió aquel ser amoratado, envuelto en una horrenda tripa azul.
 9. En el salón de la fiesta quedaron solamente Clara con la bestia en el regazo, sus padres, que se abrazaban | paralizados | por el mal presagio, y el novio, que no entendía la causa de tanto alboroto por un simple perro muerto, mas cuando se dio cuenta que Clara parecía traspuesta, la levantó en brazos y se la llevó medio inconsciente hasta su dormitorio, donde los cuidados
 10. Después salió a caminar por el pueblo **paralizado** en la siesta dominical. [NOWTTC 70]
-

CANALIZAR (CANAL)

1. Los primeros meses Esteban Trueba estuvo tan ocupado **canalizando** el agua,...
 2. A nadie se le había ocurrido **canalizar** el agua.
 3. Se sentía muy contento. Curiosamente, ya no le preocupaba que el lugar que había escogido para renovar la tierra, **canalizar** el agua y limpiar las ramas fuera el elegido o no para que justamente naciera en él el Trébol Mágico de cuatro hojas. [La Buena Suerte]
-

CLASIFICAR (CLASE)

1. ..del administrador que distribuía las cartas en las casillas **clasificadas**. [NOWTTC]
2. ...la lista **clasificada**... [NOWTTC 20]
3. El administrador buscó en las casillas **clasificadas**. [NOWTTC 58]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

การិតกลุ่มคำทั้งหมดที่รวบรวมจากคลังข้อมูล

ข้อมูลภาษาพูด

HACER

+ INFINITIVE

+ Direct Object Full NP

1. Tiene que ganar o dos, tres carreras, como mínimo, y después |hace| valer sus segundos y terceros puestos frente a sus rivales (tema – motociclismo – carrera)
2. que tampoco se gastarían tantos millones de dólares en |hacer| funcionar ese reloj y todos los relojes que hay por la facultad [CCON034A.TXT]
3. Si se |**hace**| girar un rectángulo una vuelta completa, trescientos sesenta grados, alrededor de uno de sus lados que tomamos como eje, el lado opuesto, llamado "generatriz", engendra una superficie de revolución limitada que se llama "superficie cilíndrica". [AEDU016A.TXT]
4. Se calcula la superficie engendrada por ella al girar y luego se |**hace**| tender a infinito el número de sus segmentos constitutivos. [AEDU016A.TXT]
5. si se tienen dos cuerdas iguales y se |**hace**| vibrar una, automáticamente de una a la otra se te acerca. [PEDU012C.TXT]
6. además de un buen trabajo en general, rebote, defensa, ataque, tuvo la habilidad de saberse esconder y proteger de las faltas personales. Epi... |**hizo**| volar a los defensores. EDEP007A.TXT
7. Si tú no tienes en cuenta el tema del desarrollo te vas a comer el tarro buscando la presión selectiva que puede **haber hecho** desaparecer al gen de color de la población. [PCIE015D.TXT]
8. Todos estos estudios culminaron en el siglo dieciocho, muy al principio, con un francés, <ininteligible>, que... estudió lo que ahora llamamos acústica, y... descubrió que... todos los cuerpos que se |**hacen**| vibrar para que produzcan un sonido, agradable o desagradable, tienen en particular las cuerdas una frecuencia fundamental, que es la frecuencia más baja, y otras frecuencias que se llaman armónicas, porque suenan armoniosamente, que son o el doble, [PEDU012C.TXT]
9. De hecho en una habitación con pocos muebles, eh... se producen unas resonancias que varían, |**hacer**| cambiar el timbre del sonido, de tal manera que los ciegos, muchas veces, los ciegos, son capaces de estimar el tamaño de una estancia [PEDU012C.TXT]
10. Y en general... las membranas también se pueden |**hacer**| <ininteligible> vibrar, como un tambor, cualquier placa, las placas metálicas, o las campanas, por ejemplo, las campanas son muy curiosas. [PEDU012C.TXT]
11. Bueno, estamos hablando de un enfermo hipotético, por supuesto, vamos a imaginar que ese hipotético enfermo tiene una crisis de angustia. ¿Cómo se le auxilia, de qué manera se le cura o... se le |**hace**| desaparecer esta crisis? [CENT014A.ASC]

12. Bueno, pues con... en la... Se ha querido llamar la atención y | **hacer** | saber a los... a la... la... la... los padres, que deben consultar al pediatra, pues cuando los caracteres sexuales secundarios no aparecen en la niña a los 13 años, en el niño a lo 14 años [AENT001F.ASC]
13. no vamos a... eh... a **hacer** recaer sobre nosotros un poco la importancia del descubrimiento, lo descubrieron los italianos en el año ochenta y siete, descubrieron los restos de unos cañones, descubrieron unos cuantos elementos más; [AHUM031A.ASC]
14. Otra posibilidad a lo mejor, sería explorar lo que tú dices del movimiento largo y **hacer** subir eso directamente a com sin pasarlo por ninguna parte. [CHUM015B.ASC]
15. sea, las.. hay calefacciones con bombas y ni más ni menos | **hace** | circular el agua. Y otras que se llaman por convección. [PINS015C.ASC]
16. Porque ya han | **hecho** | desaparecer la mercancía. [EJUR011A.ASC]
17. Irrumpí en tu ciudad / masticando la dificultad de conseguir / una fórmula eficaz para **hacer** retroceder / a quien me quiere etiquetar y no ser fácil / de clasificar En pie de guerra aquí estoy a boca llena y sin temor marchando siempre a todo gas [ALUD030A.ASC]
18. Las secretarías del "Juego del Zodíaco" **harán** girar la estrella que determinar el signo afortunado, es decir, saldrá... Cáncer, Tauro, Aries, eh... géminis, etcétera y si en esa carta hay un décimo que corresponda al signo afortunado, el remitente ganará ¡doce millones de pesetas! [BLUD032A.ASC]
19. Pues bien, ahora... ahora... **haremos** girar la estrella del "Juego del Zodíaco" y ¡atención, el público! [BLUD032A.ASC]
20. Esa Historia que **hace** cambiar al equipo cuando llega la Copa de Europa. [ANOT002A.ASC]
21. Y es que alrededor del millonario árabe siempre se han movido una serie de relevantes personas que han dado vida y **han hecho** soñar a muchos con que Marbella era algo similar a Montecarlo. [BNOT015B.ASC]
22. y un elemento añadido que surge del propio debate de Maastricht, es el paso del período de vigencia de la Comisión, de vida de la Comisión, a coincidir con el propio período de legislatura del Parlamento Europeo para **hacer** coincidir no sólo los mecanismos de control o de investidura, sino la propia duración de la legislatura. [BPOL047A.ASC]
23. Y que también posiblemente... pues también nosotros por nuestra culpa, vamos a culparnos a nosotros, tendríamos que **hacer** llegar más... más a... a la opinión pública, esas mociones o esas... esos... esas actas de los plenos en los cuales se comprobasen que ahí indiscutiblemente el Partido Popular sí está en favor de esa línea, [PPOL009B.ASC]
24. Ni en hemerotecas... por más recopilación de datos que intentamos conseguir, no se conocía un producto que ni en un sólo caso hubiera | **hecho** | crecer el pelo. [APUB006A.ASC]
25. Que significa | **hacer** | avanzar a la Iglesia ¡siglos! [EREL004C.ASC]
26. esas fórmulas de cortesía que son bonitas y que son... realmente agradables, que **hacen sentir** a la gente que están vivos y que viven en un mundo... en donde hay bondad, por lo menos, y... e... dentro del ascensor, todo el mundo mira fijamente el... los... los números del... de los pisos, es una especie de rito, pues, están como hipnotizado[CARAC2~3.DOC]
27. Entonces, tú utilizas... los medios de comunicación, y las técnicas desarrolladas por la... por la publicidad comercial, para... ha... **hacer llegar** otras cosas, para comunicar otras

cosas, otros valores, para crear otros valores, inclusive el valor de juzgar y pensar...
[CARAC1~2.DOC]

28. Entonces, si queremos hacer la... secuencia... para abrir una válvula | **haríamos** | ... la válvula pasar por los estados cerrado, cambiando, abierto..., y en todos ellos se produce un parpadeo que os indica... que la acción se está ejecutando.[ETEC020A.ASC]
29. pueden | **hacer** | parecer en las películas que todo el mundo hable igual.
[BENT027E.ASC]
30. Por lo tanto si los... si eh la renta y el alquiler tiene como titular, propietario arrendador, al este querido oyente, él tendrá que | **hacer** | constar los ingresos que percibe él totales. [PJUR005D.ASC]
31. Eso... quiero yo... decirlo... ahora, quiero **hacer constar**... que en mate... que... en... despuÉs para... el voto... las... los miembros de la Asociación Venezolana de Mujeres... formamos una agrupación que se llamó Acción Femenina [CARAC5~3.DOC]
32. Pues... ha cometido la cuarta falta personal Norris, circunstancia que tal como va el partido, no parece | **hacer** | peligrar la victoria de su equipo. ADEP008A.TXT
33. Quiero | **hacer** | constar que en ningún momento, ha pasado ni pasa por mi imaginación la idea de que usted haya participado en la operación del lucro directo o indirecta que le pueda beneficiar a usted. [BDOC024A.TXT]
34. Bueno, me ha | **hecho** | llegar algún... me ha hecho llegar algún mensaje... de que me va a... difamar y de que va a sacar no sé, algunos trapos de mi vida que realmente, pues no sé, yo no tengo nada que ocultar [BENT015C.ASC]
35. Es mucho menos tensa esa denuncia que una denuncia en la que se | hace | constar pues una agresión sexual, o un atraco a mano armada. [ACON007B.TXT]

+ (Accusative) Pronoun

36. la vida lo | hace | andar a todo [CCON004C.TXT]
37. la vida nos | hace | andar a todos siempre bailando, a todos, a todo... a la... al rico, al medio rico, al tal, todo. [CCON004C.TXT]
38. La | hacemos | barrer, barrer lo que tira... [CCON018D.TXT] (la – una chica)
39. La | hacemos | comerse el pescado. [CCON018D.TXT] (la = una chica)
40. Se tiene que ir a la academia y nos va a | hacer | creer que va traer a la mujer aquí. [CCON035B.TXT]
41. dormíamos, dos hermanos, en una habitación de dos camas, y ahora me | hace | recordar, me quedo un poco nostálgico.. [CCON004C.TXT]
42. Si lo tienes fuera del recinto diplomático, en cualquier momento si consiguen llegar ahí a esa casa que puede ser una casa de seguridad tuya, pues cualquiera puede **hacer** rodearte y entrar ahí lo que sea, a tiros o con guante blanco. [CDEB033A.TXT]
43. Pues <ininteligible> me **ha hecho** callar y yo iba por ese camino. [CDEB033A.TXT]
44. A ver, señor Marquina. Nadie... nadie la **ha hecho** callar [CDEB033A.TXT]
45. No es que hayan sido unos críticos duros, pero por lo menos me **han hecho** entender muchas veces que... yo estaba en un listón, o me creía en un listón más alto del que estoy en realidad. [ADEB002A.TXT]

46. El Real Madrid para mí ha sido una ilusión de mi vida, que he realizado durante cerca de 6 años, que me **ha hecho** ser feliz, llevarme disgustos, pero el resto también; trabajar. [ADEB007A.TXT]
47. "Mire yo tengo cadena perpetua" dice "pero ese paseo que me **ha hecho** usted dar, me vale ahora ya a mí por lo menos para diez años". [CCIE017A.TXT]
48. pues el difícilísimo y complicado partido contra Bulgaria nos | **hicieron** | pensar en algún momento que las posibilidades no eran las que al final ha conseguido España con su poderío, creo que un poderío que ha demostrado fervientemente; EDEP007A.TXT
49. Lo que realmente te | **hace** | cambiar y vivir otras relaciones es en el momento que nacen los hijos. [CDOC008A.TXT]
50. largo de toda una vida, en que uno puede estar atravesando una crisis de cualquier tipo, lo mismo puede ser afectivo que... yo qué sé, de... de personalidad o de depresión y entonces puede aparecer una tercera persona que... que te puede | **hacer** | vibrar. [CDOC008A.TXT]
51. Pues, en fin, vamos a resumir un poco y especialmente en cuanto al capítulo de higiene tras esta... estas inspecciones eh... en fin, nos han | **hecho** | llevarnos las manos a la cabeza,¿no? [CDOC012B.TXT]
52. Veán, la casa "Kodak", que es una experta... <vacilación> en esas cosas, nos | **hace** | ... <vacilación> apreciar la belleza de sus películas, lo que podemos obtener, las magníficas fotografías. [EEDU018A.TXT]
53. S1: ¿Qué es Hacienda, según tú?
S2: No sé, gente que te quita el dinero, ¿no? ... Que te | **hace** | pagar.[BENT028A.ASC]
54. Yo voy a decir que mi... mi segunda novela que... me ha | **hecho** | descansar, porque después de "Las Edades de Lulú" en "Te Llamar, Viernes" como el protagonista es un hombre, aunque viva en la misma ciudad y en la misma ,poca y aunque sea igual de autobiográfica [CENT012B.ASC]
55. Nos ha | hecho | hacer mapas, recoger información,... [CENT009C.ASC]
56. A nosotros en sociales nos han | **hecho** | aprender lo que era... lo que era cada cosa. [CENT009C.ASC]
57. Y por medio de lo cual nos... **hace** reír. [AHUM001A.ASC]
58. Quizá ... yo creo que para que haya una buena justicia, es importante que haya una participación... <vacilación> popular que nos va | **hacer** | a todos... ser mejores. [EJUR007B.ASC]
59. Me **hace** callar, me hace callar. [CLUD025B.ASC]
60. Yo soy el rey del jazz a gó-gó, máximo rey del swing Más alto ya no he de subir y eso me **hace** sufrir. [ALUD005A.ASC]
61. Hombre, porque ya tengo que explicar esto, contar el chiste... Al final me **harán** barrer el plató a mí también [ALUD020A.ASC]
62. Primero, porque la "Lotería del Zodíaco" nos **ha hecho** ver que las "Derrochonas" pues tienen razón y los campeones, a cambio de haber contestado el mayor de respuestas posibles, pues a veces no son premiados con la cantidad que merecen. [BLUD032A.ASC]
63. Eh... la abstención es muy fuerte, y eso... nos va a **hacer** <vacilación> tener que pensar, qué ha ocurrido y cómo se motiva a la ciudadanía para que vote. [ENOT003B.ASC]

64. hay unas mutaciones, o sea, hay unas eh... hay algo, eh... unas transformaciones que pueden muy bien ser debidas al medio ambiente, pueden ser debidos al nuestro estilo de vida, que esto nos | **hace** | cambiar. [APUB034A.ASC]
65. Bueno, pues sí, los dos tenemos un... el carácter un poco fuerte, y a veces pues nos | **hacemos** | sentir ; [EREL004C.ASC]
66. A veces <ininteligible> y otras muchas cosas que nos | **hacen** | dudar [CREL021C.ASC]
67. Ahora, cuando ese alguien que **se hizo mantener** indefenso... empieza a decir: "No soy indefenso. Soy.", entonces a ese hombre, a ese hombre en general, se le caen los pantalones, pues... y, pues, es uno de los resultados del... es el homosexualismo [CARAC1~2.DOC]
68. lo cual me **hace creer** que, bueno, que el pobre debe de haber estado sufriendo horrores. [CARAC2~2.DOC]
69. Inf. B---... tú tienes tus manos abiertas y tus pies, bueno, los tienes un poco doblados... Enc. 2---... ¿no son dobladas?
Inf. B---... sí... sí, porque la misma... el aire te pega en los pies, y te **hace doblar** también l... y ésa es la posición estupenda, la ideal es la posición estable. [CARAC236.DOC]
70. --- entonces, él decía que uno tenía que ir al baño tres veces... mínimo; ahora, la comida de ensaladas por las noches, y de... de cualquier tipo de ensalada, es la que te **hace** ir al baño [CARAC4~3.DOC]
71. Bueno, eso **me hace recordar** un... una... una anécdota de un pariente mío que le decía a su papá, un millonario de acá, le decía que quería estudiar, y que estaba empeñado en estudiar agronomía: [CARAC4~3.DOC]
72. No siempre, desde luego, lo manifestará en todas sus partes, pero, evidentemente, el ambiente y el hombre están completamente influidos, el uno con el otro, y la producción literaria que nos da un autor o un escritor siempre tiene rasgos que **nos hacen pensar** en las circunstancias que el hombre vive en el momento. [CARAC5~2.DOC]
73. Además tenemos los partidos políticos que van a... Enc.--...que nos van a **hacer reír**... [CARAC3~1.DOC]
74. todos esos trofeos, pues, los he ganado, los mm... me han dado grandes satisfacciones, porque... mm... e... **me ha... me han hecho comprender** que... de la constancia es que... se adquieren esas... a... esos triunfos. [CARAC2~1.DOC]
75. Hay varias cosas que me... **han hecho** pensar en este tema y es: a... la aparente falta de equilibrio de los jóvenes actualmente. [CARAC0~1.DOC]
76. ... bueno, te pido perdón humildemente por el tiempo que **te he hecho perder** antes... [CARAC1~2.DOC]
77. Fue cuando regresamos a Venezuela, y ya **me habían hecho perder** un segundo a-o, que me trajeron como en diciembre, de manera que... dos a-os perdidos en... en seco, [CARAC3~1.DOC]
78. El... me **hizo ir** hasta el sitio donde se le había desaparecido a 91 ver si yo veía algo pero... en una noche oscura y de tormenta no se veía nada. [CARAC0~2.DOC]
79. Ajá... y te **hizo** recordar el comercial, con lo cual yo ya estoy cumpliendo mi cometido de publicista, que es el recordatorio de [risas]... del mensaje... [CARAC1~2.DOC]
80. Yo creo que sí, porque... ella fue la que contribuyó... a | **hacerme** | salir la primera vez de Caracas. [CARAC4~3.DOC]

81. Y eso es todo, señora. No me **haga** perder más tiempo; [ALUD002A.ASC]
82. Eso es también es probable que a nosotros **nos haga observar** con más respeto todavía al cava, ¿no? [AENT034B.ASC]
83. A mí me da la impresión... me he **hecho** también pensar muchas veces que la cuestión la situación de la mujer no se ha visto en estos jóvenes como... estos hombres jóvenes, [AHUM033B.ASC]
84. ... los delincuentes han cogido la mercancía..., la han | **hecho** | desaparecer... o simplemente... la han vendido. [EJUR011A.ASC]
85. .. sí, porque me imagino que el peso... entonces los... los puede **hacer hundir**... [CARAC2~2.DOC]
86. Y en comparación con esa... vamos a llamarla frustración cinematográfica ¿qué... qué los **ha hecho revivir** su confianza en el cine, últimamente? [CARAC3~1.DOC]
87. porque en ese momento el hombre perdió los estribos... y se le vino todo ese mundo de cosas, que lleva por dentro, y **lo hicieron actuar** de una forma... totalmente violenta. [CARAC2~3.DOC]
88. Inf. A--Sí.
Inf. B---Sitios malos, buenos y regulares.
Inf. A---Exacto. Exactamente. Y me doy cuenta que la ve... la única persona...
Inf. B---... y | **hacerla** | vivir una aventurita también, como mujer casada, con uno, claro. [CARAC2~2.DOC]
89. Esta... este padre realizaba una misi—n un poco diferente, en la cual él trataba de darle valor a la cultura indígena y | **hacerlos** | crecer en orgullo de sus propias costumbres, de manera de evitar un poco la invasión occidental, occidentalizante. [CARAC0~1.DOC]
90. Bueno, pues... vamos a | **haceros** | descansar un poquito leyendo... el poema El Lunarcito, de Menéndez Valdés... [EHUM005E.ASC]
91. Bueno, nos encontramos ante una relación jurídica verbal, no documentada que es como nuestra opinión **lo** | **hacemos** | constar ante los micrófonos de esta estimada emisora de radio Intercontinental. [PJUR009C.ASC]
92. Bueno los derechos que usted tiene **los** tienen que haber | **hecho** | constar en la correspondiente junta de seguridad de propietarios. [PJUR005C.ASC]
93. Usted lo que debe de hacer es a través de un abogado y un procurador, que así presuponemos que está personado ya en ese procedimiento, | **hacerlo** | constar a ese ilustre juzgado que lleve a cabo dicha tramitación legal y judicial a los efectos de que no continúe a cabo esta incomparecencia constante reiterada y continúe el proceso exclusivamente con ustedes personados. [PJUR005C.ASC]

+ Dative Pronoun

94. Me da no sé qué | hacerle | esperar. [EADM005A.TXT] (le – m.)
95. Ahora eso tiene que... racionalizarlo, puesto que va a un público que va a | **hacerle** | pagar por esto... quince o veinte mil pelas... y hace una argumentación larga. [EEDU018A.TXT] (le- público)
96. Aunque un ratito le hemos | **hecho** | esperar, pero merece la pena para conocer la faceta personal del pintor. [AENT010A.ASC] (le – m.)
97. Les | **hacen** | ir veinte veces a la administración de justicia, se suspende la declaración, vuelve a ir, [PJUR005F.ASC] (le – generic m.)

98. parece que yo veo que usted tiene mucha labia y si es un buen vendedor les **hace** creer que en vez de paraguas son trajes de baño. [CLUD025C.ASC] (les – generic m.)
99. Yo ahora compré un libro, luego **les hago** ver el libro que compré abajo, que se llama: Mastering in American English. [CARAC6~2.DOC] (les – generic m.)
100. Después que le d... hice, **se le hizo vivir** solo, se le hizo preparar su comida, este... andar solo en el bosque, remar solo, una serie de experiencias que le iban a... lo iban a madurar a él emocionalmente, [CARAC0~1.DOC] (le – m.)
101. , pero que era un objetivo muy íntimo, que llevábamos por dentro, era el de... sembrar inquietudes en los maestros, o sea, el... si ellos no tenían conciencia que, realmente creo que eran muy pocos, de que las cosas andaban muy mal... este... tratamos de | **hacerles** | sentir un poquito de angustia, de que ellos andaban un poco a la zaga de... ciertas exigencias, que tenían ciertas carencias que debían superar, y creo que muchos, digamos, mm... formaron, pues, conciencia de esto, [CARAC1~1.DOC] (les – los maestros)
102. en el segundo, la educación de la mujer en el siglo pasado es muy elemental y lo que ella intenta es, por una parte, conseguir una formación que la integre sólidamente en la sociedad, que le | **haga** | ejercer un papel digno en la familia; que le permita un trabajo, que eran muy pocos los oficios que se permitían a la mujer y, por otra parte, intenta que su congregación esté aprobada... por la Santa Sede[BREL020C.ASC] (le – ella)
103. Señor Presidente del Gobierno: que usted es un magnífico parlamentario, nadie lo pone en duda. Aquí yo quiero, con el máximo respeto | **hacerle** | a usted ver dos cosas: [APOL009A.ASC] (le – m.)
104. Entonces lo que se buscaba era la ironía, el... **hacerle** caer al otro el picarlo un poquito pero claro, sin pasarte y eran cinco minutos que tú preguntabas y el otro respondía y luego a los cinco minutos se cambiaban las tornas y era al revés. [CLUD025B.ASC] (le – generic m.)
105. En el proyecto de ley se dice lo que se dice y no lo que quieren | **hacerle** | decir por parte de algunos... grupos o personas que han opinado. [EJUR011A.ASC] (le – generic m.)
106. el cava español en general no es cualquier cosa, sino que es una cosa muy seria, muy importante, que es capaz de llamar a Gene Kelly y es capaz de llamar a... Paul Newman, **hacerle venir** a Barcelona y hacerle bailar. [AENT034B.ASC] (le – m.)
107. el cava español en general no es cualquier cosa, sino que es una cosa muy seria, muy importante, que es capaz de llamar a Gene Kelly y es capaz de llamar a... Paul Newman, hacerle venir a Barcelona y **hacerle bailar**. [AENT034B.ASC] (le – m.)
108. Y esa bruja es condenada. Y ante la tortura de la Inquisición, esa mujer confiesa lo que le | **hagan** | confesar. [ACON024B.TXT] (le – mujer.)
109. Es que ya le digo que el mío no tiene anillas y por no levantarme y **hacerle esperar**... [EADM005A.TXT] (le – m.)
110. Después que le d... hice, se le hizo vivir solo, **se le hizo preparar su comida, este... andar solo en el bosque, remar solo**, una serie de experiencias que le iban a... lo iban a madurar a él emocionalmente [CARAC0~1.DOC] (le – m.)

- Causee

111. Es la única manera además de **hacerse** entender sobre lo que se quiere decir. [CDEB010A.TXT]

112. Busca Díaz Miguel mayor velocidad en el ataque español, es eso lo que **hace** llevar a Hansen al banquillo EDEP007A.TXT
113. Habrá escasamente cincuenta personas, en familia, el puente que se | **hace** | notar y... la mañana fría que también influye en ello. PDEP013H.TXT
114. Verán que la gente cree que es muy fácil | **hacer** | cambiar de opinión. [EEDU018A.TXT]
115. Es decir, que esos... raíces ya... tan arraigadas y de tantos... años, | **hacen** | esperar que sigamos en el mismo camino también en las generaciones futuras. [AENT034B.ASC]
116. Vamos a ver, don Manuel , tenemos prevista alguna comunicación con el Partido Socialista Obrero Español, pero don Enrique Curiel **se hace**... el... <Ha> Todavía se **hace** esperar, ¿no? <H2> Se hace, **se hace** esperar; pues nada, pues que espere; tampoco nos tiene nada que contar de una manera especial. [ENOT003G.ASC]
117. e congreso... si todo el gobierno estaba contra nosotros... el gobierno veía con horror... que la mujer se metiera... en... nada, es decir, la... la mujer... trabajaba en política.. pues, así... con cierta... timidez... por... porque no... era posible... **hacer ver**... que... uno quería congresos, que uno quería reformas aquí, que uno quería reformas allá sin embargo, había muchos... abogados que... nos apoyaban, y que estaban de acuerdo con las reformas que nosotros pedíamos en el Código Civil. [CARAC5~3.DOC]
118. ... o sea, en el trabajo no he sentido ningún cambio... de gobierno, o sea, no **se ha hecho sentir** el cambio de gobierno. [CARAC2~3.DOC]
119. Este... si tú... porque... si tú utilizas el término publicidad como un término de... de publicitar... o sea, de **hacer llegar** a muchos... simultáneamente, entonces tienes un valor educativo. [CARAC1~2.DOC]
120. tú te tienes que calar... el aumento que **se lo hicieron cobrar** a la fábrica, los aumentos que se le hicieron al... al... a lo... los empleados de la distribuidora, los aumentos que se le hicieron a lo... al detallista, a los empleados del detallista... [CARAC2~3.DOC]

+ SUBJUNCTIVE FINITE CLAUSE

121. Hay inventos que la propia evolución | hace | que queden desfasados ya. [ACON006D.TXT]
122. Una cosa explota, la otra puede | hacer | que arda toda la casa. [CCON031A.TXT]
123. Tienes que | hacer | que el conservatorio funcione bien, que se den todas las horas lectivas que hay que dar, que los profesores vengan a sus horas de clase, o sea, todo [CCON022B.TXT]
124. Los precios que actualmente rigen en el mercado inmobiliario le | **hacen** | que tenga que un poco aguantarse con un tope que su economía le puede permitir, en el mejor de los casos.
125. el elevado precio de la droga **hace** que el toxicómano no pueda acceder a la droga y tenga que delinquir. [CDEB011A.TXT]
126. Si vemos y recordamos por el gráfico, en el interior es donde siempre hay un aporte de nutrientes porque la misma batimetría de las rías **hace** que estos nutrientes se lleguen a superficie en el interior de las rías. [ECIE011D.TXT]
127. La información, sin duda, y el conocimiento **hace** que se separen un poco las personas del miedo del no miedo [BDEB039A.TXT]

128. esas proteínas aparte desaparecen, o sea...funcionan en un momento concreto es las células específicas, y **hacen** que esas células se conviertan en <ininteligible>. [PCIE015D.TXT]
129. Lo que sí podemos hacer es con lo que hay tratar de **hacer** que funcionen mejor las cosas [CDEB003B.TXT]
130. si somos capaces de afrontar con decisión podremos **hacer** que no se vuelva a producir ningún nuevo caso de infección a partir de este momento [BDEB039A.TXT]
131. Y el consiguiente contraataque de Fernando Bolea ha | **hecho** | que el marcador se amplíe un poquito más, en tres goles ya. ADEP017C.TXT
132. La concepción de la defensa | **hace** | que Rigodo no pueda esperar que un compañero que está en zona le cambie el marcate, cuando a él le hacen un bloqueo. EDEP007A.TXT
133. Y este correalles en el que se nos ha convertido el partido, | **hace** | que Juancho pida calma; ADEP017C.TXT
134. Pero sí | **hacemos** | que otras personas no vean bien la religión católica. [CEDU030A.TXT]
135. Esta cúpula, en general de grandes dimensiones, necesita unos contrarrestos que se hacen a través de cuartos de esfera rebajados y en contrafuertes muy pesados que | **hacen** | que el peso de la cúpula se apoye <silencio> de tal manera que se reparta... lo veis, ¿verdad? [PEDU011C.TXT]
136. La devoción tuya, puede | **hacer** | que tú vayas también al día siguiente. [CEDU030A.TXT]
137. Naturalmente si se quiere, y hay un hombre muy forzudo, puede | **hacer** | que el columpio se mueva con un movimiento de vaivén a una frecuencia distinta de la frecuencia espontánea a como se mueve un columpio. [PEDU012C.TXT]
138. Sí. Bueno, la herejía iconoclasta | **hizo** | que se rompieran, que no... y que no se hicieran esculturas por que es la herejía que dice que el rezar, el adorar a una imagen es idolatría. [PEDU011C.TXT]
139. Claro, eso es un animal domesticado, es un animal que lleva en manos del hombre mucho tiempo y eso es positivo..., | **hace** | que estemos cerca de un animal que de otra manera, de no haber sido domesticado, sería imposible acercarnos a él. [BENT029A.ASC]
140. ¿en qué manera cambia o por qué... por qué la... el calor o... o ese tiempo veraniego nos cambia el carácter o... o... | **hace** | que nos comportemos, por lo menos de una manera distinta? [BENT027C.ASC]
141. No... se sale... con rabia, y esa rabia | **hace** | que quizá estés eh... demasiado agarrotado y... y... que te produce más rabia, con lo cual te agarrotas mucho más... y acabas <ininteligible> así... y no puedes mover n [EENT005H.ASC]
142. no sobre las ideas en general, sino aquellas ideas que después refuerzan la acción; lo que | **hace** | que las personas se porten de una manera o de otra, ¿no? [AENT002B.ASC]
143. la fecundación se lleve a los límites más... más fecundos y más positivos y es el hueso pénico | **hace** | que éste se hinche, que un pequeño musculito que tiene en el pene el macho se hinche, y de esta manera no pueda eh... salir de la hembra. [BENT029A.ASC]

144. Eso | hace | que ese hospital se haya convertido exactamente en lo como nosotros denominamos, en un hospital "de campaña" [AENT006B.ASC]
145. la verdad es que los resultados, todavía, no son óptimos y tenga en cuenta que sólo, aproximadamente, la mitad de los cánceres de pulmón se pueden curar con cirugía y esto | **hace** | que todavía el riesgo sea muy alto y que la única solución preventiva es dejar de fumar, vamos. [BENT031A.ASC]
146. si esto es lo que importa, esto es lo que importa, es lo que importa, y entonces | **hace** | que se pierda de vista quizá un concepto así más... más total de vivir bien, vivir mejor, que exigiría una ideología... bueno, o por lo menos, exigiría pensar más... [AENT002B.ASC]
147. Eh... el problema está en una... en una gestión de lo que hay, y en una falta de inversiones que puedan eh... | hacer | que crezca lo que ya hay. [AENT006B.ASC]
148. Elena, muchísimas gracias pues por... por eh... | **hacer** | que... que podamos retener esa belleza de las flores una vez secas. [AENT001A.ASC]
149. Lo fundamental es eh... | **hacer** | que los tratamientos se hagan en la comunidad, es decir, que se hagan en el propio domicilio del paciente, que se recurra a la hospitalización cuando sea absolutamente necesario y que, a ser posible, [CENT009A.ASC]
150. el uso eh... aparejado a cada vez una mayor presencia de las mujeres en todos los ámbitos de nuestra sociedad, van eh... a | **hacer** | que ese... ese cambio de terminología.. no sea tan difícil. [CENT005B.ASC]
151. la Cueva de Nerja, al llegar la Reina..., Su Majestad estuvo allí presenciando este acontecimiento este fin de semana, y ha... | **hecho** | que ya... pues la Cueva de Nerja tenga un... un rango y una categoría internacional, no sólo por las anteriores actuaciones que había habido de distinto tipo, como la Plisetskaia [BENT027E.ASC]
152. Eh... este manual entra dentro de un... de un programa más amplio que ha puesto en marcha el Ministerio para las Administraciones Públicas, que es intentar | **hacer** | que el lenguaje de la Administración sea accesible para los ciudadanos y las ciudadanas. [CENT005B.ASC]
153. Marifé, si tuviera que decir un nombre... de esa persona que le ayudó en un momento determinado y que | **hizo** | que la carrera de Marifé de Triana fuera hacia adelante... esa persona, ¿quién sería? [EENT005I.ASC]
154. pienso que el viento que soplabla era viento... viento del... del este, o del sureste, **hace** que atravesase ese pequeño canal y termine de hundirse en una zona en la que aparece eh... toda la extensión de... de la cerámica [AHUM031A.ASC]
155. Por lo tanto todo esto pues **hace** que efectivamente la visualización de los ciudadanos no haya sido fácil. [CHUM026A.ASC]
156. y esto **hace** que el tránsito a la Monarquía constitucional a la parlamentaria pues aparezca como un fenómeno donde la institución pues pierde en cierta medida su razón de ser [CHUM026A.ASC]
157. Luego todo ello **hace** que la visualización de los ciudadanos españoles en el momento en que se va a producir la Restauración Monárquica pues sea de una cierta confusión de lo que ha significado la institución en España, [CHUM026A.ASC]
158. de la función Monárquica n<ininteligible> del Estado que **hace** que los ciudadanos consideren como una familia ejemplar, como una eh... familia cuya historia se conoce desde tiempos remotos, personas que por su situación no tienen que estar implicadas en determinados procesos ni... ni tensiones etcétera [CHUM026A.ASC]

159. Y quién **hace** que mujeres que no tienen ningún conocimiento y que incluso tú has reconocido que son medio analfabetas o analfabetas del todo, no se las explique las contradicciones que en el mundo occidental tiene la píldora, tiene el diu...[CHUM023B.ASC]
160. Eh... yo creo que con el primer golpe, una parte del barco queda ya totalmente desencuadrada, y esa parte es la que **hace** que se pierda toda la dotación eh... de la carga de artillería, que es la que queda esparcida en una zona, [AHUM031A.ASC]
161. Don Juan Carlos lleva menos tiempo pero igualmente su embalaje de experiencia que ha acumulado pues **hace** que sepa más de política o de lo que van las cosas, mucho más que muchos políticos activos o que realmente tengan determinadas responsabilidades. [CHUM026A.ASC]
162. la solidaridad en **hacer** que todos esos países vivan mejor, y que por lo tanto no necesitan venir a vendernos la... la... significa tener consumidores de cara al público. [AHUM019A.ASC]
163. el propio hecho de que se haya hundido en una profundidad pequeña eh... **ha hecho** que las dificultades sean mucho mayores, haya habido un movimiento muy notable de la mar [AHUM031A.ASC]
164. Pero hecha la cuenta entre lo que el barco embarcó, lo que del barco se extrajo en el expediente de rescate y lo que nosotros hemos encontrado, alguien se equivoca, o los documentos antiguos o el tiempo que **ha hecho** que las monedas crezcan. [AHUM031A.ASC]
165. alguna información..., bien a través de otro delincuente... <vacilación> que le permite evadir el producto, la droga, bien al piso de abajo, bien al patio de luces..., bien tirando a la alcantarilla, al lavabo..., lo cual | **hace** | que la policía nunca encuentre las pruebas suficientes... para poder detenerlo. [EJUR011A.ASC]
166. Por lo tanto, si en esa declaración que hace su esposa, no figura que los ingresos que obtiene son su esposa, son de su esposa, por ese alquiler, evidentemente que entonces tendrá que | **hacer** | que los ingresos que percibe son para usted. [PJUR005D.ASC]
167. Aquí se han hecho tal cantidad de leyes, forzados por esa necesidad de cambio, de modernización de toda nuestra estructura política, económica... social, eh... que han | **hecho** | que hayamos hecho muchas leyes y algunas, efectivamente, resiente... su propia calidad. [AJUR017A.ASC]
168. Pues mi pareja **hará** que las otras dos sean arrojadas a los leones. [BLUD032A.ASC]
169. Bueno, yo creo que... el Partido Andalucista tiene una trayectoria de ascenso..., que se va... que cada elecciones **hace** que alimente las siguientes; ocurrió con las europeas, con las generales, con las autonómicas... y ahora con elecciones municipales... [ENOT003G.ASC]
170. Al contrario que en Europa, la ausencia de conflictos étnicos y nacionalistas **hace** que el futuro se vea sin guerras fronterizas ni cambios en los mapas. [ANOT024B.ASC]
171. y que al tener esa diferencia de horario con respecto a España, pues **hace** que... los aficionados en nuestro país, cuando se levantan el día después de que se disputa una final, pues inmediatamente quieren saber cómo ha quedado el resultado de ese encuentro. [CNOT034A.ASC]
172. el hombre que ha conseguido que el Real Madrid se clasifique para la Copa de la UEFAY que va a **hacer** que el conjunto blanco quede el tercero de la liga después de la nefasta temporada que ha realizado, muy probablemente se anuncie hoy, seguir siendo entrenador del Real Madrid. [CNOT034A.ASC]

173. Eh... y en esa línea estamos las asociaciones para coordinar nuestros esfuerzos y **hacer** que el noventa y dos realmente sea un año de lucha y no un año de espectáculos teatrales. [BNOT038B.ASC]
174. Juan Rosas ha señalado que este año los aeropuertos españoles tienen beneficios, a pesar de las consecuencias de la crisis del Golfo y que se va a seguir con la política de inversiones que **harán** que Sevilla, Barcelona y Málaga están entre los mejores aeropuertos del mundo. [BNOT017A.ASC]
175. ... en esa zona **ha hecho** que los candidatos hayan dedicado la mayor parte de su campaña a recorrer esa zona. [ENOT003B.ASC]
176. Eso... eso al final lo que hablábamos antes... que es la ética, que las convicciones coincidan con las conductas, eso junto a hechos concretos **hace** efectivamente que se pueda producir un ambiente... bueno, pues de más deterioro respecto por ejemplo a los comienzos de la transición. [PPOL007C.ASC]
177. la adaptación a una realidad cada vez más eh.... ajena y más distanciada del voluntarismo, pues **hace** que eh... se parezcan, se vayan pareciendo porque, además, ha desaparecido las beligerancias que los eh... que los hacía eh... peligrosos y quebrantadores de la convivencia. [APOL035A.ASC]
178. También es cierto que los regímenes jurídicos que ampara el alquiler o a los propietarios es tan confuso que **hace** que la gente no tenga interés en... construir casas para alquilar y al mismo tiempo que los inquilinos estén en una situación de inseguridad. [APOL021A.ASC]
179. ¿Qué es eh... lo que ha... **hecho** que estos jornaleros, estos criados hoy vivan con comodidades de las que antes carecían, con cierto desahogo, con... posibilidades de que sus hijos vayan, incluso, a la Universidad? [APOL035A.ASC]
180. Pues... el socialismo. Y también **ha hecho que** estos hombres que antes descansaban sobre las espaldas de los demás, tengan todos que trabajar. Es gracias al socialismo o al miedo que el socialismo... ejercía, por lo que ha habido estos progresos que **hacen que** la humanidad y la sociedad sea como es hoy. [APOL035A.ASC]
181. El personalizar esa cocina, el | **hacer** | que te quede pues a juego con ese alicatado, o con tus ojos, o con... o con el color de tus calcetines. [APUB007B.ASC]
182. Esto | hace | que los accesos tengan una enorme importancia <ininteligible> conceptual a la hora de... [CTEC033A.ASC]
183. En los acceso<sic> crucero esa raíz ética, esta raíz moral de la prefabricación, | **hace** | que vayamos a una solución muy económica, muy sencilla con luces de 48 metros y de 42 metros, con vigas simplemente apoyadas dándole continuidad en el tablero <ininteligible> juntas, [CTEC033A.ASC]
184. Las dificultades de esterilizar, las dificultades de trabajar en fábrica | **hacen** | que este producto sea más caro simplemente que un... bote clásico. [ETEC004E.ASC]
185. y por otra parte teniendo un solo coche cafetería y 329 personas a bordo, no es fácil, no es fácil | hacer | que la rotación de viajeros en el coche cafetería sea elevada, de forma que uno no va a poder sentarse, se sirve en el asiento, pero sí estar haciendo barra, costumbre también muy española. [CTEC036B.ASC]
186. Esto lo **hace** ... hace que sea muy difícil para él lograr una personalidad equilibrada, en el sentido... pasado; [CARAC011.DOC]
187. ¿Qué **hace que** unas personas que... caminen del norte de Europa hacia el sur de Europa, que vayan en caravanas, **lleguen** un día a la orilla de un río, y **digan**: "Vamos a hacer aquí una ciudad." [CARAC346.DOC]

188. ¿**Qué hace... que** un hombre se detenga en su camino, y diga: "Este es un sitio apropiado para la vida, y para una vida permanente..."? [CARAC346.DOC]
189. Sí, se... se desmorona con suma facilidad que como se ve... o **hace** que Caracas sea una de las ciudades más polvorientas del mundo, porque cada vez que meten un tractor lo que hace es levantarse inmensa por vareda que todo lo cubre... y... esto se agrava, pues, por el problema de las... de las aguas negras en los cerros,[CARAC0~2.DOC]
190. Y... bueno, eso **hace** que haya m... muchos problemas, problemas de todo tipo, de orden administrativo, de orden docente, de... los mismos estudiantes, etcétera, etcétera, pero yo opino que e... son problemas que a la larga se van a ir subsanando. [CARAC0~1.DOC]
191. y a veces los maestros hacen exigencias... a sus superiores, y como ellos no... no... no... no están al tanto de la situación, bueno, a veces hacen caso, pues, omiso de las cosas... entonces... y esto **hace** que las cosas no marchen como uno quiere; [CARAC1~1.DOC]
192. Lo grato de aquello **hace que** uno hable de aquella situación, pero el hecho de que sea grato no quiere decir que sea lo mejor, era de que... bueno, usted como muchacho se conducía completamente distinto a como se conducen los muchachos aquí de hoy en día, muy distinto, [CARAC6~1.DOC]
193. La lucha de cada uno por... por destacarse, por... por lograr un papel, por asumir un... rol... más importante... entonces... a veces es... es tiránica y... a veces, este... **hace que**, las dos parejas, queriéndose, esa lucha sea superior al afecto...[CARAC3~1.DOC]
194. Solamente un poquito de amor propio de uno... un poquito de ver... las perspectivas de... de hacer un trabajo aquí y todo lo demás **hacen que**... uno le dé un poquito de valor, se ponga a pelear con la gente, hay que pelear con mucha gente para que a uno lo dejen... trabajar y desarrollar algunas cosas, [CARAC0~1.DOC]
195. Vinieron los diez a--os de la dictadura, y ahora es cuando nos toca, efectivamente, tratar de **hacer** ... que se... que... que... se logre... la... reforma plena, que nosotros habíamos pedido. [CARAC5~3.DOC]
196. y era muy difícil ante ese nombre, aunque era buena manteca vegetal, ir con una... con una nueva manteca... se cogían dos, tres por ciento de mercado. Entonces, la... cosa siguiente era cam... transformar el mercado de aceite, de... o sea, **hacer que** el aceite predominara sobre la manteca; [CARAC1~2.DOC]
197. Inclusive, tú puedes a través de una publicidad bien... pensada, bien dirigida, **hacer que** la gente empiece a pensar en la publicidad. [CARAC1~2.DOC]
198. No, y que van a ver a la estrella; verdaderamente que la primera función del teatro es entretener y divertir y **hacer que** la gente... o pase un rato agradable, o hasta desagradable, o que pase miedo, pero que pase algo... no que te deje... como me dejó a mí el señor este --¿cómo es que se llama? [CARAC3~1.DOC]
199. hay tantas maneras de... **hacer que**... lo presenten a uno como sabio, de acuerdo con [no se entiende] con las fuerzas que lo presentan, que... todo se reúne, y todo se complica, yo diría que hasta en la misma vida política [CARAC6~1.DOC]
200. Ahora, esto **ha hecho ... que**... que se establezca esa especie de anarquía, de desorden en la distribución de los libros, [CARAC1~1.DOC]
201. A... e... en ese mismo a--o, algunos... abogados [no se entiende] y el... y el... y la preocupación nuestra... en ese momento... **hicieron ... que** se organizaran, en el Ateneo de Caracas, unas conferencias... que se llamaron "La mujer ante la ley"; [CARAC5~3.DOC]
202. El resultado fue que este individuo, traído después... a su o... ocupación habitual, que era el de marinerero, y sometido accidentalmente al bombardeo de las lanchas torpederas,

hizo que las... los porcentajes de los resultados de los sobrevivientes variaran totalmente; [CARAC0~1.DOC]

203. no va a ser una cosa de la noche a la mañana, pero es un proceso que se pone en marcha y que probablemente **haga que** bueno pues , en unos meses, quizá en algo más de... de unos meses, pues, empecemos a ver unos escritos, otros formularios, otra forma de dirigirse a la gente [CENT005B.ASC]
204. Relájala. Al relajar deja que la pierna caiga de golpe sobre la superficie, no | **hagas** | tú que baje, no frenes tu bajada, deja simplemente que caiga. [BINS008A.ASC]

+ NON-VERB

+ AP + Accusative Pronoun

205. Lo cual la | **hace** | bastante odiosa. [CCON002A.TXT] (la = una mujer)
206. Y el agujero lo tienes que | **hacer** | más estrecho que el taco [CCON013D.TXT]
207. ...que hablemos, que colaboremos en clase para | **hacerla** | más agradable.
208. En este caso la importancia... de hacer anuncios y de | **hacerlos** | buenos. [EEDU018A.TXT]
209. Es una carne que la podemos | **hacer** | guisada tranquilamente, y el precio es considerablemente inferior. [ADOC009A.TXT]
210. Anda, que maja, calla, que mira en Religión... Porque es que el Congui ya te digo, no, <ininteligible> que él mucho decir que hablemos, que colaboremos en clase para | **hacerla** | más agradable y luego si le dices algo y no le gusta tiene que <vacilación>, y no s., así, una vez que dice: "Venga, a ver, Ana" no sé qué y dice: "Pues no sé qué, no sé qué decirle", no sé qué y dice: "Ay qué contestataria estás! [CCON018B.TXT]
211. No, pero tienes que..., pero esto es una instalación de tirar la pared y | **hacerla** | nueva con el agujero para la puerta. [CCON018C.TXT]
212. No pintan nada, no valen para nada porque se descalifican por sí solos, pero que dentro de ese marco legal eh... una cosa es | **hacerlo** | mejor o peor, otra cosa es ajustarnos dentro de ello y otra cosa es que el secretario se adapte y crea en el programa que estamos haciendo, y como s<palabra cortada>... si es ignorante, analfabeto en estos sentidos y en lo que es un equipo de gestión [ACON026A.TXT]
213. En este caso la importancia... de hacer anuncios y de | **hacerlos** | buenos. [EEDU018A.ASC]
214. El apartheid éste, pues es un femenino... Se han empeñado en | **hacerlo** | masculino, en España, ¿no? [CHUM015A.ASC]
215. Yo creo que hay que reformar el procedimiento legislativo tratando de | **hacerlo** | mucho más ágil, mucho más rápido, de tal forma que los ciudadanos también puedan seguirlo eh... de forma más inmediata, los debates de... de esta cámara. [AJUR017A.ASC]
216. coadyuvar a que sea un destino que haga compatible la libertad, la individual, la libertad de los pueblos y también el derecho a mantener el... el cuadro eh... internacional tal como está pactado, si es que es posible | **hacerlo** | compatible; [APOL023C.ASC]
217. En esta definición encontramos, como elementos decisivos, la palabra explicar, que significa `ampliar', `explanar', `explayar'... lo que está comprimido, resumido, reducido, | **hacerlo** | amplió, extenso, y por lo tanto, con la claridad y la facilidad que son las consecuencias inherentes normales de... la operación intelectual que consiste en

descomponer un todo en sus elementos, que es en el fondo en lo que consiste la explicación. [CARAC5~3.DOC]

218. Durante casi ocho años. De vez en cuando hay que hacer una quijotada, alguna vez en la vida, creo que **la hicimos** allí costosa, la quijotada. [CARAC0~2.DOC]
219. Bueno, la... primera **la hicimos** muy chiquita, con... la de dos bolívares... [CARAC2~1.DOC]
220. los persiguieron, y **los hicieron presos**, los agarraron. [CARAC4~3.DOC]
221. Sería muy bonito, porque se pudiera... complementar, hacer una serie de cosas que uno como... psicólogo y a... interesado en pedagogía y en... y en una serie de materias que integran, pues, el concepto de educación, porque **la hacen** más amplia, piensa que... pudiera ser una verdadera educación, enriquecerla con su parte artística [CARAC1~2.DOC]
222. pero iba con un vestido negro muy ceñido, con una abertura lateral y un espectacular escote para... lucir sus dos importantes razones que **la han hecho** muy, pero que muy famosa, ¿no? [BNOT007B.ASC]
223. "la verdad es lo único que nos **hace** libres" [APOL035A.ASC]
224. Podría, en norma general, decir... que definitivamente la manera como fuimos educados... nos **hace** notablemente diferentes a otras... grupos de hermanos de familias que yo conozco. [CARAC0~1.DOC]

+ AP + Accusative Full NP

225. esas dos casas principales, ahora un jardín, unas fuentes y hago peatonal el paseo marítimo y quito todas las tiendas ambulantes que (hoy) tanto la afean. [ACON026A.TXT]
226. el problema es que eso sí que **hace** inoperativa la reunión. [CDEB028A.TXT]
227. todo eso va dirigido, en definitiva a **hacer** menor este problema en nuestro país [CDEB011A.TXT]
228. otro elemento que contribuye a **hacer** variada o variado el paisaje en la provincia es la roca, los tipos de roca que se ven en cada lugar. [CCIE017A.TXT]
229. Como consecuencia de esta legislación, se **ha hecho** buena esa frase de que "los chorizos entran por una puerta de una comisaría o de un juzgado y salen por la otra". [BDEB034A.TXT]
230. Entre otras cosas, porque el desarrollo de los 60 **había hecho** posible una sociedad .. [EDEB012B.TXT]
231. También el diseñador sugiere ideas a que pueden beneficiar al consumidor y, por lo tanto, **hacer** más atractivo ese producto al consumidor, pero toda esa información la tiene que tener muy claro [EDEB008A.TXT]
232. Estuvo muy listo ahora Bilba, cortando el pase.. Jofresa, Cargoll... bueno, pues lo | **hizo** | complicado... <risas>, un cambio de mano extrañísimo, pero la bola acabo dentro. EDEP007A.TXT
233. Esto es el eclipse total de sol <silencio>. <borrado involuntario> en que se | **hace** | evidente la máxima de que "una imagen vale más que mil palabras" <silencio>. [BDOC009A.TXT]
234. Por lo tanto, nos parece que sigue habiendo un déficit democrático <silencio> importante que, a medida que se amplía las competencias a la Comunidad europea, este déficit se | **hace** | más inquietante, desde nuestro punto de vista. [BDOC019A.TXT]

235. Un espíritu controlador que crea amplias zonas grises en los ámbitos de la Administración del Estado, que, además, configura el órgano encargado de vigilar <silencio> y de | **hacer** | efectivos esos derechos, esa agencia la configura como una pieza m s <silencio> administrativa, absolutamente controlada en última instancia. [BDOC041A.TXT]
236. La seguridad es algo que no tiene precio, por eso "Volvo" | hace | los coches más seguros que nadie, porque valora más que nadie la seguridad de quien los conduce. [EEDU018A.TXT]
237. El hecho de que para algunas profesiones como puedan ser la de los fiscales o magistrados, esté prohibida su militancia en los partidos políticos | **hace** | necesario, a juicio de los fundadores de "Acta Veinticinco", la existencia de esos colectivos donde... esas personas puedan manifestarse abiertamente sobre determinados asuntos. [BENT027D.ASC]
238. y con esos giros tan difíciles que a veces | **hacen** | casi imposible entender un... un... un escrito administrativo. [CENT005B.ASC]
239. Una quinta pieza de las muchas piezas que | **hacen** | posible que no se pare la maquinaria de un hospital. [CENT014A.ASC]
240. Entonces eh... los deportistas tendrían que tener el mismo apoyo eh... el mismo soporte económico para | **hacer** | grandes los Juegos. [AENT033A.ASC]
241. ...agradecer públicamente el gran esfuerzo y la gran colaboración profesional que nos han brindado nuestros compañeros Antonio Fernández y Joaquín Tagar para | **hacer** | posible esta conexión vía satélite desde "La Palmera" y en directo con este observatorio "hawaiano" a tres mil seiscientos sesenta kilómetros de altura . [BENT009A.ASC]
242. Con Pepe Miragall Iñaki Cano, y nuestro técnico de control y sonido allí en Castellón Jorge Rubio, ha | **hecho** | posible esta conexión con el hotel de concentración de la selección española de fútbol. [CENT001A.ASC]
243. quiero agradecer a todo el equipo de La Ronda que hoy haya | **hecho** | posible que este programa haya salido, porque les juro que parece casi, casi un milagro [CENT011C.ASC]
244. La defensa quiere demostrar que la situación de inseguridad ciudadana que se vive en España, y la necesidad de dotar de unos instrumentos materiales y legales adecuados a los cuerpos y fuerzas de seguridad del estado | **hacen** | necesaria la ley de seguridad del ciudadano [EJUR011A.ASC]
245. y último invitado que es, por contraste, es un chaval de trece años pero es un chaval que con su voz **ha hecho** ricas a muchas personas porque es el niño de San Ildefonso que cantó el gordo. [CLUD025B.ASC]
246. en Bilbao... bueno, pues no hay mayoría, si el juego de pactos **hace** ... posible cualquier mapa postelectoral; [ENOT003G.ASC]
247. Y aunque no podemos establecer comunicación, pues sí que puedo asegurarles también que en ayuntamiento de Zaragoza, que es otra de las capitales importantes españolas, se está produciendo un resultado que **hace** bastante complicado el mapa postelectoral. [ENOT003G.ASC]
248. y además Sevilla también puede **hacer** inútil ese pacto. [ENOT003G.ASC]
249. La Constitución reconoce y garantiza el derecho a la autonomía de las nacionalidades. Nada más y nada menos que **hacer** posible la convivencia democrática entre... todos los españoles [BNOT038B.ASC]

250. El "Festival de Otoño" acaba de **hacer** públicas las cifras de espectáculos y espectadores de la última edición que finalizó el veinticuatro de noviembre. [BNOT038B.ASC]
251. Los ministros de exteriores de la Unión Europea Occidental **harán** público dentro de breves minutos un comunicado sobre la guerra del Golfo. [ANOT003B.ASC]
252. , con una de esas secuencias estratigráficas que... **haría** envidiable a cualquier investigador extranjero trabajar en sitios como éste, me refiero al... yacimiento de Ategua en la campiña cordobesa, [AHUM031A.ASC]
253. Es lo que ha **hecho** posible el que España se incorpore a Europa y se incorpore al mundo en la perspectiva que podemos hacerlo en este momento. [BNOT038B.ASC]
254. Para evitar posibles abusos, la Unión de Consumidores **ha hecho** públicos algunos consejos que debemos tener en cuenta a la hora de comprar. [BNOT038B.ASC]
255. en ningún caso, es desesperante porque... quizá cinco horas o seis de debate **hacen** inútil el contenido del debate a veces. [PPOL008F.ASC]
256. Nada más en nombre de todos los compañeros de televisión española que han **hecho** posible esta transmisión. [PPOL008F.ASC]
257. a la vista, eso es lo que yo digo que es el atractivo para los niños, que te **hace**... real lo que tú te imaginas... ¿entiendes? [CARAC481.DOC]
258. tal que se llama aluminio, bastante liviano, que era hecho por un proceso electrolítico, que no se podía fundir del mineral, sino que era a... a través de electrolisis se le separaba el... el... el metal, eh... en la mejor manera que pude explicarle para hacer ... **hacerle imposible** la... la posibilidad de obtención... [CARAC0~1.DOC]
259. Me recuerdo los discursos que **hicieron famoso** a D. A. R., que le pusieron el sobrenombre de "jurungamuertos"... [CARAC0~2.DOC]
260. Yo supongo que... el objetivo era un producto altamente eficaz que | **hiciera** | posible lo que ya ha hecho, lo que ha conseguido: que las personas que sufrían de caída del cabello tuvieran la plena seguridad de que detenía esa caída del cabello. [APUB006A.ASC]
261. eso sólo puede coadyuvar a que sea un destino que | **haga** | compatible la libertad, la individual, la libertad de los pueblos y también el derecho a mantener el cuadro internacional tal como está pactado, si es que es posible hacerlo compatible; [APOL023C.ASC]
262. Y uno de ellos es la navegación medieval, toda esa navegación que **hace** posible que en un momento determinado el Mediterráneo se quede corto, las costas atlánticas europeas se queden cortas [AHUM031A.ASC]
263. El objetivo, veo que es | **hacer** | la vida lo más agradable posible al paciente, que se asemeje, ya s, que es difícil, pero, lo más posible a un hotel, ¿no? [CENT014A.ASC]

+ AP + Dative Pronoun

264. Los años le | **hacen** | a uno sabio. [CCON022D.TXT] (le – generic m.)
265. No, no, yo he sido cazador y ahora si no cazo desde hace años es porque no tengo oportunidades y realmente porque la convivencia estrecha con los animales en el campo, le | **hace** | a uno menos predador, yo creo que es una actitud hacia la caza muy de... de conquista, un poco parecida a la actitud de la conquista amorosa, digamos, ¿no? [BENT027A.ASC] (le – generic m.)

266. Bueno, eh... el que sea usted una víctima del robo tampoco le | **hace** | distinto al resto de los españoles, ¿eh? [PENT007D.ASC] (le – m.)
267. A usted le | **hace** | feliz eso? [EJUR011A.ASC] (le – m.)
268. A.---... eso fue... eso... eso fue muy posterior... eso fue... era... este era de H.... la mujer de H.... del general H.... que... fue... el que le **hizo** preso a uno de los G., e... primo del general G.... [CARAC4~3.DOC] (le – m.)

+ AP + Reflexive Pronoun

269. oye, que yo me voy a **hacer** famosa solamente para vender fotos, ¿eh?
[ALUD030A.ASC]
270. Bueno, pero hubo eclipse de Sol... en España hace seis e siete años y no se | **hizo** | de noche"
271. si no se le **hace** aburrido, o sea si... lo... lo que creo que es difícil y que... que es trabajoso para los que somos profesionales de esto, es, conseguir **hacer** digerible aquello que para nosotros mismos es complicado, ¿no? [CDEB010A.TXT]
272. a partir del momento que se **hace** consciente el sabedor del problema del mismo.
[BDEB039A.TXT]
273. Ahora, sin embargo, fijaros, eh... se **hace** transparente por el lado... más cercano a cada uno de vosotros y se hace opaco el proyector por el lado opuesto [ACIE032A.TXT]
274. Ahora, sin embargo, fijaros, eh... se hace transparente por el lado... más cercano a cada uno de vosotros y se **hace** opaco el proyector por el lado opuesto [ACIE032A.TXT]
275. Nos gustaría, un día, ser contribuyentes netos de la Comunidad y de la... de las exigencias europeas por razón de que nuestras posibilidades se | **hicieran** | posible.
[BDOC019A.TXT]
276. A mí, el tiempo que estuvimos eh... sin hijos se me | **hizo** | corto, o sea, llevábamos dos años casados cuando tuvimos el primer hijo y yo todavía tenía muchas ganas de eh... en... de haber seguido estando sin hijos algún tiempo m s eh... [CDOC008A.TXT]
277. Y nos va a quedar: menos cuatro por menos dos, más ocho, y más, porque se | **hace** | negativo, cinco por seis treinta, más treinta y ocho me parece que <ininteligible>, positivo <ininteligible> [PEDU011A.TXT]
278. es mejor, sin embargo, partir del desarrollo de la pirámide y considerar que el numero de caras se | **hace** | infinito. [AEDU016A.TXT]
279. Y luego, a ver si te | **haces** | rico, ¿no? [CEDU020C.TXT]
280. Así que dada la situación actual se | **hace** | necesario el cambiar y precisamente eso es lo que se pretende hacer gracias al recientemente publicado manual de estilo de la Administración. [CENT005B.ASC]
281. Pues siempre se nos | **hace** | corto hablar con Paquita Luna, una mujer... una madre de familia eh... a la que le gusta hablar pues de sus experiencias, unas experiencias nada comunes [BENT015A.ASC]
282. Luego, a la hora de... de nosotros aplicar esos criterios, pues se | **hacen** | extensivos a algunas otras consideraciones, como conseguir que esa pareja pues tenga una cierta estabilidad, en todos los órdenes de la vida. [AENT006C.ASC]
283. él se | **hizo** | firmemente partidario de Mendoza y otra de las preguntas que hemos seleccionado es el gol que más le ha dolido como portero del Real Madrid que fue y como persona. [CENT002B.ASC]

284. Se habla de política, se habla de costumbre, se habla de filosofía. La mujer **se hace** intelectual. [EHUM005E.ASC]
285. **Se hace** sencillísimo el léxico..., con muchos diminutivos... [EHUM005E.ASC]
286. Sí, como la Sonia Martínez, una chica que pasó por televisión, **se hizo** famosa; luego **se hizo** drogadicta y ahora ha decidido vender su... SIDA, su hija que tiene SIDA, su separación del marido; [ALUD030A.ASC]
287. Efectivamente. Bueno, pues estas chicas que han tenido un... una vida terrible, parecen sacadas de un culebrón de la tele, pues nos cantaron un... varios temas, de los cuales uno se **hizo** hiperfamoso, que es el que vamos a escuchar ahora. [ALUD030A.ASC]
288. Hay muchos ejemplos en la historia en los cuales la democracia se **hace** más sólida así, pero no ser, yo los que le digan a la sociedad: [PPOL007C.ASC]
289. "España es el país en el que más rápido se puede **hacer** uno rico en el plazo más breve de tiempo", [PPOL007C.ASC]
290. Aquella mujer... que se | **hizo** | tan popular gracias a los Blue Diamonds. [EPUB016B.ASC]
291. la situación se **hace**... dramática para... para los que somos turistas [CARAC346.DOC]
292. También el hecho de vivir con otra persona, que... que es necesaria, porque... ese... esa relación amorosa es necesaria, entonces... e... también se **hace** imposible e insoportable, si no es... no funciona bien; [CARAC346.DOC]
293. Sí, es decir, tan dañino es el... descuido como ese... afecto exagerado, porque el niño... entonces no se **hace** independiente, pues, no maneja las situaciones, sino que siempre está pidiendo... ayuda a los demás, Su [CARAC1~2.DOC]
294. Pero... el término desarrollo... subdesarrollo en sí a... a mí se me **hace** muy ambiguo y muy... muy... de muchos filos, ni siquiera de doble filo porque e... implica subdesarrollo [CARAC6~1.DOC]
295. Pero, bueno... cada quien se... **se hace responsable** de su propia conducta: [CARAC6~1.DOC]
296. cuando tú tienes que proteger, tú creces... cuando tú eres responsable, cuando tú **te haces** responsable, tú creces... internamente, en sensibilidad, en... en todo, te enriqueces y creces, te desarrollas, te **haces** más humana. [CARAC1~2.DOC]
297. cuando tú tienes que proteger, tú creces... cuando tú eres responsable, cuando tú **te haces** responsable, tú creces... internamente, en sensibilidad, en... en todo, te enriqueces y creces, te desarrollas, te **haces** más humana. [CARAC1~2.DOC]
298. "Mire, le he conseguido un cuarto doble en un hotel, el Eliseo, pero yo no me **hago** responsable... [CARAC0~2.DOC]
299. el mundo, a pesar de contar con... todos los recursos técnicos y económicos... en vez de mejorar, **se ha hecho peor**, se ha hecho... cada día más... menos soportable: la contaminación ambiental, el riesgo de la guerra nuclear, la inseguridad personal, eh... eh... se a... eh... la... el disfrute de las cosas, este... el utilitarismo, los intereses [CARAC2~3.DOC]
300. el mundo, a pesar de contar con... todos los recursos técnicos y económicos... en vez de mejorar, se ha hecho peor, **se ha hecho**... cada día más... **menos soportable**: la contaminación ambiental, el riesgo de la guerra nuclear, la inseguridad personal, eh... eh... se a... eh... la... el disfrute de las cosas, este... el utilitarismo, los intereses [CARAC2~3.DOC]
301. Entonces, **se hicieron** muy amigos. [CARAC2~1.DOC]

302. Están en el camino de | **hacerse** | europeos pero no lo son. [AHUM019A.ASC]
303. Verdaderamente... pues bueno, está bien, está bien... lo que es triste es que... se **hagan** españoles por... por jugar al baloncesto. Yo creo que tiene que haber un sentimiento mayor para hacerse español, que el de... gustar España y todo esto. [EENT005H.ASC]
304. no haya ganado la guerra al otro, no creo... o sea, no sé por qué tiene el que ha perdido ir besándole la mano al otro, porque es una persona igual, haya ganado o haya perdido y... tiene que mantenerse en su condición de persona, no... no **hacerse inferior** al otro, porque... [CENT009C.ASC]
305. Nos gustaría, un día, ser contribuyentes netos de la Comunidad y de la... de las exigencias europeas por razón de que nuestras posibilidades se | **hicieran** | posible. [BDOC019A.ASC]
306. no se empieza nunca y si no se empieza nunca, pues, cada día se **hace** más largo el... el problema... [CARAC2~3.DOC]

+ NP

307. Fue el hombre que | **hizo** | campeón del mundo a Freddy Spencer. [ECON006B.TXT]
308. Te | **hacemos** | jefe de proyecto. [ACON006C.TXT]
309. Pero el congreso del PCUS de julio dice abiertamente que puede haber variedad de actitudes en el partido y fuera de él, concurrencia política... Y **hace** protagonista al estado, verdad... [ADEB002B.TXT]
310. Tere yo me hago, me | **hago** | amante tuyo. [CCON034A.TXT]
311. Hasta me puedo | **hacer** | amiga de ella. [CCON002A.TXT]
312. Hay una falta en el círculo central favorable al Sevilla que se ha | **hecho** | dueño y señor de... el terreno de juego. EDEP024C.TXT
313. Eh... bueno, pues, Cansado eh... nos... nos ilustró y nos | **hizo** | pionero en cierto modo de estas técnicas en España respecto al mundo en general. [PEDU012B.TXT]
314. Bueno, hoy **hacemos** protagonistas a dos chavales que emprendieron una aventura juntos y que la aventura ya ha terminado. [BNOT004A.ASC]
315. Aquí tenemos al señor Ledesma, el máximo responsable de la seguridad de este país y que **lo hacen** presidente de un Consejo de Estado, en vez de... darle una patada diciéndole: "¡Ya está bien! [APOL021A.ASC]
316. porque los partidos políticos **hacen** científicos aquí a una pila de personas [risas]... de repente [CARAC6~1.DOC]
317. Es ya como un amigo. Conoce un poco como el médico a esa persona. Ese organismo es el gran amigo de la casa. Por eso me ha parecido de vital importancia cuando esta mañana he recibido la llamada telefónica... | **hacerles** | a ustedes partícipes de lo que doña Juana Vázquez, farmacéutica de Madrid tenía que decirles. Doña Juana, buenas tardes [CPUB002A.ASC]
318. Yo le he consultado a ella, ella se ha | **hecho** | un poquitín la estrecha, la remolona, porque esto de venir a pasar bañadores en televisión es un poco heavy pero finalmente, parece que ya la tenemos aquí. [BENT009A.ASC]
319. Bueno, porque la delincuencia... se ha | **hecho** | ... ama y señora de algunas de las calles... <vacilación> más importantes de nuestro barrio. [EJUR011A.ASC]
320. y por lo tanto que está en el gobierno... que... que al haber ascendido al poder se han | **hecho** | personajes y olvidan que son pobre gente, [EJUR011A.ASC]

321. La EMT se ha apoderado de la EMT... se **ha hecho** propietario de la EMT un tal señor Rodríguez... por culpa, creo yo, de todos... no sólo del... equipo de gobierno del ayuntamiento de Madrid; [APOL023A.ASC]
322. Entonces... eso que también... viene también que... que... creces hasta cierto punto, pero también te detienes, porque **te haces** dueño de la otra persona, [CARAC1~2.DOC]
323. ¿Para qué se... es necesario tener más agallas, para qué es necesario ser más valiente, para... | **hacerse** | sacerdote o para colgar los h bits? [EREL004C.ASC]
324. Por cierto, que hay...hay mucha gente que está esperando pero con muchísimas ganas que usted **se haga presidente**, pero no porque se haga presidente del Real Madrid, sino pensando: Bueno, con la labia que tiene Jesús Gil, y con la labia que tiene el señor Ussía vamos a ver, pueden saltar chispas [AENT001B.ASC]
325. No, no, no; yo te iba a decir esto, que, por lo tanto, creo que incidir en el tratamiento precoz y encidir<sic> en las causas precoces de la depresión infantil, puede eh... | **hacernos** | adultos más sanos y, desde luego, menos depresivos. [ADEB033A.TXT]
326. apoyar esas iniciativas y mejorarlas, que lanzar a toda la sociedad en ese proyecto de mercado libre de drogas, cuyo fin, pues no... no alcanzo todavía a definir, pero me parece que sería renunciar a... a nuestra propia libertad y | **hacernos** | esclavos definitivamente, de... de opresores en la sombra. [CDEB011A.TXT]
327. Usted ha dicho la palabra traición yo le quería preguntar al... al señor Aedo que además lleva un rato callado, que no... no le escuchamos en el momento que usted decide | **hacerse** | agente... agente doble, trabajar para... la CIA y continuar también facilitando información para Cuba si usted la traición a la que hablaba el señor Petit cómo se siente un espía, un agente cuando decide [CDEB033A.TXT]
328. No somos capaces de | **hacernos** | millonarios de ninguna forma ¿eh? [CCON028A.TXT]
329. Pero tú ¿de verdad eh... con tal de ver si podías reconquistar a tu pareja irías a | **hacerte** | amiga de la amante o...? [CCON002A.TXT]
330. luego... circunstancialmente me hice profesor, para pagarme los estudios me | hice | profesor del <ininteligible> submarinismo, estudié con Cousteau y estuve... dos... dos años de profesor en un buque-escuela que se llamaba el "Cruz del Sur" [AENT020A.ASC]
331. Tú te | **haces** | dueño de esa energía, de esa energía de la luz. [BINS008A.ASC]

DEJAR

+ INFINITIVO

+ Full NP

1. Y **deje al abogado teatralizar** sus actuaciones. [CCON012A.TXT]
2. De todas maneras es cierto que, yo no sé, no quiero... hacer ningún juicio de intenciones pero **se ha dejado degradar** hasta extremos insospechados lo que llamamos la "seguridad callejera". [BDEB034A.TXT]
3. y tiene una vertiente que me parece fundamental porque el respeto eh... primario que es el respeto a las personas y ese respeto está siendo constantemente vulnerado en el colegio por personas que se dedican sistemáticamente a no **dejar dormir** a los demás eh... hacer fiestas, hacer eh... tienen horarios [CDEB003B.TXT]

4. No es un producto típico para eh... lanzar toda esa imaginación, para... **dejar volar** la imaginación en el diseño? [EDEB008A.TXT]
5. Lo que pasa que la... la defensa del Caja Pontevedra está siendo muy pegajosa, está ... están saliendo mucho, están chocando mucho y **no deja ... evolucionar** libremente a... al ataque de Elgorriaga-Bidasoa, que está teniendo verdaderos problemas en el ataque. [ADEP017A.ASC]
6. **Dejó pasar** Solozábal a Ortega, evitó cualquier falta personal; el balón se le había resbalado a Epi de las manos... [ADEP008A.ASC]
7. No se puede... **dejar** tirar a un hombre como Nacho Solozábal con esa comodidad y a esa distancia, y más perdiendo de la... de la diferencia que está perdiendo el Taugrés [ADEP008A.ASC]
8. Entonces, bueno, eh... Caja Pontevedra sigue con esa defensa agresiva, intentando no **dejar jugar** a la primera línea de Elgorriaga- Bidasoa y la verdad es que pienso que vamos a ver un partido bastante ajustado en el marcador. [ADEP017C.ASC]
9. Por lo tanto y de una forma conciliadora, que ese señor cumpla con su deber que es dejar transcurrir y **dejar pasar** ese acuerdo de la comunidad, y escuchar si tiene derecho a llevar a cabo las otras actuaciones, el otro señor, propietario de esa vivienda. [PJUR005C.ASC]
10. Por lo tanto y de una forma conciliadora, que ese señor cumpla con su deber que es **dejar transcurrir** y dejar pasar ese acuerdo de la comunidad, y escuchar si tiene derecho a llevar a cabo las otras actuaciones, el otro señor, propietario de esa vivienda. [PJUR005C.ASC]
11. **Deje** hablar al testigo, por favor. [EJUR011A.ASC]
12. Supongo ahora que la cuestión, como lo ha sido durante toda la campaña electoral, es saber qué va a hacer ahora Izquierda Unida con ese crecimiento, eh... parece que van a **dejar gobernar** a... alcaldes socialistas, pero... no está tan claro, y a lo mejor yo creo que no le gusta mucho la idea de gobernar de la mano del Partido Socialista. [ENOT003G.ASC]
13. , muchas relaciones y está muy bien amarrado dentro de las cosas estas, y entonces les da miedo... y... no quieren correr ese riesgo, no se quieren quemar, pues, y entonces | **dejan** | la cosa pasar; es un problema de impunidad. [CARAC2~3.DOC]

+ Accusative

14. Si no las vemos es porque la luz del Sol de día penetra en la atmósfera, se dispersa, la ilumina, como si fuera un tubo fluorescente cuando llega la electricidad, y entonces, desaparece, no nos | **deja** | ver las estrellas que hay en el fondo; [ACIE032A.TXT]
15. Entonces lo que haces es derivarlo, eso es una técnica de derivación de A.D.N. o sea, coges el A.D.N. problema, lo calientas y al calentarlo se abre la <ininteligible>, entonces echas la sonda y lo | **dejas** | enfriarse [PCIE015D.TXT]
16. Y nos tenéis aterrados al cero coma cuatro (0,4) que queda, estamos totalmente aterrados y entonces, son las claves para dejarse dominar por las mujeres, para **dejarlas** entrar. [ACON033A.TXT]
17. Precisamente **dejarlo estar** no es bueno, porque como tú muy bien explicabas, Juan, hay... hay conductas de este tipo que se prolongan a lo largo de toda una vida. [ADEB033A.TXT]
18. Yo soy profundamente malvado y no te voy a **dejar** realizarte. [CCON031B.TXT]

19. Pues con ese fantástico "yo qué sé" **lo dejamos estar** y le agradecemos a ustedes la compañía y a ustedes el habernos también, soportado aquí en directo, señores. [CENT012B.ASC]
20. éstas son de esas de Coca-Cola, pues esto si ves una botella que al lavarla que no, entonces, la tiras por encima el hombro, pero así, **la dejas caer** y ella va a su sitio, se... se descuajaringa como diría el castizo y fuera. [CCON022D.TXT]
21. Pero luego, cuando lo tenía arriba de todo, en lo más alto de todo, el propio Mendoza y sus compañeros de junta directiva **lo han dejado caer** al suelo de golpe y con estrépito. [ADEP007A.ASC]
22. Me **dejas pasar** ahí a ese rinconcito? [CCON018D.TXT]
23. que además le dices: "Bueno, vale, pues mira, no vas a ver los dibujos" y te dice: "Vale". ¿Por qué no **me dejas** verlos? [CCON029E.TXT]
24. A mí mismamente que **no nos dejen pasar** por aquí pues... me parece ¿qué quieres que te diga? [CCON034A.TXT]
25. Es verdad, que **no nos dejaba jugar** a su maravilloso spectrum. [CCON032A.TXT]
26. ¿Vuestros padres **os han dejado** hacer lo que os ha dado la gana? [ADEB002A.TXT]
27. Nos la vamos a guardar para el final, ¿para qué final sino te **dejan llegar** al final porque siempre te ganan las batallas? [CDEB009A.TXT]
28. Se ha puesto delante para no dejarle sacar y bueno, y luego **se ha dejado** caer, porque... podía haber habido... acción disciplinaria de dos minutos ahí. [ADEP017C.ASC]
29. Oye, **dejarnos** escuchar, a ver qué hacen, ¿el de quince años qué hace? [CEDU029A.ASC]
30. Y aquí nos meten todos como si fu, ramos monjas de clausura, dentro de un gran palacio... Y no **nos dejan salir** en toda la semana. [PENT001E.ASC]
31. para que **se deje dobligar**. [CENT009B.ASC]
32. Entonces, en fin, eh... en esa época y en cualquiera la vanidad hace mucho, si a alguien le dejan colocarse en la tarjeta de visita una coronita o lo<sic> **dejan** colocarse en el lugar adecuado en la casa el... el nuevo escudo, inmediatamente lo colocarán y nosotros hemos encontrado, curiosamente, entre los azulejos que iban a decorar la casa, [AHUM031A.ASC]
33. Ya sabes, elevar el brazo de la superficie para luego | **dejarlo** | caer en un solo movimiento seco y rápido. [BINS008A.ASC]
34. ...ha salido un juicio, esos inquilinos se han marchado, los ha **dejado** vivir dos años. [PJUR015A.ASC]
35. Todas las ciudades están igual, el humo que las cubre no me **deja respirar** Todas las ciudades están igual pero a mí me gusta el atasco matinal. [ALUD005B.ASC]
36. Y a nosotros, los peatones, no nos | **dejan** | ir por ningún lado. [ALUD005B.ASC]
37. Cómo se | **dejó** | caer desde la punta de la pértiga. [PLUD005B.ASC]
38. Don Julio Anguita, de todos modos, a... tenor de lo que nos **ha dejado caer** indirectamente durante la campaña, no es muy partidario de ponerse ahora de la mano de un partido, el socialista, que hace, según él, políticas de derechas. [ENOT003G.ASC]
39. Que las drogas te... te suben, te suben y... eh... en un determinado punto te | **dejan** | caer a un abismo sin final. [BPUB015A.ASC]

40. Sí, señor, para mayor comodidad te lo ponen en casita y si necesitas instalación te lo instalan y te | **dejan** | pagarlo a tu aire. [PPUB013C.ASC]
41. Pues muy buena; encontré que... **me dejaron preparar** muchísimo para la misión que tenía que cumplir como maestra; [EREL004C.ASC]
42. Juan Vicente Gómez prohibió la presencia de esa revista aquí... y las que habían las recogió, y las demás no las | **dejó** | entrar más nunca. [CARAC4~3.DOC]
43. gamos, parte de las cosas agradables, después de que uno... el paracaidismo... es satisfactorio esa cuestión, que te inviten a ti a un sitio donde eh... tienes todo pagado, y tienes... fiesta y... y bochínchenes [sic] y... bueno, de todo en... Esta no me | **deja** | ir cuando hay feria, [CARAC2~2.DOC]
44. , porque, realmente, e... la sociedad, los trabajos, el... progreso va apabullando al hombre, lo va metiendo... dentro de un mecanismo, un engranaje y no lo **deja** salir, no lo deja pensar, no lo deja vivir, no lo deja nada, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
45. , porque, realmente, e... la sociedad, los trabajos, el... progreso va apabullando al hombre, lo va metiendo... dentro de un mecanismo, un engranaje y no lo deja salir, no lo | **deja** | pensar, no lo deja vivir, no lo deja nada, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
46. , porque, realmente, e... la sociedad, los trabajos, el... progreso va apabullando al hombre, lo va metiendo... dentro de un mecanismo, un engranaje y no lo deja salir, no lo deja pensar, no lo **deja** vivir, no lo deja nada, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
47. Lo que pasa es que mi mamá era un poquito más liberal y me | **dejaba** | salir en grupo... pero sola... ¡jamás! [CARAC3~1.DOC]
48. Lo que... lo que... lo único malo fue que fue con el gentío que taparon todas las entradas y se mandó a pedir policía [risas] y entonces no le hacían caso a la policía y cuando yo iba a entrar no me | **dejaban** | entrar a mí tampoco [risas], porque era un bochinche, [CARAC3~1.DOC]
49. Te acuerdas que tú tuviste un caso de una señora que te habían referido, que ella la estaba tomando, porque ella venía de Europa, y entonces A. le dijo no, que aquí no la había, y que no la... | **dejaban** | entrar, porque no... no habían investigado y, gracias a Dios, aquí no entró. [CARAC4~1.DOC]
50. Te casaste en Sarría, y yo... no encontraba por dónde entrar a la iglesia, porque había muchísima gente, entonces resulta que, cuando estaba entrando, no me | **dejaban** | entrar, y yo andaba de capa y demás cuento, y me acuerdo que cuando íbamos saliendo, alguien me preguntó y me dijo: "Mira, ¿de qué estás tú disfrazado?" [CARAC3~1.DOC]
51. Porque... cuando yo estaba chiquita, no nos | **dejaban** | hablar, como se usa ahora, hablar en la mesa; [CARAC4~1.DOC]
52. por ejemplo, entonces L. M., A., M. H., M., y yo ya éramos así como los cinco mosqueteros, para arriba y para abajo, que si para un cine, que si esto, que si aquello, tú sabes, y entonces ya la cosa era muy distinta. Otra persona--- ¿Y las | **dejaban** | ir solas? [CARAC6~1.DOC]
53. Pero, ¿y ustedes iban, por ejemplo, al cine solas, las | **dejaban** | ir, o no, las acompañaban...? [CARAC6~2.DOC]
54. por ejemplo, es... es un amigo tuyo, que es un buen... farmaceuta... una vez hablando conmigo... me dice... --no me acuerdo a qué remedio se refería-- que la junta precisamente de control de medicamentos no lo había | **dejado** | ... entrar, porque no lo habían investigado... sus defectos, y dice: "¿Tú sabes lo que es eso?" [CARAC4~1.DOC]
55. Entonces ese equipo te lo... te | **dejan** | caer a ti, y tú vas a caer suspendido sobre una guaya... pero tú cuando vas cayendo de la torre, que tiene... ---qué sé yo--- tendrá...

- doce metros o veinte metros, algo así, cuando ya vas a llegar a la tierra, sientes el templón de la guaya... CARAC2~2.DOC]
56. Un producto que se vende en Europa y en los Estados Unidos, y aquí no lo | **dejan** | entrar." [CARAC4~1.DOC]
57. Y por cualquier cosa nos decían... no hablábamos, nosotros no podíamos hablar así espontáneamente en la mesa como se habla ahora; y ahora... me pasa... que los hijos no me | **dejan** | hablar, entonces estoy embromada, en serio...: "La generación del silencio" [CARAC4~1.DOC]
58. Él se iba a probar y se iba a medir... contra... algo que era totalmente inanimado, que era el medio ambiente natural, simplemente el me... medio ambiente natural ni le iba a decir que sí, ni que no, ni lo iba a matar, ni lo iba a | **dejar** | vivir; [CARAC0~1.DOC]
59. no, no, no... pero es que ella se... lo que te voy a contar, ella hablaba... porque nos ganaba hablando, pero no porque no nos | **dejara** | hablar... [CARAC4~1.DOC]
60. y de eso . eso es y entonces le digo que yo no, pero que... que me | **deje** | pensar a ver qué se me ocurre, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
61. hay que pelear con mucha gente para que a uno lo | **dejen** | ... trabajar y desarrollar algunas cosas, [CARAC0~1.DOC]
62. No te | **dejes** | decir nada de eso, ¿oíste? [CARAC3~1.DOC]
63. Si hubiera estado joven, no me | **dejo** | salir, pero ahora yo... yo... ¿quiÉn me va a ver las piernas? [CARAC2~1.DOC]
64. Entonces se van con un pavo para Chuspa; a nosotros jamás nos | **dejaron** | dormir fuera de la casa: [CARAC3~1.DOC]
65. Yo quiero hacer una pregunta que me parece muy importante, que... e... C. dijo que... tú sentiste una... gran frustración, cuando a ti no te | **dejaron** | seguir estudiando cuando chiquita; [CARAC4~1.DOC]
66. por lo menos tres veces por semana, íbamos hasta Los Teques en bicicleta y volvíamos; bueno, de eso... de los accidentes, que yo recuerdo, fue nada más que O. M... que se quebró un brazo... y no lo | **dejaron** | tener más bicicleta, porque eso era lo más grave que pasaba... [CARAC4~1.DOC]
67. Tú me | **dejas** | dormir hoy, mañana... yo te **dejo** dormir..." [CARAC3~1.DOC]
68. Que **se dejarán caer** por aquí el miércoles alguno. [CCON019A.TXT]

+ Dative

69. Piensas **dejarle** ganar? [PCON003B.TXT] (le – m.)
70. Una vez más le imputaremos como un murciélago marchito, ¿debe un hombre considerar a otro su enemigo si la misión de éste es poner piedras en el camino para no **dejarle** alcanzar jamás la playa? [ECON004B.TXT] (le – m.)
71. Para ayudarme a recoger... a llevar la maleta, a llevar las cosas porque a él no **le dejaron venir** desde Orio a Zarauz a buscarme a mí con la niña. [CCON035B.TXT] (le – m.)
72. Y yo **le he dejado engordar**... para luego yo llegar y... cortarle... cuando hay que cortar. [ADEP024A.ASC] (le – m.)
73. Se ha puesto delante para **no dejarle sacar** y bueno, y luego se ha dejado caer, porque... podía haber habido... acción disciplinaria de dos minutos ahí. [ADEP017C.ASC] (le – m.)

74. lo que también... produce una cierta inquina, una desazón profunda en el seguidor del Real Madrid es contemplar cómo el Atlético de Madrid, de Jesús Gil y Gil, y el Barcelona de Núñez se reparten el botín del fútbol español, mientras que al Madrid **le dejan pelear** únicamente y sufrir por una migaja de esa succulenta merienda. [ADEP007A.ASC] (le – m.)
75. Esto es la dictadura del tiempo y ya no **le dejamos** decir ni una palabra más al señor Tamames. [BENT023E.ASC] (le – m. Tamames)
76. Entonces, en fin, eh... en esa ,poca y en cualquiera la vanidad hace mucho, si a alguien **le dejan colocarse** en la tarjeta de visita una coronita o lo<sic> dejan colocarse en el lugar adecuado en la casa el... el nuevo escudo, inmediatamente lo colocarán y nosotros hemos encontrado, curiosamente, entre los azulejos que iban a decorar la casa, [AHUM031A.ASC] (le – m.)
77. Y ahora **no le dejan votar!** [ENOT003B.ASC] (le – f.)
78. ... bueno pues por un procedimiento de venta sí que piden al usuario que **les deje analizar** el agua para ver la cantidad de cal que contiene o no, pero... según mis noticias nunca han utilizado el... el tema de que vayan en... en representación del Ayuntamiento ni de ninguna otra institución; [CNOT003B.ASC] (le – generic m.)
79. Y en el grupo... en el Congreso de los diputados los mismos que hoy dicen que hay que reconvertir esos puestos de trabajo que entonces eran muchos menos, no le | **dejaban** | hablar [PPOL007C.ASC] (le – m.)
80. Mi infancia... mm... bueno, tú sabes, uno cree que... que... uno está muy desgraciado, porque... lo regañan, porque no le | **dejan** |... ir a tal parte, tú sabes, esas restricciones le parecen a uno como una desgracia, ¿no? [CARAC2~1.DOC] (le – m.)

+ Causee after POR

81. Y nos tenéis aterrados al cero coma cuatro (0,4) que queda, estamos totalmente aterrados y entonces, son las claves para **dejarse dominar** por las mujeres, para dejarlas entrar. [ACON033A.TXT]
82. y estoy haciendo uno para "Temas de Hoy", que es "Cómo **dejarse** engañar por las mujeres". [ACON033A.TXT]
83. No se deje..., **no se deje picar** por... por las "Veneno" porque lo hacen para provocar..., pero [ECON004D.TXT]
84. ellos tienen la acotación lógica, la misma que tú y que yo y que todos para... para los actos comunes y corrientes de nuestra vida, **se dejan llevar** por la lógica y luego, cuando se meten en el laboratorio y empiezan a ver la física, cómo se porta<sic> las... las partículas, [BENT026F.ASC]
85. Hombre, es muy bonito volver a poner las cosas en su sitio, lo que no puedes nunca es falsificar. Que no **te puedes dejar** llevar por sentimientos y... [CENT002A.ASC]
86. Como consumidoras, a la hora de ir a comprar, ¿ustedes se | **dejan** | ... atraer demasiado por el envase o van buscando la materia prima? [ETEC004E.ASC]
87. inestabilidad en el matrimonio, que son las amistades: una cosa es la amistad, y otra cosa es | **dejarse** | influenciar por las amistades [CARAC2~2.DOC]
88. Mira, no **te dejes comer** mucho el coco por Domingo [ECON006B.TXT]

- Causee

89. Eh, dice, si alguien quiere maderas para su casa que corte un árbol pero nada más, pida permiso y... y sólo se | **dejaba** | cortar árboles verdes, obtener madera, para unos casos muy extremos. [CCIE017A.TXT]
90. tiene que dar la imagen eh... de ser un presidente que **deja hacer**, porque tiene una junta directiva absolutamente competente; [ADEB007A.TXT]
91. mucha gente no asiste por el problema este de los transportes, si se hace aquí vendrán y este colegio pues empezar a **dejarse oír** como **se dejan oír** otros muchos colegios mayores. [CDEB003B.TXT]
92. Sesentaiuno, cincuentaidós.... Hay un... grupo de seguidores españoles que **se deja notar**... -Canasta de Martín! [EDEP007A.ASC]
93. Pues sí, el terreno de juego está bastante rápido... por las lluvias caídas estos últimos días sobre nuestra comunidad y los jugadores que... **están dejando sentir** el mal estado del terreno de juego. [PDEP013H.ASC]
94. Os dais cuenta de que los arcos torales **dejan** ver la nave de circunvalación? [PEDU012A.ASC]
95. de repente, alguien me miraba y yo agachaba la cabeza y... y... me daban ganas de llorar, me sentía muy mal y Víctor me reñía mucho, decía, una tía que siempre ha ido con la cabeza alta y que se ha reído de todo, no... **no te vas a dejar** influenciar a este nivel. [CENT011C.ASC]
96. Y yo debo confesarles que antes de empezar el programa de esta noche, las señoras Derrochonas me ofrecieron .. bueno, bueno no... no viene a cuento el qué y yo, <silencio> yo me dejé comprar, señoras y señores, me **dejé** comprar, debo confesarlo, a cambio de explicarles a ustedes cómo finalizar de hoy en adelante esta primera parte del "Un, dos, tres". [BLUD032A.ASC]
97. Mi solución sería, eh... bueno, ya que no | **dejan** | entrar de esta forma, explica Grimm, pues haríamos una camilla, nos acostaríamos uno de nosotros y ser transportados por dos de nosotros pidiendo su buena voluntad de ayuda. [CLUD011A.ASC]
98. Los distritos de Moncloa, Fuencarral y Chamartín han sido los más afectados por la nevada que también **se ha dejado notar** con intensidad en los distritos periféricos. [ANOT004B.ASC]
99. nadie se salva de ser llamado al orden en cualquier momento porque Jesús Gil pues... ya ha comenzado a **dejarse sentir**, y él no podía quedarse lógicamente con los brazos cruzados y ha tomado cartas en el asunto, ¿no? [BNOT015B.ASC]
100. Yo personalmente soy una enamorada de los... envases que | **dejan** | ver el producto que hay dentro, sobre todo cuando... las características del producto lo permiten. [ETEC004E.ASC]
101. Es que está... Hay mucha necesidad, hay mucha necesidad y hay gente que se ve... necesitada, tan necesitada que tiene que vender... los lutos de sus parientes más cercanos y **dejarse** ver en todas las revistas "del corazón. [ALUD030A.ASC]
102. No vamos a **dejar seguir** pensando que vengan los varones en vez de las... mujeres, que sigan teniendo los niños allí ya que vengan... [AHUM019A.ASC]
103. ¿Tú tomas la iniciativa con los tíos o **te dejas** ... llevar? [ADEB023B.TXT]
104. <H3> por lo menos yo... o yo no ligo... <H2> ¿Usted **no deja ligar** Joaquín? [CENT034A.ASC]
105. ...están escuchando, el Alcalde de Madrid, está... está echando un poco balones fuera. &Ee.l ha venido a decir que hace lo que puede, lo que... las ordenanzas municipales le permiten y este... y esa frase que **ha... dejado caer** [PNOT001B.ASC]

106. Y en la ladera esa no es lisa, si la ladera fuera lisa la bola | **dejada** | caer en cualquier punto podría llegar a cualquier punto abajo, pero es que no es lisa, está llena de valles. [PCIE015D.TXT]

+ **SUBJUNTIVO**

+ **Dative pronoun object**

107. Le **dejan** naturalmente que **sobreactúe**, le rodean de la sibila, de no sé cuántas cosas más y lo tienen convertido en un espectáculo.[CDEB010A.TXT]

+ **Accusative pronoun object**

108. **pero dejarme que os** diga una cosa. [CDEB014A.TXT]
109. **Dejarla** que nos lo cuente bien Isabelita, a ver, ¿qué tienes que hacer? [CEDU029A.ASC]
110. Pues mire usted, lo siento muchísimo pero no voy a poder **dejarla que lo diga**, porque lo quiero decir yo, sencillamente. [PENT001E.ASC]
111. ¿Me **dejas** que te lo cuente? [CEDU020A.ASC]
112. ¿**Me deja** que le pregunte antes al señor Segurado... [CENT002D.ASC]
113. El... nombre... se compone de dos letras... más un cero. | **Dejadme** | que lo escriba... [ETEC020A.ASC]
114. No, no, yo te | **dejo** | que me pongas verde, macho. [ETEC001D.ASC]
115. Me | **dejas** | ... me dejas que intente explicarte la... las propuestas que nosotros llevamos...? [APOL023A.ASC]
116. Como son pequeños, no se pueden matar: lo que hacen es empujarse, jalarse los cabellos, y eso no le hace daño a un niño. Porque si uno se pone a meterse ahí, pasa toda la vida peleando [risas]. Yo los he | dejado | tranquilos, **déjelos que peleen**, uno no puede hacer nada. [CARAC6~2.DOC]
117. un psiquiatra puede hacer eso, por ejemplo, es decir, ver qué... proponerle a un niño o | **dejarlo** | que haga todo para ver hasta dónde llega, pero un personal de maestros que no esté preparado para lle... no... no es capaz de evaluar esa conducta y mucho menos de controlarla, [CARAC1~2.DOC]
118. No, pero **no te dejo** que lo chupes, para mí. [PCON002E.TXT]

- **Pronoun object**

119. No seas así, hombre. Vamos a... **vamos a dejar** que el público haga alguna pregunta a alguno de los... de... ¿Queréis preguntarle alguien... a alguno de los que están aquí? [ADEB023B.TXT]
120. -Va a sacar... en última instancia Parra... que **dejó** que se metiera la pelota por línea de fondo...! [EDEP024B.ASC]
121. Si nosotros queremos que copule con un perro en concreto, evidentemente, la encerramos en una habitación... o... la verja del jardín, les dejamos tranquilos, cuando el perro la ha copulado, perdón, por primera vez, **dejamos** que pase un período de cuarenta y ocho horas y volvemos a intentarlo de nuevo, [BENT029A.ASC]
122. es el momento de regarlas a fondo y regarlas a fondo, cuando se puede mover la planta con su maceta, consiste en darles un baño de asiento, es decir, meterles en la bañera

- con... agua... en... cuatro o cinco centímetros de altura y **dejar** que la planta se empape bien desde abajo, desde el... orificio de drenaje [BENT029C.ASC]
123. La postura más... terapéutica, la postura más normal e incluso, un buen dueño de perro debe ayudar a su hembra o a su macho en este sentido, es **dejar que** se queden mirando cada uno hacia un lado [BENT029A.ASC]
124. Bueno, y entonces **dejo que** pase el tiempo, dejo que pase por ejemplo un año, y al cabo del año, yo miro esa fotografía y me entero de si el gato estaba vivo o muerto, <vacilación> eso es lógico [BENT026F.ASC]
125. Bueno, y entonces dejo que pase el tiempo, **dejo que pase** por ejemplo un año, y al cabo del año, yo miro esa fotografía y me entero de si el gato estaba vivo o muerto, <vacilación> eso es lógico [BENT026F.ASC]
126. Ahora, expúlsalo, todo, que no quede nada de aire. Bien, muy bien. | **Deja** | ahora que tu respiración se produzca espontáneamente, sin que tú tengas ya que preocuparte por ella. [BINS008A.ASC]
127. Al relajar | **deja** | que la pierna caiga de golpe <silencio> sobre la superficie <silencio>, no hagas tú que baje, no frenes tu bajada, deja simplemente que caiga. [BINS008A.ASC]
128. Al relajar deja que la pierna caiga de golpe <silencio> sobre la superficie <silencio>, no hagas tú que baje, no frenes tu bajada, **deja simplemente que caiga**. [BINS008A.ASC]
129. Ha ocurrido como ese propietario de un edificio que | **deja** | que... el propietario del edificio llegue a la ruina. [PPOL007C.ASC]
130. eh... | **dejamos** | que se pague como la persona... el cliente quiera, eh... reconozco que hay personas que no pueden llegar a es<palabra cortada>... [APUB004C.ASC]
131. --... ahí sigo | **dejando** | que él hable, ¿ves? [CARAC3~1.DOC]
132. pero | **dejar** | que el animal se muera para que el niño quede... mostrado que el apretón fue muy fuerte me parece realmente cruel, pues. [CARAC1~2.DOC]
133. ves, porque... tú... te volteas y ves cielo, te volteas para un lado y ves una nube, te volteas para otro lado y ves e... piso, y para donde tú te veas, no ves nadie; lo que ves... es puro infinito, puro espacio, pura... puro aire... Enc. 1---Mmju. Y... | **deja** | que ella hable bastante ahora. [CARAC2~2.DOC]

OBLIGAR

+ Full NP

1. Ocurre que según los proyectos que comprenden nuestra ley de enjuiciamiento criminal y... y la misma Constitución según voy a explicar ahora un poco detenidamente, **obligan** al tribunal a aceptar ésta, esta confábula del fiscal y del defensor, porque dice textualmente la ley de enjuiciamiento criminal que cuando las... cuando... existe una calificación de un delito, mutuamente aceptada por las partes, [CDOC012A.ASC]
2. En un plano social, creo que si no se puede **obligar a nadie a cazar**, tampoco prohibir a nadie que cace siempre que lo haga bien y que lo haga en esta línea deportiva y... sobre las especies que son realmente cazables, que son abundantes, que... que han nacido, digamos, para ser comidas por otros, [BENT027A.ASC]
3. En la próxima reunión de comunidad que tenga, en la próxima junta, plantea este problema a fin de que el presidente, con su facultad correctora, pues **obliga** a esta

señora a quitar inmediatamente esa máquina que tiene instalada, que es una máquina lógicamente de trabajo, que la... para que la quite de inmediato. [AJUR016A.ASC]

4. Por cierto, hoy el Tribunal de Justicia de Luxemburgo ha dado la razón a los pescadores españoles en el litigio que tenían con el Gobierno británico. En concreto, respecto a la disposición que **obligaba** a los propietarios de barcos de empresas mixtas que faenan en aguas británicas a ser residentes y tener nacionalidad británica [BNOT017A.ASC]

+ Accusative

5. Así nos lo han confirmado y no les ha dado ninguna vergüenza a nuestros camioneros y... a nosotros nos parecía muy fuerte en una situación tensa y difícil para ellos a... **obligarlos a seguir** en carrera. [CDEP001A.ASC]
6. y si, efectivamente, los ruidos sobrepasan los establecidos, los decibelios establecidos legalmente, pues tendrá una sanción y, por supuesto, la **obligarán** a quitarlo. [AJUR016A.ASC]
7. Inf. B.---... yo creo que reparaban el año con una sola materia...
Inf. A.---... no, eso no... pero era muy fácil , era...
Inf. B.---... era absurdo simplemente... absurdo...
Inf. A.---... era... lo | **obligaban** | a uno a estudiar en una manera bastante y la prueba está en que yo cito personas que hoy están en... en nuestra vida pública y en el comercio, que eran hombres de esa Época, y todos son notables y... figuras de... de mucha importancia. [CARAC4~3.DOC]
8. Entonces, ellos son los primeros que lo | **obligan** | a uno a hacer una clase de ciencias naturales en un aula, completamente aislados de... de la naturaleza. [CARAC1~1.DOC]
9. ... y los hijos de ellos... ehm... volviendo a lo de la televisión, ellos no los dejan ver televisión, y leen muchísimo, porque los padres **los obligan a leer**, y de la obligación viene el gusto, porque si a ti te están todo el tiempo... obligación a leer, | obligando | a leer... aunque no te guste, [CARAC4~3.DOC]
10. Que... nos **obligaron** a comprar de ese... <H3>El aceite de palma. [CCON022E.TXT]
11. Primer punto, si en el contrato no se especifica nada, se debería de haber especificado que la parte compradora se **obliga** a regularizar la nueva titularidad, en la jefatura de tráfico u organismo análogo correspondiente [PJUR005G.ASC]
12. Mi inteligencia me **obliga** a ser nuevamente yo misma [ALUD020D.ASC]
13. ... y los hijos de ellos... ehm... volviendo a lo de la televisión, ellos no los dejan ver televisión, y leen muchísimo, porque los padres los obligan a leer, y de la obligación viene el gusto, porque si a ti te están todo el tiempo... | **obligando** | a leer... aunque no te guste, [CARAC4~3.DOC]

+ Dative

14. Y eso es lo que denominamos "la eclíptica". O sea, que los planetas no van por donde quieren. El Sol les | **obliga** |... a ir alrededor de su ecuador, de su cintura. [ACIE032A.TXT] (les – los planetas.)
15. Sí, bueno, mandíbula... en fin, eh... una serie de lesiones que le **obligan** a estar pues, bueno, internado en un hospital, ¿no? [ECON006B.TXT] (le – m.)
16. Y bueno, aunque creemos que no... que no ser mucho, pero... bueno, el... el dolor en este momento puede ser intenso y **le obliga** pues... pues a descansar dos minutos. [ADEP017C.ASC] (le – m.)

17. Lo digo no porque ustedes quieran, sino por la dinámica del hospital que **les obliga** de alguna manera a hacer más cosas. [CENT012C.ASC] (le – f. (or generic m).)
18. ¿O cree usted que hay circunstancias políticas que le han llevado... o **le han obligado** a tomar esta decisión? [AENT006A.ASC] (le – m.)
19. Entonces quería saber si... se le puede **obligar** a firmar otro contrato o realmente ése... está mal hecho, [AJUR016A.ASC] (le – m.)
20. y entonces ellos mismos, los de Riaza allá por el siglo dieciséis dan unas ordenanzas y dicen... obligando a todos los vecinos, dice, "que no sean pobres o viudas a que planten" y se | **obligaron** | a poner árboles. [CCIE017A.TXT]

- Causee

21. "Las connotaciones políticas de este problema **han obligado** a tomar carta en el asunto de la administración". [AHUM001A.ASC]
22. Y, efectivamente, hubo una primera época en la cual la crisis económica eh... | **obligó** | a reducir las inversiones en infraestructuras, pero después tuvimos, afortunadamente, por razones que no voy aquí ahora a explicar, la recuperación económica [APOL023A.ASC]
23. ... cómo se le acusó a a don Juan de haberse educado en el extranjero cuando don Juan estaba en la Academia de San Fernando y tuvo que marcharse a Inglaterra pues porque habían echado a la Familia Real o **habían obligado** a ausentarse de España y no llegó a continuar sus estudios, [CHUM026A.ASC]
24. su apellido comenzaba con s, el mío comenzaba con p y entonces los dos eh... nos encontramos o... y nos pusimos a hablar, nos... nos caímos bien uno al otro, y de ahí nació una amistad que... que tiene ya... pues... unos cuantos años, y eso | **obligaba** | a conocer, es decir, eh... en cierto sentido ese... ese sistema, quizás posible porque era una ciudad pequeña...[CARAC0~2.DOC]

+ Subjunctive

25. Eso no se debe permitir: el que va a montar un negocio tiene que estar en capacidad para supervisarlos, para dirigirlos y para prestar un buen servicio, y debe haber la manera... de alguna manera... de... debe haber... que... se le | **obligue** | a esa persona a que cumpla con su servicio. [CARAC2~3.DOC]
26. ningún otro jugador alcanzó en el primer período esa cifra. <H2> Tengo interés por ver ahora el emparejamiento de Epi y Scott Roth, Roth un hombre... muy agresivo en ataque, a veces con movimientos muy poco... pensados; eso **obliga a** que el defensor sufra a veces ciertas embestidas con ciertas tomas de posición un poco distintas de las normales en cuanto a lo que es la lucha ataque - defensa entre aleros. [ADEP008A.ASC]

PONER

+ INFINITIVE

+ Full NP

1. Los demás países árabes | **ponen** | sus barbas a remojar, porque saben que si Hussein triunfara, o no se le hubiese castigado, la posibilidad de que otro país árabe entrase en la órbita de las ambiciones de Hussein hubiese sido evidente. [ADEB003A.TXT]
2. Y lo más gracioso de Él era --yo lo observaba naturalmente-- que cuando llegaban los niños a mi casa, unos... lo hacían simplemente por... complacerlo a Él, pero Él a todo el mundo le daba... su cazador de mariposas, y lo ponía... | **ponía** | a todos los amigos a cazar mariposas; [CARAC2~1.DOC]
3. yo cuando | **ponía** | los míos a almorzar ---ellos tenían sus clases, y yo almorzaba después que ellos, yo... esperaba a A., para que viniera a almorzar y lle... y los llevaba primero al colegio-- mientras ellos almorzaban... leerle[CARAC4~3.DOC]
4. , y entonces, claro, | **ponen** | al niño a usar los símbolos y dejan las actividades concretas, que son las más importantes... por atrás, ¿no? [CARAC1~2.DOC]
5. Ahora, yo creo que, verdaderamente, cuando es diálogo se facilita un poco más... porque si... | **pones** | a uno a hablar solo... es bastante más difícil. [CARAC3~1.DOC]

+Accusative

6. ...me las trajeron de regalo frescas, y **las puse a secar** [AENT001A.ASC]
7. Porque si usted **lo pone** desde chiquito, supongamos, a estudiar piano, violín y tal. Resulta que lo | **pone** | a estudiar piano y no, y a él lo que le gustaba era 201 el clarinete, supongamos, ¿cómo se hará para determinar qué es lo que le gusta a un muchacho? [CARAC1~3.DOC]
8. ... chiquito, lo | **ponían** | a dar la vuelta en el... [CARAC4~1.DOC]
9. y el primer choque está en... cuando a uno lo | **ponen** | a trabajar con una secretaria, que uno no tiene ni la menor idea de cómo se debe tratar una secretaria... ni la menor idea. [CARAC0~1.DOC]
10. entonces empezaron a contratar con algunas compañías extranjeras, para que les dieran patente, no se la dieron, entonces contrataron a un grupo de ingenieros, los reunieron y los | **pusieron** | a desarrollar la tecnología... de todos los vidrios de automóviles. [CARAC0~1.DOC]
11. Les citaba a ustedes un ejemplo, que yo... los | **pongo** | a ustedes a cargar un piano... ustedes dirán: "¡Caramba! [CARAC5~2.DOC]
12. Inf.--... estudiaba inglés, imagínate tú... me | **pusieron** | a estudiar matemáticas, y dije que no entendía el inglés. [CARAC5~4.DOC]
13. La mujer descreminada, yo no veo que están descreminadas, porque hoy los hombres, nos ponen el delantal, **nos ponen a fregar** platos, nos ponen ahí a... eh... con el carrillo de la compra, y **nos | ponen** | eh... a limpiar el polvo... y a todo. [ADEB001A.TXT]

+Reflexive

14. su apellido comenzaba con s, el mío comenzaba con p y entonces los dos eh... nos encontramos o... y **nos pusimos a hablar**, nos... nos caímos bien uno al otro, y de ahí nació una amistad que... que tiene ya... pues... unos cuantos años, y eso obligaba a conocer, es decir, eh... en cierto sentido ese... ese sistema, quizás posible porque era una ciudad pequeña...[CARAC0~2.DOC]
15. ¿Cómo **te vas a poner** a hacer el doctorado o la tesis doctoral con un crío de dos años dando por ahí patadas? [ACON012A.TXT]
16. Sí, de jefa sí; o sea, luego es que... tú **te puedes poner** a trabajar en un sitio y... [ACON006C.TXT]

17. y sabes lo que hice no...**no me puse a estudiar** cogí la guitarra y... <ruido> <H3> <ininteligible> rendido y me metí en la cama. <H1> **Me puse toda la puñetera noche a tocar** rock and roll [CCON034A.TXT]
18. y **me puse a hablar** con Carmen y ahí hablando, no sé qué... [CCON018D.TXT]
19. No, pero no, ya no me paso es que un día, maja, **me puse a hablar** y no me da la gana que me lleve la contraria. [CCON018B.TXT]
20. Pero ahora que **se pusieran** a comerlas <H1> Claro. <H3> y no una cosa para uno, otra cosa para otro. [CCON018B.TXT]
21. Y luego llegó la primavera y... su... marido y ella y don Primavera y don Primavera **se pusieron a mirar** una cosa juntos y... dijo: "Aquí hay un sitio <ininteligible> no ha llegado nunca la primavera [CEDU020D.ASC]
22. Usted de pequeño, cuando usted era muy pequeño recogía muchas cáscaras de almendras y de avellanas, cuando no era tan pequeño **se puso a estudiar** química y se le ocurrió lo de la especie de conglomerado que sería bueno para fabricar una materia que podría usarse en la construcción de muebles y ¿por qué no? [CENT035A.ASC]
23. Ahí tienen una biblioteca, en la que ustedes **se pueden poner a trabajar** perfectamente, entonces... [CHUM015C.ASC]
24. Tu te | **pusiste** | a llorar [ALUD030A.ASC]
25. La policía **se puso** a buscarles y a rastrear y se les ocurrió que quizás estuviesen dentro del camión. Abrieron y los dos estaban durmiendo plácidamente. [CNOT034A.ASC]
26. Os llegar una carta con la próxima convocatoria, podemos fijar aquí ahora el día y bueno nos | **ponemos** | a trabajar en cuanto... en cuanto se pase. [CDEB003B.TXT]
27. Un señor que no lo conoce nadie se | **pone** | a salir en televisión haciendo lo que sea y claro, le empiezan a... a conocer por la calle. [CDEB010A.TXT]
28. voy a casa de mi tía y **me | pongo | a hacer** las tareas y empieza ella a... a revolverme los papeles, me pinta los papeles y... y me hace... y cuando voy a mi casa a jugar, empieza: "Que te que te que te." [CEDU029A.ASC]
29. Y nos gusta mucho cuando ... **se pone usted a hablar** en el Parlamento. [PENT001E.ASC]
30. Si yo tuviese que cantar una ópera cualquiera, tendría que **ponerme** a estudiar... [AENT034A.ASC]
31. eh... por si sales, por si dejas eh... en un momento determinado el banquillo y **te pones a jugar** o por si sales de entrada? [CENT001A.ASC]
32. Entonces, la posibilidad de eh... | **ponerse** | a trabajar en un tema que tenía estas expectativas, naturalmente, era algo que había que acometer, dejando aparte otros asuntos, eh... buscando el tiempo de donde no lo había [AHUM031A.ASC]
33. sí, yo me | **ponía** | a pensar el otro día, conversando con una... amiga mía, que a nosotros nos debían llamar "La generación del silencio". [CARAC4~1.DOC]
34. ... y ahorita tiene una en eso, entonces... estuvo viviendo con los indios maquiritares... e... Ch., yo creo que él se | **pone** | a contarte de esas cosas y, bueno, y no acaba más nunca; [CARAC2~1.DOC]
35. y era que... durante los matrimonios generalmente se | **ponían** | a concertar o... otros matrimonios de gente que no se había casado [CARAC3~1.DOC]
36. y entonces en esos cinco o diez minutos que le quedan libres pasa una muchacha, y todo el mundo s... se | **pone** | a gritar como un loco, [CARAC0~1.DOC]

37. si uno se | **pone** | a meditar retrospectivamente, Caracas era una ciudad así: de medianos burgueses muy ruralizados; [CARAC6~1.DOC]
38. Porque si uno se | **pone** | a meterse ahí, pasa toda la vida peleando. [CARAC6~2.DOC]
39. M. agarra u... una ramita, se mete en un rincón, y se divierte íngrimo y solo. C. **se pone** a... a pintar... es un poquito más grande, ya tendrá siete a-os... Otra persona 3---... sí... Inf.---... entonces se | **pone** | a pintar esos... cuadros de esos... pinturas de muchachos, y se pasa toda la tarde ahí; [CARAC6~2.DOC]
40. Por ejemplo, hay una... hay, hay varias veces que --a mí me ha sucedido-- que nos | **ponemos** | a analizar cosas que vienen de fuera y... [CARAC0~1.DOC]
41. Inclusive... este... muchas veces nos | **ponemos** | a analizar y resulta que lo que han hecho ellos no es ninguna cosa del otro mundo, o sea lo puede haber hecho uno tan bien como ellos. [CARAC0~1.DOC]
42. Sí, todos los arreglan rápidamente. Inf. B--Sí, todo... es rápido y... si nos | **ponemos** | a comparar... la... la... la... o sea, la... la población nuestra, comparada con... con la de Estados Unidos, imagínate tú. [CARAC2~3.DOC]
43. Yo debo confesar... que cada vez que nos reunimos y... nos | **ponemos** | a hablar de eso... precisamente la otra noche... fuimos a... al grado de académico de J. C. M., que vino de El Tinaco directamente al Liceo a ser compañero nuestro [CARAC0~2.DOC]
44. Cuando nos **ponemos** a pelear por... por una punta en un automóvil, cuando nos | **ponemos** | a pelear por un puesto en el Congreso, cuando nos **ponemos** a pelear por... por la presidencia de la República... [CARAC3~1.DOC]
45. , porque si no el estudiante... primero que, si nos | **ponemos** | a ver Él tiene una materia que se llama Matemática y tiene otra materia que se llama Literatura y evidentemente que a Él le interesa más sacar la matemática que la literatura, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
46. nunca lo han revisado, no llevan altímetro, eh... ellos mismos se | **ponen** | a arreglar paracaídas, a hacerles innovaciones en los paracaídas, [CARAC2~2.DOC]
47. Es cuestión simplemente de que ellos no tienen complejos y ellos se | **ponen** | a desarrollar cualquier cosa, muchas veces ni les sale tan bien, pero las desarrollan, ¿mm? [CARAC0~1.DOC]
48. cómo hacer dinero, entonces, leyendo, ellos no piensan nunca que van a hacer dinero, y entonces se | **ponen** | a... a... a proyectar negocios [CARAC4~3.DOC]
49. no es política, todo lo contrario, que den una lección... que den una lección... de que las autoridades universitarias, sean estudiantiles o sean docentes, tienen que ser universitarias, qué cosa tan... ta... a mí me provocó sinceramente | **ponerme** | a llorar cuando estuve viendo en estos días los títulos en la prensa: [CARAC4~1.DOC]
50. Es increíble: se monta en los cerros y es... yo no sé, una cantidad de personajes que yo no conozco, pues, yo no he podido | **ponerme** | a ver los programas, porque no lo resisto realmente [CARAC1~2.DOC]
51. "Se--ores, vamos a suspender durante dos horas las... transmisiones de música popular, y vamos a | **ponernos** | a tocar música clásica"[CARAC0~2.DOC]
52. Entonces, es cuestión de metodología de... de... de querer afrontar los problemas, de analizarlos con un poco de... de criterio, con una serie de elementos básicos e... matemáticos, etcétera, etcétera, y | **ponerse** | a desarrollar todo aquello, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
53. sí a ser... a ser un fanatismo, y ya llega a niveles de... de cuando la gente se exaspera, bueno, ya yo creo que ahí uno debe cortar el tema y no | **ponerse** | a discutir. [CARAC2~2.DOC]

54. De manera, pues, que con las ni-as, yo sí he encontrado en ese aspecto dedicación a sus estudios; no son muy amigas de la lectura de... de... de... de | **ponerse** | a leer en... libros de autores venezolanos o... extranjeros, en fin, no, pero sí son estudiosas; [CARAC4~3.DOC]
55. Y... este... si tú te | **pones** | a pensar, por ejemplo, en eso, e... que siendo tan vivo para... para todo ese tipo de cosas... aquí en la universidad se ve: [CARAC0~1.DOC]
56. Es que París fue una gran elección, porque tú te | **pones** | a pensar: ¿por qué se funda una ciudad? [CARAC3~1.DOC]
57. Que es nada, si tú te | **pones** | a ver el tiempo, es nada. [CARAC6~1.DOC]
58. Yo creo que ella es la primera generación de venezolanas... consciente de eso, que es la misma generación que produce a Teresa de la Parra, si tú te | **pones** | a ver... solamente que Teresa de la Parra se evade... y se va; [CARAC1~2.DOC]
59. Ojalá que cuando salga, si sale algo malo, lo publique y arme un zaperoco y chille y patalee y todo el mundo se | **ponga** | a discutir y a patalear, [CARAC0~1.DOC]
60. algún e... o algún maniático que se | **ponga** | a estudiar esas lenguas, este... vamos a llamar maniático al que... le gusta el estudio de las lenguas, y... es una ciudad que es fabulosa, [CARAC3~1.DOC]
61. se acostaba a las doce, y se levantaba a las seis; pero si se acostaba a las ocho, a las dos de la mañana o a las tres de la mañana, estaba 636 buscando una actividad, y se levantaba, y se | **ponga** | a hacer algo, no es que se quedaba en la cama dando vueltas... [CARAC6~1.DOC]
62. Ahora, ¿cómo hace un padre de familia, que tú dices que después de... en la comida... uhm... después... se | **ponga** | a leer? [CARAC4~3.DOC]
63. Solamente un poquito de amor propio de uno... un poquito de ver... las perspectivas de... de hacer un trabajo aquí y todo lo demás hacen que... uno le dé un poquito de valor, se | **ponga** | a pelear con la gente,[CARAC0~1.DOC]
64. sí, dejar constancia de ciertas cosas, porque... yo me | **pongo** | a comparar y digo: "Pero, ¿es que parece increíble! [CARAC4~1.DOC]
65. era como una fiesta que yo ahora me | **pongo** | a comparar y... era una fiesta de pueblo... [CARAC1~1.DOC]
66. ya desde ese punto de vista yo sentí... no rechazo, porque yo misma, yo ahora me | **pongo** | a darme cuenta que... en estos días comentaba yo con una amiga: [CARAC2~2.DOC]
67. Y yo había visto nada más que, como hago después de almuerzo e... me | **pongo** | a leer... [CARAC4~3.DOC]
68. Y entonces me | **pongo** | a sacar yo cuentas... y efectivamente eso da un... realero, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
69. y, ahora me | **pongo** | a ver que eso era como una gafería, era pararse en la orilla de la acera, [CARAC1~1.DOC]
70. Y entonces, bueno, entonces yo voy a ver qué hago con mis horas, pues, me | **pongo** | a... a leer o a estudiar en mi casa, pero no sigo puntual, porque... los demás se sienten mal; [CARAC1~2.DOC]
71. no... en muchas cosas, uno no se da cuenta, pero yo a veces que me | **pongo** | así... a pensar... en mi infancia, en mi juventud, y la verdad es que el cambio es... es violentísimo, y... yo me imagino que la generación de ustedes será... más violento... [CARAC4~1.DOC]

72. yo voy a ver si te los puedo fabricar", y me | **puse** | a buscar, a buscar los materiales, a buscar las... las herramientas que necesitaba, a buscar los componentes, a buscarlo todo, ¿no? [CARAC0~1.DOC]
73. Entonces yo me | **puse** | a pensar: "Fíjate de lo que me salvé, ¿no? [CARAC2~3.DOC]
74. Y cuando regresé a Caracas con el propósito de volver a fundar El Pueblo, que me había costado la prisión, pues, me encontré con que A. A. y otro grupo de personas estaban fundando un periódico, pero con una idea nacional... y ahí me | **puse** | a trabajar... hasta que, habiéndole hecho una entrevista al doctor C. P. P., Ministro de Educación, me dijo que Él quería que yo viajase al exterior, [CARAC1~3.DOC]
75. Bueno, eso para mi es una cosa que yo quisiera eh... como además... 84 eh... la última vez que estuve en Roma... que... vi muchas cosas que no había visto, pero después que llegué a Caracas me | **puse** | a ver un... un... unas guías, y entonces me encuentro de [sic] la cantidad de cosas... que dejé de ver... eh... y claro que sí... eh... yo, por ejemplo... mi admiración por el Bernini es increíble... [CARAC0~2.DOC]
76. Entonces... me | **puse** | yo a calibrar, tú sabes, lo que me ofrecían aquí y lo que me ofrecía mi estabilidad y mi puesto, ¿no? [CARAC2~3.DOC]
77. y luego la presencia de don R—mulo Gallegos y de don Julio Planchart, en el... en el Liceo Andrés... primero en el Liceo Caracas y luego en el Liceo Andrés Bello, pues, determinaron... que de la noche a la mañana, me | **pusiera** | a escribir versos. [CARAC1~3.DOC]
78. Inf. B.--... pero las discotecas no funcionan sino de noche; Ésas eran reuniones, que eran... generalmente antes de comida.
Inf. A.--Pero yo no recuerdo que se | **pusieran** | a bailar antes de comida, los muchachos... [CARAC4~1.DOC]
79. correcto, y tú eres el primero que sales corriendo, pero si tú no corrieras a la televisión, y te | **pusieras** | a leerles algo divertido, [CARAC4~3.DOC]
80. Inf. A.--... cuando nosotros podíamos... decirles: "Bueno, hasta aquí llegamos." Ya ellas habían ganado mucho...
Inf. B.--... sí. Mira y... y... ¿cuánto...
Inf. A.--... se | **pusieron** | a ganar más...
Inf. B.--... abonó en total el gobierno... a las compañías petroleras? CARAC4~3.DOC]
81. Entonces se | **pusieron** | a observar, y realmente era un limón que había en el patio [CARAC3~1.DOC]
82. y se | **pusieron** | a vigilar el fantasma a ver hasta que saliera, y efectivamente una noche este... -- ¿cómo se llama? [CARAC3~1.DOC]
83. nos **pusimos** a gozar, a bailar, a no sé qué cosa, y nos | **pusimos** | a conversar con un... con un se—or... [CARAC1~2.DOC]
84. y entonces los dos eh... nos encontramos o... y nos | **pusimos** | a hablar, [CARAC0~2.DOC]
85. y por supuesto entre los dos nos | **pusimos** | a redactar un pequeño periódico en el colegio... [CARAC1~3.DOC]
86. y ella se | **puso** | a pensar y me dijo: [CARAC1~2.DOC]
87. no, es que la vieja no se va a | **poner** | a cocinar; [CARAC6~2.DOC]

+NON-VERB

+ Full NP

88. y hubieran firmado... pidiendo algo, con seguridad que lo que hubieran sido... era... irse al... para... ser... confinadas en sus casas, porque... al... César lo que es del César... Gómez no **ponía** presas a las mujeres... les echaba bromas, pero no las ponía presas. [CARAC5~3.DOC]

89. Me da miedo que | **ponga** | nerviosa a la abuela. [CARAC4~1.DOC]

+ Accusative

90. A estas alturas, Nuria, un debut en Madrid, todavía **te pone nerviosa**. <H4> Sí, desde luego. Pero esa función **me pone nerviosa** siempre antes de hacerla, de momento. [PENT001E.ASC]

91. y hubieran firmado... pidiendo algo, con seguridad que lo que hubieran sido... era... irse al... para... ser... confinadas en sus casas, porque... al... César lo que es del César... Gómez no ponía presas a las mujeres... les echaba bromas, pero no las **ponía** presas. [CARAC5~3.DOC]

92. Él era tan bueno, que le sacó tal ventaja... a la... a los demás que iban corriendo el maratón, que como iba solo... como... como... dos kilómetros por delante, cuando pasó por la avenida el... la... la estatua de Páez en El Paraíso, un policía lo | **puso** | preso, porque andaba en calzoncillos... [risas]... Inf. B.--¡Ah! [CARAC4~1.DOC]

+ Dative

93. Y hasta hace un minuto estaba usted muy contento y muy risueño <H2> **Me pone serio oírlo**. <H1> ¿**Le... le pone serio oírme?** [CENT002D.ASC]

+ Reflexive

94. No, es que aquel día **se pusieron** locas. [ACON006D.TXT]

95. **se puso** tan nerviosa que le dio un mordisco. [BCON022B.TXT]

96. Que ahora se empiezan a | **poner** | además muy bonitas [CCIE017A.TXT]

97. Pues lo leyó primero, lo leyó Víctor y... y me quiso esconder el periódico, porque él **se puso** lívido. [CENT011C.ASC]

98. Tú no me pongas mala cara... y tampoco te pongas nervioso, que mi padre no se | **puso** | nervioso y mira todo lo que sumo; [AINS026A.ASC]

99. Vamos, que **os pusisteis morados**. [BNOT007B.ASC]

100. Por | **ponernos** | muy cultos, por querernos... poner de puntillas y ser más que nadie, decimos "inflación", y la verdad es que es una torpeza enorme. [AHUM001A.ASC]

101. "Y yo me voy a casar contigo." Pero después se | **ponía** | serio y decía: "No, ¿yo casarme? [CARAC2~1.DOC]

102. Y mi papá se | **ponía** | más bravo [CARAC1~1.DOC]

103. Y entonc... había alguien de tu familia que se | **puso** | furioso conmigo, por la falta de seriedad... [CARAC3~1.DOC]

104. Entonces así me | **pongo** | más nerviosa. [CARAC2~2.DOC]

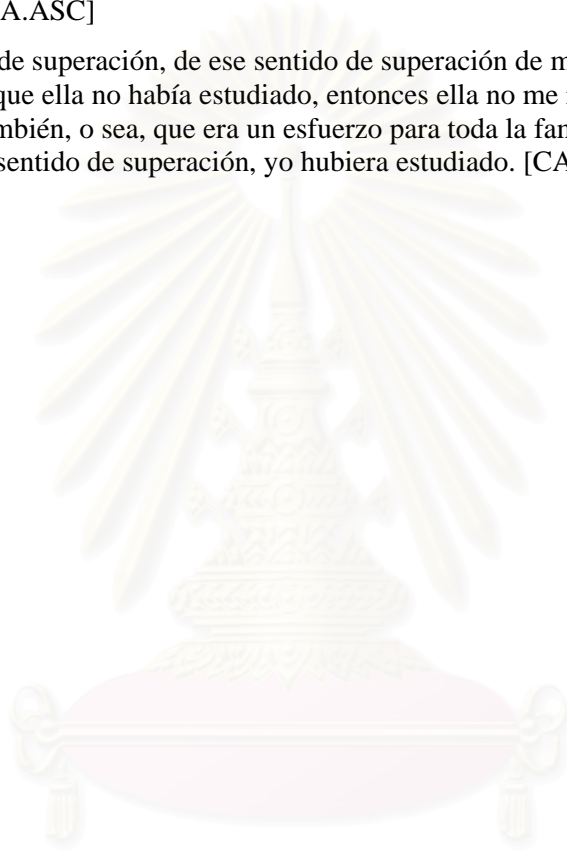
105. Mi amor, | **ponte** | derecha, y no suenes más la patineta, y déjalo a él tranquilo. [CARAC6~1.DOC]

106. con algo caliente... Inf. B.---- exacto... porque ya se | **pone** | muy caliente, muy fuerte el té [CARAC4~3.DOC]

107. Yo los he dejado tranquilos, déjelos que peleen, uno no puede hacer nada. Se | **ponen** | bravos, se enfurruñan, van para casa del papá, y a... a contarle el... ¡qué va!
[CARAC6~2.DOC]

FORZAR

1. Joaquín Leguina decía que hay, con toda seguridad, una oferta de la derecha y otra oferta de la izquierda; nosotros tenemos la oferta de centro, la oferta de "con la fuerza del diálogo" podamos | **forzar** | a la derecha y a la izquierda a que no pierdan el tiempo. [APOL023A.ASC]
2. de sentido de superación, de ese sentido de superación de mi mamá, no, ella no lo sentía, porque ella no había estudiado, entonces ella no me in... no me... | **forzó** | a mí a estudiar también, o sea, que era un esfuerzo para toda la familia, pero si ella hubiera tenido ese sentido de superación, yo hubiera estudiado. [CARAC4~1.DOC]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลภาษาเขียน

HACER

+ INFINITIVE

+ Full NP

1. el espectáculo de su cuerpo torcido en una postura indecente, atravesado por media docena de flechas, chorreando sangre y lágrimas, como un homosexual sufriente, cuyas llagas, milagrosamente frescas gracias al pincel del padre Restrepo, **hacían estremecer** de asco a Clara.
2. La heroica resurrección de Marcos acabó por **hacer olvidar** a todo el mundo el asunto del organillo.
3. Blanca nada dijo, pero desde ese día dejó de comer en la mesa con ellos y no perdió oportunidad de **hacer sentir** al francés que era indeseable.
4. Esas en el club, las riñas de gallos y las tardes en el burdel, culminaron en un plan inteligente, aunque no del todo original, para **hacer votar** a los campesinos.
5. Estaba dispuesto a **hacer durar** ese instante lo más posible, estirarlo hasta el infinito.
6. De maneras sutiles procuró **hacer saber** a Esteban que su futura mujer era una inútil y que ella, con su espíritu de sacrificio tan ampliamente demostrado, podría ayudarla y estaba dispuesta a hacerlo.
7. Desahogada de estados de ánimo, regresaba a la casa con su máscara de ídolo, impasible y severa, y vamos, dando órdenes, contando los cubiertos, la comida, exigiendo póngame esto aquí, se lo ponían, cambien las flores de los jarrones, las cambiaban, laven los vidrios, **hagan callar** a esos pájaros del diablo, que la bullaranga no deja dormir a la señora Clara y con tanto cacareo se le va a espantar la criatura y capaz que nazca alelada.
8. Que le **haga llegar** a mi hermana todos los meses un sobre que yo le entregaré.
9. Entretanto su madre seguía **haciendo bailar** las sillas por toda la casa, tocando Chopin con el piano cerrado y declamando los bellísimos versos sin rima, argumento ni lógica, de un poeta joven que había acogido en la casa, de quien se comenzaba a hablar por todas partes, sin enterarse de los cambios que se producían en su hija, sin ver el uniforme del colegio con las costuras reventadas, ni darse cuenta que la cara de fruta se le había sutilmente transformado en un rostro de mujer, porque Clara vivía más atenta del aura y los fluidos, que de los kilos o los centímetros.
10. Le enseñó a mover el torno con el pie mientras **hacía volar** las manos sobre el barro blando, para fabricar vasijas y cántaros.
11. El conde De Satigny no necesitaba ganarse la vida, como **lo hizo saber** a todo el mundo.
12. Le vinieron a la memoria todos los buenos momentos que habían compartido, las veces que se echaron en el suelo fumando la misma pipa para marearse un poco juntos, riéndose de esa yerba que sabía a bosta seca y tenía muy poco efecto alucinógeno, pero **hacía funcionar** el poder de la sugestión;
13. La noche estaba fría y soplabla la brisa del desierto, que **hacía crujir** los viejos artesonados de la casa e hinchaba las cortinas como negras velas en alta mar.
14. tenía cejas negras y malévolas que peinaba hacia arriba para **hacer creer** a su sobrina que estaba emparentado con el diablo

15. Ella era el motor que ponía en marcha y **hacía funcionar** aquel universo mágico que era la parte posterior de la gran casa de la esquina, donde transcurrieron sus primeros siete años en completa libertad.
16. Pero el senador Trueba no estaba dispuesto a dejarse apabullar por una miss Saint John cualquiera, e **hizo valer** todo el peso de su influencia para que no expulsara a su nieta. Quería, a toda costa, que aprendiera inglés.
17. Era el ideólogo que **hacía arder** en sus alumnos la llama que la mayoría vio apagarse cuando abandonaron la universidad y se incorporaron al mundo que en su primera juventud creyeron poder cambiar
18. rugió el senador Trueba dando un puñetazo a la mesa que **hizo bailar** la cristalería y cortó en seco la conversación.
19. una comadrona que casi nunca llegaba a tiempo, porque tenía que hacer el viaje en burro, pero que igual servía para **hacer nacer** a un niño, que para sacarle el ternero a una vaca atravesada
20. es una de esas personas destinadas a meterse en problemas y **hacer sufrir** a los que estamos cerca
21. El presidente también lo vio y el asunto no le hizo gracia, porque vio que podía ser el detonante que **haría estallar** el polvorín donde se asentaba su gobierno en precario equilibrio.
22. Intenté convencerlos con toda suerte de argumentos, con regalos y presiones, **haciendo valer** hasta el poder político, pero todo fue inútil. Mis cuñados se mantuvieron inflexibles.
23. Pedro Tercero, a su vez, pasó el invierno componiendo canciones en la guitarra para cantar a Blanca y tallando su imagen en cuanto trocito de madera caía en sus manos, sin poder separar el recuerdo angélico de la muchacha con aquellas tormentas que le hervían en la sangre, le ablandaban los huesos, le **estaban haciendo cambiar la voz y salir pelos** en la cara.
24. Desde ese día monté guardia frente a su casa, paseando la cuadra como perro huacho, espiando, sobornando al jardinero, metiendo conversación a las sirvientas, hasta que conseguí hablar con la Nana y ella, santa mujer, se compadeció de mí y aceptó **hacerle llegar** los billetes de amor, las flores y las incontables cajas de caramelos de anís con que intenté ganar su corazón.
25. En ocasiones tuvo que hacerlo con mujeres que no querían desprenderse de sus hijos y, a pesar de que Alba les prometía **hacerles llegar** la criatura por la puerta principal,
26. se me desinfló el odio súbitamente y tuve que hacer un esfuerzo para recordar por qué quería matarlo, para justificar la violencia que me estaba ahogando, que me **hacía estallar** el pecho, zumbiar los oídos, que me nublaba la vista.
27. **haciendo sonar las monedas entre las manos** (NOWTTC)
 making sound the coins between the hands
 ..jingling the coins in his hands
28. yo solamente quería **hacerte** llegar la Buena Suerte. [BuenaSuerte]
29. Te enseñaré el arroyo que **he hecho** llegar desde el lago donde habita la Dama... [BuenaSuerte]
30. El caballero de la capa blanca cabalgó raudo hasta el lugar donde renovó la tierra e **hizo** llegar el agua. [BuenaSuerte]

+Accusative Pronoun Causee

31. La Nana tiñó las túnicas con polvos de azafrán, **haciéndolas hervir** en la olla destinada al manjar blanco
32. La joven lo **hacía reír**.
33. Eso no fue suficiente para **hacerlo desistir** de sus propósitos
34. Severo y Nívea intentaron **hacerla hablar** con métodos caseros, con amenazas y súplicas y hasta dejándola sin comer, a ver si el hambre la obligaba a abrir la boca para pedir su cena, pero tampoco eso resultó
35. Férua se aferró a eso para decir que se encontraban en un hoyo, en una región inhumana, donde no funcionaban las leyes de Dios ni el progreso de la ciencia, que cualquier día iban a empezar a volar en escobas, pero Esteban Trueba la **hizo callar**.
36. Férua corrió donde Esteban y éste llamó al doctor Cuevas, quien, aun a riesgo de dañar a los mellizos, le dio una pócima para locos destinada a **hacerla dormir** dos días, pero que no tuvo ni el menor efecto en ella.
37. Los mellizos se hacían fuertes y brutales en los juegos propios de su edad, primero cazando lagartijas para rebanarles la cola, ratones para **hacerlos correr** carreras y mariposas para quitarles el polvo de las alas y, más tarde, dándose puñetazos y patadas de acuerdo a las instrucciones del mismo chino de la tintorería, que era un adelantado para su época y que fue el primero en llevar al país el conocimiento milenario de las artes marciales, pero nadie le hizo caso cuando demostró que podía partir ladrillos con la mano y quiso poner su propia academia, por eso terminó lavando ropa ajena.
38. Les mostraba las yerbas del campo y los **hacía olerlas, gustarlas, acariciarlas**, para conocer su perfume natural, su sabor y su textura y así poder identificar a cada una según sus propiedades curativas:
39. Le dio de comer de vaca y como eso no resultó, le dio de caballo, la envolvió en mantas y la **hizo sudar** el mal hasta que la dejó en los huesos, le dio fricciones de aguardiente con pólvora por todo el cuerpo, pero fue inútil;
40. Pancha se fue en una diarrea interminable que le estrujó las carnes y la **hizo padecer** una sed insaciable.
41. Comprendió que se estaba muriendo en vida porque para él la libertad era más importante que el amor, y que no habrían píldoras milagrosas capaces de **hacerlo cambiar** de actitud.
42. Así comenzó la nueva vida que, con el tiempo, habría de **hacerlo olvidar** a Rosa.
43. En ese momento Esteban vio con claridad los mecanismos que usaba su hermana para dominarlo, la forma en que conseguía **hacerlo sentirse** culpable y comprendió que debía ponerse a salvo.
44. Estaba furioso porque su hermana, aún después de muerta, conseguía **hacerlo sentirse** culpable, igual como cuando era un niño.
45. Por un instante sintió que el pánico **la hacía perder la cabeza** y estuvo a punto de echarse a gritar
46. Tenían muchas cosas que hablar, muchos problemas que resolver, muchos acuerdos pendientes, pero ambos comprendían que esta media hora en silencio era un premio merecido, sorbían su té sin apurarse, para **hacerlo durar**, y cada uno pensaba en la vida del otro.
47. El horrendo uniforme gris la **hacía ver** mucho menor de lo que era, a pesar de que sus formas de mujer rebasaban por las costuras.

48. Quería protegerla, abrazarla, **hacerla reír** como en los viejos tiempos, volver a dormir con ella a mi lado, su cabeza en mi hombro, las piernas recogidas debajo de las mías, tan pequeña y tibia, su mano en mi pecho, vulnerable y preciosa.
49. Jaime perdía la paciencia y le caía a golpes, pero enseguida se arrepentía, porque era mucho más fuerte que su hermano y su propia fuerza **lo hacía sentirse** culpable
50. Por eso, aunque estuviera en mala situación, de ese día en adelante iba a gastar en las pequeñas comodidades que **lo hacían sentirse** rico.
51. Su padre saltó del caballo, la sacudió hasta que **la hizo volver** en sí y le gritó todos los insultos conocidos y otros inventados en el arrebato del momento.
52. La alzó en brazos, la sentó amorosamente en un sillón, mojó un pañuelo para ponerle en la frente y trató de **hacerla beber** un poco de agua.
53. La menor demostración de o agradecimiento hacia él, lo avergonzaba y **lo hacía sufrir**.
54. La risotada franca del gigantesco jesuita levantó el ánimo a Pedro Tercero y **lo hizo sonreír** por primera vez en tres semanas-..
55. Después de la muerte de su abuela, Alba comenzó a sufrir pesadillas que **la hacían despertar** gritando y afiebrada
56. Cuando Jaime conoció a Miguel, en un cafetín del barrio, toda su suspicacia no pudo impedir que una oleada de simpatía lo **hiciera olvidar** su antagonismo,
57. su nieta era la única persona en el mundo con quien compartía su ternura y que **lo hacía reír**
58. En pocas horas, el terremoto la **hizo aterrizar** en la violencia, la muerte y la vulgaridad y la puso en contacto con las necesidades básicas, que antes había ignorado
59. Esa vez Esteban se dio tiempo para gozarla y para **hacerla gozar**.
60. No pasaba ninguna muchacha de la pubertad a la edad adulta sin que la **hiciera probar** el bosque, la orilla del río o la cama de fierro forjado.
61. Pero Nicolás desplegó su irresistible sonrisa de seductor, le besó la mano sin retroceder ante el carmesí descascarado de sus uñas sucias, se extasió con los anillos y **se hizo pasar** por un primo hermano de Amanda, hasta que ella, derrotada, retorciéndose en risitas coquetas y contoneos elefantiásicos, lo condujo por las polvorientas escaleras hasta el tercer piso y le señaló la puerta de Amanda.
62. A pesar de que ninguno de nosotros era supersticioso, aquella de cruces, y nos ponía nerviosos. Yo me senté en el umbral de la tumba a recuperar el aliento y pensé que ya no estaba nada joven, si mover un cajón me **hacía perder** el ritmo del corazón y ver puntitos brillantes en la oscuridad
63. Una tarde en que me vieron más animado, me invitaron al Cristóbal Colón, con la esperanza de que una mujer complaciente me **hiciera recuperar** el buen humor.
64. Contemplé todas esas posibilidades y algunas más, pero nunca la muerte de Rosa, a pesar de mi proverbial pesimismo, que **me hace siempre esperar** lo peor.
65. ¡El calor del desierto, el embarazo y tu deseo inconfesado de vivir como una condesa, de acuerdo a la alcurnia de tu marido, te | hacen | ver visiones, hijita!
66. *Hágala circular.* [NOWTTC]
67. El abogado se incorporó para **hacerla salir**. (NOWTTC)
68. Mi padre la **hizo** incluso crecer más. [BuenaSuerte]
69. Él fue quien me **hizo** ver que, esencialmente, es una cuestión de fe, generosidad y Amor, con mayúsculas. [BuenaSuerte]

+ Dative Pronoun Causee

70. Lo secundaba de mal humor, **haciéndole notar** que se partían el lomo por volver a poner en pie la riqueza del patrón, pero que ellos seguían siendo tan pobres como antes.
71. Traté de **hacerle ver** que en ese sentido los hombres y las mujeres somos algo diferentes y que la adoraba, a pesar de todas mis mañas, pero fue inútil.
72. Supongo que era inútil que yo tratara de **hacerle olvidar** con mis apremios amorosos en la noche, el mal humor con que la agobiaba durante el día.
73. De todos modos, para prevenir, Blanca le **hizo saber**, cada vez que se presentó la ocasión, que no se casaría ni muerta con él.
74. No dejaba que nadie corrigiera o diera una orden a su hermano, no aceptaba comentarios sobre la extraña vida que **le hacía llevar** y lo defendía como una leona, aunque nadie tuviera intención de atacarlo
75. **Le hizo ver** en más de una oportunidad, que el Partido Comunista estaba compuesto por cuatro pelagatos que no significaban nada estadísticamente y que se regían por los mandatos de Moscú con una beatería digna de mejor causa.
76. La atendía sin quejarse, pero procuraba sutilmente **hacerle pagar** el precio de su invalidez.
77. se juraba que algún día le **haría pagar** cara su arrogancia y se vengaría de su maldito destino de bastardo. (le – Alba)
78. Sospechaba de Blanca y Pedro Tercero García, pero las mejillas arreboladas de su nieta también le **hicieron dudar**.

- Causee

79. **Hizo llamar** a su hija, que en ese momento estaba enseñando geografía en la escuela, y se encerró con ella en su despacho.
80. **Hizo construir** un granero y despensas para guardar alimentos para el invierno, hizo salar la carne de caballo y ahumar la de cerdo y puso a las mujeres a hacer dulces y conservas de frutas.
81. El patrón anduvo todo el día ocupado en el arado de un potrero que acababa de **hacer limpiar** y que había destinado a plantar maíz.
82. Hizo construir un granero y despensas para guardar alimentos para el invierno, **hizo salar** la carne de caballo y ahumar la de cerdo y puso a las mujeres a hacer dulces y conservas de frutas.
83. -Era un árbol enorme -decía-. Lo **hice cortar** antes que naciera mi hijo mayor.
84. Por eso lo **hice cortar**.
85. Encargó los planos a un arquitecto francés e **hizo traer** parte de los materiales del extranjero para que su casa fuera la única con vitrales alemanes, con zócalos tallados en Austria, con grifería de bronce inglesa, con mármoles italianos en los pisos y cerraduras pedidas por catálogo a los Estados Unidos, que llegaron con las instrucciones cambiadas y sin llaves.
86. Deseaba que el esplendor se notara desde la calle, por eso **hizo diseñar** un jardín francés con macrocarpa versallesca, macizos de flores, un prado liso y perfecto, surtidores de agua y algunas estatuas representando a los dioses del Olimpo y tal vez.

87. Toda la casa se llenó de alegría, abrimos champán, **hice poner** flores frescas en todos los jarrones, le encargué camelias, sus flores preferidas y tapicé con ellas su cuarto, hasta que le empezó a dar asma y tuvimos que sacarlas rápidamente.
88. Una vez anunciaron que había un tesoro escondido debajo de la chimenea y ella **hizo primero tumbar** el muro, pero no apareció, luego la escalera, tampoco, enseguida la mitad del salón principal, nada
89. El padre Restrepo, que tenía a la familia Del Valle en la mira desde el enojoso asunto de Clara en la misa del Jueves Santo, se constituyó en guardián de las buenas costumbres e **hizo oír** su voz de Galicia contra los «amicis rerum novarum», amigos de las cosas nuevas, como esos aparatos satánicos que comparó con el carro de fuego en que el profeta Elías desapareció en dirección al cielo.
90. **Hizo sacar** su ropa y todos los objetos que pudieran recordarla y se hizo el ánimo de que había muerto
91. Pedro García **hizo traer** una manta y entre su hijo y su nieto colocaron al patrón sobre ella, lo alzaron con cuidado y lo acomodaron sobre una improvisada mesa que habían armado al centro de lo que antes era el patio, pero ya no era más que un pequeño claro en esa pesadilla de cascotes, de cadáveres de animales, de llantos de niños, de gemidos de perros y oraciones de mujeres.
92. **Hizo trasladar** el cuerpo al mausoleo de los Del Valle, en el Cementerio Católico, porque supuso que a ella no le gustaría estar enterrada con los evangélicos y los judíos y hubiera preferido seguir en la muerte junto a aquellos que había servido en la vida. Colocó un ramo de flores junto a la lápida y se fue con Blanca a la estación, para regresar a Las Tres Marías.
93. Un día Clara **hizo poner** un pestillo a la puerta de su habitación y no volvió a aceptarme en su cama, excepto en aquellas ocasiones en que yo forzaba tanto la situación, que negarse habría significado una ruptura definitiva.
94. Subí la recompensa y amenacé a los carabineros con **hacerlos destituir**, por incapaces, pero todo fue inútil.
95. **Hizo ensillar** su caballo y se fue al galope hasta el pueblo.
96. Tenía que comprar los zapatos un número más chico, tenía que **hacer acortar** los pantalones y mandar hacer alforzas a las mangas de sus camisas.
97. Blanca y su marido pasaron la primera noche de casados en la cámara nupcial del mejor hotel de la capital, que Trueba **hizo llenar** de flores para hacerse perdonar por su hija el rosario de violencias con que la había castigado en los últimos meses.
98. **Se hizo mandar** la arcilla especial que estaba acostumbrada a usar en Las Tres Marías, organizó su taller en la parte posterior de la cocina y puso a un par de indios a construir un horno para cocer las figuras de cerámica.
99. Los trabajos del comenzaron al poco tiempo de la muerte de Clara, pero se demoraron casi dos años, porque fui agregando nuevos y costosos detalles: lápidas con letras góticas de oro, una cúpula de cristal para que entrara el sol y un ingenioso mecanismo copiado de las fuentes romanas, que permitía irrigar en forma constante y mesurada un minúsculo jardín interior, donde **hice plantar** rosas y camelias, las flores preferidas de las hermanas que habían ocupado mi corazón.
100. Severo **hizo traer** de Inglaterra a una institutriz, miss Agatha, alta, toda ella de color ámbar y con grandes manos de albañil, pero no resistió el cambio de clima, la comida picante y el vuelo autónomo del salero desplazándose sobre la mesa del comedor, y tuvo que regresar a Liverpool

101. En un par de semanas tenía las antiguas jaulas llenas de nuevos pájaros, y **se había hecho fabricar** una prótesis de porcelana, que se sostenía en su sitio mediante un ingenioso mecanismo que la afirmaba a los molares que le quedaban, pero el sistema resultó tan incómodo, que prefirió llevar la dentadura postiza colgando de una cinta al cuello.
102. Cada vez que rompía con una de sus jóvenes amantes y volvía a su lado, le exigía casamiento, en una búsqueda desesperada de retener el amor y de **hacerse perdonar**.
103. Fue la primera y última vez que Barrabás **se hizo oír**.
104. Los sirvientes corrían bajo las órdenes de ese patrón que no admitía demoras para **hacer cumplir** sus deseos
105. Todo mi mobiliario consistía en una silla, un catre de campaña, una mesa rústica, una máquina de escribir y una pesada caja fuerte que tuve que **hacer llevar** a lomo de mula a través del desierto, donde guardaba los jornales de los mineros, algunos documentos y una bolsita de lona donde brillaban los pequeños trozos de oro que representaban el fruto de tanto esfuerzo.
106. Entonces Blanca se hincó a su lado, le tomó la mano y confesó que tenía a Pedro Tercero García viviendo como un anacoreta, escondido en uno de los cuartos abandonados que **había hecho construir** Clara, en los tiempos de los espíritus.
107. Al despuntar la primavera, **las hizo trasladar** al Parque de los Desfiles, un descampado enorme donde se juntaba el pueblo a ver marchar a los militares durante las Fiestas Patrias, con el paso de ganso que habían copiado de los prusianos.
108. *hágase ver del médico.* [NOWTTC]
109. **Hágase ver** del médico, compadre. [NOWTTC54]
110. Luego necesitó seis años más para **hacerse incluir** en el escalafón. [NOWTTC33]

+ Causee after *por*

111. Cansado del dolor de huesos y de aquella secreta enfermedad que sólo él percibía, tomó la decisión de **hacerse examinar** por médicos extranjeros, porque había llegado a la prematura conclusión de que los doctores latinos eran todos unos charlatanes más cercanos al brujo aborigen que al científico
112. Blanca y su marido pasaron la primera noche de casados en la cámara nupcial del mejor hotel de la capital, que Trueba hizo llenar de flores para **hacerse perdonar** por su hija el rosario de violencias con que la había castigado en los últimos meses.

+ SUBJUNTIVO

113. si la naturaleza hubiera querido que los humanos se criaran así, habría **hecho que** los senos femeninos secretaran ese tipo de producto
114. ...la mezcla de belleza, tristeza y ansiedad de la voz de la Dama del Lago **hizo** que se interesara por el problema y que buscara el modo de ayudarla. [BuenaSuerte]

+ NON-VERB

+ AP Full Noun

115. Sentada en el camastro, con esos tesoros en el, Clara lloró largamente a esa mujer que había dedicado su existencia a **hacer más cómoda** la de otros y que murió sola.

116. Yo la dejaba tranquila, porque esos quehaceres justificaban su vida. Era una mujer caritativa y generosa, ansiosa por **hacer felices** a los que la rodeaban, a todos menos a mí
117. Decía que el cristianismo, como casi todas las supersticiones, **hacía al hombre más débil y resignado** y que no había que esperar una recompensa en el cielo, sino pelear por sus derechos en la tierra.

+ AP + Accusative Pronoun

118. No puedo comprender lo que me atraía tanto de ella. Era una mujer madura, sin ninguna coquetería, que arrastraba ligeramente los pies y había perdido la alegría injustificada que **la hacía tan atrayente** en su juventud.
119. Era el blanco de los caricaturistas, que de tanto burlarse de él consiguieron **hacerlo popular** y en todas las elecciones arrasaba con la votación conservadora.
120. Procuraba **hacerlas felices** un tiempo brevísimo, pero desde el primer instante de ilusión, comenzaba a despedirse, hasta que, por último, las abandonaba con delicadeza.
121. -Cuidaré de su hija y trataré de **hacerla feliz**, señor -dijo Pedro Tercero García con la voz quebrada.
122. Las nuevas autoridades dijeron que no tenían nada que ver con esas acciones, nunca habían dado orden de cortar barbas o pantalones, probablemente se trataba de comunistas disfrazados de soldados para desprestigiar a las Fuerzas Armadas y **hacerlas odiosas** a los ojos de la ciudadanía, que no estaban prohibidas las barbas ni los pantalones, pero, por supuesto, preferían que los hombres anduvieran afeitados y con el pelo corto, y las mujeres con faldas.
123. Le hablé de las caricias que le tenía reservadas, los regalos con que iba a sorprenderla, la forma como la hubiera enamorado y **hecho feliz**.

+ AP + Reflexive

124. **se hicieron evidentes** sus distracciones
125. dejarse engañar por los vivos que se aprovechan de las circunstancias para **hacerse ricos**, como de hecho está sucediendo.
126. porque no podía nadie comprender mi frustración por haber pasado dos años rascando la tierra para **hacerme rico**, con el único propósito de llevar algún día a esa joven al altar y la muerte me la había birlado.
127. Durante los meses que habían estado separados, él se curtió en el duro oficio de **hacerse hombre**
128. Se quedó toda la tarde pensativo, rumiando el cuento del zorro y las gallinas, y tal vez ése fue el instante en que el niño comenzó a **hacerse hombre**.
129. los mellizos terminaron de **hacerse hombres** escapando del colegio para meterse en el sitio baldío del basural, donde cambiaban los cubiertos de plata de su madre por unos minutos de amor prohibido con una mujerona inmensa que podía acunarlos a los dos en sus pechos de vaca holandesa,
130. Entretanto Jaime y Nicolás crecían separados del binomio femenino, de acuerdo con el principio de aquellos tiempos de que hay que **hacerse hombres**.
131. No deseaba **hacerse rico** a costa de tantos sacrificios.

132. Alba empezó a preguntarse qué diablos estaba haciendo en ese lugar, porque el dolor de vientre **se estaba haciendo insoportable** y la necesidad de lavarse en un baño con agua corriente empezaba a obsesionarla.
133. No hables, trata de dormir, para que **se te haga más corto** el tiempo.
134. Lo extraño es que mi sensualidad **se había hecho más selectiva** con la edad, pero era casi tan inflamable como en mi juventud.
135. Su voz comenzó a escucharse a menudo en la radio y su nombre **se hizo conocido**.
136. La atmósfera de la casa **se hizo irrespirable**, densa y sombría y hasta la Nana andaba como espirituada.
137. Con el tiempo ese amor **se hizo más invulnerable y persistente**, pero ya entonces tenía la misma profundidad y certeza que lo caracterizó después.
138. Las venas de las piernas de la muchacha aparecieron como lombrices en su piel morena, **se hizo más lento** su gesto y lejana su mirada, perdió interés en los retozos descarados de la cama de fierro forjado y rápidamente se le engrosó la cintura y se le cayeron los senos con el peso de una nueva vida que crecía en su interior.
139. El silencio **se hizo denso**, el tiempo pareció detenido en la iglesia, pero nadie se atrevió a toser o a acomodar la postura, para no atraer la atención del padre Restrepo.
140. Clara siguió mirando el cielo hasta mucho después que su tío **se hizo invisible**.
141. Al poco tiempo los besos interminables **se hicieron insuficientes** y comenzaron a citarse en la pieza donde vivía Miguel.
142. Tuvieron que dejar el coche a varias cuadras de distancia, porque las calles fueron **haciéndose más y más estrechas**, hasta que comprendieron que estaban hechas para andar sólo a pie o en bicicleta.
143. por otra parte, temían el escándalo si **se hacía pública** la forma en que Clara la había encontrado donde los sabuesos fracasaron.
144. Los mellizos **se hacían fuertes** y brutales en los juegos propios de su edad, primero cazando lagartijas para rebanarles la cola, ratones para hacerlos correr carreras y mariposas para quitarles el polvo de las alas...
145. En ella encontraba un refugio seguro cuando la asediaban sus pesadillas o cuando los entrenamientos de su tío Nicolás **se hacían insoportables**.
146. El calor **se hizo insoportable** en la sala cerrada. [NOWTTC41]
147. La pedregosa respiración de la mujer **se hizo angustiada** con el aire helado de la madrugada. [NOWTTC89]

+ NP + Accusative

148. había esperado tanto que quería saborear el momento de **hacerlo pedazos**, pero tampoco podía darle una oportunidad de escapar.
149. Alba se la arrebató de la mano de un zarpazo y la lanzó contra la pared, **haciéndola añicos**.

+ NP + Reflexive

150. Se **hicieron íntimas amigas** y a partir de ese día, procuraron juntarse todos los viernes para invocar a los espíritus e intercambiar cábalas y recetas de cocina.

151. Si cerraba los ojos **haciéndose** el dormido, podía sentir el roce tenue de sus dedos en la frente, su aliento fresco pasar como un soplo, el roce de su pelo al alcance de la mano.
 152. La gran casa de la esquina crujió como una nuez, se agrietaron sus paredes y la gran lámpara de lágrimas de cristal del comedor cayó con un clamor de mil campanas, **haciéndose añicos**.
 153. Suponía que su nieta estaba dando al dinero un fin prohibido, tal como creía que había hecho con las armas que le robó, pero prefirió no saberlo, para poder seguir sosteniéndose en precaria estabilidad sobre un mundo que **se le hacía trizas**.
-

DEJAR

+ INFINITIVO

+ Full NP

1. **Dejó pasar** el tiempo por respeto a su padre y a su abuelo y el resultado fue que ese mocoso de porquería me quitó lo que más amaba en el mundo.
2. Con el tiempo perdió la prudencia y empezó a **dejar traslucir** su adoración en muchos detalles que no pasaban inadvertidos para Esteban.
3. Desahogada de estados de ánimo, regresaba a la casa con su máscara de, y vamos, dando órdenes, contando los cubiertos, la comida, , exigiendo póngame esto aquí, se lo ponían, cambien las flores de los jarrones, las cambiaban, laven los vidrios, hagan callar a esos pájaros del diablo, que la bullaranga no **deja dormir** a la señora Clara y con tanto cacareo se le va a espantar la criatura y capaz que nazca alelada.
4. Férula era la primera en despertar, porque le había quedado el hábito de madrugar desde la época en que junto a su madre enferma, pero **dejaba dormir** a su cuñada hasta tarde.
5. **Se había dejado crecer la barba** y el pelo y estaba más delgado que nunca.
6. Obligó a su hija a secundarla en la tarea de contratar nuevos sirvientes, abrir los postigos, quitar las sábanas que cubrían los muebles, las fundas de las lámparas, los candados de las puertas, sacudir el polvo y **dejar** entrar la luz y el aire.

+ Accusative

7. Se maldijo por **haberla dejado ir** y por todo ese tiempo perdido para ambos.
8. Después **lo dejó** irse a su casa
9. Apareció un camión de la televisión a filmar el incidente y los inquilinos, que nunca habían visto nada semejante, **lo dejaron entrar** y posaron para las cámaras con sus más amplias sonrisas, rodeando al prisionero.
10. Cuando éstos llegaron al fundo, los campesinos, envalentonados por el apoyo de la prensa, no **los dejaron entrar**.
11. Lo **dejaron** entrar
12. Él fingía despertar sobresaltado, aunque en realidad la estaba esperando y que no le molestara, que se fuera a su habitación y **lo dejara dormir**.
13. Clara **lo dejó chillar y darle** golpes a los muebles hasta que se cansó y después, distraída como siempre estaba, le preguntó si sabía mover las orejas.
14. Tampoco sabía que algunos domingos asoleados llevaba a Alba a trepar a los cerros, se sentaba con ella en la cima a observar la ciudad y a comer pan con queso, y antes de **dejarse caer** rodando por las laderas, reventados.

15. Me **dejó llorar** todas las miserias y las soledades de los últimos años y después me sacó de la bañera con cuidados de madre, me secó, me hizo masajes hasta dejarme blando como un pan y me tapó cuando cerré los ojos en la cama.
16. **Se dejó caer** por sorpresa en el Instituto de su hijo, con dos matones contratados para tal fin, que destrozaron a golpes el escaso mobiliario y estuvieron a punto de hacer lo mismo con los pacíficos coetáneos, hasta que el viejo, comprendiendo que una vez más se le había pasado la mano, les ordenó detener la destrucción y que lo aguardaran afuera.
17. Permaneció desnudo aun cuando el invierno **se dejó caer** con todo su rigor
18. Nicolás **se dejó caer** sentado a los pies de la cama, hundiendo la cara entre las manos.
19. Vencido, se **dejaba flotar** a la deriva
20. y durante la noche sus cantos no me dejan dormir. (BuenaSuerte)

+ Causee after POR

21. Un guardia **se dejó conmover** por el himno de las mujeres.
22. ellos no tuvieron la culpa, **se dejaron** engañar por la maldita reforma agraria,
23. No **se dejó provocar** por su padre, que aprovechaba todas las ocasiones en que estaban juntos para advertirlo sobre las maniobras del comunismo internacional y el caos que azotaría a la patria en el caso improbable que triunfara la izquierda.
24. **O dejarse engañar** por los vivos que se aprovechan de las circunstancias para hacerse ricos, como de hecho está sucediendo.
25. Pero el senador Trueba no estaba dispuesto a **dejarse apabullar** por una miss Saint John cualquiera, e hizo valer todo el peso de su influencia para que no expulsara a su nieta. Quería, a toda costa, que aprendiera inglés.
26. Todas las mañanas aparecía la Nana con el desayuno a y vigilarle el uniforme, estirarle los calcetines, ponerle el sombrero, los guantes y el pañuelo, ordenar los libros en el bolsón, mientras oraciones murmuradas por el alma de los muertos, con recomendaciones en voz alta para que Blanca **no se dejara embaucar** por las monjas.
27. Pero Esteban Trueba no era hombre de **dejarse amedrentar** por historias de fantasmas que deambulan por los corredores, por objetos que se mueven a la distancia con el poder de la mente o por presagios de mala suerte, y mucho menos por el prolongado silencio, que consideraba una virtud
28. Enseñaba a los niños a **dejarse picar** por las arañas y tomar orina de mujer encinta para inmunizarse
29. Pero poco a poco **se dejó vencer** por la rusticidad y aceptó que no tenía vocación de petimetre, especialmente si no había nadie que pudiera apreciar el esfuerzo

- Causee

30. los tigres que **se dejan amaestrar** por amor
31. Advertido, Jaime fue a verla y no se fue hasta que ella **se dejó examinar**.
32. Era hurraño y su madre decía que ni siquiera cuando era pequeño **se dejaba acariciar**.
33. Se ponía lívido cuando sorprendía a Férula bañando a Clara, le quitaba la esponja de las manos, la despedía con violencia y sacaba a Clara del agua prácticamente en vilo, la zarandeaba, le prohibía que volviera a **dejarse bañar**, porque a su edad eso era un vicio, y terminaba secándola él, arropándola en su bata y llevándola a la cama con la sensación de que hacía el ridículo.

34. Clara **se dejaba** conducir con una dulzura que no era imbecilidad, sino distracción y gastaba toda su capacidad de concentración en inútiles intentos de comunicarse telepáticamente con Esteban, que no recibía los mensajes, y en perfeccionar su propia clarividencia.

+ SUBJUNTIVO

- Pronoun object

35. jamás **dejarán que ganen** tus socialistas!
36. No **dejaba que nadie corrigiera o diera** una orden a su hermano, no aceptaba comentarios sobre la extraña vida que le hacía llevar y lo defendía como una leona, aunque nadie tuviera intención de atacarlo
37. Y entonces se levantó, abrió las cortinas y **dejó que entrara** la suave luz del alba y los primeros ruidos del mundo.
38. No habían perdido la inocencia para quitarse la ropa sin curiosidad y bañarse desnudos en el río, como lo habían hecho siempre, zambulléndose en el agua fría y **dejando que** la corriente los arrastrara sobre las piedras lustrosas del fondo.

+ Accusative pronoun object

39. Dejadme que os explique qué es el Trébol Mágico: (BuenaSuerte)

OBLIGAR

+ Full NP

1. Se paró delante y **obligó al conductor a detenerse**
2.y **obligó a las vacas a producir** suficiente leche
3. **Obligó a** su hija a secundarla en la tarea de contratar nuevos sirvientes, abrir los postigos, quitar las sábanas que cubrían los muebles, las fundas de las lámparas, los candados de las puertas, sacudir el polvo y dejar entrar la luz y el aire.
4. En ese punto Blanca era inflexible y **obligaba a su hija a cumplir** estrictos horarios y normas de higiene.
5. pero comprendió que era cosa de locos **obligar a los niños a trasladarse** desde cada extremo de la propiedad por un plato de comida, de modo que cambió el proyecto por un taller de costura.

+ Accusative

6. Severo y Nívea intentaron hacerla hablar con métodos caseros, con amenazas y súplicas y hasta dejándola sin comer, a ver si **el hambre la obligaba a abrir la boca** para pedir su cena, pero tampoco eso resultó.
7. La vestía, le abría la cama, le llevaba el desayuno en bandeja, **la obligaba a tomar** infusión de tilo para los nervios, de manzanilla para el estómago, de limón para la transparencia de la piel, de ruda para la mala bilis y de menta para la frescura del aliento, hasta que la niña se convirtió en un ser angélico y hermoso que deambulaba por los patios y los corredores envuelta en un aroma de flores, un rumor de enaguas almidonadas y un halo de rizos y cintas.

8. Nunca pedía nada, hablaba menos que su madre y si yo la **obligaba** a darme un beso de saludo, lo hacía de tan mala gana, que me dolía como una bofetada.
9. Ese sentimiento se justificaba al ver los retratos revelados, donde aparecía con una sonrisa que no era la suya, en una postura incómoda y con un aire de infelicidad, debido, según Jean, a que no era capaz de posar con naturalidad y, según ella, a que **la obligaba a ponerse** torcida y aguantar la respiración durante largos segundos, hasta que se imprimiera la placa.
10. Sentada en un tosco banco de madera en el andén, con su bulto en el regazo y los ojos espantados, Blanca esperó durante horas la llegada del tren, rezando entre dientes para que el conde, al volver a la casa y ver el destrozo en la puerta del laboratorio, no la buscara hasta dar con ella y **obligarla a entrar** en el maléfico reino de los incas, para que se apresurara el ferrocarril y por una vez cumpliera su horario, para que pudiera llegar a la casa de sus padres antes que la criatura que le estrujaba las entrañas y le pateaba las costillas anunciara su venida al mundo, para que le alcanzaran las fuerzas para ese viaje de dos días sin descanso y para que su deseo de vivir fuera más poderoso que esa terrible desolación que comenzaba a embargarla.
11. Jaime agarró a su hermano por la ropa y lo levantó en el aire, sacudiéndolo como un y gritando todos los insultos que se le pasaron por la mente, hasta que sus propios sollozos **lo obligaron a soltarlo**
12. Jaime los tomó del brazo y **los obligó a entrar**
13. La lengua de García trató de abrirle los labios mientras con una mano le apretaba las mejillas hasta **obligarla** a despegar las mandíbulas.
14. Jaime se arrastró hasta él y lo tomó de las pantorrillas para **obligarlo a agacharse**, pero el otro le soltó una palabrota y se mantuvo de pie.
15. **Lo obligaron a avanzar** agazapado, como si estuviera en una trinchera, lo llevaron a través de una gran sala, llena de hombres desnudos, atados en filas de diez, con las manos amarradas en la espalda, tan golpeados, que algunos no podían tenerse en pie y la sangre corría en hilitos sobre el mármol del piso.
16. Habría seguido lamentándose si su hija no **la obliga a** vestirse, olvidarse de sí misma y conseguir ayuda, aunque fuera robando al abuelo del presupuesto familiar.
17. **Lo obligaron** a entregar el contenido de su escritorio y metieron en unas bolsas todo lo que les pareció interesante
18. Sacaron a todos los prisioneros al patio, al amanecer, y los **obligaron a mirar**, porque ése era también un asunto personal entre el coronel y su prisionero.
19. me **obligan** a hacer antesala durante horas
20. Pero ellas no me dejaban, me sacudían, **me obligaban a trabajar, a contar cuentos** a los Niños
21. También **me obligaban** a comer.
22. un gigantesco entrenador me **obligaba a ejercitar** unos músculos que no sospechaba que tenía en el cuerpo
23. -Ni Dios lo quiera, Miguel, porque me **obligarías** a hacer lo mismo contigo -
24. Los trastornos respiratorios la **obligaban** a preguntar afirmando. [NOWTC]
25. Pero la expresión de su marido la **obligó** a reflexionar. [NOWTC]
26. lo **obliga** a uno a decir mentiras. [NOWTC]
27. ..la lluvia lo **obligó** a refugiarse en la oficina de don Sabas. [NOWTTC55]

- Causee

28. La gran casa de la esquina requería un ejército de sirvientes para mantenerla limpia y el séquito de su madre **obligaba** a tener turnos permanentes en la cocina.
-

PONER

+ INFINITIVE

+ Full NP

1. Esteban Trueba **puso a trabajar** a los campesinos como nunca lo habían hecho
2. Hizo construir un granero y despensas para guardar alimentos para el invierno, hizo salar la carne de caballo y ahumar la de cerdo y **puso a las mujeres a hacer** dulces y conservas de frutas.
3. Se hizo mandar la arcilla especial que estaba acostumbrada a usar en Las Tres Marías, organizó su taller en la parte posterior de la cocina y **puso a un par de indios a construir** un horno para cocer las figuras de cerámica.
4. **Puso a hervir** la jeringuilla sobre la cubierta de vidrio del escritorio. [NOWTC]
5. he puesto a hervir piedras [NOWTC]

+Accusative

6. te ponían a romperte el cuero en las elecciones [NOWTC]

+Reflexive

7. Cuando hubo acabado, se | **puso** | a dormir. [Buena Suerte]
8. Se | **puso** | a dormir junto al espacio que había creado. [Buena Suerte]
9. Una noche más se | **puso** | a dormir junto al espacio que había creado. [Buena Suerte]
10. Si Agustín tuviera su año **me pondría** a cantar. 22
11. **Ponte a pensar** cuántos son cuatrocientos pesos juntos. 89

+ AP

+ Accusative

12. Verla temerosa de mí me **ponía frenético**
13. -Espero que tanta flema sajona no me los **ponga** idiotas, balbuceó Clara al despedirse de sus hijos.

+ Reflexive

14. Así pues, las cosas se **ponían** difíciles. [Buena Suerte]
15. Cuando dejó de reír, se | **puso** | seria y afirmó: — ¡En este bosque no pueden crecer tréboles! [Buena Suerte]
16. El Gnomo se | **puso** | rojo como un pimiento y acumuló aire en sus pulmones y mofletes como si fuera a estallar. [Buena Suerte]

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวหนึ่งหทัย แรงผลสัมฤทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาสเปน จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2538 สำเร็จการศึกษา Master en Traducción de la Lengua Inglesa จาก Universidad Complutense de Madrid เมืองมาดริด ประเทศสเปน ในปีการศึกษา 2540 (ทุน Agencia Española de Cooperación Internacional หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสเปน) และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญา ดุษฎีบัณฑิตที่ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2543 (ทุนโครงการพัฒนาอาจารย์ (สาขาขาดแคลน) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา แห่งชาติ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย